

// Ion Creangă //

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. II (1910)

VASLUI, 2004

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI**

„Ion Creangă”

≡≡≡ **Revistă de limbă, literatură și artă populară** ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ

Vol. II (anul 1910)

Ediție inițiată și coordonată de

RODICA POP

Argument

DAN RAVARU

VASLUI – 2004

Casa Editorială *Demiurg*

Șos. Păcurari nr. 68

Bl. 550 Sc B Et. 4 Ap. 16

Telefon: 0232-25 70 33 0745/378150

IAȘI – 700547 – ROMÂNIA

E-mail: ceddemiurg@yahoo.fr.

iionită@mail.dntis.ro

Consilier editorial - Dr. Alexandrina Ioniță

ISBN serie 973-8076-81-1

ISBN vol. II 973-8076-83-8

prima oară și principiul autenticității, nu întotdeauna respectat chiar de cel care l-a impus. Concepțiile sale vor influența însă benefic pe marii culegători ca G. Dem. Teodorescu sau Simion Florea Marian.

În această „răscruce” de atitudini începe editarea revistei „Ion Creangă”. Pentru a întregi conturarea contextului cultural trebuie să mai subliniem atenția sporită acordată spiritualității populare și rolului intelectualilor de la sate printr-un adevărat curent de generozitate sufletească datorat memorabilului ministru al învățământului Spiru Haret.

Ctitorii revistei al cărui prim număr a apărut la 1 martie 1908 au fost Tudor Pamfile și Mihai Lupescu. Cel dintâi rămâne un nume de referință în folcloristica românească, hărnicia sa de culegător și marea varietate a preocupărilor reflectându-se direct în paginile revistei. Ofițer în Regimentul 3 roșiori din Bârlad, unitate de elită a armatei române – în 1919 a intrat primul în Budapesta – nu a avut studii de specialitate, fiind călăuzit în toate activitățile sale de inteligență, bun simț și o stare de spirit dominată de afecțiune pentru tot ceea ce se cheamă popor. Într-o existență de numai 38 de ani (1883-1921) a lăsat o operă enormă, uimitor de extinsă dacă luăm în considerație ocupațiile sale cotidiene, anii petrecuți pe front (1919-1921). Ca și în cazul lui Eminescu, te întrebi firesc „oare când a avut timp?”. Pe lângă celelalte lucrări se impun, în primul rând, volumele apărute sub egida Academiei Române, vizând constituirea unui sistem al mitologiei naționale. Desigur, amatorului în ultimă instanță Tudor Pamfile, i s-au adus postum multe reproșuri, unele îndreptățite, altele simple chițibușuri, reproșuri datorate însă celor care profesază în universități și institute tocmai pe baza operei sale. Într-un fel se reeditează situația arheologului amator Schliemann care, contrazicând specialiștii, a descoperit Troia, fiind apoi criticat de aceștia, ce n-au fost în stare să o descopere. Folclorist cu performanțe mai modeste, Mihai Lupescu s-a înscris în marea categorie a învățătorilor iubitori și căutători de folclor, suportând cu stoicism toate eforturile pe care le-a implicat publicația din punct de vedere administrativ.

În lipsa unui sprijin financiar din partea autorităților, redactorii s-au luptat pe donații și pe vânzarea anevoioasă a puținelor exemplare pe care puteau să le tipărească, de aici și modestia aspectului grafic al publicației. În schimb, conținutul fiecărui număr se dovedește bogat și variat, cuprinzând un editorial, articole de orientare teoretică, versuri de cântece folclorice însoțite uneori de notații muzicale, basme, istorisiri, legende, tradiții, consemnări legate de etnografie și artă populară, texte

REVISTA DE FOLCLOR „ION CREANGĂ” ÎN PEISAJUL CULTURAL VASLUIAN

Bucurându-se de o largă popularizare și de o acceptare entuziastă, sintagma sadoveniană prin care târgurile moldovenești erau definite drept „locuri unde nu s-a întâmplat nimic” este contrazisă până la o firească anihilare de orice privire mai atentă în timp asupra evoluției culturale a acestora. Este drept, nu vom întâlni manifestări ample, agresiune, explozii ale dezvoltării industriale – emanații ale materiei în ultimă instanță – dar vom fi copleșiți de mulțimea personalităților ivite în aceste locuri și de cea a evenimentelor culturale, înfăptuiri modeste la începuturi, ulterior însă cu reverberații pe plan național.

Un astfel de loc presupus în care „nu s-a întâmplat nimic” a fost și Bârladul, sute de ani reședință a Marelui Vornic al Țării de Jos și a ținutului Tutova, actualmente municipiu în județul Vaslui. Existența aici, încă din 1846 a „clanului Codreanului”, al doilea centru de învățământ secundar din Moldova după cel din Iași, apariția din 1869 a ziarului „Sămănătorul”, – denumirea nu face carieră – au determinat constituirea unui climat de elevată spiritualitate. Între altele, subliniem prezența unei bogate activități publicistice, cu profil cultural, de-a lungul timpului impunându-se atenției noastre reviste ca „Făt Frumos”, „Florile dalbe”, „Graiul nostru”, „Miron Costin”, „Răzeșul”, „Documente răzășești” etc. Dar, cea mai importantă poate, rămâne revista de folclor „Ion Creangă”, a doua publicație de acest gen din România, după „Șezătoarea” din Fălțiceni.

Apariția ei între anii 1908 – 1921 o înscrie în rândul celor mai însemnate inițiative culturale din arealul actualului județ Vaslui, cu o longevitate și o continuitate mai rar întâlnite în epocă. Totodată, revista „Ion Creangă” rămâne o contribuție majoră la dezvoltarea ulterioară a studiilor de folclor și etnografie din țara noastră.

În perioada respectivă, folcloristica românească se afla încă la începuturi, dacă avem în vedere încercările de implementare a spiritului științific, a rigorilor pe care le presupune acesta. Calea culegerilor din creația populară fusese deschisă spectaculos de Vasile Alecsandri, acesta impunând și criteriile de ordin sentimental – patriotic sau estetic în considerarea și valorificarea sa. Bogdan Petriceicu-Hasdeu, pe de altă parte, introduce o nouă viziune asupra folclorului, care cuprinde pentru

și relatări despre performarea obiceiurilor, piese satirice în versuri sau proză, elemente de mitologie, corespondență etc. Sunt reprezentate toate provinciile românești, ceea ce a determinat interesul de ordin național de care s-a bucurat revista. Materialele acoperă largi arii geografice, reliefându-se cele din Oltenia și sudul Moldovei, până atunci aflate mai puțin în atenția culegătorilor de folclor.

Revista „Ion Creangă” a avut însă și un important ecou european fiind difuzată, studiată și prezentată în seminarii de către Jan Urban-Jarnik, Gustav Weigand, Wilhelm Meyer-Lubke, la universitățile din Praga, Leipzig și Viena, textele fiind considerate exemple de bună limbă română.

Ocolind spectaculozitatea sau festivismul, paginile revistei se disting prin sobrietate, autenticitate, corectitudinea culegătorilor care rareori și-au permis intruziuni în texte. Să-i amintim pe cei mai importanți dintre aceștia.

Teodor Bălășel, învățător și preot din Oltenia, va contribui cu balade și povestiri moralizatoare, cu texte de cântece din provincia sa natală. Preotul Ioan C. Beldie, din Jorăști-Galați, a fost unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai revistei și ai lui Tudor Pamfile, culegând numeroase piese cu conținut liric, cântece de stea și de leagăn. Virgil Caraivan, din Șuletea-Vaslui, se prezintă ca un bun povestitor al unor basme culese de el sau adaptate din folclorul altor popoare. N.I. Dumitrașcu, considerat „cel mai harnic folclorist oltean”, a fost și unul dintre cei mai harnici colaboratori ai revistei „Ion Creangă”, publicând anecdote populare (snoave, dafii, etc.), povestiri, legende. Gheorghe Fira, interesat în primul rând de folclorul muzical, va fi unul dintre puținii din cercul revistei care, având în vedere sincretismul actului folcloric, va adăuga versurilor notațiile muzicale.

G.T. Kirileanu, unul dintre cei mai erudiți folcloriști ai vremii, colaborator de bază al revistei, pus în rândul întemeietorilor acesteia, publică interesante mărturii istorice, asupra creației populare din vechime. C.N. Mateescu, din Vâlcea, s-a remarcat prin frumusețea baladelor culese, iar Mateescu-Movilă, din Neamț, prin basme și snoave. Leon Mrejeriu, din județul Suceava, învățător ca formație și coleg cu Mihai Lupescu, poate fi considerat și el între fondatorii revistei „Ion Creangă”, contribuțiile sale folclorice intrând în substanța unor lucrări scrise împreună cu Tudor Pamfile și colegul său. Din Jorăști – ca și Ioan C. Beldie – Petru Gh. Savin va colabora cu snoave, denumite jitii, taclale, pologăanii. Ștefan Tuțescu, culegător de folclor de toate

genurile și de o rară consecvență, încheie seria colaboratorilor importanți. Trebuie să-l amintim și pe reputatul folclorist din Dorohoi, preotul Dumitru Furtună, format în spiritul revistei „Ion Creangă” și editor al publicației „Tudor Pamfile”, ca semn al admirației pentru maestrul său.

Din nefericire, au mai rămas extrem de puține exemplare din revista apărută la Bârlad. Problema este foarte veche, semnificativă în acest sens fiind corespondența din decembrie 1922 și februarie 1923 dintre doamna Elena Tudor Pamfile și Gh. N. Dumitrescu – Bistrița. Acesta, fondatorul celei de-a treia reviste românești de folclor, „Izvoarașul”, solicita numere din „Ion Creangă”, iar doamna către care se adresa era deja în imposibilitate de a le oferi, presupunea că s-ar mai afla unele la Orfelinatul din Zorleni, unde a funcționat administrația. Actualmente, în județul Vaslui există o singură colecție „Ion Creangă” donată de curând Bibliotecii „Stroe Belloescu” din Bârlad de un urmaș al familiei de cărturari Antonovici.

În aceste condiții, inițiativa Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui, director Rodica Pop, de a realiza reeditarea anastatică a revistei „Ion Creangă” va aduce un mare serviciu cercetătorilor și tuturor celor interesați de folclorul autentic din întreaga țară. Vor reintra astfel în circuitul cultural texte mai puțin cunoscute, permițând noi sugestii și deschizând noi căi pentru elucidarea unor aspecte mai încifrate ale creației folclorice. Largul ansamblu al cunoștințelor contemporane va găsi noi interpretări științifice și o nouă poziționare valorică pentru piese folclorice care nu au stârnit în epocă interesul cuvenit.

De asemenea, paginile revistei vor oferi elemente de substanță pentru alcătuirea unor monografii folclorice de comune sau județe. Actualmente, când colecții complete se găsesc doar în câteva mari centre universitare, iar prețurile absurde de la hoteluri fac imposibilă cazarea cercetătorilor din provincie, numai această reeditare poate permite o documentare adecvată. Totodată ediția anastatică va contribui la impunerea în conștiința națională a unor noi coordonate ale contribuției arealului actual al județului Vaslui la constituirea tezaurului cultural și sufletesc al românilor.

DAN RAVARU

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțănești Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Boureni-Dolj) D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei, Muscel) L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcei-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tonca (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

CUPRINSUL:

Virginia Stan, Șt. St. Tuțescu.—Colinde.

C. N. Mateescu, Erast. Hostiuc.—Povești.

D. I. Farcașanu.—Plușor.

P. G. Savin, N. I. Dumitrașcu, Pr. I. C. Beldie.—Povești și legende.

N. I. Dumitrașcu.—Căntece de stea.

Șt. St. Tuțescu, D. Mihalache.—Datine și Credințe.

G. A. Cosmovici, M. Lupescu, P. G. Savin, V. B. Țirica.—Vorbe înțelepte.

P. Gârștean, D. Dan, T. Popovici, I. Idiceanu, I. T. Popovici, Gr. Vasiliu, I. N. Vârlezanu, I. O. Zugravu, I. Zotta.

Mitocariu, C. Vasiliu, Șt. Manole, G. Gh. Mitre, Mitocariu, N. I. Dumitrașcu, V. Ungurean, A. Moisei.

Hostiuc, D. Mihalache, G. V. Șuşnea, I. N. Popescu.—Cătece.

„Ion Creangă”.—Premiile revistei.

P. A. G. Lupu, Șt. St. Tuțescu.—CRONICA.

Ilustrațiuni.—Stoica: Copii cu sorcova; Fotografie: Școala din Tg-Neamțul, unde a învățat și Ion Creangă.

REDACȚIA :

I. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

— B A R L A D —

EXEMPLARUL :

În țară 40 bani

În străinătate 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară 5 lei

În străinătate 6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

SĂRBĂTORILE POPORULUI

de

C. Rădulescu-Codiu și D. Mihalache

Pr. 1,50.

COLINDE DIN POPOR

Culese de

Șt. Șt. Tufoscu

Pr. 0,30

Colecțiile noastre :

„Ion Creangă“ An. I.—3.00

„Ion Creangă“ An. II.—6.00

Abonații noștri vechi și noi
sunt rugați a trimite micul
abonament al revistei.

„Ion Creangă“

INȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de trai al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Mulțumim din inimă tuturor aceluia cari ni-au achitat abonamentul la prezentarea chitanțelor prin poștă.

Unia, iau acest chip de achitare ca ceva necuviincios. Noi, din potrivă, credem că le facem un serviciu, scutindu-i de cheltueli cu mandatele poștale.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu ne face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă“ se trimite regulat, în primele zile ale fiecărei luni.

Rugăm pe abonații ce nu vroesc a primi revista să ne înapoeze numerile primite ; e o elementară regulă de cinstirea proprietății.

Unii dintre abonați primind revista un an și mai bine, o refuză pe motiv că n'au primit-o. Avem dovezi dela factorii rurali că li s'a dat revista, dar se tăgăduște dreptul nostru.

Câțiva dintre cetitori primind revista regulat, o refuză cu cuvinte de insultă.—Păstrăm dovezile.

Cine primște două numere consecutive se consideră abonat.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite bani, al său va fi gratuit.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară
A ARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :
T. Pamfile, str. Țarigrad
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL,
lu țară 6 lei
lu străinătate 6 „

Anul nou cu sănătate, bieșug și voce bună.

„Ion Creangă“.

15.—Stoica : Copii cu Sorcova.

COLINDE

9.—Ia sculați, boeri, sculați,
Ia sculați și vă spălați.
Și sculați și slugile,
Să măture curțile.
Că vă vin colindători,
Noaptea pe la cântători.
Și nu vă vin nici cu-un rău,
Și vă vin cu Dumnezeu,
Să vă mântue de rău.
Mititel și 'nfășătel,
Fașă albă de matasă,
Cu scufia de bumbac,

Auzit dela săteanul Iordache Mangalagiu, Florești-Tutova.

Bătută cu diamant.

—Iar in vârful scufiții,
Este-o piatră nestimată,
Ce cuprinde-o țară toată,
Țarigrad pe jumătate.
—Iar boeri, beți și mâncați,
Pe Dumnezeu nu-l uitați.

Beți boeri și veseliți,
Și la rele nu gândiți.
—Busuioc verde pe masă,
Rămâi gazdă sănătoasă.

Virginia Stan.

10.-Domnul stă, doi crai în țară.
 Țările se spăimântară,
 Orașile îl slăvesc
 Munții se topesc și pică,
 C'a aflat pe Domnu'n țară.
 Fetile de jidovie
 L'așteaptă cu bircurie .
 Mi-l așteaptă cu blândețe
 Pentru sîntele județe.

Sus în poarta lui Hristos,
 Rămâi om bun sănătos
 Cu-ai tăi frați, cu-ai tăi părinți,
 Ai lui Dumnezeu să-ți fiți,
 Să trăiți, să mărginiți
 Ca stele cerului,
 Ca florile mărului !

Din «Colinde din popor» Cralova
 1909, p. 42.

Șt. St. Tuțescu.

POVEȘTI

19.— Povestea cu Alexandru Machedon.

A fost odată un împărat și o împărăteasă care nu făceau copii. Pe împărat îl chema Filip. Intr'o zi trece pe la poarta împăratului un doftor strigând : doftor de copii, doftor de copii ! Impăratul îl chemă și ceru doftorii. Doftorul ăsta era un astronom foarte învățat, care știea tot. El îi dete condiție ca el să fie socotit de tată al copilului. Când a sosit timpul să nască, doftorul a încins pe împărăteasă cu cercuri de fer, ca să nu nască în zodia aea și să nască în altă zodie, ca să nu aibă moarte ; însă nu s'a putut și împărăteasa născu un băiat, care fu numit Alexandru.

Când a fost de patru ani, dascălul, adicăte tată-so, l-a luat să-l învețe. Cum erau casele cu foișor înalt, ei stăteau și dimineața și sara și-l învăța să citească pe stele ; ast fel, când a fost de cinci spre zece ani învățase să citească pe stele ca și dascălul său. Acum trebuia dascălul să-l mai învețe ce mai rămăsese de învățat. Intr'o seara, cum stăteau ei în foișor, Alexandru zise dascălului său : „Dacă ești tu așa de deștept și știi toate, spune de ce moarte vei muri“. Dascălul zăbind răspunse : „Ei, o să mor de mâna copilului meu“. Alexandru se gândi : „Eu nu sânt băiatul lui ; la să-i dau brânci peste foișor și să-l omor, —să vedem, spuse el adevărat? „Zicând acestea, îi dete brânci și căzù jos.

Dascălul atunci îi zise : „Alexandre, Alexandre, de mă lăsași să mai trăiesc trei zile, te învățam să nu mai ai moarte“. Atunci Alexandru se duse iute la mamă-sa și zise : „Mamă, spune-mi cine mi-e tată“. Aceasta răspunse : „Dascălul ți-e tată“. Alexandru îi povesti apoi cum l-a omorît și se puse pe plâns ; însă eră prea târziu.

După ce l-a înmormântat, a mai trecut câțva timp și Alexandru s'a însurat. La vârsta de două zeci de ani el a vrut să plece în război,

dar tatăl său nu l-a lăsat, zicând că e prea tânăr. În sfârșit el tot a plecat cu război prin părțile noastre, căci pe atunci pe aici era un popor sălbatec, care-și avea casele din blăni, — și l-a supus. După ce a purtat el războaie cu toata lumea și a supus toate țările, a purtat un război cu *Pardușii*, niște uriași mari. Când a ajuns acolo, a văzut un stâlp gros, pe care era scris ce pătimesc acei care îndrăznesc să intre innăuntru la ei. Alexandru acoperi stâlpul, ca să nu vadă ostașii ce era scris. Ostașii atunci i-au zis: „Alexandre, Alexandre, nu e destul că ai supus toată lumea, ne-ai adus aici, ca să ne batem și cu sălbatecii?” Iar Alexandru le zise: „Dacă nu vă place, și vă e frică că vă veți prăpădi, plecați.” Ostașii însă n’au voit să plece și au rămas cu el. Alexandru a bătut și pe *Parduși* și a plecat să se bată cu *șerpții*.

Pământul pe acolo era moale ca piftiea și șerpții aveau aripi, și când prindeau pe câte un soldat, îl aruncau în aer. Cu toate că i-a omorât mulți soldați, Alexandru tot i-a biruit. De aci a plecat pe râul *Ifractu*, unde se află împăratul *Livantie* cu stemă de papură în cap și cu scaun de papură, pe un râu cu apă vie. Alexandru l-a întrebat: „Cu câte băniți de aur vrei să te dăruesc, *Livantie*?” Și *Livantie* surâzând i-a răspuns: „N’am nevoie de aurul tău. Mai bine na patru *ciocănele* cu apă vie, dar să le păstrezi; și când vei fi tăiat, să pue nevastă-ta bucată lângă bucată și să te stropească”. Pe urmă și-a luat Alexandru ziua bună dela el și a plecat în război cu *Darie*, apoi cu *Por* împăratul și cu *Tasilin* (sic), pe cari l-a bătut și l-a omorât. Pe urmă a vrut să se ducă la *raiu*, dar nu a fost lăsat și a luat drumul spre iad, unde ajungând, a spus ostașilor să-l aștepte afară și dacă n’a veni peste trei zile, să plece. Când a intrat, a găsit pe *Darie* și pe *Por* prefăcuți de draci în urși și păziau la poarta iadului.

Aceștia cum l-au văzut, au început să plângă și să zică:

„Alexandre, Alexandre, ai venit și tu să ne întâlnești?” Alexandru însă răspunse: „Nu! Eu nu sunt din lumea asta, ci am venit să văz ce faceți”.

Văzând el atâtea chinuri, i-a crescut barba mare și a îmbătrânit. După trei zile, când a ieșit, nu l-au mai cunoscut soldații și l’au întrebat: „Moșule, n’ai văzut un tânăr pe acolo?” Acesta însă zice: „N’am văzut, dragii moșului!” Și intrând în cort, se spală și eși afara. Soldații când l’au văzut, au început să plângă și au plecat acasă.

Intr’o zi el a fost tăiat de un ministru, dar soția sa i-a stropit cu apă și a înviat și a pedepsit pe ministru, spânzurându-l.

Alexandru avea în palatul său trei îngrijitoare. Ele aveau voe în toate dulapurile să umble, numai în dulapul cu cheia galbenă (unde ținea sticlutele cu apă vie) să nu umble.

Intr'o zi, pe când Alexandru și nevasta sa nu erau acasă, cele trei fete căutând în dulapul oprit, dete peste sticlufe și le luară.

Și ele numai decât au zburat. Acestea sunt cele trei *sfinte mǎestre* despre care se spune multe.

Alexandru, puțin după aceasta, s'a îmbolnăvit rău și ne mai având apă vie, a murit.

(Această poveste mi-a fost comunicată de elevul Angelescu N. Nicolae care a auzit-o dela bunică-sa Elena Gavrilescu în etate de peste 60 ani și de loc din orașul Drăgășani).

C. N. Mateescu.

20.— Feciorul cu pielea de șarpe.

Era odată un om și o femeie și aceștia n'aveau nici un copil. Odată au luat și s'au dus în pădure după lemne ș'au găsit un puiu de șarpe. L'au luat, l'au dus acasă și l'au crescut mare, până ce a învățat a vorbi. Și el, se spune, că numai era acoperit cu pielea de șarpe, dar de alfelu era om. Și era tare frumos, când desbrăca pelea de șarpe, frumos cum n'avea păreche. Așa a crescut el mare, până ce a venit vorba să se insoare. A umblat mult pe la toate fetele, cele mai frumoase din toată lumea, până ce s'a însurat cu o fată, tare frumoasă, de împărat. Ș-a trăit cu dânsa, până ce a fost în poziție. Atunci a venit o babă la dânsa, să-i fie ca moașă, dar ea s'a jăluit babei, că tare drag il are pe bărbatul ei, numai când nu-i îmbrăcat cu pielea de șarpe căci îmbrăcat e tare slut. Ear baba o sfătuit-o să ardă pielea, și ea așa a și făcut; a făcut foc în cuptor și a ars-o. Când s'a sculat el ș'a vrut să plece la vânătoare, ia pielea ce unde nu-i. El s'a infuriat și i-a tras o palmă peste nas, de i-au curs trei picături de sânge și i-au stropit cămașa lui. Ea a zis atunci, că atunci să se spele picăturile de sânge, când li-oi spăla eu.

Iar el i-a răspuns, că atunci să se nască pruncul când oi pune mâna mea pe pântecelul tău. Așa a spus ș'a eșit.

A lăsat-o și s'a dus la muntele negru, la mănăstirea de marmoră, unde un paiu ține ș'un paiu razimă. Iar când s'a dus, i-a spus, că cu opinci de ler se va încălța și-l va căuta, dar nu-l va găsi.

Dar ea în sfârșit răzbită de durerile nașterii, ș'a cercuit pântecelul ș'a plecat în lumea mare, să-l caute pe dăusul. A mers și tot a mers prin păduri și câmpii și întreba pe unul și pe altul, dar nimeni nu-i putea da nici un răspuns. Așa a mers cuprinsă de durere, până la sfânta Vinere. Ea ședea într'o chilie în fundul pădurii și când a văzut-o a strigat, că de ești *dură*¹⁾ de pădure mai afundă-te 'n pădure; de ești om pământean apropie-te de chilia mea. A luat-o sfânta Vinere ș'a pri-

Om rău, sălbatic.

mit-o de mas ş'a întrebat-o de ce umblă, iar ea i s'a jăluit totul. Sfânta Vinere s'a sculat dimineaţă ş'a strigat puii la dânsa şi i'a întrebat : „puiu mic, puiau chior, puiau şchiop, nu ştiţi, n'aţi auzit de muntele negru, de mănăstirea de marmoră, unde un paiu ţine şi unul razimă?” Nu ştim, n'am auzit, au răspuns puii. Iar sfânta Vinere i-a dat două mere de aur şi ea le-a luat şi s'a dus la sfânta Sâmbătă. Şi aice a întrebat de muntele negru, de mănăstirea de marmoră. Şi sfânta Sâmbătă s'a sculat dimineaţă ş'a întrebat pe toţi puii, ori de nu ştiu, n'au auzit de mănăstirea de marmoră şi puii tot aşa au răspuns, că nu ştiu, n'au văzut, n'au auzit. Atunci sfânta Sâmbătă i-a dat o furcă şi două fuse de aur. Le-a luat şi s'a dus până la sfânta Duminică. A înnoptat şi iarăşi a întrebat de mănăstirea de marmoră dar sfânta Duminică s'a sculat dimineaţă, ş'a strigat toţi puii şi i-a întrebat ori de nu ştiu ei sau poate au auzit de mănăstirea de marmoră. Ei au răspuns, că nu ştiu. Când iată că se apropie un puiau, cel din urmă, atât de sfărâmat şi de ciuntit că de abea se târâe. El a spus că ştie unde-i mănăstirea aceia. Şi sfânta Duminică i-a dat o cloşcă cu doisprezece puiau iar ea i-a luat ş'a pornit cu puiau la muntele negru, la mănăstirea de marmoră uude un paiu ţine şi unul razimă. Aproape de mănăstire, a ajuns la un şipot şi a găsit pe *hargata* soţului ei, căci el trăia acum cu o altă fată de împărat şi avea avere mare şi hargăţi mulţi.

Tocmai atunci *hargata* spăla cămaşa, ce era picuraţă de sângele ei. Ea a luat ş'a pus mâna şi s'a spălat cămaşa. Atunci *hargata* nu ştiea ce bine să-i facă de bucurie, căci întotdeauna avea huet, că nu putea spăla cămaşa pătată de sânge. Ea a luat-o şi s'a dus la împărăteasă şi i-a spus, că este o femeie afară, care are marfă frumoasă de vândut. Când a auzit împărăteasa asta, a spus s'o cheme la curte şi să-i arăte marfa. Ea a venit şi i-a arătat merele de aur şi i-a spus că nu cere plată pe ele, numai să lese împărăteasa, să se culce împăratul cu dânsa o noapte 'n pat. Împărăteasa s'a învoit şi i-a aşternut patul împăratului, dar i-a pus în pat un ciolan de om mort, aşa că împăratul a dormit ca un mort toată noaptea, fără să ştie cine-i lângă dânsul. Degeaba îl tot scula ea cu cuvintele : „Soţ ! soţior ! întinde mâna ta pe pântelele meu, să se nască pruncul tău.” El nu s'a mai trezit. A doua zi i-a vândut împărătesei furca şi fusele de aur, tot su acelaşi preţ şi tot aceleaşi cuvinte le-a repetit, dar el tot nu s'a trezit. A treia zi i-a vândut cloşca cu puiau, dar şi într'această noapte n'ar fi auzit el vorbele ei, dacă nu i-ar fi ieşit *hargata* înainte şi nu i-ar fi spus că femeia aceia spune noaptea multe vorbe cătră dânsul, dar el n'o aude. Atunci el, când a auzit asta s'a culcat în patul *hargăţilor*, ş'a pus mâna pe pântelele ei şi s'a născut pruncul.

Iar a doua zi, de ciudă pe femeea a doua, că a vrut s'o peardă pe cea dintăiu, a legat-o de coada calului și i-a dat drumul în lume, iar el a trăit iarăși cu femeea cea dintăi.

(Culeasă din Mitocul Dragomirnei districtul Sucevei, Bucovina).

Variantă : No. 5.

Erast Hostiuc.

Plugușorul

4.—Bună vremea, bună vremea,
boeri mari!....
De când sara s'a lasat,
Plug c'al nostru n'a brazdat :
Așa mândru minunat,
Cu grindeiu de lemn de brad.
Porocit la Țarigrad,
Cu *brazdar* de lemn de *tisă*.
Să-mi ție unde-i clisă.
Și cu roate de smochine
Să ne meargă brazda bine
la mânați măi ! hăi ! hăi !
Ș'a purces jupân gazda.
Ș'a purces în zi de joi,
Cu 12 pluguri, cu câte 12 boi
Și feciorii tot în doi.
La dealul *garalinului*.
Sub poala Rusalinelui.
La mărul rotat,
Unde-i campul curat,
Și șes bun de arat.
Și chitea din deal în vale,
Cum îi place Dumisale să are :
Lunile văgăunele, Marțele mar-
ginele,
Mercurile dâmburile, Joile văile,
Vinerile grindurile și Sâmbetele
capetele.
Și striga, mări, striga, jupân gazda
tot așa:
Indemnați flăcăi argați

Și de boi v'alăturați,
Și mânați măi, mânați hăi ! hăi !
Ș'au purses, mări, a ara,
Brazdă neagră a răsturna,
Și din *puhă* tot pocnea.
Văile se sguduia,
De lui jupân gazda, barba-i râdea.
Dar când fură la mijloc :
Au stat plugurile-n loc.
Că ajungând ferăle în niște oase
de rămă.
S'au făcut plugurile fărâmă.
la mai mânați măi, ! hăi ! hăi !
Jupân gazda supărat,
În barbă s'a scărpinat.
Acasă-a a'ergat.
În grajdii a intrat,
A scos un cal înșauat :
Numa bun de'ncălicat.
Pe el s'a aruncat,
Și la meșter a plecat.
La feciorul Dorofântului,
Din fundul pământului :
Cu cioarecii crușiți,
Cu luleaua'n dinți,
Cu ochii la soare sgâiți.
Cu brâul de lână
Cu ciocanu-ntr'o mână.
Cu pila-n ceia laltă,
La subțioară c'o daltă.
Și ciocănea și ciocănia,

Și pilea cât putea,
 Și plugurile pe brazdă dregea.
 Și drumul să are, le dădea
 Și câmpul negru îl făcea.
 Iar pe urmă sămăna :
 Grâu de vară cu năgară,
 Se răsără până-n sară.
 Grâu mărunț și arnăuț,
 Cu preț mare la vândut.

la mânați măi ! hăi ! hăi !

Și s'a dus jupân gazda,
 La o lună ș'o săptămână,
 Să vadă holda de bună.
 Da grâu era frumos.
 Cumu-i fața lui Hristos.
 Mare-n spic ca vrăbioiul,
 Înfrățit ca măturoiul,
 La fir ca de mărgăritar
 Să vă dee și D-voastră Domnul

boeri mari,

Ca să dați și la plugari.
 De departe înroșă,
 De aproape îngălbinea,
 Numai bun de seceră să făcea.
 la mânați măi ! hăi ! hăi !

Jupân gazda-mbucurat,
 lute acasă s'a-nturnat.
 Un pum de galbini a umflat,
 În grajdii a intrat.
 Și-a ales calul graur,
 Cu șaua de aur ;
Procovățul de matasă,
 Înpletită vița-n șasă,
 De duduca ce-i frumoasă.
 Cu scările de argint,
 Ce n'am văzut de când sunt.
 Dârlogi cu mărgăritari,
 Ca la-împarații cei mari.
 la mânați măi ! hăi ! hăi !

El pe cal s'a-ncălicat,

La Tarigrad a plecat,
 Secerele a cumpărat :
 Secerele cârligățele,
 La mâner cu floricele,
 Cu dinți de diamanțele.
 Ș'o luat o testea cu mânere de
 ciocălău.

Cu cari am secerat și eu.

la mânați, măi ! hăi ! hăi !

Ș'o chemat la secerat :
 Nepoței și nepoțele,
 Tot copile tinerele,
 Și fetițe frumusele,
 Și neveste rușinoase,
 Cari știu frumos a coase,
 Nu care se plâng de trudă,
 Și fac mămăliga crudă.
 Ș'a dat veste să s'adune,
 Ș'o sută tabe bătrâne.
 Meștere la făcut pâne.

la mânați măi ! hăi ! hăi !

Ș'au început din capul laului :
 Unde-i greul dușmanului.
 Din marginea pământului.
 În *gelêștea* vântului,
 Că-i îndămână voinicului.

Cu dreapta secera,

Cu stânga lega,

Și ședeau mănunchelele :

Ca stelele.

Snopii ca nourii.

Și tot spicul da merlicul.

Și tot snopul oborocul.

Ș'au durat 12 clăi, mari înalțate

De toți boerii lăudate.

Aria a făcut'o la buricul pă-
 mântului,

În *prăvitul* vântului.

Cu *priboiul* de argint,

Să mă bateți de vă mint.

la mânați măi ! hăi ! hăi !

Ș'a scos jupân gazdă :
 12 juncani jugăniți,
 La picioare potcoviți,
 Dinainte cu argint,
 Că bat bine la pământ ;
 Dinapoi cu aramă,
 Că bat bine la *corhand*.
 Cu cozile cănite,
 Cu coarnele poleite,
 Cu urechile zugrăvite,
 Negri ca corbul,
 Luși ca focul,
 De nu-i prindea locul ;
 Unde calca, scânteii scapara.
 Cu picioarele treera,
 Cu nările vântura,
 Cu cozile *feleznia*,
 Cu urechile-n saci punea,
Căuș nu le trebuia.
 Ia mai mânți flăcăi ! hăi ! hăi !
 Și umplea tot saci vargați
 De la D-zeu lasași.
 Ș'au pornit 12 cară,
 Incarcate cu povoară,
 La moară la izvoară.
 Carele scârția
 Capetele se-ndoia,
 Galbeni cu zimți curgea,
 Jupân gazda mi-i strângea,
 Câte-o poală aducea,
 Și pe divan îi punea.
 Nenumărați îi lasa
 Par-că nu-i mai trebuia.
 Ia mai îndemnați flăcăi ! hăi ! hăi !
 De hututuia de moară,
 Când văzu atâtea cară,
 Cu nămolul de povară,
 Scârțâind așa de tare,
 Puse coada pe spinare,
 Ș'apucă în galop la vale,
 Pe lăptoc spre lunca mare,

Unde-i umbră și răcoare.
 Iar morariul meșter mare.
 Hătu-i mama cui-l are,
 Cu opinci de lână,
 Cu brâul pe mână,
 Cu lulea de oală,
 lute mi se scoală,
 la cojiță cu tărățe,
 Și cojocul cel cu miță
 Esă pe portiță.
 Și mi-ți prinde a nicheza.
 Tpru, tpru, tpru și na, na, na.
 Și fugind ca un nebun,
 Vede moara prin cătun,
 Moara atunci mi-se oprea,
 Și la dânsul se uita,
 Și-ncepu a sughița,
 Că-n covata nu era.
 Ș'amăgind'o cu tărățe.
 Mi ț'o 'nhață de *cașniță*,
 Ș'o aduce de *dălog*,
 Pân o pune pe lăptoc,
 Unde-i dă cioc boc,
 O așază iar la loc,
 Și-i dă cu ciocanu-n șele,
 Ca s'o pue pe măsele.
 Ș'o mai drege și cu ouă.
 De face moara ca nouă.
 Ia mai îndemnați flăcăi ! hăi ! hăi !
 Jupân gazda turnă-n coș,
 Grâu mărunțel de cel roș,
 Din *covată* doi argați
 Umpleau sacii cei vargați
 Nu cu făină de rând,
 Ci cu galbeni, gălbinei,
 De câte o sută de lei
 Cine n'a crede, să n'aibă parte
 de ei.
 Mănați flăcăi ! hăi ! hăi !
 Iar jupânița gazda,

Bucuroasă și voioasă,
 Se plimba mereu prin casă,
 Cu papucii pliscăind,
 Cu rochița vânt făcând,
 Cu mâneci suflecate,
 Cu sprincenele 'nchinat,
 Brațe albe și curate,
 Ca de albiți mușcate,
 Pe la coate mai-ngălbenite,
 Ca niște tânjăli pârлите,
 Și când vede la zăvoară
 Că se întorc de la moară,
 Dă cu fuga la camară,
 Ca s'aleagă o sătă mare
 Pentru plugarii de afară
 Și pârându-i că-i prea rară
 Trece-ntr'a noaua camară,
 Și ia sâta cea mai deasă,
 Cu pânza de matasă,
 Pentru cuconașii din casă.
 Bătu-n sătă și-n covată,
 Și înpleti colacu-n dată
 Și-l puse-n cuiul de jos
 Să fie plugarilor spre folos,
 Ia mai strigați flăcăi ! hăi ! hăi !
 Jupân gazda mai avea,
 O sabie încordată,
 De 99 meșteri lucrată,
 Și când eșea cu dansa afară,
 Slobozea foc și pară,
 Trase-n jos nu să rupse.
 Trase-n sus nu să frânse,
 Trase-ntr'o față de arie,
 Într'un pâlț de porumbei,
 Porumbeii au început a se im-
 prăștia,
 Unu câte unu, doi, câte doi, pa-
 tru câte patru, opt câte opt, până'n
 doisprezece.
 Cum s'au împrăștiat acei porumbei
 Așa să se răsipească de la ca-

sele D-stră relele, boalele, ferme-
 cele, lipsurile ; să rămâneți curați
 și sănătoși,

Că sunteți boeri *smănoși*.
 Că noi de urat am mai ura,
 Că mai știm câte ceva,
 Da ni-i că am însăra,
 Pe la este curți nalte, sprincenate,
 La uși cu aur ferecate,
 Cu fereștele ghintuite.
 În argint poleite.
 Departe de bordeele noastre
 Care-s, mititele, mititele,
 Cu ferestrele-n podele,
 Ca să ne uităm la stele,
 Vedem cloșca-n pod prin ele
 Pe la ușă cu rogoz,
 Bate vântul și-l dă jos.
 Pe sub ștreșini, cu urzică.
 Să nu-l strice vr'o pisică.
 Ia mai îndemnați măi, hăi ! hăi
 Că noi nu suntem de pe ici, de
 pe colea,

Ci tocmai din Buza-veche,
 Unde măța strechie,
 Cu motanul de ureche,
 Prin cotruță pe la fete,
 Pe cuptior pe la nevastă,
 Alții is de la Mitoc,
 Umblă cu căciuli de porc,
 Și-s lungi și urâte ca uiște băbălăi.
 Știu numai să străge hăi ! hăi.
 Și vedem că vine o ploaie mare
 înfurtunată

Cu fulgere amestecată
 Și noi bieți argați.
 Nu suntem așa-mbrăcați,
 N'avem *sumane*, nici mantale,
 Sântem mai în peile goale
 Numai unu-i cu ilic

Și tot sgribură de frig
 Mânați măi, hăi ! hăi !
 Ne-am ruga de D-stră,
 Să ne dați un gălbior,
 Să cumpărăm un boldișor
 Să împungem iști juncani în curișor,
 Să meargă mai iutișor

C'avem de trecut niște munți mari
 întunecoși.

Rămâneți Boeri mari sănătoși
 La anul și la mulți ani, aho !

Auzită de la Moș Boșolcă din Piatra-
 Neamț de

D. I. Farcașanu.

Povestiri și Legende

54.—Vorba bătrânească face un galbăn.

Acu cică pe un om îl robise Turcii. Și o stat el robit acolo timp de două zeci de ani. Da ce-o făcut, ce-o dres, că după iști două-zeci de ani o scăpat din robie și venea acasă. Da el avea la dânsul 3 galbeni cari erau toată averea lui făcută în 20 ani cât stătuse robit. Ajunge la la un sat.

La o casă, ce vede el, lume adunată. Se duce și să vadă ce-i ? Când colo, era un moșneag care, ca să-ți spue o vorbă cerea un galbăn.

--„Măi, mare comedie, își zice omu ceala. Ia să-i dau și eu un galbăn din toată sărăcia mea să văd ce mi-a spune.

--„La apa mare să nu te faci viteaz“! și tace.

Se gândește omu ceala, și zice : „măi ia să mai dau un galben, să-mi mai spue o vorbă că mie nu mi-a ajunge până acasă. Și-i mai dă un galben și moșneagul îi zice iar :

—Mânia de seară, să o lași pe a doua zi.

Omu după asta pleacă la drum. Merge cât merge și numai iaca dă peste o apă, mare mare, și tulbure. Da el știa să înoate. Și se pregătea să se arunce în apă să o treacă înot. Da numai și-aduce aminte de vorba bătrânului celuia :

„Doamne, eu dădui un galben pentru vorba moșneagului celuia și mi-o zis că la apă mare să nu mă fac viteaz ; ia, mai bine să mai aștept; poate s'a trage încolo la vale.

Și se pune jos mai departe și prinde a mânca din traistă ce avea. Cum mânca el așa, numai iată că vinea, vinea, un voinic pe un cal, de mânca pământul nu altceva. Cum ajunge la apă „știolbâc“ sare cu cal cu tot și s'o făcut nevăzut. După puțin timp a eșit numai calu la mal înapoi, iar omul i-l prinse și găsi pe cal o pereche de desagi de pele, chișcă cu gălbieni și scumpeturi iar la șaua calului 2 pistoale.

Măi, își zise omu, aista trebuie să fi fost un hoț ; acu văd, că

n'am dat degeaba un galben pe o vorbă la moșneagu ceala. Și bucuros încălecă calul și plecă după ce se mai trase apa. Merge, și ajunge acasă noaptea târziu. Prubulește el cam unde era casa lui și intră în ogradă. Vede la fereastră lumină. Descalică și se uită pe fereastra. Da fimeea lui rămăsese, când l-a robit pe dânsul, grea și avea un băetan, acum flăcău în tot locul și numai bine atunci flăcău se la.

„Iote, s'o și măritat“, își zise omul cu ciudă și se duse la cal să ia un pistol să o impuște și pe dânsa și pe bărbatu-său. Da, pesemne D-zeu i-o dat în gând cu să'l ferească de păcat și și-a adus aminte de vorba bătrânului celuia :

„Am ascultat de vorba cea dintâi și bine mi-o priit; ia să ascult și de asta de a doua și să-mi las mânia din sara asta, pe mâni.“ Și se duce la un frate a lui. Acolo află că acela-i băetu lui, iar femeia i-o rămas credincioasă și l-a plâns și-a făcut pomenile toate și când află omul nostru se umplu de bucurie.

A doua zi se duse întins acasă își sărută, nevasta și băetul, cari nu-și credeau ochilor, iar el, le povesti vorbele bătrânului, care vorbe, una l-a îmbogățit cu atâta amar de bani, alta l-a ferit de un păcat.

Povestită de mamă, Zoia Savin, iar ea a nuzit-o dela tatăl el Spătarul Chiric din

Jorâști-Covurlui.

Pentru Gh. Savin.

55.— „Asta e partea lupului“ 1

(Obiceiu-Vechiu)

Mai demult, 'ci-că era *obliceriu*' : că de câte ori un Român se ducea cu *vîgu* 1) de cioareci la vr'un croitor să'i coase vre-o haină, 2) ori vre-o păreche de cioareci 3), 'ci-că croitoru' avea *obliceriu* de-și tăia mai întâiu ca un cot, și 'și-l arunca pe fereastră, în grădină, z i c â n d :

—Asta,—și-și măsură din umere până'n *dește*—, să'l aruncăm „lupului“,—și-l și asvârlea pe fer-astră, unde avea un băiat gata ca să'l *prijoană*.

Asta erea ca un fel de *bacșiș*; dar *bacșiș*, știi, cprit chiar de croitor !....

Acu', dacă omul erea cuminte, il lăsa ; însă dacă erea prost, dră-cuiă, jura și cură, că di ce să-i ia din *vig* ?....

1) *Materia țesută*.

2) *Șubă*.

3) *Nădragi* : pantaloni (cu *găitană*).

—Nu, nu se poate frate,... éeee... asta e.... di ce să pierd cu atâta din vig ?— și și dà fuga să-și-l ià; dar în timpul ăsta. el lăsa vigul cel mare în casă, și croitorul, își luà în voie cât vrea !!... îi era pe seamă (zice c'așa a făcut o fomee).

Alții veneau cu revestele, ca unul să stea în casă să nu taie croitorul din vig, când ălălalt da fuga să-și ià petecul „lupului“ din grădină !!...

N. I. Dumitrașcu.

56.—Trif și Stratania

Și la patru zeci de zile după Nașterea Mântuitorului, Maica Domnului luă doi pui de turturele și se porni spre biserică că se implinise sorocul după lege. Mergea să-și inchine pe Mântuitorul la templu.

Cum mergea pe drum iată. 'ntr'o grădină sub un copac sta Trif cu un cuțitaș în mână și curăța pomii de omizi. Trif când vede pe Maica Domnului începe „s'o tușească„ crezând că ar fi o altă femeie și nu Ea.

Maica Domnului a întors capu' și a văzut pe Trif. Supărându-se s'a întors înapoi zicând : „Fie azi (ziua) a ta căci a mea o să fie mâni.“

Și s'a 'ntors acasă spre a se duce a doua zi la tempu.

Și de aceia la 1 februarie cade Triful (ziua sfântului Trifon) și la 2 cade *stratania* adică Intimpinarea Domnului).

(De la mama, Jorăști-Covurlui)

Pr. I. C. Beldie.

Cântece de stea

2. — Astăzi cel prea lăudat
Al Ingerilor mare sfat,
Intr'un loc se adunară
Prea mărind Dumnezeuirea
Cui va izbăvi zidirea.

Cine a blagoslovit
Atunci pe Iuda vodit ?
Iuda, vânzător de om
Și inbitor de bani;
Grăi cătră a Lui dușmani :
— „Dați-mi treizeci de arginți
Să vi-l dau, să-l răstigniți!“
Treizeci de arginți i-au dat !
Pe Hristos ni L'au luat

Și iar, Iuda că l'au dat !
La Golgota L'au înălțat
Și-acolo L'au judecat :
Nici o vină n'au aflat !

Sus pe cruce că-L suiau
Cu piroane-L pironeau.
I-au bătut piroane 'n frunte
De ne-a scos pe noi din multe ;
I-au bătut piroane 'n mâini.
I-au pus cunună de spini;
I-au bătut piroane 'n talpe
Pentru-ale noastre păcate;

*Cu sulița L-au împuns
Sânge și apă i-au curs.
Fiere cu oțet i-au dat
Pe El de L'au adăpat;
Soarele învălit în sânge,
Ingerii începur' a plânge!...*

*Raiule, grădină dulce,
Vezi Colindul nr. 7.*

*Noi de-aici nu ne-am mai duce
De cântul Ingerilor,
De dulceața pomilor,
De viersul păsărilor
Și mirosul florilor!...*

[Din Băiești-Vâlcea].

N. I. Dumitrașcu.

Datine și Credințe

265.—Crăciunul.

Locuitorii acestor comune țin regulat toate sărbătorile legate de biserica creștină.

Una din sărbătorile mari este Crăciunul, când sătenii din localitate au petreceri și datine, ce se deosebesc mult de ale celorlalte sărbători.

Această sărbătoare, pot zice cu drept cuvânt, este cea mai veselă și aceasta din mai multe puncte de vedere și anume: mai întâi se știe că Crăciunul e însemnat prin tăierea porcului și urmând *postul Crăciunului*. Ei bine, suferința din acest post unită cu cunoașterea frumoaselor datine din sărbătorile Crăciunului, fac ca locuitorii să o aștepte cu nerăbdare. La sosirea lui sunt veseli atât că au scăpat de postul cel greu, cât fiindcă acestea sunt zilele lor de petrecere.

Al doilea, sărbătoarea aceasta cade iarna, când locuitorii au prea puțin de lucru, și de aci veselie liniștită și fără grijă.

Petreceri. Mai întâi de toate merg la biserică cu toții îmbrăcați în hainele cele mai bune pe cari le au. Aci duc colaci în cinstea praznicului. Aceștia rămân preoților și cântăreților.

În ziua de anul nou afară de colaci mai duc și colive, cei cari poartă numele Vasile.

În Dolj-Catane, mai ales la Sf. Ștefan, Sf. Vasile și Sf. Ion, duc colacii, ai de le e ziua lor și colive, sau numai colive, la biserică¹⁾.

După săvârșirea serviciului religios se înapoiază pe la casele lor unde găsesc masa încărcată cu fel de fel de mâncări gătite din carne de porc și după ce s'au încărcat stomacul atât de bine încât unii din ei mai slabi sau mai lacomi îl condamnă să sufere, pleacă la hanul unde se face hora, care este aproape singura distracție a poporului local.

Aci încep horile formate de flăcăii și fetele satului, precum și de oamenii însurați, însă mai tineri.

1) Culese de mine.

Hora se face în modul următor :

Când încep lăutarii să cânte, flăcăii prind singuri hora, apoi se prind fetele, fiecare lângă acela pe care și-l alege. În urmă se prind și oamenii căsătoriți și astfel hora se mărește foarte mult.

Într-o parte și într-alta a hrei se găsesc ca privitori : băieții și fetele cari nu joacă, (acestora li se zice în localitate că nu au eșit încă la horă), părinții flăcăilor și fetelor, mai în sfârșii orice om care vrea să privească la vesela petrecere a tinerilor.

După ce s'a terminat hora, fetele se retrag la un loc ; iar flăcăii se vorbesc între ei ce au să cmande lăutarilor, să le cânte sau se duc de se cirstesc între ei. După o scurtă recreație începe din nou jocul și astfel urmează până seara, când se innapoiază pe la casele lor.

A doua zi, a treia și în ziua de anul nou, urmează petrecerile din ziua dintâi.

Datinele și obiceiurile din localitate se mărginesc la tăerea porcilor și colindele. Tăerea porcilor se face în ziua de Ignat (Decembrie). În această zi dis de dimineață, nu auzi altceva decât țipetele sfâșietoare ale porcilor și lătratul câinelor. Porcul injunghiat se pârlește cu pae sau cu lemne de brazi ; în urmă se curăță bine, se taie în bucăți măricele, se sară și se pune la păstrare, ca de obicei pe un așternut de pae, în pivniță sau în podul casei.

Din carnea mărunță, a porcului, se fac cârnați și cartaboși.

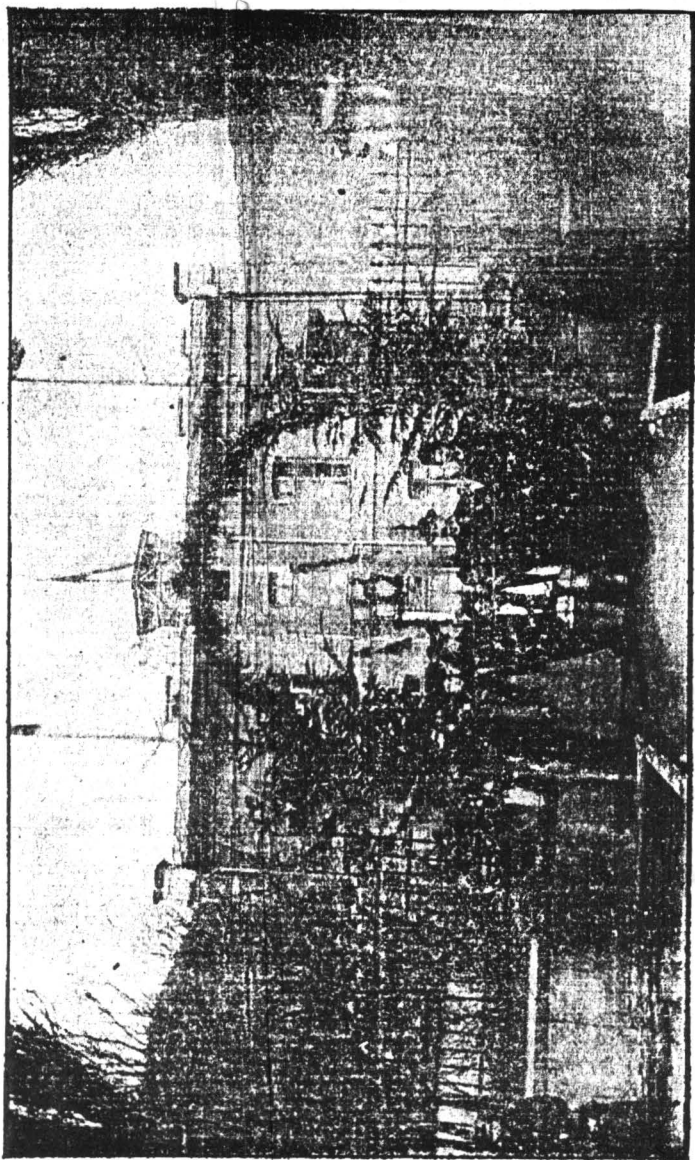
Colindele. Obiceiul d'a merge la colindat, se practică și în celelalte localități.

La sara de 22 Decembrie, copiii dela etatea de 7--12, 13 ani se întrunesc la unul din hanurile mari ale comunei, cam de obicei în acelea, unde se face hora. Aci dă fiecare câte 5, 10, 15 bani după putere și fac o sumă pe care o dau cărciumarului, ca să le dea lăutarii să le cânte și ei joacă.

La acea sară nu vine nimeni la han decât numai copiii.

Petrecerea lor ține până la 12 sau 1 noaptea, când se împart în grupuri de câte 5 - 6 sub conducerea unuia mai mare din ei. Pleacă toți în toate părțile, strigând pe la ferestrele locuitorilor : *bună dimineața la moș-ajun !* Stăpânul casei esă și le dă covrigi, mere, nuci sau colindețe care sunt singura răsplată a umbletului lor.

În sara de ajun (24 Decembrie) copii și flăcăii, de toate vârstele, în grupuri de câte 5 — 6, cutreeră satul colindând pe la casele oamenilor mai cu dare de mână. În urma colindului, gazda casei le dă câte voește 10, 20, 30 bani, pe care-i strânge unul, din colindători, de obicei cel mai mare.

16. — Școala din Tg. Neamț, unde a învățat și Ion Creanță [Imprumut G. A. Cosmovici].

După terminarea colindului se duc la casa unuia din colindători și împart banii în părți egale, în fața părinților băiatului.

Subiectele colindelor sunt cam de obicei religioase.

În sărbătorile Crăciunului este obiceiul de a umbla cu steaua grupuri de câte 4 copii de școală, din casă în casă cântând cântece de stea și Trei crai dela răsărit.

Tot atunci este obiceiul de a umbla cu Irozii, o grupă de flăcăi îmbrăcați în costume, ce inchipuiesc pe Irod, pe cei 3 magi dela răsărit, ciobanul și îngerul.

Aceștia dau reprezentații teatrale având ca subiect pe Irod și magii dela răsărit.

Lăutarii de asemenea umblă la colindat în sărbători.

În sara de anul nou umblă flăcăii cu plugușorul, cântând orația sub numele de : *plugușorul*, însoțită la sfârșitul fiecărei strofe de plesnituri de bice și sunete de clopote.

În ziua de anul nou umblă copiii cu sorcova : o ramură de arbore cu trei creci, împodobite cu hârtie de diferite culori. Ei umblă din casă, în casă, sorcovind pe toți, în schimbul a 5, 10 bani.

După un manuscris, de V. GAVRIL.

Din Predeal, Prahova.

Șt. Șt. Tușescu.

266.— În vremea potopului, dracul a dat gaură c'un sfredel, într'un colț al corăbiei, ca să intre apă în ea, și să se înnece corabia cu totul. Pe urmă s'a făcut nevăzut. Năpârca a băgat de seamă ; și cum a pierit dracu, și-a vârit coada în gaură, și s'a înțepenit acolo. Iar când s'o scoată — mai scoate-o dacă poți. I s'a rupt coada în gură, scăpând dela înec atâtea suflete, singurele cari mai rămăsese pe fața pământului.

Dumnezeu, cică ar fi blagoslovit-o.

D'atunci a rămas năpârca ciută de coadă : și ciută e și'n ziua de azi. Și tot d'ăia, cică, cu toată răutatea ei, e păcat să omori năpârca.

267.— Pâinea, care se rupe în capu' miresii la nuntă, e bine să apuci din ea, și s'o dai vitei, pe care o scoți în târg, pentru vânzare, căci se strânge lumea la ea roiu, ca la nuntă.

Goleștii-Badei, Muscel.

D. Mihalache.

VORBE ADANCI

62.— *Discalță-te ș'apoi vezi*, adică gândește-te și judecă bine.

63.— *A discânta de ceas rău*, ad. a-l bate bine, c'un ciomag.

64.— *L-am discântat eu*, ad. l-am bătut bine.

65.— *L-am apucat la discusut*, ad. a început să-l cerceteze.

66.— *li lipsește-o doagă*, ad. îi cam prost.

67.— *N'are toate doagele*, ad. n'are toată mintea.

68.—*li cam intr'o doagă*, ad. nu-i tocmai teafăr la cap (minte).

69.—*Bate doba la urechea surdului*, se zice celui care nu te mai pricepe sau se face că nu te pricepe ce-i tot spui!

70.—*Dobă de carte*, ad. știe f. mult; *Dobă de somn*, ad. a dormit f. mult; *Dobă de apă*, ad. a băut f. mult etc.

71.—*Merge'n dodii*, ad. nu știe ce face!

72.—*Vezi doamne te-i al nostru*, ad. ar trebui să ție cu noi!

73.—*Domnule cu boii de funie*, se spune răsând celui care nu prea cauți a-i zice tot domnule, nepotrivindu-se față de noi ca mai mari.

74.—*Schimbarea domnilor bucuria nebunilor*, se spune adesa, când se vede bucurie, la orice schimbare de conducători mai cu samă, dorind statornicie.

75.—*Cât un don*, se zice cuiva care e scurt la statură.

76.—*Nu dă două* ad. e nelipsit de acolo!

77.—*Nu zice nici două*, ad. se supune numai decât!

78.—*Se dă'n două*, ad. caută numai decât să fie pe-a sa, să reușiască.

Urmare la cele din revista «*Propășirea*» a societății corpului didactic din Jud. Neamțul, ce, cu an.VII. (1905), a încetatat de-a mai apărea! Vezi și aici An. II. p. 212.

(Va urma)

George A. Cosmovici.

Târgul-Neamțul

79.—Femeea de-al doilea e ca mâncarea încălzită.

80.—Să nu cheltuești orzul pe găște.

81.—Ce are a face banii birului și cu poarta țarinii?

82.—Pentru cheful lui Hatâr, merge roata dâr, dâr, dâr !!

83.—Mâna ce nu poți s'o rupi, s'o săruți.

84.—Un părinte ține zece feciori, da 10 feciori nu pot ține un părinte.

85.—Răbdă inimă cât poți, nu-ți da taina pe la toți!

86.—Nu te'ncrede fiecui, că te mușcă când nu știi.

87.—Când te roagă cineva să-i cumperi ceva din târg, numai pâne să-i iei, că de nu-i place, o mânânci tu.

M. Lupescu.

88.—*L-ai lovit peste cofița cu oudele*, l-ai atins unde-l doare.

89.—*Nu-i ajungi cu prăjina la nas*, îi fundul.

90.—*Nu mă lua de-a spinare*, nu mă lua în răs.

91.—*L-a ieșit brânza în barbă*, s'a dat pe față, și-a aratat arama și-a dat în petec.

92.—*A mâncat și melul și purcelul și peștele călugărului și tot mci vra*. A luat și bun și rău, și tot nu se mulțamește.

93.—*Lupul fîdmînd chita-i in gînd, i se zice celui ce-i trebuie ceva și n'are.*

94.—*Vorbă de bătrîn, pute dar pe urmî anurosă, se zice atunci cînd n'ai ascultat sfatul unui om bătrîn și ai pîțit ceva.*

Culese din Jorăști-Covurlui de

Petru Gh. Savin.

95.—*Barbatul se întoarce după cuvîntul femeiei, ca morișca după vînt.*

96.—*Cuvintele unei femei, sunt ca scrisul pe nisip în voia vîntului.*

V. B. Țirica

C A N T E C E

359.—*Trecu anul de cînd zac,
Mi-a crescut iarbă la cap;
Nici n'am frați ca s'o cosască,
Nici surori că s'o plivească.*

360.—*Puică de dor dela tine,
Multă supărare'mi vine;
Eu m'oi duce'n cea grădină
Sub o creangă de gheorghină
Și-oi plînge o săptămîndă,
Pîn s'a face o fîntîndă
Și-oi striga țara la lucră:
Hai puică la apă bună.*

Vicovul de sus, Bucovina,

P. Cârstoan.

361.—*Mîrgin lume nu mni bîzine,
Vin acasă n'am pe nimc.
Jălui-m'aș și n'am cu,
Jălui-m'aș cîmpului,
Cîmpul are frunza lui
Și nu crede nimărui;
Jălui-m'aș codrului.
Codrul are peliniță
Și ce spun eu n'am credință.*

362.—*Pe cel deal pe cea costină
Este o creangă cu cetină
Din vîrf pîn'la rădăcină;
Da nu i de gînd crenguța
Da-i de gînd mîmușă
Că nu mă lasă să iubăsc.
Cu cine mă potrivăsc
Și nu mă lasă să trăesc
Cu cine mă potrivăsc.*

Straja-Bucovina

D. Dan.

363.—*Cine trece pe la vie?
Costache cu pîlărie;
Să descalică, se spală,
Și se șterge de o năframă;
Dare-ar Tinculița samă,
Că nu i-o cusut naframă.
Iar Tincuța bucueroasă,
Să între la dînsa'n casă,
Indată ti puse'n masă
O găină friptă grasă;
Pe de-asupra ruminită
Și la mijloc otrăvită.
Costache cînd a gustat,
Limba'n gură-i s'a legat,*

*De trei ori a leșinat,
Dela ușă pân la pat.
Cântă cucul pe pelin,
Costache varsă venin !
Cântă cucul pe otavă,
Costache varsă otravă !*

Culese din com. Orivița (Tutova). de

T. Popovici.

*364.—Foaie verde trei spanace,
Pentr'o mândră care-mi place.
Trei zile pe drum ași face.
Trei zile ș'o săptămână,
Că i-a fost gurița bună.
Trei zile ș'o lună 'ntreagă
Că i-a fost gurița fragă.
Foaie verde și-un lămâiu,
Icea-i viea, icea-i dealul
Unde lega neica calul ;
Icea-i dealul, iceai-i viea
Unde iubeam pe Maria.*

Auzit dela săteanul Oh. Cucu din com.
Crucea, Ialomița.

I. Idiceanu, invățător.

*365.—Foileana grâu mărunt
Eri mi-am zis, cu giurământ,
Să trec Prutul înnotând,
Valu-i curmeziș tăind,
Frații să-mi îmbrăfoșez,
Dorul să-mi mai ușurez.
Verde foaie lemn călțos,
Prutule, dușman cănos,
Ci-mi vii așa mănios,
Tulbure și dușmănos ?!...
Să-i Doamne, apele,
Să-i rămăde chetrelle,
Să le arză soarele,
Să-l trec cu picioarele,
Să-mi văd surioarele*

*366.—Foileană trei lalele
Doamne, lacrimile mele
Unde cad pământul ard,
Unde pică lemn despică
Numai foaie de sipică
Frunza codrilor azi chică
Inima mi se deschică
De durere și de dor !
De durerea fraților.
De jalea surorilor ! !*

Din Basarabia (1906).

I. T. Popovici, Ungheni-Iași.

*267.—Foaie verde stuh de baltă
Mărta-m'aș că sunt fată;
Mi s'o ros c.....de vatră,
Și coastele de cupțiori
De când aștept pețitori.*

*368.—Când eram în vremea mea
Scripcă nu'mi mai trebuia
Scripcă era gura mea.
De-o fi și n'oi înstrelnă
Tot cu gura m'oi lua.*

*369.—Pentru tine fa Ileană,
S'o uscăt iarba'n poiană ;
Când era iarba de coasă,
Eu dormiam la tine'n casă
Când eră de adunat
Eu dormiam la tine'n pat.*

Din Pipirig-Neamț.

Gr. Vasiliu, invățător.

*370 -- Frunză verde lemn de brad
Spune puic' adevărat :
Cine mi te-a sărutat. ?
—Nimeni, neică, neiculiță.
M'a ciupit o albiniță,
Când dormiam în grădiniță
Cu mâna dreaptă la față
Cu picioar'le sub rochiță.*

371.—*Vinde-ți, maică, boii toți
De mă scapă dintre hoși.
Vinde-ți maică și rochița
De mă scapă din temniță ;
Căci temnița-i cu capac,
De unde nu pot să scap.*

Tătarca-Covurlui

372.—*Frunză verde de-alior,
Mi-i bărbatul băutor.
Mi-a băut vre-o șasă boi
Și'nc' a mai rămas dator.*

Schitul Duca, Vaslui.

Ioan N. Vârlezeanu.

373.—*Frunză verde lemn uscat
Groaznic vis am mai visat :
Șe'ntînsese aspra noapte
Clocotînd numai în șoapte.
Căci veneau, veniau în stol
Ducînd moarte și părjol
Fiare hădre, și'ncruntate,
De pacate insetate,
Ca să-mi fure lumină
Și să-mi sugă inimă.
Ele-le ! fîrtate vînt
Sufală groaznic pe pămînt.
Cîntă-ți doina ta cu dor
Cu viteazul zorilor,
În frîntul păgînului
Izbînda Romînului.
Frunză verde mărgărint,
Dar tu soare, răsărînd
Au perit cu miile,
De-au umplut secreiile
Ș'au căzut ca spicile
De-au fugit nălucile.
Ele-lei fîrtate vînt....*

Auzit dela vîrul meu At. N. Zugravu

I. O Zugravu.

Tuțcani-Covurlui.

374.—*Tinirica mamei fată
De te-ași vedea măritată ;
Și nu știu cum te-i purta
Că doară te-ai mărita.
Să te duci în șezători;
Să te lipești de feciori,
Să le spui pela ureche
Că doar'nu ești fată veche.
Numai unul de-o mai trece
Ești de 40 și zece....
Dinții i-ai și sunt cam mari
Se hurducă și's cam rari
Și mai ai două măsele
Și-s legate' n' lopețele,
Și-amărăști lumea cu ele.
Și să meargă vestea'n sat
Că-și tu te-ai măritat.*

Auzită dela Simion Coca.

375.—*Cucule pasdre blîndă,
Du-te pe păduri de cîntă,
Pe cine-i avea mînie
Blastămă-l străin să fie !
Nu-i mai trebui' altă pîne
Ca străinătatea'n lume !
Nici o pîne nu-i amară
Ca străinătatea'n țară !
Altă foaie trei căline
Nime nu-i străin ca mine !
Fără-i merla din pădure.
...Și merla când-ii beteagă
Vine cucu și mi-o 'ntreabă :
—Ce ți-i fie, soro dragă ?
Numai eu n'am pe nimi(e)
Și mă petrec streinii,
Căci pe cine-am mai avut,
S'o dus și n'o mai venit.
C'o pus capu' la pămînt.
Par'că fost cu jurămînt !*

*De-ar fi noaptea ca ziud
M'ași duce la măicușă,
Dar noaptea-i mare, stele multe
Și m'oi rătăci pe-un munte
De-ar fi lund de cu sară
M'ași duce la maica'n țară,
Dar luna răsare târziu
Nu pot mere și să viu.*

Auzită dela Chifor Lazăr, la o cumătrie
Dorna-Succava.

Ioan Zotta.

*376.—Foaie verde de negară
Of, lelișo Mărioară,
Ce și-i gurișă amară ?
Ori de pâne de sacară,
Ori de grâu de primăvară ?
--Nici de pâne de sacară
Nici de grâu de primăvară;
Am mâncat, bade, căline
Să nu mă sărute nime,
—Tot căline de-i mânca
Și eu tot te-oi săruta.*

Cojoci-Suceava.

I. Mitocariu și C. Vasiltu.

*377.—Foaie verde liliac
Măi bădișă și-al meu drag
Eu nu știu ce să mă fac !
—Te-a 'nvăța bădișă bine
La buceaua hai cu mine
--Măi bădișă tu-mi ești drag
Eu buceaua oi lua-o
Dar mi-i teamă de vre-o vamă
De vama Brașovului,
De granița neamțului,
Măi bădișă tu-mi ești drag !
—Nici mi-i frică, nici m-i teamă,
Căci eu fost-am pe la vamă
La vama Brașovului,
La granița neamțului.*

(De la Ruxanda Constantin femeie de
de 65 de ani din Bârlad).

Șt. Manole.

*378.—Am umblat și-am ocolit,
Am fost pe unde-am iubit
Și-am găsit locul părțit :
De-asupra vântul suflând,
Mărioara suspinând,
Suspinând, mereu oftând,
Tot de neica întrebând....
O să las cu jurământ,
Că cin' m'o băgă'n mormânt
Leagă-'mi dragostea de gât,
Că ea m'a și omorât !....*

(Dela N. I. Dumitrașcu, Boureni-Doljiu).

George Gh. Mitre.

*379.—Străgă, străgă
Să se strângă
Ca și oile la strungă
Ciobănoșul să le mulgă,*

*380.—Foaie verde busuioc
S-o'ntartat proștii la joc
Foaie verde cadrama ¹⁾
Nu știu proști-a se lăsa.*

*381.—Și-așa gioacă pe la noi
Ca cucoșii pe gunoi.
Eu cazac și tu cazac
Sări-ți-ar ochii din cap
Să rămâie scăfârlia
Să se oaue ciocârlia
Să se oaue oaue verzi
Tu cu ochii să nu vezi.*

*382.—Foaie vede de dudău
Hop și eu cu motanu' neu !*

*383.—Unde-i bine,
Nu-i de mine.
Unde-i rău
Hup și eu.*

1) Floare.

384.—*Foaie verde lapte acru
Lasă babele la drucul!*

385.—*Așa gi-jacă babele
Ca măța cu labele.*

386.—*Hei primavara mama noastră
Când vra sare de pe coastă.*

387.—*Foaie verde de mărari
Bocănețe¹⁾ cu vărzari,
Foaie verde pitrinjăi,
Bocănețe cu mujdei.*

388.—*Frunză verde păpădie,
Ard-o focu de beție,
Că din om frunțas în sat
Am agiuns golan, hargat.*

389.—*La pământ cu talpa goală,
C-o sărit carnea din oală!*

390.—*Sus, sus, sus
Haragii sus :
Poale la cameșă nu-s
Hei, poale nu-s
Că nu le-o pus.*

391.—*Asta-i lelea, bat-o sfinții.
O chical din podu tinzii
Și-o farmat barba și dinții.*

392.—*Are lelea opt cămeși
Trei is rupte
Patru-s sparte.
Și-amu nu știu
Mai departe
Da știu că tare-s spălate !*

393.—*Cucoș negru potcovit*

1) Pânicile mici cât pumnul, cari se dau colindătorilor.

*La nuntă că s'o gătit,
Da găina cărcăia
Că hai s'a duce și ea
Da cucoșu s'o'nalțat
Și de cap o-apucat !*

394.—*Măi ciobane, ciobănaș
Tu cu fete sub părete,
Și-mi chier oile de sete !*

395.—*Hei săracu ciobănaș
De seară aduce caș
Dimneafa urdă dulce
Și sărută și se duce !*

396.—*La pârâu cu tufele,
Spală mândra rufele
Și le'tinde pe nuiiele
Hărădie câinii la ele*

397.—*Hu-lu-lu-lu-lu-lu,
Iepurașu-i bun de zamă
Iepuroaica de friptură
Lelea de pupat în gură.*

398.—*Copchila cât o furnică,
Dă-i bătaie și dă-i frică
Iesă sara la portiță
Și se'nvață-a da guriță.*

399.—*Pentru tine, mândruleană,
Ni-o perit iarba'n poiană;
Pentru tine fa mândruță,
Ni-o perit iarba'n căpițe.*

400.—*Hei la fata cea frumoasă,
Rața mătură în casă
Și-un rățoi
Cară gunoi.*

*

401.—*Hei saracii feciorii
Cum se mai insoară ei*

Vai de dânsii cum se'nsoară
 Și iau fete de la țară
 Cu sprincene de sacară
 Cu cercei de mămăligă
 Când flămânzesc
 Li mândăncă!

402.—Eu mă duc pe sub poiată
 Furca și fusu' mă cată;
 —Toarce furcă, toarce fus
 Putrezi-ai und' te-am pus!

(Din Pătrăuți, pe Suceava).

Alex. Morariu.

403.—Când oi zice de-avrameasă.
 Dragă 'mi-e fetița 'nnaltă
 De-mi dă gura peste poartă;
 Dar mai drag'a mărunțică
 Că să suie pe opincă
 De-'mi dă gurița de frică;
 Și mai drag'a mijlocie
 Că-'mi dă gura numai mie...!

Auzită delu D-tru P. Mitre, din Boureni-Doljiu.

Variantă No. 125.

404.—Și 'mai zi și magheran...
 Mă căsnesc puică de-un an
 Să fac pelinul zahar:
 Și zaharul, tot zahar
 Și pelinul tot amar...
 Pelin beau, pelin mândănc,
 Pe pelin sara mă culc,
 Dumineața când mă scol,
 Cu pelin amar mă spăl....

(Scris de soru-mea Floarea, Boureni-Doljiu)

Variantă No. 136.

N. I. Dumitrașcu.

405.—Soacră, soacră
 Poamă acră,
 De te-ai coace, cât te-ai coace,
 Dulce tot nu te-ai mai face.

406.—Vai de tine, fata noastră
 Părul lung și mîntea proastă,
 De ți-ar fi mîntea ca părul
 N'ai vorbi cu tot mișelul.

407.—Să sfădesc feciorii roată
 Pentr'un tabueț de fată,
 Stați feciori, nu vă sfădiți,
 Că mai vine-un tăbueț.

Bucovina **V. Ungurean.**

408.—Vineri mama m'o făcut,
 Sâmbătă m-o botezat;
 Duminică m-o 'nsurat,
 Luni cu puica m'am plîmbat,
 Marți la oaste m-o luat;
 Răspuns mamei am lasat.
 Să-mi fie puicuța bine
 Cu pâne și cu smochine,
 Cu rachiul de țiscovine
 Să nu-i fie dor de mine.
 Mă rog domnule maior,
 Nu-mi reteza părul tare
 Că am foi de liberare.
 Mă rog Domnu Căpitan,
 Dați-mi drumu pe cinci zile
 Ca să-mi văd puicuța bine.
 Drum pe cinci zile mi-a dat,
 Acasă când am plecat
 Mă 'ntâlniu c'un moș bătrân
 —Buna calea moș bătrân
 —Mulțumim, soldat străin.
 —Ce mai veste 'n țara mea?
 —Nu-i nici o veste rea.
 De la deal de casa mea
 Gioacă nunta noră mea,
 De,—de de,—murguțule.
 Că-acea-i nevasta mea.
 Acasă când am ajuns.

Chicioru pe prag l-am pus,
 Stați nuntași, nu vă'ntristați

*Un pahar de vin să-mi dați;
Cu otravă, cu pelin
Să vă fie nunta 'n plin.*

Auzită de la Catinca A. Irimia—Solca.
Cândești Jud.-Neamț.

A. Motscl.

409.—*Pe pădurea rară 'n jos
Trece badea cel frumos
Pe un căruț de obedean¹⁾.
Cu-o pană de mărgheran
Mărgheran de cel albuș
Să-mi pun pană la drăguș.
La-ce focul să-i pun pană
Că-i la Cernăuși câtând
Mi-oi pune pană'n cunună
Și-oi trăi cu voje buuș;
Mi-oi pune pană'n cosițe
Și-oi trăi ca cucu'n frunzițe;
Mi-oi pune pană în plete
Mi-oi pune o 'n pletele mele
Și-oi trăi în mândră jele
Mi-oi pune-o pană în brâu
Și-oi trăi cu cine știu;
Mi-oi pune pană'n curea,
Și-oi trăi cu cine-oi vrea..*

Culese din Mltocul-Dragomirnei distr.
Sucevei.

Erunt Hostiuo.

410.—*Frunză verde trei smicele,
Măi bărbate, bărbățele
Tot torcând să-și fac ismene,
Mi-am pierdut fusu 'n obiele.*

411.—*Frunză verde de lalea
Mă dusăi la soacră mea
O găsii c'o treanță rea
Că p'a bună o cărpie.
Pă unde băgă ea acu'
Băgu și cotoiu' capu'.*

412.—*Și-altă foaie trei măslina,
La două-trei luni de zile*

1) Obedeau-plantă.

*Veni și ea¹⁾ pe la mine!
Eu plecai la măcelar
Să iau carne de șânțar
Căpăfind de tăune
Să fac soacră mii legume!
Coleștii-Badei-Muscel,*

D. Mihalucbe.

413.—*Frunză verde trei lălele,
Leagă și calul de zăbrele,
Și-i dă fân cu floricele.
Verde trei lălele.*

414.—*Cine vine de la deal?
—Ioniș'a lui Crucean.
—Da ce are'n buzunar?
—Acadele și zahar.
—Și cine să le mândance?
—Anicuș'a gură dulce.*

Delu Anica, Ciureștii-Tutova.

Gh. V. Șuşnea.

415.—*Joiana cu trei vișei
N'are lapte'n putinei,
Unu suge, unu zbate
Unu dă să i vie lapte,
Joiana s'a lăudat
Că c'o țafă fine-un sat.
Dela soldatul Vasile Constantin.*

416.—*Foaie verde matostat
Dela cărciumă viu beat
Nici vinul nu l-am gustat.
Foaie verde măr șalcii;
Dela beat circimă vii
Cu gardul de mâni mă știu
Pin satul mijlocului;
Cu partea la o căciulă
Niciun latră nu mă cline.*

Dela sergentul Dumitru Iordache, com-
pania 2-a, Reg. Matei Basarab No. 35.

Vezi: *Glume*, No. 66—7.

Ioan N. Popescu

1) Soacră-mea.

PREMIILE REVISTEI „ION CREANȚA”

Pentru a grăbi culegerea limbei, literaturii și artei populare române, această revistă, prin cei ce vor avea inimă și mijloacele de o cam dată, deschide următoarele premii :

Întăiul premiu „Ion Creanță”

Se va împărți în ziua de 31 Decembrie 1910 culegerii de legende povești, povestiri, datine, obiceiuri, credințe, cântece, descântece, zicătoti și ori ce material din literatura populară, netipărită, cu privire la ființele și duhurile închipuite, ajutoare sau dușmănoase omului, precum :

Domnezeu, Isus Hristos, Maica Domnului, Sfinți, Ingeri, apoi: Avestița, Balauri, Borze, Babe rele, Ciurma, Căpăduni, Calie, Deavoli, Dragaici, Ele, Holera, Jidovi, Maestre, Miez de noapte, Moartea, Mama-padurii, Piteci (Urici), Rusalii, Strigoii sau Moroi, Sburători, Sămzene, Tatars, Țincu pământului, Urieși, Ursitoare, Vârcolaci, Zmei, Zâne, Zorilă, Zilele săptămânii ca sfinte ș. a. multe.

Manuscrisurile vor fi cetăț scrise pe o singură față a hârtiei având însemnate după fiecare bucată numele persoanei dela care s'a cules, satul și județul ; ele sunt proprietatea revistei care le poate folosi după nevoie.

Termenul trimiterii p. in recomandare a culegerilor la redacția revistei este până la 1 August 1910.

Premiul dat de Tudor Pamfile, este de 60 lei și se împarte în două: 40 și 20 lei pentru două din culegerile mai de seamă.

Al doilea premiu „Ion Creanță”

Un anonim va împărți tot la 31 Decembrie 1910 celei mai bogate culegeri asupra meșteșugului de a boi diferite lucruri, cam după cum urmează :

Culorile cunoscute și credințele ce se legă de unele. Cum se vopsește lăna în diferite culori și din ce se prepară culorile. Culorile cănepei, inului și hembacului. Culoritul matasei (horangicului). Culoritul ouălor și uneltele de colorit — roșele. De ce se înroșește ouăle ? Povestea ouălor înroșite. Culoritul vinului, a țuicei și a rachiului. Culoritul bucatelor și cozonacilor. Culoritul penelor, a părului, a feței ș. a. Cernelurile. Culoritul lemnului (sicrie, lăzi, tronuri, linguri, bastoane, cărje, stâlpi de morminte, cruci, troițe) ; înflorarea cu ferul ars pe cofe ș. a. Înfloritul plăselelor, a oaselor ș. a. Sulimanuri. Culoritul săpunului, paelor ș. a. -- În sfârșit se va arăta cât se poate mai amănunțit meșteșugul culoritului și materialul vegetal, mineral și animal întrebuintat în acest meșteșug. Scriptele vor fi însoțite de probe de fire boite, ouă înro-

șite și inchistrite, luturi colorate și tot felul de boele și cerneluri. Aceste — se vor trimite în șipușoare bine astupate.

Manuscriptele, vor păstra rânđuiala arătată în privința formei și scrierei dela premiul I. Termenul rimiterii la redacție va fi până la 15 Septembrie 1910. Manuscriptele vor fi cercetate de o comisiune numită adhoc. Cel mai bun manussript va fi premiat cu 40 lei; al doilea cu 20 lei.

„Ion Creangă“

C R O N I C A

* În *Ramuri*, IV, 19—20, o prea frumoasă poveste, *Floarea florilor din dașni*, scrisă de *N. I. Dumitrașcu*; în No. 23, o alta, *Fata cu stea în frunte* de *G. P. Savin*.

* *Amicul tinerimii*, VI, 24, ne dă o față de credințe aromâne din cartea d-lui *D. Cosmulei*, *Datine, credințe și superstiții aromânești*, pe care nu știm de unde să ne-o dobândim.

* Tot din auzite, pomenim și despre 9 carnete a 50 b. cuprinzând cuseturi naționale, scoase de d-na *Maria I. Panaitescu*, cu ajutorul cassei școalelor.

* *Descrierea Moldovei* de *Dimitrie Cantemir*, apare în biblioteca Socec, prin d. *Miron Nicolescu*; acele pagini ce cuprind obiceiuri și datine populare, credem că le vom reproduce și noi în revistă fiind de mare preț celor ce se îndeletnicesc cu asemenea lucruri, căci nu întotdeauna au la îndămână această carte. Aceiași și în *Biblioteca pentru toți* No. 507.

* *D. N. L. Kostake* publică în *Convorbiri literare* pe Octombrie, un *studiu de mitologie română*, despre 'ună, într'o desăvârșită grupare de caracteristice, folosind îndestul de multe izvoare. Noi însă cu nici un preț nu putem primi, pentru subiecte așa de importante, acea condensare din cale afară, pe care tovarășul nostru o dă studiului său. Rezumatele unora dintre izvoare trebuiesc date, căci, după părerea noastră, nici o cercetare pe câmpul literaturii populare nu se poate prezenta sub o singură față.

* *D. V. Caraivan* după *Povești de pretutindene* scoate și *Povești franceze*. Nu știm însă dacă-s culesse de d-sa, de-a dreptul din Franța, căci nici o slovă deslușitoare nu le însoțește. Ca să publici e ușor; ca să publici, spre a aduce un folos, e mai greu și ne mirăm că tocmai d. *Caraivan* face această greșală.

* În *Neamul românesc literar*, I. 11, d. *Const. Doboș* dă prea frumoasa legendă a *Floriei soarelui* în versuri.

* *Convorbiri critice*, III,—10, făcând o dare de seamă despre colecțiunea mea de *Cimilituri românești*, după ce-mi aprobă câteva puncte, către sfârșit însă zice : „Ghicitoarea nu descrie obiectul ci un simbol“ Eu pe pag. 7 scriu că unele gâcitori sunt tocmai „simbole de descripții inteligente“. Apoi nu întotdeauna în gâcitori se întâlnește „o notă veselă, fie în formă, fie în fond“. Exemple : gâcitoarea 5, 10, 12, 15 etc. La sfârșit apoi, mi se impută că nu cunosc deosebirea între : „*deceur* (i) și *ghicitori* și în genere noțiunile stabilite de Hajdeu în această privință“ Ce-i *deceul* ? E o povestire prin care se desleagă o întrebare (*de ce* ?). Povestirile noastre No, 22, 23, 24, 35, 36 etc. din această revistă sunt *deceuri*. Despre această categorie de literatură populară, Hajdeu zice : „*Deceul* este un *basm* menit a da soluțiunea unei probleme. Prin forma sa interogativă se *apropie de ghicitoare* ; prin fond însă, prin mijloacele cari le întrebuițează, prin elementul cel supra natural, *deceul face pe deplin parte din basm*. Un *deceu*, fie cât de scurt, *nu se va confunda nici o dată cu ghicitorile*“ (Ety. Magn. Rom. p. 2645-6).

Vra să zică numai prin faptul că desleagă o întrebare, *deceul* nu se poate socoti din aceeași familie cu *gâcitoarea*, căci dacă am admite acest lucru, apoi orice întrebare, ar fi o *rudă* cu *gâcitoarea*. (Exemplu: *de ce* o jumătate de pâne e mai mică de cât o pâne). Deci, nu văd de ce mi se impută că nu știu relațiunile dintre *deceu* și *gâcitoare*, precum cele stabilite și de răposatul Hajdeu. Dacă mai este ceva nelămurit, ascult.

* În *Neamul Românesc literar* pe Decembrie, d. *T. Popovici*, incheie o lungă și frumoasă poveste, *Găindreasa* ; iar d. *C. Rădulescu-Codin* dă credințe despre *Mormintele uriașilor*.

* În *Albina*, 10, o legendă despre *Ignat* de *N. I. Dumitrașcu*.

* D-nii *C. Rădulescu-Codin* și *D. Mihalache* dau la iveală prin ajutorința *Academiei Române* „**Sărbătorile poporului** cu obiceiurile, credințele și unele tradiții legate de ele, din părțile Muscelului“. E o culegere căreia nu i se poate aduce decât cele mai frumoase laude din toate privirile. Intocmită, se pare după cea a d-lui Gheorghiu „*Calendarul femeilor superstițioase*“, o ușoară compilație, lucrarea acestor harnici învățători se deosebește prin hotorita cronologie, prin îngrijitele însemnări de vorbe și prin felul scrisului.

* În *Biblioteca folclorică*, No. 5, d. *Șt. St. Tuțescu* ne dă un mă-nunchiu de **colinde**, cea mai mare colecție din acest soi de producție populară apărută în urmă, peste care cercetătorii nu pot trece repede.

* *Biblioteca pentru toți*, No. 467—8, cuprinde *Alexandria*, cunoscuta povestire despre *Alexandru Machidon*, care a lasat urme adânci în literatura noastră populară.

* A murit profesorul *P. Ciorogariu* culegător de muzică populară.

P.

* În „*Noua revistă română*“ No. 7, Vol. 7, se publică un articol al d-lui Artur Gorovei despre „Povestea lui Frunză Verde“. Impărtăşim în totul părerile fostului nostru dascăl asupra chipului cum dovedeşte obârşia lui „Frunză verde,“ care nu-i de baştină ţigănească cum vra să dovedească d. T. D. Speranţă, ci „povestea lui *Fruuză verde* nu-i așa de simplă și lăutarii țigani n'au ce căuta în rezolvarea unor așa de gingaşe chestiuni de folklor, știință așa de grea care cere atâtea cunoștinți, atâta compănire în soluțiuni și atâta limpezime în judecată!“

* „*Fluerașul*“ revistă ilustrată menită copiilor. Sunt lucruri tare gingaşe și drăguțe în ea și istoricare de o moralitate judică. Literatura populară nu-i exclusă din ea, ci din potrivă ocupă un loc de cinste. No. 1 apărut acum ne dovedește că conducătorii ei, harnicii învățători Florian Cristescu și Castrișan dela școala de aplicație a școlii normale de învățători din București își jertfesc clipele slobode pentru îndrumarea copiilor pe cărări drepte. Nu putem s'o recomandăm în deajunc colegilor învățători; cari vor găsi în ea clipe de petreceri curate pentru copii. Redacția și administrația, Bucureșii str. sf. Ecaterina No. 2. Apare de 2 ori pe lună, abonamentul e 6 lei an.

A. G. Lupu.

* A apărut în *Biblioteca Socec*, No. 12 și 15: Poezii populare și basme din toate ținuturile românești, București 1909.

Scopul bibl. (ultima copertă) e a publica între altele și literatură populară:

— „Nu vom face vre-o clasificățiune exclusivă de școală,“ se scrie; totuși în prefața poeziilor nu e o contrazicere, dacă se spune că „edițiunea de față se adresează nespecialiștilor“ și tineretului care încă se zăbovește pe băncile școlii“...?

Autorul prefeței a rămas nemulțumit de insuficiențele artistice la culegerilor de până acum. Poruncească d-sa a se face după dorință de poetul popular. Eu îi recomand a citi: *Asupra literaturii populare* de A. Gorovei, *Poezia noastră poporană* (*Noua Revistă Română* 1900) și *Considerațiuni critice* de T. Duțescu-Duțu.

Colecțiile întocmite în bibl. nu corespund scopului, fie cât de didactic. Nu s'a ales. Materialul din col. Alexandri e cizelat nu e folklor, în adevăratul înțeles al cuvântului, fiindcă nu s'a păstrat fidelitatea re-producerii.

Pentru studii filologice și folklorice, aceste lucrări n'au interes.

Contrazic prin lucrarea „*Povestea războiului neatârării*“) — spusese d-lui C. Samsanovici, că „glasul poetului poporan nu s'aude, nu descopere nici o producere, în care să ni se cânte episoade din ultimul războiu al nostru.

Aprob însă că se culeg mai cu seamă basme — și cântece a-daug eu — care au fost adunate de atâtea ori...!!

Șt. St. Tuțescu.

*) Ce va apare în curând.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei «Ion Creangă» pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

	L. B.
Suma din urmă --- --- --- ---	62,25
I. O. Zugravu, Țuțcani, Covurlui --- --- --- ---	0,50
Total	62,75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ IN BĂRLAD

	L. B.
Sumă din urmă --- --- --- ---	262.50
<i>Foaia No. 201, încredințată d-lui St Manole, Bărlad :</i> Emil Ionescu 50 b., Stefan Manole 1 l., Neculai Negru 50 b., Stefan Golar 50., Gh. Dumbravă 50., Ioan Bușilă 1 l., Filimon Constant. 40 b., Munteanu Al. 40 b., Dumbravă Al. 1 l. --- --- --- ---	
	5,80
<i>Foaia No. 457, încredințată d-lui Gr. Vasiliu, Pluton-Pipirig Neamț :</i> Gr. Vasiliu, inv. 1 l., Gheorghe a Mariei 50 b. --- ---	
	1,50
<i>Foaia No. 105, încredințată d lor Mărgărint și Teodorovici, Vălenii-de-munte, Prahova :</i> Dumitrescu Crețu 2 l., Andrei Gălea 50 b., V. Borgea 2 l., A. I. Leoveanu 50 b., D-r Părvu 50 b., I. Apostolescu 50 b., M. Müller 50 b., D. V. Ţoni 50 b., Valeriu Pană 20 b., Ioan M. Teodorovici 50 b., H. Dumitrașcu 50 b., M. Mărgărint 80 b.	
	9.00
<i>Foaia No. 107, încredințată d lui T. C. Ionescu, Tg. Pașcani :</i> T. C. Ionescu 2 l., Al. Panaitescu 1 l., G. Dumitrescu-Bumbești 1 l., Alex. Z. 1 l., G. Vărgolici 1 l. --- --- --- --- --- --- --- ---	
	6.00
<i>Foaia No. 14, încredințată d-lui D. Mailescu, Cleaja, Bacău :</i> D. Mihailescu 1 l., C. Bobârnac 1 l. Pr. Gh. Gruia 50 b., Vâlcu Zamfir 50 b., Gh. N. Gâscă 50 b., Ioan I, Epure 50 b., Anton Bulai 50 b., M. Nicolau 50. In tot 5 l.; se scad 20 b. cheltueli ---	
	4.80
<i>Foaia No. 88, încredințată d-lui Ioan A. Ionescu-Caraial :</i> Ioan A. Ionescu-Redea 1 l., Titu Bădescu 1 l., Tiberiu Ilescu 1 l., Maria Andriescu 50 b., Rădulescu Grigore 20 b., Stef. Gădăr 30 b., Ilie Constantin 2 l., Al. Ionescu. Ioan Munteanu, Stele Ionescu, Ionescu A. Maximilian, Ionescu A. Constantin, câte 10, Isidor Sârbu 30 b., Emilian Dimitrescu, Dimitrescu Mihai, Ionescu A. Damian câte 20 b. --- --- --- --- --- --- --- --- --- ---	
	7.60
Total . . .	297,20

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” pot se dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I	3.00
„Ion Creangă”, An .II.	6.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	0,20
” ” Jocuri de copii I.	1,40
” ” ” ” II.	1,60
” ” ” ” III	1,50
” ” Cimitiruri românești.	1.00
” ” Graiul vremurilor (povești)	2.00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	0.25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească	0,20
” ” Gospodăria și fata de la țară	0,40
Fl. Cristescu: Carte pentru copii	1,20
Șt. St. Tușescu și P. Daniulescu : Monogr. satului CataneDolj	2,00

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

MASURATOAREA OGOARELOR

Absolut necesară tuturor agricultorilor și Funcționarilor administrativi

Căluza practica legală și exactă

INTOCMITA DUPĂ NOILE MASURI MÉTRICE, PENTRU

Măsurarea diferitelor forme de ogoare, păduri, moșii, vii, etc.

cu tabele de transformările măsurilor vechi în noi și vice-versa din Moldova, Muntenia și Dobrogea

MASURATORILE DE ISLAZURI (IMASURI)

Cubatura putinelor, butoaelor, șurilórilor, coșerelor, clăilor, movitelor, etc.

Legea tocmelelor agricole și extract din legea sistemul zecimal metric

Cuprinde 50 clișe în text, legală PREȚUL 3 lei

**Povășuitor teoretic și practic
pentru Impletiturile de Rachita de
MOGA, DIMITRU, POPA și COATU**

Format mare 150 pagini cu 40 clișe

PREȚUL LEI 2

Toate aceste cărți se pot procura de la *Librăria editoare*

Nicolai A Petroff, Barlad.

Care le expediază după primirea costului plus 50 bani pentru
porto recomandat.

A P E L

Dacă buna creștere a generației ce să rădică este, în genere, o problemă socială de căpetenie, apoi educația copiilor cu rele apucături sau pe cale de a le căpăta a devenit, la noi, o problemă din cele mai arzătoare.

O mică anchetă făcută de subsemnatul și ale cărei rezultate se află așternute într'o broșură publicată de curând — „*Copiii cu rele porniri și școalele de îndreptare*” Iași 1909 — a dat la iveală fapte din cele mai îngrijitoare.

Numărul minorilor criminali merge din ce în ce crescând, iar în anumite părți, mai cu samă orășenești, domnește o depravare, care trebuie să pue pe gânduri pe ori-ce om de bine.

Mizeria morală și materială în care sunt crescuți mii și mii de copii, purtând de cele mai de multe ori, din naștere chiar, povara păcatelor părinților și strămoșilor lor, resfrânge efectele sale dezastruoase asupra școlii, a familiei, a societății.

Asupra școlii, căci toată acțiunea educativă a acesteia e, firește, stânjenită prin prezența acelor școlari înrăutățiți, cari fac viața atât de amară învățătorilor și profesorilor lor.

Asupra familiei, căci părinții *toți* au cuvânt să fie adânc îngrijorați de contactul odraslelor lor cu niște camarazi destrăbălați, rău crescuți și cu apucături vicioase.

Asupra societății, căci copiii stricați de *astăzi* vor fi pușcăriașii de *mâne*.

Să nu se liniștească nimeni cu idea că, în ceea ce privește școala și interesul familiilor de a-și vedea pe copiii lor cumiști și nevinovați la adăpostul pildelor rele, ar exista leacul atât de simplu al *indepărtării* copilului rău nărvit. Nu numai că tocmai în școala *primară*, datoare a instrui și educa pe *toți* copii de pe întinsul țării, nici n'avem la îndemână acel mijloc atât de simplist al eliminării, fiind-că învățământul primar, potrivit legilor și constituției, este *obligator*; dar cine nu vede că izgonirea copiilor cu rele porniri, adică a acelor cari au mai *multă* nevoie de înrăurirea binefăcătoare a școlii, *fără a ne îngriji în alt chip* de îndreptarea lor, însemnează a-i împinge spre pierzare, a-i lăsa pradă viciului și complectei lor decăderi morale?

Mai e lipsă să accentuăm că dintre cei eliminați din învățământul *secundar* — școala secundară *având* dreptul de eliminare — se vor recruta, în bună parte, elemente vătămătoare siguranței societății noastre?

Nu există țară cullă din apus care, prin legiuiri speciale și institute întemeiate anume, să nu se fi îngrijit de ocrotirea din vreme a copiilor, mai mult nenorociți de cât răi și perversi, dar meniți a mări numărul răufăcătorilor.

La noi, în afară de foarte nobila inițiativă luată de societatea de patronajiu din București, care însă, după părerea noastră exprimată în sus menționata broșură, n'a ajuns să dea adevărata soluțiune întru salvarea copiilor „moralmente abandonați”, nici o încercare alta, cât de slabă măcar, în favoarea copiilor aflători pe povârnișul criminalității fie din cauze ereditare, fie din cauza mediului nefast în care ei s'au trezit și cresc.

Totuşi ocrotirea unor asemenea copii e o operă şi de filantropie şi de conservare socială : de *filantropie*, fiind că-i firesc simţimântul de milă faţă de legiunile de copii oropsiţi de soartă, copii cari ar putea fi reţinuţi, ocupându-ne de ei de timpuriu, pe calea binelui şi a cinstei; de *conservare socială*, pentru că cel mai puternic mijloc de combatere a criminalităţii este îngrijirea de o creştere potrivită dată tocmai acestor copii.

Mai mare merit e a *preveni* fapte rele, de cât numai a *descoperi* şi *pedepsi* pe făptuitori. Acesta e rostul îndreptării *din vreme* a copiilor porniţi spre rău. Până acum însă nu s'a făcut încă aproape nimic în Ţara Românească în această direcţiune preventivă.

Se impune deci întemeierea de *şcoli de îndreptare*, cu menirea de a transforma suflete rălăcite şi de a face oameni cum se cade din nişte copii osândiţi, fără intervenirea din vreme a societăţii, a deveni pungăşi, hoţi, asasini. . . .

Cercul didactic din Iaşi, în adâncă-i convingere că, fără asemenea instituţii temeinic înjghebate, şcoala, familia şi societatea vor suferi din ce în ce mai mult urmările lipsei lor; că se deschide iniţiativei private, în această direcţie, un câmp mănos de activitate, societatea trebuind să se deprindă cu gândul că nu toate au a cădea în sarcina Statului; că, la noi în deosebi, caritatea publică, la ori ce prilej, sub îmboldul mai cu samă al femeilor, se manifestează în chipul cel mai strălucit : face un călduros apel la toţi oamenii de inimă şi prevăzători, la toţi, de sus până jos, la barbaţi de stat, oameni de legi, reprezentanţii cultului, învăţători de toate gradele, cetăţenii toţi ca părinţi de familie şi în deosebi, la doamnele din elita noastră socială şi intelectuală, spre a pune umărul la înfăptuirea şcoalei de îndreptare.

Ne dăm bine samă că răsunset nu va putea avea apelul nostru de cât atunci când în spiritul marelui public, la care ne adresăm, nu va mai fi rămas nici o îndoială despre neapărata necesitate a institutelor preconizate de noi. De se va forma această convingere, concursul nu ne va lipsi.

Dar acesta e, în primul loc, rolul *presei* şi de aceia îmi permit, Domnule Director, să pun sub scutul D-voastre hotărârea cercului didactic ieşan de a păşi la realizarea unui prim institut de îndreptare a copiilor cu rele porniri.

Subsemnatul a avut marea mulţămire sufletească de a constata că numercase ziare şi reviste au şi îmbrăţişat, cu prilejul apariţiunii scrierii citate cauza educaţiei forţate a copiilor cu rele apucături sau pe cale de a le căpăta. Rugămintea noastră stăruitoare însă e să ne ajutaţi şi de aci înainte, răspândind prin preţiosul Dv. organ, până când, în cercuri tot mai largi, va străbate convingerea că nepăsarea de până acuma faţă de copiii moralmente în pericol, constituie şi o neomenie şi o condamnabilă neprevvedere.

Iaşi, 15 Decembrie 1909

C. MEISSNER

Delegatul cercului didactic din Iaşi.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
 APARE ODATĂ PE LUNĂ

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fârțânești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Ig. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), P. Herescu (Găinești-Suceava), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupeșcu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihaleche (Golești-Radei, Muscel), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balotz-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

CUPRINSUL:

- Barbu Delavrancea. — *Despre „Ion Creangă“*
 Tudor Pamfile. — *Literatura populară ca mijloc de creștere națională.*
 R. C. Ciupitu. — *Fata de împărat ghicitoare (poveste).*
 D. Mihaleche. — *Liva-Crâșmărița (cântec bătrănesc)*
 M. Lupeșcu, T. Popovici, C. Rădulescu-Codin, Virginia Stan, I. O. Zugravu. — *Povestiri și legende*
 P. G. Savin, G. V. Șugnea, Pr. I. C. Beldie, N. I. Dumitrașcu. — *De-a se copiii.*
 Elena Voronca, V. D. Gheorghiu, I. O. Zugravu, I. N. Popescu. — *Datine și credințe.*
 G. A. Cosmovici, P. G. Savin — *Vorbe adânci.*
 D. I. Farcașanu, N. I. Dumitrașcu, A. Moisei — *Urații.*
 † St. Tușescu, R. C. Ciupitu, I. O. Zugravu, V. D. Gheorghiu, T. Cruceanu, I. N. Popescu, G. Buhuş, Al. Morariu, Șt. St. Tușescu, I. E. Toronțiu, I. T. Popovici, Gr. Vasiliu. — *Cântece*
 Tudor Pamfile, Pr. I. C. Beldie, A. Moisei. — *O samă de cuvinte*
 P. G. Savin, N. I. Dumitrașcu, Al. Morariu, P. Cărateanu, I. O. Zugravu, Șt. St. Tușescu, Pr. I. C. Beldie, G. Alv.-Sadoveanu. — *Glume, jittii, taclale.*
 P. A. G. Lupu **CRONICA**
 Poeta redacției și administrației. — *Bibliografie.*
 Ilustrațiuni: *Stoica : La sănius.*
 Supliment: C. Moisei: *Apel.*

REDAȚIA :
 T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA :
 M. Lupeșcu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL :		ABONAMENTUL ANUAL :	
In țară	40 bani	In țară	5 lei
In străinătate	50 "	In străinătate	6 "
Un număr vechiu 50 bani.			

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

P. DANILESCU

N. MATEESCU

CALENDARUL
BIBLIOTECEI FOLCLORISTICE
pe 1910

35 bani

POVEȘTI ALESE

Editura „NEAMULUI ROMÂNESC“

60 bani

PRILEJ RAR PENTRU NOII ABONAȚI

Să-și dobândească

Colecțiunea Revistei «ION CREANGĂ»

Anul I 3 Lei | Anul II 6 Lei

Franco la locuință.

INȘTIINȚĂRI

După cum se vede, revista „**Ion Creangă**“ și-a mărit cuprinsul cu **4 fețe**; aceasta este răsplata ei cea dintâi pe care o face celor ce-o ajută.

Mai sunt încă multe de făcut; toate acestea stau în mâna întemeietorilor, abonaților și cetitorilor acestei reviste și numai în mică parte în curata noastră sârguință.

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „**Ion Creangă**“ se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Rugăm pe abonații ce nu voesc a primi revista, să ne înapoeze numerile primite; e o elementară regulă de cinstirea proprietății.

Unii dintre abonați primind revista un an și mai bine, o refuză pe motiv că n'au primit-o. Avem dovezi de la factorii rurali că li s'a dat revista, dar se tăgăduște dreptul nostru.

Cine primește două numere consecutive, se consideră abonat.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al său va fi gratuit

Redacția

Roagă pe toți colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult și cât de felurit, scris ceteț și pe o singură față a hârtiei. Asemenea, pe o foae, să nu fie lucruri amestecate.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :
T. Pamfile, str. Țarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . 5 lei
In străinătate . 6 €

INSEMĂRI

— Toate cinstitele persoane oari au primit *foi de înscriere* pentru ohipul lui *Ion Creangă* în Bârlad, sunt rugate să le înspoeze.

— Cine n'a primit ori mai dorește asemenea foi, le poate cere de la Redacție, str. Țarigrad, Bârlad.

— Avem două locuri între întemeietori. Lămuriri la Redacție.

DESPRE „ION CREANGĂ”

Dintr'un răvaș :

»Firește că să-mi trimiteți mult prețioasa dv. revistă. E o publicație dintre cele mai de seamă—și aș putea zice—»cea mai de seamă«.
»—E părerea mea. Nu știu ce cred ceilalți».

Barbu Delavrancea

LITERATURA POPULARĂ CA MIJOC DE CREȘTERE NAȚIONALĂ.

Aruncându-ne ochii asupra drumului pe care l'am depănat până astăzi, trebuie să ne mulțumim unde am ajuns. De pe vremurile lui Alexandri și Russo, pe când „popor de la țară” însemnă mai ales „popor român”, „frate” și „de o potrivă cu noi”, de pe când inimele curate, luminate și îndrăznețe căutau să aducă tot soiul de dovezi pentru a sprijini această înălțătoare frăție, de pe atunci începe să se vânture și povestea „literaturei populare” mai cu temei.

Unii ziceau că „este” : Russo culege cântece și ne lasă mai ales două legende ; Alexandri editează. Alții, și aceștia mai toți, au răspuns că „nu este”, nu fiind-că „nu eră”, ci fiind-că cei ce trimbițaseră ființa și valoarea literaturii populare, priviau aproape de ei și în jos, pe când lor li se păreau mai înălțătoare malurile Tibrului de pe vremuri.

A urmat o luptă și o biruință a noastră, adică a celor ce urmăm a asculta de Alexandri, Russo și cei de după dânșii, duși ori încă în viață. Așa, câte o svârcolire răsleața, nu ne mai înspăimântă !

S'a cules multă literatură populară, cu toate că în toiul muncii, vremurile de prefacere s'au năpustit de o dată ; mergem înainte, ocolim pe cât putem colțurile „atinse” și scociorim pe unde mai vedem sănătatea, ca să scăpăm acest din urmă vesmânt al trecutului nu de moarte, ci de pierdere, așezându-l în sicriul unde vermele nu poate pătrunde.

Se înțelege că alături de cântece s'a cules și se culege tot ce privește literatura populară și așa se va urma.

Ne vedem înși-ne foloasele : dovadă, atâtea cercetări și... negustorie cinstită, să-i zicem, căci care cassă de editură nu desface literatura populară ! Le știm, și știm ce vor spune toate : „Contribuim la creșterea sufletească a poporului nostru, prin însăși graiul și simțirea poporului !”. Această idee este cât se poate de sănătoasă și păcat că nu s'a întruchipat mai de mult, de către toți și cu toată credința în adevărul ei ; dar mai mare păcat că această mântuitoare idee, fie din nepricepere fie cu alte scopuri, este ea însăși negustorită.

Cu publicarea literaturii populare în cărți ce au de scop pomenita „creștere sufletească națională”, se fac două greșeli mari.

Întăia că pe alocurea se publică bucăți cu fond popular dar cu formă streină. Le citim totuși : o vorbărie lungă și sarbădă, dacă-i poveste, povestire, tradiție sau vre-o întâmplare hazlie ; un cântec nou cu „amorul meu, iubite” și altele. În cărți didactice, acestea nu trebuie să-și aibă locul, căci pe de o parte nu vor grăbi ediția următoare, iar pe de alta nu vor fi în stare să pornească un gust, un curent. Într'o revistă însă ca foasta „Șezătoarea” sau ca aceasta, care trăește, în mică parte, ca și Statul din monopolul tutunului, se pot tipări, cu toate că n'ar trebui. De-am avea mijloacele noastre, sau de ni s'ar da, am lua și noi altă înfățișare. Am culege de toate și le-am desface în două : ce-i frumos și bun am tipări și am răspândi spre a face creșterea sufletească prin ale noastre, iar rămășița proastă sau vătămătoare am trimite-o de-a dreptul în mâna învățaților noștri.

A doua greșală se face cu publicarea „doftoriceștelor meșteșuguri” și a credințelor „deșarte” în cărți cu scop pedagogic. Avem o „medicină populară” dar ea nu mai are rost astăzi când medicii și moașele sunt zilnic la cei ce sufăr (să zicem că este așa cum ar trebui), când „doftoriile” sunt eftine (tot ast-fel), când, mai mult chiar, farmaciile sătești le dau fără plată (când le au). Lăsăm de o parte chiar adevărul pe care ni l'a arătat un medic de seamă, că în medicina populară tră-

este mult adevăr dobândit pe calea încercărilor de veacuri. Aceasta e numai o mărturisire care însă nu hotărăște părțile bune și rele. Vra să zică medicina populară omenească sau pentru animale n'ar trebui să se pună în culegerile didactice.

În privința credințelor „deșerte” stăm tot ast-fel. E adevărat că unele departe de a fi „deșerte” sunt „pline” de rățacire și pagubă.

Nu-i mai puțin adavătat însă că unele sunt așa de folositoare poporului în cât ar putea face parte dintr'un catechism pe care însăși Dumnezeu l'ar blagoslovi. Dar alegerea lor este foarte grea, cere multă cunoaștere de împrejurări și prin urmare ar fi mai bine să fie lăsate de-o parte. Noi însă, pentru pricinile de mai sus facem pe dos, știind că alt-fel n'am putea dăinui.

Aceste cuvinte nu cred că vor supăra pe nimeni; ori cum însă dacă se vor supăra, să lese mânia pe a doua zi.

Tudor Pamfile.

POVEȘTI

20.—Fata de împărat ghicitoare.

A fost un împărat care avea o fată cu dar de ghicia ori-ce ghicitoare; și așa i-a venit vremea de măritat; și a pus pristav că să spue ori și cine ghicitoareii ori și ce și dacă n'o putea ghici, să-l ia de bărbat, iar de-o ghici, să-i tae capul.

Și au venit fel de fel de crai și feciori de împărați și ea le tăea capetele, că pe loc le da răspunsul; și a umplut toată curtea de capete de împărați; mai era o *ulucă* fără de cap. Și de unde până unde, trec niște oameni pe acolo și aud cum este pricina și merg pe supt o coastă de deal; se duceau la casa lor și vorbeau despre întâmplarea cu fata. Și un cioban păștea oile și auzindu-i vorbind, i-a întrebat de pricină și ei i-au spus-o și ciobanului. Și ciobanul s'a dus acasă și i-a spus mă-sii de fata împăratului și, să se ducă și el la un noroc.

Dar mă-sa ca să-l întoarcă—credea că el ca cioban nu știe nimic și o să-i tae capul—, i-a zis ca să-i facă un colac de drum și când o fi să plece, să dea la o *animală* din colac și dac'o muri animala să se întoarcă și el; căci colacul era cu otravă făcut de mă-sa, ca să-l înduplece pe fiul său. Și când a plecat ciobanul, s'a luat o *boldeică* după el și când era să mănânce din colac, i-a dat boldeicei să mănânce, să vază vorba mă-sei, că el nu știa de otravă. Și pe loc a și murit boldeica, dară el tot nu s'a întors; ș'a mers înainte pân' la un loc,

şi s'a întors înapoi la boldeică crezând că s'o fi sculat. Şi în urma lui veniseră trei corbi şi ciocniseră din boldeică şi muriseră toţi lângă ea. Şi iar a mers înainte ş'a dat de o vacă moartă cu viţelul jumătate eşit din ea. El nu mai vedea de foame. Ce-i veni în gând? Să ia viţelul să-l mănânce. L'a luat şi a mers înainte la un schit şi a intrat în el; şi strânse toate cărţile şi a făcut foc şi a fript viţelul şi a mâncat. Acù, îi trebuia apă: a strâns toate candelile, şi a scurs undelemnul şi a băut apa. Acuma să facă astea toate o ghicitoare: colacul a omorît boldeica şi boldeica a omorît corbii, vaca i-a dat carne nici făcută, nici născută, numai plămădită, adică jumătate eşită din pânțele vacii şi a fript'o la cărţi şi a băut apă din candelile. Aşa a zis el: „Colacul omorî pe mititica şi mititica a omorît pe negre, sărmanica îmi dete carne nici făcută, nici născută, numai plămădită, o fripseiu la slove şi băui apă atârnată nici în cer, nici pe pământ şi mă săturaiu!”

Aşa, cu gândul acesta s'a dus la fata împăratului şi a spus şi el ghicitoarea. Dar fata neputând cu nici un chip să-i dea răspuns, care la alţi, îndată îl dădea, aşa şi-a cerut voc de la cioban să-i dea răgaz trei zile. Şi el i-a dat şi ea a cercetat toţi supuşi şi învăţaţii şi n'au ghicit nici unul. Aşa s'a dus la tatăl său, împăratul, şi i-a spus şi lui ghicitoarea. S'a gândit şi împăratul şi n'a putut nici el să-i dea răspuns şi i-a zis să ia pe cioban bărbat. Şi ea s'a dus şi l'a luat şi s'a făcut ciobanul împărat.

Din Călineşti—Teleorman.

Radu C. Ciupitu. 1)

1). Domnul Radu C. Ciupitu, trimittindu-ne această poveste şi oâte-va cântece, alături şi aceste rânduri oărora şi noi le facem loc în revistă, îndreptându-i să înţelege şi ortografia cea din cale afară fonetică.

„Doine de codru olteneşti, cântate de mine însuşi din gândul meu, căci sunt bun de muzică din neamul meu şi ştiu şi ori şi ce cântece de haiduci, de dor, cântece bătrâne şi ştiu şi să descânt de ori şi ce boală şi să desleg omul când îl leagă femeia, cu garant mă prind şi îi spu omului de moare ori se scoală, Radu Ciupitu, Călineşti. Să luaţi sama bine, domnilor, căci sunt aşezate după alfabet şi sunt foarte frumoase şi dacă bine-voiţi să-mi trimeteţi şi mie din când în când câte una ca să vă mai procur şi eu câte ceva şi dacă bine voiţi, vă strâng mâna cu căldură, dacă puteţi să mă aruncaţi în ori şi ce viţită, căci ştiu să desleg omul când îl leagă femeile şi ştiu să descânt ori şi ce descântec şi vă rog trimiteţi-mi o carte cu cântece bătrâneşti proiectate de Generalul Kisseleff, cântece bătrâneşti şi de-a' lui Rădulescu-Codin, din Muscel, aşa vă rog, imitaţi-mi şi mie câte una şi descântece, vă salut încă o dată cu respect în caz de aţi primi-o s'o procuraţi, căci este foarte frumoasă şi dacă m'eţi trimite şi mie câte un din când în când, şi să mă anunţaţi în ori şi ce, căci ştiu să descânt ori de ce şi ştiu să desleg omul când este legat de femeie. Adresa mea este Radu C. Ciupitu, din Călineşti de Teleorman, judeţul Teleorman prin gara Alexandria”.

CÂNTECE BĂTRĂNEŞTI

13. — Liva-Crâşmăriţa

Frunză verde d'a secară
Nu ştiu — asar' — alaltă sară,
'N viitura vacilor
Şi'n ivitul stelelor,

Nimerit-au,
Poposit'au
Trei voinici
Pe trei cai murgi.

Trei voinici închivăraşi
Călări pe trei pui de hazi ¹⁾.
Caii îmi sunt frăţiori
Şi voinicii verişori.

Cei voinici
Pe cei cai murgi,
Nemerit-au,
Poposit-au,

La Liva, la crâşmăriţa,
La Liva, la porumbiţa.

Şaltă foae ca nalbă,
Unul din ei ce-mi grăia?

— „Alei, Livo-ascultă'ncoa:
„Ai grajd bun de trei cai murgi,
„Odae de trei voinici?
Iară Liva i-asculta,
Din gurişă răspundea:
— „Am grajd bun de trei cai murgi
„Ş'oda de trei voinici?“

Voinicii ce mi-şi făceau?

Caii la grajd aşezau,
Caii bine-i păturau
Cu şomoioгу-i ştergeau
Şi grăunţe că le aiau.
La oda de că-mi intrau.
Unul din ei ce-mi grăia?
— Alei Livo-ascultă 'ncoa:

„Adu-ne-o cofă de vin
„Să-şi gustăm vinul de-i bun“.

Crâşmăriţa i-asculta,
Pe călcăie se sucia,
In pivniţă că-mi intra,
O cofă de vin scotea,
La oda de le-o ducea.
Le da una, le da două,
Le da cofe până'n nouă,
Lor li se părea tot două.
Unul din ei mai grăia:
— „Alei Livo, dumneata,
„Lasă cofa la naibă
„Şi adă vin cu vadră
„Să-şi dăm bani cu chivără!“
Iară Liva i-asculta,
Vin cu vadră le-aducea.
Le da una, le da două,
Le da vedre până'n nouă,
Lor li se părea tot două.

Şaltă foae matostat,
Când s'au mai înferbântat
Unul din ei s'a sculat,
Unu 'nalt şi cocorat,
Şi de piept cam găvdat
De genunchi apropiat,
De călcăie depărtat —
Asta e Baba-Novac!
Baba-Novac te-i grăia?
— „Hei, tu Livo-ascultă'ncoa:
„Lasă la focu' vadră
„Lasă, zău, vadră la focu'
„Şi-ado butia cu totu',
„Să-şi dăm galbeni cu obrocu!“

¹⁾ Caii aparţinuteci şi iuşi ce iocul!

Șo foiță viorea,
Doi din trei că s'alegea,
In pivniță că-mi intra,
Bută de funduri mi-o lăa
Și afară c'o scotea.
Punea gur'li și sugea,
Odată, de două ori,
Când să sugă de trei ori
Veniau drojdii roșiori ¹⁾).

Iară Liva când vedea,
Fier rece prin sân trecea,
Un fior mi-o coprindea.
Nici o vorbă nu grăia,
Gurița i se 'nceșta,
Papuci pe talpă că-mi lăa,
Și la vale mi-apuca,
Pe mijlocul drumului,
La târgu' Modrigului,
La stăpânul vinului.

Verde, verde de lalea,
Ea la curte că-mi trăgea.
Stăpănu-său ce făcea?
Trăsura că mi-și gătea
Și la plimbare mi-eșia,
Ochii la dreapt'arunca
Și pe Liva mi-o zăria
Și din guriță-i zicea :

— „Alei Livo,

„Crâșmărifo,

„De când tu te-ai crâșmărit,

„Pe la mine n'ai mai vint ²⁾

„Ori de chelșug ³⁾ ai fârșit ⁴⁾

„Ori hainele-ai ponosit ⁵⁾?”

— „Nici de chelșug n'am fârșit,

„Nici haine n'am ponosit,

„Dar mie mi-au nimerit,
„Nu știu asar' — alaltă sară,
„N-viitura vacilor
„Și'n ivitul stelelor
„Trei voinici pe trei cai murgi,
„Trei voinici închivărați,
„Călări pe trei pui de hazi,
„Caii le sunt frățiorii,
„Voinicii sunt verișori.
„Caii la grajd i-am băgat,
„Ei la odae-au intrat,
„O cofă de vin le-am dat,
„Le-am dat una, le-am dat două,
„Le-am dat cofe până'n nouă,
„Lor li se părea tot două.

„Șaltă foae matostat
„Cu cofa nu le-am mai dat ;
„Unu din ei m'a rugat,
„Și cu vadra m'au mânăat,
„Să le-aduc vin cu vadră,
„Să-mi dea bani cu chivără.
„Dă-le-o vadră.... dă-le două....
„Le-am dat vedre până'n nouă.
„Lor li se părea tot două.

„Frunzuliță păr uscat
„Când s'au mai înferbântat
„Unu din ei s'a sculat,
„Unu 'nalt și cocorat
„Și de piept cam găvânat,
„De genunchi apropiat,
„De călcăe depărtat,
„'Cea-că e Baba-Novac !

„Baba-Novac ce zicea ?
„Să las și vadra la focu',
„Să le-aduc butea cu totu',
„Că-mi dă galbeni cu obrocu'.
„In pimniță c'au intrat,
„But'e'afară că mi-au dat,

1) Roșicare.

2) Venit.

3) Chelșuală.

4) Sârșit, isprăvit.

5) Inaegrit, murdărit.

„Și când au supt de trei ori,
„Curgeau drojdii roșiori.

„D'aia venii și-ți spusei,
„Și vre-o povață să-ți cei
„Ce să fac, să scap de ei?

Frunzuliță viorea,
— „Livo, crâșmărița mea,
„Povața mea este-așa:
„Drumulețu' să-mi apuci,
„Indărăt să mi te duci
„Și nimic să nu le zici!
„De fi-o da ceva—fi-o da;

„De nu—să-ți tacă floancă ¹⁾,
„Că mai rău i-i supăra,
„Și foc la casă fi-or da,
„Iar pe tine te-or tăia!
„Dacă e Baba-Novac,
„Lasă-l să-și facă pe plac,
„C'ala nu e om, e drac
„La ciocoi le-a dat la cap,
„Pe toți, în draci i-a băgat.

(De la Ion Tețistaru, Golăștii-Jodii, Muscel)

D. Mihalache

1) Gura

POVESTIRI ȘI LEGENDE

57.—Ciņe-și dă, lui își dă.

La un boer venia adesa o călugăriță bătrână, dar sprintenă, uscată, bună de gură și cu frica lui Dumnezeu. Din vorbă în vorbă, din iscoadă în iscoadă, găsiră că măicuța se nemurește cu boerul de pe strămoșul bunicului ei.

C'o fi fost așa, nu pot să vă spun; călugărița însă în puterea nemușugului venea tare adesa pe la curtea boerească. Ii plăcca să se bage în toate, și de multe ori și boerului și cucoanei îi era greu de dânsa. Ba ajunsese măicuța noastră ca să cam scoată și vorbe din casa boerilor.

Ca să scape de ea, cucoana întrebă pe-o hârcă bătrână, pe-o talpă a iadului, pe vrăjitoarea satului, s'o învețe cum se scape de maică.

Vrăjitoarea îi dete niște seminturi și niște rădăcină și i-a spus să le fiarbă, să facă cu zama o azima și s'o deie călugăriței că s'a curăți de ea.

Cucoana ascultă sfatul vrăjitoarei și o mulțemi cu o mulțime de bunătați.

Intr'o zi călugărița iar vine la cucoană. De data asta era chiar de tot zmuncită din botez.

Cucoana face azima și când călugărița pleacă, i-o dă să aibă de mâncare pe druin.

Maica pleacă, dar pe drum nu-l fu foame. Ajunge la mănăstire,

deritică prin chilie, seara se duce la slujba D-zeească și se culcă fără să mănânce. Intr'un târziu aude pe cine-va că bate în ușa chiliei. Intrebă cine-i. Și de pe gură cunoaște că-i fiul boerului—răsnepotul ei, care ducându-se la vânătoare rătăcise, și în loc să ajungă acasă, nimerise la mănăstire. Era rupt în coș de foame și de osteneală. Ceru numai de cât ceva de mâncare. Maica ce să-i dea? Iși aduse aminte de azima ce i-o dădu-se cucoana fără să știe ce-i și cum.

Tânărul boer o îmbucă în câte-va înghițituri. Dar peste vr'o jumătate de ceas începu a se vaita. . . . și rău. . . . și rău. . . . și peste un ceas muri.

Scârba maicei!... S'a strâns la chilia ei tot soborul. Ea le povesti cum fusese întâmplarea. Se vesti boerul și cucoana, care venind găsi-ră pe feciorul lor mort.

Mare jălanie și strașnică durere era pe capul bieților părinți, că numai atâta copil aveau.

Intrebând cum a fost întâmplarea cu moartea băetului lor, maica le-a spus drept, totul de-a fira în păr.

Atunci cucoana, căzând peste trupul băetului strigă cât putu :

«Cine dă, lui își dă».

Culeasă de M. Lupescu.

(Auzită de la Marija lui T. Podramă din Zorleni).

58.—Impărțeală dumnezeiască.

Trăia odată, într'un sat, un gospodar harnic, cumpănit și chibzuit nevoe mare.... Prin hărnicie și rânduială își agonisise omul cele de nevoe traiului și își întocmise o gospodărie, de trecea drept cel mai fruntaș din sat.

Dar, când să zică și el : „Dă-mi, Doamne, zile să trăiesc“, veni moartea și nici una, nici două, îi curmă firul vieții... căci vezi, tot vorba Românului : „Moartea nu te întreabă, și nu ține socoteală de ești bogat ori sărac, tânăr ori bătrân, gospodar ori un flueră vânt“!

Ți-a sosit ceasul? Te ia cu nepus în masă, de-ți pare că n'ai mai fost de când lumea!..

Și cum vă spusei, iată-l pe Românul nostru mort ca toți morții.... colo întins pe masă, cu ochii închiși, cu mânele pe pept, bocit la căpătâi de cele vre-o trei nurori, ce le avea.

După ce l'au înmormântat, feciorii, hai la împărțala averii!...

Acum alt-ceva.... Tare se mai îngrijau feciorii gospodarului, cum să facă, cum să dreagă, să poată găsi pe cine-va, care să le împartă averea tot una la fie-care, fără greșală, *dumnezeeste* chiar, numai să fie cu toții mulțumiți și să nu tulbure somnul răposatului lor părinte.

După multă chiteală, se hotărîră într'un cuvînt să meargă la vornicul satului, ca să le împartă moştenirea, căci de... cine ar putea fi mai cu cap altul, de cât vornicul... că de ce-i vornic?!

Ş'aşa merseră la dânsul şi-l rugară să le împartă averea, cât se poate de bine, dumnezeeste chiar; şi-i făgăduiră, că nu-i va fi degeaba osteneala.

Vornicul se prinse bucuros şi-i mai întrebă odată:

— „Măi, vreţi împărţea dumnezească?”

— „D'apoi cum, jupân vornice, ne mai întrebi? răspuneră ei mulţumiţi c'au găsit omul, care să le facă treabă bună, aşa, cum doriau ei.

— „Ei atunci, dacă vreţi împărţală dumnezească, staţi că v'o fac eu, de nu-ţi mai avea ce să mai ziceţi.

Şi unde începu vornicul: unuia să-i dea o *hliză* de pământ, altuia *coşcogeamite* vie, celui-l'alt două-trei grădini, unuia o pereche de boi, altuia o vacă, celui-l'alt o biată viţică... Mă rog, mergea împărţala la voia întâmplărei, care şi cui se nimerea!

Văzând dânsii, că se îngroaşă gluma, unde nu săriră cu gura la vornic!...

— „Bine jupâne vornice, ce fel de împărţală ne faci d-ta, că mai tare ne încurci?!..."

— „Cum ce fel de împărţală vă fac eu! Nu-mi spuserăţi voi, ca să vă împart averea dumnezeeste?”

— „Bine, bine, aşa am spus, căci aşa am dorit şi noi. D'apoi asta-i împărţală dumnezească, pe care ne-o faci d-ta?”

— „Na, na, na! D'apoi cum credeţi?”

„Nu vedeţi voi singuri cu ochii voştri, cum şi-a împărţit Dumnezeu bunurile sale lumeşti? La unii a trântit cu *ghiotura*, de înnoată şi se *lăfăesc* în bunătaţi, pe alţii i-a *olejit* acolo, cu te mieri ce, ia o nimica toată, iar altora nu le-a dat, nici câtu-i negru sub unghie!

Iaca aşa-i împărţala dumnezească; şi eu v'am împărţit moştenirea dumnezeeste, după cum singuri voi aţi cerut.”

Ce-or fi mai zis feciorii după asta, nu mai ştiu, căci nici povestea nu mai spune.

(Auzită de la tatăl-meu Costin Popovici, Murgeni-Tutova)

Ț. Popovici.

59.—Mihai-Viteazul și Stroș Buzescu.

Moșia *Vlădaia* rămăsese, cu vremea, a lui Mihai Viteazu.

Odată, Mihai avea o luptă crâncenă cu Turcii, chiar aici în Dealul viilor.

Veniseră Turcii pe *drumul oii*¹⁾ și Mihai îi aștepta cu oastea aici. S'a început lupta și s'au bătut ei mult și bine, zi de vară până'n sară, fără să se poată ști de partea cui e biruința.

De surda se lupta Mihaiu și se sucea prin toți și prăvălia la pământ câte zece-două-zeci odată, că nu era chip să isprăvească cu bine. Erau tare mulți dușmanii, și Viteazul avea numai o mână de Români.

Ba, ce să vezi dumneta? Mai sosiră și alți dușmani; se îndârjiră așa de mult și-l împresurară pe Domn, că erau mai-mai să-i răpuie capul.

L-a slujit norocul însă, că, tocmai când nu mai avea nici o nădejde de scăpare, i-a sărit în ajutor *Stroe Buzescu*. Din cotro o fi răsarit și viteazu' ăsta cu un pâlc de oaste, nu se știe. Se știe numai că a dat un iureș voinicește în Turci: a tăiat pe unii, a fugărit pe alții și așa, a scăpat viața lui Mihaiu!

— „Mi-ai scăpat viața și țara, Căpitane! Iată, ți-oiu face și eu un bine: îți dau să stăpânești, cât îi fi tu și neamul tău, locurile astea pe unde ne-am luptat cu dușmanii“.

Și așa, după ce au isgonit pe Turci din țară, Mihaiu a dat Buzeștilor, Moșia Vlădaia, care acum se stăpânește de Vlădoiieni, urmașii Buzeștilor. Iar casele²⁾ astea tot Stroe Buzescu le-a făcut. Le-a lucrat cu meșteri aduși din Turcia. Și uite cum s'au dărâmat: Pe drumul oii treceau într'una Turcii spre Strehaia ori Calafat și jecmăniau tot ce găsiu în drumu-le. Așa stând lucrurile, de multe ori jefuiau și p'aici, iar când nu găsiu ce jefui, dădeau foc.

Și într'o zi, au dat foc și la casele Buzeștilor. N'au ars însă cu totul, căci prea puține lemne erau în ele; chiar bolta de sus era de cărămidă.

Buzeștii au avut și vii pe moșia asta, vii care s'au stăpânit de ei și de urmașii lor, vreme lungă, până mai acum opt-spre-zece ani.

(Poveștică de moșu Boboală, din Vlădaia, Jud. Mehedinți).

C. Rădulescu-Codin.

1) Drumul pe care veniau Turcii de la Calafat la Strehaia pentru prăzi.

2) În partea de mieză-zi a satului *Vlădaia* [Jud. Mehedinți] sunt ruinile unei clădiri mari, clădire cere mai păstrează și acum vre-o 20 m. lungime și vre-o 18 m. lățime, având ziduri groase de 6 cărămizi una lângă alta. Au avut pivniță de-desupt și încă un rând de încăperi de asupra celui care e acum în ființă. Până acum de curând au păstrat și chipurile celor ce le-au clădit.

60.—Cum a scos Dumnezeu zapisul și crucea din mâna Fratelui-de-cruce (Faraon).

Se zice că Sf. Ilie, se ducea într'o zi la un iarmaroc. Și numai iată că pe la jumătate de cale, se întâlnește cu o trăsură cu patru cai înaintași, și în ea un boer, care nu era altul de cât Scaraoschi. Acesta opri trăsura și chemă pe Sf. Ilie și îi spuse că trecând prin satul lui, s'a oprit la crăsmă și a auzit niște oameni vorbind, că vor să se ducă la noapte să-i dea foc casei.

Sfântul se întoarse iute acasă și se puse la pândă.

Când se înoptă bine, văzu că vine un om și începu a bâjbâi pe sub streșină. Sfântul se repezi și-i tăe capul. Când se uită mai bine, văzu că cel omorît, era tatăl lui care căuta cheia să intre în casă.

Văzând ce mare păcat a făcut, se duse la un pusnic să se mărturisească.

Pusnicul când văzu ce păcat mare a făcut, îi dădu un colț de prescură și un pahar cu vin și îl închise într'un beciu și cheia de la ușă o aruncă pe o apă, zicând că, atunci când va găsi cheia, atunci îi va da drumul. Peste 40 de ani, bucătăreasa pusnicului cumpără niște pește și găsi într'ânsul o cheie pe care i-o dădu și atunci își aminti de Sf. Ilie. Când îi dădu drumul din beci, tot mai avea prescură și vin.

Când scăpă Sf. Ilie se duse la D-zeu și îi spuse, ce a tras el din pricina dracului și îi ceru voie să se răsbune. D-zeu îi spuse, că i-ar da voie, dar nici el nu are vre-o putere, căci n'are zapisul și crucea și îi spuse să se ducă, să se vâre slugă la diavol, să facă ce o ști, să-i fure aceste lucruri și să i le aducă.

Atunci Sfântul se duse și se tocmi slugă la Scaraoschi și îl sluji cu credință timp de un an. Când se împlini anul, se duse amândoi să se scalde. Dracul zise, să se vâre sluga în apă întâi. Sf. Ilie zise, că nu se poate, să treacă înaintea stăpânului, și așa se vâri stăpânul.

Cum intră în apă, suflă un vânt strașnic și îngheță apa foarte tare. Incepu să se sbată strașnic, dar unde se rupea gheața, creștea papură în loc. Pentru a scăpa și de asta, o rupea cu dinții. Și de atunci papura are noduri. În timpul cât s'a sbătut dracul acolo, Sf. Ilie s'a dus iute la iad, a luat contractul și crucea și le-a dus lui D-zeu.

După ce-și căpătă puterea desăvârșită, D-zeu se duse iar la Iad și Scaraoschi îl pofti pe scaunul cel mare și frumos. D-zeu nu voi și îi spuse să șadă el întâi, să vadă cum îl prinde. După ce se așeză, îl blăstămă că în vecii vecilor să nu se mai scoale de acolo.

Și de atunci, se crede, că și până azi, Scaraoschi stă pe un scaun în mijlocul iadului și dă poronci dracilor mai mititel.

Iar Sf. Ilie ca să se răsbune, înoură odată strașnic și trăsni așa de tare, că foarte mulți draci periră dar tot au mai rămas vre-o doi.

Lui D-zeu îi pără rău, că i-a dat atâta putere și îi luă o mână și un picior.

(Culesse cu ajutorul elevei Maria Săcieru, Florești-Tutova)

Virginia Stan.

61.— Ciocârlanul și Pițigoiul.

Odată, într'o iarnă, era o vreme foarte frumoasă. Un soare de par'că era primă-vară, nu altă ceva;—știi colea când ți-i drag a umbra în cămeșă.

Pițigoiul și ciocârlanul se înnebuniau jucându-se: svâra'n sus, svâra'n jos, cântând și alergând. Cine-va întrebă pe ciocârlan:

— Cine oare a făcut vremea asta atât de frumoasă?

— „Eu și cu fratele meu Voicu (pițigoi)“ zise ciocârlanul vesel și grăbit.

A doua zi era un ger, ca la bobotează, când crapă ouăle corbului.

— „Ei, ciocârlane, dar vremea aceasta cine a făcut-o?“

— „Apoi.... nu știi, grăi deabea ciocârlanul; eu unul știu că n'am făcut-o. Fratele Voicu, îl văd cu picioarele în sus culcat; nu s'a mai trezit de-aseară“.....

(Auzită de la moș Petreș Dascalul, Țușcaui—Covurlui)

J. O. Zugravu.

DE-ALE COPIILOR

54.— **De-a cucul.** Băeții fac un cerc mare ținându-se de mână. Se alege prin sorți, care să fie cuc și care vânător. Aleși; cucul intră în mijlocul cercului iar vânătorul pe de margine, merge de jur împrejur și atinge mânele celor ce formează cercul întrebându-i:

*Rădăcină
In pătăcină,
Nu-i cucu'
In grădina?*

— Nu-i, răspund cei din cerc, sau „la varatec“ sau „a sburat“. Vânătorul se învârte în jurul cercului și întrebă mereu, iar cucul ochește cam pe unde i-ar veni bine de fugă și de odată iesă printre rânduri și vânătorul trebuie să-l prindă.

Cei din cerc se desfac într-o parte ca să-i facă loc cucului să intre, dacă scapă neprins. Dacă îl prinde, se aleg alți doi, unul cuc și altul vânător și așa se urmează până ce toți au fost câte odată, fiecare și cuc și vânător.

Din Jorlști—Covarui.

55.— *Până să cărămidărească*
Cărămidarul pe cărămidăriță,
A cărămidărit
Cărămidărița pe cărămidar.
 (3 ori)

56.— *Lesne-a zice tivdă*
titirivdă
Da-i mai greu a distivdiri
tivda-napoi. (3 ori)

57.— *Vânturaiu vara malai*
Vânturângă
Puhă lungă
Chiligici cu puha-n pungă.
 (3 ori)

58.— *Trei ori poponeși*
creș
creș
Pe capătul culmii. (3 ori)

De la frăiorul meu Nicu, cl. II prim.
 Ciurești—Tutova

G. V. Șuşnea

59.— *Hărăluță, hărălau,*
Duce câinii la pârău
Ș'i înțepă, și i îngroapă
Ș-i mănâncă plini de ceapă.

60.— *Sanda*
Felimanda
Danca,
Caracal,
Sepitor,
Principal
Demaringo.

Petru Gh. Savin.

61.— *Dragi merioarelor*
Surioarelor
Tot la voi mai mult
Și la noi puțin
Dacă nu vă place
Dați pe (N) încoace.
 (La Cislăb)

Pr. Ioan C. Beldie

62.— *Hai la melci !,*
Hai la scoici !,
Șapte franci suta de raci !,
Negustorii săraci, canci !...

(Din Hălăngești-Zăicoiu-Doljiu)

63.— *Treci ploae trecătoare*
Că te-ajunge soarele
Și-ți taie picioarele
C'un mai,
C'un pai,
Cu căciulița lui Mihai
Plină cu coji de mălai
Ce le-aruncă la nouă cai ;
Caii nechezară,
Lupii alergară.....
Sai mamă cu druga
De mulge pe murga ;
Murga cufurită,
Ploaia risipită !

64.— *Naie, Naie,*
Suligaie,
C'ngroapă mâța pe pâraie ?
— Incalecă-l și-l mănâncă,
Ori întinge cu mămăligă !...

65. — *Niculaie*

*Pui de gaie,
Mănâncă şapte malaie
Şi-un răzor de usturoiu
Şi-un cotoi de pişgoi
Şi-o lingură de păsat.
Şi-o*

(Din Obislav — Vâlcea)

66. — *Un dede,**Doi dede,**Trei.**Cu-ăsta dede :**Patru dede,**Cinci.*(După care trebuie să iasă la amândouă mânele
5 degete)

67. — Se fac roată şi se întrebă :

*— Ce-ai mâncat aseară ?**— Pâine cu papară !**— Dar azi dimineată ?**— Pâine cu dulceaţă !**— Dar pe la namiaz ?**—Pâine şi cu praz !!....*

68. — Suindu-se pe un gard cântă :

*— Cucurigu, -ăgu-ăgu-u-u-u,**Mărită-te Stanco !**— După cine-cine ?**— Dup'un mărăcine !....*69. — *Toca-toca-işăle,**Măine sânt Păştişele !*

(Repetându-se de câte ori vrea)

70. — Înceleşând pe dos cele şase
degete din urmă, ale mâinilor,
— apoi, cele două rămase de la
fie-care mână, le împreună şi le
despreună şi mai repede, şi mai
încet, zicând :

*Moara mea macină**Şi-a lui popa drăcilă ;**Moara mea cântă**Şi-a lui popa frântă ;**Moara mea umblă**Şi-a lui popa urlă !*

(Repetând de câte ori vrea)

(Din Boureni-Dojiu)

N. J. Dumitraşcu

DATINE ŞI CREDINŢE

268. — Proorocii.

Intocmai precum găsim prin jurnale, la diferite naţiuni, prognosticuri asupra viitorului sau anului, aduse de către oameni inspiraţi — tot ast-fel şi în popor, din timp în timp, răsar atari preziceri deosebite fiind de acelea, prin felul lor cu totul original şi interesant.

Ast-fel, vor fi acum câţi-va ani, într'o iarnă s'a fost lăţit vorba, cum că în Roşa, sat alăturat cu Cernăuţul, la un om s'a fost născut un copil, care îndată ca a venit pe lume, a cerut să i se dea mâncare. Tatăl copilului, om priceput, a adus o bucată de gheaţă şi i-a dat să mănânce. Copilul la câte-va zile a murit, dar oamenii n'au mai avut în iarna aceea geruri; — şi nu numai cât atunci, ci 7 ierni de-arândul au fost moi. De i-ar fi dat tatăl copilului pâne, sau apă, am fi avut

7 ani de foamete sau de secetă—aşă însă, prin înţelepciunea Roşişanului am scăpat.

La vre-o 2—3 ani după aceasta, tot iarna, se înprăştie prin tot jurul Cernăuţului altă veste senzaţională. Şi anume se spunea, că un om din Mihalcea, sat şi acesta în hotar cu Cernăuţul, un om sărac pornind într'o Joi, cu un purcel de vândut la târg la Strojineţ, pe drum întâlneşte un om strein : —„Mă rog d-tale, îi zise acela, n'ai vr'o hăinuţă să-mi dai, căci mor de frig“. Omul având se vede, un strai mai vechi pe dedesupt, i-l dădu. —„Acuma, zise streinul, să ştii, că pentru binele ce mi-ai făcut, ai să iai 40 de florini pe purcelul acesta în târg. Când te vor întreba neguţătorii ce vrei pe el, atâta să cei. Ai auzit ?

Merge omul înainte în drumul său, de la un timp însă bagă de samă că purcelul din ce în ce tot mai mare creşte! Când a ajuns în târg, era coşcogia porc! A cerut 40 fl. şi îndată l'a vândut.

Inturnându-se acasă, pe drum întâlneşte pe acelaşi strein :

—„Eu sunt vântul, i-a zis acela ; şi să ştii de la mine : că anul viitor are să fie bun, va fi pâne albă de ajuns, etc. —dându-i samă pân' şi asupra poamelor, de care vor fi şi de care nu, şi aşă zice că a fost

În anul acesta (1908) altă proorocie :

Nu de mult visează un orb, că în Hadig se află o fântână, cu care apă de se va spăla, va vedea. Omul şi-a recapatat îndată vederile —dar tot odată din fântână a auzit un glas vorbind :

„Eu sunt Maica Domnului, la care tot-deauna cu credinţă te-ai rugat şi pentru aceasta te-am lecuit. Alţi oameni însă nu-mi vor auzi glasul, şi nici apa nu le va fi lecuitoare, căci sunt nevrednici şi răi.

Vara aceasta când a fost secetă, Dumnezeu a vrut să prăpădească lumea, dar ne-am rugat cu toţi sfinţii ca să vă mai îngăduie. Acum să ştiţi că patru veri de-a rândul va fi pâne multă, dar aşă moarte va fi între oameni, că n'or avea cine s'o mănânce. Apoi are să fie secetă şi după aceasta va da Dumnezeu potop.

Alte proorocii asupra anului, isvorite din observaţii, sunt : din cauză că anul trecut au fost mulţi opintici, (un fel de bureţi) la anul va fi multă sacară.

Fiind-că bostanii vara aceasta s'au suit pe popuşoi, pe garduri, s'a ştiut că iarna va fi devreme. Acelaşi semn a fost zburatul cucoarelor pe jos când au plecat.

Apoi : fiind-că de Sf. Gheorghe erau copacii înfrunziţi, de Sf. Dumitru s'a ştiut că vor fi desfrunziţi şi va porni iute iarna.

Cutremurul de pământ, afară că prooroceşte război, e bun pentru pământ, va fi roadă.

269.—In sara de Sf. Vasile, fetele de la țară, numără prin întuneric 9 pari de la gard, și pe al noulea par îl leagă. A doua zi, se duc la parul legat și văd că: dacă parul va fi cu coajă, bărbatul le va fi bogat, iar fără coajă, calic.

270.—Când umblă copiii (de la 4 ani în sus) în brânci, fără să-și dea socoteelă, vor veni musafiri în casa aceia.

271.—Dacă pui din nebăgare de seamă, ghete sau papuci pe masă, sfadă sau batae (de-s copiii) are să se întâmple.

272.—Când tai unghiile, ci-că să le pui în sân, căci pe cea lume, când îți vor trebui le vei găsi.

273.—De îmbraci sâmbătă haine nouă, se vor rupe degrabă.

274.—Când zgărie mâța levicerul sau rogojina, va bate vântul în ziua aceia.

275.—Dacă te lai (speli) Marțea, vei fi năpăstuit de nedrept.

276.—Vinerea să nu coși cu acul, căci unde te vei înțepa, se va face bubă.

Podu-Turcului (Tecuci).

V. D. Gheorghiu.

277.—Când te lai sara, să nu lași mult în casă lăutoarea, că se poate să se cutremure pământul ș-atunci și ție îți va tremura capul cât vei trăi.

278.—In apa în care te-ai lăut, să nu se spele nimeni pe picioare, că-l doare capul pe cel ce s'a lăut. In aceeași lăutoare nu se poate la doi streini, de cât numai frați fiind

279.—Dacă femeia însărcinată vede unde-va nisca-vai mănăcri, să i se dea și ei, că alt-fel stârpește.

280.—Femeia însărcinată fiind și fură un lucru strein, va naște copilul, având unde-va pe trup acel semn.

281.—De va fi senin,—soare, în ziua de *Ovidenie* (21 Noembrie, Intrarea în Biserică), atunci toată vara va fi soare și secetă; de va fi nor, fără vânt, va fi *boliste* (boală, *troahnă*) și moarte, chiar.

Țăncani—Covurlui.

J. O. Zugravu.

282.—Să nu-ți toarcă mamă-ta peste picioare, că cazi în horă.

283.—Nici o dată să nu vorbești sara de lupi, nici să le zici măcar numele, că vin și-ți mănâncă din vite.

284.—Când te desbraci de cămașă, e bine în tot-deauna ca s'o scoți, s'o tragi în sus peste cap, căci atunci crești.

17.—Stoica: Încotro ar fi săniușul mai bun?

ea copii, pentru că copii tăi nu trăesc, ci mor.

288.—Când vin câinii des în casă, să nu dai în ei cu vâtraiul, pentru că atunci tot mai des intră în casă.

Ștefi nești—Vâlcea.

285.—Dacă vrei să te duci la un bolnav ca să-l mai vezi, ca să nu iei boala de la el trebuie să dai cu mâna pe sub suptioară și să miroși.

286.—Ca să nu mai dai de pagubă, să nu dai la câni de mâncare absolut de loc în sara ori cărui lăsat de post.

287.—Nu este bine ca moașa care te-a moșit să-ți moșească tot

J. N. Popescu

VORBE ADÂNCI

97.—*Dracu 'mpelițat*, se zice cui-va care nu se mai astâmpără.

98.—*Dracu 'n picioare*, se zice celui ce'n toate reușește sau celui ce-i foarte urît și *po-gan*.

99.—*E mare drac* adică, este foarte șiret (prefăcut).

100.—*Drăcoica dracului* se zice unei șirete (prefăcute).

101.—*Nu-i dracul așa de negru cum se zugrăvește*, adică să nu crezi tot deauna și toate cum se vorbește de cine va.

18.—Stoica: La săniuș.

102.—*Parcă-i dracul pe uscat* ad. e foarte urît; nu-i merge bine.

103.—*Dracul nu face mănăstiri*, adică numai dracul i-a dat de rușine, că nu se mai cumînțiau, sau au fost foarte ispitiți și au căzut în pacat!

104.—*Parcă-l dracul de pe comoară* adică nu-i frumos de fel!

105.—*Parcă dracul l'a adus*, se zice de cine-va care ne sosește tocmai când nu trebuiește.

106.—*Sucește-i capul ca la dracu*, adică pedepsește-l fără milă.

107.—*Fuge ca dracul de tămâe*, adică nu-i place!

108.—*Și-a luat pe dracul după cap*, adică și-a luat soție foarte rea; s'a însoțit cu cine nu trebuia în (la) ceva.

109.—*De-a dracului ce-i!* Se zice cui-va cu care nu se mai poate ajunge la o înțelegere sau care e foarte rău!

110.—*Nici pe dracul să-l vezi, nici cruce să-ți faci!* Adică ferește-te de omul îndoelnic, să nu perzi în loc să câștigi! Nu mai încerca.

111.—*Unde a înțercat dracul copiii!* Se zice de cine-va care-i dus departe.

112.—*Taci, drace, nu te face!* Se zice cui-va despre care te îndoiești că va face ceia ce spune.

113.—*Scoate drace, ce-ai furat, că te-oiu bate spânzurat!* Se zice când cauți ce-ai perdut.¹⁾

114.—*A pus dracul coada pe el*, adică așa e de ascuns lucrul ce căutăm, de nu-l mai găsim! E irosit.

115.—*Crește pe dracu*, adică crește pe cine-va ce se vede că n'are să fie cum se cade!

116.—*A dat de dracul*, adică a pățit rușinea, i-a eșit rău! S'a îmbolnăvit!

117.—*Are să chiară (piară) ca dracul pe uscat*, adică îi merge foarte rău; e prea cu ciudă și n'eveninat.

118.—*Caută pe dracul și nu-l găsește*, se zice cui-va care nu se mai astâmpără, că are s'o pată rău.

119.—*Tot un drac*, adică tot un rău! Un stricat!

120.—*Ca dracu'n schini (spini)* adică o duce foarte rău.

121.—*Acuș te ieă dracul!* Amenințare cui-va care nu se mai astâmpără, că are să mănânce bătae cât de degrabă! Acuș te bat!

122.—*Parcă-i dracul cu coarne*, adică e foarte slut.

123.—*Iesă dracul dintr'o bortă, cu'n papuc și c'o ciubotă!* Se zice cui-va care e încălțat la un picior într'un fel și la cel'alt într'alt fel.²⁾

124.—*Dracul cu ciubote roșe!* Se zice cui-va ce e încălțat nepotrivit.

125.—*A drăcuțului mai ești!* Adică tare mai ești șiret și ispititor! Știi bine să necăjești (să te hârjonești).

1) Vezi Tudor Pamfile, *Jocuri de copii*, I. p. 92-3; III, p. 53.

2) *Ibidem*. I. p. 90.

126.— *E plin de draci (drăcos)*, adică e plin de răutate și de șirlicicuri (prefăcut).

127.— *Cu draci și cu acadele*, adică: am petrecut bine.

128.— *L'am îndrăcit*, adică l'am pus pe treabă.

129.— *Inimă de drac*, adică inimă rea.

George A. Gosmovici.

Târgul-Neamțului.

130.— *Lasă-l în banii lui*: lasă-l în voia lui, dă-i pace.

131.— *A dat cu crucea peste dânsul*: l-a prins, l'a găbjiț, nu mai are încotro cârni, l'a infundat.

132.— *Vrei, nu vrei, bea Grigore aghiazmă*: cu voe, fără voie, ori de voe de nevoe, trebuie să facă cutare lucru.

133.— *Mănânci calule orz?* zice cine-va când îl întrebi de dorește cutare lucru și acel lucru îi place foarte tare, am putea tălmăci: Mai e vorbă, te mai îndoești, cum să nu primesc. Adică cum ai întreba calul de mănâncă orz, când știi foarte bine că mănâncă.

134.— *Nici din talpă cerc de bute, nici calicul om de frunte*, se zice despre un calic, care are pretenții de a fi mare.

135.— *A luat luleaua neamțului*, s'a muiat, s'a îmbătat turtă.

136.— *I-a dat bani pe mere*: i-a plătit cum i se cuvenea. Se înțelege adese ori că i-a tras o bătae.

P. G. Savin.

Jorâți — Covurului.

URĂȚII

De stea ori la stea.

19.— *Ah! amar și grea durere!*

Moarte fără mângâere!

Și, o moarte mânioasă,

Astăzi mă scoate din casă;

Și cu jale mă desparte,

Ah! de neamurile toate!

De frați, surori și părinți

Și de prieteni iubiți.

Și alta nu-mi dă nimică

Fără numai groază, frică.

Altă nu mi-a dăruit:

Fără numai, un mormânt,

Ca să trăiesc în vecie,

Cu lacrimi și cu urgie.

Lacrimi nefolositoare,

Ca omul după ce moare,

S'ajute, nimic nu poate

Averile lumii toate.

Eu, de-acuma înainte,

Nu voi mai vorbi cuvinte,

Că mă duc, unde, nu știu,

Și la voi n'am să mai viu.

Iată, mă călătoresc,
 Nu mă mai chem om lumesc,
 Că mă chem un lut uscat,
 Ca mlîne vol fi uitat.
 De rude şi de părinţi,
 Ca cei din veac adormiţi.
 Că soarele mi-a apus,
 Şi eu din lume m'am dus.
 Merg, la un loc de suspin,
 Şi la un lăcaş străin.
 Printrun cadru-ntunecat,
 La un loc prea depărtat,
 De unde nimeni nu poate
 A veni să spue toate.
 In lumi străine-am intrat.
 De-acum sunt înstrăinat.
 Veniţi fraţilor, vă strângeţi,
 Părinţi, surori, de mă plângeţi.
 Veniţi, vă luaţi ertăciune,
 Cu lacrimi de-ntristăciune.
 Veniţi şi voi prieteni,
 Că de-acum sunteţi streini,
 Că iată eu am plecat,
 In mormânt întunecat.
 Şi aici am să petrec,
 Pân' la judeţul cel drept.
 Şi în el m'am aşezat,
 Ca unul ce-s vinovat.
 Eri umblam stînd şi vorbind,
 Astă-zi văz că sunt pămînt.
 Neştiind ziua, nici ceasul,
 Când mi s'a închide glasul.
 Şi acest cumpplit pahar,
 Imi păru foarte amar.
 Ah! ce pahar veninos,
 Cât de curînd m'a dat jos.
 Şi m'a dat la periciune,
 La mormânt şi putrejun.
 Şăd cu mânele pe pept,
 Şi pe moarte o aştept.
 Cu fruntea posomorită,

Şi cu faţa vestejită.
 Sunt cu mânele legate,
 Şi picioar'le nemîşcate.
 Toată firea cea gândită,
 De Domnul împodobită,
 In pămînt s'a pogorît,
 Şi lut negru s'a făcut.
 Spălaţi-mi trupul cu apă,
 Şi mă petreceţi la groapă.
 Stropiţi-mă şi cu vin,
 Ca pre un mort şi strein.
 Şi le lăsaţi toate jos,
 Că-s strein şi păcătos.
 De sărăcie doresc,
 Şi ca ceara mă topesc.
 Ca cerbul spre apă rece,
 Când în pustie petrece,
 Depărtat de lacul său,
 Aşa, pătimesc şi eu.
 Unde-i cinste şi mărire,
 Moartea lasă pusteire.
 Slava toată şi cuvîntul,
 Le-au acoperit mormîntul.
 Unde-s fraţii cei iubiţi?
 Şi aproape cunoscuţi,
 Veniţi rude şi părinţi,
 De vărsaţi lacrimi ferbinţi.
 Veniţi neamuri şi noroade,
 De mă scoateţi de la moarte.
 Veniţi surorile mele,
 Şi-mi aduceţi mîngăere.
 Veniţi şi voi, iubiţi fraţi,
 Şi cu sîrguinţă staţi,
 Rugaţi-vă toţi cu sete,
 D-zeu ca să mă erte.
 Rugaţi toţi pe D-zeu,
 Să mă duc în raiu şi eu.
 In raiul cel înflorit,
 S'aud îngerii cîntînd.
 Inaintea lui Christos,
 Îngeri cîntă prea frumos.

*Pe cerescul împărat,
Îl măresc neîncetat.
Laudă lui i se cade,
Ca un puternic în toate.*

Gules de **D. J. Farcașanu**
după un script vechiu, găsit la D-I
Haralamb Popa din Zorleni-Tutova

20.— *O, amar și grea durere,
Jale fără de mângâiere,
O plângere ne'ncetată :
Lacrimi, părăe vărsate,
Că azi moartea mă desparte
Și mă duce 'ntr'altă parte
Pe o cale depărtată,
Unde n'am fost nici-odată....
Că pe mine mă așteaptă,
La judecata cea dreaptă ;
La mine e scris în frunte,
Ce dreptate m'o ajunge.
Săriți frați, vecini, cu toții,
Să petrecem ceasul morții,
Că de astăzi înainte
Nu voi mai grăi cuvinte ;
Că azi în mormânt mă pune
Și soarele că-mi apune,
O, vai, că mă rog și ție
Prea dorita mea soție :
De mila de la părinți
Plângeam cu lacrimi ferbinți,
De mila de l'a mea maică*

*Plângeam cu inima seacă ;
De mila de l'ai mei frați
Vărsam lacrimi necurmat ;
De mila de la surori,
Plângeam cu multe sudori ;
Dumneavoastră să vă fie
Tuturilor, cu bucurie
Și cu mare veselie,
Amin,*

Doamne, Slavă Ție !...

(Din Băișți - Vâlcea)

N. J. Dumitrașcu

21.— *Impărații și cu craii
Fac cetățile cu anii (aii).
Dar încă se mai nevoesc,
De mai tare le'ntăresc.
Nante, nante, minunate
Cu lanțuri de fer legate,
Ca moartea să nu-l găsească.
Iaca, moartea l-o găsit,
Prin codru plimbându-se.
Și mi l'a întrebat :
— »Pe unde mi-ai umblat ?«
Mi l'a luat,
Și mi l'a trântit,
De iarbă 'n creștet i-a crescut.*

(Nenișor - Neamț)

N. Moisei

CÂNTECE

417.— *Cucul cântă Vinerea
Carol trece Dunărea,
Pe pod la Corabia
Impreună cu oastea.
Drept spre Plevna se'ndrepta.
Plevna e-o cetate tare
Unde Osman stă calare.*

*Frunză verde ș'o lălea,
Turcii pe Ruși îi bătea.
Frunză verde iarbă mare,
Dar s'ajungă și Curcanii.....*

† **Stan Tușescu**

Fost prinț în Cănele-Dolj

418.—*Frunzuliță foi de nucă,
Luncă, luncă, lunculiță,
Lovi-te-ar de-o brumulică,
Să pice frunza din tine,
Să văd pe mândru când vine.
Pe potecă drept la mine.
Pica-ți-ar și lăstărelul,
Să văd mândrei testemelul,
Testemelul, verigă
C'ăla mi-a fript inimă.*

Radu C. Ciupitu

Călinești-Teleorman.

519.—*Ici îi tină, ici îi glod,
Ici mi-i bărbățelul mort;
Ș'am să-i vând ciobotelē,
Ca să-i pun prânzurilē!*

(De la Zoița Constantinescu, pe când
juca la nunta feciorului ei Leon).

J. O. Zugravu

Tușcani-Covurlui

420.—*Cu gutui, cu gutui, cu
alămâi,
De când s'o dus Dumnealui,
N'am dat gură nimănu.
Iar asară 'ntunecat,
N'am cătat cui am mai dat.*

Podu-Turoului-Teocacu.

V. D. Gheorghiu

421.—*De trei-zeci de ani îmi
pare,
De când mă chem fată mare
Cu grija de măritare.
Așteptam să mă'npețească
După legea creștinească,
Când cânil cu latratul,
Mă'nteți cheptănatul,
Netezitul și 'mbrăcatul.
In ușa tînzei eșilu,
Afară de mă uitălu,*

*Flăcării mă văzură
Și ulcior se făcură,
Înapoi se întorseră,
Degrabă 'n tindă intrai,
In oglindă mă uitai,
Mă uitai la nas, la gură,
Lărau toate pe măsură:
Nasul cât o pătlăgea,
Ochii ca de cucuvea,
Iar în ceafă,
Cât o scroafă.*

[De la Iliuca V. Vintilă]

T. Gruceanu

422.—*Ce te legini codrule,
Fără ploaie, fără vânt
Cu crăcile la pământ?
Foaie verde ș'o lalea,
De ce nu m'ași legăna
Dacă-mi trece vremea mea.
Iarna vine, vara'mi trece,
Și n'am cu cine petrece
Și frunzișul se rărește.
Plopule, frunzele tele
Cum zboară vântul cu ele,
Și cu dragostele mele.
Foaie verde măr mustos
Cât mi-i codru de frumos
Iarna putrezește jos.*

423.—*Foaie verde d'un bujor,
D'aș ști c'aș muri de dor,
Dadă, dadă, Lina mea,
Nici la toamnă, nici la iarnă,
Să fac fetelor să moară,
Nevestele să dea'n boală,
Dadă, dadă, Lina mea.
Foaie verde d'un bujor
Toată lumea vrea să mor
Să rămâe mândra lor,
Să rămâe s'o iubească,
Înima să-și răcorească,*

Foae verde mărăcine,
 Și de-ar fi să mor ca mâne
 Pe mândra mi-o iau cu mine ;
 Și de-ar fi să mor ca az,
 Eu pe mândra mea n'o las.

Dadă, dadă, Lina mea.

Și de-ar fi să mor ca Joi,
 Mândra mea n'o las la voi,
 Și de-ar fi să mor ca Luni,
 Mândra mea n'o las pîn strini.

(Cules de la Răcăul Dancă I. Munteanu,
 din comuna Voicești, jud. Vâlcea)

Joan N. Popescu
 Invățător

424.— Foae verde mărăcine
 Drag mi-i să trăesc pe lume
 Frică mi-i că mor ca mâne,
 Rămâne lumea de mine
 Și trage pământ pe mine.

Pământul este uscat
 Toată lumea m'o uitat.
 Pământu-i cu iarbă verde,
 Trece puica nu mă vede.
 Șam zis verde de aclaz,
 Trage puica la năcaz ;
 Că și eu destul am tras,
 De-aș mai trage cât am tras,
 Eu de tine nu mă las.

Șam zis verde de-anison,
 Școală-te puică din somn,
 Și-mi dă gurișă că mor.
 Că gurișă de la tine,
 Mă usucă vai de mine.
 Nu știi gurișă ți-a fost arsă
 de sete,
 Sau talia ruptă'n spete. (? N. R.)

(Auzit de la Petru Ioan)

Pâncești—Jud. Bacău.

425.— Și-am zis verde rug de
 mure

De-ar fi drumul prin pădure,
 M'ași duce cu puica'n lume,
 Dar mi-i drumul prin oraș,
 Și măntreabă de ravaș.
 Doi măntreabă,
 Trei mă leagă,
 Pentru'n cal cu coama neagră
 Măntreba ce l'am făcut.
 Eu le spui că l'am vândut
 Dar banii ce i-ai făcut ?
 Eu le spui că i-am băut.
 Dar cu cine i-ai băut ?
 Cu amanta de demult.
 Șam zis verde iarbă neagră,
 A cui ești lelișă dragă ?
 A celui cu barba neagră
 N'am crezut, n'am socotit,
 C'a avea dorul sfârșit,
 Și dragostea isprăvit.

(Auzit de la I. Pohrib, Cotod, Jud. Tecuș).

G. Buhuș.

426.— I-ii !
 La crâșmă la fâgădău,
 Hop-zarai-za
 Măntâlnii cu socru-meu,
 Hop-zarai-za

I-ii !
 Socru meu așa zicea :
 Hop . . .
 — Vino și ea fata mea
 Hop . . .

I-ii ! *)
 Că-ți dau șese boi cu ea
 Hop . . . *)
 Și avere cât îi vrea.
 Hop . . .

*) «I-ii», care la cântat l-ți areșiel partea sa de
 melodie (gian), stă tot la începutul a 2 versuri, iar
 «Hop-zarai-za» se repetă după fiecare vers.

— Să-mi dai șese peste șese
 Fata ta nu știe-a șese;
 Mame-i trebui fășătoare,
 Fata ta-i scurtă'n chicioare.
 Trebui să-i pun cataligi,
 Ca s'ajungă la tălchici!

427. — Tese-un cot
 Fuga'n pod,
 Tese-un lat
 Fuga'n pat,
 Tese-o pânză,
 Mănâncă o vadră de brânză
 Și-un cuptori de malai,
 Cât ar duce șapte cai!

Din Pătruși pe Suceava, cântat de flăcăi.

Al. Morariu

428. — Frunzuliță de bujor
 De cine mie mi-i dor,
 Nu pot spune tuturor;
 Că mi-i calea depărcior
 Și-mi vine leșin să mor.
 Frunzuliță de bujor,
 Nu fii soare pripitor,
 Că mi-i neica călător.
 Frunzuliță trei granate
 Și mi-i călător departe;
 Și-l arde soarele'n spate.
 Mi-l călător peste Olt
 Și-l arde soarele'n pept.
 Frunzuliță foi de prun
 Neica călător de drum,
 Facă-l Doamnel un păun,
 Si pe mine un sfânt Soare,
 Să mi-l usuc din picioare.

De la Servașia N. Gogoleș căt. Moli Gorjla)

429. — Foaie verde grâu mărunt
 Când te iau cu de-amărunt
 Din creștet până'n pământ,

O sprinceană-ți face mult.
 Alta mă bagă'n pământ.
 Țaică sprincenile tele,
 Cele lungi și supțirele
 Ce le sui și le cobori....,
 Ori n'oi vrea să mă omori?
 Sprincene negre'ncreșite,
 Ce-mi dă junghiuri și cușite.

(Spus de C. S. Marincescu, Dioști-Romanași)

Șt St. Tușescu

430. — Frunzuliță pănușică
 Draga mamii frumușică,
 Tot ți-am spus de mititică:
 După tânăr să nu mergi,
 De bătrân să nu te lași,
 Că tânărul te-a uscă,
 Și bătrânul te-a cătă.

Dela S. Patraș, Tereșeni-Bucovina.

J. C. Toroușiu

431. — Leana foae măcieș,
 Duce-m'ași în târg la Eș. (Iași)
 S'aud preoții cetind,
 Clopotele răsunând,
 Ulișile strălucind,
 Voinicii pe cai mergând !..

432 — Numai foaie ș'o lălea,
 Ștefane, Măria Ta,
 Tu la Eș azi nu mai sta,
 Ci mai vin' și pe la noi,
 Să vezi Moscalu'n puhoi
 Cum s'așază pe la noi
 Și n'ngloadă în nevoi,
 În nevoi și sărăcie
 Dumnezeu numai ne știe !.....

D. N. Dăscăleș.

Ungureni-Iași

J. C. Popovici

432— *Frunză verde liliac*
Inimioara mea ¹⁾
Mare-î satul eu nu'nca,
Par'că sunt cu peri de drac.
Mă mir singur ce le fac,
Că nici pragul nu le calc,
Nici cămeșa nu le'mbrac,
Nici păharul nu le beu,
Nici nevasta nu le-o ieu.
Și sunt mâncat de streini
Ca iarba de boi bătrâni.
Și sunt mâncat de dușmani,
Ca iarba de boi balani.

1) Aceste cuvinte să zic după fiecare rând.

Șatunci faci streinul frate,
Când a da din piatră lapte,
Și străina sorioară
Când a pocni pușca goală,
Când a face plopul pere
Și răchita micșunele
Ș'a mânca dracul din ele.
Când a face plopul nuci
Și răchita mere dulci,
Ba atunci și nici atunci.

(Culese din Piting Neam)

Grigore Vasiliu
Învățător

O SAMĂ DE CUVINTE

421—438

Pentru d-l Al. Philippide: La întrebarea D-v din *Viața Românească* pe Decembrie trecut, răspund: În Țepu, jud. Tecuciu, nu se află streini, iar satul numără cinci veacuri, după hârțiile vechi. Vorba *Român*, pe care am scris-o *Rumân* („Ion Creangă“, II p. 226.), înseamnă prea puțin *Român* ca naționalitate; *Român=om=bărbat*. În *Șezătoarea*. IX. (1903) p. 30, scriam: „*Rumân=om*. Poporul zice: Ci ru-mâni scârboși mai sunt și jidanii iștia!“. Femeia zice: *Rumânul meu* (bărbatul meu), *Rumâni hâi!* (măi bărbate!). Femeile însă foarte rar zic și *Rămân=bărbat*, cred că după vr'o lege fonetică ce face și din *sopon=săpun=săpân*, iar ca verb: *a săpuni* și *a suponi*. Vorbele: *româncă*, *românește* se aude rar, fiind înlocuite la prilejuri cu: *moldovancă* (creștină), *moldoveneste* (creștinește) ș. a.

Judor Pamfile.

Amicul Traian Ștefănescu, crede (pag. 302 an II.) că eu nu știu ce scriu. Eu însă știul Cuvântul turcesc *haram* înseamnă *degeaba*, căci chiar expresia turcească *haram ghidi*, *haram gheldi* înseamnă *degeaba a venit și degeaba s'a dus*, și se zice despre un lucru pe care l'am căpătat fără trudă și-l cheltuesc fără folos.

Eu nu știu turcește. Însă am întrebat pe un turc, și mi-a zis că *de haram* se zice banul de furat, din care nici odată nu tragi folos,

iar cel câștigat cu muncă, se zice *halal* bani. Iar dictonul turcesc, mi l'a tradus cum îl știam și eu.

Acum ce mai zici, efendi Traian!

Preot J. C. Beldie.

Săciu, un fel de gard viu, din capaci mari, făcut pe șanțurile viilor.

Malercă, poreclă dată femeilor rele și ticăloase.

Câșă de un deget, ciuntă de un deget. Îi *câșă* la mâna dreaptă!

Coșcani, rădăcini rămase de la stuh.

Tarpân, un fel de coase, cu coada scurtă, cu care se tae stuhul și cânepa.

A aburcă, a ajutora pe cine-va să iee un sac în spate. „I-am aburcat desagii, ori sacul cu popușoi (grăunțe)“.

Gulese de M. Lupescu.

Boșolcă, umflătură. „Am făcut o boșolcă la mână“.

Tășulă } o cutie ori o batistă mare, plină cu bani. „Las' să
Tășulcă } beie, că-i plină tășula, și are de unde să plătească.

Bucheliște, loc rău. „Are destulă bucheliște, dar nu se face nimic“.

Cioatcă, o grămadă de oameni ce vorbesc ceva de samă, însă mai mult pe ascuns.

A înhaita, a întovărăși. „S'o înhaitat vre-o 2-3 găinari și de-acu nimeni nu se mai stăvește cu găini“.

A stăvi, a ținea.

Gașcă, loc de 'ntâlnire. „Le-am stricat gașca—că am dat peste ei“

Modoran, unul ce spune vrute și nevrute.

Ciofligar, unul sărac, dar îmbrăcățel ca să arate că-i din neam mare.

Nemțior—Neamț.

A. Moisei.

GLUME, JITII, TACIALE.

68.— Mai îmbrăcat.

Un țigant și cu danciul lui, se duc într'o noapte după furat
treabă veche! Nimeresc la un gospodar în cotineață.

Da era așa pe la Bobotează, de crăpau ouăle corbului de ger,

Intră ei în cotineată, da românul șiret, îi prinde și nu le face alt-ceva nimic, de cât îi desbracă și îi lasă în pelea goală și le dă drumul, adică vorba ceia, îi face scăpata. Țiganul cel mai bătrân, vede o ață pe un gard și dă, ca să nu se ducă cu mâna goala, o ia și se încinge cu dânsa.

Merg ei cât merg, da până la bordeiul lor, pe semne că era drum de făcut, nu șagă. Incepe să-i întetască gerul, acum fugeau bieții țigani de le pocneau ochii. Țiganul cel bătrân, își aruncă într'o vreme ochii la ficioru-său, care mergea în urmă zgribulit ca vai de el, și-i zice :

— Dita-mo, dă-te mai în dosul meu, că eu tot îs mai îmbrăcat. !

Jorâști—Covurlui.

(Auzită de la mama)

Petru G. Savin.

69.— Luare aminte....

Acù', înlâmplându-se să moară o femeie leneșă—leneșă și săracă, femeile n'au avut cu ce s'o îmbrace, și au lăsat-o așa !...

A venit popa, de, ca la mort, și el, când o vede așa, ca să prieapă lumea care mai era acolo, ce va să zică *leneșă*, a 'nceput a citi cântând așa :

— *»Pân' s'o fierbe știru',
Să faci firu' !
Din sărbătoare 'n sărbătoare
Să faci câte-o chiotoare.*

*Până-i da camașa gata....
Să nu fii în pielea goală,
Barem atunci când îi muri !...*

.

Auzită de la Ionuț M. R. Dumitrașcu, din Boureni - Doljia.

N. J. Dumitrașcu

70.— Cum ți-i buna ziua, așa-i și mulțămita.

Amu, ci-că o fost odată o vadană și avea o podoabă de fecior, da fudul, da leneș,—să-i tot cați perechea. Ș'apoi să-l chi văzut când eșea la joc, ce mai meșteșug la umblat, par'că calca pe talgere ! Numă dă ! drept că saracu flăcău nostru mai mult cu strale de împrumurat dovedia. Noa ! Halal de fecior, da de babă mai așa.

Așa se năcăjia mă-sa cu dânsu.

Vine el amu într'o sară, când a chi fost și aceia, de la joc, rupt —nu de batae, da de foame.

— „Îra”, mamucă, „da ce-oi mânca eu ?”

— „Apoi, dragu mamuchii, iga ai pe lăiță o bucată de mămăligă

învălită în *cracu* ceal de ismană și dă! saracu, poate-i vrea s'o ungi cu ceava, apoi ia frumusețel opaițu*) de pe prichici, dă mucu la o parte și întinge în oloi!...

Al. Morariu

(Din Pătrăuți pe Suceava).

71.—Oul de cal.

Venind un țigan în sat, văzu pe un ogor mulți bostani. Neștiind el ce-s aceia, întrebă pre un țăran. Țăranul viclean îi răspunse, că sânt ouă de cal. Uimit întrebă țiganul: „Da cum iese dintr'insul un mânz? Țăranul îi răspunse: „Ia-ți un bostan, suie-te cu el pe vârful dealului, și șezi pe el o săptămână!“. Țiganul luă bucuros un bostan și se duse să facă după spusa țăranului. 6 zile șezuse el pe bostan. În ziua a 7-a trecu pe acolo un boer și văzându-l pre țigan îl întrebă: „Ce faci acolo cioară?“ „Ia clocesc și eu un ou de cal, ca să-mi iasă un mânz,“ răspunse țiganul. Boerul se mâniă, crezând, că-l ia în batjocură și zise vizitiului: „Mergi și fugărește cioara de pe bostan!“ Vizitiul fugări pe țigan de acolo. Bostanul însă se lunecă și fugi la vale. Pălind într'un copac se sfărâmă. Sub copacul la care se sparse bostanul, dormea un epure și fiind că-l păli bostanul pre epure, apucă la fugă. Văzând aceia țiganul, începu a plânge și a fugi după epure, zicând: „Iaca mânzul, iaca mânzul“.

Auzită în Vicov de sus (Bucovina)

P. Cârstean.

72.—Popa și Paștele.

Pe vremea de demult, ca pe-atunci, era un popă. Dar popa aista se vede, că nu prea știa nici ciaslovul, nici *pisaltichia*, așa bine.

De la o vreme, oamenii încep a-l întreba:

—„Dar bine părinte, când avem Paștele?“.

—„Mai avem taică, mai avem. Când o fi, am să vă dau eu de știre“.

Ș'aista-i era răspunsul pentru ori care-l întreba.

Într'o zi, mergând popa, nu știu cum, prin sat, iată că zărește niște corji de ouă boite. El, pe loc, începe a striga cât îi lua gura:

—„Mă, să știți mă, că astă-zi avem paștele, mă!“.

Auzită de la moș Șt. Racoviță—Hogiu, Țușcani-Covurului.

J. O. Zugravu

*) Opaițul era pe atunci un bărb cu muc de petecă și cu oțoi de Jâr,

73.— La muştrulueală.

- Fă, țiğăne, stânga 'mpre l
- Iaca *una*, Domnulè,
- Fă, țiğane: *Jur!*
- Dacă mă'njuri, plec acasă.

74.— Ront l

Țiganul de santinelă. Vine rondul :

— Rontule, rontulețule, nici în coa, nici în colo ; da nici pe loc să nu stai, că să fiu al dracului de nu te-oi împușca.

(Auzite de la dănciucul Pițigoi Dumitru, țigana cu corul din Balota--Dolj)

Șt. Șt. Tufescu

75.— Ce nu trebuie să știe femeia ?

Și era o babă și un moșneag. Ei, de când au împlinit 50 de ani de când se luase, «*s'au iertat*». Și într'o zi, ce-i vine în gând babei, întrebă pe moșneag :

— „Măi moșnege, iacă noi ne-am iertat și doar ne pregătim sufletele pentru moarte, pe care o așteptăm din zi în zi. Ia spune-mi tu sărutat-ai pe cine-va mai înainte de-a ne lua amândoi ?

— „Dă, măi babo, D-zău m'o erta, dă, iaca am sărutat pe una, și am spus de asta părintelui, mi-o dat canon și m'o ertat, da iacă ție nu ți-am spus-o. Și moșneagul zicând aceste, oftă din fundul inimii.

Și'n inima babei s'o născut o ciudă îndată, și unde nu-și stuche în palme și trage o pereche de labe moșneagului :

Iacă... dacă tu nu o sărutai pe aceia atunci, puteai să mă mai săruți odată după ce ne-am iertat“.

Și moșneagului i-o dat lacrimi pe obraz și s'o dus la nepotu-său și i-o zis :

— „Dragă nepoate ! o vorbă să-ți spun și apoi să mor : *să nu care cumva să-i spui femeii că ai sărutat pe alta înaintea ei, că-i naști ciudă 'n inimă, ș'apoi.....*

Și de atunci și până azi, o rămas vorba moșneagului celuiia și nepot de nepot al lui o scriu și aicea.

Pr. Jon C. Beldie.

76.— „Tatăl nostru“ țigănesc.

— „Măi Faraoane, știi tu „Tatăl nostru“ ? îl întrebă popa pe un țigan.

— „Știu mâncate-aș, da pă hăl nostru, pă hăl țigănesc.

— „Atunci spune-l pe acela.

Și țiganul începu :

» *Tatăl nostru*
'N podu' vostru
Ține iapa de căpăstru ;
Care ești în ceri,
N'o mâncat d'halaltă eri,

Hi'e'n voia ta,
Că nici mâne n'a mânca ;
Lemne 'mpleticite,
Chicioară pârlite,
Ilăe tocite,
Și guri hămisite».

G. *Alvirescu-Sadoveanu*.

CRONICA

Pomenirea lui Ion Creangă

Ziua de 31 Decembrie, a trecut fără ca să-și poată vedea strâns la un loc, încălzite de amintirea sfântă a marelui povestitor și dascăl, inimile tinerimei școlare, împrăștiate pretutindeni, de sărbători. Din această pricină, mulți vor fi căutat să-și ridice în sufletele lor numai, altarul pe care să-și pună prinosul curat, cerut de datorie și judecată dreaptă. Această mulțămărită adusă în taină, de multe ori este mai bine primită !

Tot așa vor fi făcut și acei ce-au cunoscut, ce-au ascultat și s'au folosit din vorba și slova lui Creangă.

În București, societatea culturală „Miron Costin” a comemorat această zi, printr'o conferință a d-lui I. Gheorghiu, student în litere, citiri și muzică. Se scrie că s'au strâns și bani pentru mărirea fondului. deschis de această revistă¹⁾. Același lucru și la societatea „Ion Creangă”, unde a vorbit d-l M. Iliescu.

Despre comemorarea ieșenilor, la mormântul care păstrează sub crucea de lemn, rămășițele pământești ale lui Creangă, vorbește d. A. C. Cuza în „Neamul Românesc” V.—8. S'a făcut slujbă la biserică și panachidă la mormânt, pe care s'a așezat o coroană. Au vorbit d-nii I. S. Ionescu, V. Bogrea, C. Ifrim și V. Todicescu. Elevii seminariști au cântat. Mai departe, d-l A. C. Cuza, publică câte-va amintiri despre Creangă.

Comemorare s'a făcut și în Cernăuți și alte orașe bucovinene, de către localnici și scriitori din țară, cari s'au înturnat apoi la Tg. Neamț. Câte-va reviste și gazete au avut articole; însemnăm pe d-nii N.

1). În timpul din urmă am primit darea de școală și pomenitul obol cărora le vom face loc în No. viitor.

Iorga, I. Slavici și M. Sadoveanu, cari au adus zărl nouă în privința condeiului și sufletului, nepătruns încă, al lui Creangă. Ba și o gazetă, al cărei patron a «refusé» foaia de înscriere pentru chipul lui Creangă în Bârlad, și-a avut articolul de zi mare, se înțelege, neiscăllt.

„Luceafărul” din Sibiu, pe Ianuarie, e închinat lui Creangă.

Dintr'un sat oltenesc primim :

«La 31 Decembrie 1909, s'a făcut pomenire despre Ion Creangă și la „Societatea de cetire” din Panaghia, județul Dolju. În fața membrilor societății și a altor săteni strânsi în acest scop, d-l P. Danilescu le-a vorbit despre „Ioan Creangă și opera sa”. Studentul G. Parpăld în urmă a ținut o conferință, despre „Originea istorică și legendară a satului Panaghia”. Fiind și noaptea anului nou, 1910, s'a petrecut în localul societății, până la ziud».

* Un calendar, nu-i deajuns să aibă numai partea calendaristică; el trebuie să mai cuprindă pentru cei cărora se îndreaptă, zăgrăvirea anului trecut, cu judecarea întâmplărilor de seamă și cu învățămintele ce se pot trage. Mai trebuie ca să cuprindă literatura potrivită de petrecere și o parte educativă. Vom avea nu un calendar pe an, ci mai multe, după țintele ce urmăresc și cele mai proaste vor fi cele ce vor fi date ca cuprinzând totul și îndreptându-se tuturor.

Calendarul „Bibliotecii folcloristice” are părți bune; printre altele, ne arată chipurile unor tineri culegători de literatură populară; se înțeleg, înaintea acestora sunt alții, cari, chiar fără multă rugăminte, trebuiesc arătați; apoi, un izvod de câte-va culegeri, povestiri povești, cântece și gâcitori. Descântecetele și credințele, se culeg în reviste speciale și trebuie multă băgare de seamă la publicarea lor în lucrări educative.

Avem un bun început, greu de urnit, care face multă cinste d-lui P. Danilescu, întocmitorul acestui calendar și mi se pare și d-lui Șt. St. Tuțescu.

* Institutul „Minerva” scoate din operele lui Ion Creangă Ediția II-a (pe color: III)—adevărat: Ed. II-a a ediției II—, cu prețul de 1.50 (șters și înlocuit cu 200).

* În Neamul românesc literar. II.—1, o poveste, Vulpea și Lupul culeasă d. P. Sergheșou, un șir de pâcăleli ale vulpei, amestecături de mai multe lucruri greu de legat împreună.

* Foaia Poporului, 6. din Cernăuți, ne aduce pe lângă o retipărire a „Irozilor”. din colecția V. Vasilescu, trei ilustrațiuni, înfățișând colindătorii cu capra și buhaiul.

* Intre dnii Artur Grovei și T. Speranță, neînțelgeri în privința lui „Frunză verde” în Noua revistă română. Al doilea articol al d-lui S. n'aduce, nimic nou, ci rezumează ce-a zis d-sa și ce-a răspuns d. G. La urmă se plânge că d. G. i-a imputat o oare-care „ușurință” în deslegarea unor chestii grele. D-l S. răspunde foarte pașnic d-lui G.: „Se vede că n'a cetit articolul în întregime, ori n'a avut când [ou oo? N. R.] să-l înțeleagă”.

* N. Mateescu: Povești alese, partea I-a, Vălenii-de-munte. Tiparul care ne poartă atâtă dragoste și ne dă atâtă loc, aduce în colecție 7 povești din cari cele 4 d'întâi scoase din „Floarea Darurilor” An. II iar a 5-a din Neam. Rom. lit. An. I. Felul cum scrie d. Mateescu mai bine, interesează prin amănunțimea și mulțimea informațiilor. Frânturile de sintaxă populară, nu le așază în tot-

de-auna în chip fericit. Poveștile și cu deosebire proza d-lui Mateescu, când cu lege de unde trebuie și ce trebuie, sunt prețioase bucăți pentru folclor; literatură, mai puțin

* D. Dr. Em. Elefterescu ne vestește că lucrează la „Calendarul istoric al tradițiilor și credințelor poporului român pe 1911“.

P.

* „Vista agricolă“, revistă lunară, scoasă de soc. agronomilor din țară; redacția și administrația, strada Grigorescu No 5, București.

Revista aceasta, care strânge într'un mănunchiu tot ce țara are mai deosebit întru răspândirea științelor agricole, era de mult așteptată, și a venit când trebuie.

În ea găsim și o samă de ouvine vechi și provinciale întrebuințate de șaran în graul său privitor la pământ și plugărie.

Îi urăm trai îndelungat și împlinirea țintei pentru care e menită.

Abonamentul e de 12 lei pe an.

A. G. Lupu.

Poșta Redacției.

G. Gr. Sih.—Articolul d-v. destul de interesant, nu se potrivește cu revista noastră care publică numai literatură populară. Adresați-vă la „Câmpul“. Ceea ce spune moșul despre Ion Creangă ar fi bune dar ele sunt, prea cunoscute. Așteptăm cu plăcere material de care vedeți că publicăm.

P. S.-Urș.—Poveștea d-v. mai are două înainte. Așteptăm până atunci material diferit.

Poșta Administrației

A. Is. Rom.—Din No. 1 avem prea puține numere: de aceea, așteptăm întâi abonamentul prin poștă.

Un dascal Bucovinean.—Asemenea pentru cărțile înșirate pe operă.

Cărți primite la redacție.

Fabule alese (Gh. Asachi, I. E. R., C. Bălăcescu și A. Donici) Partea I-a, Vălenii-de munte, 40 bani

Despre căsătorie de D. r. Em. Elefterescu, Ed. II Mușetești Argeș, 1909 (fără preț; se vinde în folosul „Gazetei Țăranilor“).

Petale, versuri de G. V. Botez-Gordon, Iași 1909, 1 leu, 50 b.

Trei cuvântări parlamentare (două în chestia muncitorilor și una în chestia agitațiilor evreești) de N. Iorga, Vălenii-de-munte, 1910, 15 b.

Din „Biblioteca populară Socea“:

Povești franceze de V. Caraiuan,

Granițele sănătății sufletești și nebunia de D-r Duscian.

Maica Melania de N. N. Beldiceanu.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D Ă”

Suma adunată — — — — — L. B.
62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BĂRLAD

Suma din urmă — — — — — L. B.
297.20

Foaia No. 47, încredințată D-lui N. T. Popp, Deputat de Dolj : Obolul Domniei-sale — — — — — 20.00

Foaia No. 32, încredințată d-lui G. Ghițulescu, Tecuci : Gh. Ghițulescu, Elena T. Pamfil, câte 50 b.; V. Davidescu, P. Popovici, Ecaterina Ghițulescu, Aglae Davidescu, C. Ștefănescu, C. Nenița, Eugenia Ghițulescu, Olga Ghițulescu, Alice Davidescu, Ioana Popovici, N. Davidescu, I. Davidescu, câte 20 b.; I. Radovici, Maria Ionescu, Ecat. Stoicescu, Pr. I. Mândru, V. Mândru, M. Popovici, Iordache Popovici, L. Hrisante, Gr. Aldea, C. Lupașcu, N. Caravia, I. Davidescu, Elena Davidescu, Gică Davidescu, I. și Elisabeta Nămăianu, câte 10 b. — — — — — 5.00

D-na Elena Niculiță-Varonca, Mihalcea, Bucovina, Obolul domniei-sale, 14 lei; se scad 10 b. cheltueli — — — — — 18.90

D-l Gustav Weigand, profesor la Universitatea din Lipsca; Obolul domniei-sale — — — — — 10.00

Foaia No. 4 încredințată Tipografiei »Moderna« Bârlad: G. Cațafani, M. Budișteanu, câte 1 l.; V. Radu, A. Budișteanu, G. S., A. H. Ioan, V. Antonescu, M. Iacob, T. I. Cruceanu, M. G. Săvescu, C. T. Andarache, D. T. Andarache, G. Andarache, Veronica M. Săvescu, câte 20 b.; T. Cojocar, A. Munteanu, N. Iosipescu, Gh. Gheorghiu, I. Iacomî, Dimitrescu-Demion, câte 10 b.; Frumuzache Cumpănici, 50 b., Margareta Budișteanu 30 b. — 5.80

Total — — 351.90

(Va urmă)

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I	— — — — —	8.00
„Ion Creangă” An. II.	— — — — —	8.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I	— — — — —	1.25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc	— —	0.20
” ” Jocuri de copii I.	— — — — —	1.40
” ” ” ” ” II.	— — — — —	1.60
” ” ” ” ” III.	— — — — —	1.50
” ” Cimilituri românești	— — — — —	1.00
” ” Graiul vremurilor (povești)	— — — — —	2.00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	— — — — —	0.25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească	— — — — —	0.20
” ” Gospodăria și fata de la țară	— — — — —	0.40
Fl. Cristescu : Carte pentru copii	— — — — —	1.20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu : Monogr. satului Căstane-Dolj	— — — — —	2.00

Se trimet franco numai după achitarea deplină

MASURATOAREA OGOARELOR

Absolut necesară tuturor agricultorilor și Funcționarilor administrativi

CĂLĂUZA PRACTICĂ, LEGALĂ ȘI EXACTĂ

INTOCMITA DUPA NOILE MASURI METRICE, PENTRU

Măsurarea diferitelor forme de ogoare, păduri, moșii, vii, etc.

cu tabele de transformările măsurilor vechi în noi și vice-versa din Moldova, Muntenia și Dobrogea

MASURATORILE DE ISLAZURI (IMASURI)

Cubatura putinelor, butoaiele, șurilor, coșerelor, clăilor, movilelor, etc.

Legea tocmelelor agricole și extract din legea sistemul zecimal metric

Cuprinde 50 clișee în text. legată Prețul 3 lei

POVAȚUIȚOR TEORETIC ȘI PRACTIC

pentru impletiturile de răchită

de MOGA, DIMITRU, POPA ȘI COATU

Format mare 150 pagini cu 40 clișee

PREȚUL LEI 2

Toate aceste cărți se pot procura de la Librăria editoare

Nicolai A. Petroff—Bărlad

Care le expediază după primirea costului plus 50 bani

pe tru porto recomandat.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurluiul), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), P. Horescu (Găinești-Suceava), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Radei, Muscel), A. Moisei (Nemțișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurluiul), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Bălota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

Casa lui Ion Creangă din Humulești, după o fotografie de azi, comunicată de G. A. Cosmovici.

D. I. Farcașanu, N. I. Dumitrașcu, D. Mihalache, I. O. Zugravu, I. N. Popescu.—
Datine și credințe.

C. N. Mateescu.—*Colinde.*

G. A. Cosmovici, M. Lupescu.—*Vorbe adânci.*

Pr. I. C. Beldie, A. Moisei, V. Moisiu, P. Cârstean.—*O samă de cuvinte.*

I. Neculau, N. I. Dumitrașcu, I. O. Zugravu, V. Vârlezeanu.—*Glume, jittii, taclale.*

P.—*CRONICA.*

Poșta redacției și administrației.—*Bibliografie.*

Ilustrațiune: *Casa lui Ion Creangă din Humulești.*

CUPRINSUL:

Ion Creangă.—*O Scrisoare.*

G. Weigand.—*Despre „Ion Creangă“.*

P. G. Savin.—*Poveste.*

M. Lupescu, I. E. Torouțiu.—*Cântece bătrânești.*

Tudor Pamfile, T. Popovici, Șt. St. Tușescu.—*Povestiri și legende.*

G. V. Șușnea, D. I. Farcașanu, Al. Morariu, V. D. Gheorghiu, D. Mihalache, Gh. Butnariu.—*Găcitori.*

Virginia Stan.—*Cuvânt la iertăciune.*

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară 40 bani

În străinătate 50 "

Un număr vechiu 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară 5 lei

În străinătate 6 "

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

<https://biblioteca-digitala.ro>

ARTUR GOROVEI

**DATINELE NOASTRE
LA NUNTĂ**

Biblioteca MINERVA No. 72.

30 bani

N. MATEESCU

POVEȘTI ALESE

Editura „NEAMULUI ROMÂNESC“

60 bani

PRILEJ RAR PENTRU NOII AȘONAȚI

Să-și dobândească

Colecțiunea Revistei «ION CREANGĂ»

Anul I 3 Lei | Anul II 6 Lei

Franco la locuință.

INȘTIINȚĂRI

După cum se vede, revista „Ion Creangă“ și-a mărit cuprinsul cu 4 fețe; aceasta este răsplata ei cea dintâi pe care o face celor ce-o ajută.

Mai sunt încă multe de făcut; toate acestea stau în mâna întemeietorilor, abonaților și cetitorilor acestei reviste și numai în mică parte în curata noastră sârguință.

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajută chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă“ se trimite regulat în primele zile ale fiecărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al său va fi gratuit

Redacția

Roagă pe toți colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult și cât de felurit, scris ceteț și pe o singură față a hârtiei. Asemenea, pe o foaie, să nu fie lucruri amestecate.

Răspândiți

Revista

„ION CREANGĂ“

Intre cunoscuții

Dumneavoastră!

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. Pamfile, str. Țarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupeséu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL

In tară . . . 5 lei
In străinătate . 6 c

O SCRISOARE ¹⁾

Iași, 1886, Octombrie 8/20.

19.—Casa lui Ion Creangă din Humulești, după o fotografie de azi, comunicată de G. A. Cosmovici.

Iubiților confrați, inteligenților și activi studinți mă închin cu sănătate! Scopul înființării „Biblioteca poporală Bucovineană” v' este nobil din toate punctele de vedere, și mai ales din acel al desvoltării simțului național, atât de moleșit și amenințat a se pierde în secolul nostru materi-

alist, egoist și sărăcăcios de fapte mari și nepieritoare de care s'au bucurat Românii în trecutul lor glorios!

Mergeți curagioși înainte pe această cale, și să dea D-zeu, ca tot tineretul Român studios de pretutindene, să vă poată imita!

Iubiților Confrați

Dintre „poveștile populare” scrise de mine, aveți voe a retipări oricare veți crede-o potrivită pentru ajungerea scopului urmărit de D-voastră. Și sunt prea măgulit și mândru de cinstea, ce mi-ați făcut de a mă numără, și pe unul ca mine, între „scriitorii noștri cei mai renumiți”. Dar fie și cum ziceți !... Politeța oamenilor bine crescuți nu are margini.

Vă salut cu dragă inimă și vă îmbrățoșez frățește!

Jon Creangă.

N. B. Vă mulțumesc din suflet pentru cele trei broșuri!

Jon Creangă.

1). Părintele exarch Victor Zaharovschi, paroh în Mahala, a editat în anul 1886 câteva broșuri populare sub titlul: „Biblioteca poporală Bucovineană”. Voind să tipărească în „Biblioteca” aceasta și unele povești de ale lui Creangă s'a adresat acestuia cu rugămintea ca să-i încuviințeze retipărirea din scrierile sale. La scrisoarea D-sale Creangă i-a trimis următorul răspuns, a cărui original se află în posesia părintelui Zaharovschi.

(Junimea Literară, VII.—1. p. 19).

DESPRE „ION CREANGĂ”

Dintr'un răvaș :

»Cred că vă interesează că peste puțin va apărea „Harap Alb” în traducere nemțească și cu tălmăciri«.

»Felul cum dirijați revista d-voastră, află toată aprobarea mea. Aș dori însă să se publice din când în când și lucrări despre terminologia agriculturii, lăptăriei, a țesutului, etc. etc. din diferite ținuturi, care pentru noi filologii ar fi de mare folos«. ¹⁾

G. Weigand.

POVEȘTI

21. — Ionică făt-frumos.

A fost odată ca niciodată, a fost un om și cu o femeie. Și oamenii iștia n'aveau copii. Din pricina asta erau tare mâlhiți căci este o vorbă: unde nu-i copil la casă, acolo nu-i nici o bucurie. Au făcut ce i-au dus capul, câte descânțece au auziat le făceau, ce burueni au auziat că-s cu leac, le luau, doar-doar s'ar milostivi Dumnezeu și-i va dărui cu un copilăș care să le bucure măcar bătrânețele, dar degeaba, în zădar. Intr'o zi, numai ce se pomenesc oamenii iștia că vine la dânșii un călugăr, da' călugărul așa de bătrân că-și ridica genele cu cârja ca să vadă. Din una din alta i se jeluiră și lui că n'au copii și-l întrebară și-i cerură și lui sfatul, iar călugărul le spuse :

— Eu v'ași putea învăța ce să faceți, ca să aveți nu un copil, ci doi dar dacă vă învoiți să-mi dați și mic unul de suflet. Și omul și femeia se învoiră la vorbele călugărului, iar călugărul le dele o buruiană zicând femeii :

— Ține buruiiana asta, să o ferbi și să beai zama; și pe urmă ce a fi îi vedea.

Și care nu le fu bucuria, care nu le fu mirarea, când femeia după puțină vreme se simți însărcinată ! După nouă luni dădu naștere la doi dolofani de băeți frumoși și sănătoși, de-ți era mai mare dragul să-i privești.

S'a bucurat omul, s'a bucurat femeia, s'au bucurat neamurile, și s'au pus pe petrecere măi tată de nu se mai sfârșiau. Dar fiind-că totul în lume are sfârșit și petrecerile ieste au avut. Băeții creșteau și în trup și în minte, de ce creșteau se făceau mai frumoși, mai mintoși. Da o-

1) La rândul nostru rugăm pe colaboratori să îndeplinească această dorință.

mul și cu femeia să-i mănânce din ochi de dragi ce le erau nu altceva! Veni vremea să dea pe băeți la școală și fiind-că vedea că băeții se trag la carte, îi dădu la școală. Băeții erau cumiți nevoe, iar la carte îi întrecură pe toți de sama lor, și părinților le creșteau inima de bucurie că i-au miluit D-zeu cu așa odoare, frumoși, deștepți și cumiți. Dar pesemne unde-i fericirea multă, nu se poate, trebuie să fie și scârbă. Așa și cu oamenii iștia. Intr'o zi cum veneau băeții de la școală, iaca că le ese înainte un călugăr bătrân, bătrân și calare pe o iapă albă cu trei picioare.

— Măi băețași, să spuneți lui tată-tău și mătii că le-am spus eu ca să-mi dea *juruita* ¹⁾ ceia.

— Bine, moș călugăr, le-om spune. Și băeții de cuvânt. Cum ajung acasă și încep: — Iaca tată, iaca mamă, ne-am întâlnit cu un călugăr și ne-a spus să vă spunem ca să-i dați *juruita* ceia. Da oamenii noștri uitaseră de daravla cu călugărul și acuma nici nu-i tăiară prin cap măcar, ci le spuse băeților: — Dacă va mai întreba să-i spuneți că am uitat ce *juruită* să-i dăm, să vie el să și-o ea“.

Băeții adoua-zi când se duc iar la școală, iaca și călugărul înaintea lor.

— Ați spus, măi băeți?

— Am spus moș călugăre.

— Ei și ce v'a spus? întrebă iar călugărul.

— Ei, ce să ne spue, ei, cică au uitat de *juruită*, să vii matale să ți-o ei!

— Așa v'a spus măi băeți? îi întrebă iar călugărul.

— Așa moș călugăre, ziseră băeții.

— Apoi tu măi băete să le spui că mi-am luat ce mi-au făgăduit, zise el unuia dintre ei, iar pe celălalt îl înșfăcă, îl aruncă deasupra epei celei albe și se făcu nevăzut cu băet cu tot. Celălalt băet rămas singur se duse acasă plângând și spuse cum călugărul de eri a luat pe frate-său cu el și s'a făcut nevăzut.

Iiiii! Tocmai acum și-au adus aminte oamenii ceia de *juruita* călugărului și cine a fost călugărul. Plânseră ei ce mai plânseră, dar de la o vreme se mai »*ogoiră*«²⁾ căci vezi d-ta: făgăduiala dată îi datorie curată, și apoi unde să-l mai găsească pe călugăr vorba ceia: »Prinde orbul, scoate-i ochii«. Ce mai la deal la vale, așa le-a fost împăcăciunea și s'a mântuit. Bine era să fi fost doi, dar era mai rău dacă nu era nici unul; așa se mai mângăeau bieții oameni și-și cătară de treabă încetul, cu încetul, uitând pe Ionică, că așa-l chema pe băetul ce-l luase călugărul.

1) *Juruită*; *făgăduială*, *promisiune*.

2). *Ogoiră*; *liniștiră*, *potoliră*.

Călugărul duse pe Ionică în curțile lui, că doar călugărul ista avea niște curți în mijlocul unor pustietăți. Dacă îl duse pe băet, îi dădu voe să umble prin toate odaile căci îi dădu toate cheile pe mână. Numai de la o odaie n'avea cheia și nu știa ce să fie înăuntru și tare ar fi vrut să știe. Intr'o zi călugărul îl puse să-i caute în cap și ațipi nițel. Cum îi căuta în cap, Ionică numai ce dădu peste o cheiță mică, mică legată de trei fire de păr. Incet să nu-l simtă călugărul, Ionică luă cum putu cheița și după asta călugărul dormi ce mai dormi, se trezi, își încălecă iapa cea albă cu trei picioare și plecă în lume cum îi era obiceiul. În urma lui, Ionică se duse întins la odaia de unde n'avea cheia, puse cheița în broască și descue. Când se uită el ce să vadă ?

Pe trei cruci ședeau răstignite trei zâne frumoase cum nu mai văzuse Ionică. Zânele cum îl văzură îi ziseră :

— Dumnezeu te-a adus Ionică făt-frumos, scapă-ne de aici, căci și noi mult bine ți-om prinde.

— Da cum, și de ce stați aici? le întrebă Ionică.

— Ehe, Ionică făt-frumos, oftară zânele, nu stăm noi de bun cheful nostru aici. Călugărul ne ține aici cum ne vezi, și ne dă cu pumnul peste nas, de ne bea de la fie-care, în fie-care dimineață câte o ceașcă de sânge. Dar scapă-ne Ionică mai degrabă, dă-ne drumul, căci și noi mult bine ți-om prinde odată și odată, căci vorba ceia: Deal cu deal se ajunge dar mite om cu om !

Ionică bun cum era la inimă le dădu frumușel jos de pe cruci unde erau ținute și zânele cum atinseră pământul se făcură și mai frumoase și mai chipeșe.

Drept răsplată, îi dădură fie-care câte un fir de păr lui Ionică zicându-i :

— Ține Ionică făt-frumos firile istea de păr. Ce-i gândi, numai freacă-le puțin, gândește la noi și ți se va îndeplini. Apoi zâna cea mai mare îi mai dădu o perie :

— Ține și peria asta Ionică făt-frumos, poate ți-a folosi la ceva. Când vei arunca-o, în locul unde a cădea se va face o pădure mare și deasă, cum îi și peria.

Zâna cea mai mijlocie îi dădu și ea o cute :

— Ține Ionică făt-frumos și cutea asta. Poate ți-o folosi la ceva. Pe locul unde-i arunca-o se va ridica un zid de piatră gros și înalt până la cer.

Zâna cea mai mică îi dădu și ea un ac.

— Ține Ionică făt frumos și acul ista, poate ți-o folosi odată la ceva. Pe locul unde îl vei arunca se va face un lac adânc fără fund și ori-cine va intra într'acest lac și de ce va merge, de ce lacul se va face mai lat și mai fără margine.

Ionică le mulțami din toată inima, își strânse darurile, iar zânele își luară drumul spre țara lor. În urma lor Ionică se gândi: Acu eu am dat drumul zânelor, dar când a veni călugărul oare bine mi-a fi ?

La mai bine să mă duc și eu în lume, că lumea-i mare și-oi încăpea și eu. Și plecă Ionică făt-frumos la drum, încotro nici el nu ți-ar fi putut spune.

În urma lui iaca și călugărul. Când își văzu curțile cu ușile »vraște«¹⁾ nu știa ce să creadă. Strigă pe Ionică. Ehei! Ionică sireacu' pe unde-i sticleau acum ochisorii. Călugărului îi trăsni prin cap o comedie da tot nu credea și se duse se vadă cu ochii. Când se uită el în odaia zânelor i se muiară picioarele! Acu se dumeri călugărul nostru. Puse mâna la cap, cheia nu. Acu pricepu el ce trebușoară îi făcuse Ionică și nu mai stătu mult la gânduri își încălecă iapa cea albă și cu trei picioare și la drum.

Da Ionică cât timp călugărul se tot *mocoșia* prin cele odăi căutându-l, mersese țepăn. Dar ori cum, ce-i pe jos, pe jos, ce-i calare, călare, tot mai mult spor are, așa că călugărul îl ajunse pe Ionică de-l vedea cât pumnul în zare. Dar și Ionică îl simți și aruncă peria! Când își aruncă el ochii în urmă, thea! era măi tată o grozăvenie de codru de te înfiorai!

— „Bun“ își zise Ionică și o luă și mai repede la picior. Călugărul nu dădu înapoi, Doamne ferește! Merse deadreptul și cu mare nevoe eși și din codrul ista. Da ce-a făcut, ce- adres, iapa își rupsesse un picior, și rămăsese numai cu două. Iar îl zări pe Ionică, călugărul, cât un pumn în zare, dar și Ionică îl simți și aruncă cutea. Theaaa! Unde nu se ridică un zid ca acela, până în 'naltul cerului.

— „Bun lucru ș'aista“, își zise Ionică și merse mai departe. Ce făcu, ce drese călugărul, că eși și din nevoia asta, dar acum iapa își rupse și celălalt picior, de rămăsese numai cu unul. Și așa cum era iapa, călugărul tot îl zări pe Ionică cât un pumn și zoria vârtos să-l ajungă. Ionică aruncă acul, și unde nu se făcu un lac de cum nu mai fusese pe locurile acelea. Călugărul intră în apă și goană. Dar de ce mergea, de ce în urmă lacul se strângea și înainte se lățea. De la o vreme, iapa a ostenit și s'a înneecat cu tot cu călugăr iar Ionică mulțami lui D-zeu că a scăpat, că de-l prindea călugărul, apoi numai bine nu-i era.

Mai merse ce merse Ionică făt-frumos și ajunse la o curte de împărat. Stătea și el la poartă, când iaca îl văzu grădinarul.

— Ce șezi tu aicea măi băete? îl întrebă el.

— Apoi ia ași vrea să mă bag și eu slugă și dacă-i fi bun dumneta și ai stărui să mă primească, mare pomană ți-ai face, că-s și eu un biet copil orfan și năcăjit.

1). *Vraște*: deschise în lături.

—Cum nu, se poate măi băete. Chiar eu iaca am nevoie de un om în grădină. Te pricepi tu la florărie?

—Nu mă pricep dar deprind eu cu timpul, zise Ionică și grădinarul dacă-l văzu așa desghețat îl luă slugă la dânsul. Ionică se purta îmbrăcat rău, rău de tot, ca o slugă ce era și afară de asta își puse și o beșică de bou în cap de-și ascunse pletele, așa că par'că era chel.

—Cum te chiamă pe tine măi băete? îl întrebă grădinarul.

—Cum să mă cheme, Chelban, să ertați, zise Ionică.

—Măi Chelbane, să te porți bine măi și să fii harnic, îl sfătui grădinarul. Iaca mâne sară am să mă duc la o petrecere. Da tu să bagi de samă să nu strice cine-va florile, m'ai auzit?

—Am auzit, îi zise Chelban. Și a doua zi înspre sară grădinarul plecă.

Se duse și împăratul și luă și fetele, la petrecerea ceia unde se dusesese și grădinarul. Da împăratul ista avea trei fete. Cea mai mică ce i-a fi abătut, că nu voi nici în ruptul capului să se ducă la petrecere și rămase acasă. Dacă rămase acasă, mai pe seară eși în balcon, și balconul era cu fața spre florărie. Ionică făt-frumos cum o văzu pe fata împăratului o și îndrăgi. Doamne, gândi el, să fie să am eu acum un cal negru ca corbu și niște haine de viteaz, ce m'ași mai plimbă prin fața fetei de împărat—și își aduse aminte de firele de păr de la zâne. Ia să le încerc, și cum le frecă pe loc se făcu înaintea lui un cal negru ca corbul, cu haine, cu tot ce trebuie pe dânsul.

—„Bun lucru“ își zise Ionică; strânse firile de păr, își îmbracă hainele, își scoase beșica din cap de dădu drumul pletelor, încălecă calul și-i trase o plimbare prin fața fetei de împărat! Fata cum îl văzu îl cunoscă, dar nu zise nimic; de atunci însă Chelban îi intră în inimă. Ionică frecă iar cele trei fire de păr și peri și cal și haine de par'că nici nu s'ar fi pomenit de așa ceva. Își îmbracă iar sumanul lui cel rupt își puse beșica iar în cap și se puse să doarmă.

A doua zi vine grădinarul.

Când vede el grădina în așa hal, când vede florile calcate și pe Chelban nicăirea, își puse mânele în cap.

—Măi Chelbane măi, îl strigă grădinarul.

—Aud cucoane.

—Bine măi păcătosule ce răs îi aice măi? Așa ai păzit tu măi? Cine a fost aici?

—Nu știu cucoane că eu am dormit.

—Bată-te-ar mama lui Dumnezeu prostule și somnorosule. Și se apucă bietul grădinar de drese cum putu grădina și făcu trei buchete de flori de le duse la fetele împăratului cum le ducea în fie-care dimineață.

Mai trece câte-va zile, grădinarul se pregătea să se ducă la altă petrecere și-i spuse iar lui Chelban:

—Măi Chelbane măi, eu mă duc iar la altă petrecere că se duce și împăratul cu fetele, da tu să bagi de samă și să nu mai găsec cum am găsit data trecută grădina că te fură sfântul, ai auzit?

—Am auzit, îi răspunse Chelban.

Plecă grădinarul. Împăratul plecă și el cu cele două fete, că cea mai mică era bolnavă! Acu știți D-voastră de ce boală era șireata bolnavă.

N'apucă să plece bine grădinarul, că Ionică își și gândise un cal alb ca zăpada, cu haine de viteaz pe el! N'apucă să plece nici împăratul bine, că și fata eși în balcon!

Și unde nu mi se plimba Ionică prin florărie, prin fața fetei de împărat de-l mânca fata de drag. Târziu și Ionică dădu drumul calului și fata se duse în palat. A douazi când veni grădinarul, sta să turbeze, nu alta când văzu grădina stricată jumătate.

—Măi Chelbane măi, strigă grădinarul amărit.

—Auuud cucoane, îi răspunse Chelban, care venea căscând și frecându-și ochii de somn.

—Măi păcătoșule, se răsti la el grădinarul, cine și-a bătut joc aici de munca mea, hai?

—Nu știu cucoane, că eu am dormit.

—Dormirea-i somnul cel lung, da nu ți-am spus măi să bagi de samă. Ei ce mă fac eu acu, de unde să duc bucheturile la fetele împăratului? Cu greu închipui trei buchețele. Ei, trecu și asta.

Iată că se mai face în alt loc altă petrecere mult mai frumoasă ca cele două și grădinarul voia și el să se ducă cu ori-ce preț.

Chemă deci pe Chelban și-i spuse:

—Măi Chelbane, eu iar mă duc la altă petrecere, unde se duce și împăratul cu fetele. Dar să știi de la mine că de voi mai găsi grădina cum am mai găsit'o până acuma, apoi chiar te omor în batae. M'ai auzit ce ți-am spus?

—Am auzit, cum nu, îi răspunse Chelban și grădinarul plecă. Plecă și împăratul cu împărăteasa și cu cele două fete că cea mai mică era tot bolnavă. Vorbă să fie.

Cum plecară ei, Ionică era calare pe un cal murg de toată frumuseța și cu niște haine țesute cu aur și bătute cu diamanturi de strălucceau luându-ți ochii. Și fata era tot în balcon; cum îl văzu, nu se mai putu stăpâni și se duse la el, iar Ionică o luă în brațe, o sui lângă el și nu rămase un colțisor din grădină prin care să nu se fi plimbat.

Târziu de tot intră fata în palat iar Ionică își slobozi calul și se pu-se în îmbrăcămintea lui proastă,

A douazi când veni grădinarul : cât pe ce să leșine, să înnebunească când își văzu în ce hal îi ajunsese grădina.

Chemă pe Chelban, dar el știa ce-l așteaptă și nu veni. Ce să facă grădinarul? De unde să ducă buchetele la fetele împăratului? Își luă inima în dinți și le spuse :

— Duduițelor, ertați că astă dimineață nu o să vă pot da bucheturile că iaca cum am găsit grădina așa și așa.

Fata cea mai mică îi șopti grădinarului : Să nu cumva să te atingi de Chelban, că pe urmă cu mine ai de aface. Grădinarul se cruci când auzi ! Na, na, na, de unde și până unde, ce are fata împăratului cu un prost ca Chelban.

Când i se arătă Chelban, cu mare greutate se stăpâni și nu-i făcu nimic, de se miră Chelban, doar numai îi zise :

— Ce ți-am spus eu ție măi Chelbane ? Așa ai păzit tu grădina, măi ? Nu ți-e milă ție de munculița mea. Ai avut tu noroc de ce-ai avut, da nu știu zău dacă scapai teafăr din mâna mea. Unde ai fost astă noapte ? Cine a intrat aicea ?

— Nu știu cucoane că eu am dormit.

— Dormire-ai somnul bunicei, măi leneșule, cum să dreg eu aicea măi ? Invață-mă tu. Și Ionică îi spuse să lase până a douazi și ce-a mai fi s'a vedea. Și a doua-zi, când văzu grădinarul, grădina mult mai frumoasă ca mai 'nainte, tare mult se minuna și nu se pricepea cum și cine a făcut lucrul ista. Doar atâția știau : Ionică făt-frumos și fata cea mică a împăratului.

Trecu vreme la mijloc.

Împăratul gândi că a venit vremea să-și mărite fetele. Și dădu șfoară în țară ca să vie toți feciorii de crai, de regi, de împărați, de prinți, că el are fete de măritat. Și veniră, măi tată, să fi stat o zi întregă să-i fi numărât și tot nu-i mai găteau. Și trecură pe dinaintea fetei celei mari a împăratului și ea își alese pe cine-i plăcu svârlind în el cu mărul de aur ce-l ținea în mână. Și apoi pe urmă nunta, apoi pe urmă petrecere, theaa ! tot numai pe la nunțile și petrecerile împărătești să te duci ! Mai trece ce mai trece se mărită și fata cea mijlocie ; ră-măsese acum cea mai mică care era cea mai frumoasă și mai cu chip la *boiu* dintre toate. Mulți își puseră ochii pe dânsa, dar ce folos că inima ei era a lui Ionică făt-frumos.

Și când începură a trece pe dinaintea ei puzderia de tineri, ea stătea cu mărul în mână și parcă nici nu-i vedea.

Trecură până se gătiră și fata tot nu-și alese.

— „Să treacă și curtea împăratului“.

Trecu și ea, fata tot nu zvârli mărul.

— „Să treacă și slugile“. Trecură și ele și tocmai la urma lor iaca și grădinarul cu Chelban. Fata cum îl văzu pe Chelban zvârrr ! cu mărul într'ânsul. Lumea și grădinarul socoti că peste el a dat norocul, că a zvârlit în el, dar fata și zise :

— În Chelban am dat, pe el mi l'am ales ! Lumea care era de față, împaratul, împărăteasa nu știau ce să creadă. Oare nu-i fata în toate mințile de și-a ales pe prostul cela de argat !

Și împaratul poronci să mai treacă încă odată feciorii de împarați, de crai și de prinți, dar fata nu mai voi ci zise :

— Tată, eu mi-am ales ce mi-a fost drag, pe Chelban, pe altul n'am pe cine mai alege.

Când auzi așa, lumea care era de față începu a râde și a-și bate joc de-i crăpa obrazul de rușine împăratului când auzea. Atunci împăratul zise în gură mare : Ți-ai ales pe Chelban, al lui să fii și el al tău, cu el să te duci, eu nu mai am fică nici tu nu mai ai tată de azi înainte.

Chelban plecă cu fata și se așezară într'un bordei din fundul grădinei împaratului. Gândi și frecă cele trei fire de păr : ca să fie în bordeiul cela, așa de frumos, cum să nu mai fie în nici un palat împărătesc din lume. Și pe dată se făcu așa de frumos și așa de minunat bordeiul pe dinăuntru, de se mirau și ei de atâta frumusețe.

Ei trăiau veseli, bucuroși, neducând lipsă de nimic, căci firile de păr le purtau de grijă : ce doriau aceia aveau.

În vremea asta, iată că un alt împărat se ridică cu războiu în po-triva împăratului, socrul lui Chelban, și împăratul și cu cei doi gineri — că pe Chelban cum vă spuseli, nu-l socotea ca ginere — se pregăteau de bătălie. Ionică, luă și el un cal slab de-i numărăi coastele, încă și chior; îl legă cu un curmei de coadă și încălecă pe dos cum încălecă oamenii. Așa plecă și el strigând : — Hai la bătălie la Vengher împarat ! petrecut de huiduelile și batjocurile slugilor și a celor cari îl vedeau. Chelban se înămolise cu cal cu tot într'o băltoagă și se căznea să iasă, când iaca măi frate venea oastea împăratului, cu împăratul în frunte și cei doi gineri alătura.

Când îl văzură pe Chelban cum se năcăjea în balta ceia, toți îl huiduiră și-l râseră, până și împăratul ! Da Ionică nu zise nimic ci nu-mai gândi :

Lasă, om vedea noi care pe care ; urma alege. Cine râde la urmă, mai bine râde. Și frecă cele trei fire de păr, gândi un cal și haine și arme, toate albe și calul să și zboare. Pe dată cum gândi i se și împlini și nu mai stătu la gânduri, se îmbracă cu hainele, încălecă calul și se avântă în nouri.

Ajunse tocmai la vreme. Socru-său cât pe ce să fie bătut. Dar când

se lăsă el din văzduh asupra dușmanilor și când începu el a da cu paloșul în dreapta și în stânga, se zăpăciră cu toții și fugiră unul câte unul, câți mai scăpară teferi. Din învălmășală nu știu cum se făcu că Ionică își sângerase o ureche, iar împăratul, socru-său, îi dădu degrabă batista împărătească să se lege și Ionică se făcu nevăzut cu batistă cu tot.

Oastea împăratului se întorcea biruitoare și împăratul vesel nevoe că i-a ajutat D-zeu, de-a învins, căci și oștile și ginerii împăratului credeau că Ionică făt frumos fusese un înger trimis de D-zeu, dar că ar fi fost Chelban, mai degrabă se gândeau la moarte, dar că ar fi fost el, nu.

Aproape de curtea împărătească întâlnește iar pe Chelban, care se năcăjea să-și scoată calul. Împăratul vesel cum era, poronci să-i ajute să și-l scoată, la câți-va ostași și plecă înainte. Apoi pe urmă petrecerile ținură lanț! Împăratul și cu cei doi gineri erau veseli nevoe, că au scăpat cu fața curată din așa războiu, unde cât pe ce erau să fie bătuți dacă n'ar fi trimis D-zeu îngerul să-i scape.

De la o vreme nu știu ce-i abătu împăratului că-l părăsi vederile. Câte o leacă, câte o leacă până ce nu mai văzu de loc. Leacuri, doftorii, vrăjitori, babe, degeaba, nu putea să mai vadă. Intr'o noapte visă că dacă s'ar spăla cu lapte de capră roșie din țara zânelor el numai atunci are să vadă. Și a douazi și trimite pe cei doi gineri să-i aducă. Auzi și Chelban din slugi și iar încălecă calul cel chior tot de-andoasele, și porni strigând:

— Hai la lapte de capră roșie din țara zânelor, hai!

Cei doi gineri cu desăgii chișcă de galbeni, călări pe cai mândri, nici nu-l băgară în samă, ci trecură pe lângă el fudui, de să nu le ajungă cu prăjina la nas. Ionică îi văzu și-și zise iar:

— Lasă, lasă urma alege, măi vitejilor, om vedea noi care pe care. Și frecând și gândind cele 3 fire de păr, îi veni un cal și haine iar el poronci să-l ducă la țara zânelor.

Cum îl văzură zânele nu mai știau ce să-i facă de bucurie! Ospătatul-l-au cu toate bunătățile și nu se mai pricepeau ce să-i facă, ce să-i dea ca să-și arate și ele răsplătirea pentru mântuitorul lor de la moarte. Ceru lapte de capră roșie și-i dădură numai de cât. Ionică făt frumos le ruga:

— Au să vie doi tineri tot după lapte de capră roșie, să mă lăsați să le dau eu.

— Cum nu, te lăsăm, îi zise zânele bucuroase că-i pot face voia. Și cumnații lui veniră.

— Ce vreți, îi întrebă Ionică, dar ginerii să-l cunoască, pace.

— Ia, Măria Voastră, am auzit că-i bun laptele de capră roșie din țara asta, pentru orbi, și am venit să cumpărăm și noi că ne face trebuință.

— Așa, bine. Am să vă dau, dar nu pe bani.

— Dar pe ce? îl întrebară cei doi gineri împărătești.

— Vă dau degeaba. Doar atât numai, să-mi pun pecetea mea pe spatele voastre. Ce-i de făcut? Se gândiră cei doi gineri împărătești, se mai vorbiră între ei și în cele din urmă se învoiră. Ionică le puse pecetea lui înroșită în foc pe spetele lor, le dădu niște apă și le dori călătorie bună.

Duseră cei doi gineri laptele lor, se spală împăratul, pace!

Ionică dădu și el pe nevastă-sa, să se spele și cu laptele adus de el. Împăratul nu mai căuta acum cine și de la cine-i dă, cercă și se spală pe ochi. Văzu ca prin sită. Se mai spală odată, văzu ca prin ciur. Și când se mai spală a treia oară văzu mai bine ca înainte.

— Bodaproste că mai putui vedea odată frumusețile lumii aceștia, făcu împăratul și de bucurie se hotărî să facă o petrecere să se ducă vestea!

Chemă la petrecere și pe Chelban că dă, el îi dăduse vederea. Slugile trimise să-l cheme și cât pe ce să orbească când văzu strălucirea din bordei. Veniră și spuse împăratului:

Înalțate împărate nu am putut intra în bordei ca să-l chemăm căci cum am crăpat ușa puțin era cât pe ce să orbim de așa mare strălucire. Frumusețele palatului Măriei Tale nu-s nimic, pe lângă cele ce am văzut noi în bordei.

— Ce spuneți voi măi, le zise împăratul, — ați visat poate.

— Ba nici de cum Măria Ta și dacă nu ne crezi hai și-i vedea.

Se duce și împăratul. Când vede el atâta strălucire și atâta frumusețe cum nu era nici în palatul lui, nu-și credea ochilor!

Parcă i se legase limba în gură abea putu îngăima:

— Să veniți și voi la petrecerea mea.

— Bine tată, om veni îi răspunse Chelban, zâmbind de sfiala împăratului. Și când era gata să se înceapă petrecerea, iată că vine și Chelban cu nevasta.

Lumea, care era adunată, când văzu, începură a râde și a se mira ce caută calicii ceia acolo, căci vezi erau îmbrăcați rău, rău de tot. Cum ședeau ei la un capăt de masă lângă ușă, numai Chelban se făca a se șterge cu basmauă împăratului. Împăratul când o văzu, înlemni.

Acu se dumeri și pricepu el cine era îngerul ce-l ajutase în război.

— Să mi te faci cum erai când ți-am dat basmauă îi zise împăratul; iar el gândi și frecă cele trei fire de păr își luă beșica din cap și când

il văzu mesenii și împaratul și ginerii, rămase cu gura căscată toți!
Mai gândi și frecă cele trei fire de păr și nevasta lui pe dată se făcu
îmbrăcată de nu mai era nimeni ca ea.

Toți ca toți dar ginerii împăratului o șfecliră!

Căci se știau cu pricina pe spate. Și de ce le era frică de aceia n'au
scăpat. Căci cum ședea în capul mesei, unul la dreapta și altul la
stânga împăratului, Ionică le zise:

— Voi ce căutați? Ce mi-ați adus slugile la masă cu mine?

— Da cum se poate, aceștia-s ginerii Măriei Sale, făcură mesenii.

— Ba-s slugile mele și ca dovadă, să-mi arăt pecetea mea pe spa-
tele lor.

— Nu mai e nevoie, o mărturisim noi, zise cei doi gineri și se dă-
dură jos din scaunele unde erau, iar în locul lor puse împaratul pe
Ionică făt frumos și pe fata cea mai mică zicând:

— Locul de cinste trebuie să se dea cui. i se cuvine!

Și murind împăratul, în locul lui l'a lăsat pe Ionică iar el împără-
tește și azi de n'o fi murit.

Iar eu mă suii pe-un fus

Și gătii ce-avui de spus.

Și de-acum pe altă dată,

*Alta și mai minunată!*¹⁾

(Povestită de Elisa V. Nicolau de 60 ani
din Jorăști-Covurlui)

Petru Gh. Savin.

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI

14.— Dulce păsărică...

— Dulce păsărică,
Albă turturică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân' vara ne cheamă
Și frunza n'ndeamnă!

— Ba cucule, ba,
Pentru dumneta
N'ași mai zice ba;
Da zic ba și ba
Pentru maica ta,
Că-i bănuitoare

Și fărâncătoare;
Că de ni-om iubi,
Ea ni-a bănuii;
De ni-om săruta
Ea ni-a farmacă.

*

— Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii dușmănică;
Hai să ne iubim,
Să ne drăgăstim,
Pân' vara ne cheamă

1). Vezi: Tudor Pamfile, Feți-Frumoși de-odinioară (povești): Busuioc și Si-
minoc, sfârșitul.

*Şi frunza n'ndeamnă,
La lună, la soare,
In huciu ¹⁾ la răcoare.*

*— Ba cucule, ba,
Pentru dumneta
N'aşi mai zice ba ;
Da zic ba şi ba,
Pentru maică-ta,
Că-i bănuitoare
Şi-i făr-măcătoare ;
De ni-om săruta,
Ea ne-a farmacà ;
Şi de ne-om iubi,
Ea ni-a bănui.*

*

*— Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii duşmănică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân' vara ne chiamă
Şi frunza n'ndeamnă.*

*— Ba, cucule ba,
Pentru dumneta
N'aşi mai zice ba ;
Da zic ba şi ba
Pentru maică-ta.
Mai bine m'oi face
Azimioară'n vatră,
Şi'n spuză ²⁾ uscată,
Cu lacrimi udată,
De tofi lepădată.*

*

*— Dulce păsărică,
Albă turturică,
Da şi eu m'oi face
Un mic vătrărel ³⁾,
Şi'n foc m'oi bagă*

*Şi te-oi căută
Şi mi-i săruta,
Dacă nu de milă,
Cel puţin de silă.*

*

*— Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii duşmănică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân' vara ne cheamă,
Şi frunza n'ndeamnă,
— Ba cucule, ba,
Pentru dumneta,
N'aşi mai zice ba ;
Da zic ba şi ba
Pentru maică-ta ;
Că maică-ta-i rea
Şi de cât cu ea,
Mai bine m'oi face
Trestioară'n baltă,
Subţire şi 'naltă.*

*

*— Dulce păsărică,
Albă turturică,
Da şi eu m'oi face
Un mic ciobănaş,
Din fluer doinaş,
Ş-oi câtă prin baltă
Trestioară 'naltă ;
Şi cât te-oi vedea,
Pe loc te-oi tăia,
Şi'n tine-oi cântă
Şi te-oi sărută,
De min' nu-i scăpă.*

*

*— Dulce păsărică,
Albă turturică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim !
— Ba cucule, ba,*

1) Pădure mică şi deasă.

2) Cenuşă ferbinte cu cărbuni.

3) Cociorvă de fer.

Mai bine m'oi face
 O mic' iconiță
 'N-cea bisericuță.
 — Dulce păsărică,
 Albă turturică,
 Da și eu m'oi face
 Un mic dascalaș,
 La ist sfânt sălaș,
 Șoi duce pocloane ¹⁾
 Tot pe la icoane ;
 Și cât te-oi zări,
 Așa ți-oi grăi :
 — Mică iconică,
 Fă-te-o păsărică,
 Hai să ne iubim,
 Să ne drăgostim,
 Pân' vara ne cheamă,
 Și frunza ne'ndeamnă,
 La lună, la soare,
 In frunzi la răcoare,
 La stele, la lună,
 In veac dîmpreună.

Culeasă de la D. Gavrilescu
 din Broșteni-Suceava, de

M. Lupescu

15. — Vălinaș.

Frunză verde mărăraș,
 Am avut un drăgălaș,
 Un puiuț de Vălinaș.
 Dimineața s'o sculat,
 Pe obraz că s'o spălat,
 La icoane s'o 'nchinat,
 Haine negre o'mbrăcat,
 Pe murg negru-o'ncălecat,
 Către maică-o cuvântat :
 »Deschide-mi maică poartă !
 Iar măsă răspuns i-o dat :

»Deschidă-ți-o mândruță
 Că te duci ear' la dânsă !
 »Deschide-mi maică porțile !
 »Deschidă-ți-le mândrele
 Că iar mergi la dânsule !
 El maica n'a ascultat
 Peste poartă c'a sburat
 Și la mândre a plecat.
 Când aproape ajungea,
 Mândrele fuga fugiau,
 Inainte îi ieșau.
 Două poarta-i deschideau,
 Două jos mi-l coborau,
 Și în grajdî că mi-l duceau.
 Două'n casă mi-l băgau,
 Două masa-i așterneau,
 Două bucate-i duceau,
 Câte-o gânscă zugrăvită
 Pe din'nuntru otrăvită.
 El îmbucă'ntăia oară,
 Se lăsă pe laifa goală.
 Și'mbucând de două ori,
 Se lăsă pe patul gol.
 Când era pe la'nserat
 Vălinaș dormia în pat.
 Când eră la cântători,
 Vălinaș vărsa sudori.
 Când era la miez de noapte,
 Vălinaș trăgea de moarte.
 Când era la cântători,
 Vălinaș în scaldători.
 Când era la ziușoară,
 Vălinaș sub pânzișoară.
 Dimineața se făcea,
 Nouă clopote trăgeau,
 Nouă haite mi-l plângeau.
 Maică'ndată că venia,
 Cătră haite-așa zicea :
 »Taceți haite nu bocifiți,
 Că tot voi l-ași otrăvit,
 Că tot voi mi l'ași băut ;
 L'ași băut și l'ași mâncat
 Și viața i ași luat !
 Aușită în Solca

Districtul Gura-Humorului.

J. E. Jorouțiu.

Var. No. 5

1) Pocloane sau daruri

POVESTIRI ȘI LEGENDE

62.— Baba, fata și cățeaua.

Erau odată trei suflete: o babă, o fată și amândouă aveau o cățea. Baba era leneșă și fata sămăna mă-sei întru toate. La casa lor. păreții și pe păreți nimic. Deasupra păreților, podul cu soarele, luna și toți luceferii. Prin ogradă, buruenile lăsate de Dumeezeu, de babă și de fata babei și încolo nimic alta de cât chelbe și rapăn.

Intr'o zi trece pe lângă cele trei suflete, un uncheș afurisit și avan; și cum le văzû prăjindu-se la soare, zise întâi babei:

— U, tu, *gagă* Prohiră!, robotești, hai?

— Că ha!

— D'apoi rău! nu lucrezi nimica? Parcă te văd ca mâni dând ortul popei, când te-or lă mâțele și te-or îmbracă pupezele!

— Că ha! Las' după ce s'a mărită fata.

— Dar tu, fată hăi, ai să prinzi mușchiu verde pe tine *buginind*; cum naiba, n'ai tu nici o tragere de inimă pentru treabă?

— Că ha! Apu' tra' nădejde s'o ia dracu' pe mama, ș'apu' să vezi hărnicie!

— Că ha! că ha! dar măcar pentru cățeaua asta să aveți grijă; nu vedeți câtu-i de slabă?

— E, d'apu' poate-a da 'Mnezeu ș'a turbă; atunci să vezi....

— Că bine zici, fată hăi! încheie moșul nostru și plecă scuișând de trei ori înapoi și făcându-și cruce.

Dară de ce, nu mă întrebați, că nu v'ași putea răspunde.

Tudor Pamfile

63.— Sfântul Trifon (Trif)¹⁾.

Maica Precista a avut un frate, pe Sf. Trifon. Acesta nu prea dădea crezământ soră-sii, că a născut pe pruncul Isus, din binecuvântarea lui Dumnezeu și, îi punea la îndoială cinstea ei de fată; din pricina asta nu vorbiă cu dânsa și nici aveă ochi s'o vază.

Intr'una din zile, Trifon se află cu mai mulți oameni la tăiet o vie. Iaca pe o cărare, ce trecea pe lângă gardul viei, oamenii văd o femeie tinerică, frumușică, cu un prunc în brațe, dar pe care n'o puteau cunoaște.

— „Măi, cine să fie femeușca ceea cu plodul în brațe?“ întrebă unul și toți și-aruncară ochii într'acolo...

— „Cine să fie?“ răspunse Trifon, care cunoscû pe soră-sa „ia cățeaua ceea a noastră.“

¹⁾ Această legendă aromânească necunoscută până azi, o găsim aproape întocmai între tradițiunile bulgare; cf. L. Schischmanoff, *Lég. relig bulgares*, Paris, 1896, p. 125.

Sfânta Fecioră, care se ducea să-și facă molifta de 40 zile și să închine pe prunc în templu, se întoarse din cale înapoi, când auzi cuvintele dușmănoase cu cari o cinștia frate-său tocmai când se ducea la Sf. Altar. Ea îi zise cu amărăciune:

„Fie ziua ta azi, c'a mea a fi mâni“., și plecă înapoi.

Ajungând a casă spuse mamei sale :

— „Mamă ia o mână de sare și-o cârpă de in și fugi la vie, că frate-meu și-a tăiat nasul“.

Mamă-sa luă cele, ce-i spuse și într'o fugă ajunsese la vie, numai c'o mână de suflet, de teamă și grijă. Când colo, găsește pe Trifon bun, sănătos.

— „Da ce-i mamă, de veniși așa de speriată?“

— Ce să fie, dragu' mamei! Ia soră-ta mi-a spus, că ți-ai tăiat nasul“.

— Hm !... Cum să-l tai ?... căci așa (ridicând cosorul cu incovoitura în sus) nu l'am putut tăia; doar ia așa.... și lăsând cosorul peste nas cu ascuțitul, făcù „harșt“; iar nasul îi pică la pământ.

Atunci mamă-sa îl luă numai decăt, trânti mâna de sare peste tăetură și punându-i-l la loc îl legă cu cârpa de in.

Trifon văzù în aceasta un semn dumnezeesc și începù a se încredința de sfințenia și binecuvântarea dumnezeiască a rodului pântecelui surorii sale.

*De la Coba Munteanu, gospodar
din Grivița-Tutova, ce-o știe din Macedonia*

Ț. Popovici.

64.—Sf. Petru pescar.

D-zeu, ci-că, a trimes pe Sf. Petru la baltă să prindă pește. S'a dus ăl Sf. Petru la baltă cu *coșul orb* și cu *năpatea*.

Cearcă el ce cearcă cu năpatea.... în urmă bagă coșul în baltă. N'a stat nici cât a bea o lulea de tutun și fuga să-l caute.... Da pește de unde ?!... Dacă vede că nu-i cade nici un *juvete* în coș, se culcă și începu să mâe porcii la jir....

D-zeu, așteaptă... așteaptă.... până ce dacă vede ce vede, pune țintării pe el, ca să-l scoale. Incep țântării: ni, ni, ni, ni.... și cu ciocul înțeapă pe Sf. Petru, care sare ca mușcat de șarpe, cât colo de odată și iar se culcă somnoros....

Țintării, aveau poruncă, dă-i și dăi... pe la ochi... urechi.... cu ciocul.... Se scărpină Sf. Petru până ce a făcut bășici pe ochi...., apoi dacă vede că nu e glumă o șterge la sănătoasa.... după Dumnezeu.

De atunci sunt țântării pe pământ.

Aușită de la D. Popescu, învățător, Cerăt-Dolj.

Șt. Șt. Tușescu.

GĂCITORI

- 46.—Căldarea de rachiu.
*Dângă, dângă,
 La potânga ;
 Potânga, la musca mare,
 Musca mare treera,
 Și voinicii vântura.
 Striga, pod să se facă,
 Pod nu se făcea,
 Turcii că trecea,
 Cu cai,
 De scai,
 Cu ghiciu,
 De clocotici.*
- 47.—Broasca.
*Am o păsărică,
 Lătnică,
 Plătnică,
 Chișovornică.
 Cu doi puișori,
 Lătnicei,
 Plătnicei,
 Chișovornicei.*
- 48.—Soarele,
*Degerică, degerică,
 Umblă tot cu frica'n sân.*
- 49.—Varza.
*Pe cea vale 'ntinsă,
 Bolovani verzui
 Stau grămezi, grămezi.*
*(De la vâru-meu Ginghină Chirică,
 Ciurești-Tutova) Gh. V. Șuşnea.*
- 50.—La țesut.
*Hârț, hârț, părț, părț,
 Săcâi, săcâi din porunci
 Pentru banii birului.*
- 51.—Cuptorul, horna, pirosteile.
*Tata-i gros, mama-i lată,
 Soru-mea-i răscăcărătă.*
- 52.—Foiul.
*Trage lungă moșului,
 Ca să sufle roșului.*
- 53.—Pietrele morii
*Burtă peste burtă,
 Și la mijloc urdă.*
*(Valea Bistriței
 moldovene). D. J. Farcașanu*
- 54.—Hornul cu cahla.
Baba cu nuca în
- 55.—Scroafa cu purcei.
Domnii beau și butea geme.
- 56.—Drumul.
*De la noi, până la voi,
 Tot o fășchie de tei.*
- 57.—Omul.
*Șede-o bute pe două bețe,
 Și pe bute un bostan
 Și pe bostan o pădure plină
 de sălbătăciuni.*
*(Auzite de la Ichim Capverde,
 din Pătrăuți pe Suceava).
 Alex. Morariu.*
- 58.—Cumpăna fântânei.
*Ion lungul,
 Spânzură bumbul.*
- 59.—Omul.
*Am o cracană,
 Pe cracană un poloboc,
 Pe poloboc o cobiliță,
 Pe cobiliță o tărtăcuță,
 Pe tărtăcuță o pădure
 Și în pădure rămă porcii.*
- 60.—Buricul.
*Alună pe cumpână.
 Gâci ce e ?*
*(Auzite de la moș Gr. Brânză,
 de 80 ani. Podu-Turcului.
 V. D. Șheorghiu*

- 61.— Cântarul.
*Țanc! sus,
 Țanc! jos,
 Țand! mand! hop!*
- 62.— Codrul, către iarnă.
*Se vaită înaltu', cocoratu',
 Că i-a perit tot satul.*
- 63.— Vârtejul căruții.
*Illuță cu tichie
 Rldică mai mult de-o mie.*
- 64.— Pepenele.
*Pielea verde,
 Carnea roșie
 Și oasele negre.*
- 65.— Pruna.
Am o purcea c'un purcel în burtă.
- 66.— Măciașa.
Cocoș roșu, cu zgaiba'n cap.
- 67.— Gândul.
*Fusei în pădure,
 Tăiai o nuia,
 Ocolii țara cu ea.*
- 68.— Casa și coșul.
*Am o bivoliță,
 Numai cu o fâță.*
- 69.— Puricele.
*Am o vacă neagră,
 N'are piele nici de-o teacă.*
- 70.— Am un bivol,
*Sare din munte'n munte
 Și picer'li nu i se rupe.*
(Goleștii-Badii, Muscel).
D. Mihalache.
- 71.— Pruna.
*Am o vacă a fată
 Și vîfica'l a fată*
- 72.— Sfredelul.
*Am un purcel,
 Cu gâtul de oșel.*
- 73.— Ghinda.
*Am tăiat un lemn, nici de-o
 șchioapă de lung; și am făcut
 două coveți, două fețe de masă
 și un păhăruț de băut apă.*
- 74.— Melița.
*Am o cățălușă. Când bate la
 drum, îi curg flendurile.*
- 75.— Sania, căruța, jugul.
*Am trei lucruri: unul așteap-
 tă vara să se odihnească, altul
 iarna. Al treilea zice că pentru el
 ori vara ori iarna tot una'i e.*
- 76.— Roatele căruții.
*Patru sprîteoare,
 Pe semne surioare;
 Mereu se alung
 Și nu se mai ajung.*
- 77.— Focul.
*Am un copil. Tot mănâncă și
 nu se mai satură.*
- 78.— Foarfecele.
*Am două răfișoare,
 Pe unde înotau,
 Malurile se rupeau.*
- 79.— Fântâna.
*Amarnic crapată,
 La tata spânzurată.*
(Din Jud. Neamț) Gh. Butnariu.

URĂȚII

22.— Cuvânt de ertăciune.

„Ascultați, D-voastră cinstiți părinți, ce sunteți de D-zeu orânduți să primiți cuvinte de rugăciune cu frumoasă înțelepciune, de la acești fii

ai D-voastre, ce stau cu tălpile pe așternut, cu inimile la pământ și stau smeriți și se roagă la D-voastră, cinstiți părinți, să bine-voiți să-i ertați și să-i blagosloviți“.

Atunci părinții zic : „Dumnezeu să vă erte și să vă blagoslovească!“

„Iată, milostivul D-zeu din cer a căutat, spre pământ s'a uitat și a văzut că nu-i stă bine pământului fără stăpânire.

A blagoslovit raiul în partea răsăritului afară de acest pământ.

Iată, milostivul D zeu din cer a căutat, pe pământ s'a uitat și a văzut că nu i șade bine raiului fără stăpânire.

Și a întrupat pe Adam, strămoșul nostru cu trup de lut, cu oase de piatră, auzul din vânt și sufletul de la Duhul Sfânt.

Iată, milostivul D zeu din cer a căutat, pe pământ s'a uitat și a văzut că nu-i șade bine omului fără soție. Au dat somn lui Adam, strămoșul nostru trei zile și trei nopți și a rupt o coastă de la stânga sa și a întrupat pe Eva, strămoașa noastră.

Insuși Adam când s'a deșteptat a zis : „mulțumescu-ți Tie Doamne, că am văzut trup din trupul meu, os din osul meu și sânge din sângele meu“. Iar milostivul D-zeu a zis : „Adame, creșteți și umpleți pământul și vă veseliți pe dânsul și să vă înmulțiți ca iarba câmpului, ca frunza codrului, ca nisipul mării, că de azi se va chema femeia lui Adam, de veți ținea neam de neam, până la al noulea neam, viță de viță, până ajunse rândul la aceste mlădițe, ce stau cu tălpile pe așternut, cu inimile la pământ, cu genunchi plecate, cu lacrimi vărsate și se roagă la D-voastre, cinstiți părinți, dacă bine-voiți să-i ertați și să-i blagosloviți“. Atunci părinții zic iarăși : „D-zeu să vă erte și să vă blagoslovească“.

„Și să vă bucurați de acești fii ai D-voastre, cum s'a bucurat Aron de toiagul lui uscat de 12 ani și acum înfrunzit. Și cei doisprezece Patriarhi din Cana-Galilea, de unde apa s'a prefăcut în vin și nimeni n'a știut ; numai cel de a pus.

Iată, milostivul D zeu a împodobit cerul cu stelele, câmpul cu florile ; iar câmpul când a înflori nimeni de dânsul nu se va feri. Iată, milostivul D-zeu a împodobit pământul cu văi adânci, cu isvoare reci, cu codri înfrunziți, cu pomi înfloriți. Că toți pomii vor înflori și vor rodi după semințele sale.

Asemenea și fiilor Domnielor-voastre, pe carii-ați născut și crescut și milostivul D-zeu mândră zi le-a dăruit de căsătorit ; să fie un trup și D-zeu a vrut.

Și stau cu tălpile pe așternut, cu inimile la pământ, cu genunchi plecate, cu lacrimi vărsate. Și stau smeriți și se roagă la D-v, cinstiți părinți, să bine-voiți să-i ertați și să-i blagosloviți“. Părinții zic : „Dumnezeu să vă erte și să vă blagoslovească“.

Insuși ertarea și blagoslovirea părinților întărește casa fiilor; iar mânia și blestemul părinților risipesc casele fiilor. De ar fi pe temelii de peatră, o risipește din vârf și până în talpă. De ar fi pe temelie de lut, s'ar risipi până în pământ, pietrele Vameșului s'au făcut și în veci, Amin.

Insă cu cât m'am trudit și m'am ostenit simbria nu mi-am cerut.

Dar ce este simbria mea? O bute de vin, o *jevre* (basmă) de in, să-mi șterg mustața de vin, și în veci, Amin.

Hehei! socri mici și socri mari, pe fii D-v, D-zeu să-i dăruiască cu veșmânt de minte, casă de oaspeți și haină albă de viață.

Și D-v, c. c. nună mare și cucon nun mare, să vă fie de bine și întru mulți ani.

Unde ați pus mâna, să pue și D-zeu mila.

Și cum v'a încredințat D-zeu de ați cununat, să vă învredniciască să le și botezați, și iar să le cununați. Și să vă faceți fini din fini, să vă fie cheful și pomana de plin. Hihii! cucoane mire și cuconiță mireasă, ca o împărăteasă, D-zeu să vă dăruiască cu cele șapte daruri. Dar care sunt cele șapte daruri? Înălțimea cerului de sus, grăsimea pământului de jos, puterea lui Samson, averea lui Iov, frumuseța lui *priminte* Solomon. Și scaun domnesc, toiag stăpânesc.

Să trăiți, pământul să-l stăpâniți.

Acum mă întorc la vornicel: vornicele, vornicele, trup de vioarele, meșter de lulele, cum ți-a învrednicit milostivul D-zeu, de ai ajuns vornic de gloată, să ajungi la anul de sfânta poartă.

Hai, noroc și bine în casă la mine! Hai, noroc și pace în cotro om face. Iar noi de om sta pe loc, D-zeu ne-a da noroc.

Hai! noroc și bucurie în deal la bostănărie.

Bostanii s'or coace, popușoi s'or face, și a da D-zeu chelbea în Țigani, rapănul în Jidani; iar noi, cei pe aici să sburdăm ca niște voinici.

Și D-v iubiți frați, când om aveă a ne întâlni, să avem a ne cinsti, cu acest păhărel gălbior din vârf de păltior, din viță din răsviță după care omul sughiță și l'oi bea și n'o rămânea nici lecută. Când va rămâneă o picătură, mi-a părea rău o lună. Și să trăești podea uscată, să beau și eu gură căscată, și în veci Amin!. 1)

(*Aușite de la sâteanul Iordache Mangalagiu
Florești—Tuiova.*)

Virginia Staș.

1) La nunțile țărănești e obiceiul, ca după ce se gătește mireasa, se așează pe scaune părinții ambilor miri, dinaintea cărora se pune o pernă, pe care înge-nunchiază tinerii. În numele acestora, un om mai bătrân și cu rost la vorbă cere prin vorbele de mai sus, ertarea și blagoslovirea părinților.

DATINE ȘI CREDINȚE

289. — Capra la sfântul Vasile.

În seara ajunului sfântului Vasile, la noi în satul Farcașa băeții umblă cu clopoțelul și ură la fereastră, pe la case. Pe unde-s gospodine bune și fac colaci, la urători le dă colaci, le dă mere, și nuci. Pe unde-s gospodari cuprinși, le dă gologani. Și eu, când eram mititel am umblat cu clopoțelul. Mi-aduc aminte cum la *Bauzoae* cea bătrână, ni-o dat un colac de mămăligă, și cât am urât, vedeam printr'o bortică a fe-reștei de *burdizan*¹⁾ cum cocea baba, colaci pe vatră. Flăcăii cei mari umbla cu capra.

Tare îmi era mie dragă capra!. Capra din satul nostru avea un cap frumos îmbrăcat cu pele păroasă de vițel ori de căprioară. Avea nări, ochi de mărgele și coarne făcute din coarne de căprior prinse bine de cap. Nici nu se cunoștea cum era prinse. Între coarne avea oglindă, cu marginea de tablă plină cu înflorituri; peste oglindă spânzurau *far-tamuri*²⁾ de mărgele, albe, roși, armuz, zgărzi de pe la fete, pene de păun.

Doamne, frumoasă mai era capra ceia! Avea țcălie și în țcălie un clopoțel mititel și falca de jos era îmbrăcată cu pele și avea gura roșie, pe din nuntru; nu știu dacă era lipită cu hârtie ori postav. Știu că pe margina fălcei de jos avea mărgele albe ca în formă de dinți.

Capul era pus într'un băț, bine înțepenit, și la partea de jos a gâtului se prindea falca de jos. Falca avea o limbă; limba asta, întra într'o scobitură dăltuită, avea joc și se prindea în dăltuitură cu un cuiu de fer. La capătul limbei era legată o cură, o sfoară tare ori o sârmă; când slăbeai șfara ori sârma, falca să lasa în jos, iar când trăgeai repede de ea, falca se izbea de falca de sus, și capra *clămpăia*³⁾.

De la ciafă în jos capra era îmbrăcată cu *lăicere*⁴⁾ noi puse ca o fustă, ele ascundeau pe cel ce o jucă și când te uitai la dânsa pare-că era un cerb ridicat în 2 picioare și tot clefăia și se *fățâia*⁵⁾ de colo, colo, se pleca și se poclonea pe la fetele din casă. Îi cântă frumos din fluer, *trișcă* ori *tilincă*⁶⁾ cântece iuți și în trei pași.

Cu capra mai veneau flăcăii cei mari, îmbrăcați frumos și curat, ca de sărbătoare. Unul strângea paralele și avea la șold o traistă frumoasă nouă; aceasta se cheamă *vornic*. Unul dintr'înșii avea o talangă mare de la boi, și ura frumos.

1) Ochiu de fereastră din beșică de bou.

2) Ciucuri.

3) Clămpăia sau clămpănea, adică izbea și făcea clamp!

4) Scoarțe și așternături de lână boită și țăsută în casă cu dungi ori alesături,

5) A se întoarce mereu.

6) Fluer lung fără borte.

Ceilalți întindeau a juca *mușamaua*, *busuiocul* ș. a. Când isprăvea uratul, capra facea plecăciune. Vornicul strângea darul de la gazdă, urau tot a bine și ani mulți și plecau trosnind din pistole.

În satele de prin prejur între flăcăii de la capră unii se îmbrăcau ca fetele, se făceau mirese, dar acest obicei era mai mult la Borca și pe la Mădei, obicei luat de pe la târguri.

Din tot satul se făcea o capră sângură, și umbla nu numai la noi, în sat, ci și în satele vecine până la ziuă. Se duceau pe unde erau fete mari, ca să eie colaci frumoși; asta era o cinste și pentru părinții fetei.

Jud. Neamț.

D. J. Farcașanu.

290.—Nu e bine să te muți în casă nouă până nu-i faci sfeșanie.

291.—Când urlă cănele noaptea, urlă *a pustiu*, și trebuie să-l omori, fie el cât de bun.

292.—Când unui călător i se fărâmă căruța'n drum, și acea zi fiind sărbătoare, nu e păcat ca să i-o dregi.

293.—Nu e bine când crapă măcălișta singură, pe masă.

294.—Busuiocul ca să fie, și să miroase frumos, se pune'n ziua de *Joimari*, (Joia de înaintea Paștelui), sau în Sâmbăta Paștelui.

295.—Când iasă *furnicii* cu *aripii* în casă, e semn că va muri cineva (tot din acea casă).

296.—Nu e bine să se spele cămeșile Miercurea și Vinerea, că e rău *de răutate*.

Din Boureni-Dolj.

M. J. Dumitrașcu.

297.—Marția nu se urzește că atunci a urzit Dumnezeu pământul, fiind ajutat de ariciu, care l-a învățat, ca din pământul rama să facă munți și dealuri.

Tot marția, nu e bine să pleci la drum, și să nu începi nici un lucru din nou.

298.—Sâmbăta nu se taie gura la cămăși, și nu se taie gura pânzii, c'atunci a isprăvit D-zeu de urzit pământu.

299.—Cine se spală seara pe ochi, orbește.

300.—Să nu pui rugi (macieși) pe foc, că crapă țățele vacii.

301.—După moarte, femeia care rămâne văduvă, nu e bine să aleagă grâul, când se fac *căpețelele*, căci, ci-că pân' la anul, moare și ea.

Goleștii-Badei, Muscel.

D. Mihalache.

302.—Din blidul sau iocul de unde a mâncat, *linchit*, mâța, să nu guști, că nu-ți merge bine.

303.—Ciocârlia, când se înalță primavara în sus cântând cică strigă: „la plug, la plug, la plug”; iar pițigoiiu așisderea când cântă cică zice femeilor lenoase: „țuțu bei, țuțu bei

Sculați-vă femei,

Puneți cănepa la știubei!” (adică tortul la fiert).

304. — Când femeea toarce, să nu pună furca, în pat dealungul, c'a-tunci îi va veni și ei somn cu lene!

305. — În ziua de *Ignat* (când să taie porcii) cică, nu-i bine să speli cămeși, c'apoi porcii se vor deprinde a rupe cu gura rufele când vor fi puse pe gard spre a se usca.

306. — La 1-a zi a lui Dechembrie a doua zi de Andrei, se pune într'o sticlă, sau alt vas, o creangă de zarzăr și se ține la căldură până la Sf. Vasile. După felul cum va înflori această crenguță, așa vor fi fructele în anul viitor, multe sau puține.

307. — Copilului mic de țâță să nu i se taie unghiile, căci alt-fel vor crește *bocânci*, urite!

Țușcani-Covurlui.

J. O. Zugravu.

308. — Când se schimbă dinții copiilor, e bine ca să-i tragă părinții, tatăl mai cu seamă, pentru ca să răsară alții drepti; dacă nu-i trag părinții, atunci dinții răsar strâmbi.

309. — Copiii să nu umble sara cu foc în mână, căci se pișe noaptea'n pat.

310. — Muierile și fetele nu e bine să încalce pe cai, pentrucă acei cai fac *melic* în spinare.

311. — Nu e bine să *floari* prin casă și prin curte, pentrucă tragi a sărăcie.

312. — Când scoți pui de orice fel și dacă te întreabă cineva câți pui ai scos, sau câte *hoară* ai, să nu spui niciodată adevărat, ci să spui ori mai mulți ori mai puțini, pentrucă atunci ai noroc de hoară, adică de *orățenii* și nu-ți pier din ele.

313. — Să nu măninci din spinarea mămăligii pentrucă îți cad belelele în spinare.

Dela părinții mei, Ștefănești-Vâlcea.

J. N. Popescu.

COLINDE

11. — *Icea Doamne,
Icea Doamne,
Florile flori dalbe de măr.
In ăste case minunate,
In ăste curți cu ziduri nalte,
Cu porțile ferecate,
Cu scările învărtejate,
Doarme-și, doarme-și buni boeri,
Florile, flori dalbe de măr.*

*Și mi-și doarme pe căpătâie,
Cu işlice puse'n cuie,
Cu pistoale'n cingătoare,
Cu paloșe lucitoare,
Chiotori cu cântători,
Florile, flori dalbe de măr.
Cine-și mână să-i deștepte? (bis)
Mână un stol de porumbiei (bis).
Pe poartă porumbi-mi saltă (bis)*

Și-mi săltară,
 De-mi zburară,
 Sus, mai sus că se 'nălțară,
 C'un nor dalb s'amestecară ;
 Jos mai jos că se lăsară,
 Potriva divanului,
 Drept casele domni-și buni,
 Pe zăbrele d'argințele,
 La ferești cu floricele.
 Și-mi cântară,
 'Mi găngurară,
 Mari boeri nu-mi deșteptară,
 Florile, flori dalbe de măr.
 Și-mi saltară,
 De-mi sburară,
 Sus, mai sus că se 'nălțară,
 Cu'n nor dalb s'amestecară ;
 Jos, mai jos că se lăsară,
 In prundurile mări-și dalbe
 Și-mi luară'n aripioară
 Apușoară limpejoară,
 Și-mi săltară,
 De-mi zburară,
 Sus, mai sus că se'nălțară,
 Cu'n nor dalb s'amestecară ;
 Jos, mai jos că se lăsară,
 Potriva divanului,
 Drept casele domni-și buni,
 Pe zăbrele d'argințele,
 La ferești cu floricele,
 Din aripioare-mi scuturară,
 Cu-apușoara-mi răurară,
 'Mari boeri nu-mi deșteptară,
 Florile, flori dalbe de măr.
 Și-mi săltară,
 De-mi zburară,
 Sus, mai sus că se'nălțară,
 Cu'n nor dalb s'amestecară :
 Jos, mai jos că se lăsară,
 In prundurile mări-și dalbe,
 Și-mi luară'n gherușele
 Petricele mărunțele,

Și-mi săltară
 De-mi zburară,
 Sus, mai sus că se 'nălțară,
 C'un nor dalb s'amestecară ;
 Jos mai jos că se lăsară,
 Potriva divanului,
 Drept casele domni-și buni,
 Pe zăbrele d'argințele,
 La ferești cu floricele,
 Cu pietrele'mi grândurară,
 Mari boeri mi se deșteptară,
 Florile, flori dalbe de măr.
 Și-mi saltară,
 De-mi zburară,
 Sus, mai sus că se 'nălțară,
 C'un nor dalb s'amestecară,
 Jos, mai jos că se lăsară,
 In jitnițele domni-și buni.
 Și-mi luară 'n ciocurile
 Grăurele d'aurele,
 Și-mi săltară,
 De-mi zburară,
 Sus, mai sus că se 'nălțară,
 C'un nor dalb s'amestecară ;
 Jos, mai jos că se lăsară,
 Potriva divanului,
 Drept casele domni-și buni,
 Pe zăbrele d'argințele,
 La ferești cu floricele,
 Cu grăurele-mi sămănară,
 Mari boeri se bucurară,
 Și pe noi ne dăruiară.
 C'ășa-i legea lui Crăciun,
 Lui Crăciun celui bătrân,
 Florile, flori dalbe de măr.
 Să trăiți la mulți ani !
 (Com. Căineni-Argeș)

12. — Florile dalbe, florile dalbe ¹⁾
 Dormi-și dormi
 Ori nu mi-și dormi.

1) Se repetă.

*Dormi d'un somn și mi te scoală
 Și fă focu 'n cea cămară,
 Și-mi d'aprinde o lumânare
 Șo lipește între icoane,
 Și-mi ieși, domn bun, pân'afară
 Și mi-ți vezi
 Cine mi-ți vine,
 Că nu vine fitecine,
 Ci vin juni colindători
 Și cu ei și Dumnezeu.
 — Aducă-mi-i Dumnezeu
 Că bun dar că le-am gătit.
 Domnul sfânt că mi-a sosit.
 Mai frumos împodobit,*

*Cu veșmântu'mohorît,
 Lung mi-i lung, până'n pământ.
 Larg mi-i larg jur împrejur.
 Imprejurul poalelor,
 Scrise's stele mai mărele,
 La mijloc mai mărunțele ;
 In mâna dreaptă ramuri duce.
 Ramuri duce de măr dulce ;
 In mâna stângă crucea-mi duce,
 Crucea îndurărilor.
 Busuioc mirositor,
 Sănătate tuturilor !
 (Com. Aref-Argeș).
 C. N. Mateescu.*

VORBE ADÂNCI

137. — *Mai slăbește-mă cu dragostea*, adică lasă-mă în pace !
 138. — *Par'că i-ai făcut de dragoste*, adică așa de tare se ține de tine.
 139. — *Unde-i dragoste pușină, lesne-i a cătă pricină*, se zice celui ce tot caută la pricini, degeaba, din ură.
 140. — *Ți-i mai mare dragu'*, adică, îmi place foarte mult.
 141. — *Are drăgănele*, adică, e cu atracțiune, cu lipiciu.
 142. — *Cel mai mare dreptate în toate are*, se zice când nu trebuie să te pui cu cei mai mari, cu șefii, în judecată, c'adese ori perzi.
 143. — *Trage clopotul c'a murit dreptatea*, se răspunde câte-o dată, când se întreabă că de ce trage clopotul și nu se știe pricina (de la o anume istorioară în asemenea).
 144. — *Ce-i drept nu-i pacat*, adică, ce-i așa și nu poate supară.
 145. — *Îl întorci cu drucul*, adică, doarme foarte greu.
 146. — *O duce druc*, adică, o duce sau petrece bine, chiar și cam cu sila.
 147. — *Nici asta nu se ia din drum*, adică, este, sau se poate șșa.
 148. — *Om de pe drum*, adică, un om fără de nici unele, sarac, neștiut.
 149. — *Bate drumurile*, adică, bate *ciamburul* ; nu face nimica.
 150. — *Calare pe drum*, adică, pe jos.
 151. — *Du-te, d'ei mai întâlnești pe cine-vă ca tine, să te întorci ; iar de nu, să te tot duci*, se zice cui-va care nu se mai îndreaptă, nu se mai astâmpără.
 152. — *Du-te câte zile ai crescut*, adică, să te tot duci că ești un rău.

153.— *Du-te câte zile-s într'un an*, adică du-te că n'o să-mi pară nici un rău.

154.— *Ducă-se'nvârtindu-se*, blestem pentru un rău ce se duce.

155.— *Ducă-se unde-a dus surdul iapa și mutul roata*, blesem pentru un rău ce se duce și de care nu regreti nici de cum.

156.— *L'a apucat ducă-se-ntr'insul*, adică dracul.

157.— *Doarme dus*, adică doarme bine.

158.— *Dulău bătrân* se zice unui bătrân ca un câne.

159.— *Un Dumnezeu îmi dă și altul îmi ie(ă)*, se zice când dintr'o parte câștigi și din alta păgubești.

160.— *Până la Dumnezeu, mă tem să nu mă mănânce sfinții!* adică până la una alta, să mă păzesc de oamenii cei răi!

161.— *Dumnezeu a umplut lumea cu ce-a putut*, se zice când vezi și răi și buni, dar mai cu samă răi de prăpădenie (de tot).

162.— *Dumnezeu când voiește să piardă pe cine-va, îi fură întâi mintea*, se zice celui ce nu se mai astâmpără până când în fine o pățește rău.

163.— *N'am să mă bat cu Dumnezeu* (Cum diis pugnare), adică, nu mă pot opune celor ce trebuie să se întâmple.

164.— *Mare-i Dumnezeu și meșteru-i dracul*, adică am să isbândesc.

165.— *Il vede Dumnezeu pe vremea asta*, adică, are s'o ducă greu, că-i vremea rea și cam dimpotrivă.

166.— *Îl vede Dumnezeu*, adică, are să-i meargă bine.

167.— *Toți Dumnezeii îs într'insa*, se zice când ți s'aduce ceva plin cu multe de toate și necurat (apă, vin, sorbitură.....), *sprăhuit* (are pe toți Dumnezeii).

168.— *Dă-l de dușcă peste cap*, adică bea-l tot.

169.— *Când zice zeu și zeu, atunci te'nșală mai rău*, adică să nu crezi pe cuvânt și jurăminte!

170.— *Invechit în zile rele*, adică tot rău a fost în totdeauna.

171.— *O zi ca aceia*, adică o zi foarte bună.

172.— *Ziua bună se cunoaște de dimineață*, adică se cunoaște omul de la început, cum are să fie,

173.— *Se crapă de ziuă*, adică începe să se facă ziua.

174.— *Ziua'n ameaza mare*, adică, în ziua mare, la lumina zilei, fățiș.

175.— *De la zisă pân'la faptă, tot mai este o bucată*, adică să nu crezi că așa degrabă are să se facă cum se zice.

Târgul Neamțului.

George N. Cosmovici.

176.— Oaea care nu-și poate purta lâna, dă-o la lupi.

177.— Ferească D-zeu de calic, că de face pomană și dracul știe.

178.— Când îi dai îi fată vaca, iar când îi cei, îi pierе vițelul,

179.—Prostului îi găsești urma și viteazului capul.

180.—Nu ți-i de *dată*, cum ți-i de *nadă*.

181.—Eu boer, tu boer, da ciubotele cine le-a trage?

182.—Nu-i destul că-i iapa grebănoasă, mai are și bolfă în pânțele!

183.—De soare mi-i ce mi-i, da de lună nici nu-mi pasă.

184.—Nu zi hop, până nu sai în joc.

185.—Ce mi-s bune buze moi și palme goale?!

186.—Pacatele vechi aduc osânda nouă.

Adunate de *M. Lupescu*

O SAMĂ DE CUVINTE

439—460.

La lumânări, la furcă. Am stat de am mai lucrat asară *la lumânări* și tot m'am sculat dimineață.

Adetul, obicei: așa-i *adetul* (obiceiul) boeresc la zile mari.

Pestește, trece: și după ce-a pus banii la bancă, nu *pestește* (trec) două săptămâni și cade baba la pat.

Preot J. G. Beldie.

Călcăi, o bucată mare de malai, ori mămăligă. Hm! Hm! Ce-ai luat *călcăiul* cela mă-ă! Dă și lui Ion! Măi Io'! vin' încoa!

Hrincă, tot o bucată mare, malai ori mămăligă. Ce *hrincă* și-o ales.

Sparlit-o }
Tulit-o } o fugit, dar și-o luat ceva cu dânsul

Șurină, loc lung și'ngust.

Hutuchi-mi-aș ghioaga, Se știe ce-i.

Găoz }
Poancă } Se știe ce-i.

Ghiontac, îmbucături mari și să le mănânci repede.

Sgâiat, descoperit, desfăcut, deschis.

Nemțisor-Neamț.

A. Moisei.

Argeă. Intrebuințat în înțetesul de început, îndrumare, pregătire, temelie (a unei părți din un lucru început). După ce s'a isprăvit trupul unei girezi, a unui stog, se zice: „De acu să-i facem *argé* de vârf».

Gaide. Se zice de niște picioare prea lungi, care se întind fără nici o ordine și orânduială: — „Ce ți-ai întins *gaidele* așa, mai strânge-le acasă». De la acest subst. se formează verbele *a se găidi* și *a se găidili*.

Zacon. Intrebuințat în Basarabia, vine din rusește (lege, capitol) și se întrebuințează de Moldovenii din Basarabia în același sens: „Cum a zice și *Zaconu*».

Năboi. Acest cuvânt e derivat din verbul *a năbuși* și voi da explicația chiar din gura unui țăran. Pe la râuri, găuri, borte, pentru adăpatul vitelor (*produhuri*). Când se mai încălzește, e *moloșag*, apa dă de-asupra produhului și, *când năbușește apa din produh, cum să se cheme alt-fel, dacă nu năboi.* Toate acțiunile la fel, se vor chema năboi, iar de la acest subst. se va forma verbul *a năbori* sau *a năboi*.

V. *Moisiu.*

Râspă: un instrument, pe care-l întrebuințează pietrarii la fetuit păreții.

Lariton: un gogoman, un prost, un leneș.

Cânci: nemica.

Lipă: o căpiță, care e pusă pe un *prepeleac*, și e mai mică decât un ștog,

Poștoroncă: funie.

Culese din Bucovina.

P. *Gârstean.*

GLUME, JITII, TACIALE.

77.—Neamțul la bătălie.

În vremea războiului cu Turcii, nu-ș cum se făcuse, că trecea pe aici ș'un Nemțisor, care ci-că se ducea la Plevna să lupte, așa, numai de dragul de-a lupta. Era tânăr și se vede că nu prea știa ce-i războiul... Da altfel pregătit cum trebuie și dârz de tot Neamțul. Ba'ncă avea cu dânsul ș'un câne, care se tot ținea în urma lui... Un român, n'are de lucru, îl întreabă :

—Un'te duci, Neamțule ?

—*La patalie!* răspunse el răschicat și tropăind falnic.

—Da' cânele la ce l'ai luat ?

—*Ca si taet Turcul, facut șnițel și dat lui si muninca!* răspunde iar și trece înainte țanțoș, cu nasul pe sus....

Românul se uită gândindu-se mirat : „Ce să fie acela *șnițal*? Pe-semne un fel de cârnaț... Auzi: să hrănească cânele cu cârnaț din carne de Turc!”

După războiu, prind a se'ntoarce soldații și, își de-acasă, tot se'*ntur-lucau* cu dânsii să le istorisască de pe-acolo. Se povesteau multe. Odată, spunea unul, cum, într'o vreme mântuise proviziile și erau să piară de foame. Umblau prin ogoare, luau popușoi și mâncau grăunțe crude-așa..... Tocmai atunci, Românul nostru vede pe Neamț, care se întorcea și el de la război—da fără de câne—pășind încet, cu nasu'n

jos, supărat de mai-mai plângea. Românul cât-pe-ce să nu-l mai cunoască. Și ca să se'ncredințeze, îl întreabă :

— De unde vii, Neamțule ?

Neamțul tace-oleacă, — apoi răspunde înecat în plâns :

— *Di la patalie !...*

— Da' cânele unde ți-i ?

Neamțul plânge și mai tare :

— *Eu avut foame ! Taet pi dânsu, facut șnișl și muncaat ! !..,*

(*De la d. Simion Frimu, Ciortești-Uaslui*) *J. Neculau.*

78.— Cum a ardicat țânțarul pe bivole din năroi !

Niște oameni, zice, se canuneau să ardice un bi'ol din năroi, — și nu puteau. Da 'n el, degeaba.....

Vine un țânțar !

— Măi oameni mă, că *naroji* mai sânteti, mă !.... Tiuu.... Ce dracu !.... D'apoi bine mă, voi brè să nu puteți.... Stați că vi-l gonesc eu la iuțak.

— Ia să mi te vedem, nevăzut ce ești !..

Și țânțarul se pune de n'țapă pe bi'ole drept într'o crăpătură a pielii ca'n pe burtă....

Și unde bi'olile mi se scoală tremurându-și pielea și dând din coadă cât e el de mare....

....Și așa a ardicat țânțarul de jos pe bi'ole !... Asta e.

(*Spus de Ion Ion Stancu,
din Boureni-Doljiu.*)

N. J. Dumitrașcu.

79.— Valea lui Suflă.

Cineva mergând într'o zi de iarnă la un cumătru al lui, fu cinstit c'o cană de vin fiert, ferbinte nevoe mare. Acesta, fără să bage bine de seamă, șocotind că-i numai călduț, — cum e bun de băut —, duse cana la gură și o trase de dușcă.

Gazda, văzu bine că s'a pâcâlit, și începu să râdă. El pentru a nu se rușină, și a se arăta că n'a pățit nimic, cum încremenise cu ochii în bodul casei, întreabă :

— Bre cumetre, da drepte corzi ai ; de unde le-ai adus ?

— Din valea lui Suflă, cumetre !

(*Povestită de tata, preot, Tușcani-Covurlui.*) *J. O Zugravu.*

80.— Țiganul la târg.

Se dusesese și țiganul cu gloaba lui la târg s'o vândă. Dar era așa de slabă, că abea se ținea pe picioare.

Lumea văzând-o așa de slabă, o crezut că-i bătrână. Căci de mâncat, cât de puțin să fi mâncat și tot nu era așa.

Dar țiganul de colo : — Aș, ce bătrân ! Asta e tânăr. Un frate a lui mai mititel o murit de bătrân !

(*Aușit în timpul târgului de la Tg. Bujor—Covurlui*)

81.—Tatăl nostru țigănesc.

*Tatăl nostru'n podul vostru
Gine, gine, Române.
Un cârnaț și-un trandafir,
Vârleși—Covurlui.*

*Toți sfinții cu ochelari,
Puf, Amin.
(*Aușit de la bunica, Vârleși-Covurlui*).
J. Vârlezeanu.*

CRONICA

* Pomenirea lui Ion Creangă.

Tg. Neamț.— În ziua de 16 Ianuar, a sosit în Tg. Neamț d. M. Sădoveanu, din partea societății scriitorilor români și alte persoane din Soc. institutorilor și institutoarelor din București, Soc. generală a tuturor studenților români, centrul Iași ș. a. Seara se dă o masă unde după călduroase cuvântări, își iea ființă un comitet cu d. prefect Crivetz în frunte ca să strângă fondul trebuincios ridicării unui bust lui Ion Creangă.

Duminică seară, șezătoare în grădina publică, teatru, muzică cu-vântări și citiri.

Revista noastră a trimis d-lui N. Popovici, primarul orașului Tg. Neamț această telegramă :

»Intemeietorii revistei de literatură populară din Bârlad care poartă numele marelui Ion Creangă, trimit admiratorilor țăranelui din Humulești, strânși în Tg.-Neamț spre a sărbători memoria nentrecutului povestitor,--salutările lor respectoase însoțite de adâncă și sfânta amintire ce păstrează acestui mare român«.

In numele întemeietorilor, *Lupescu, Pamfile.*

Din partea d-lui A. Vlahuță, s'a primit următoarea scrisoare :

»Cum n'ași veni !

»Să fiu în mijlocul D-voastră la o asemenea sărbătoare, să cinstim împreună amintirea marelui nostru Creangă ; mi s'ar părea că-l văd, că stau cu el de vorbă, respirând aerul sănătos al Ozancii lui ! Dar timpul nu-mi îngăduie astfel de bucurii. Și vă rog să fiți interpretul părerii mele de rău pe lângă comitetul de organizare, căruia din tot sufletul îi mulțumesc pentru felul atin-gător în care m'a invitat la această înălțătoare serbare.

»E o cinste mare pentru Humulești că s'a născut acolo cel mai ales povestitor al neamului nostru—dar o cinste tot așa de mare

e și pentru D-voastră, că știți să prețuiți lucrul acesta și păstrați cu neclintită evlavie amintirea unui asemenea om.

»D-voastră și celor ce vă sunt tovarăși de fapte bune și de sentimente frumoase—cu toată dragostea se'nchină

12 Ianuar 1910

(ss) A. Vlahuță.

* Despre pomenirea lui Creangă la Iași, din nou în N. Rom. V.-11.

* La 24 Ianuar o delegație a studenților a pus pe mormântul lui Creangă, cununa cumpărată din obolul Humuleștenilor.

* *Junimea literară, VII.-1*, dă chipul lui Creangă, scrisoarea pe care o reproducem și noi în acest No., cuvântarea d-lui *M. Sadoveanu*, rostită în Câmpulungul Bucovinei la 3 Ianuar, conferința d-lui *G. Tofan*, cetită la 17 Ianuar în Cernăuți, precum și un fragment datorit d-lui *Em. Gârleanu*, scos din *»Pe Bistrița la vale...«*, cu privire la Biserica veche din Broșteni (Suceava), al cărui chip l'am dat și noi în An. II. p. 313.

* Un articol despre *Ion Creangă* în *Revue de Roumanie I.-1*, de *Goyan*; urmează în traducere *»Moș Ion Roată și Vodă Cuza«*.

* *Sezătoarea apare cu întâia coală din vol XI, începând descrierea datinilor din Rotopânești la botez, logodnă și nuntă.*

* *In Albina, XIII.—17, găsim jocul baba-oarba, semnat de Paul I. Pavlov Din ce șinuturi ?*

* *In Studii și Documente, XVI, d. N. Iorga descrie (p. 17-22) un manuscript de leacuri de pe la începutul veacului XIX.*

* *D-nii I. A. Candrea și O. Densușianu publică Poezii populare în No. 522 din »Biblioteca pentru toți«. Poezii populare, cum trebuie să se înțeleagă, nu sunt toate căci printre ele se află urații, desoăntose, oolinde, cântece copilărești ș. a. aruncate la întâmplare. Bucățile, se țice, numai cele din Basarabia sunt inedite, celelalte se reproduc din alte colecții, fără a se arăta aceasta la locul cuvenit. Cu un cuvânt, o colecție scoasă mai mult ca să scoată și autorii ceva.*

* *Și parca-i un făcut; d. N. Iorga scriind în Neamul Românesc literar, II.-6, despre anonimele colecții de Poezii populare și Basme din editura Soccec, îi bănuiește tot pe domnii de mai sus, cărora, pe sfânta dreptate, le impută nepricepere și neingrijire.*

* *Viața »agricolă No. 2, cuprinde boale și leacuri la vite, scrise de d. D. I. Farașanu.*

* *Din Dictionarul limbii române, scos de Academie, a eșit fascicolul V, tomul I, cuprinzând vorbele Ast-Babă (p. 321—400).*

* *D. M. Sadoveanu în Junimea literară, VII.-1, p. 19: »Moș-Creangă a fost patima și a copilăriei și a bărbăției, moșneagul sfătos și povestitorul fără păreche. Imi plac fără îndoială, și cântecetele, poeziile poporului, Dacă vrei mai mult. Mai mult imi place sufletul, izvorul de durere din care au eșit«*

* *Cu privire la cele spuse despre Sărbătorile poporului, lucrarea d-lor C. Rădulescu-Godin și D. Mihălașcu (An. II. p. 27) primesc o întâmpinare grăbită. Am spus ca această lucrare se »pare« întocmită după cea a d-lui Gheorghiu, judecând mai ales după sfârșit care în ambele lucrări vorbește despre credințele legate de zilele săptămânii. Apoi, ori cine cetind, va înțelege că nu lucrarea d-lor R.-C și M. este »o ușoară compilație« ci tocmai cealaltă, care dă*

informații de pretutindeni, fără a arăta izvoarele, pe când cea a d-lor R.-C. și M. dă culegeri din sate anumite. Deci n'am afirmat „debioțitați neintemeiate”. Pentru graba altora noi nu ne supărăm, nădăduind că măcar acum vom fi înțeleși. Dar, d-le Mihalache (iartă-ne că nici noi nu înțelegem) ce înseamnă „debioțități neintemeiate strecurate pe semne ou de adinsul?”

* In Noua Revistă Română, No. 14, 15, 17, d. I. Chiru publică datinele nunții din părțile teleormănene, sub o formă cari nu aduce multe foloase folclorului.

* In Fluerașul, I. 4, se sfârșește povestea scrisă de d. Delavrancea, Năghiniță, gândul lumii.

* D. Fl. Cristesou scoate Invățământul popular în Bulgaria. Buc, 1910, 60 p. cari cuprinde pe fețele 52-60 felurite știri privitoare la Români de pe țărmul drept al Dundrii.

* D. Artur Gorovei publică în Biblioteca Minerva No. 72, Datinele noastre la nuntă.

* In Revue de Roumanie I.-1, Anul nou, obiceiuri și literatură populară de M. Soloa.

* D. T. Speranță se bălăbănește cu țigani și rostul lor în poezia noastră populară, în Noua revistă română, VII. 14—5.

P.

Poșta Redacției

Virg. St. Trimite-o acum ca să și apuce un loc mai aproape ; nu face nimica dacă-i mare.

G. V. Suș. I. Primit. Cu incetul, cu incetul. II Pentru d-ta cu adevărat ne pare rău; a primit altul mai înainte. Pe viitor fii gata!

Ar. Tomiao, Cernăuți. Cântecelul le vom pune căci publicăm tot ce ni se trimite dar numere fără plată nu putem da, fiind că pătimim de boala sărăciei.

I. N. Vârlez Primit prea târziu pentru acest No.

(Gr. Văsil. Primit prin administrație; trimiteți de-a dreptul ca să nu se întârzieze.

G. Fira. Ne-a sosit prea târziu pentru acest număr.

I. N. Cior. Dumnezeu iartă.

V. Mois. Primit cu mare bucurie. Legenda va aștepta încă, s'avem loc spre a o da toată; cele-lalte pe incetul. Ce bine-ar fi să fie cum zici d-ta, dar cu cine și mai ales cu ce? Suntem încă șubrezi dar Dumnezeu e mare.

I. O. Zueravu. Păr. Antonovici nu știe nimic de documentul pomenit în „Albina”. Trimite-mi numele părintelui care ți-a spus că i-l-a dat.

Poșta Administrației

Aducem la cunoștința abonaților, cari nu primesc revista, că am reclamat încetarea acestei stări de lucruri, Onor. Direcțiunii a telegrafului, telefoanelor și poștelor. Expediția revistei se face regulat în primele zile (1—5) ale fie-cărei luni. Pe cei ce n'o primesc în acest timp îi rugăm să facă așa cum vor crede mai bine, căci noi nu mai avem nici o putere.

Cărți primite la redacție.

G. Dumitrescu-Bumbești.—Monografia băncii populare „Gilortul”, din Novaci Gorj. Buc. 1910

**—Cum se ghioește în palmă, No. 511—512 din „Biblioteca pentru toți,” Buc. 1910, 120 p. 60 bani.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D Ă”

Suma adunată — — — — — L. B.
62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BĂRLAD

Suma din urmă — — — — — L. B.
351.90

De la soc. Culturală «Miron Costin» prin d. Traian G. Stoenescu, președintele soc. : Tr. G. Stoenescu, subl. V. D. Chiru, Al. S. Stoenescu, C. Ghițeanu, N. Simionescu, Gr. Gheorghiu, V. I. Stanculescu, câte 1 l.; d-ra Al. Năstăsescu, M. Cosac, câte 70 b.; d-na Eliza Rădulescu, d-ra Maria Ionescu, Gr. Petrescu, P. Teodorescu, T. Castrișanu, I. Ghițeanu, St. Cristescu, P. Georgescu, câte 50 b.; G. Ionescu, 40 b.; M. Balica, 30 b.; M. Petrovici, 25 b.; d-ra Eliza Stoenescu, Lazăr Mircea, M. Mircea, I. I. Cruceanu, I. Dumitrescu, I. Idrescu, câte 20 b.; D. Petrovici, I. Maxențian, câte 15 b. — — — — — 15.00

Foia No. 21 încredințată d-lui A. Gafencu, Bucecea-Botoșani : Elena D. Drăgoi, Eugenie Beleik, Georges Beleik, C. Clopoșel, C. Emanoil, câte 1 l.; Al. Gafencu, O învățătoare, Maria Evanovici, Elena Petrescu, T. Grigoriu, Gr. Gheorghiu; Victor Albini, I. Simionescu, Iancu Talpă, Filotea Ioanovici-Tăutu, câte 50 b.; I. Ionescu, I. D. Mihăilescu, Valentina Mihăilescu, câte 25 b.; Un învățător, C. D. Vasiliu, Un ortodox, Un impieगत, câte 20 b.; Elevul Filip P. Ioan, 10 b. Se scad 75 b. cheltueli. — — — — 11.10

Foia No. 89, încredințată d-lui N. Dicescu, R-Sărat : Ana, C. Gr. Gheorghiu, G. I. Adrianu, câte 5 l.; Maria Peneș, Minserindu, 4 l.; Drăghici Moiso, 3 l.; D. Nicolau, Cristina I. Alexandrescu, Aurelia M. Ionescu, D-r O. Blazian, Ophelia Țânțăreanu, Ing. Gr. Panaitescu, câte 2 l.; D-r L. Dicescu, N. Dicescu, C. D. Constantinescu, Filip Nițescu, C. Oprișănescu, T. Marinescu, St. Diamandescu, L-t Zamfirescu, câte 1 l.; Vintilă Dimitrescu 50. b.; Vasile Parepa, 20 b. Se scad 1 l. 10 b. cheltueli. — — — — 40.60

Total — — — — 418,60

(Va urmă)

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I	— — — —	8.00
„Ion Creangă” An. II.	— — — —	6.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	— — — —	1.25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc	— —	0.20
” ” Jocuri de copii I.	— — — —	1.40
” ” ” ” ” II.	— — — —	1.60
” ” ” ” ” III.	— — — —	1.50
” ” Cimilituri românești	— — — —	1.00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	— — — —	0.25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească	— — — —	0.20
” ” Gospodăria și fata de la țară	— — — —	0.40
Fl. Cristescu : Carte pentru copii	— — — —	1.20
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj	— — — —	2.00
” ” ” Colinde din popor	— — — —	0.90

Se trimet franco numai după achitarea deplină

MASURATOAREA OGOARELOR

Absolut necesară tuturor agricultorilor și Funcționarilor administrativi

CĂLĂUZA PRACTICĂ, LEGALĂ ȘI EXACTĂ

INTOCMITA DUPA NOILE MASURI METRICE, PENTRU

Măsurarea diferitelor forme de ogoare, păduri, moșii, vii, etc.

cu tabele de transformările măsurilor vechi în noi și vice-versa din Moldova, Muntenia și Dobrogea

MASURATORILE DE ISIAZURI (IMĂȘURI)

Cubatura putinelor, butoaiele, șurilor, coșerelor, clăilor, movilelor, etc.

Legea tocmelelor agricole și extract din legea sistemul zecimal metric

Cuprinde 50 clișee în text, legată Prețul 3 lei

POVAȚUIȚOR TEORETIC ȘI PRACTIC

pentru impletiturile de răchită

de MOGA, DIMITRIU, POPA ȘI COATU

Format mare 150 pagini cu 40 clișee

PREȚUL LEI 2

Toate aceste cărți se pot procura de la Librăria editoare

Nicolai A. Petroff—Bârlad

Care le expediază după primirea costului plus 50 bani
pentru porto recomandat.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurluiul), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mânăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei, Muscel), A. Moisei (Nemșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

CUPRINSUL:

- T. Raica.—*Despre „Ion Creangă“.*
 V. Todicescu.—*Cuvântare la casa lui Creangă din Humulești.*
 C. Mărgăritescu.—*Hasan picior de găind (poveste).*
 C. N. Mateescu.—*Colinde.*
 D. Gr. Furtună, Gh. Fira, V. Moisiu, Virginia Stan.—*Povestiri și legende.*
 I. Postolache, T. Popovici, D. I. Farcașanu.—*Vrăji și farmece.*
 Arthur Gorovei, M. Lupescu.—*Botanică populară.*
 Ar. Tomiac, Gr. Vasiliu, H. Ciupitu, I. Zotta, Mărioara Bercea, P. S. Mihai, Pr. I. C. Beldie, Gh. V. Șușnea, V. Ungurean, M. Boca, D. Dan, V. Sala, E. Hostiuc, P. Cârstean, G. Buhuş, I. N. Popescu, Gh. Alv.-Sadoveanu.—*Cântece.*

Casa lui Ion Creangă din Humulești, după o fotografie de azi, comunicată de G. A. Cosmovici.

I. Mitocariu, C. Vasiliu, D. Mihalache, Boca, H. Țapu, V. Ungurean, M. Boca, D. Dan, V. Sala, E. Hostiuc, P. Cârstean, G. Buhuş, I. N. Popescu, Gh. Alv.-Sadoveanu.—*Cântece.*

D-r Ion Urban Jarnik.—*O samă de cuvinte.*

Tudor Pamfile, P. G. Savin, I. Neculau, C. Baștă, I. O. Zugravu, I. Idiceanu.—*Glume, jittii, taclale.*
 P., A. G. Lupu —*CRONICA.*

Poșta redacției — Bibliografie.

Statutele Societății „Ion Creangă“.

Ilustrațiune: Casa lui Ion Creangă din Humulești.

REDAȚIA :

T. Pamfile, Strada Țarigrad.

BĂRLAD

M. Lu

EXEMPLARUL :

In țară 40 bani

In străinătate 50 „

Un număr vechiu 50 bani.

ABON

In țară

In străinătate

TUDOR PAMFILE

FETI-FRUMOȘI DE-ODINIOARA.—Povești.

Cuprinsul : Bujor-Bujorel. Feciorul de împărat și paserea măeastră. Fata de împărat fără minte. Povestea porcului năzdrăvan. Povestea lui Cernat cel mare, care moarte nu mai are. Cei trei frați și găina de aur. Făt-frumos dăruit necuratului. Vânătorul și urieșii. Busuioc și Siminoc.

„Biblioteca pentru toți“ No. 587.—30 bani.

PRILEJ RAR PENTRU NOII ABONAȚI

Să-și dobândească

Colecțiunea Revistei «ION CREANGĂ»

Anul I 3 Lei } Anul II 6 Lei

Franco la locuință.

INȘTIINȚĂRI

După cum se vede, revista „Ion Creangă“ și-a mărit cuprinsul cu 4 fețe; aceasta este răsplata ei cea din-tăi pe care o face celor ce-o ajută.

Mai sunt încă multe de făcut; toate acestea stau în mâna întemeietorilor, abonaților și cetitorilor acestei reviste și numai în mică parte în curata noastră sârguință.

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă“ se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al său va fi gratuit

Redacția

Roagă pe toți colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult și cât de felurit, scris ceteț și pe o singură față a hârtiei. Asemenea, pe o foae, să nu fie lucruri amestecate.

Răspândiți

Revista

„ION CREANGĂ“

Intre cunoscuții

Dumneavoastră !

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :
T. Pamfile, str. Jarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . 5 lei
In străinătate . 6 «

DESPRE „ION CREANGĂ“

Dintr'un răvaș :

Revista Dv., cu toată aparența ei modestă, consacrată fiind literaturii populare, aduce mai mult folos neamului, de cât toate revistele personale cu pretenții de cultură.

Mulțumindu-vă pentru bună voința ce ați avut de a mi-o trimite, nu vă pot îndemna în de ajuns să continuați a-i păstră caracterul curat popular, căci, Doamne! bogată și frumoasă mai este literatura noastră țărănească!

T. Raica.

Profesor. Ploești.

20.—Casa lui Ion Creangă din Humulești, după o fotografie de azi, comunicată de G. A. Cosmăvici.

CUVÂNTARE LA CASA LUI CREANGĂ DIN HUMULEȘTI ¹⁾

Ne-am strîns astăzi mult norod aicea la căsuța copilăriei tale — moșule Ion Creangă; — la căsuța asta cari a fost odată în satul Humuleștilor, — la căsuța și la gospodăria asta pe cari vremurile vitrige și ucigătoare n'au putut'o erta și lasa așa cum era ea peatuncea, prin bătrâni, cînd Ștefan a Petrii și cu Smaranda lui își duceau în tihnă și cu rost viața lumii aceștia; — ne-am strîns acuma la căsuța asta unde dacă vînturile pizmașe ale întîmplării vor spulbera orișice urmă, deasupra tuturor, deasupra pămîntului și locului acestuia va împărăși deapururea: — umbra și spiritul tău, moșule Creangă, — duhul tău cel vesel și sănă-

¹⁾ Rostită la 17 Ianuarie trecut, de trimisul „Centrului Studențesc Iașan“. După dorință, se publică cu ortografia manuscrisului.

tos, atîta cît suflare și grai limpede moldovinesc să va mai simți și va mai răsuna prin preajma locurilor acestora.

Și ne-am strîns în clipa asta trecătoare nu să te slăvim *pe tine*—căci ce-ți trebuie *fie* slava noastră—nici să ne rugăm pentru ispășirea și er-tarea *ta* de pacate acolo pe unde vei fi fiind—moșule Creangă—căci de acestea noi vom fi avînd cu mult mai mare nevoie în virtejul sbu-ciumat al vieții noastre—ci inima și sufletul întristat și chinuit de vraj-bă ne mîină și ne va mîina fără'ncetare, cătră *tine*—să ne atingem fi-ința noastră înticăloșită, de duhul cel luminos al ființii tale.

Și de asta venim și ne-am adunat smeriți acuma, la *tine*, noi rătă-ciții sortii și vînturații pe căile nepătrunse ale destinului.

Că: *De când maica ni-o făcut,
Zile bune n'am văzut...*

Și Doamne, —Doamne ce-a mai fi fost pe aicea!

Iaca încolo așa cam în jos trebuie să fi fost școala lui bădița Vasile a Ilioaii, dascalul cari ț'o pus cele dintăi buchii în mîină—moșule Crean-gă;—mai încolo pe susă, pe unde amù trec nepăsători și neștiutori fel de fel de oameni, l'a fi găbjit cu arcanu pe betu bădița Vasile, de l'o luat în cătănie și-ai ramas pe urmă cu cealalant dascal chilăciul și fir-niitul Iordache;—și tot peacolo pe susă or fi fost și tărăbile lui moș Fotea Cojocariu cel cu ploconul Sfintului Niculai de curăle, —și cea-lantă a meșterului Chiorpec Ciubotariu—știi acea moșule Ioane—cari ti-o zugrăvit așa de mândru cu feleștiucul de răbuială.

Colo în deal spre mînăstiri poate să înfioară încă la suflările răci ale vîntului, teiul cel cu pupăza; în grădina mătuși-ta Mărioara hap-sîna cari era să te cotonogescă,—mai este oare cireșul cu pricina și cînipă a mai fi sămănînd cariva?

Pe ulițele estea îi fi umblat tu moșule Creangă cînd erai copil vioi și făr'de griji, strîgînd kiralesa și nihohio, vînjolindu-te cu ai tăi prin troene; ori cu năzdrăvana voastră ceată de urători;—și pe aicea tre-bue să-ți fi scapatat călcăile cînd v'o luat cu scurtătura popa Oșlobanu din capul satului și cînd nevasta lui Vasile a Aniții v'o fugărit cu co-ciorva aprinsă.

Și tot prin căsuța și ograda asta cîtă viață curat moldovinească s'a fi desfășurat!

Că era bine și dragoste multă în zilele cele neînourate ale tinereții tale și obiceiurile și datinile vechimii noastre erau păzite cu sfințanie neclintită și primite cu bucurie și ferite de nacazurile, amarurile și răs-triștele vremii cari a venit.

Pe la noi peacolo pe unde sîntem s'au dus și stîns toate *acestea*; pîrjol de înstrăinare a cuprins totul și vijălie de pîngărire a suflat tot

ce mai rămăsese obicei, simțire și credință cu adevărat creștinească și românească.

De jălea prăpădului ș'a înstrăinării ne oprim astăzi la căsuța moșului Creangă, la căsuța asta unde au sălășluit credința, dragostea, nădejdea nestrămutată a strămoșilor; —că poate om mai afla de vre-un Ion Roată ca să mai stea devorbă cu cei boeri și să le vîre în urechi și ce e drept în țara asta,—și ne vom mai înfiora și înviora la clocotul vre-unui chiuit de flăcăuan viteaz, plin încă de încrederea puterii singelui nostru.

Iară-și poate om mai putea prinde pe ici pe colè urma hazliului giambaș Nichifor Coțcariu să ni mai spue ceva așa, împrăștiind nacazurile și discrețind frunțile,—despre pățaniile sarmanii măicuți Evghenia desăgărița; —ori batîr pe aicea vom auzi și de cel Ivan Turbincă prin ce cotloane a mai fi rătăcind pe pămîntul ista—încîndu-și durerile în vutcă și'n cîntice de lăutari.

Vom mai avea noroc poate—în sătuțul tău cari a fost, moșule Creangă—să zărim încă pe supt vre-o streșină de șură ițiindu-se betul Stan Pățitu, —ori în vre-o curmătură de ulicioară să mai dăm mîna și buna vremea șugubățului și chiaburului Dănilă Prepeleac.

Că să stîng cu tății aceștia, ființi adevarate a pămîntului nostru! Și în vremurile estea când niamurile lui Ochilă, ș'a lui Păsărilățilungilă, ș'a lui Flămînzilă, ș'a lui Ștrul, ș'a lui Ițic, ș'a Malcii se'nmulțesc ca prundurile Ozanii și ca scaii drumurilor, — pe aicea pe unde ai trăit tu moșule Ioane Creangă, vom mai putea găsi firea noastră cea nepătată cari ne-ai prins'o cu grai sfătos și înțelept în pravila *ta*.

Ș'acuma umiliți îți cerem sprijin și revarsarea duhului tău blînd, plin de veselirea și de bunatatea străbună, asupra sufletelor și inimilor noastre ce să tot pleacă, să istovesc supt povoara mîhnirilor vieții noastre.

Moșule Creangă, învălui-ne în clipele acestea cu spiritul tău cel sănătos,—și dă-ne însuflețire, împuternicire, pentru slăvirea iubitului tău neam și scumpii și lăudatii tale Moldovi.

Dea Dumnezeu, cel necuprins de minte, țiitorul a toate, ca așa precum strălucesc și scîntie munții de-acolo din zare,—să strălucească pentru noi deapururea călăuză neobosită, umbra mărețului și sfîntului *tău* chip—moșule Ioane Creangă.

V. Todicescu,
Student în litere

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI

16. — Voinicel Oleacă.

Verde-o sălcioară...,
 Sus la Inidoară,
 Voinicel se 'nsoară !
 Voinicel Oleacă.
 De blagă ¹⁾ bogat
 De părinți sărac,
 Dumnezeu 'i-a dat !

El că mi-a plecat,
 Mândră 'și-a luat,
 Mândră și frumoasă,
 Cu sprinceana trasă,
 Cu geana sumeasă.

Și 'l-a apucat
 Câinii d'Armășeni,
 Și de Ardeleni
 Și de Moldoveni,
 La bir că 'l-au pus,
 Birul nămeșesc
 Și ardelenesc
 Și moldovenesc.

El ca să plătească,
 Birul nămeșesc
 Și ardelenesc
 Și moldovenesc.

Ce mi s'a gândit
 Voinicel Oleacă ?
 Ce mi s'a gândit
 El când a nuntit ?
 Naș că își punea
 Naș pe Dumnezeu !
 Nașă cine-i eră ?
 Maica Precista !
 Că mi-l dăruia
 Cu cirezi de boi,
 Cu turme de oi !
 Pe-alea le vindea,

Birul nu-l plăteă,
 Și nu se curățea...
 Apoi, dacă vedeă,
 Că tot mai aveă :
 Noauă morii 'n vânt,
 Măcinând porumb,
 Noauă sub pământ,
 Măcinând argint,
 Noauă la pârâu,
 Ce macină grâu,
 Noauă la fereastră,
 Bagă argint în casă.
 Ce mi se gândea ?
 Pe mândr'o luă,
 In cămar'o băgă,
 Ș'apoi o 'ntrebă :
 — Mândră, mândra mea,
 Mândră și frumoasă,
 Chip de jupâneasă,
 Cu sprinceana trasă,
 Cu geana sumeasă,
 Tu să te gătești,
 Și te premenești,
 Eu o să te duc
 La Târgul de Flori,
 Că vin negustorii,
 Ca să mi te vând!...»
 La Târgul de Flori,
 El ce 'mi-ș făcea ?
 Incepe-a strigă :
 — Aici de voiți,
 La robi de vândut!...»
 Și că 'mi-ș veneau,
 Pe-acolo treceau,
 Mocanii cu sare,
 Și el : — La robi de vânzare !
 Cine s'o află,

¹⁾ Blagă, bogăție : car, vite, bani, ș. a.

Și s'adevără,
 Să-mi dau pe mândră,
 Bănișorii să-mi deă,
 Bani cu chivără
 Și francii cu poala !»
 El că o și dă !...
 Nimini nu s'afală !
 Ba că mi s'afală,
 Un mic turculean
 Șade pe-un maidan
 Și numără la banii
 Și la mărgeanii...
 — Turculeșule,
 Hoșomanule,
 Ia-ți pe mândra mea
 Și dă-mi bani cu poala !...
 Turcu' c'o luă !
 El că 'mi-ș mergea,
 Și'ncepe-a glumi.
 Dar mândra-i zicea :
 — Gingășelule,
 Mititelule,
 Copilașule !
 Nu pili cu pilda,
 Nu glumi cu gluma !
 Stăi să ne'ntrebăm,
 Și apoi să vedem
 Din ce neam sântem ?
 Eu sunt fata popi,
 Fata popi Opri,

(Auzită de la Ioniță M. R. Dumitrașcu, din Boureni-Doljiu).

Din țara Moldovi...
 — Și eu sânt băiatul popi,
 Băiatul popi Opri,
 Din țara Moldovi...
 — Atunci stăi să mai vorbim,
 Că prea ne asămuim !
 Sântem frățiorii,
 Ca doi gemiorii !...
 Ea că nu credea,
 Și iar 'l întrebă :
 — Nică, frate Nică,
 Noi când am fost mici,
 Când ședeam pe vatră,
 Eu m'am necăjit
 Și te-am și lovit,
 Cu vâtrariu'am dat,
 Capu' ți l'am spart !...»
 Și tot ea zicea :
 — Ridică-ți fesii',
 Ca să-ți vâd sămnii' !...»
 Sămnii' că-și vedeau,
 Atunci se cunoșteau !
 — Olece, Olece,
 Vin' na-ți mândra ta,
 N'ați pe soru-mea,
 Mândrulița ta !
 Banii ce 'f'am dat,
 Eu te-am înzestrat,
 Ca pe-un bun cumnat !...»

N. J. Dumitrașcu.

POVEȘTI

22.— Hasan picior de găină.

A fost odată ca nici odată, dacă n'ar fi fost, nu s'ar fi povestit. A fost un împărat, împăratul acela n'avea băeți de la tinerețe pân'la bătrânețe. La vreme de bătrânețe i-a trimis hârtie Impăratul Roș, ca să iasă la război; el când o plecat de acasă, o spus împărătesei că de-a veni și n'a găsi un copil are s'o tae.

După ce-o plecat el la războiu, împărătița s'o apucat de măturat prin curte. Când o mântuit de măturat, un fir de mazere, când ea da gunoiul afară, tot sărea înapoi. Văzând împărătița că tot sărea înapoi, l'o luat, l'o vârit în gură și l'o mâncat. După ce-o mâncat firu' cel de mazere, împărătița o *purces în poziție*. După aceea o născut un copil și i-o pus numele Vasilică făt frumos, urmă de busuioc.

Băetul acela, cât creștea un băet de iștilalți într'un an, el creștea într'o zi. O crescut el până la vârsta de 7 ani și l'o crescut împărătița până l'o dat la școală. După ce l'o dat la școală, o învațat la școală până ce-o fost de 10 ani. Când o ajuns în vârstă de 10 ani, se făcea că se joacă cu băeții de școală, și când îi trântea de pământ îi omora. Și tot îl lua și-l da la închisoare și mă-sa da parale și-l scotea de la închisoare. După aceea iar îl ducea la închisoare și mă-sa iar da parale și-l scotea de acolo. Mă-sa văzând că nu mai are chip, s'o apucat ș'o făcut o bașcă de schiță și l'o închis acolo ca să nu mai aibă chip să ucidă băeții. Și l'o ținut mă-sa închis în bașcă 4 ani de zile. După aceea o trimes el răspuns ca să-i vie văru-său la dânsu'.

Vine văru-său la dânsu', intră în bașcă la dânsu', o stat de vorbă cu dânsu' și o eșit de-acolo. Vine văru-său și-a doua zi, stă de vorbă cu dânsu', când o vrut să plece el l'o întreat: — „Măi vere ia să-mi spui cine stă la închisoare, acei viteji ori acei păcătoși?”. Văru-său i-o răspuns: — „Nu știu”. După aceea s'o dus l'a împărătița și i-o spus:

— „M'o întreat Ionică făt frumos, că cine stă la închisoare, acei viteji, ori acei păcătoși”. Impărătița i-o spus: — „Când te-o mai întreba, să-i spui că stau la închisoare acei viteji, nu acei păcătoși”.

Când o venit văru-său la dânsu', i-o spus: — „Măi vere am întreat azi pe învățătoru' nostru și mi-o spus că acei viteji stau la închisoare și nu acei păcătoși”. Când o auzit el așa, că stau acei viteji la închisoare, s'o pus pe gânduri. O stat el așa pe gânduri până pe la miez de noapte, când pe la miez de noapte s'o sculat și i-o dat un pumn la bașca ceea de-o vârit-o în pământ de 12 stânjeni. O eșit și s'o dus de-o intrat în casă și i-o spus mâne-sa că-i bolnav. Măsa l'o întreat: — „Cum ești bolnav?”. El i-o spus: — „Mamă, o venit 12 zmei azi-noapte, și-o sfărmat bașca peste mine și eu m'am îmbolnăvit de frică”. Impărătița l'o crezut că-i bolnav și-i aducea fel de fel de mâncări, cari de cari erau mai bune.

Se scoală el într'o dimineață și-i spune Impărătiței: — „Mamă, am visat că am ridicat curtea, și ți-ai pus țâța sub talpa curței, și am supt țâță și m'am îndreptat”. Mă-sa i-o zis: — „Dragu mamei, cum ai ridicat tu curtea, când n'a putu-o ridica tat-tău, c'o fost mai mare viteaz, d'apoi tu. — „Am s'o ridic”. S'o dus împărătița cu dânsu', o ri-

dicat el curtea și-o pus împărătița țâta sub talpa curții, el o lăsat curtea pe țâta mâne-sa și mă-sa o spus; — „Dragu mamei, ce, vrei să mă omori?“ — „Mamă, nu vreau să te omor, dar să-mi dai voe să mă însor“. — „Dragu mamei, îți dau voe să te însori“. — „Să-mi dai, mamă, bani de cheltuială, haine de primineală și cal de călărie“. S'o dus împărătița și i le-o dat. Scoate împărătița și-i dă o batistă și-i spune: — „Dragu' mamei, când ai vedea pe batistă trei picături de sânge, să știi c'am murit“. Scoate și el o batistă și-i dă mâne-sei: — „Mamă, să cauți și d-ta pe batistă și când ai vedea trei picături de sânge pe ea, să vii să mă cauți“. Ș'o luat buna ziua de la împărătița ș'o plecat.

Merge el zi de vară până'n sară, ca cuvântul din poveste, mult mândru înainte este. Mergând el pe drum așa, ajunge într'o pădure. Când o ajuns în pădure, s'o uitat înainte și i s'o părut că vede un foc mare; de ce mergea, de ce i se părea că focu-i și mai mare. Când s'o apropiat o văzut niște curți mari. Se duce la poartă și intră înăuntru în ogradă. In foșorul curților sta o fată, fata l-o întrebat: — „Păcat de frumusețea ta, că are să te tae zmeii, ce cauți pe aici?“ El i-o spus: — „Ce să caut dragă, am venit să-mi dai ceva de mâncare că nu mai pot, îs flămând“. L-o luat fata și l'o dus înăuntru și i-o dat de mâncare. Stând el așa la masă, numai ce aude troncănind pe ușă, și numai ce vede c'o intrat buzduganu' zmeilor, s'o învârtit de 3 ori împrejurul mesei, o făcut mâncarea nici caldă nici rece și s'o pus în cui. Se scoală el și pune mâna pe buzduganul zmeilor, o eșit afară și l'o zvârlit înapoi, și s'o dus înapoi 12 *mile* de loc. Atunci zmeii când o văzut așa o spus: „Ei măi fraților, la curtea noastră o venit un zmeu mai tare de cât noi“; și s'o întors unu înapoi, ș'o luat buzduganu, ș'o venit. Vasilică făt frumos ș'o luat paloșu' și s'o pus la poartă. Zmeii când o venit, care cum trecea tot îi tăia capu', până ce i-o tăiat pe toți și le-o dat foc. Dup'aceea o intrat înăuntru ș'o întrebat pe fată: — „Dragă, să-mi spui ce fel de om ești, ești zmeoaică?“ Fata i-o răspuns: — „Dragă, eu nu sunt zmeoaică, eu sunt fată de împărat. O fost într'o zi ceață și eu am eșit în ogradă ca să iau apă și zmeii m'o furat. Eu nici nu știu în ce parte vine împărăția tatei“. Atunci Vasilică făt frumos o luat pe fata ceia a împăratului ca soție.

Intr'o zi stând ei așa la masă, o văzut prin fereastră, afară pe prisă, o jumătate de om; avea o mână, un picior ș'un ochi. Vasilică făt frumos l-o întrebat: — „Care-i acolo?“ El o răspuns: — „Eu sunt Hasan picior de găină“. — „Da' ce cauți?“ — „Ce să caut? Am venit să ne luptăm.“ — „Ei, vin'înuntru să ne luptăm!“ — „Nu, eu vreau să eși tu afară ca să mă lupt cu tine.“ Iși ia el paloșu', eși afară și-l tae bucățele. Nici n'a apucat bine a intra înuntru și iar o strigat la dânsu': — „Eși afară

Vasilică să ne luptăm“. Ese iar afară și-l tae, l'o taiat iar de vre-o 5-6 ori și tot degeaba, nu putea să-i facă nimic. Pân' ce s'a dat el plecat, Vasilică făt frumos, de l'o tăiat pe dânsu' Hasan picior de găină, și i-o spus că numai capul să i-l tae. Ș'o luat și l'o pus pe-o scândură și l'o pus pe-o prispă și el o luat pe fata împăratului și s'o dus.

Când s'o dus la împărat, împăratul o spus că are să dea fata după Hasan picior de găină. Fata o spus : — „Tată, eu mă duc după dânsu', da' 1 an de zile el să nu vorbească cu mine de loc. El să stea în odaia lui deoparte și eu în odaia mea, să nu vorbesc cu dânsu' de loc“.

Acu' maina lui Vasilică făt frumos o scos batista ș'o văzut 3 picături de sânge pe dânsa; când le-o văzut ea, o început a plânge ș'o pus cai la trăsură ș'o plecat. Mergând așa, o ajuns într'o pădure; când a ajuns în pădure, iaca 3 șopârle erau în drum; de 2 s'o ferit, dar una o stat ș'o trecut roata trăsorii peste dânsa și i-o tăet capu'. Atunci celelalte două șopârle s'o dus ș'o adus *iarba fiearelor* și o dat pe la gātu' șopârlei celeilalte ș'o înviet. Și iarba o lăsat-o ca s'o iee mama lui Vasilică făt frumos.

Mama lui când o văzut c'o înviet pe șopârlă cu iarba ceea, zice : — „Ia să iau și eu iarbă de asta, poate am să înviu și eu pe băetu' meu“. Când se duce, o ajuns la curțile cele, o văzut pe Vasilică făt frumos tăet, s'o dus și l'o spălat bine și i-o dat cu iarbă pe la gât și s'o închegat. I-o dat cu iarbă pe la ochi și pe la nas și s'o trezit.

— „Ei mamă, mult am dormit“. — „Ei dragu' mamei, mult dormeai dacă nu eram eu. Ei, dragu' mamei, acu hai să mergem acasă“.

— „Mamă, să știu de bine c'am să mai mor de două ori și pân'ce nu m'oi duce s'o iau pe fata împăratului nu mă las“. Măsa i-o spus : — „Dragu' mamei, nu te duce, nu vezi ce-ai pățit și acu te duci să te omoare iar?“ — „Mamă, mă duc, cum mi-a face Dumnezeu, da eu mă duc“.

Se duce el, ajunge în orașul unde era împăratul și Hasan picior de găină. Se duce el la un moșneag; moșneagu' aceala era în margina satului și cânta din cobză. Se duce la dânsu' : — „Buna sara moșule“. — „Mulțămim d-tale“. — „Nu mă lași să mâi și eu la d-ta“ ? — „Cum nu, dragu' moșului; ba, dacă-i vra, poți să stai la mine, că n'am nici un copil“. O stat băetu', s'o dus înuntru, i-o pus moșneagul ș'o mâncat; l-o învățat moșneagul să cânte din cobză.

Acu' se împlinise anu' ca să facă Hasan picior de găină nuntă cu fata împăratului. Hasan picior de găină o împacat niște scripcari și acei scripcari n'aveau cobzari. Se duc scripcarii acolo la moșneag. — „Ei mergi cu noi cu cobza“? Moșneagul le-a spus : — „Eu nu merg, dar vă dau băetu'. Da' nu cumva să amăgiți băetu'“. O luat scripcării băetu'

și s'o dus cu dânsu' la cântare. Când s'o dus acolo o cântat o zi și-o noapte. A doua zi cântând ei așa, fata împăratului tot trecea pe lângă dânsii. Când o trecut întâi fata împăratului pe lângă dânsii, Vasilică i-o pus *chedică* și ea l'o stupit, că ea nu știa că e Vasilică făt frumos. Scripcari ceilalți când o văzut că i-o pus *chedică* și ea l'o stupit, ei acu nu știau ce să facă de frică. „Măi băete, ce vrei tu să faci, vrei să ne ucidă împăratu' să ne tae? De ce pui *chedică* la fata împăratului?” Da el: — „Sunteți proști, moșule, da un'se află să fac eu ceva, nu fac eu nimic“.

Când o mai trecut a doua oară fata împăratului, el o întins mâna și i-o dat un inel, ea când o intrat în odae și când o văzut iscălit numele lui, s'o întors înapoi și l'o chemat în odae. — „Ei, Vasilică făt frumos, să mă erți că n'am știut că ești tu și te-am stupit“ ! El i-o spus: — „Ei, acu să fii veselă, să-ți faci *coraj* și să întrebi unde-s puterile lui și când ți-a spune unde-s puterile lui, să vii la bordei la moșneag și să-mi spui“.

Ea seara l'o întrebat pe Hasan picior de găină: — „Acu Vasilică făt frumos o murit, nu mai ai frică de nimeni, acu să-mi spui unde stau puterile tale?“ — „Ei, puterile mele stau la lacu' cu lapte dulce, la porcu' grohăitor și'n porc este-o vulpe și'n vulpe este un *iepur* și'n iepur este o lădiță și'n lădiță este o răcliță mică și'n răcliță sunt trei gândaci și când or ucide acei trei gândaci, atunci și eu sunt mort“.

Atunci ea s'o sculat, ș'o eșit afară; s'o dus la bordei și l'o găsit pe Vasilică făt frumos acolo. L'o scos afară și i-o spus: — „Vasilică făt frumos, el mi-o spus că puterile lui sânt la lacu' cu lapte dulce, la porcu' grohăitor și'n porc este o vulpe și'n vulpe este un iepur și'n iepur este o lădiță, și'n lădiță este o răcliță mică și'n răcliță sânt trei gândaci și când îi ucide acei trei gândaci, atunci și el moare“.

Ș'o luat Vasilică făt frumos ș'o plecat. El cât merge, ajunge la un popă, popa acela era chior, și avea trei fete, le ținea într'un beci, și avea niște capre și păștea caprele prin ogradă și se mulgeau singure și popa mânca lapte. Când s'o dus Vasilică făt frumos nu se sătura de lapte, că mânca și el cu popa. Dacă a văzut popa că el nu se mai satură de lapte cum se sătura înainte, el o strigat:— „De-i fi fată, a mea să fii, de-i fi ficior al meu să fii“.— „Apoi, zice el, îs ficior!“ — „Ei, al meu să fii. Dragu' tatei, pe moșia lupului să nu te duci, pe moșia ursului să nu te duci, pe moșia zânelor să nu te duci, pe moșia porcului să nu te duci“. Când o auzit el c'o dat de moșia porcului pe acolo bucuria lui.— „Dragu' tatei, toate să le faci, numai pe moșia zânelor să nu te duci c'au să-ți iee ochii ș'ai să rămâi cum am rămas eu“.

Scoală Vasilică făt frumos, ș'o luat caprele și s'o dus pe moșia lupului. S'o dus, caprele păștea, el ședea în băț și cânta din fluer. Numai ce vine lupu' la dânsu': — „Ei Vasilică făt frumos, ce cați pe moșia mea?” — „Ce să caut? Am venit și eu să pasc caprele.” — „Nu se poate, eu vreau să mănânc inima din tine.” — „Vrai să mănânci inima din mine? Vină'ncoace!” Când s'o apropiat lupu' de dânsu', i o tras o ghioagă'n cap și l-o omorît pe lup. S'apucă și ia *chelea* de pe lup ș'o pune pe băț ș'o aduce acasă. Când o venit acasă, o pus-o pe o culme. Popa l-o întreat: „Dragu' tatei, ce ai zvârlit pe culme?” — „Ce să zvârl? o chiele.” — „Da' ce fel de chiele?” — „Ia o murit un ied, și l'am *juchit* ș'am luat chelea.” — „Ei las', dragu' tatii, unde-s vite și pagubă.”

Scoală băetu' dimineață și se duce pe moșia ursului, vine ursu' la dânsu': „Vasilică făt frumos, ce cauți pe moșia mea?” „Ce să caut? Am venit să pasc și eu caprele!” — „Nu se poate, eu vreau să-ți mănânc inima din tine, ce cauți pe moșia mea!” — „Ei, vin ș'o mănâncă.” Când o venit ursu', la dânsu', i-o tras o ghioagă și l'o ucis și pe urs, și i-o luat chielea, ș'o pus-o'n băț ș'o adus-o acasă. O pune pe culme; îl întreată popa: — „Da asta a cui chele-i?” — „Asta, o murit țapu' cel mare și i-am luat chielea ș'am adus-o acasă.”

— „Las', dragu' tatii, unde-s vite și pagubă, nu-i nimic.”

Scoală dimineață, se duce pe moșia zânelor. S'o dus și s'o pus pe o fântână ș'o început a cânta din fluer. Cântând el așa, numai ce vede că vine la apă o zână șchioapă. Când o văzut-o, o început a cânta și zâna o început a *giuca* ș'o giucat până la vremea mâncării. Dup'aceea o luat apă și s'o dus acasă la cele lalte. Când o văzut-o celelalte, o luat-o la bătae: „Șchioapo, unde ai stat pân'acu, de ne-ai făcut de nici n'am mâncat, nici apă n'am băut pân'acu?” — „Hei, voi nu știți nimica ce este la fântână!” — „Da' ce este?” — „Este un băet de cântă din fluer de nici nu se mai află.” — „Cum se poate.” — „Haideti și vedeți și D-voastră dacă nu mă credeți.”

Când o venit celelalte la dânsu', s'o repezit numai decât la dânsu' ca să-i iea ochii. El atunci o început a cânta și ele a giuca, ș'o giucat pân' la amiază. Când la amiază băetu' n'o mai putut să cânte din fluer și l'o strâns în dinți și l'o stricat. Când o văzut ele c'o stricat flueru', iar pe dânsu' numai decât ca să-i iee ochii. Da el de colo: „Ho, stați pe loc. Vedeți copaciu' cela?” — „Il vedem.” — „Mergeți și aduceți o *beschie* și un topor și eu am să vă scot de acolo un clarinet mai bun ș'am să-l pun aici la fântână, de câte ori îți veni aici să vă cânte.”

S'o dus acasă ș'o adus toporu' și beschie ș'o dat gios copaciu' cela și l'o curmat ș'o făcut un trunchi așa, i-o bătut o pană la un capăt și o pană la alt capăt și le-o chemat pe dânsele: — „Vedeți inima lem-

riului?" — „O vedem“. — „Iaca vârîți mânele ca să scoatem inima lemnului, ca să facem un clarinet să vi-l pui aici la fântână, să vă cânte singur“. S'o dus ș'o vârît mânele cu toatele, numai șchioapa nu vra să vâre mânele. El i-o spus: — „Dacă nu vâri d-ta mânele, să știi că nici clarinetul nu are să iasă bun, iese crăpat“. Dacă o văzut ea așa, o vârît și ea mânele. Se duce el și dă cu toporu' și sare o pană, se duce și la capatul celalt, dă, și sare și pana cealaltă. Atunci le-o prins bine mânele acolo și ele o început a răcni: — „Mă rog dă-ne drumu' că murim“. — „E, nu vă temeți. Acu să-mi spuneți unde ați dat ochii popei cari i-ați luat?" — „Du-te acasă și vezi după icoană este o răcliță și ochii popei sânt în răclița ceea. Mă rog dacă te duci acasă, este o soră a noastră acolo, da să n'o sparii“.

Când se duce el, cum o întrat pe ușă, ce o văzut înăuntru s'o spaimântat. O văzut înuntru o namilă mare de om și înșirate numai ciolanele, n'avea carne de loc pe dânsu'. Se duce, o sfărmat o bucățele și i-o dat foc. Se duce și caută după icoană, ș'o luat răclița în care erau ochii popei. Vine înapoi: „Ei, și cum să pun eu ochii popei?" — „Să te scoli dimineața, pe nerăsărita soarelui, să-i pui pe o farfurie, să le dai prin rouă și să strigi de trei ori: «Fiecare ochi la loc să meargă», c'apoi fiecare ochi se pune la loc“. Pune el mâna pe topor și le-o tăet pe toate bucățele și le-o dat foc și le-o vânturat în vânt.

Se duce acasă, o stat până dimineață, se scoală dimineațe și spune popei: — „Părinte, să iei o leacă de apă, să te speli pe ochi și să eși afară“. Atunci popa i-o zis: — „Până acu nu mi-ai spus cuvântu' aista, de acū văd că ți-i greață de mine de vreme ce-mi spui să mă spăl pe ochi“. — „Nu, așa îți spun eu“. Se spală pe ochi și o eșit afară. Se duce el ș'o dat ochii prin rouă ș'o chemat pe popă la dânsu'. Vine popa și'ncepe el a spune: — „Fiecare ochi la loc să meargă“. S'o pus ochii popei la loc și când o văzut popa că i s'o pus ochi iar la loc, l'o luat și l-o înghițit de trei ori și iar l'o dat afară. Atunci popa o zis: — „Bodaproste fiule că m'ai mai făcut să mai văd lumea cu ochii încă odata“. S'o dus în beci ș'o scos popa cele trei fete care le ținea în beci. El până atunci nu le a scos de frica zânelor, ca să nu le iee ochii.¹⁾

Se scoală băetu', se duce cu caprele pe moșia porcului. Când o ajuns la moșia porcului, porcu' o eșit și l'o întreat ce caută pe moșia lui. El o spus: — „Ce să caut? Am venit ca să pasc și eu caprele“. — „Nu se poate, dacă e vorba așa, hai să ne luptăm“. S'o luat ei la luptă și s'o luptat până la amează. La amiază o *chicat* porcu' într'o parte și Vasilică făt frumos într'o parte. Porcu' o strigat: — „Stăpâne, stăpâne, ce nu te face D-zeu c'un fir de papură să trag prin dinți, să-mi răcoresc amaru' meu și să lărgesc moșiile tale“. Vasilică făt frumos o

1) *Despre această parte, veți Tudor Pamfile, Gruuiul vremurilor (Povești) p. 121-6.*

strigat: „Fata popii cea mai mică, ce nu te face D-zeu c'un colț de prescură și c'un pahar de băutură, să-mi răcoresc amarul meu și să lărgesc moșiile voastre“. Atunci porcu' o intrat în lacul cu lapte dulce și Vasilică făt frumos o plecat acasă.

Când o venit Vasilică făt frumos acasă, o chicat ca cum ar *shi* bătut de cineva. Popa când o văzut așa, o zis: — „Dragu tatii, mâne când s'a duce cu caprele să mergeți după dânsu', să vedeți nu cumva ceva se luptă cu porcu' ?“

Dimineața iar s'o sculat ș'o plecat iar pe moșia porcului. Fata cea mică a popii s'o luat ș'o *mărs* din urma lui și s'o pus într'un dos de copaci și-o privit cum s'o luptat el cu porcu'. Sara iar, când o strigat porcu': „Stăpâne, stăpâne, ce nu te face D zeu c'un fir de papură'n dinți, să răcoresc avanu' meu și să răpun dușmanu' tău“. Vasilică făt frumos iar o strigat: „Părinte, părinte, pocni-ț'ar urechile, cum ț'o pocnit ochii ce nu te face D-zeu c'un colț de prescură și c'un pahar de băutură, să răpun dușmanu meu și să lărgesc moșiile tale“. Atunci fata popi o auzit.

Când o venit sara acasă, o întreat-o popa ce-o făcut el acolo. Ea a spus: — „Tată, s'o luptat cu porcu'“. — „Ei, și ce-o spus ?“ — Ce să spue, o spus: Părinte, părinte, ce nu te face D-zeu c'un colț de prescură și c'un pahar de băutură, să răpun dușmanu' meu și să lărgesc moșiile tale“. — „Dimineața când s'o duce el, să ei o prescură și să ei un ulcior cu vin și să te duci după dânsu' și când o striga, să-i dai să bee și să mănânce“.

Dimineața, iar s'o sculat și s'o dus iar să se lupte cu porcu'. Fata popii o luat un ulcior cu vin ș'o prescură și s'o dus după dânsu'. Când o strigat Vasilică făt frumos, fata popi s'o dus și i-o dat prescura și ulcioru' cu vin, ș'o băut ș'o mâncat. Atunci porcu' s'o întins el singur și Vasilică făt frumos l'o *despintecat* ș'o scos dintr'însu vulpea, și din vulpe o scos iepurele și din iepure o scos o lădiță și din lădiță o scos o răcliță. Când s'o uitat în răcliță o văzut trei gândaci, atunci el o luat ș'o ucis pe loc unu. Pe urmă o venit sara acasă la popă.

Dimineață s'o sculat ș'o venit în orașul unde era Hasan picior de găină. Când o venit în oraș s'o dus și s'o îmbrăcat bine și și-o luat niște stecluțe ș'o pus niște apă într'însele și s'o făcut doftor și umbla prin oraș și striga: — „Doftor de'ndreptat oameni bolnavi“. El, de cum se apucase la luptă cu porcu', Hasan picior de găină se îmbolnăvise. Atunci când o auzit că strigă „doftor de'ndreptat oameni“, o trimăs pe fata împăratului, o zâs: — „Du-te și cheamă pe doftoru' ceala să vedem nu m'a pute îndrepta“. Fata împăratului o eșit afară și l'o chemat înuntru.

Când o intrat înuntru Vasilică făt frumos, Hasan picior de găină când s'o uitat la dânsu' l-o cunoscut, dar n'avea nici o putere, căci îi luase puterile. Hasan picior de găină i-o spus: — „Vasilică făt frumos, te rog să mă lași în cât mă gălesc”. Vasilică făt frumos i-o spus: — „Dacă mi-i dărui biciu cel de foc, eu te las”. Hasan picior de găină o spus că i-l dăruiește.

După ce i l-o dărui, Vasilică făt frumos i-o spus: „Hasan picior de găină, eu te-aș lăsa în ce fel te găsești, dar nici tu nu m'ai lăsat pe mine”. La urmă Vasilică făt frumos o scos răclița din buzunar ș'o ucis și pe ceilalți doi gândaci. Atunci Hasan picior de găină muri și el.

L-o luat Vasilică făt frumos și l-o tăet și i-o dat foc; după ce i-o dat foc o luat el pe fata împăratului ca de soție ș'o făcut nuntă trei zile și trei nopti, cum îi datina de domni și de'mpărați.

Jud. Fălciu

C. Mărgăritescu.

COLINDE

13. — *Strigă, strigă d'un împărat,
Că-ți aduc d'un leu legat,
D'un leu legat și ferecat.
Să dai starea jumătate
Și țara a treia parte.*

Ei, ei!

*Iar (N.) făt frumos,
Dimineață se sculă,
Pe ochi negri se spală,
Mâna'n sân că mi-o băgă,
D'o cheiță că-mi scotea,
Grajdiu de piatră dăscuiă,*

Ei, ei!

Cercă murgii,

Cercă surii,

*'Mi găsi murgul cal mai bun,
Cal mai bun și mai blajin.*

Afară că mi-l scotea

De atârnaț mi-l legă.

Apoi în casă-mi intră,

Alte haine-mi îmbracă,

Ei, ei!

Alte haine,

Alte arme,

Apoi îndată-mi ieșă,

Picioru'n scară puneă,

Și-apucară'n vânătoare,

În vânătoare spre ogoare,

Ei, ei!

Când în marginea ogorului,

Dete peste cuibu' leului.

Leul din gură grăiară :

Ori din luptă să ne luptăm,

Ori în săbii să ne tăiem,

Ei, ei!

Ei la luptă se luară,

Și-mi luptară,

Și-mi luptară

Zi de vară

Până'n sară,

Fără pic de hodineală,

Ei, ei!

Când dete soarele'n dăseară,

Prinse leul și-l legară,

*La 'mpăratu' că-l duseră,
Și din gură așa-mi grăiară :*

*— Buna sara d'un împărat,
Ț'am adus d'un leu legat,
D'un leu legat și ferecat,
Să dai starea jumătate,
Și țara a treia parte,*

Ei, ei !

*Hopor, hoporate,
La mulți ani cu sănătate !*

14.—*Sus la vârșea munților,
Jos la râpa șoimilor,
Unde râul se repede,
Se repede p'o lespede,
De făcut ce mi se face ?
Face mi două prundurèle ;
D'între două prundurèle,
E (N.) d'ochi-și negri,
De nălbește darur'le,
Darur'le, soboanele.
Tare mi vine d'un junel,
D'un junel p'un călușel,*

*Tot venind, moarte-și făcând,
Și din gură așa-și grăind :
Fă-mă, Doamne, ce mă-i face,
Fă-mă un voinicel șoimel,
Cu-aripioare pestricioare,
Cu piciorușe gălbioare,
In prunduri că să mă las,
Pe (N) să ți-o iau.*

*Nu ți-o iau roabă să-ți fie ;
Doamnă aleasă ca să-ți fie,
Și ție, și curților,
Nor' dalbă părinților
Cumnăfică fraților,
Fraților, surorilor,
Gazdă călătorilor,
Stăpână argaților.
Iar (N) d'ochi-și negri,
Ea să-ți fie drăgostoasă.*

*Rămâi, gazdă, sănătoasă,
Noi pornim la altă casă.*

[Com. Aref. C. N. Mateescu.
Argeș]

POVESTIRI ȘI LEGENDE

65.—Când a cânta cioara 'n par!

Intr'o vreme, hăt demult, eră la o mănăstire un călugăr și, ca să nu spun minciuni, avea ca la 40 de ani încheiați. Da' rău, da' rău, cum nu ți-a mai dat ochii a vedea. Parcă ar fi vrut numai peste potcapu' lui să lumineze soarele, nu alta.

Și numai iaca, într'o zi, pe când *grijea* el în mănăstire, intră o cioară pe ușă, că era deschisă ușa. Ș'apoi ce socoți, dragul meu? Poate că tocmai Necuratul să fi fost — cruce de aur în casă! Că numai el se schimbă așa în fel și chipuri de lighioane. Și cum mătură călugărul, ce-i vine lui? Izbește de vre-o câteva ori cu mătura după cioară, da' cioara nu se mișcă, Doamne ferește, de pe policandru. — Hâci *gobae* !... se năpustea călugărul, da' cioara nici gând n'avea să se ducă.

— Hâci *haramule* !... a strigat și mai furios călugărul, și dă s'o pălească cu mătura. Da' cioara nici atâta nu-l asculta : parcă crescuse acolo

— Hâci, *drage!*... a strigat în sfârșit călugărul și când a văjăit odată cu mătura, ai fi gândit că vrea să *ferme* cioara. Și cum a zis cuvântul lui Ducă-se-pe-pustii, și dă, socot că nu-i lucru de șagă, ca tocmai în sf. mănăstire, cioara s'a mișcat din loc, a răs cică de trei ori și, pe urmă, cât ai clipi, și-a făcut vânt pe ușă de s'a oprit drept în copacul de dinaintea mănăstirii și unde a prins a cânta pe limba ei!

— Hâci, lighioană hăi,—face călugărul, vrând să alunge biata cioară și de pe copac, că parcă-i strica ceva. Da' nu l'a răbdat Dumnezeu. Că așa, ca din văzduh, l'a apucat *cârceii* pe călugăr, știi, ca pe vremea holerei celei mari, și ședea țapăn și se tot uita la cioara ceia și-i asculta cântecul ei.

Ș'a stat el, ș'a stat, ș'a ascultat vreme de 100 de ani—zău na, așa să trăesc! —Și când s'a împlinit cei 100 de ani, hai că se trezește călugărul și degrabă dă să intre'n mănăstire, așa cum eră el cu mătura în mână, cu chip, mă rog, să măture. Și se ținea, oameni buni, că el amu, nu de mult eșise. Da' când colo, iaca tocmai atunci eșiau cei-l'alți călugări și arhimandritul de la sf. slujbă a Invierii, că erau sf. Paști atunci. —De unde ești tu?— îi face Archimandritul. Da' ceilalți toți încremeniți se uitau și-și făceau semn că nu l'au mai văzut. Zice: —De aici. Eu is călugărul Inochintie Calu, ce? nu mă mai cunoașteți amu? Când au auzit ei o așa minune și-au făcut cruce. —Cum—zice —ești tu de aici? —Pacatele mele, iaca —zice— am alungat amu cioara ceia din mănăstire și vin înapoi să mătur. Că doar nu-s *tehui!*... Și le-a spus călugărul ce-a pățit din fir în păr.

—E, he, hei.... —face un călugăr bătrân, bătrân—am auzit eu de un călugăr de aici de la mănăstire, care a pățit cum spui tu, da' de mult tare....

Și s'au întors toți călugării și cu archimandritul și-au făcut rugăciuni și aghiazmă *luminată* și când au mântuit ei cel din urmă cuvânt, de odată călugărul cel rău, care ședea cu mătura în mână, s'a risipit în *miș-fărâme* și a intrat în pământul mănăstirii.

Și de atunci —zice,— că în noaptea de Paști iesă, înainte de începutul sf. slujbe, un *moroiu* și lumea zice că-i sufletul călugărului celuia rău. Și bate atunci toaca la mănăstirea Vorona drept în crucea nopții..

Și iaca vedeți: numai lui nu și-a făcut bine, da' se chiamă că și amu face rău la alți, care ferească Dumnezeu s'ar afla să se întâmple pe vremea aceia acolo, unde bate el toaca. Că iaca, nu mai departe, bietului Toader a lui Ungureanu nu i-a luat o mână și nu l'a *tehuit* sărmanul? Nu și-a făcut cruce la vreme bietul om și l'a nenorocit. De s'ar fi însemnat cu sf. Cruce, l'ar fi *hâtcâit* pe moroiu!

E, hei....! Mai bine zi că mare-i puterea lui Dumnezeu. O sută de

ani a stat călugărul cela acolo ca bătut în ținte pentru răutatea lui, că voia să alunge cioara și cioara-i bună la Dumnezeu! Și dă, mai știi, poate că de atunci a fi rămas și vorba ceia: „Când a cânta cioara'n par“ adică „la paștele Calului“....

*De la moș Panaite Ion din
Mănăstireni, Botoșani.*

D. Gr. Furtună.

66.— Barza și pițigoii.

Se zice, că într'o vreme, barza nu scosese pui. Ca să se mai mângâe, ea luă să crească un pițigoii mic ca o luleușă. Cât era ziuca de mare vara, barza aducând viermișori și lăcuste în cioc, își hrănea puiul. Azi așa, mâine-așa.... de la o vreme se luă și biata barză de gând; cum, de atâta cârd de vreme să nu mai crească puiul ei, de loc. Treacă-meargă, dar să auziți ce s'a întâmplat.

Intr'o zi, unde nu se porni mare Doamne, o ploaie cu piatră, de credeai că e prăpăd de lume, nu alt ceva. Barza își luă puiul și se duse în pădure. Acolo, amândoi se suiră într'un tufan mare, să mai stea la *adolie*¹⁾. Pițigoii de unde până unde, găsește o scorbură și se bagă în ea. Ploaia și piatra venia mereu. Barza, începu a grăi către pițigoii :

— Maică!.... ce prăpăd de Dumnezeu este-afară!

— He, he, mamă, asta nu este nimic, să fi fost pe timpul cu zăpada roșie, atunci să fi văzut.

— Păi, bine, da' tu de atunci ești?

— Încă și mai și.

— Fir'-ai al *cornii* de pocitură. Eu te luasem să te cresc, și tu, erai mai mare de cât mine,—și, harști, băgă ciocul în scorbură și nu-l scoase de acolo de cât mort. Așa.... o păți bietul pițigoii!

*Aușită de la Mitrică ol lui Gh al Badii,
din Zlătărei—Vâlcea.*

Gh. Fira.

67.— Din ce e făcut șoarecele și mâța.

Când corabia lui Noia umbla pe fața pământului, Nefartatului îi era tare ciudă, că și oamenii ceia n'au murit. Hai! să-și bage el coada și acolo. Se duce și, sub chip de șoarec, începe a roade corabia lui Noia la fund. Ronțai! ronțai! hai prinde de veste Dumnezeu și sloboade din cer o mănășă și zice: „hap, mâță, prinde pe dracu'“. Mănășa s'o prefăcut în mâță și numai cât l'o omorât, căci să-l mănânce nu putea, că era necuratu'; și apoi cu trupu' lui o astupat borta ce o făcuse corabiei, că altfel se înecau. Pentru aceia șoarecu' nu-i *animală*, ci dracu' chiar, iar mâța-i mănășa lui Dumnezeu.

Ungureni—Botoșani.

V. Moisiu.

1). *Așdavadă, adăpost.*

68.—Sămânța Tutunului.

Un drac se făcuse călugăr. Intr'o zi ceilalți călugări începură să observe, că, dacă se cânta cheruvicul, fratele Ghiță eșia afară. Așa se numia noul călugăr. Ceilalți se sfătuiră și într'o zi încuiară ușile și începură să facă sf. slujbă.

Dracul văzând că n'are pe unde să iasă, pocni în mijlocul bisericii. Nu rămase din el, de cât o materie neagră, ce mirosia grozav a tutun.

Strângându-se acea murdărie, se aruncă în niște gunoae. Iar peste puțină vreme răsări în acel loc o plantă necunoscută, care nu era alta de cât tutunul de azi.

*Culese cu ajutorul absolventei Maria
Săcrieru din Florești—Tutova.*

Virginia Stan.

VRĂJI ȘI FARMECE

12. De dragoste.

Sâmbătă dimineața m'am sculat, afară am ieșit, n'am văzut soarele răsărind, ci am văzut noauăzeci și nouă de *arzoaice*¹⁾ venind: cu foc încălțate, cu foc îmbrăcate, cu foc încinse, cu foc cuprinse și noauăzeci și nouă de stânjeni de pară din gură afară....

Voi noauăzeci și nouă de *arzoaice*, unde vă duceți?...

—Noi ni ducem să ardem codrul cu lemnele, câmpul cu erbele!

—Voi nu vă duceți acolo, duceți-vă la cutare (numele băetului sau fetei căreia i-se face de dragoste) (repetat de 3 ori). Pe gură vă băgați, la inimă vă așezați: și-i frigiți, și-i ardeți, și-i întoarceți: ochii lui la ochii mei, fața lui la fața mea, drumul lui la casa mea. — De departe când m'a vedea, să-i pară ochii mei, ochi de șoim; fața mea, față de Domn;—buzele mele faguri de miere.—Cum e ales păunul de toate penele și busuiocul din toate buruenele, așa să fiu și eu aleasă din toate fetele, din toate nevestele, din toate preutesele, din toate giupinele, din toate cucoanele; cum se bate lumea după aur și argint, așa să se bată și după vorba mea, după sfatul meu, după jocul meu; Eu sunt vișin din munte adus, în fruntea adunării pus. Amin!

Darabani-Dorohoiu.

J. Postolache.

13. De dragoste.

(Se zice când te duci undeva cu vr'un interes, ca să fii bine primit)

*M'am sânecat și m'am mânecat
Și dimineață m'am sculat;*

*Și pe ochi că m'am spălat
Și la icoane, m'am închinat,*

¹⁾ *Arțoi, arzoaică, înseamnă om sau femeie prea nervoasă, că nu o prinde vremea în loc; obște e în mișcare, ca și cum ar avea foc sub picioare.*

*Și a găti, că m'am gătit
 Și la plimbare, c'am plecat.
 (Se trage aer cu gura)
 Eu nu trag nici vânt, nici soare,
 Nici umbră, nici răcoare,
 Ci trag dragostele, ibostile,
 Frumusețile, drăgostețile.
 Depe chilicele flăcăilor,
 Depe fețele fetelor,
 Depe legăturile nevestelor,
 Depe horbele și mersul întâi
 al copiilor,
 Depe urdinișul albinilor,
 Depe limbile cucilor,
 Depe luminile lumânărilor,
 Depe glasele prooșilor,
 Depe sunetele clopotelor,
 Pe mine le trag, pe mine le
 revărsez;
 Depe petelile miresilor,
 Depe pălăriile cucoanelor,
 Depe arcușul lăutarilor,
 Depe glasele scripcilor,*

(De la Ileana Filip din Epureni-Tutova)

*Pe mine le trag, pe mine le
 revărsăz,
 Iar (cutare), când m'or videà,
 Innainte că mi or eși,
 Cu cuvinte bune și cu pahare
 pline,
 Și de mâna dreaptă, că m'or lua,
 Cu cuvinte bune și cu pahare
 pline,
 Pe scări că m'or ridica,
 Și în casă că m'or băga,
 In scaun m'or așeză,
 Și-a pofti, că m'or pofti,
 Și-a cinsti că m'or cinsti,
 Și-a ospăta, că m'or ospăta,
 Și-a lăuda, că m'or lăuda,
 Și cuvântul mi-or asculta,
 Și în seamă mi l'or băga,
 Cu ochii când oiu căta,
 Mărgărintar le-oiu vărsa,
 Și cu gura când le-oiu vorbi,
 Taftă roșie, le-oi croi,
 Și ca cu miere și cu vin
 I-oiu îndulci și i-oiu îndulci.*

Gules de J. Popovici.

14. Cum să vie înapoi mana la vacă.

Iei : trei mlădițe de răchită, nouă fire de chiper negru, o mână de pasat nefăcut, trei căței de usturoi, trei fire de tămâe și un ou de puică.

Și într'o Joi, ori într'o Sâmbătă dimineață, le pui într'o covățică nouă, deasupra tărășilor și grunzului de sare de pe care linge vaca de obicei. Și înainte de răsărita soarelui începi a descânta într'un dos unde nu te vede nimeni, zicând : „Joiană (ori altfel, după cum numești vaca) cine a venit și ți-a luat mana, îi trimet : usturoi, pasat chiparat și tămâet, îi trimet nouă-zeci și nouă fire de păsat, să-ți aducă mana azi pe la înserat.

Cum n'a putea nimeni scoate răchita mare din carare, așa să nu mai poată să-ți iee nimeni, fără mine, mana prin mulsoare. Cum stă cloșca *lipcă* pe ouă, așa să-ți fie ție mana, spre saț nouă. Cine gândește gând rău asupra ta, să i se clocească gândurile ca ouăle cele rele.

Tărășele apoi le împarți în trei și le dai să le lingă vaca în trei dimineți. Mlădițele le dai să le mănânce pe loc. Când îi dai tărășele, faci

trei matane și sorocești : „Cum tragi tu la tărățe și sare, așa să tragă înapoi mana la tine“. Usturoiu', pasatu', tămâia și chiperiu' le pui într'o oală nouă și le îngropi în locul unde vaca a fătat cel dintăi vițel.

Faci de trei ori, în trei săptămâni.

Cules de D. J. Farcașanu

BOTANICA POPULARĂ

22. — Alacul.

Alacul în Moldova este o varietate de orz, care se deosebește de orzul cunoscut în deobște, prin aceea că în același bob, se cuprind două și chiar trei grăunțe; și fiind că, de obicei, alacul se samănă toamna, se mai numește și *orz de toamnă*. În Transilvania se numește *alac alb* și *alac roș*, căruia îi mai zic și *tenchiu*¹⁾. În Muntenia sub numele de *alac* se mai înțelege și o varietate de *grâu*, sau *secară albă*.

La Românii din Istria, alacul se numește *hiliacă*, *hiliac*, plur, *hiliace*, și *hiliu*, iar *pireviță* se numește un feliu de alac mai mare²⁾.

În descântece *alacul* e întrebuițat pentru vindecat *faptul*. Pentru aceasta se iau tot câte două feluri de grâu de primavară, de cucuruz, de sămânță de cânepă, de ovăs, de piper, de tămâie și nouă fire de *alac*, le pune pe toate într'un vas la foc, și le amestică în tot timpul cât descântătoare rostește aceste cuvinte :

Sântă Marie,

Sântă Maică

Precistă !

Dimineață m'am sculat,

Bucium în mână am luat,

Cu bucium am trâmbițat,

Tot faptul l-am adunat,

De pe N. l-am luat,

Lâng'un prilaz l-am aruncat,

În Marea roșie l-am țipat.

Fapt mic,

Fapt mare,

Acolo să peie,

Să răspeie !

N. să rămâe curat,

Luminat,

Cum e de Dumnezeu lăsat.

După ce l-a descântat astfel, freacă bolnavul cu această compoziție, iar restul îl îngroapă într'un loc ascuns unde nu calcă nimene, căci dacă cineva calcă pe acel loc, se prinde faptul de dânsul.³⁾

„În doine ne întâmpină adesea invocațiunea „foae verde trei *alace*“ sau „frunză verde trei *alace*“ după care urmează într'un mod sistematic

1) Hașdeu, *Etym, magn.* I, 665. 2) I. Maiorescu, *Itinerar în Istria.* 3) S. Fl. Marian, *Descântece*, 323.

expresiunea dorinței de a reuși în ceva, sau de a-și vedea soarta îmbunătățită :

*Foaie verde trei alace,
Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,
Fă-mă pasere de argint,...*

Sau :

*Frunză verde trei alace,
Lasă-mă, măicuță'n pace,*

Intr'o doină din Transilvania :

*Păsărică din alac
Nu mă blăstăma să zac,
Că m-o blăstămat maica :*

*Cu aripele de vânt,
Ca să zbor
Unde mi-i dor.*

*Să trăesc cu mândrele,
Ca codru' cu frunzele !¹⁾*

*De-oiu muri, să mor în foc,
De-oiu trăi, să n'am noroc.*

Artur Gorovei și M. Lupescu

CÂNTECE

434.— *Doina, doina, saracă,
Ea mi-a ars inimuță,
Cu dânsa-mi țin viață.
Din fluer când prind a zice,
Mă pun jos și prind a plânge.
Frunză verde lemn domnesc,
Ziua, noaptea tot doinesc,
De dânsa nu mă hrănesc.
De la Elisabeta I. Cotos,
Straja-Bucovina *Ar. Tomiac.**

435.— *Mândră, mândruța mea,
Zică-ți maică-ta ce-o vrea
Eu îți sărut gurița,
Ba, mama nimic nu-mi zice,
Știe că gurița-i dulce,
Și mama nimic nu-mi face
Știe că gurița-mi place.
Șo zis mama cătră mine
Să nu dau gură la nime,
Dar cum dracul pot eu face
Să nu dai la cine-ți place ? !*

436.— *Bate vântul iarba-mi culcă
Dorul mândrei mă usucă ;
Bate vântul iarba-mi crește
Dorul mândrei mă topește.
Când aveam și eu drăguță
Îmi părea noaptea micuță,
Dar acum de când nu am
Îmi pare noaptea un an.
Pipirig-Neamț. *Gr. Vasiliu.**

437.— *Frunză verde trei lămâi,
Din sara de Sân-Văsâi,
S'au ivit niște copii
Ca să'ncerce codru'n trei,
Copilași cam fără minte,
Ies la oameni înainte
De nu zic nici trei cuvinte
Le pun piepturile'n flinte.
Și le strigă mâniași,
Știi ca lupi înfuriași.
Copilașii codrului,
Buni de mână,*

1) Hașdeu, loc. cit.

Tari de vână,
Și porniți toți pe pricină,
Când văd noaptea zic că-i glumă.

Lungi în coate,
Lași în spate
Cu mustața'n varvarici,
Cum stă bine la voinici;
Iese noaptea la colnici,
Fără paloș ori pistoale,
Numai cu palmele goale
Și dă busna prin ciocoi,
Cum dau lupii printre oi,
Să le lüăm averile,
Să ne facem casele,
Să-mi mărit copilele.

Călinești-Teleorman

Radu C. Ciupitu.

438.— Puică din dragostea noastră
O crescut un pom în coastă,
O crescut și n'o 'nflorit,
Ne-am fost dragi și ne-am urit.
Da'o'florit, dar n'o legat,
Ne-am fost dragi și ne-am lăsat.
Fost-am puică doi iubifi
Ca doi pomi mândri 'nfloriți,
La isvoare răsădiți.
Dușmanii s'o sfătuit
Și pomii i-o ciungit ¹⁾
Și pe noi ne-o despărțit.
Cel ce desparte doi dragi,
Ducă-i corgii ²⁾ carnea'n fagi,
Acol' să i-o crâncăneasă;³⁾
Alții nu i mai despărțească !

Aușită dela Chifor Lazăr în seara
de 25 Octombrie 1909.

Din Dorna (Suceava) **Joan Zotta.**

439.— Foaie verde foi de fag,
Ieși mândruță până'n prag
Și te uită'n dos cu drag

1) Ciocărtit. 2) Corbii 3) Sfășie cu
ciocul,

C'a'nverzit frunza de fag
Și-a de 'gorum s'a vărsat
Și gârnița a'nbobocit,
Acu-i timpul de iubit!
Cât fu timpul de iubit.
Fusei cu daica 'nvrăjbit !..
(Din Cioroiu (com. Cioroiși) Doljiu)
Mărioara Gh. Bercea

440— Când mi-era drag să petrec,
Mi-a venit ordin să plec
Ordin de la Călăraș
Vede-l-aș pârlit și ars.
Trinule n'ai avea parte
De șuruburile toate
Nici de sina de sub roate
Că tare mă duci departe ;
Nici n'am frați să mă privească,
Nici surori să mă jelească,
Mama bătrână, nu poate
Ca să vie să mă cate.

441— De nevestă nu-mi prea pasă
De copii inima-i arsă
Că nevestă mai găsesc
Dar copii cu greu să cresc.

442— Hai să tragem hora
Din Siret la Prut,
C'a venit Robescu
Să dea de băut.
Hai să tragem hora
Dinspre noi la voi,
C'a venit Robescu
Să dea popușoi

Acestă se cântă prin județele Co-
vurlui, Brăila, Tutova în amintirea
lui Robescu, un boer darnic și milostiv
pe vremuri.

Jorăștii Covurlui. **P. S. Mihaiu.**

443— Roată, roată rotiliță,
Ce se' toarnă făr' de spiță.
Două spițe nu's de loc
Că le-a pus mândra pe foc.

Roată, roată ș'o verigă
La fundul de mămligă
Haide roată să te'nvârt
C'a luat roțița vânt.
Bine merge roata mea
Când îi trag câte-o nuea!

444.—Cine dracul te-o adus
De la schitul cel de sus
Și nu dai nici un răspuns
Zvârle potcapul cănit
Și haina pân'la pământ
Și le tae c'un cușit.

Jorâști-Covurlui.

Pr. J. G. Beldie.

445—Sunt trei văi ș'o vale-adâncă,
Valeu lupu' mă mânâncă.
„Lupule, nu mă mânca,
„Pân' ce-o răsări lună,
„Să dau mâna cu puică.
Ies afară, luna-i sus
Neica fost-a și s'a dus,
Nu mi-i ciudă că s'a dus,
Cât mi-i ciudă că n'a spus.
N'a lăsat nici un răspuns,
Nici gurișă de ajuns
Și-am zis verde trei smincele,
Vin disară mai de vreme
Și să vii pe la pârleaz,
C'am un câne mare breaz,
Și te mușcă de obraz.
Să vii neică pe din dos,
C'am o poartă de rogoz.
Când pui mâna, cade jos,
Și gurișă-i cu folos.

Gh. V. Șușnea.

446—Frunză verde de doi nuci,
Bade, să mi te usuci
Ca pânea care-o mânânci
Și ca vinul care-l bei
Tot-ai spus c'ai să mă iei.

Nu mi-i de luatul tău
Da mi-am făcut nume rău!
De te-ar bate Dumnezeu,
Unde-a fi drumul mai reu;
Să te-ajungă jalea mea
Unde o fi calea mai rea!
Să-te ajung' un dor cumplit
Să-ți lași lingura pe blid¹⁾
Și pe maică-ta murind,
Să vii la mine plângând.

447—Frunză verde cam așa,
C'așa-i inimioara mea
Iar a prins a mă durea.
Nu mă doare de durere,
Mă doare de dor și jele
Și mai mult de vorbe rele,
Că nu-s învățat cu ele.
Până ce m'oi învăța
Mi-a îmbătrâni față
Mi-or face fața bătrână
Și părul caer de lână²⁾

Cojoci -Suceava.

J Mitocariu și G. Vasiliu.

448.—Frunză verde foae lată
Nuș' ce să mă fac, surată,
Că mie-e câmpioara coaptă,
Și eu zac bolnavă moartă.
Bărbățele-ascultă 'ncoa,
Ia coasa și gresiă
Și-mi cosește cânepă
Și-o cosește mai de sus,
Să nu se prindă de fus;
Și mi-o întinde pe argeă,
Trage pământ peste ea,
Până nu s'o mai vedea,
Că doar m'oiu mai alină!

449.—Foișoară de lălea
La Dumnezeu se rugă:

1) Blid sau strachină.

2) Caer lăi sau sur.

- » *Usucă-i Doamne mână*
 » *Cui samănă cânepa !*
 » *Numai când gândesc la ea,*
 » *Mi se scutură carnea*
 » *Și se 'ncrețește pielea !*
 » *Că n'o fi altă belea,*
 » *Mai mare, la casa mea*
 » *Ca inul și cânepă*
 » *Astea mi-au uscat viața !*

D. Mihalache.

Goleștii Badii, Muscel.

450. — *Frunză verde liliac,*
Azi îi anu' de când zac;
Mi-o crescut iarba la cap.
Nici n'am frați să mi-o cosească,
Nici surori să mi-o plivească;
Nici n'am frați ca să mă ție
Nici surori să mă mângâe.

Județul Rădăuți, auzită de la Nicușă Ursuleanu.

Cules de Joan Boca.

451. — *Vai de mine mor de cald*
Și n'am apă să mă scald,
Și fusei la râul sec
Și vrusei ca să mă 'nec.
Iară frunză de susai
Și-avusei parte c'un pai
Scăpăi de nu mă 'necai.
Frunzuliță usturoi
Este-o baltă drept voi
Și-i plină de lătunoi
M'aș băgă de m'aș scaldă
Frică mi-i că m'oi 'neca.

Navaci-Gorj.

Ț. Tapu.

- 452 — *Ui, iu, iu și iu mă chiamă*
Epurașu i bun de zamă
Epuroaica de friptură
Lelea de pupat în gură.

453. — *Frunză verde de himei,*
Dați ficiori mai cu timei,

Ca să placă la fimei

454. — *La pamânt cu talpa goală*
Să sară zama din oală,
De a fi zama de cârlan
Ca să sară prin suman;
De-a fi zama de mioară
Ca să sară prin izmană.

Bucovina.

V. Ungurean.

455. — *Frunză verde de sulcină.*
Mă porneam pe-o apă lină
Mă trezesc în țar' străină
Să cerc pânea cât de bună ;
Hie pânea cât de bună
Mie-mi pare hlei în gură ;
Hie pânea cât de rea,
Tot mai bine 'n țara mea.

Auzită din Frățelul-vechi

Bucovina.

Mihai Boca.

456. — *Somnu' mnii și nu mă culc*
Și mnii dor și nu mă duc
Da mărg pe drum și pic de somn
Și n'am brațe să m' adorm
Pân' avem brațele mele,
Mă culcam sara de vreme ;
Da amu mă culc târzior,
Ca n'am brațe nici de dor.

457. — *Frunza verde de măr dulce*
Nuș'ce feli de gând m'agiunge,
Noaptea deplină m'aș duce,
Și prin tină și prin glod
Pân' la 'me puică s'o văd.
Cum să primblă prin pomăt
Prin pomăt is mere verzi,
Mere verzi în postu' mare
C'aceea-i buna mâncare.

De la Elisaveta lui Toader
Cărciu, Straja—Bucovina.

D. Dan.

458.— *Frunză verde de curechi,*
Asta-i nunta nu-i privechi,
Asta-i nu-i un jug de boi,
Să făie pe-un an pe doi.
Dar aista-i un jug așa,
Nime' nu l poate strică,
Nici popa, nici vlădică,
Numai moartea saracă.

459.— *Und' te duci măi Ionică ?*
Peste Prut la ibovnică
Prutu-i mare, puntea-i mică,
Te-i innecă măi Ionică
Măcar să mă'n nec,
La puica trebuie să trec.
La puica-i ușa închisă,
Puica pe ușă scrisă și măhnită
Lui Ionică dăruită. (? N. R.)
Bihor V. Sala.

460.— *Frunză verde și-un bănuț,*
Mâne-i târg la Rădăuș,
Merg oameni cu boi la târg,
Numai eu n'am ce să mân.
Dar eu mân nevasta mea,
Că și ea face-o pară.
Gată-te nevastă bine,
Și haide la târg cu mine.
Și că mândra s'o gatată,
Și la târg că a plecat.
Și în târg când o intrat,
Feciorași-au întreat :
Vrei să-ți vinzi nevasta ta ?
Vreu s'o vând, seleaca mea !
Ce ceri bade pe dânsă ?
Cinci buși de galbeni bătuși,
Pe de-asupra și mai mulși.
Dar tu câne de bărbat,
Acasă te-i înturnă,
Copii te-or întrebă,
Unde-i, tată, mămușă.
A rămas la dughenușă,

Să vă cumpere turtiță,
Să vă'nțarce de la făță,
Că de-amu n'aveți mămușă.
Din Mitocul Dragomirei,
Bucovina Erast Hostiuc.

461.— *De-o întâmplare, să mor eu*
Șapte sunt în locul meu.
Să mă'ngroape'n Rusalim,
Sub o creangă de maslin.
Să mă'ngroape lângă poartă,
Cu gura de șâp aproape,
Când a striga Doamne iartă,
Eu oi bea din șip odată.
Bucovina P. Cârstean.

462.— *Si-am zis verde și'un dudău,*
De-ar fi lasat Dumnezău,
Ce-oiu iubi să fie al meu,
Și să mor când oiu vrea eu !
De s'or lua dragi cu dragi,
N'ar mai fi frunză pe fagi,
Nici iarbă pe sub copaci.
Se ia frumos cu urit,
Și trăește amărit.

Corod-Tecuciu. G. Buhuș.

463.— *Drobuleș dă ghiață rece,*
Nu știu luna pă ceri merge,
Or mîndra la apă'mi trece,
C'o vadră și cu'n urciur,
Să-i treacă neichi de dor ;
Că la mine i-e dor mult,
Cură izvor pă pămînt.
Cine la iubit nu crede,
N'ar mai călca iarbă verde.
Foaie verde bob năut,
Cin' nu crede la iubit,
N'ar mai călca pă pămînt.
Foaie verde trei lălele,
Nu asar', alalteri sară,
Trecut-a neica calare,
Pela poarta dumitale.

*Te ochiai la luminare,
Cât p'aci să dau în boală.*

*De la Dancă I. Munteanu,
Voicești-Vâlcea. J. N. Popescu*

464. — *Toată var-am ostenit,
Tu-ai silit, te-ai logodit.
Eu logodna ți-oi lăsa,
Și pe tine te-oi fura.*

*Vom fugi la munții mari,
C'acolo's popii tâlhari,
Și cunună fără bani.
Ne-or cununa și pe noi,
Și-om trăi cu buze moi,
Ca și-acei cu patru boi;
Și-om trăi cu buze dulci,
Ca și-acei cu patru junci.*

Bucovina G. Alv.-Sadoveanul.

O SAMĂ DE CUVINTE¹⁾

461-517

Abi=abiă.

Ajoimesc=aromesc.

Anapotă=anapoda.

Apa morțitor=vara când e căldură, de departe par'că joacă stratul de aer încălzit.

Arană=arana gândacului, târătura șarpelui=traiu rău.

Arânesc=procopsesc; nu o să te mai arânești cât lumea și pământul.

Arsât=bestlemat.

Arunc. cf. E leit ta-său, da' la ochi își aruncă o țără și cu mumă-sa.

1) Ceea ce din punctul de vedere al meu îmi place în revistă, sunt niște liste de cuvinte însemnate sub numele de mai sus. Pe mine trebuie s'o spun din capul locului, mă interesează mai mult limba basmelor de cât basmele ca atari. Era într'adevăr o vreme când avem de gând să pun în lucrare un plan îndrăzneț, va să zică un repertoriu complet basat pe basmele tuturor națiunilor din lume, unde aș fi prelucrat toate ideile conținute în basme, puindu-le într'o rânduială cât se poate de bună, așa în cât orice lucrător pe terenul acesta s'ar fi putut orienta fără multă pierdere de vreme unde și cum se mai găsesc tot aceleași motive.

Am văzut însă de curând c'așa ceva este peste puterile mele și că nu dispun de destulă vreme ca să pot, chiar cu conlucrare a mai multora, să pun la cale o lucrare de o întindere atât de mare. M'am mărginit deci la studiul lumii basmelor românești și chiar lucrarea aceasta cu toate că-mi plăcea, n'am putut s-o urmez, trebuind ca profesor de limbele romanice peste tot și al limbei franceze în deosebi să mă îndletnesc cu alte treburi. Din cele spuse reiese că produsele muzicii poporane române au pentru mine interes mai mult din punctul de vedere limbistic, va să zică ca niște izvoare, în cari să caut materialuri pentru o cunoștință mai de aproape a graiului poporan român, cuvinte dialectale, termeni, tehnici, locuțiuni metaforice, construcțiuni și a.

După cele spuse s'ar putea gândi că pentru mine nici n'ar trebui să existe basmele, cântece, pilde și proverbe, ci numai niște colecțiuni de cele amintite, n'ar fi însă adevărat. Se știe foarte bine, că pietre nes-

Başca—cf. una vorbim şi—ne 'nţelegem.

Bălăcăresc—ocăresc.

Balătenie. cf. Ce-o mai fi şi asta, măi copii! Când ne mirăm de ceva.

Boului, laptele—un fel de apă, ce se estrage din sămânţă de cânepă pisată; se pregăteşte în ajunul Crăciunului.

Brabete—cf. hai la arie să punem *toriştea* (laţuri) să prindem—.

Ciob—i-a pus ciobu! adică l'a vrăjit cineva mai cu seamă pentru însurătoare sau măritiş.

Clofă—cloşcă.

Coderie. cf. o puseşi în—=îi găsişi şi la asta un răspuns.

Culme cf. ce e pe mine şi pe culme=de atâte dispun, asta e toată averea mea.

Cuminte—cf.—ca cătaua la părinte.

Darà cf. Mai mare daraua ca ocaua=nu s'alege câştigul din pagubă

Daravele—daravere.

Dor—durere.

Dugăiaş—cf. la—în prăvălie, numai ace şi lăimăe, joacă şoarecii 'n călcăe.

Fel—meserie, tata de felul lui a fost dogar.

Felurime—cf. am văzut fel şi—de lume.

temate, mărgăritări, diamante, topazuri, smaragde parcă au o valoare mai mare atunci când se află încrustate în metal preţios, făcând parte de brăţare, colane, steme, coroane.

Tot aşa pare-mi-se stă treaba şi cu nestematele libistice, cari trăesc o viaţă bogată şi ademenitoare atunci când se află încrustate în graiu, va să zică dacă povestitorul se slujeşte de ele, ca să înpestrîteze cu ele cele povestite de el la fel cu livăzile de primavară.

Aşa eu, apreţiind basmele ca un isvor nesecat de cuvinte şi locuţiuni interesante de tot felul, nu pot să nu recunosc însemnătatea listelor de cuvinte şi locuţiuni răzleţe pentru ori-şi-cine care doreşte să-şi însuşască nişte cunoştinţi mai aprofundate cu privire la graiul poporan român. Şi drept dovadă am de gând să contribuesc şi eu cu ceva şi iată cum.

Văzând c'acum în vârsta mea înaintată nu mai pot să poposesc vreme mai îndelungată în mijlocul Românilor, mă folosesc de prilejul ce mi se dă aici în Praga. Mai totdeauna petrece câte un Român de cei nea-şi aci şi dacă are vreme şi nu se prea plictiseşte în societatea mea, îmi place să mă întâlnesc regulat cu el, să stau cu el la vorbă, să „tăinuim“.

Astfel mi se întâmplă destul de des c'aud pe soţul meu folosindu-se de câte un cuvânt necunoscut mie b. o. „a tăinui“ de care tocmai m'am slujit.

Dorind să mă procopsesc cât se poate de mult, iată ce pun la cale: de câte-ori aflu pe cineva care întruneşte nişte însuşiri şi anume: să aibă pricepere pentru asemenea chestiuni, să cunoască cât se poate de

Fomeie=femeie.

Găină omenească=a vecinului.

Geană=cf. s'a dat cu el geană în geană.

Husnesc=cf. E greu de tot, ce să mă husnesc cu el până acolo.

Iacă=cf. Fir-ar el iacă cui!=al dracului.

Înbetese=a chiti, a așeza (în Gorj).

Imbomborez=posomoresc.

Impătrez cf. Ei aracan de mine, am împătrat-o cu asta=n'o mai isprăvesc.

Incrojnat cf. Fir-ar—de mangusit (păcătos).

Amurgesc=a se înseră, a se înopță.

Inșeiez=a pune șeaua.

Leac, de=puțin cf. Ce păcatele, parcă-mi dai de leac!

Maistor cf. maistor strică și drege de frică.

Mărunt cf. n'am—.

Melcos=nevoiaș.

Moș=cf. Ce tot înșiri la moși pe groși?

Moșmonesc=dibuesc, caut cu luare aminte.

Nania cf. îl cauți ca Nania sapa.

Năcăjesc cf. nu te năcăji, că mai rău te superi.

Neneacă cf. trai—,cu banii băbachii (în așteptarea unui chilipir).

bine graiul ținutului în care s'a născut și unde petrecu anii tinereților și să știe a-și aduce aminte cuvintele aceste de câte-ori cetește expresiuni, locuțiuni și frase fie în limba literară fie în alt dialect.

Pe o asemenea persoană o rog să facă cum urmează. Îi dau o carte care conține un număr oare-care de cuvinte să le citească încet și cu băgare de seamă. De câte ori îi vine în minte că cutare cuvânt exprimând o idee oare-care îl văzuse în tinerețile sale înlocuit prin altul, se pune de-l înseamnă și așa puțin câte puțin se poate înjgheba o listă de cuvinte sau de locuțiuni și proverbe care fără aceasta poate nu s'ar pune la cale.

Așa în anul acesta având parte să fac cunoștință cu un Locotenent din Țara Românească, d-l N. Diculescu, originar din Oltenia și anume din satul . . . , am închipuit o listă mai mare din care îmi iau voie să alătur aci o alegere de cuvinte cari mi se par a prezenta interes din vre-un punct de vedere.

Pe o scară mai întinsă am pus la cale așa ceva cu privire la dialectul aromân, făcând pe un tânăr Român din Macedonia care și-a studiat la Praga, să citească în mod însemnat mai sus lucrările lui Papahagi. Nădăjduiesc că-mi va fi cu putință să scot în vileag rezultatele acestei proceduri împreună cu o colecțiune destul de mare a produselor folcloristice aromânești inedite, adunate de el și puse mie la dispoziție.

Nootesc sau mă—=a se porni, a se pune a năvăli.

Pâzderie=puzderie.

Prau cf. aleagă-se prau' și păzderia de el !

Răsnî=a strică, a defloră.

Restiște cf. săracu', n'are—de zi frumoasă.

Rotaș cf. Sări-ț-ar rotașii să-ți rămâe înaintașii (în glumă despre cei ce poartă ochelari)

Sâr=așa i-e sârul (neamul).

Șed=cum șezi (=stai) cu el.

Tam nisam=nitam nisam; cf. și—,cu nespusa masa, ne pomenim cu el.

Tronc cf. mi-a căzut cu tronc la inimă.

Va=trebbe, cf. Ca să nu te 'neci, va să dai din mâni.

Vranvură=haimana; cf. toată ziua umbli prin sat.

Răpucese=asud, înădușesc.

Praga [Boemia]

Dr. Jon Urban Jarniċ.

Profesor universitar.

GLUME, JITII, TACLALE

82. Molifta oalei

O femeie harnică aveà o singură oală în care făcea tot soiul de bucate. Și n'o spală nici odată.

Văzând-o așa de scârnavă, nimic nu socoti alta de cât că-i lucru drăcesc la mijloc.

—Adică de ce oalele altor femei sunt curate și-a mea nu ?. Lasă, mă duc cu oala la părintele să-i citească și să scoată pe deavol dintr'însa !

Merse dar la părintele și părintele o sfătui :

—Femeie hăi, iea oala și du-te acasă. Pune apă curată'n ea, așează-o la foc și când ai vedeà că apa se'ncălzește, așterne-te cu frecatul. Acum, bun e și năsipul, dar mai sfântă-i cenușa ! După asta, pune iar apă, încălzește-o din nou și mai spal'o o dată. Și pe urmă să vii cu oala la mine.

Nu știu dacă s'au mai dus femeia la preot ori nu, că n'am putut află de la nimeni. Numai atâta auziiu spunându-se, anume că, întorcându se femeia spre casă, și-a zis singură :

—D'apoi, învățatură de asta îmi spunea și biata maică-mea !

Țepu—Țecuciu.

Țudor Pamfile

83. Țiganul bun la Dumnezeu

Acù cică un țigan se dădea în vânt după o țigancă văduvă. Da țigancă nici nu se uita la el pesemine—unde îl vedea sărac ca vai de capu' lui. Ce să facă țiganul ? Se gândește el și născocesc ceva.

Intr'o zi se duce la țigancă și cum vorbea cu ea, zice odată uitându-se 'n sus :

— Haud Doamne ?

— Ce-i mă ? zice țigancă.

— Ia pesemne vra să-mi spue Dumnezeu ceva.

— Ce să-ți spue mo ?

— Cică să mă duc în cutare loc că am să gășăsc 2 colaci.

— Cum se poate, zice țigancă mirată !

— Hai și tu și vei vedea cu ochii; și pornesc să găsească colacii. Da' țiganul, pusese după o tufă în dosul casei 2 colaci, de mai 'nainte și acum o ducea pe țigancă întins la ei.

— Vezi fa ?!

— Văd mo !

Adoua-zi țiganul iar se duce la țigancă, iar se uită'n sus și zice : Haud Doamne ?

— Ce-ți mai spune D-zeu mo ? îl întreabă iar țigancă.

— Ce să spue cică să mă duc în cutare loc să gășăsc o găină friptă ! Acu țigancă nu se mai minună ci-i zise : „Hai să vedem“.

— Hai, zice țiganul; și o duce întins la niște buruene unde știa el că pusese găină.

— Ei, vezi fa ?!

— Văd mo !!!

A treia zi iar vine țiganul la țigancă și iar zice uitându-se 'n sus:

— Haud Doamne ?

— Da, acu ce-ți mai spune— îl întreabă țigancă ?

— He, ce să spue, acu spune lucru mare— cică să mă ei de bărbat că de nu mori la noapte ! ?

— Poi de mo, văd că ești bun la D-zeu, dacă poroncește el ce să fac, iaca te iau; și iaca așa a isbutit țiganul cel șiret.

Aușită, de la C. Brânzei din Fălciu.

P. Gh. Savin.

84. Vaca țiganului

Odată, avea și țiganul o biată văcușoară bătrână și slabă, slabă de-i numărari coastele. Iarna neavând ce-i da mâncare, o cam jeliu ei des ai casei, că se făcea tot mai slabă și mai mititică. Intr'o dimineață, o găsește țiganul moartă. Ca să nu strice inima prea devreme celorlalți, nu li mai spune, ci s'apucă de-o jupește, ia pielea și pleacă deodată 'n spre ușa bordeiului. Da'un *danciu*, văzându-l de la fereastră, zice :

— Mamo, mammo, pesemene *nu i-i îndămână* vacii noastre, că văd că vine tata cu pielea ei pe băț !

De la d. D. Manoilescu, Ciortești-Vaslui.

J. Neculau.

85. Tatăl nostru țigănesc

*Tatule, sân-tatule,
Tu ești sprijinelele,
Tu ești poticnelele,
Iartă-ne nouă greșălele;
Mai marele cuvios borș*

Aușită de la Dimitrie Miron din Bârlad

*Umple bîrdâhaele vîrtos;
Iar prea cuvioasa huntură
Pune mașele pe ilău
Și ne izbăbește de cel rău!
Amin!*

Const. Baștă
Elev Normalist

86. Popa și Dascălul păcăliți

Cică, odată de'mult, un popă avea obiceiul de lua, fără să mai ceară! Ș'apoi avea și tovarăș bun și potrivit la *duh* și la *mână* ca sf. sa, pe răposatul, biet dascal, *Stan*. (poate o fi cel *pătit!*)

Umblau ei odată cu ajunul Bobotezei, când crapă ouăle corbului de ger. Un țigan—poporan credincios, de altfel—știind obiceiul lui taica părintele, se hotărî ca nici una, nici două, să-i facă *pocinocul*:

Când popa era aproape de casa lui, țiganul aruncă o daltă de fer în foc ca să se înferbinte și apoi când vede pe taica părintele că i-a pășit poarta, o scoate în grabă și i-o pune la îndămână,—în cale, pe o ladă.

Părintele cum intră în casă, zărind dalta, începe:

—*„In Iordane
Șterge dalta Stane,
Inchinarea Treimei”...*

Țiganul răspunde:

—*„O ștersăiu și mă fripseiu
Și în traistă o aruncăiu;*

Țuțani-Covurlui.

*Traista mi s'a spart
Și dalta jos a picat.”!—*

Joan On. Zugravu.

87. De-a'ņ doasele

M'am stăpânit la un tocmit, ca să căpresc păzitele. Odată m'am pădurit cu dusu'n capre. Mă cărpiniu într'un suit și-am crengărit dărămatele de-o căprît mîncatele. Eu, mă ciotii pe-o pusă ș'ochințeam niște făcute. O lupchit un venită și-o căprît o luată. Am săcurit cu svârlita șii-am codit tăeta. Am mai ciomăgit odată cu răpezeala și i-am mai chiciorât două rupte. M'am cărărit apoi pe-o dusă și-am bordeit la un ajuns. M'am ferestruit pe-o uitată și-am femeit o văzută plăcintând niște făcute. I-am plăcintit o cerută. Ea, mi-a cociorvit arătata. I-am beșinit trei date și mi-am drumuit de căutate.

Var. No. 67. Crucea-Ialomița.

J. Jdiceanu.

CRONICA

* In No viitor, un articol al D-lui *Dr. Ion Urban Iarnik*, profesor la Universitatea din Praga (Boemia).

* *Faocrea feneii din oada de drao in Minerva* lit. istr. I.-16; in povistire, o aluzie de prost gust.

* *Neamul romănesc pentru popor publică și cântece de țară; am dori însă să se ardă și de unde-s.*

* *In Gazeta Transilvaniei An. 43-38 credințe despre sfârșitul lumii de T. Bogdan iar in No. 44, povestea Roinei de El. Sevastos, se pare o retipărire. Nu sunt culegători in Ardeal?*

* *Coala 2 din Șezătoarea, XI cuprinde: urmarea discrierii datinelor din Rotopănești la moarte, și anul nou și Descăntece din alte părți cari urmează inc 3.4.*

* *Fluierașul, I.—5 ne aduce mai multe bucăți de literatură populară: Curpănul și ștejarul de Tudor Pamfile, Aoul albinei de M. Lupescu, De ce luna Martie e mai sourtă oa cele lalte de D. C. Circa, Baba Dochia, și o poveste de Crăciun de un elev al orfelinatului din Zorleni-Tutova.*

* Pentru pag. 317 din „*Vlața românească*“ (care ne mustră că am tipărit câte-va vorbe ale d-lui G. Veigand): de la d. Weigand, ca fiind mai departe, am cerut sfaturi și ni le-a dat; dela d. G. Pasou din Iași le-am cerut prin graiu viu, le-am așteptat și nu ne le-a dat; ne mustră însă și pe hârtie și de câte-ori are prilejul (cum ni s'a spus). Cinstim pe d. *Philippide* prea mult, dar nu credem că domnia-sa ne va cere să fim dușmani, dușmanilor d-sale de știință și că se îndreaptă către noi, umili, nedestoinici și puțini harnici muncitori cu țiuva, ca să-i luăm apărarea. Ne pare rău că d. Pascu nu vede în ostenele noastre de cât glosare, filologie și toate câte se învârtesc în preajma acestor lucruri.

* *In Albina, XIII.—24. două jocuri copilărești: Baba oarba și Ciobanul, oile, câinii și lupii de P. Pavlov. De pe unde?*

* „*Frunză verde*“ înfrunzește din nou. D. N. Em. Teohari are un articol despre el in *N. Rev. Rom. vol. 7—22* In jurul acestui subiect discută prin urmare d. Gorovei despre legătura dintre felul frunzei și cuprinsul cântecului; d. Speranță despre felul frunzii care este și care nu este și d. Teohari despre legătura dintre frunză (codru) și viața noastră din trecut. O încheiere e departe.

* *In ziarul „Vittoral“ de la 3 Martie a c. d-l V. Savel, spune vorbe curate și de încurajare, pentru cei ce muncesc la „Ion Creangă“. Se publică acolo și o scrisoare a „Moșneagului de la Orfelinat“, d. M. Lupescu, administratorul revistei, prin care arată ținta și greul traiului acestei publicații. Dacă cei ce poartă grija zilei de mâne și în literatură populară, ar asculta îndemnul tândrului și cumintelui literat, totul ar fi spre binele scâpării din ghiarele pierzării comorilor populare.*

P.

* „*Foști-frumoși de-odinoră*“ povești culese de d l T. Pamfile, redactorul revistei „*Ion Creangă*“, din *Bârlad*, apărute in „*Biblioteca pentru toți*“, broșura 587. cu preț de 30 bani exemplarul,—cuprinzând 9 povești.—

Broșurica această e o urmare al „*Graiului Vremurilor*“ editată de tipografia „*Neamul Românesc*“ din *Vălenii de munte*.

E acelaș graiu ales, aceeași grijă în toate și aceeași sârguință de a redă meșteșugul povestitorilor populari ca și în volumul „*Graiul Vremurilor*“. Inainte *Domnule Pamfile și cele multe!*

* *Istoria prea frumosului Arghir și a prea frumoasei Elena cea măoastră și cu părul de aur, o broșurică editată de Casa Școalelor, depositul general la librăria C. Sfetea București*

E în totul nimerită pornirea Casei Școalelor de a redă poporului frumusețile ce l-au hrănit atâta vreme sufletește, mai ales astăzi în această vreme de frământare și prefăcătoare în toate.

Tiparul citeț curat și forma aleasă dată acestei broșurele ca și prețul scăzut al ei, vor înlesni gospodariilor puțința de a o avea și de a petrece clipe curate în serile lungi de iarnă și în prea multele sărbători ce avem.

* *Alexandria sau istoria marului împărat Alexandru Macedon, editată tot de Casa Școalelor și cu depositul general tot la librăria școalelor C. Sfetea. Asupra ei nu se pot spune de cât tot vorbele ce-am zis despre „Istoria prea frumosului Arghir”. Aceste cărțicele, tipărite prost mai înainte, se căutau de cărturarilor satelor, ca iarba de leac.—Dacă Casa Școalelor ar găsi un mijloc de vinderea lor prin sate, s'ar face un mare bine.*

* *În „Convorbiri literare” din anul curgător, cum și în broșurică deosebită, tovarășul nostru G. T. Kirileanu, publică crâmpete din materialul cules de pe Valea Bistriței (Moldova) din gura țărănilor și pe unele locuri cu rostirea locală, sub titlul „De la țară”.*

N'avem nimic de zis privitor la această interesantă lucrare. Dorim însă ca priceputul nostru tovarăș, să dea în vileag cât mai multe asemenea lucrări.

Folklorul „cum trebuie înțeles”, de d-l O. Densușianu, profesor la Universitatea din București, lecție de deschiderea cursurilor și publicat și în „Viața nouă”, o broșurică de 22 pagini, apărută în editura librăriei Alcalay.

Prin această broșurică, care poate fi privită ca o prefală la „Graiul nostru”, d-l Densușianu se încearcă a lămurii, că nu culegirile de povești, cântece populare datine, gâcitori ș. a. sunt adevăratul material folcloric, ci acela care privește mai mult chipul de a gândi și a fi al țărănilor nostru,—în chipul cum a cules d-sa cu tovarășii d-sale

Noi culegătorii de la „Ion Creangă” vom aduna material și cum au înțeles înaintașii noștri și în felul dorinței d-lui Densușianu, până se vor isca specialității despre care vorbește d-sa. Iști de azi, culegem ce găsim acum. Specialiști vor culege ce vor găsi atunoi. Deosebirea între ări, azi și atunoi va fi, credem, destul de mare, pentru specialiștii de-atunci.

N. G. Lupu.

Poșta Redacției.

G. Fir. Ștef.—*Se publică, dar acest important subiect trebuie documentat Mi-l poți trimite să-l văd*

—*Persoanele cari ne cer diferite lămuriri, sunt rugate să alături și câte o mărcușă pentru răspuns.*

G. V. Șuş.—*Vezi, că și-a venit rândul !*

Cărți primite la Redacție.

D-r Ion Urban Iarnik.—*Drumul pe care au mers, Buc. 1909. 180 p.*

—*Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen, in Zweiter Jahresbericht der K. K. unterrealschule in der Leopoldstadt in Wien, Wien 1877, 21 p.*

J. Michelet.—*Doamna Rosetti, trad. de D. Munteanu—Râmnic, Udlenii de munte, 1909, 50 p. (No. 4 din „Biblioteca școalei secundare”). 30 bani.*

Gr. H. Grăndea.—*Fulgă sau Ideal și real (No. 552 din „Biblioteca pentru toți”). București 1909, 125 p. 30 b.*

INTEMEIEREA SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ“

Prea cinstite Domn,

Dragostea și interesul care se arată de o samă de vreme revistei «Ion Creangă», ne îndeamnă să pășim mai departe, spre a mări mijloacele pentru creșterea revistii și prin urmare, pentru a grăbi culegerea podoabelor de limbă, literatură și artă populară.

Intr'adevăr, nu-i lucru prea obișnuit ca cine-va să-și plătească abonamentul sau cotizațiunea pe multă vreme înainte; nu-i lucru prea obișnuit ca o revistă să primească aproape zilnic îndemnuri și urări din toate unghiurile românismului; acestea nu's numai înbărbătări trimise conducătorilor ei mai de aproape, ci curate isbucniri sufletești, cari arată că am bătut la adevărate porți ospitaliere. Numărul tuturor acestor gospodari însă, nu-l cunoaștem și de aceia ne îndreptăm pe această cale.

Rodul unei nădăjduite isbânzi îl vom arăta cu începere de la numărul viitor al revistei «Ion Creangă».

„ION CREANGĂ“

STATUTELE

SOCIETĂȚII

„ION CREANGĂ“

I. Societatea.

Art. 1.—Se întemeiază societatea „Ion Creangă” cu sediul la locuința administratorului ei.

Art. 2.—Durata societății este nelimitată.

II. Scopul.

Art. 3.—Ținta societății este :

A. De a aduna ori-ce material cu privire la limba, literatura și și arta populară și de a-l publica sub formă de culegeri sau cercetări în revista „Ion Creangă”.

B. De a retipări materialul de acest fel, răspândit prin felurite publicații.

III Membrii societății.

Art. 4.—Membrii societății sunt :

A. *Membri donatori*, cei cari vor înzestra societatea cu cel puțin 250 lei.

B. *Membri intemeietori*, cei cari vor cotiza cu câte *un leu* pe lună de la Ianuarie 1910 înainte, plus 39 lei suma cotizațiunilor pe anul I-iu și al II-lea.

C. *Membri societari*, cei cari vor cotiza cu câte *un leu* pe lună de la luna înscrierii.

Art. 5.—Cererea de înscriere, pentru toți membrii, va fi însoțită de :

A. Taxa de înscriere, *50 bani*, o dată pentru tot-deauna.

B. Cotizațiunile de membru intemeietor până la luna următoare celei de înscriere. Pentru cei cari nu vor fi înlesniți, se cere cel puțin 20 lei și făgăduința că va plăti rămășița cotizațiunilor câte 5 lei lunar până la achitarea lor.

C. Cotizațiunile pe cel puțin două luni, pentru membrii societari.

Art. 6—Sumele plătite ca abonamente de câtră abonații vechi cari vor cere a fi socotiți ca membri intemeitori, se vor trece drept cotizații. Asemenea și abonamentul pe anul curgător pentru cei cari vor cere a fi socotiți între membrii societari de la 1 Ianuarie 1910.

Art. 7—Eșirea din societate rezultă din :

A. Retragere în scris.

B. Neplata cotizațiunilor cu o întârziere de 5 luni și jumătate, în care timp administratorul le va face cuvenitele înștiințări.

IV. Veniturile societății.

Art. 8—Veniturile societății se compun din :

A. Subvențiuni de stat, societăți ș. a.

B. Daruri de la felurite persoane ori membri.

C. Taxa de înscriere (art. 5).

D. Cotizațiunile membrilor.

E. Abonamente.

F. Vinderea revistei cu numărul.

G. " colecțiunilor vechi.

H. Reclame și anunțuri.

I. Diferite alte venituri.

V. Revista „Ion Creangă“.

Art. 9—Pentru îndeplinirea celor arătate la art. 3 societatea are ca organ revista „Ion Creangă“.

Art. 10—Ea va păstra și în viitor împărțirea de material urmată până astăzi.

Art. 11—Revista va păstra formatul de azi având pe copertă numele membrilor donatori și întemeitori în viață și decedați, și al celor societari.

Art. 12—Revista „Ion Creangă“ se trimete tuturor membrilor fără o altă plată.

Art. 13—Prețul abonamentului îl va statornici adunarea anuală.

Art. 14—Ediția pe hârtie velină va costa îndoit ca cea obișnuită și se va trimete numai după cerere. Membrii societății cari vor dori-o, vor plăti diferența.

VI. Conducerea revistii.

Art. 15—*Redactorul revistei* va fi membru intemeitor. El primește, păstrează și rânduește spre publicare orice material arătat la art. 3. Va păstra publicațiile adresate revistei, manuscriptele tipărite, manuscriptele cari nu se pot tipări și corespondența. Toate acestea vor alcătui bibli-

oteca „Ion Creangă“ asupra căreia redactorul va face dare de seama la adunarea anuală. Redactorul poate înlocui vremelnic pe administrator.

Art. 16—*Administratorul revistei* va fi membru întemeitor. El ține sama veniturilor și cheltuelilor. Sporirele cheltuelilor le va face în înțelegere cu redactorul. Din venituri păstrează asupra sa numerarul trebuincios pentru acoperirea cheltuelilor pe cinci luni următoare, iar priosul îl va depune spre fructificare. La nevoie înlocuește vremelnic pe redactor.

Art. 17—Orice corespondență cu caracter deosebit va fi semnată de redactor și administrator.

VII. Adunarea anuală.

Art 18—Membrii societăței se adună odată pe an în zilele de 3—4 Ianuar. Locul se va arăta înainte. Adunarea are de scop:

- A. De a lua cunoștință de starea morală și materială a societății,
- B. De a hotărî asupra propunerilor ce se vor face,
- C. De a întregi personalul de conducere în caz de retragere,
- D. De a asculta diferite comunicări cu privire la limba, literatura și arta populară.

Art. 19—Hotărîrele se ieau cu majoritatea voturilor membrilor prezenți.

Art. 20—Procesul-verbal al adunării anuale se va publica în revistă.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D Ă”

	L. B.
Suma adunată — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BĂRLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	418,60

Foia No. 30, încredințată d lui V. Popescu, Insurăței-Brăila :
Vasile Popescu, I. Nistor, câte 1 l.; Massim C. Orășeanu, Dumitru C. Orășeanu, R. Custurescu, I. Gologan, câte 50 b.; G. Baltă, Maria G. Baltă, M. Predescu, Traian V. Trifulescu, Tr. V. Predescu, Al. I. Giuglia, câte 10 b.; Elev. G. G. Baltă, I. Moldoveanu, Elevele Mărioara și Chiriachița Bărbulescu, câte 10 b. — — — — 5.60

Foia No. 180, încredințată d-lui Chiriac Dragomir, Grozești-Bacau : Ch. I. Dragomir, Șt. Em. Patriche, I. Chiriac, S. Er. Patriche, câte 50 b.; se scad 15 b. cheltueli — — — — — 1.85

Cineva din Cernăuți — — — — — 3.00

Foia încredințată d-lui C. Filipovici, Broșteni-Suceava. Obolul d-sale — — — — — 5.00

Total — — 434,05

(Va urmă)

CĂTRE ABONAȚI

Primum numeroase plângeri că Revista «Ion Creangă» nu se primește regulat. Rugăm persoanele cari nu o primesc, să ne aducă aceasta la cunoștință. Vom face neconținut reclamații la Onor. Direcție a poștelor, până ce va înceta această stare de lucruri.

ADMINISTRAȚIUNEA

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I — — — — —	3.00
„Ion Creangă” An. II. — — — — —	6.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I. — — — — —	1.25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc — — — — —	0.20
„ „ Jocuri de copii I. — — — — —	1.40
„ „ „ „ „ II. — — — — —	1.80
„ „ „ „ „ III. — — — — —	1.50
„ „ Cîmilituri românești — — — — —	1.00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor — — — — —	0.25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească — — — — —	0.20
„ „ Gospodăria și fata de la țară — — — — —	0.40
Fl. Cristescu : Carte pentru copii — — — — —	1.20
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj — — — — —	2.00
„ „ „ Colinde din popor — — — — —	0.90

Se trimet franco numai după achitarea deplină

CODUL PLUGARILOR COLECȚII DE LEGI NOUI ȘI VECHI

cu explicațiuni și formulare pentru împlinirea actelor necesare la legile noi

- I. *Legea inoavelor agricole* precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Interne și Raportul d-lui A. Djuvară, deputat.
- II. *Legea judecătorilor de pace*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Justiție și raportul d-lui Saita, deputat.
- III. *Regulamentul legii judecătorilor.*
- IV. *Legea monopolului cârciumelor*, precedată de expunerea de motive a dlui Ministru Em. Costinescu și raportul d-lui D-r Râmniceanu senator.
- V. *Legea casei rurale*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Domenii.
- VI. *Legea licențelor.*
- VII. *Legea vânzării și fabricării lumânărilor de ceară.*
- VIII. *Legea rurală de improprietărire die 1864*, adnotată cu decisiuni ale Inaltei Curți.
- IX. *Legea rurală din 1879*
- X. *Legea proprietarilor*, adnotată cu decisiuni ale Inaltei Curți.
- XI. *Regulamentul Sfântului Sinod*, din 18 Iulie 1864.
- XII. *Circulara d-lui Președinte al Trib. Tutova.*
- XIII. *Legea nouă administrativă.*

de Theodor Marinescu Avocat, fost Procuror.

Librăria Nicolai A. Petroff—Bărlad

trimete această carte franco după primirea costului de lei 3.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

D-r Ion Urban Jarnik — *Un răvaș.*

Virginia Stan, A. Moissai Gh. Fira, P. G. Savin, I. O. Zugravu, G. V. Șușnea. — *De-ale copiilor.*

Dobre Ștefănescu — *Poveste.*

A fost „dată un împărat....

M. Lupescu, D. Mihalache, V. D. Gheorgiu, G. Buhuș, A. S. Șerbu. — *Boale la oameni, leacuri și descântece.*

G. V. Șușnea, V. Moisiu. N. I. Dumitrașcu. — *Povestiri și legende.*

D. I. Farcașanu. — *Boale la vite, leacuri și descântece.*

I. N. Popescu. D. Gr. Furtună, A. Moisei. N. I. Dumitrașcu. P. G. Saviș, I. N. Vârlezeanu. I. O. Zugravu. — *Datine și credințe.*

Ar. Tomiac, V. Moisiu, I. P. Vârlezeanu, Gh. V. Șușnea, E. Hostiuc, I. Boca, St. St. Tuțescu, Gr. Vlad, St. St.—Bârceanu, I. E. Torou-

țiu, Pr. I. C. Beldie, I. G. Cioreșcu, I. Neculau, Gh. Alv.-Sadoveanu, Al. Vasiliu. I. T. Popovici, Tudor Pamfile. — *Cântece*

D. Gr. Furtună, A. Moisei, I. O. Zugravu — *O samă de cuvinte*
T. Popovici, D. Mihalache. G. Fira, I. Ișiceanu. — *Glume, jitiu taclale*
P. — *CRONICA.*

Poșta redacției — Bibliografie.

Ilus. rațiune: Stoica: *A fost odată un împărat.*

REDAȚIA :
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA
M. Lupescu, Zornici, Tulcea.

BĂRLAD

EXEMPLARUL:

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară 40 bani
In străinătate 50 „

In țară 5 lei
In străinătate 6 „

Un număr vechiu 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

<https://biblioteca-digitala.ro>

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Heldie (Fărânești-Covurluiul), G. A. Cosmovici Tg. Neamț, N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-l I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Radei, Muscel), A. Moisei (Nemșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorâști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—A. Negoescu (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 125-128, An. III. No. 4—
—Inscrierile urmează—

COLECȚIUNILE NOASTRE :

Anul I 3 lei

Anul II 6 lei

Franco la locuință.

FL. CRISTESCU

In mijlocul horelor

No. 7. „Biblioteca Folclorică”

30 bani.

INȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă” se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al său va fi gratuit

Redacția

Roagă pe toți colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult și cât de felurit, scris ceteț și pe o singură față a hârtiei. Asemenea, pe o foae, să nu fie lucruri amestecate.

Răspândiți

Revista

„ION CREANGA”

Intre cunoscuții

Dumneavoastră !

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA : T. Pamfil, str. Țarigrad BĂRLAD	ADMINISTRAȚIA : M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL In țară . . . 5 lei In străinătate . 6 «
--	---	--

INSEMĂRI

— Toate cinstitele persoane cari au primit *foi de înscriere* pentru chipul lui *Ion Creangă* în Bârlad, sunt rugate să le înapoieze ou obolul străns. Cine n'a primit ori mai dorește asemenea foi, le poate cere de la Redacție.

— Primim cu bucurie observațiuni asupra *Statutelor societății „Ion Creangă“*, publicate la sfârșitul numărului trecut. Ele se vor păstra și ou prilejul adunării anuale din Ianuarie viitor, se vor discuta.

UN RĂVAȘ

Prea stimaților Domni,

De mult mă pregătesc să iau peana 'n mână ca cu învoirea d-lor-voastre să stau la vorbă cu cei din jurul lui »Ion Creangă« și veni în sfârșit ziua când voi pune la cale propusul meu. Căci până acum par'că eră un făcut: sau mi-aduceam aminte dară n'aveam vreme, sau nu eram dispus, nu-mi veniă, ș' apoi, ca să nu vă minț, mai adese-ori uitam, fiind copleșit de fel de fel de lucrări. Numai astăzi într'a doua sărbătoare a Invierii îmi vine așa de năprasnă gândul să mă țin de cuvântul dat cu vre-o lună mai înainte d-lui Lupescu.

Acum însă venind treaba la adică, altă încurcătură: cum s'o scot la cale, ca rândurile mele să fie învrednicite să iee loc în prețuita revistă pentru care de la cel dintâiu moment am simțit în inima-mi o simpatie, care din ce în ce merge crescând și întărindu-se. De când isbutisem ca la Universitate să mă desbăr de îndeletnicirile mele de până acuma, va să zică de prelegerile mele despre limba și literatura franceză, predându-le altora mai tineri, nici un număr din «Creangă» nu scapă să nu-l cetesc pe d'ntregul, din scoarță până în scoarță.

Rămâne să le și studiez cum se cade, scofând de acolo toate cuvintele cari stârnesc interesul meu din vre-un punct de vedere: sau că sunt dialectale, de cari până acuma nu dasem, sau că întră în vre-o locuțiune necunoscută mie sau pentru care n'am adunat destule citate sau dovăzi.

Este însă un lucru care mă face de mă opresc, stând locului întocmai ca un drumeț, căruia în drumul lui de odată i se înfățișează vre-o priveliște frumoasă: un castel vechiu fie și dărămat, zidit pe piscul unui munte înalt, împădurit; sau o biserică măreață, rămasă din vremuri, în care meșterul Manole întruchipă visurile sale în piatră și marmură; sau un lac cu apă ca viorică, în care se oglindesc vilele cele frumoase clădite pe malurile sale împreună cu grădini minunate cari le înconjoară. Vreau să vorbesc despre vre-una din acele locuțiuni metaforice, din cari se găsesc atât de multe în produsele muzei poporane române și în graiul poporului român peste tot. Este o adevărată comoară de niște pietre nestemate și de câte ori întâlnesc vre-una din ele, o primesc cu dragoste, fie că este una din cele cunoscute mie, fie că fac pentru cea dintâiu oară cunoștință cu dânsa.

Ca nu cum-va să se nască îndoiala, dacă părerea aceasta a mea este cu temei, îmi iau voie a vă trimite plocon două scrieri d'ale mele: una din 1877 și alta din 1909, va să zică la o distanță de 32 ani! Cea dintâiu este un articol scris nemțește «Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen» în care pentru cea dintâiu oară atrasei atențiunea lumii învățate streine la însemnătatea acestui lucru. Se vede că până atunci nici în însăși România nu s'au aflat cine să fi fost băgat de samă, căci numai așa pot să pricep primirea cea măgulitoare care i s'a făcut chiar acolo opșorului meu.

Exemplarul pe care vi-l trimet, poartă în margine niște îndreptări privitoare traducerea mea greșită a câtor-va citate.

Intre altele se află acolo și numele lui Maiorescu și s'ar putea gândi că D-sa ar fi scos undeva o critică a lucrării mele. Treaba stă altfel și mă rog de iertare dacă, privind aniversarul lui de 70 ani, îmi iau voie să mă întind oare cum asupra trebei. Să nu-mi fie luat în nume de rău ceea ce am de gând să spui, ci să fie considerat ca un omaj bărbatului mare, care în anul acesta este cu drept cuvânt sărbătorit nu numai de toți Români ci și de străinii cari au tragere de inimă pentru poporul român și limba pe care o vorbește.

În articolul meu «Spicuri aromânești» tipărit în numărul festiv al lui Titu Maiorescu pomenesc de o scrisoare prea măgulitoare, care pe neașteptate îmi venise în ziua de 4/16 Octombrie 1877 din partea bărbatului sărbătorit. Scrisoarea privi articolul meu citat mai sus, eșit cu trei luni mai înainte în programa unei școale reale din Viena, unde, pe vremea aceea eram profesor de limba franceză și germană.

Scrisoarea are opt pagine din cari patru conțin niște îndreptări despre cari pomenesc mai sus, pe când pe celelalte patru este scris ceea ce urmează. Epistola fiind scrisă în limba germană, o traduc bine rău,

cum știu. O bănuială am și încă mare: ca nu cumva să se supere D-lui, că am de gând să pășesc în vileag cu o scrisoare privată, necerându-i mai înainte învoeala. Nădăjduesc că vremea cea îndelungată, aproape un veac de om, care trecuse de atunci până azi, are să mă dezvinovățească în câtva.

Iată traducerea:

«Mult stimată Domnule,

«Prin Dr. Gaster am ajuns tocmai la cunoștință despre articolul D-tale «Sprachliches aus rumänischen Volksmärchen». Este o lucrare atât de reușită și în eleganța sa cea pregnantă, așa de bine rânduită, în cât «eu ca un Român, căruia o desvoltare sănătoasă a limbei sale îi zace «la inimă, nu mă pot opri să nu vă spun mulțumitele mele cele mai călduroase.

«O recenziune în «Convorbirile Literare» are să urmeze numai de cât, «mai întinsă de cât notița cea neîndestulătoare în No. 6 din «Albina «Carpaților».

«D-ta citezi adese-ori «Convorbirile», de aceea pot presupune că-ți «sunt cunoscut și nădăjduesc că n'o să-mi iei în nume de rău dacă voi «înșiră câte-va neexactități de puțină însemnătate din lucrarea D-tale. «O fac aceasta fără sfială și cu atât mai mult, fiind-că articolul D-tale «însu-ți face impresiunea unei nizuinți curate cu privire la exactitatea și «adevărul».

După 11 îndreptări făcute scrie cum urmează:

«Dară cum spuseiu, aceste inexactități sunt neînsemnate și nu pot să «scadă meritul articolului eminent. Este de mirat cum un străin a fost «în stare să-și procure o înțelegere atât de adâncă de finețele unei limbi, «care în privința literară este până acum așa de puțin accesibilă.

«Ceia ce în introducerea D-ta scrii despre trebuința unei dezvoltări «mai populare și firești a limbei române, este o dorință foarte îndrep- «tățită, pe care și câți-va dintre noi am exprimat-o cu stăruință. Cu «privire la asta, D-ta o să afli câte ceva într'ale mele «Critice» pe cari «imi iau voie a fi le trimite sub bandă. În vremea ministerului meu «(1874—76) s'a făcut ceva cu privire la direcțiunea aceasta prin cărți «de școală; de asemenea am intrat în relațiuni cu Cihac privitor la o- «cuparea catedrei de limbile romanice la Universitatea din Iași. Din ne- «norocire după repășirea mea aceasta și câte-va altele s'au nimicit și «acum iată războiul nefast venit peste noi. Dară ce s'a amânat, nu s'a «pus la o parte.

«La urmă dă-mi voie să te incomodez cu o mare rugare: va să zică «să dai bancnota alăturată vre-unui librar, care ar putea să-mi trimită «subt bandă 2 exemplare din articolul D-tale și 1 exemplar din «An- «fänge der Rumänien» ale lui Iulius Iung. Imi fu peste puțină să-mi «procur de aici amândouă aceste lucrări pe calea librăriei și nu-mi ră- «mâne alt mijloc de cât cel al unei mijlociri binevoitoare.

«Se înțelege de sine că și eu bucuros mă pun la dispoziția D-tale «cu privire la procurarea notițelor literare și altele din România.

«Primește, stimată Domnule, expresiunea stimei mele de tot deosebite.

«T. Maiorescu».

Ori-și-cine pricepe în ce stă meritul acestei scrisori și întru cât darea în vileag a ei poate să adaugă o trăsătură nouă la caracterul nobil al aceluia care a scris-o. Un străin necunoscut are îndrăzneala să scrie ceva despre o limbă a cărei elemente abia și le însușise și iată-l pomenindu-se cu o aprețiere afară din cale măgulitoare și încă din partea unui bărbat așa de competent cum fără nici o îndoială este domnul Maiorescu. Pricep foarte bine că ce motive l'au condus de m'a lăudat atât de mult: văzând pe un tânăr străin, care arată că vrea să facă ceva, doreș să-l imbarbete, ca să înainteze pe calea apucată.

A doua lucrare pe care o trimit plocon, este seria mea de articole apărute în decursul anului trecut în «Convorbirile Literare» sub titlul: „Drumul pe care am mers”. Aici vorbesc despre îndeletnicirile mele cu studiul productelor muzei poporane române și al graiului poporan român și poate nu mă înșel crezând că se va găsi ceva ce intră în cadrul lucrărilor cari fac obiectul studiilor din revista voastră, să-mi fie permis a cită paginile 15-16 și iată de ce: Aici vorbesc despre înlesnirea pe care o au tocmai institutorii de pe la sate când e vorba să se culeagă basme, cântice, descântece, doine, strigături ș. a. In articolașul meu citat acolo vorbesc într'adevăr despre folclorul aromân, nu se poate însă tăgădui că toate cele spuse de mine cu 30 ani mai nainte cu privire la graiul român din Macedonia, se potrivește nu numai cu privire la graiul român de pretutindeni ci și cu privire la adunarea poeziilor poporane peste tot.

De aceea să-mi fie permis a-mi spune înestularea mea, văzând atâți bărbați de tagma învățătoarească grupați în jurul valoroasei reviste a d-lor voastre, cărei o asemenea conlucrare numai folos mare poate să aducă.

Văd însă că pentru cea dintâiu dată prea m'am întins și încă despre lucrurile cari nu se țin tocmai strict de scopurile revistei. De aceea încetez deocamdată având de gând ca în cas când nu v'ați plictisi prea mult, să viu altă dată cu ceva mai de Doamne ajută ce s'ar potrive mai bine.

Sfârșind, vă urez succesele cele mai bune și vă rog să primiți expresiunea înaltei mele considerațiuni și o strângire de mână frățească.

Praga, 27 Martie 1919.

Dr. Ion Urban Jarnik.

DE-ALE COPIILOR.

71.—De-a ulcicuța. Este un joc, mai mult, pentru fete. Se aleg câte două și se așează, for-

mând un cerc, lăsând, o distanță de un pas între fie-care pereche. Una stă în genunchi și asta e ul-

cicuța, iar celaltă stă cu mâna pe capul ei. Una care a rămas fără pereche, începe a întreba pe rând pe cele din picioare, zicând :

— „Cum ți-i ulcicuța ?”

Cea întrebată răspunde :

— „Cum o vezi, cu ochi verzi,

„Cu o lingură de pasat,

„Să nu zacă de varsat,

„Și cu una de humă,

„Să nu zacă de ciumă !!”

După ce zic aceste vorbe, amândouă încep a fugi, în direcții opuse, înconjurând cercul. Dacă cea care întreabă, e mai iute de picior, și pune mâna întâi pe capul ulcicuței, atunci începe a întreba pe cealaltă și urmează tot așa, până le ajunge rândul pe toate.

Florești-Tutova.

Virginia Stan.

72.— Uni, doni, trini, pani, cinga, linga, șoti, boti, laba, zenchi, sapa, bulbuc, boroschin, bade, Constantin.

Nemțisor-Neamț A. Moisei.

73.— Copiii cari se joacă, pun mânele pe un loc, și unul din ei, atingând pe ceilalți peste mâni zice :

— „Sisi capră cu mărgele,

„Cu mai multe ghiocole.

„Rontiș,

„Bontiș;

„Pe la casa lui Tivici.

„Tivicana,

„Berbecana,

„Ranțurile,

„Panțurile,

„Ion Creangă”, III.—5

„Cutcuvia,

„Veselia ;

„Ia-ți mâna d'acia, (sau :)

„Fugi la maică-ta Măria”, când, cel pe care s'au sfârșit vorbele, retrage mâna.

74.— **Dracul și Dumnezeu.**

— „Fusei p'acas p'la tine”. (*Dracul*)

— „Calea te-aduse”. (*D-țeu*)

— „Făcuse nevasta-ta un prunc”.

— „In loc și-a făcut”.

— „Mai făcuse unul”.

— „Prunc pe prunc a tras”

— „Murise unul”.

— „In locu-i și-a murit”.

— „Murise șălălalt”.

— „Prunc după prunc s'a dus”.

— „Sâc doamne” !

— „Crăpi drace” !

Și a crăpat dracul de necaz, că n'a putut păcăli pe Dumnezeu.

Aușită de la mama

Maria I. Fira.

G. Fira.

75.— Ana,

Bana,

Tatania,

Siavia,

Compania,

Daraling,

Spităring,

Ținc!

76.— Una-i mara,
Doua-i para,
Tria-i ruga,
Ciuturuga,
Solomon,
Socotor,
Cât dai chila,
De sopen ?
Cinci bani
Și-o para
Alunele,
Pe tablă.

77.— Ene,
Mene,
Clin,
Clan,
Rosa,
Posa,
Patachi,
Ene,
Mene,
Clin.

78.— Una
Mina,
Dodamina,
Trierio,
Sitico,
Mazarichi,
Cozarichi,
Ene,
Mene,
Pichi.

Jorăști-Covurlui P. G. Savin.

79.— „Ce-ai în sac“?
— „Un gănsac“!
— „Da'n gănsac“?
— „Un ac“!
— „Da'n ac“!
— „Un burete“?
— „Dă-te cu . . . de perete“!

*(De la sără-mea Melania,
de 5 ani, când se juca cu
Calopița, prietina ei)*

J. O. Zugravu.

80.— Pe cea punte lunecoasă
Întâlniu o fată frumoasă.
In child'o childliu,
In child'o sărutăiu,
In childă'n childulice,
Pe sub cismulice.

De la frățiorul meu Ion.

81.— Bună ziua cocostârc,
N'ai văzut pe mama'n târg?
— Am văzut'o la Tecuci,
Cumpără niște papuci.

82.— Valeu, tată, mi-a mâncă,
— N'are tata ce-ți mai da.
— Niște brânză cu smântână,
— Valeu tată tare-i bună.

83.— Cucurigu gagu,
O murit moșneagu',
Ș'o rămas cățaua
Ș'o umplut mahalaua.

84.— Doamne miluește,
Popa prinde pește,
Preoteasa raci,
Băeții gândaci.

45.— Ninge, ninge,
Popa-ninge,
Preoteasa plânge.

*De la frățiorii mei Nicu și Paraschiv.
Ciurești-Tutova G.V. Șuşnea.*

POVEȘTI

23.— Ruja Rujalina, care înverzește câmpurile și înflorește florile.

A fost odată, demult de tot, de când nici eu nu-mi aduc aminte. A fost un împărat, care avea numai o singură fată. Fata împăratului eșind odată pe poartă afară, a găsit un bob de chiper și l'a mâncat. După ce l'a mâncat, peste puțină vreme a rămas însărcinată. Părinții ei

au băgat de seamă că fata este însărcinată și au început s'o întrebe, că cu cine este însărcinată? Ea însă le-a spus drept că nu știe nimic și nici cu cine e însărcinată.

21.—A fost odată un împărat....

fiind singură singurică, și-a legat buricul copilului cum a îndemnat-o Cel de sus, copilul a început a plânge și a plâns trei zile neîncetat.

Ea văzând că plânge mereu i-a zis: — „taci mamă, că-ți dau boi, oi“; dar el nu a tăcut din plâns de loc. I-a mai zis: — „taci mamă că-ți dau moșii și case bune“; dar el nu înceta de loc din plâns. I-a zis încă: — „taci mamă că-ți dau fel de fel de lucruri“; dar el tot n'a încetat din plâns. În cele după urmă i-a zis: — „taci mamă, că-ți dau pe Ruja Rujalina, care înverzește câmpurile și inflorește forile“. Atunci el a tăcut.

Apoi după aceasta s'a lăsat Sfântul Petre din cer și a luat copilul și l-a botezat și i-a pus numele lui, adică Petre. Când l-a botezat, i-a dăruit un frâu și un fluer, care când cântă cu el, îngheța și apele în puțuri; iar frâul când îl suna, îi venia un cal cu totul și cu totul de aur și un rând de haine tot asemenea de aur.

După ce a crescut băiatul și s'a făcut ca de 16 ani, a luat frâul și l'a scuturat și a venit calul și hainele lui cu totul și cu totul de aur. Apoi și-a luat și fluerul și a zis către mă-sa: — „Hei mamă! Eu trebuie să mă duc să-mi caut ce mi-ai făgăduit“. Atunci mă-sa i-a zis: — „Ce să cauți mamă, că eu nu ti-am făgăduit nimic“. El i a zis: — „taci mamă că mi-ai făgăduit pe Ruja Rujalina, care înverzește câmpurile și inflorește florile“. Iar mă-sa i-a zis: — „mamă, dar eu ce mă voi face singură aici prin aste pustietăți“?

Băiatul i-a zis: — „Te voi lăsa în mila Celui de sus“; și i-a sărutat

mâna și l'a sărutat și ea pe el. Apoi a plecat și s'a dus și s'a tot dus, zile multe și mărunte și de la o vreme a văzut niște ziduri mari, și când s'a apropiat, nu s'a dus drept acolo, ci a stat la marginea cetății lângă un puț și a dat drumul calului și apoi a îngropat frâul și a rămas foarte rău îmbrăcat. Și a scos apoi fluerul din sân și a început să cânte.

În timpul ăsta, au venit două roabe la fântână ca să ia apă pentru Rujalina, căci palaturile erau ale ei. Dar auzind pe băiat cântând așa de frumos, au uitat să mai ia și apă și s'au întors de au spus stăpânei lor. Auzind ea de acel băiat, care cânta așa de frumos, le-a poruncit să se ducă să-l chieме la dânsa.

S'au dus roabele la fântână și au zis băiatului: — „A zis stăpâna noastră ca să mergi până la palat la dânsa“.

El le-a întrebat: — „Cum o chiamă pe stăpâna voastră?“

I-au răspuns: — „Pe stăpâna noastră o chiamă Ruja Rujalina, care înflorește florile și înverzește câmpurile“.

El le-a mai întrebat dacă nu cumva stăpâna lor are nevoie de vr'un argat, căci ar vrea să se bage el. Ele i-au spus că are nevoie. El auzind s'a bucurat mult și a plecat cu roabele la curtea Rujalinei. S'au dus roabele la Rujalina și-au spus că l'au adus și că vrea să se bage argat. Ea le-a întrebat dacă lipsește vre o slugă de undeva. Ele au răspuns că nu este *gâscar* la găște. Ea le-a zis: — „Aduceți-l încoace“. După ce l'a chemat, l'a întrebat dacă voeștea să se bage la găște. El a spus că se bagă și s'a tocmnit și apoi a intrat în slujbă. A păzit el găștele până Duminică. Atunci și-a cerut voie să se ducă și el să se plimbe. S'a sculat dis de dimineață și s'a dus la locul unde a îngropat frâul și desgropându-l l'a scuturat și unde mi-a venit calul și hainele cu totul și cu totul de aur. După ce a încălecat calul s'a dus la biserică, tocmai când a fost aproape să iasă lumea din biserică.

Așa cum era călare printre lume fără să-l cunoască, s'a alăturat pe lângă Rujalina, a luat-o în brațe și a sărutat-o; iar lumea a rămas încremenită văzând frumuseța lui. Apoi calare cum era, s'a făcut nevăzut. S'a dus la locul unde își îngropa frâul și l'a îngropat iar acolo și apoi s'a dus la palat unde era cotețul găștelor și și-a văzut de slujba lui.

Rujalina a venit și ea acasă și a spus roabelor, cele ce i s'a întâmplat. S'a dus apoi pe la toate slugile și le-a întrebat de sănătate. S'a dus și la Petre la cotețele găștelor și l'a întrebat: — „Petre cum mai mergi cu serviciul, ești sănătos?“ El a răspuns: — „da“ — „Dar găștele ce fac?“ Petre a răspuns: — „Unele ouă, altele clocesc, altele să le mănânce corbii“. — „Bine Petre, bine. Vorba ta strică inima mea“ Și a plecat acasă.

A doua Duminică Rujalina s'a gătit și a plecat la biserică. Petre a plecat și el după aceea la locul unde își avea frâul îngropat și venind calul, s'a îmbrăcat cu hainele și a încălicat și a plecat și el la biserică tocmai când lumea eșia de la biserică. Când a eșit și Rujalina, s'a repezit, a luat o în brațe și a sărutat-o și apoi a plecat fără ca să poată cineva să-l prinză și după ce a îngropat iarăși frâul, s'a dus la găștele lui și și-a văzut de treburi.

Rujalina venind acasă, a spus iar roabelor sale ce i s'a întâmplat. Și se miră ele că cine să fie acela și de unde și se gândeau ele și se chibzuiau cum ar putea să-l adevereze. Una din ele, foarte pricepută, zise împărătesei: — „de n'ar fi fapta lui Petru găscarul nostru“. Dar ea zise: — „nu pociu să știu, tare mi-i necaz de asta“. Roaba îi zise: — „împărăteasă când vei pleca Duminica viitoare la biserică, să-mi spui și mic mai înainte de a pleca“.

Așa a trecut toată săptămâna; iar Sâmbătă seara Rujalina a chemat roaba și a întrebat-o că ce e de făcut? Roaba fiind tare pricepută, i-a zis: — „împărăteasă, mâine dimineată să topești niște ceară și s'o ei în buzunar și când lumea a eși din biserică s'o aibi în mâna și când va veni el să faci cum vei putea, să i o lipești în păr la ceafă; iar când vei veni acasă, să dai poroncă să vie toate slugile ca să le spui ce au de făcut“.

Rujalina a plecat la biserică și tot așa când lumea a eșit din biserică, a venit și tânărul, a luat pe împărăteasă în brațe și a sărutat-o de trei ori; iar ea i-a lipit ceara în părul de la ceafă.

Petre apoi a plecat la locul lui fără ca să știe că are ceară lipită în părul de la ceafă.

Rujalina a venit și ea acasă și a spus roabelor ei cum a făcut. Apoi după ce a mâncat, a pus de a fiert apă și a pus ca pe fiecare slugă să o spele la cap. După ce a spălat pe rând pe fiecare slugă și veni și rândul lui Petre găscarul, numai ce a dat în ceafa lui de ceara, care i-o lipise Rujalina când a sărutat-o el la eșirea din biserică. Atunci ea a strigat: — „Hei Petre, Petre, tu ești al meu și eu a ta! Fă-te cum ai fost când ai venit de m'ai sărutat la biserică“.

El i-a zis: — „dă-mi voie să mă duc până la odaia mea să mă îmbrac așa cum am fost“.

S'a dus el și a desgropat frâul și l-a sunat odată și îndată i-a venit calul și hainele lui cu totul și totul de aur. După ce s'a îmbrăcat cu hainele și a încălecat pe cal, a plecat la palatul ei. S'au îmbrățișat amândoi. Apoi s'au plimbat prin tot palatul ei, prin toate odăile. I-a dat și cheile de la toate odăile ca la un stăpân ce era de aci înainte. I-a spus însă ca în toate odăile să intre, numai în o odaie să nu intre, că nu are să fie bine nici de el nici de ea.

A ascultat el de sfatul ei și au trăit ei bine multă vreme; dar însă într'o zi când ea nu era acasă, el a intrat și în odaia aceea, că zicea el, cc are să fie. Când a deschis ușa a auzit un gemăt dintr'un butoiu mare legat cu cercuri de fier; vocea ceia i-a zis: — „Petre! Petre dă-mi un pahar cu vin și o felie de pâne că mult bine ți-oiu prinde vre-odată“. Atunci Petre și-a zis singur: „i-a să-i dau săracul că i-o fi foame“. Și i-a dat întâi felia de pâine și apoi vinul, prin vrana butoiului. Atunci cercurile butoiului au plesnit și a eșit din el un zmeu foarte mare, care i-a zis: — „Hei! Petre! Petre să știi că Rujalina nu mai e a ta, ci de aci înainte este a mea. Pleacă și vezi-ți de treabă, că nu-i bine de tine“. Zmeul s'a dus și a luat pe Rujalina; iar Petre s'a dat la o parte și a căutat timpul priincios ca să fure pe Rujalina în lipsa zmeului.

Când zmeul a fost la vânătoare, Petre s'a dus și a furat pe Rujalina și a încălecat calul și a fugit.

Când a venit zmeul acasă și a văzut că nu e Rujalina acasă, a înțeles numai de cât că a furat'o Petre. El a întrebat calul: — „Hei calul meu, o să ajungem noi pe Petre“? Dar calul i-a răspuns: — „Stă-pâne avem vreme să bem și să mâncăm și tot îl ajungem“. Așa dar au băut și au mâncat și apoi au plecat și în trei ceasuri i-au ajuns.

Zmeul i-a strigat: — „Hei Petre te iert acum pentru felia de pâine care mi-i dat'o; altfel te-ași fi făcut mici fărâme“. A luat apoi pe Rujalina și s'a întors îndărăt.

Petre tot nu s'a lăsat și s'a dus iar și a căutat vreme cu prilej de a furat'o și a fugit cu ea. Dar și acum, a doua oară, zmeul i-a ajuns și i-a zis lui Petre: — „Te iert și acum pentru paharul cu vin care mi l'ai dat; dar să știi că de te-oi prinde încă o dată te fac mici fărâme“.

Zmeul a luat iar pe Rujalina și au plecat îndărăt la palat; iar Petre a rămas singur oftând și *ciudindu-se* că și-a făcut rău singur cu mâna lui.

După ce zmeul s'a dus cu Rujalina acasă, ea a căutat vreme cu prilej și i-a trimis vorbă prin o roabă a ei credincioasă aste cuviute: „Hei Petre, Petre, bine îl legasem eu și rău l'ai dezlegat tu; acum căește-te. Să știi că dacă vrei ca să poți intra iar la mine, să te duci la baba dracilor din vârful acilor și să-i păzești iapa în trei nopți de rând și îți va da un cal din ea și cu ăla poți răzbi; dar să știi să nu ei pe cel mai mare și gras, căci are să-ți arate trei cai și să iei pe cel mai slab dintre ei“.

După aste vorbe el a plecat călare și a mers timp mult până ce a dat într'o pădure mare. În pădurea aia a găsit un lup schiop. Zicea el

în sine: „mă duc să omor lupul ăla“ ; iar lupul pricepându-l i-a strigat: — „Nu mă omori măi Petre. Mai bine vino de mă leagă la picior că mult bine ți-oi prinde eu odată“. A ascultat el pe lup și s'a dus de i-a curățat rana bine și i-a legat'o. Apoi a plecat Petre mai departe, cale lungă ca să ajungă, că mult departe mai este.

Tot mergând el așa, a ajuns la malul unei gârle mari, iar pe mal, pe uscat, o știucă se sbătea ca să intre în apă dar nu putea. El ză-rind'o și fiind și tare flămând își zise: „mă duc să prind știuca aia și s'o frig s'o mănânc“. Dar știuca a prins a-i zice: — „Petre, Petre, de cât să mă mănânci, mai bine caută un par și mă prăvălește în apă, că mult bine ți-oiu prinde vre-o dată. Și așa a și făcut și a plecat tot înainte.

Și a mers el mult, mult de tot și ajungând într'o pustie mare, acolo a dat de un vultur mare de tot, care avea o aripă ruptă. Și a zis el: „mă duc să omor bleanda aia să nu se mai căsnească“. Vulturul i-a zis însă: — „Nu mă omori Petre, că nu ți-am făcut nici un rău. Vino și mă leagă la aripă, că mult bine ți-oiu prinde vre-o dată“. S'a dus el și i-a legat aripa la loc și i-a dat drumul și așa vulturul a putut sbura. Și-a mai mers el încă trei zile și trei nopți și a ajuns la baba dracilor din vârful acelor. Cum s'a apropiat a discălicat după calul lui și a îngropat frâul și s'a dus la babă.

— „Bună dimineață babă“.

— „Mulțumim dumitale, mâncate-ar mama. La ce ai venit pe la mine?“

— „Am venis să păzesc iapa și să-mi dai și mie un cal din ea“.

Imprejurul casei babei eră o curte de nuele și cu pari și în fiecare par era o căpățină de om, numai un singur par era fără cap.

Baba i-a răspuns: — „Bine că ai venit mamă, că uite mai am încă un par fără cap“.

Când a venit seara, baba a dat lui Petre să mănânce, iar ea s'a dus la iapă și a învățat'o să se pitească tocmai în fundul pădurei și așa să nu vie cu Petre acasă.

Petre după ce a mâncat, a plecat cu iapa ca s'o pască; dar ca să nu adoarmă și astfel să nu fugă iapa, a încălicat pe ea și s'a legat și cu sfori bine. Așa crezând că chiar de ar adormi, când va voi să-l deslege, tot are să simță; dar în zorii zilei s'a pomenit calare pe un lemn și iapa nicăiri. A început a se văita și plânge, că baba are să-i tae capul. Dar așa cum plângea și să văicărea singur acolo, numai ce s'a pomenit cu un lup și-i zice: — „Da ce plângi tu măi Petre?“ El i-a răspuns: — „Cum să nu plâng?, căci am fost cu iapa babei s'o pasc și am perdut'o și acum trebuie să-mi tae baba capul“. — „Pentru că și tu mi-ai făcut bine, când mi-ai legat piciorul, acum voi și eu

să-ți fac bine și să-ți aduc iapa. Să aștepți coala în gura cărării ăștia, căci s'a ascuns tocmai în fundul pădurei. Eu mă duc și o iau la pișcă-turi și o aduc tocmai la tine, tu să eși înaintea ei; dar să bagi de seamă, căci în noaptea asta a fătat și un mânz, și să-i zici: ho! iapa babei cu un mânz după ea, și să-i dai cu căpăstrul în cap. Atunci ea o să stea, tu o să-i pui căpăstrul în cap și să pleci cu ea“.

Așa a și făcut. Lupul s'a dus și a luat'o la mâncări, iar ea a fugit spre partea unde era Petre. El cum a văzut'o i-a eșit înainte și i-a zis: „ho, iapa babei cu un mânz după ea“ și i-a dat cu căpăstrul în cap. Atunci ea a stat. El i-a pus căpăstrul în cap și a plecat și s'a dus la babă.

Baba s'a necăjit foc și a bătut iapa că de ce nu s'a ascuns bine să nu dea de ea.

A doua seară, după ce a mâncat, a plecat iar s'o pască. Toată noaptea a stat deștept călare pe ea și bine legat, dar tocmai aproape de zori s'a înșelat de a moțait și el; dar când s'a pomenit era călare pe un butuc și iapa nicăiri.

A plecat plângând s'o caute și văitându-se a ajuns la marginea unei ape mari, aci s'a pomenit cu o știucă lângă el și l'a întreat: „de ce plângi măi Petre“? El i-a răspuns: — „cum să nu plâng, că am pierdut iapa babei și are să-mi taie capul“. Știuca i-a zis: — „nu mai plânge măi Petre, că eu sunt știuca care ai găsit'o pe uscat, și mi-ai dat ajutor de am intrat în apă. Pentru binele ce mi-ai făcut să știi că îți găsesc eu iapa, căci s'a făcut pește și s'a ascuns tocmai în fundul mării. Eu cu toți peștii o luăm la mâncare și o scoatem la mal; iar tu să te ații cu căpăstrul și să-i zici: „ho, iapa babei cu doi mânji după ea“, căci și în noaptea asta a mai fătat un mânz“.

S'a dat știuca la fund și cu toți peștii a început a o pișca și așa a eșit iapa la mal iar Petre a lovit'o cu căpăstrul în cap și i'a zis: „ho, iapa babei cu doi mânji după ea“. Atunci ea a stat; iar el i-a pus căpăstrul în cap și a plecat cu ea la babă.

Când l'a văzut baba că vine cu eapa, crăpa de ciudă că și acum a găsit'o. I-a pus să mănânce, iar ea s'a dus la coșarul epei și a luat'o la bătae că nu s'a ascuns destul de bine.

A treia seară Petre iar a plecat cu iapa, s'o pască, și ca să nu mai adoarmă, s'a legat bine de tot pe spinarea ei. N'a dormit el de frică de loc toată noaptea; dar ce făcu ce dresă, că în zori ațipi iar pe iapă și când s'a pomenit era calare pe un butuc și iapa nicăiri. Ce să facă? Unde s'o găsească? „Am găsit'o de două ori, dar tocmai acum o să mă omoare baba“, își zicea el. Și plângea, se văita, de-ți era mai mare mila de el. Dar așa cum se văicărea el, numai ce se pomenește

din zbor cu un vultur mare și-i zice:—„Ce plângi măi Petre“? Ei i-a zis: —„Cum să nu plâng, căci am perdut iapa babei; iar când m'oi duce acasă mă omoară“. Vulturul i-a zis: „taci măi nu mai plânge, căci eu sunt vulturul căruia tu i-ai legat aripa. Acum voiu să-ți fac și eu bine, să te ajut ca să găsești iapa, căci s'a ascuns tocmai în slava cerului. Eu mă suiui sus și împreună cu toți vulturii o luăm la ciupit și o aducem tocmai la tine. Tu atunci s'o lovești cu căpăstrul în cap și să-i zici: „ho, ho, iapa babei cu trei mânji după ea, căci și în noaptea asta a mai fatat un mânz“.

Și s'a urcat vulturul și găsind'o a început a o ciupi împreună cu toți vulturii și a adus'o tocmai la Petre. El cum a văzut'o a lovit'o cu căpăstrul în cap și i-a zis: „ho, ho, iapa babei cu trei mânji după ea din trei nopți“. I-a pus căpăstrul în cap și a încălcat pe ea și s'a dus la babă.

Baba văzând că și acum i-a adus iapa, nu mai putea de ciudă, dar tot căuta să-l înșeale. I-a pus masa să mănânce, și până să mănânce el, ea s'a dus la grajd și a luat puterea de la doi mânji și a dat'o numai la unul și l'a făcut slab și urît, iar pe ceilalți i-a făcut grași și frumoși ca doară el să aleagă pe unul din cei doi grași, ca ast-fel să nu poată face nici o treabă.

După ce Petre a mâncat s'a dus cu baba în grajd. Ea i-a zis: alege-ți mamă, din trei pe care vei voi“. El a pus mâna pe acela slabul și urîtul și i-a spus: —„eu p'ăsta îl iau“. Baba văzând că s'a pîcălit i-a mai zis: —„da ce mamă, crezi că eu mă supăr, ia pe unul din ăștia doi frumoși și buni“. El i-a zis din nou: —„eu p'ăsta îl iau, iar ăi buni să ți rămâie dumatiale“. Baba tot a mai stăruit doară îl va înduplica spre a lua pe unul din cei doi grași; dar văzând că nu-l poate scoate din fire l'a lăsat de a luat pe acela slabu', care l'a vrut el.

Apoi a plecat el de la babă cu calul acela, după ce și-a luat ziua bună, de la ea. Depărtându se o bucată bună de drum a vrut să vadă ce putere are calul lui. I-a dat de trei ori cu palma în el și i-a zis: —„hei calul meu, să-ți văd puterea ta“. Atunci calul s'a făcut cu 24 aripi, căci avea puterea încă de la doi cai fără a lui. L-a mai întrebat: —„hei calul meu o să putem să luăm pe Rujalina de la smeu“? Calul i-a răspuns: —„Stăpâne, numai când nu oiui vrea, atunci nu poci s'o ei“. Și au plecat ei drum lung ca să ajungă la palaturile ei.

Ajungând ei, zmeul era dus la vânătoare. El a luat pe Rujalina și a plecat. După vr'un sfert de ceas a venit zmeul acasă și văzând că Rujalina nu este nicăeri, a văzut că a luat'o Petre. A întrebat calul: —„Calul meu, avem vreme să mâncăm și să bem și apoi să-l ajungem“? Calul i-a răspuns: —„Acum să plecăm și tot nu-l ajungem“.

— „De ce calule?” l'a întrebat zmeul. — „Pentru că e fratele meu cel mai mare, de trei ori ca mine”. — „Dar tot o să mergem”, a zis zmeul și s'a luat după el.

Calul lui Petre i a zis: — „Stăpâne să stăm mai încet că prea mergem tare”. Petre însă s'a uitat îndărăt și văzând pe zmeu, a zis: — „Hai calul meu că ne ajunge zmeul”. Calul i-a zis: — „Lasă stăpâne că vreau să vorbesc cu el”.

Când s'a apropiat calul zmeului de al lui Petre a strigat: — „Stai fratele meu că plesnesc”. Petre a întrebat pe calul lui, că de ce nechează calul zmeului. Calul i-a spus: — „Zice că să stau că plesnește”. Petre i-a zis: — „Spune-i ca să se urce în slava cerului cu zmeul și să-l trântescă jos și numai atunci stai”. Calul lui Petre nechezând a zis, către calul zmeului, că dacă se va urca în slava cerului și de acolo va trânti jos pe zmeu numai atunci va sta. Calul zmeului auzind așa, s'a urcat cu el sus, sus de tot până în slava cerului și de acolo a trântit jos pe zmeu, care s'a făcut mici fărâmele când a căzut jos.

Atunci a stat calul lui Petre, și după ce s'au odihnit, s'au întors la palatul Rujalinei și au făcut nuntă mare. Petre a adus și pe mă-sa. Și acolo trăesc ei și azi, dacă nu vor fi murit.

Am încălecat pe o prună și v'am spus o mare minciună.

(*Aușit de la Ionișă Gheorghe Dobre Bordea, din com. Grindu în anul 1896*).

Urșiceni-Ialomița

Dobre Ștefănescu.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

94.—Cum se vindecă bubele răle și rănile vechi.

Bubele răle și rănile vechi, care nu le pot vindecă nici *doftorii* și nici *salcia* ori *fumurile*, se vindecă așa :

Cauți un șerpe viu, cât de mare, îl pui într'o oală zmălțuită, plină 3 părți cu apă neîncepută și-l așezi la foc de ferbe și clocotește, până ce oala scade pe jumătate și carnea de pe șerpe se desface, de rămân numai oasele. Pe oală, ca să nu iasă șerpele, se punc o lespede. Apa ceea se lasă de se răcorește, iar din ea te ungi c'o peniță de pasere pe rană, de 3 ori pe zi, după ce ai stat la soare cu rana, ca un sfert de ceas. Când dai cu pana pe rană, ea sfârâe și după 3, 4 unsori, te faci sănătos.

Cules de *M. Lupescu*.

95.—De plescăniți, (coji) prin cap, e bună alifia făcută în modul următor: după ce cloșca a scos puii, să se strângă găocile de ou din

cuib și să nu se lepede, ci să se înfigă în șir p'un băț și să se pună bine, la strașina casei 1) pentru că, atunci îți trăiesc puii, nu se prăpădesc; și 2) aceste coji arse, pisate și prefăcute într'un fel de scrum (făină) negru, amestecate cu untură de porc, or cu unt alb de vacă, dau un fel de alifie neagră, cu care se vindecă cojile de prin cap.

96.— De scrintit mâna, picioru', etc. se aduce o femeie care a născut doi copii gemeni, ori cineva care e din gemeni; bolnavul așează mâna ori piciorul scrintit, pe prag, și femeia sau gemenul îl calcă sdravăn cu picioarele. Pe urmă oblojește partea scrintită, cu păcură, cu cărămidă nouă pisată și amestecată în rachi, cu *scrintitoare* și *coada cocoșului* (niște plante) opărite.

97.— De tuse: Ceai de floare de *mușățel*, floare de tei, și floare de soc. Ceai de vâsc fiert.

O oală nouă unsă pe dinăuntru cu păcură: Se pune apă în ea, se fierbe și se bea acea apă, caldă.

Usturoiu fiert în lapte dulce.

Untură de găscă ori de rață, fiartă deasemenea în lapte dulce.

(Din *Goleștii-Badii-Muscel*) *D. Mihalache.*

98.— De deochi.

Când e cine-va deochiat, stângi în apă neîncepută, 9 cărbuni cu numele a 9 popi care trăesc și apoi apa se dă bolnavului să bea. Restul se toarnă pe un câne și dacă cânele se va scutura, bolnavul se va îndrepta, iar de nu, nu.

Podu-Turcului-Tecuciu.

V. D. Gheorghiu.

99.— De ceasul cel rău.

Te apucă cu săgetătură, prin tot corpul, oasele te dor și te simți așa de slab și fără vlagă în tine, de nu mai știi că te afli pe lumea asta; dar găsește ea baba ac de jocul lui și atâta îl pocnește pe ceasul cel rău, c'un biciu pe la spinarea bolnavului, de sar mâțele pe cuptor, fugând, care în cotro apucă, iar din gură tot le înteește:

*Sf. Luni de azi, îl știi pe Ion,
Căci capul îi huește,
Urechile îi astupește,
Gîtu' îi înțepenește,
Ciolanele îi amorțește.
Picioarele îi licnește,
Fața îi îngălbinește,
Dinții îi ruginește*

*Limba în gură i-o încrețește.
Ii ceas rău cu licheră,
Trimis dedeochiu, de 'ntilnătură
Și cu pocitură.
Eu cu mâna l'oiu mătură,
De la Ion l'oiu departă,
Cu cușitul l'oiu tăia,
Cu sulifa l'oiu înțapa,*

Și în vînt l'oiu vîntură
 Și l'oiu mînă din vad în vad
 Și l'oiu mînă pe uscat.
 Unde cocoșul nu cântă,
 Unde căne nu latră.
 Acolo să se ducă.
 Sf. Luni de azi, doar îl știi pe Ion
 Ce-l însomnează ?
 Ce l'înfrișează ?
 Ce-l tremură, ce-l siește ?
 Ii ceas rău fioros și drăcos,
 Cu cojocul întors pe dos,
 Cu ochii sticlîți,
 Cu dinții rânjiți,
 Cu gura cascată
 Cu limba lasată,
 Eu cu cuțitul l'oiu înțapă,
 Și l'oiu mînă din vad în vad
 Și l'oiu mînă pe uscat.
 Sf. Luni de azi, doar îl știi pe Ion
 Ce-l amețește ?
 Ce-l tindește ?

Is trei lei

Paralei

Cu gurile cascade
 Cu limbele lasate,
 Cu ochii sticlîți,
 Cu dinții rânjiți.
 Că Maria descântătoarea
 Cu ghiciu' l'oiu plesni,
 Cu cuțitu' l'oiu înțapă,
 Cu kulturalul l'oiu kulturală
 Și i-oiu scoate din inimă,
 De subt inimă,
 Din rărunchi,
 De subt rărunchi,
 Din strunga mare,
 Mare-i vînt :

Și i-oiu scoate pe pămînt.
 Și i-oiu mînă din vad în vad
 Și i-oiu mînă pe uscat.

Aușită de la Ilinca Tălmăcita

Ungureni Tecuciu. G. Buhuș.

100. — De deocheat.

Pasăre albă, cudalbă,
 In cer ai sburat
 Trei picături de sânge ți-a picat
 Și s'a docheat... (cutare)
 De l'o fi diochet bărbat,
 Să-i crape boășele,
 Să-i curgă p.șățul ;
 De-o fi de femeie,
 Să-i crape țitele,
 Să-i curgă laptele ;
 De-o fi de fată mare,
 Să-i pice cosifele,
 Să-i rămâe tivda goală ;
 De-o fi deochiat de vînt,

Să-i moară calul.
 De-o fi de apă,
 Să-i sece isovoarele,
 Să ramâie pictrele,
 Să le ardă soarele,
 Iar (cutare) să rămâie
 Curat, luminat,
 Cum D-zeu l'a lăsat
 Ca maica ce l'a născut.
 Să-i fie de leac (Se țice de trei ori)
 (Se pipăe puțin la tîmple suslînd
 încet și sumuțînd cu buzele strânse).
 Culese de A. S. Șerbu.
 Cavadinești-Covurlui.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

69.— De când nu s'a mai văzut Moartea ?

Se sculă mocanul disdediminează, își aruncă gluga în spate și porni cu oițele dinapoi.

Și-ajunge într'o poiană. Da poiana asta, frumoasă, frumoasă, și cântau păsări de tot soiul, care de care cu glasurile mai duioase și mai armonioase. Oile mocanului se împrăștiară după păscut, iar mocanul cât mi ți-i de lung, se tolăni pe-o coastă, își dădu căciula pe ceafă și începu și el cu fluerul lui de trestie o doină măi tată, de intrecură toate păsările. Cântă mocanul știi colea, că acu era și timpul: grijă de nevasă și copii n'avea; de voinic cât un urs, oile frumoase;—să tot trăești, să nu mai mori.

— Ei unde-i moartea acu, să se lupte cu mine, zise mocanul, și-și urmă doina înainte...

— Eacătă-mă-s, zise moartea înfățișându-se înaintea lui, și mocanul cum cânta, tresări deodată; și înmărmuri când o văzu chiar lângă el...

— Ai venit, mai întrebă ciobanul, lungind vorba.

— Venit, venit, zise repede moartea, care luase chip de babă; și hai mai răpejor, că mi-i degrabă.

— Ți-i degra-a-a-abă, zise mocanul, dârdâind de frică și căutându-și de vorbă..

— Hai, hai, leapădă ți gluga și închină-te să-ți mai iert din păcate de ai gust, că trebue să-ți taiu gâtul; și cu răpegiunea unui fulger își și scoase sabia din teacă.

Mocanul înlemni, da' nu-ș cum, și'i fulgeră o șiretenie prin minte... că cum văzu sabia :

— Ha-a.... da' bună sabie, tae ? Ia-n dă-o s'o văd și eu, să-mi mai aduc aminte de pe când făceam meliție.

Baba (moartea) i-o dete fără multă zăbavă, că nici nu se uita la el; era cu gândul cine știe unde, cine știe pe cine avea de gând să mai doboare în ziua accia.

Mocanul luă sabia frumos, se uită la ea, o scoase, ș'o mai trase de vre-o două ori cu amânarul, apoi ne luând nici într'o samă pe babă, o puse liniștit în glugă și-și caută de cântat înainte.

Și când băgă baba de samă, răcni odată, de se cutremură pădurea și mocanul parcă nici n'auzia; el cânta mereu din fluer.

De cât crăpa de ciudă hârca și unde nu-mi începu a țupăi pe lângă mocan, că să-i dea sabia, căci fără ea, n'avea nici o putere; și nu, și nu, să-i dea sabia.

— Ți-ai găsit, mocanul nici că vroia s'o mai audă, mai ales când băgă de samă că fără sabie, n'are nici o putere!...

Baba îl năcăjia mereu, da el îi tot arăta brâul, „*pèsene* că vrei să te spânzuri“.

Dacă văzu și văzu baba că nu-i de chip, nici nu mai aștepta, și-o și tuli de fugă la D-zeu.

Ii sfărăiau picioarele, ca la nagăț și ajunse peste câte-va minute la D-zeu.

Ruptă ca vai de ea, că de câte nu se agațase ea până acolo, cu ochii roși de ciudă ci :

— Doamne, Doamne, iată cum, și iată cum, că un obraznic de mocan... în sfârșit spuse ea toată pățania lui Moș D-zeu, care stătea liniștit în tron și tot făcea cu capul în semn de înțelegere.

După ce găti baba de spus, D-zeu chemă degrabă pe Arhanghelul Mihail, și-i porunci că numai decât să fie aici cu obraznicul acela de mocan.

Arhanghelul de poruncă, că nu trecu nici un minut și se și arăta cu mocanul de păr înaintea lui D-zeu.

— D'apoi bine, măi mocane, zise D-zeu, cum de te apucași să strici tu rostul babii, s'o ții în drum, ba încă să-i iei și sabia, hai ?

Și porunci D-zeu lui Mihail să-i sboare creerii, nu altă ceva.

Mocanul o sfeclise !

Tot făcând din mâni, ca să l mai lase, ci Doamne, mă rog, lăsați-mă să vă spui și eu ceva :

— N'am vrut să fac nici un rău sfinției voastre, ci, Doamne, tot stând colo, cu oile, și gândindu-mă, am văzut că moartea prea se întrece cu șaga. Umblă pe drumul mare, cu sabia scoasă afară, de o văd toți oamenii, de stau sărmanii totdeauna cu frica'n sân „că iacă, cine știe, s'o abate la mine, altul : ba la mine, ba la mine“; ba încă s'o vezi, când se face horă de Paști și de Crăciun, și când flăcăii și fetele joacă, dă, ca la o zi de veselie, hai *popuc* și moartea cu sabia scoasă, să amestică printre oameni, printre flăcăi, și te miri, cum îi zice cine-va ceva, că i-o retezat capul ; dă Doamne, dreptate-i asta ?

Da Moș D-zeu, stătu în tron, și se tot uita pe furiș la mocan, netezându-și barba, văzu el că mocanul are dreptate; și urmă mocanul :

Și cum vă spuseiu Doamne, ar fi nimerit că moartea să fie nevăzută, și să nu deie în oameni cu sabia tăindu-le gâtul, de face atâtea vărsări de sânge !.

— Ai dreptate, măi mocane, făcu D-zeu liniștit, și porunci numai de cât, ca babei să i facă o săbiuță mititică, mititică— și baba nici să se

zărească, şi când i-o fi dat omului să moară, ea să se vâre încetişor întrânsul şi să-l tae cu săbiuţa pe dinăuntru.

Şi iaca de atunci, moartea nu se mai vede, ea cu săbiuţa ei mică de tot, te tae încet pe dinăuntru şi tu nici gândeşti poate de moarte.

Şi pe mocan îl făcu D-zeu,—sfânt—şi de atunci nimeni n'o mai văzut moartea.

(*Aușită de la moș Constantin Negru,
Ciurești-Tutova.*)

G. V. Șuşnea.

70.—Lupul.

Dracu' nu se lasă—în ruptu' capului—de meșteşugurile lui. Intr'o zi se apucă şi dintr'un boț de lut făcu un lup. Trece Dumnezeu pe acolo şi-l întreabă: —„Ce ai mai făcut acolo Faraone?“ —„Ia un lup Doamne!“ Şi nici una nici două zice: —„*Hâsa!* lup, mănâncă pe Dumnezeu“. Lupu sta tot de lut. —„Dă-mi-l mie, face Dumnezeu“. —„Dăruit să fie!“ Acu şi D-zeu zice: —„*Hâsa!* lup, mănâncă pe Dracu'“. Lupul, la vorbele lui Dumnezeu, o capatat viață şi l'o mâncat pe dracu, într'o clipală.

(*Culese în Ungureni-Botoșani*)

V. Moisiu.

71.—De ce talpa piciorului la om este scobită?

După ce Dumnezeu a făcut pământu' şi a aşezat oamini pe el, care unde să trăiască, a trebuit să puie pe cine-va *mai mare* peste ei, ş'asa a pus *Tar* pi-un *Țigan!*....

Țiganul,—vorba cântecului: „cum s'a văzut Impărat, întâi pe ta-său l-a tăiat!“,—a pus pe biata lume de a treierat desculță trei zile, mărăcini şi dracilă, de i-a săcat talpa piciorului de durere nu altceva!.... ce şi ş'acum o are săcată!....¹

Cum a văzut Dumnezeu așa, l-a dat jos pe-ăl smintit, —că cine ştie ce drac' mai făcea dacă mai stă—, şi așa, a pus pe *Bulgar* apoi, *Tar*. Când s'a văzut şi Bulgarul, *Tar*, a *geoatină*, a intrat călare în biserică de a luat năfură după pistol cu *țaghia* ²!....

Dumnezeu iar s'a supărat... şi dac'a văzut așa, a pus pe *Turc*.... Şi Turcul este şi astăzi (!?)....

Şi vezi, cică de-aia le ajută Dumnezeu Turcilor (!?!), că ei l se roagă nu-ş' de câte ori pe zi şi pe noapte, în toate zilele!....

(*Aușită de la un Român macedonean, din vialetul Monastir (Bitolia), prin Septembrie 1909, domiciliat în Com. Șegarcea-Doljiu.*)

N. J. Dumitrașcu.

¹ De-aci, povestea iea altă întorsătură. ² *Țaghia*: sulița.

BOALE LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

12. — De viermi.

Purcede într'o zi de sec, înainte de răsărita soarelui, vita ce are rană cu viermi, afară la marginea satului, unde sunt tufe de boz.—Cauți nouă tufe, tot cu câte trei cotori la rădăcină și te oprești la fie-care tufă, tai bozul din mijloc, cu el cutreeri peste rană de trei ori pomenind așa : „Voi trei boji, frați sunteți și tustrei să vă puneți și lighioile cele rele din buba Joianeii să-i scoteți, că de nu, mâne tot pe vremea asta vin la voi să vă tai din rădăcină, să vă strâc din hodină, de voi prav și pulbere să se aleagă—scuipi la oparte“. Faci așa cu câte-și nouă tufe de boz. La ameză când soarele stă în cumpănă, repeți cu alte nouă tufe de boz și sara înainte de asfințit, iară. Tufele tăete le leși jos peste rădăcina lor. După isprăvitul descântecului, vezi cu ochii cum cad vermii.

Leacul îl poți face și fără să fie vita față. Atunci te duci singur și menești vita bolnavă, că ea se lecuște ori unde ar fi.

13.—Când luna merge spre sfârșite, într'o Vineri până'n ziuă, culegi șapte fire de iarbă roșie, iarbă iute, iarba piperului (*Poligonum bistorta*) îl pisezi bine într'un căușel și mujdeiul îl pui pe rană. Vermii es și fug, iar vita se lecuște.

Valea Bistriței—Moldova

D. J. Farcașanu.

DATINE ȘI CREDINȚE

314.—Dacă vrei ca câinii să-ți fie răi, când îi bagi pentru întâiași dată în casă, adică când sunt căței, să-i iei pe mărăcini și să-i treci toț prin mărăcini în pragul casei.

315.—Ori unde te vei afla și dacă *gârâe* cioara, e semn că ți s'a întâmplat sau ți se va întâmpla ceva rău.

316.—Nu e bine să te uiți sara în oglindă, că e rău de orbeală.

317.—Să nu te speli seara pe ochi, că e rău tot de orbeală.

318.—Să nu mănânci în *scapătul* soarelui, că faci caș la chioturile gurii; ca să-ți treacă, să dai cu coada pisicii pe la gură.

319 — Muierile, fetele, să nu treacă pe dinaintea boilor înjugați, peste proțapul carului, peste biciușcă și peste orice lucru, căci e rău de pagubă.

320.—Să nu spurci postul, adică să nu mănânci de dulce în timpul postului, căci e rău de pagubă.

*Aușite de la părinții mei Ioana și Nae M. Popescu
din comuna Ștefănești, județul Vâlcea.*

Jon N. Popescu

321.—Dacă duci într'o zi de post ceva de pomană în oală sau strachină, când ți se dau înapoi acestea, e bine să ți se pue ceva în ele, căci așa e cu plin. Altfel e a sărăcie și-ți crapă *borșăica* ¹.

322.—Când mănânci *jântiță* de albine, nu cumva să suflă, fie cât de ferbinte, că se fac spărioase albinele și fug roiurile. Pe unele locuri tot așa este și cu laptele cel dulce de vacă.

323.—Se crede că, după ce întrebuințezi cimbrul și *sfinducul* ², e cel mai bun lucru la prinsul roiului să pui un cap de cal într'un pom spre Răsărit de știubee.

324.—Albinele, când roesc, țin calea de obicei, cam ca și florile când înfloresc, spre Răsăritul soarelui. Asta-i semn că-s bune la Dumnezeu albinele, ca și peștii—căci după Înviere, Mântuitorul cică a gustat dintr'un fagure de miere și dintr'un pește....

325.—Despre sfântul Lazăr, poporul zice că a murit de dor de plăcinte.

Mânăstireni-Botoșani

D. Gr. Furtună.

326.—Când dai făină la calici, să le-o dai cernută; dacă le-o dai necernută, târâțile pe cealaltă lume se fac ca frunza de mesteacăn.

327.—Când dai fuiorul preotului, la bobotează, să-l dai periet; dacă îl dai neperiet, atunci vițile se fac ca *sfășuile* unui haldan.

328.—Din fuiorul dat preotului la Bobotează, Maica Domnului, pe cealaltă lume, face mreje cu care umblă prin iad, ca să prindă sufletele celor ce, neamurile îi îngrijesc după moarte.

329.—Ciuda Sf. Arhangheli este sărbătorită de femei, pentru ca ei, să nu fie așa răi la mânie cu oamenii. Cade la 13 Iulie.

330.—Ca să se facă bostanii și castraveții și pe secetă, să iei floarea lor, când e uscată și s'o bați în drum.

De la Smaranda Busuioc.—Nemțișor-Neamț.

N. Moisei

331.—Dacă vrei să-ți treacă *broboanele* de pe *ochii* (față), să nu mai mănânci Lunea *dulce*. Miercurea și Vinerea se știe.

332.—Nu e bine să coși Joi seara spre Vineri, că orbești.

333.—Când pleci la călătorie, e bine să faci întotdeauna *cruce*.

334.—Dacă ai omorât un câne turbat, trebuie să-l pârleşti, și toți cei ce sunt pe lângă el, să treacă prin fum, ca să nu turbeze.

335.—Când ai pierdut un lucru, scuipă în palma stângă și dă tare cu dunga mâinii drepte, și'ncotro o sări scuipatul, într'acolo trebuie să fie lucrul pierdut.

336.—E bine să pui *cloța* (cloșca) în zi *de dulce*, că iasă mai multe găini,—ce se *oauă*—; și mai ales Lunea, capul săptămânii; dacă o pui în zi de post, iasă mai mulți cocoși.

(Parte știute de mine, parte spuse de muma-mea și soru-mea)

Boureni-Doljiu.

N. J. Dumitrașcu

¹ *Putinica cu borș.*—² *Un soi de busuioc.*

337.— Când opărești gogoșele și omori gândacii de mătasă din ele, să faci o mică pomană, căci altfel te mănâncă pe ceialaltă lume gândacii.

338.— Când se pune ouă la clocit, se obișnuiește a le pune în cuibar dintr'o căciulă sau pălărie; adică cum toate ouăle es din căciulă, așa să iasă toți puii din ouă.

339.— Cine nu va mânca în ziua de Paște ouă roșii, pe acela nu-l va dura mijlocul la secere.

340.— Femeile nu mănâncă mere până la Sf. Ilie, când atunci își dau de pomană. Se crede că Sf. Ilie atuncea când se scutură mărul raiului, zice băeților, ale căror mame au mâncat, când vor să mănânce și ei: „Voi nu mâncați, că pentru voi a mâncat alde maică-ta.

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

341.— Când îți mor găinele de boală, să dai una de pomană, că apoi nu-ți mai mor.

342.— Dacă îți cade bucătura din mână când o duci la gură, cineva din familia ta e flămând.

343.— Când ți se descinge încingătoarea, bata sau brăul, însămnă că te dorește ibovnica.

344.— Când te mănâncă vârful nasului, ai să iei bătae (faci a bătae).

345.— Când plouă și se face beșici când cade apa, se zice că ploaia aceia e cu mană (cu belșug).

346.— Dacă pui pomii, când nu e lună pe cer, să știi că pomii aceia nu vor face roade.

Vârleți-Covurlui.

J. N. Vârlezeanu.

347.— Sara, spre Crăciun, se dă mâncare multă la paseri, pentru a se oua des, peste tot anul.

348.— În ziua de ajun (Crăciunului), paserile se hrănesc, până fug singure de mâncare; în ziua de Crăciun nu se hrănesc. Numai așa, ele nu vor mânca bobul și fasolele în timpul verei.

349.— În casa unde este copil mic de țată, când părinții stau la masă, îl poftesc și pe acesta, pentru că numai așa va fi uitat de rele în viață.

350.— Copilului când e mic, de țată, să i se dea borș de cucoș la Crăciun, că va merge degrabă în picioare.

351.— Când copilul să sparie de un bou, câne, urs, sau alt animal, să se afume cu păr de al acestora, și va trece.

352.— Mânzului când e mic, i se atârână de gât un *gavan* de lingură, ca să nu se dioache.

353.— Când se drege o ghiată, se duc amândoă cizmarului, pentru că să nu-i moară nevasta.

354.— Când îți fură cineva săpun sau sare din casă, mor vitele.

Tușcani-Covurlui

J. O. Zugravu.

CÂNTECE

465.— *De urît și dor pustiu,
Mult pe lume n'am să fiu
De suspinuri și de jale,
Mult n'oi fi în astă vale....
Jalea și suspinul greu,
Scurtează veleatul meu.*

*Auțită de la Elisaveta Ion
Cotos, Straja*

466.— *De-ar ști omul ce-ar ajunge,
Mult ar suspina ș'ar plânge.
De-ar ști omul ce-ar petrece,
S'ar băgă'ntr'o apă rece.*

*Auțită de la Irina Ion
Tarnoveșchi, Straja.*

467.— *Legănatul frunzilor,
Scuturatul florilor,
Cântul păsărelelor,
Aste toate mă omor.....*

*Auțită de la Aspașia M. Tomiac,
Straja-Bucovina.*

Aristide Tomiac.

468.— *Frunză verde¹ merișor,
Eu iubi-te-aș pușor,
Nu ți-i jale, nu ți-i dor?
— Ba mi-i dor de vrau să mor.
Tu erai de te jurai,
Altă puică nu mai ai,
Ochii mei te-au prăvit față²,
Cum țineai pe alta'n brațe,
Pe brațe, pe brățșele³,
De dai foc inimei mele;
N'am avut cuțit la mine,*

¹ Ceia ce am observat, e că în graiul poetic al Rom. basarabeni de Nord, nu se încrebuinșează de cât Frunză verde, Frunzuțică, Frunzuleană, nici odată însă Foaie și derivatele ei.

² Expresie plină de înșeles: mă uit la tine drept, te privesc cu luare a' minte. ³ Dimineașă.

*De dam în mine și'n tine,
De mergea vestea în lume,
Prin oleți¹ și prin orași,
S'o tăet doi dragalași.
(Și apoi:) Face-te-ai holub popesc,
Să sbori pe-un zid boeresc,
Să-mi prăvesc puica la mers.
Trupu' ei cel nant, subțire,
M'o dus în pământ cu zile.
Ținutul Bălții, V. Moisiu.
Basarabia.*

469.— *Foaie verde ș'un dudău,
Sărmanul sufletul meu,
Mult înoată'n sânge rău,
Săracul sufletul meu.
Căci năduhul l'o gătit,
Și veninul l'o umplut.*

470.— *Foaie verde lemn uscat,
La ciocoi când m'am băgat,
Drum greșit am apucat,
La ciocoi când m'am băgat.
Și de-atuncea pân' acum,
Obosit umblu pe drum.
Schitul Duca-Vaslui.*

J. N. Vârlezeanu.

471.— *Duminică dimineață,
Măntâlniu cu lupu'n față.
— Bună ziua lupule,
N'ai văzut oițile?
— Le-am văzut și le-am păscut,
Le-am dat apă ș'au băut.
Și cu ele m'am jucat,
Până ce m'am săturat.
Și câinii m'au asmuțat,
Eu de ciudă le-am mâncat.
Prin vâlcele
Tot chelece.*

¹ Uliți, strade.

Prin căpițe,
Numai mițe.
Prin pârlloge,
Numai floace.

La capătul șanțului,
Iaca capul șapului.

De la tata, U. Paraschiv Șuşnea.
Ciurești-Tutova G. V. Șuşnea.

472.—Păunaș pană rotat
Unde mergi așa gătat?
La puicuța-mi din alt sat.
Țipă pana, paș mai mare,
Că puicuța ta mai moare;
Frate-s'u'i ține lumină,
Soru-sa plânge'n grădină,
Tată-său sicriu îi face
Maică-sa praznic îi coace.
Lasă tată sicriul,
Că mi-a venit drăguțul.
Mândrul meu drăguț frumos,
De la moarte el m'a scos.

473.—Pasere galbănă'n cioc,
Nu mi-ai cântat de noroc.
Usca-s'ar ciocul tău,
Că de tot norocul meu,
Ai cântat să fie rău ;
Că de toate zilele mele,
Ai cântat să fie rele.

Culese din Mitocul Dragomirei,
distr. Sucevei Erast Hostiuc

474.—Frunză verde de-alunică,
Am trei pui de rândunică,
Unu' sboară, unu' pică,
Unu' rămâne și plânge;
Și strigă'n gurița mare :
Frățioare ! Frățioare !
Stăi să-mi crească aripioare,
Aripioare de argint,
Să sburdăm pe subț pământ,
La tătuca în mormânt ;

Să văd seara cum se culcă,
Dimineața când se scoală,
Să vedem cu ce se spală.
Tătuța când ne-o vedă,
A'ncepe a hâcile :
—Hâși, pasere zburătoare,
Că tu-aici n'ai ce cătare.
—Eu nu-s pasere sburătoare,
Că-s copila dumatăle.
—Hâși pasere de-acolea,
Tu nu ești copila mea.
—Stăi, tată, nu hâcili,
Până nu m'oi jălui :
Mămuța s'o măritat,
Și căsuța și-o lăsat,
Și pe noi ne-o'nstrăinat.
Frătaușul Vechiu, J. Boca.
Bucovina.

475.—Frunzulița de-o sipică,
Și plecai pe drum de sticlă,
Mă'ntâlnii c'o nevestică,
Se certa cu moartea furcă.
Foaie verde ș'o lalea,
Taci moarte nu mă lua,
Că sînt nevestă tinerea.

476.—Mărioară de la munte,
Saltă-ți pala de pe frunte,
Că ți-au eșit vorbe multe.
—Las'să iasă, că nu-mi pasă,
M'a făcut maica frumoasă,
Mă ține închisă'n casă.
Mai dă-m' maică drumu-afară,
Să mai văd pe neica iară,
Cum ia bani în datorie,
Să-mi facă rochiță mie,
Și zoabă de lânărie,
Ș'o batistă ghizăvie.
(De la Ilie Chisăr, în Catane-Dolj).
Șt. St. Țuțescu.

477. — *Frunză verde mintă neagră,
Dorul meu pe unde-aleargă,
Nu-i pasere să-l întrecă,
Nici cal bun ca să-l întoarcă,
Garofiță dragă.*

*Să fugim să trecem Oltul,
Că pe-aici ne arde focul,
Să fugim să trecem țara,
Că pe-aici ne arde para,
Garofițo dragă.*

*Unde-a fi pădurea deasă,
Acolo să-mi facem casă,
Cu ușor de lemn de brad,
C'asa ne-a fost nouă drag,
Garofițo dragă.*

*Cu ușorii de cireș,
Dăltuiți de Ghoorghieș
Să trăim cu bine'n ea,
Cât a voi Precistă.
Garofițo dragă.*

*Cântec de la 1865, auzit de la
un bătrân din Hangu-Neamț,*

Gr. Vlad.

478. — *Foaie verde coelie,
D'aoleo țaică Mărie....
Ia-ți boii de lângă vie,
Că 'ți-i duc la primărie,
Dòoodă țaică fă!*

*— Las' neică, să nu-i duci,
Cine-i duce-ala-i aduce,
C'are țaița gură dulce....
Dòodă, Dodă fă!*

*Săruta-ți-a-și gurița....
— Și tu neicăi mustața,
Sara și dimineața,
Peste zi cam tot așa,
C'asa este dragostea.
Săruta-ți-ași buzele.*

*— Și tu mie sprâncenile,
Dòoodă, Dodă fă....*

*— D'aoleo țaică Mărie,
Vedea-ți-aș casa pustie,
Bărbățelu'n pușcărie,
Copilași' la ciobănie,
.....Și tu, știi, iubită mie!....
Dòoodă, Dòdă fă,
Săruta-ți-ași gurița
Și tu neicăi mustața.*

*Șt. Stănescu-Bărceanu.
(Craiova)*

479. — *Frunzuliță de pelin,
Am la inimioar' un spin,
Și-o bălțiță de venin.
Mai în jos de inimioară,
Am o petricea de moară.
Și-a da Dumnezeu ce-a da,
Și spinul mi s'a usca,
Și bălțița mi-a seca,
Petricica s'a sfărma.
Dar văd spinul odrăslește,
Și bălțița isvorăște,
Petricica se'ntărește,
Scârba'n casă mă găsește.
Spinul face măcieș,
Și din scârbă eu nu ies.
Du-te scârbă de la mine,
Că n'am făcut contract cu tine.
Chiar contract să fi făcut,
De min' nu te-ai fi ținut,
Că nu-i o zi, nici un ciaz,
Să n'am scârbă și năcaz.
Nu-i o zi și nu-i un au,
Să n'am scârbă și alean.
O dat scârba că i-i bine,
Și nu se lasă de mine,
Și-o dat scârba că se'ngrașă,
Și de mine nu se lasă.*

*(Auzite de la S. Patraș din
Tereșeni, distr. Siretului.)*

J. E. Torouțiu.

480.—*Foaie verde trei masline,
Drag mi-i să trăesc pe lume,
C'un cal negru pe sub mine,
Cu ploscuța la ciorchine,
Plină cu rachiul de prune.*

481.—*Ș'am zis leana poamă verde
Ține-l, Doamne, nu mi-l perde,
Că l'am mai perdut odată,
L'am cătat o vară toată.
Și l'am găsit la doi ani,
'Ntre hotare la Focșani,
Priponit de-un leuștean.
Leuștene cin'te-a pus,
Marița care s'a dus'
Și n'o dat nici un răspuns.*

482.—*Când toca de liturghie,
Eu stăteam cu puica'n vie.
Când toca la Ștefan Vodă,
Eu stam cu puica de vorbă.
Și mi-o țineam pe picioare,
Ș'o juram pe sfântul Soare,
Și pe sfânta Născătoare
Că pe altul nu mai are.
Șo juram pe sfânta lună,
Că' cu mine se cunună.*

483.—*Păsăruică cânipie,
Spune puiului să vie,
Și să vie printr'o vie,
Nimea'n lume să mi-l știe;
Și să vie prin livadă,
Nimea'n lume să mi-l vadă.*

Pr. J. C. Beldie

484.—*Foaie verde trei migdale,
N'am cui da două parale,
Să-mi tae nucu' din cale,
Să văd pe lancu călare,
Cu cămașa albă, floare;
Spălată de-o fată mare,
Muietă în lăcrămioare,
Și clătită'n cinci isvoare,*

*Uscată la fâțșoare.
Frunză verde de lăptuce,
Lufo tu nu te mai plânge;
Că lancu tău nu se duce :
Nici la moarte, nici în foc,
Ci rămâne tot pe loc.
Nucul cel din calea ta,
Nu te-apucă de-l tăia,
Căci la umbra lui, în fân,
El ți-o pus mânuța'n sân ;
Lasă-l să trăiască-așa,
Că la el când tu-i cată,
Pe laucu nu l vei uită,
Căci dorul nu te-a lăsă.*

*Auzită de la sora mea Lucia,
din Bogdana-Tutova.*

J. G. Ciorescu.

485.—*Foaie verde odolean,
De ce, Doamne, nu muream,
Când eram copil de-un an....
De ce, Doamne, nu muream !
Nici armată nu făceam,
Nici ibovnică n'aveam,
Nici nevastă nu iubeam....
De ce, Doamne, nu muream !
Foițița ș'un bujor,
Dar acu-i păcat să mor,
Când îs plin de chin și dor !
Ș'apoi foaie ș'o lălea,
Măică, măiculița mea,
Când a fi, la moartea mea,
—Da', acu, moarte, n'ași vrea !—
Să-mi chemați ibovnica,
Să-mi ție lumânareă,
—Da', acu, moarte n'ași vrea !—
Să mi-o ție'n mâna dreaptă,
Fetele să mă bocească,
Cu lacrimi de drag și dor,
Dar acu-i păcat să mor....
Să-mi puie fetele flori,
Nevestele ochișori,*

Și flăcăii brăzișori...
 Dar acu-i pacat să mor!
 (Din Coropcenii Vaslui).

J. Neculau.

486.—De cât cu uritu'n casă,
 Mai bine cu boala'n oasă.
 Din boală mama mă scoate,
 De urit nu mă mai poate.
 Maică, strânge ușa bine,
 Că uritul iară vine...
 Ori o strânge ori o lasă
 C'a intrat uritu'n casă.
 Bucovina G. Alv.-Sadoveanul.

487.—Frunză verde iarbă neagră,
 Am avut o puică dragă,
 Și s'o mâniët din șagă.
 I-m dat drumul să-și aleagă;
 Să-și aleagă care-i place,
 Numai mie deie-mi pace.
 Puiculița ce-o făcut,
 Tot de mine s'o ținut.
 —Puiul meu cel dizmierdat,
 Din șagă ne-am supărat.
 —Hai drăguță tot cu mine,
 Să trăim amândoi bine.
 Ce țin spus drăguță ție:
 Cât a fi soare pe lume,
 Oiu¹, tu nu mai scăpi de mine.
 Iotii² dragă ce-am gândit:
 Hai puică la logodit,
 Logodește-te cu mine,
 Să nu mai am scârbă'n lume.
 —Hai drăguță, fătul meu,
 C'asa-mi este gustul meu.

Auzit în dimineața zilei de Joi,
 6 August 1909, de la Toader Mi-
 hai Buchilă (70 ani) din Tătărăuși-
 Suceava.

Al. Vasiliu.

¹ Oiu, un feliu de interjecție.

² Iotii, uite, uită-te, iacă, iată

488.—Foaie verde merișor,
 Pe drumul Foleștilor¹
 Trec Cazacii hăulind,
 Și din săghii zângănind!
 Pe-unde trec,
 Pământul sec;
 Pe-unde cad,
 Pământul ard!...

489.—Frunzulița ș'o lăle,
 Amărită-i viața me!
 Un' mă duc, un' mă sucesc,
 Di străin tot mă lovesc!
 M' plânge casa și ograda,
 Și ogoru' și livada.
 Ș'asa plâng, ș'asa jălesc,
 De-mi vini să mă fârșăsc!
 Din Basarabia. J. T. Popovici.
 Ungheni-Iași

490.—Foaie verde trei masline,
 Drăguța de lângă mine,
 Se iubește, dar nu spune.
 —Las'o Gheorghe să iubească,
 Ca să nu se prăpădească.

491.—Uritul de pe uscat,
 Tot strigă: «M'am înecat».
 Dragostea trece prin apă,
 Nu i-i frică că se'neacă!

492. Floricică floare-albastră,
 Ce-ai crescut în calea noastră,
 Așa naltă, subțireă,
 Potrivă de seama mea?

Și la stat
 Și la purtat,

Și la mers din (?) legănat,
 La inimă m'ai secat.

Ileana I. N. Pamfile, Tepeu-Tecuciu.
 Tudor Pamfile.

¹ Folești, târg în Basarabia.

O SAMĂ DE CUVINTE.¹

518—550.

Calistir—sapă mică, mai ales la *bulgărie*.*Covăsi* (laptele)—a amesteca laptele dulce și fert cu chișleac spre a se înăcri.*Sardac*—mintenaș.*Cioancă*—lulea. *Ia să-mi rânesc cioanca, dragii moșului*,—adică s'o curățe.*Verze*—curechiu hăcuit murat.*Jūchi*—malduri, snopi mici.*Na, poftim pungă la masă!*—auzit-ai d-ta?*Tușină* (a)—a tunde puțin.*Roantă*—femeie nu tocmai de treabă.*Hârșteogă*—oae bătrână, *babană*.*Tizic (tazic)*—bucăți tăiate din *băteliștea* unde stau de obicei oile.*A bate gianganaua*—a bate din pepteni, a se apăra de muște, adică a-și face cruce stâlcit...*Manăstireni-Botoșani*,D. Gr. *Furtună*.*Cotozită*—mârșavă.*Bulearcă*—vin rău. —„De asta ai dat boii, să cheltuești bănișorii numai pe bulearcă de-a lui“.*Clefuștețe*—ghemuri rămase de la o pânză, ori lăvicere.*A chiompăni*—a umbla în *bòboti*, a umbla cu ochii închiși.*A boboti*—a se cangreniza, a se umfla. S'o tăiat la mâna dreaptă o fost la pădure și de frig toată mâna s'o bobotit.*Tihărași*—locuri ascunse în păduri și greu de străbătut.*A motozi*—a spăla de mântuială.*Dărăb*—o bucată de ceva, care se mănâncă.*Chilav*—sdravăn. „Hei, e om chilav, nu bucluc.“*Clampuci*—iminei, papuci, pantofi.*Igneaz*—lăeș, țigan.*Modoran*—se zice celui ce vorbește numai prostii.*Săcnă*—Rana ce o capătă calul din pricina șelii.*Nemțisor—Vânătorii Neamțului—Neamț.*

N. Moisei

¹ In *No. trecut, strecurându-se câteva greșeli, la acest capitol, rugăm pe citorii să le îndrepte; Pag. 117; rândul 4, drept morțitor, trebuie morților; r. 8, dr. bestemat, tr. blestemat; r. 11 din jos, dr. lumei, tr. limbii; r. 8 d. j., dr. mușiceii, tr. muzeii. Pag. 119; r. 19, dr. sapa, tr. iapa; r. 10 d. j., dr. Diculescu, tr. Nioulesou; r. 9 d. j. dr. ... tr. Galiciuioa, ju l. Dolj; idem, dr. Inchipuit tr. Intripat Pag. 120; r. 4, dr. răsni, tr. răsul; r. 5, dr. restiște, tr. restriște; r. 10 dr. nespusa, tr. nepusa; r. 14, dr. răpucese, tr. răpuoeso. Iar prea cinstitul autor e rugat să ierte!*

Când cineva nu poate cânta din gură sau dintr'un instrument oarecare, atunci în glumă i se zice de către ceilalți: — la cântă și D-ta ceva; măcar zi *gândul mâței*.

Roș ca un rac—inroșit de mânie sau de rușine.

La omul sarac nici boii nu trag—ii merge rău în toate.

Imprăstie ca găina—cheltuește fără socoteală.

Banii strângătorului în mâna cheltuitorului—părinții adună bogății și fiii le cheltuesc în mod nesocotit.

L-a luat cu nepus-în-masă—fără veste și fără voce.

E ca o hiaspă—fără astâmpăr și răutăcios.

Mă-ta pe ghiață cu ta'to'n braț—(se știe ce înșamnă).

Turcani-Covurluii.

J. O. Zugravu.

GLUME, JITII, TACIALE.

88.—Tiganul șiret.

Un boer avea de bucătar pe un țigan ajuns de cap, nevoie mare.

Intr'o zi boerul îi poronci să-i frigă la cuptor o găscă întreagă și să i-o aducă la masă. Țiganul prinse găscă, o tăe, o jumuli de pene și tiulee frumos și tăvălind'o într'o *tăvă* cu unt, o aruncă înăbușind'o în cuptorul înferbântat.

Când se rumini colê bine, o scoase și o așeză pe o farfurie. Umblând cu dânsa prin mâni, după ce-și mai linse degetele, îl mușcă șerpele de inimă, și-i rupse un picior, punându-l bine pentru *hâl suflețel al lui*.....

Și așa găscă friptă și numai cu un picior o duse și o așeză stăpânului la masă. Băgând de seamă că lipsește un picior de la găscă, boerul chemă numai de cât pe țigan înapoi:

—Bine, baragladină.... Unde-i un picior de la găscă.... Să scoți piciorul, că-ți fac coastele pânțece....

—Hauliiuu!... cuconașule, mânca-ți-ași cinstea, eu n'am luat nimica, să chiorăsc, să plesnesc.... dar așa-s găștele numai c'un picior.

—Ce spui, faraoane, pe cine vrei tu să prostești?

—Zău! boerule, iaca să mergem la găște și dacă n'or fi cu câte un picior, să mă omori!... Văzând că țiganul mănâncă lut și pământ, că el n'a luat piciorul, ci că găștele sunt numai c'un picior, boerul se mai domoli și rămase ca după masă să se ducă împreună cu bucătarul la găște.

După ce-și puse stomachul la cale, plecă cu țiganul la un pârâu din apropiere, unde găștele se scăldau.

Se întâmplase că în ziua aceea să fie mai rece, știi cumu-i în zilele de toamnă — că toamnă eră — și găștele după ce se scăldaseră, piro-tiau pe mal sgribulite cu capul înfipt sub aripă și cu câte un picior strâns și vârît în penele de pe pânțele.

Bucuria țiganului, când le văzu așa, că o cam sfeclise de frică. Mii de bodaproste zicea țiganul în gândul lui, mulțumind lui Dumnezeu, că-i ajută să nu se dea de gol.

— Iaca, cuconașule, săruta-ți-ași *honoriu*, vezi că-i cum am spus eu, că găștele au numai câte un picior? — o luă țiganul înainte.

Mai apropiindu-se ei, boerul făcu odată :

— Hâșșș!

Și când zise hâșșș! găștele speriate scoaseră și piciorul, ce-l aveau ascuns în pene și *huștiulinc* cu toatele în gărlă.

— Ei balaoacheșe, ce mai zici acum? Tot numai câte un picior au găștele?

— D'apoi de ce n'ai zis, cuconașule, și la cea friptă: hâșșș, că sco-tea și aceea piciorul — făcu țiganul ușurat, când văzu că boeriul se junghiă de răs.

J. Popovici.

89.— Carne de căprioară.

Un farfatic de țigan s'a fost laudând într'o zi, de mai-mai să-și spargă gura :

— Hauliu, Doamne! Bună mai e carnea de caprioară! Imi lasă gura apă, când mă gândesc la ea!

— De unde știi tu măi țigane? 'l'ntrebă un Rumân. — Ai mâncat tu vre-o dată, carne de căprioară?

— Ași! *«Spuneau niște călători,*

«C'au mâncat doi vânători.

— Așa da! Mă miram eu ca să fi mâncat tu!

90.— Puii țiganului.

Alt țigan tot guraliv, se lauda și mai tare :

— Mâncăi, măi Românic, mai habitir ca la „lasatu' secului“!

— Ce spui tu, măi țigane? Și ce mirodenii mâncași, mă?

— Hei! mâncăi niște „*pui*“, de-mi merseră la inimă!

— Taci mă, zău! — se miră Rumânul. *Pui* de găină?

— Ba nu, de *ceapă*, Românic; dar în gândul lui: „dracu' te puse să mai ispitești?“

— Așa da! Mă miram și eu : ce berechet a dat peste tine?!

Goleștii-Bădii—Muscel.

D. Mihalache.

91.—Intunerec beznă și pute-a brânză.

Un țigan era slugă la un boier. Intr'o zi, zicea boierul să-l trimeată la lemne. Peste noapte'l scoală pe țigan să iese pe afară, să vadă cum e timpul. Țiganul trece de la sobă la foc și acolo bagă capul într'un dulap și mănăcă toată brânza ce era. Când veni, boierul îl întrebă :

— Cum e afară mă ?

— Haoleo, coconașule, e'intunerec beznă și pute-a brânză.

Mai peste noapte, iar îl scoală și îl trimete afară. De data asta și-a păstrat credință țiganul și s'a dus. Când a venit, i-a zis, boierul :

— Cum e afară țigane ?

— Coconașule, afar' e sănin luci nor printre stele ; nu e bine nici de pari, nici de nuele.

De la Mitică a 'Badii, Zlătărei-Vâlcea.

9 Fira.

92.—Tatăl nostru țigănesc.

*Tatăl nostru din panare,
Duhul sfânt din mădular.
Ciorviț, mariț, zbârna, zbârna,
Pân'la lelea Catrina,
Trei parale copila ș'o para struna.*

*Pânea noast(r)ă cea din coastă,
Nici nu-i sfântă, nici nu-i proastă.
Godacu' ce-l are nașu',
Cu chicioarele-i 'n cârlige,
Ce-ar tăia tetea ș'ar frige !*

J. Jdiceanu.

C R O N I C A

* D. D-r Ion Urban Iarnik scoate în broșură *Drumul pe care am mers, publicat în Convorbiri Literare din anul trecut. Avem aici însemnările și amintirile D-sale cu privire la chipul cum a căutat să învețe limba noastră, din mai multe porniri. În capul acestora stă o predispoziție, apoi interesul ce-l avea ca profesor de limbi romanice dar îi putem bănuși o mare și tainică dragoste pe care se ferește de a o arăta. L'au atras și l'au îndrăcit în această dragoste diferite persoane pe care le pomeniște, l'au atras, poate și literatura noastră populară, care, pe lângă materialul de limbă, îi mai dădea și altceva, ceea ce și noi ne ferim a pomeni. Lucrarea se încheie cu amintiri personale, cari ne aduc în minte pe cele ale lui Creangă al nostru.*

Rare ori, dacă citești cu băgare de seamă, vezi în această mărturisire în graiu bătrânesc, condeiul unui om strein. De aceea, pomenita lucrare este o mândrie pentru limba noastră și pentru noi și o muștrare aspră, unora dintre noi !

* În Noua revistă română, 7.—24 d. N. I. Apostolescu vorbește din nou despre „Frunză verde“, văzând în înțelesul acestor cuvinte o umbră mitologică.

Dovețile însă nu sunt îndeajuns de puternice. Chestiunea este tot deschisă.

* *Fluterașul I.—7. are o povestire de T. Pamfile, Cănele și calul și un cântec. Lia-oiocărlia. In №o. 8 o legendă a cocoștăroului.*

* *In mijlocul horelor, strigăte adunate din popor, de Florian Cristescu (No. 7 din Biblioteca Folcloristicii) nu i o cârtică de cântece care se poate ușor alcătui, ci o prețioasă contribuție la coreografia noastră de țară, puțin cunoscută ca amănunte. Iată se adeverește că fie-care joc cu lăutari își are cântecul său propriu pe lângă altele. Adăugând alte strigăte și lămuririle, cârticica d lui Fl. Cristescu își va aduce foloasele ei*

* *Șezătoarea d-lui Artur Gorovei primește și în acest an subvenția de 1000 lei de la Ministerul școalelor.*

* *Insemnați la d. Caraivan pe lângă Povești (române), Povești de pretutindeni, Povești franceze, și pe cele corsicane din „Biblioteca populară Socec“ No. 96, despre cari se spune că sunt traduse din, de unde dacă nu din limba corsicană?*

* *A IX șezătoare a „Societății soriitorilor români“ la Bârlad, cu pomenire despre „cel mai mare prozator al neamului“, Ion Creangă, unde a citit și tovarășul nostru, poetul G. Tutoveanu.*

* *Pentru curata limbă și senina cugetare a trecutului, însemnăm Invățătura lui Neagoe-Vodă (Basarab), cu o prefață de d. N. Iorga, Udlenii-de-munte, 336 p. 1 leu 50.*

* *Comemorarea lui Ion Creangă la T.-Severin de către Soc. Cultura poporului. Vorbește d prof. dr. Șt. Naum despre marele scriitor.*

* *Un condensat articol despre Pricolici în Viața Românească V.—8, datorit d-lui N. I. Kostka.*

Poșta redacției.

Al. Vas., *Primit; I. H., Prea bune; trimite-ne, dar trebuie să vă știu numele întreg; P. Danil.—Legendă în №o. viitor. Propunerile formulează-le motivat spre a le discuta în adunarea anuală. Cu dragă inimă dacă..., dar nădăduesc că viitorul îmi va fi mai prielnic; C. Rădulescu Codin, A. Moisei.—Primit, D. Furtună. Primit și una și alta. Călduroase mulțumiri. De-o fi și mintea tot așa, apoi, dă Doamne bine!*

Cărți primite la redacție

Gr. Aslan: Din problema vieții, Buc. 1910, 128 p. (No. 559 din „Bibl. p. toți“) 30 b.

Eugeniu Revent. Poezii, „Din Povestea vieții“, Vălenii-de-munte, 1910, 120 p. 1 leu.

N. N. Beldiceanu: Povestiri mărunte, Buc. f. a. 96 p. (No. 536 din „Bibl. p. toți“). 30 b.

F. X. Wetzel: Viața familiară, ed. II, editată de soc. „I. și M. Clain“ a teologilor din Blaj. Blaj 1910, 100 p. 30 fileri.

Chateaubriand: René, Buc. f. an. 45 p. (No. 549 din „Bibl. p. toți“) 30 b.

N. Iorga: Problema evroiașcă la oameră, o interpelare cu introducere de A. C. Cuza și Note despre vechimea Evreilor în țară, Vălenii-de-munte 1910, 48 p. 30 b.

G. Bucurescu. Observări asupra gimnaziilor noastre, 1910, 30 p. 5 „parale“.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D Ă”

	L. B.
Suma adunată — — — — —	62,75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BĂRĂD

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	434,05

Foaia No. 303, încredințată d-lui P. Danilescu, Director la „Biblioteca Folcloristică”, Craiova: P. Danilescu, Pr. Spiridon Mândrescu, câte 1 l.; I. Cameniță, I. Trițescu, P. Mănărcescu, câte 50 b.; Florea D. Oaie, Ion M. Stroe, Costică Săndoiu, câte 30 b.; Elisei I. Radu, Fl. Olteanu, Filip Marin, câte 25 b. — — — — — 5,00

Foaia No. 96, încredințată d-lui I. Teodorescu, Broșteni-Suceava: P. Gheorgheasa, I. Teodorescu câte 1 l.; Gr. V. Vlad, S. Teodorescu-Kirileanu, R. P. Gheorgheasa, Elena I. Teodorescu, Gh. Georgescu câte 50 b. — — — — — 4,50

Foaia No. 3 încredințată d-lui T. Popovici, Zorleni-Tutova : Teodor Popovici, 2 l., Marie T. Popovici 1 l., Stănuța T. Popovici 50 b., Iancu Murgeanu, Scarlat Botezatu, Teodor Caraivan, V. Caraivan. N. Volintiru, câte 20 b. Teodor Savu 15 b. Petrache Butunoiu 10 b. — — — — — 4,70

Total — — 448,25

(Va urma)

IN „ BIBLIOTECA FOLCLORISTICA”

au apărut până în prezent următoarele :

No. 1. *In drumul păcatelor* (povești) de P. Danilescu.

No. 2. *Sfinții poporului* (povești) de Șt. St. Tuțescu.

No. 3. *Verde și iar verde* (versuri) de C. Făgețel.

No. 4. *Alexandru Cuză-Vodă*, (povești) de P. Danilescu.

No. 5. *Colinde din popor* de Șt. St. Tuțescu.

No. 6. *Calendarul folcloristic pe 1910.*

No. 7. *In mijlocul horelor* (strigăte) de Florian Cristescu.

Toate broșurile se cer la Librăriile : *Sococ* din București și Craiova și *Lumina* din Craiova. Se vând pe preț de 0.30 b. No. 1 însă costă 0.25 b, iar No, 6 are 0.35 b.

Propunerile pentru manuscrite și tipărituri se fac d-lui P. Danilescu în Craiova la Redacția Revistei „Ramuri” Știrbei Vodă 71,

CARTI FOLOSITOARE

— Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I — — — —	3.00
„Ion Creangă” An. II. — — — —	6.00
<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I. — — — —	1.25
<i>T. Pamfile</i> : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc — —	0.20
„ ” Jocuri de copii I. — — — —	1.40
„ ” ” ” ” II. — — — —	1.60
„ ” ” ” ” III. — — — —	1.50
„ ” Cimitiruri românești — — — —	1.00
<i>D. Farcașanu și M. Lupescu</i> : Creșterea pomilor — — — —	0.25
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească — — — —	0.20
„ ” Gospodăria și fata de la țară — — — —	0.40
<i>Fl. Cristescu</i> : Carte pentru copii — — — —	1.20
<i>Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului Catane-Dolj — —	2.00
„ ” ” <i>Colinde din popor</i> — — — —	0.90

Se trimet franco numai după achitarea deplină

CODUL PLUGARILOR COLECȚII DE LEGI NOUI ȘI VECHI

cu explicațiuni și formulare pentru împlinirea actelor necesare la legile noi

- I. *Legea învoielor agricole* precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Interne și Raportul d-lui A. Djuvară, deputat.
- II. *Legea judecătoriilor de pace*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Justiție și raportul d-lui Safta, deputat.
- III. *Regulamentul legii judecătoriilor.*
- IV. *Legea monopolului cârciumelor*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru Em Costinescu și raportul d-lui D-r Râmnicăanu senator.
- V. *Legea casei rurale*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Domenii.
- VI. *Legea licențelor.*
- VII. *Legea vânzării și fabricării lumânărilor de ceară.*
- VIII. *Legea rurală de împroprietărire din 1864*, adnotată cu decisiuni ale Înaltei Curți.
- IX. *Legea rurală din 1879*
- X. *Legea proprietărilor* adnotată cu decisiuni ale Înaltei Curți.
- XI. *Regulamentul Sfântului Sinod* din 19 Iulie 1864.
- XII. *Circulara d-lui Președinte al Trib. Tutova*
- XIII. *Legea nouă administrativă.*

d. **Theodor Marinescu** Avocat, fost Procuror.

Librăria Nicolai A. Petroff—Bârlad

trimete această carte franco după primirea costului de lei 3.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

- „Ion Creangă”. — *Un ajutor.*
- Tudor Pamfile. — *Ceva despre scrisoarea de sate.*
- I. N. Popescu — *Lina Catalina (cântec bătrânesc).*
- † St. Tuțescu. — *Toate cu norocul lor (poveste).*
- C. N. Mateescu. — *Colinde.*
- Virginia Stan, C. Rădulescu-Codin, P. Danilescu, Șt. St. Tuțescu. — *Povestiri și legende.*
- George A. Cosmevici, D. Gr. Furtună, Pr. I. C. Beldie — *Vorbe adânci.*
- A. Gorovei, M. Lupescu — *Aglica (botanică populară).*
- D. I. Farcașanu, Gr. Vlad, P. G. Savin. — *Vrâji și farmece.*
- M. I. Dumitrașcu, G. V. Șușnea, Gh. Fira, I. O. Zugravu, V. D. Gheorghiu — *Datini și credințe.*
- D. Mihalache, A. Moisei, I. Vârlezeanu, G. Buhuș, A. S. Șerbu. — *Boale la oameni, zăburi și descântece.*
- N. I. Dumitrașcu, Ar. Tomiac, I. Neculau, Al. Vasiliu, V. Moisiu, I. T. Popovici, Gr. Furtună, Pr. I. C. Beldie, Gh. V. Șușnea, I. Boca, G. Buhuș, N. I. Dumitrașcu. — *Cântece.*
- M. I. Dumitrașcu, I. O. Zugravu, D. I. Farcașanu, P. G. Savin, A. Moisei, D. Gr. Furtună — *O samă de cuvinte.*
- D. Mihalache, N. Bradea, V. B. Țirica, M. Lupescu, I. Idiceanu. — *Glume, jittii, saclale.*
- G. T. Kiriloanu, P. — *CRONICA.*
- Poșta redacției. — *Bibliografie.*
- Ilustrațiuni: Pamfile: *Căldmară de brâu (colecția M. Lupescu).*

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL:
In țară 40 bani
In străinătate 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară 5 lei
In străinătate 6 „

Un număr vechiu 50 bani.

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI. —

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurluiul), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban (Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropeni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutovșanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negulescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

— *Statutele societății sunt publicate pe pag. 125-128, An. III, No. 4* —
— *Inscrierile urmează* —

COLECȚIUNILE NOASTRE :

Anul I 3 lei

Anul II 6 lei

Franco la locuință.

G. WEIGAND

HARAP-ALB

de ION CREANGĂ.

In text român și nemțesc.

O CALDA RUGĂMINTE

Indreptăm membrilor societății «ION CREANGĂ» și cinstiților abonați ai Revistei, să-și aducă aminte de nevoile noastre.

Intrăm în a doua jumătate a anului și ca atare îndrăsnim să cerem ceia ce ni se cuvine, pentru mersul neted al acestei Reviste.

Pentru aceasta vom fi prea mulțumitori.

Redacția

Roagă pe toți colaboratorii acestei reviste, să trimită material cât de mult și cât de felurit, scris ceteț și pe o singură față a hârtiei. Asemenea, pe o foaie, să nu fie lucruri amestecate.

Răspândiți

Revista

„ION CREANGĂ”

Intre cunoscuții

Dumneavoastră !

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA : T. Pamfile, str. Țarigrad BĂRLAD	ADMINISTRAȚIA : M. Lupescu, Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL În țară 5 lei În străinătate . 6 «
---	---	--

UN AJUTOR

La cererea noastră, Domnul *Sp. C. Haret*, ministrul Instrucțiunii și al Cultelor, în dragostea și interesul ce-l poartă culturii noastre îndeobște, a bine-voit să înscrie suma de *trei sute* de lei din partea Ministerului, pentru *chipul lui Ion Creangă în Bârlad*.

Înștiințarea, Seria C.—No. 57.743 din 28 Martie, 1910, arată :

«*Ca urmare la apelul făcut de d-v. în luna August, 1909, avem onoarea să vă trimitem odată cu aceasta, ordonanța de plată cu No. 30157, în valoare de lei 300 (trei sute), sumă subscrisă de Minister (foaia de înscriere No. 287), pentru ridicarea unui chip lui Ion Creangă.*».

Cu toată căldura, mulțămim Domnului Ministru, în numele tuturor celor ce se află strânși împrejurul acestei reviste, și-l încredințăm că mărinimosul semn ce ni-l arată, ne va face să muncim cu mai multă trageră de inimă, pentru cunoașterea și folosința averilor noastre sufletești.

„*Jon Creangă*“

CEVA DESPRE SCRISOAREA DE SATE.

Cine ar putea să arate vremea când scrisul a început să se cunoască la țară !

A fost odată, și cred că-i mult de atunci, când nu se simția nevoie de răvașe, căci nu eră oștire și nu erau școli cari, îndepărtând pe feciori de casele părintești, să-i silească pe aceștia să trimită vești de sănătate și nu eră apoi cine să ducă aceste vești. Răvașele au venit mai târziu.

A fost o dată, când pentru pecetluirea unui cuvânt, nu eră nevoie de scrisoare dovadă, căci pe unde ieșia vorba, ieșia și sufletul. La neînțelegeri, adesa mai mult preț aveau «mărturiile» oamenilor, cari se temeau de «înfricoșatul județ al lui Dumnezeu» de cât rândurile înșirate

pe un petec de hârtie; zapisele și scrisorile de învoială au venit mai târziu, cu boerii cari au început să fărâme răzășiile, cu neînțelegerile dintre dânșii, cu dregătorii judecătorești și cu necinstea!

A început atunci să poarte greu condeul, preotul satului, care mai înainte știu abia să citească, și mai târziu, fruntașii scăpățați.

Prin Moldova vin «Bacuvineni» (Bucovineni), cari se tocimesc pe vreme de iarnă să învețe pe unii scrisul și cetitul, în schimbul banișilor de grâu, al banilor, al straielor, «bez mâncarea și băutura» celui cu rândul de a-și preface casa în școală, pe timpul unei săptămâni.

Când răzășii fac vânzări și învoeli între dânșii, scrie acest dascal sau un ucenic al său și adaogă la sfârșit: «Și eu am scris cu zisa și buna primirea ambe-părților și am iscălit de martor, Cutare, pisăr». Sau: «Poftit fiind și eu, am scris și am iscălit ca să se crează».

Cei-lalți puneau degetul «în loc de iscălitură» sau «în loc de pecete» mai târziu; dacă unii iscăliau, de foarte multe ori, ei nu știau de cât atâta și aceasta, se înțelege, fiind o laudă, ziceau: «adică noi cari mai gios ne vom iscăli, cei ce vom ști carte cu însăși condeile (sau mânele) noastre, iar cei ce nu vom ști carte, vom ruga pe scriitor să ne scrie numele și noi vom pune degetile».

Mesteșugul scrisului, care cerea frumusețea și întocmire, începuseră să fie dulci: zapisele aduc plată sau cel puțin o parte bună din aldămaș, foile de zestre dau drept la o găină friptă și la un loc în capăt de masă; cele dintâi se fac mai ales cu multă adunătură de norod, cu toate neamurile vânzătorilor, cari trebuiau întrebate, și prin cârciume; acolo prin urmare trebuia să se afle pisărul!

Călămărilor or fi fost nascăi vase de lut în cari turnau cerneală făcută din poamă de boz, din scoarțe de anin ori alte plante, până ce au venit și pe la noi călămărilor de alamă de origină turcească după semnul ce-l poartă, cu toc pentru pana de gâscă. Acestea se puteau purta în brâu.

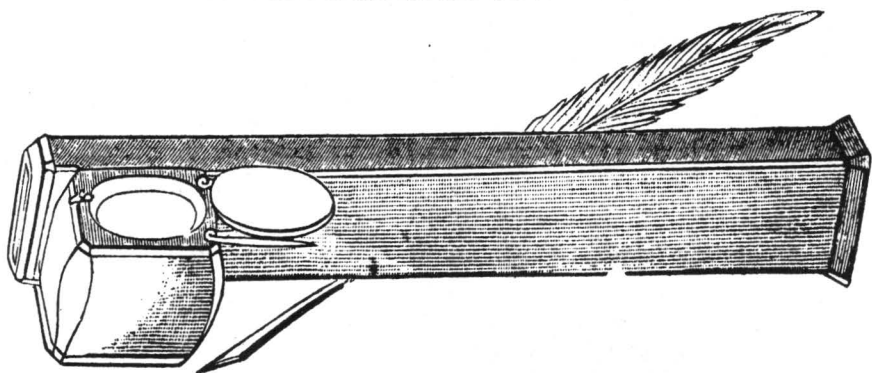
Cântecul acestor pisări, grămățici ori dieci, se aude și astăzi strigând:

Logofete,
Brânză'n bete,
Lapte acru n călămări,
Chiu și vai prin buzunări!

Aproape de noi, în zilele părinților noștri, nevoile au năvălit, și scriitorii s'au înmulțit. Pentru ori și ce, trebuie neapărat «negru pe alb», căci astăzi «nici în frate-tău să n'ai credință!»

Odată răvașele se trimeteau:

Ori pe lund, ori pe soare,
Ori pe vânturi călătoare:

22.—T. Pamfile : Călămară de buzunar (Colecția M. Lupescu).

Astăzi nu : se scriu cu plată grea de multe ori, se pun în plicuri, se leagă cu mărci și se trimite cu facturu'.

Din nenorocire, și astăzi prea puțin se cunoaște adevăratul rost al scrisului la țară !

Tudor Pamfile.

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI

17.— Lina Catalina.

*Bate Mureș, bate,
Bate strinătate.
Foaie, foaie tisă,
Masa mi-este'ntinsă,
De boieri coprinsă.....
Domnu' se'mbătă,
Și'n cas' că-m' intră,
Și'n pat se culca.
Doamna ce-m' făcea ?
Pă Lin' o striga :
Lino, Catalino,
Hai să ne scăldăm,
La părâu adânc,
La gâldău rătund.
Acolo dac'ajungea,
Doamna dâ'n gură'm' grăia :
Lino, Catalino,
Vin' dă'ncearcă apa.
Foaie ș'o lalea,
Lina'n apă că'm' intra,
Apa la brâu ajungea :*

*Foaie micșunea,
Lina'ndărăt să'ntorcea.
Doamna că-i zicea :
Ca să'nnainteze.
Lina'nnainta,
Apa o cutrupia,
Lina se'nneca.
Doamna ce-m' făcea ?
In brișcă se punea,
Ș'acas' că pleca.
Domnu' se scula,
Pe Lina o striga :
Lino, Catalino,
Floare din grădină,
Fată dă mazâl,
Să-mi dai apă dă spălat,
Și gură dă sărutat.
Doamna că-mi grăia :
Lina s'a 'nnecat,
La părâu adânc,
La gâldău rătund.*

Domnu' c'e-m' făcea?
 Ochii-i lăcrăma',
 Din inimioară ofta,
 Din gură striga :
 Ilie, Ilie,
 Vizitiu Ilie,
 'Nhamă caii 'nhamă,
 La căruț 'a mare,
 S'ajungem mai tare,
 Mână caii, mână,
 La trapuri mărunte,
 S'ajungem mai iute.
 Acolo da'ajungea,
 Năvodari tomnia,
 După Lina da ;
 Pe Lina o scotea,
 Cu spirt mi-o stropia,
 Pe Lina o'nvia,
 In brișcă c'o punea,
 Ș'acas' că pleca.
 Acas' c'ajungea,

La mas'o punea,
 Ș'i'n poală mi-o loa,
 Și cu ea mânca,
 Dă se veselia.
 Tuică-mi otrăvea,
 La doamna mergea,
 Ș'asa că-i grăia :
 Doamnă jupâneasă,
 Cinstită crăiasă,
 Ține on pahar dă vin,
 Și-ți fă chef dăplin.
 Doamna că-l lua,
 Ș'i'n fun(d) răsuflea,
 Sufletu-i ișea.
 Domnu' ce-m' făcea ?
 Din gură râdea,
 Din palme-m' pleznia,
 Și mi-o'nmormânta ;
 Ș'acas' că-m'venia,
 Pă Lina o loa ;
 Lino, tu ai fost a mea.

Cules la 28 August, 1909, dela Safta, nevasta lui Ștefan Râmniceanu,
 din cătunul Salcia-Arâmbașu, comuna Voicești județul Vâlcea.

Jon N. Popescu.

POVEȘTI

24.—Toate cu norocul lor.

A fost un om sărac. El a avut 12 copii și nu se putea *arâni* cu nici un preț. Așa dar el a încercat cu toate, s'a băgat și vacar la vaci, 'i muriau vacile.

Așa satu' văzând că este pagubă, din pricina lui, l'a gonit din sat. El a plecat pe drum și l-a apucat noaptea și a tras în marginea unei păduri la un copaci. Peste noapte s'a pus o furtună și a smuls copaciul din rădăcină și au căzut pe ei (că uitasem să spui, uita-v-ar retele : el plecase cu duzina de copii), și a omorât 8 din ei, pe unii îi perduse prin pustietăți. Rămânând numai un copil de 5 ani și când a strigat la ei, n'a răspuns nici unul, căci murise.

Copilul văzând că nu răspunde nimenea, s'a dus la rădăcina copaciului. Acolo era un cazan de bani și-a umplut poala de bani și a

plecat pe drum înainte. A întâlnit pe un *boagiu*, să ducea la un sat să vâpsească cănuri. Văzând pe copil că are bani în poală, l'a întrebat (pe băet) de unde are banii. Copilul i-a spus că sunt mulți la copaci.

L-a luat pe copil calare, s'a dus la cazan și au luat toți banii și i-au mutat în alt loc. A luat băetul calare și s'a dus acasă la el. Au venit înapoi, au luat pe morți și i-au îmormântat.

Apoi copilul, aci crescând, l'au dat la școală, a învățat carte și când era băiatul de 15 ani, a zis tată-său ce-l creștea, că „de ce stau așa și nu deschid prăvălie în oraș”. Tată-său l'a mînat la oraș să pue prăvălie. Când a ajuns acolo a văzut pe un cămătar, trăgea târiș pe un datornic. Acestui copil i s'a făcut milă. A început a se ruga să-l erte. Camatarul cerea 500 lei. N'a voit să-l lase și a plecat cu el tot bătându-l. Dacă a văzut ce-a văzut, băetul, i-a dat el 500 lei și atunci l'a lăsat, însă mai mult mort.

Peste puțin timp, a și murit; dar Dumnezeu, spre a nu lăsa pe acest copil cu banii dați, a înviat pe mort, s'a prefăcut în băiat de prăvălie și pe când căuta prăvăliașul asemenea băeat, s'a întâlnit cu el. Au tocmnit să fie tovarăși pe câștig și au ajuns la *tocmă* și au plecat amândoi.

În scurt timp au făcut un capital bun. Era renumit stăpânul acesta în oraș acolo.

Voind a se însura, auzise vorbindu-se, că are un împărat o fată; dar pe cine lua, muria în noaptea nunții. El când venia de la petreceri, venea tot trist. Băiatul din prăvălie îl întreba că ce vine tot așa de trist și nici odată vesel. Stăpănu-său îi spuse pricina. Băiatul îi zise: „că nu este nimic, toate cu norocul lor”. Il rugă ca să-l lase să se ducă el singur la împărat să-i spue. A mers și a ajuns acolo. Văzându-l împăratul l'a întrebat, ce caută. I-a spus despre stăpânul lui că se însoară, și a venit să-i dea fata. Împăratul s'a învoit, dar tot de ce se întâmplase îi era teamă. Băiatul i-a zis: „că *toate cu norocul lor*”.

S'au făcut toate, a rămas ca să vie ginerile că să ia mireasa. Când a ajuns la stăpânul său, i-a zis să nu ia pe nimenea, de cât ei amândoi să se ducă.

Așa au și făcut. După ce s'au dus acolo sara, când tinerii s'au retras în odaia lor, băiatul i-au zis stăpânului său ca să-i dea sabia lui. El a mers la ușa lor și când tinerii s'au culcat unu într'un pat și altul în altul, de-au adormit, băiatul a crăpat ușa și a stat cu ochii acolo. Vede un șarpe eșind din fată și când să întindea spre ginere cu limbile, l'a plesnit cu sabia, i-a tăiat capul, l-a luat și a plecat, n'a spus nimic. Dimineața împăratul a trimis servitorii la odaia tinerilor să vadă ce este. Când au venit și au spus că tinerii sunt sănătoși, la care nu se

așteptă, s'a umplut de bucurie, a făcut petreceri mari și a plecat. A voit ca să le dea lume multă să-i petreacă, dar băeatul n'a voit; au plecat ei singuri cu trăsura mare a împăratului; pe alt drum au apucat. A luat nește *lumini* de ceară mici cât a crezut el.

Au mers ce-au mers, au inserat. După ce s'au culcat stăpânii, copilul a înfipt toate luminile în crecile unui copac de *flacără* cerul. Era un pod peste o apă. El se băgă sub pod. Nouă haiduci cu trăiștile cu bani veniau cât puteau la copaci să aducă bani, crezând că s'a deschis *visteria* ce se zicea că este în apropierea ei. Cu ochii la foc cădeau după pod. Băiatul le tăea capul. Așa le-a făcut la toți. Le-a luat banii, i-a dus la trăsură, a sculat pe stăpănu-său și au plecat.

Au mers cât au mers și a zis băiatul stăpănu-său ca să împărțească ce au câștigat. Stăpănu-său a și făcut, au împărțit tot până a venit rândul la cocoană. Stăpănu-seu s'a învoit și aci, așa era tocma. A luat pe stăpână-sa a legat-o de un copaci cu picioarele la deal, a luat sabia s'o tae. Când a flușturat din sabie, ea a vărsat ce mai rămăsese în ea. Fără să știe, le-a arătat căpățina din acea noapte, a pus-o la spate și s'a *lovit*.

Atunci băiatul a dat stăpănu-seu toți banii și a plecat de unde venise. Aceasta o făcuse numai pentru binele ce-i făcuse stăpănu-seu când îl bătea cămătarul.

Și trecui prin esle și spusei că nu mai este.

† *Stan Juțescu,*
Fost primar, *Catanele-Dolj.*

COLINDE.

15. — *Cetinică, cetioară dragă,*
Oltu' mic, mare-a venit,
*Cetinică, cetioară dragă*¹,
Și de mare, margini n'are.
Plăvioare ce-mi aduce?
Tot căpestre de cai murgi,
Și chivere de haiduci.
Printre brazi, printre molivzi,
'Noată cerbul cel tretin;
Și de 'noată, coarne-și poartă.
Dar în coarne ce mi-și poartă?
Leagăn verde de mătase.

¹ *Se repetă după fie-care vers.*

Dar în nuntru cine-mi șade?
Șade (cutare) cea frumoasă.
Ea-mi șade și-mi ghindisește,
Cămașe tătână-său,
Gulerel frățână-său.
Ea-mi șade și-mi ghindisește,
Și din gură așa-mi grăește:
— Cerbule, cerbuțule dragă,
Mai încet cu săritura,
Să nu'mi zmințești cusătura,
*Cerbule, cerbuțule dragă*²,
Că eu am trei frați mai mari,

² *Se repetă după fie-care vers.*

Și pe tine te-or tăia.
 Cerbule, coarnele tale,
 Frumoși stâlpi la curți vor fi.
 Cerbule, sângele tău,
 Multe case-or jugrăvi.
 Cerbule, cu carnea ta,
 Mulți boieri s'or ospătă.
 Da' cutare cea frumoasă,
 Ea să-mi fie sănătoasă,
 Cetinică, cetioară dragă.
 La mulți ani cu sănătate,
 Și cu mare bogătate.

16.— Oi leroi, doamnele.

Intrebați, întrebați, mari boieri,
 Pe (cutare) cel frumos,

Ce-i e calu' așa 'nspumat,
 Că doar nu mi-e ostenit,
 Că ciutalină n'a gonit.
 Oi leroi, doamnele.

El mi-a fost de împeșit,
 Ce-a gonit; mi-a dobândit.
 A luat vii,
 A luat moșii,
 A luat multe nemestii.

Da' (cutare) cel frumos,
 El să-mi fie sănătos.
 La mulți ani cu sănătate
 Și cu multă bogătate.

Aref-Argeș. C. N. Mateescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

72.— Petele din lună.

Erau odată doi frați. Unul era om drept și cu frică de Dumnezeu și făcea numai fapte bune. Și de asta, toate îi mergeau în plin. Iar celalt, era om rău și ură de moarte, pe fratele cel bun.

Și așa într'o seară, frumoasă, cu lună plină, au plecat ei, să se plimbe. Și mergând ei așa, fratele cel rău, tot căută pricină de sfadă cu celalt. Ceasul cel rău se vede, că-i păștea din urmă pe amândoi, că, din vorbă în vorbă, odată se înfurie și luând o cioată din margina drumului, îl pocni drept în cap. Când văzu pârăul de sânge ce curgea din capul fratelui său, se îngrozi singur, de fapta ce a făcut și luă o caldare, ca să strângă sângele de pe jos.

D-zeu când văzu întâmplarea asta, deschise cerul și strigă: „Blăstămatule, ce ai făcut? Am să vă pun în lună, ca în vecii vecilor să se știe de toți oamenii, păcatul ce ai făcut“. Și îi ridică pe amândoi și îi puse în lună.

Și de atunci și până azi stau cei doi frați acolo, așa cum i-a pus D-zeu, pentru a lua pildă oamenii, ce mare păcat îi să ridici mâna asupra fratelui.

De la mama, Florești-Tutova

Virginia Stan.

73.— De pe vremea Tătarilor ¹

Ci-că odată în Ajunul Bobotezii, un cioban își luase oițele și căprioțele pe deal, să le mai dărâme câte nițel mugur din pădure. Umblă încoă, umblă încolo, mai dărâmă mugur,.... or își mai strigă și da câte

¹ Dintr'un volum de legende ce va apare în curând.

un *terpel* oițelor și căprițelor: „sis... sis... bâr, bâr...”. Apoi mai sta pe câte o butucă. Când odată, trage cu urechea, că aude un vaet:

— „Aoleu, nene, scapă-mă!”

Se uită și vede un lup. Fugiă cu un copilaș în gură și era un țipăt și o văicăreală de-ți lua auzul.

Ciobanul, de milă, își asmute câinii și chiue puternic, apoi pune mâna pe *moacă* și încolțește pe lup într'o leasă, de lasă fiara copilul din gură și apucă la fugă spre *rediș*, fugărit de câinii.

Pe urmă copilul scăpat de lup, vine lângă cioban.

— Ce bine să-ți fac eu, nene, că mă scăpași de la moarte?

— Ce bine o să-mi poți face tu? — zise ciobanul — zi „o bodapros-te!”, că altă putere n'ai!

— De ce zici așa, nene? Mai bine hai să ne prindem amândoi *frați de cruce*.

— Bine! Să ne prindem, copile! Dar n'o să rădă lumea când ne-o vedeă pe noi frați? Eu cogemite omul și tu, un copilaș...

— Lumea! Ce-ai dumireta cu lumea? Nu știi că gura lunei numai pământul o astupă? Hai să ne prindem, că n'are să-ți paie rău;

— Hai, dec! — zise ciobanul râzând.

Și s'au prins.

Pe urmă copilul adăose:

— Hei, acū, frate, ca să nu-ți fie de răsul lunei, eu mă duc în depărtări... însă, ca să mă vezi, mic așa, cât pot, ține aste trei fire de păr: Când ți-o fi dor de mine, or îi aveă vre-o nevoie, aprinde firele. Zice astea copilul și pier!

Ciobanul rămâne pe gânduri: „Doamne, Doamne! Mare ți-e puterea! Cine să fie copilul ăsta?”

Apoi își ia oițele și căprițele, de le duce acasă.

Mai trăește ce mai trăește așa singur, apoi se însoară de-și face omul casă, masă și rostul lui. Ba dobândește și un copilaș... de mai mare dragul să trăiască, să-l crească și să-l *pânjească*.

Da, uite, tocmai când îi era omului lumea mai dragă, după trei ani de la însurătoare, foc și jale pe biata țără! Năvăliră, măi nene, *Tătarii* pe aici; prădară în sus, prădară în jos, deteră foc pe unde putură și apoi — nu i-ar fi mai răbdat Cel de sus — luară în robie sute și mii de creștini! Intre ei fu și ciobanul nostru.

Nevastă-sa și copilașul au plâns ce au plâns și, pe urmă... dacă au văzut că ciobanul nu mai răsare de nicăieri, a vândut femeea oițele și căprițele, unui tovarăș; iar ea și-a pus nădejdea în Dumnezeu că el e mare și puternic.

Tătarii au dus pe Români departe, departe spre Soare-răsare, știți unde?

Tocmai în *cetatea Căpcăunilor*. Acolo fură puși la răcoare. Iar un *cătcăun* mare, mare și urît de mama focului, le tot cără să-i îngrașe, cât e ziua de mare.... Le cără, știți ce? *pâine și cu nuci*.

Ciobanul nostru sta acolo tot trist și amărit, plângea și nici un mijloc nu găsia de scăpare. Și, Doamne! De câte ori nu-l ajungea și pe el dorul de nevastă și de copilaș! Acu, au mâncat ei Căpcăunii din oamenii ce le aduseră Tătarii, rînd pe rînd, au mâncat mereu timp de nouă ani, că așa erau de mulți în robie.... până, uite, a sosit și rîndul ciobanului.

— Acu-i acu! Ce mă fac eu Doamne? se gîndea bietul de el în a-junul zilei de junghere. „Ia să văd, nici acum n'oiu găsi vre-un mijloc să scap? Și cum își făcea socoteala că n'are nici o putere, colea pe'nserate, odată se bate cu palma peste frunte:

— Da cum am uitat eu, Doamne? Stai! Par'că aveam în chimir trei fire de păr de la frate-meu de cruce. Ia să le caut!

Și, cum zice, desface chimirul, *scofelește* prin el și, bucuria lui: le găsește. Pe urmă, le aprinde. Și, atunci, să vezi și să nu crezi: Cât ai clipi din ochi se pomeni înainte-i cu copilul pe care-l scăpase de la lup.

— Pe unde ai intrat aici, frate?

— Cine te'ntreabă? Da, e vorba, ce-ai pățit de te-a ajuns dorul de frăția noastră?

— Nu vezi, măi frate, că vor să mă mănânce căpcăunii? Și plîngînd îi spune ciobanul tot ce-i pățise sufletul timp de nouă ani și cum tocmai azi îi sosise veleatul: „uite și uite și uite!“

— Nu mai plînge, frate! Ci, mai bine, suie-te ici în cărcă mea, că te scap eu. Bine pentru bine!

— Mă sui, da o să mă poți ține? Că, văd, tot prichindel ai rămas.... Și apoi, pe unde să eșim?

— Cine te întrebă? zise iar copilul. Și, odată, el știe cum face, iese cu ciobanul în cărcă prin ușile încuiate și zboară ca gîndul, pe de-a-supra pămîntului.

— Stăi, măi frate, că-mi căzu căciula. S'o iau de colea.

— Hei, hei! Ce colea? Că suntem departe, departe de cetate.

— Ce vorbă-i asta, că acum căzu?

— Suntem două poște de ea.

Așa mergeau de iute. Să mai prinză căpcăunii pe cioban, dacă le mai da mâna! S'au dus, s'au dus.... până au intrat amândoi într'un loc plin de duhoare și de lucruri necurate. Și știți unde? Chiar în iad.

Tocmai acuma pricepu ciobanul că nu e lucru curat cu el și o băgă pe mînică.

Măre, să te fi dus Dumnezeu în iad! Roiau dracii de colo până colo, ca frunza și ca iarba, împărțiau porunci, se păruiau; ba, din vreme în vreme se mai repeziau și pe lumea asta să mai arvunească sufletele creștinilor! Iar în fundul iadului, acolo unde era mai rău, s'auziau plânsetele și gemetele oamenilor păcătoși. Și, ce uit eu să vă spun? Incornorații mai aveau în slujbă-le și o sumedenie de vite și le canuniau și le băteau, de da inima din bieteles dobitoae!

Printre vite, era și o măgăriță.

— „Du-te, frate, până la pădure, să aduci un *târîș* de lemne, cu măgărița asta!” zice copilul, ciobanului.

— Mă duc.

Și plecă. Pe drum, începu să dea cu biciu' în măgăriță și atunci.... minune! Odată se pomeneste cu măgărița că-i vorbește și se roagă de el:

— De ce mă bați *fine*? Nu e păcat?

— Cine ești de-mi zici „fine“?

— Cum, cine? Află, omule, că eu sunt nașă-ta Marușca.... și, pentru păcatele mele, mă vezi cum am ajuns?

Tocmai atunci își aduse aminte ciobanul, că, pe când era el acasă, nașă-sa se cam ținea de crailăcuri: azi, cu un taie-câinilor-frunză, mâine cu altul, poimâne cu altul... și că, din pricina asta, casele rămăsese paragină....

— Păi, de mult ai venit aici, nașă?

— Hei, hei! De trei ani, de când m'au îngropat. Și, ce-mi pate sufletul de la încornorații ăștia, numai Dumnezeu știe!

Și cum vorbea ea, lacrimile curgeau gârlă din ochii măgăriței....

Ciobanul începu și el să plângă și i se făcu milă. O duse așa încet în pădure, luă *târîșul* și o *toiegă* cu el spre casă.

Peste câte-va zile, copilul mai zise ciobanului:

— Frate, frate, făcuși o treabă! Acu îți dau una și mai și. De-i putea-o săvârși cu bine, să știi că om oi fi; oi u *cunoaște* și eu.

— Ce?

— Uite, avem aici pe mama noastră, o *bahorniță*, care se ține numai de rele. Fă tu ce te-o tăia capul și omoar-o, că nouă nu ne dă mâna!

— Bine, bine! Da nu e păcat să omori pe mă-ta?

— Cine te 'ntreabă?

— Hei! Dacă așa vă-i obiceiul, — zise ciobanul — dă-mi voie numai două zile, să mă plănuesc.

Ce să facă ciobanul? S'a sucit, s'a învărtit și, el știe cum a făcut, a eșit puțin din iad. Prin apropiere, erau case de oameni. A dat fuga la moașa satului să-i ceară sfat: ce să facă și ce să dregă ca să răpue capul *bahorniței*.

—Du-te cu securea asta—zise moașa, după ce i dete o secure, iar ciobanul, bani sumedenie, luați de la copil— „și isbește-o de trei ori în cap. O să te întrebe bahornița: „Ce ai cu ea?“ Tu, însă, să nu răspunzi că baba —las'că n'o s'o doară securea— tot o să crape, de necaz“. Așa a făcut ciobanul. S'a dus în iad și, după povața moașei satului, a luat *piuitul* bahorniței.

Să fi văzut atunci bucurie pe încornorați! Au pus masă, au băut și au petrecut o lună 'ncheiată!...

După sfârșitul chefului, copilul vine la cioban.

—Mi-ai făcut tu binele ăsta? Să-ți fac și eu.

—Ce?

—Să te duc acasă la tine!

Hi, măre! Cine poate oare povesti bucuria bietului cioban?

S'a aruncat în cărca băiatului și, cât ai coace un ou, a fost la casa lui.

Da, acolo, ce să vezi dumneta?

Nuntă, în lege, nu glumă. Nevasta îl așteptase cât îl așteptase și, dacă văzuse că bărbățelul nu-i mai răsare de nicăieri, își făcuse socoteală că.... cine știe de când i-or fi putrezit ciolanele în pământul tă-tăresc?

Primise acu să fie nevasta unui flăcău voinic din satul vecin.

Tocma 'n vremea sosirii ciobanului, era *fedeleșul*¹; făceau nunta la un loc.

Când să intre și ei în casă, copilul îi dă ciobanului o *tichie*, s'o puie în cap și așa, intră amândoi nevăzuți de nimeni.

Se duc după sobă.

Acolo era copilul ciobanului—că, uităsem să vă spun, se făcuse mare,— se uita și el la meseni ca copiii.... Odată-și ia ciobanul tichia din cap și atunci copilul, cunoscându-l, sare în sus:

—Mamă, uite tata!

—Unde e, mă? Ce ți se năzare ție?

Il caută pe după sobă, prin colțuri, prin tindă, pe sub masă.... de-גיaba, că ciobanul iar își pusese tichia în cap.

Mai șezură ce mai șezură mesenii la petrecere și, colea, când se cânta *siminogul*², iarăși se pomeniră cu copilul miresei:

—Mamă, tata!

—Ce tot vorbești tu? Unde e?

—Uite-l ici!

Il caută iară toți, chiar și cu lumânarea, dar nici acum nu-i dau de urmă că... tichia fusese ea bună la ceva: „Cine știe ce i s'o fi năzărind copilului“— zic ei și țin petrecerea înainte.

¹ *Petrecerea de Sâmbătă seara, la casa tinerilor.*

² *Hora ce se joacă, când se strâng mesele.*

Sarsailă, că el eră fratele de cruce al ciobanului, trage de mânica pe tovarăș și ies afară.

— Ei, văzuși ?

— Văzui. Da ce să mă fac eu ? Că tare mi-e dragă nevasta și mi-o ia altul. Și apoi..... ce m'oiu face eu fără copil ?

— Stai, dar, să vezi.

Și odată își vâră Incornoratul coada la masă. Incep oamenii atunci să mai dea cu băutura și bea și bea, ba cer să mai vie, că, de, știi Dumneta :

Gura omului e iad :

Cât să-i dai, tot țice : „ad !“.

Și, pe urmă ce-mi face băutura ?

Incep mesenii să se ia la colț, se pornesc cu vorbe de rușine..... ba, nașul începe să glumească cu fină-sa, mireasă.....

Să fi văzut atunci ! Ginerile, par'că i-ar fi dat cu ardeiu pe la nas, așa s'a cătrănit ! A început să înjure, să răcnească, să dea într'unul și într'altul cu ce *răgăduia* și se spuie în gura mare că „nu-i mai trebuie !“. Și așa ! Până la ziuă nici ca praful nu s'a ales de petrecerea, de masa și de nunta lor.

Acu, Duminică, rămăsese tot nevestica în casă, singură cu copilul și tot plângeau și se tânguiau la toată lumea de dorul bărbatului cel d'intăiu. Și atunci ciobanul, după povața frate-său de cruce, odată intră'n casă și nu-și mai pune tichia în cap.

Să fi văzut atunci bucurie ! Și ce să nu fie când și-au mai văzut după atâta amar de timp, rostul și casa lor încheiată ?

Pe urmă ?

— Frate, frate, eu mă duc acum — zise Sarsailă.

— Unde ?

— Ia în iad, unde mi-e culcușul. Da, ține minte de la mine : Să spui la toată lumea că te-a slujit un *diavol* și te-a slujit în dreptate.

„Uite, vezi ? Pentru că m'ai scăpat odată din gura unui lup, te-am scăpat și eu din gura unor lupi și mai răi : din gura Tătarilor și a Căpcăunilor !“.

Și, zicând acestea, Ucigă-l-toaca pieri p'aci încolo ; iar Românul rămase făcându-și cruce și mulțumind lui Dumnezeu că-l mântuise și de Sarsailă.

(De la Neculae Petre din Negrești-Mușcel) C. Rădulescu-Codin.

74. — Broasca țestoasă.

Dumnezeu și Sfântu' Petru multe drumuri au călcat împreună. Ce prieteni buni trebuie să fi fost !...

Odată, când intrară într'un sat deteră cu ochii de o femeie.

— Bună ziua nepoată — zise Dumnezeu.

— Bună să-ți fie inima moșule.

— Nepoată dragă, dacă ești bună, dă-ne puțină mâncare.

— Nu pot moșicule, că de abia am un pumn de făină și am mulți oameni la lucru. Dar nu-i vorbă, că dacă mai zăboviți, poate să fac ceva, acum însă sunt tare ocupată, peste câte-va ceasuri da...

— Bine nepoată, fii bine venită, ori când noi suntem mulțămiiți !.... ne ducem puțin la biserică. După slujbă venim și noi. Până atunci credem, că vei fi gata.

— Mergeți sănătoși, oiu vedea eu ce pot face.

Cum plecară, femeia noastră, turnă apă caldută în căpistere și după ce o frământă puse cărpătorul lângă pat și repede turnă două turte, una mică pentru călători și alta mai mare pentru ea și copilul ei. Două țeste de pământ ardea în vatră. Tot repede, că vrednică era femeiuța, le aruncă ea sub țestele arse. Focul se trase de-oparte și țestele să lăsară pe pâni.

Peste puțin timp femeia ridică țestele și se uită la pâni. Nu se copperseră, dar pâinea mică crescuse mult și cea mare se strânsese și se micșorase. Când căută a doua oară, același lucru : pâinea cea mică, pentru bătrâni, umpluse țestul pe câtă vreme cealaltă se cupise și se strânsese spre mijloc.

După ce le scoase de sub țeste, le învăli într'o cărpă curată și le puse sus pe o laviță.

Așa minune ea nu mai văzuse sărmana. Dar gândul, părerea de rău, încolți și crescă în capul ei de femeie sgârcită. Se gândi, că pâinea cea mare, care prin puterea lui Dumnezeu crescuse și se coppersese așa de frumos, ar fi mai bine s'o oprească pentru casa ei ; iar bătrânilor să le dea pe cea mică și urită.

— „Dar ce să le mai dau lor ?! Nu le mai dau nimic ; ducă-se unde vor găsi mai bine ; eu sunt săracă“. Iată unde veni ea cu judecata ei slabă de femeie. De aceia ar fi mai bine, își zise ea, că nici să nu-i mai primească în casă. Puse deci copilul, ca să păzească la poartă, că atunci când va vedea pe bătrâni, să le spue, că stăpâna casei lipsește demult. „Atunci ei s'or întoarce îndărăt și își vor lua poteca“.

Dar iată și sfinții sosiră. Copilul veni și o vesti. Ea de grabă multă se așeză pe cărpătorul de pâine și așeză căpisterea de-asupra ei, ca străinii să n'o poată vedea, dacă vor veni în casă.

Se mototoli cum putu sub căpistere și așteptă să vină copilul trimis afară la poartă. Sărmanul copil după ce spuse sfinților, că mă-sa a plecat demult de-acasă, se întoarce înăuntru la vatră.

În odaia de alături găsi jos lângă pat căpisterea de pâine întoarsă

cu gura în jos. Se căsni s'o ridice, dar nu putu. Căpisterea era lipită strâns de cârpător. Intre amândouă uneltele ochii frumoși ai inamei lui îi zâbeau plini de bunătate. Gura ei mică mișca fără pic de grai.

Iată ce face păcatul zgârceniei. Femeia fu prefăcută de Dumnezeu în broască țestoasă, așa cum o vedem astăzi. Căpisterea ce o duce în spinare și cârpătorul de sub picioare îl cunoaște ori cine. Coada cârpătorului se târăște ca păcatul după ea.

De atunci Dumnezeu și Sfântu' Petru n'au mai dat pe la casa ei și copilul a rămas singur.

Aușită de la G. Gemăneanu, vopsitor în Craiova

Petre Danilescu.

75.—Bașii lui Cuza-Vodă.

Când Cuza-Vodă a fost scos afară din țară la anul 1866, se spune c'ar fi ridicat mai multe cară de lăzi cu bani.

Un vizitiu, ce mergea cu unul din aceste cară, se zice că ar fi aruncat o ladă cu bani pe drum și a îngropat-o.

În urmă a desgropat lada de acolo și cu acești bani a ajuns tare bogat, din sărac, cum venise transilvăneanul.

Toată lumea din Gura Râului—Transilvania cunoaște pe acest om care s'a îmbogățit în România cu banii lui Cuza-Vodă.

Aușită de la Maria Pleană din Gura Râului

și comunicată de P. Danilescu.

Șt. St. Tușescu.

VORBE ADÂNCI

187.—*Cine trage, trage! da cel cu eapa trage de i rupe coada*, adică cel cu pricina suferă mai mult de cât toți.

188.—*I-a, citit evanghelia*, adică l-a muștrat, l'a *probozit* pentru și cu multe de toate.

189.—*Iea, nu cată că nu-i!* Se poștește ca cum n'ar fi tocmai de ajuns (ca din modestie).

190.—*E cu două fețe*, adică e un prefăcut (șarlatan).

191.—*Face fețe, fețe!* adică nu mai poate de rușine.

192.—*Iși mai face față*, adică se face că ține cu noi, ceva ca de mântuială, ca de-a scăpare, se preface.

193.—*Dă față* (unui lucru, unei afaceri), *face față*, adică se fac toate chipurile, ca să se poată înfățișa bine, chiar dacă nu-i tocmai cât trebuie și cum se cuvine.

194.—*La fântâna bună, mulți voinici s'adună*, adică cu ori cine-i de treabă, fiecare caută să se unească.

195.— *Aduce câte trei fire*, adică foarte puțin.

196.— *I-a bătut de i-a fript*, adică i-a bătut foarte tare. *I-a fript* în bataie!

197.— *C'o floare, nu se face vara*, adică cu ceva așa puțin, nu se poate face totul; unul nu-i de ajuns, deși-i bun!

198.— *Se dă'n foc, pentru el*, adică ține foarte mult, la el.

199.— *Se sfădește furcă*, adică foarte tare, nu se dă!

200.— *E bun de furcă*, adică e un *sfădăuș*.

201.— *Se pune furcă*, adică se 'mpotrivește.

202.— *Are de furcă*, adică are foarte mult de lucru.

203.— *Mi-a venit stupit, la furcă*, adică mi-a venit și mie timpul, ca să-mi destoiu, să-mi arăt toată dreptatea!

204.— *Frumuseța nu se taie pe masă*, i se zice celui care tot caută la frumos, nu la folos.

205.— *Par'că-i fierț în oală*, adică așa-i de tras și slăbit.

Târgul-Neamțul.

George A. Cosmovici.

206.— Miere, miere, da' la miere mult se mai cere!....

207.— Nu știu, nu știu, da' ce văd ochii, parcă dracul spune!

208.— Vrednicii pică și nevrednicii se ridică.

209.— Sâc de nuntă, că mâne-i horă!

210.— De cât a rămânea'n hârgău, mai bine să-mi fie rău!

211.— Câte o țără, că-i de *bără*; câte-o leacă, că-i de vacă!

212.— Vorbește și bietul Ion, că și el îi om.

213.— Vorbă de la râșniță, c'au mâncat câinii hadaragul.

214.— Dacă nu-i și nu-i și nu-i, nu mai spune nimăru.

215.— Că la omul cu noroc, ferbe oala fără foc; da' la cel gol și sărac, nici boii mai că nu trag.

216.— Când la dică, nu-i nimică.

217.— De-ar face toate muștele miere, ar fi pe toate cărările.

218.— Cum nu știe nimica, așa să nu-i fie nimica.

Jud. Botoșani

D. Gr. Furtună.

219.— *Apoi da'c'o iai la hătui măsă*: să zice unuia care ia o glumă într'adins și se supără.

220.— *Dumnezău vede; El nu doarme*: se zice de unul care a suferit ceva, către o a treia persoană, jăluindu-se; în deosebi aceasta-i concluzia jăluirii.

221.— *N'am să moștenesc lumea*: adică ce tot atâta muncă, că doar n'am să trăesc cât îi lumea.

222.— *La Paștele calului*: nici odată, căci calul n'are paști, sau cel

puțin nu-l are în calendarul nostru. (=ad calendas graecas solvere).

223. — *Limba oase n'are*: zice cel ce nu s'a ținut de cuvânt când este cercetat.

Jorđști-Covurlui.

Preot J. G. Beldie.

BOTANICA POPULARA.

23.— Aglica.

Sub numele generic de *aglică* se cunosc la Români două varietăți de plante: *spiraca filipendula*, sinonim cu *trișorul*, și *primula officinalis*, sinonim cu *ciuboșica cucului*. Insuși numele plantei se prezintă sub mai multe variații: *aglică*, *anglică*, *oglică*, *oglice*, *iglice*, *agrice*, sau *agliciu*, *agliš* și chiar *angliciu*.

„*Oglicea* are floarea albă, compusă din mai multe floricele mărunte“. „*Oglicea* înflorește pe la finele lui Maiu și'n primele zile a lui Iunie. Floarea ei răspândește o aromă pătrunzătoare. În stare uscată, vinarii o întrebuițează la aromatizarea vinurilor. În județul Olt, în fiecare an în ultima zi a Sâmbetei morților, copilele de prin sate merg în cărduri în livezi spre a culege *oglicie*, făcând atâte *chite* sau buchete câte oale poate împărți familia a doua zi în memoria morților săi. Chitele de *oglicie*, puse la mânușa oalei plină cu apă ori cu lapte, cu bulz, cu colivă și o lumânare de asupra, se împarte la lume în dimineața Sâmbetei morților. Mai au românii obiceiul de a culege din vară chite de *oglicii* și de a le păstra în timpul iernei în casă, înfipte în grinzi sub icoană¹.

Același obicei există și în Banat², unde aglicele se sacrifică morților spre aducere aminte. „Ghiociei mici, micșunelele, cocoșeii, viorelele, pupăza, ruzițele, fragile, brebeneii și *agricele* adunate și împreunate, se leagă la olaltă și astfel se aruncă în apă curgătoare, spre a le duce apa în sânul său, întru ertarea păcatelor celuia ce le-a împreunat iarăși și aruncat în apă, căci aceste flori se socot ca 8 frați (patru frați și patru surori) și un tată (ghiocelul), izgoniți și în lume risipiți de mama vitregă, după care tatăl lor Ghiocelul a plecat spre a-i căută și iarăși a-i împreuna“.

Cuvântul *aglică* nefiind întrebuițat și cunoscut în Moldova, nu-l găsim în cântecele populare din aceste părți. În Muntenia însă e dese ori întrebuițat.

¹ Hașdeu, *Etym. Magn.* 514.

² S. Mangiuca, *Călindar pe anul 1881*.

In balada „Meşterul Manole“:

*Foaie de aglioă,
Intr'o Duminică,*

*Intr'o zi cu soare,
Intr'o sărbătoare...¹.*

In cântecul „Ariciului“, din jud. Dolj:

*Frunză verde trei oglioi,
Ariciu pogonicu !*

*Cu plântici
De sfirc de biciu,
Ariciu pogonicu ².*

N. Gorovei și M. Lupescu

VRĂJI ȘI FARMECE.

15.—Vargă de împrăștiat sloțile și întors șolomonarii.

Dacă găsești un șarpe care vrea să mănânce o broască, tai repede o vargă de alun și iei șarpele la batae, până ce începe a țipa și dă drumul broaștei, fără să-l ucizi.

Broasca o strângi pentru că e bună de făcut vrăji. Bățul capătă darul, că dacă peste vară vin furtuni cu piatră și *vântoase*, eși la răspinte, te desbraci pe jumătate, implânți în pământ un cuțit mare de brâu și stând cu fața de unde vine furtuna, ameninți cu varga zicând :

„Inapoi, că vin la voi, și cu varga vă croesc și cu bici de foc vă biciuesc. Aici la noi stăpânesc eu și primesc pe cine vreu. Calu' tău măi frate, l'oi prinde și l'oi bate cu mult mai *dihai*, ca amù un *ai*. Fugi pe apa Sâmbetei“.

Acasă la tine pui pe cine-va să facă foc mare cu potloage părăsite Sloata stă locului și încungiură satul.

*Culese de fratele meu Vasile
din Borlești Neamțului.*

D. J. Farcașanu.

16.—Duminică seara ese fata afară și merge la gard, unde scutură 9 pari de câte trei ori zicând :

*«Eu scutur parii,
Parii scutură gardu',
Gardu' scutură pe dracu',
Dracu' scutură pe N.*

*Să n'aibă stare,
Nici alinare,
Până n'a veni la mine,
Să mă iee de nevestă.*

17.—Femeile care au fete de măritat și tot deodată și copil mic (de țâță), fac o pogace³ cu lapte din sinul ei; aceasta o coasă la camașa fetei și o poartă de Marți până Joi. Joi o discoasă și fiind uscată, o

¹ G. Dem. Teodorescu, Poem, pop. 467.

² Hașdeu, op. cit. I, 516.

³ Turtă de făină de grâu, coaptă'n vatră, nedospită.

pilează mărunț și o presoară în băutura acelu pe care dorește fata să-i fie bărbat. Așa, acela e silit să o ia de nevoe, că nu mai poate de dorul ei.

Din Hangu-Neamț.

Gr. Vlad.

18.— De dragoste.

*O stea logostea,
Două stele logostele,
Trei stele logostele,
Patru stele logostele,
Cinci stele logostele,
Șase stele logostele,
Șapte stele logostele,
Opt stele logostele,
Nouă stele logostele,
Of, surioarele mele.
Eu oi dormi și-oi hodini,
Dar voi nici să dormiți,
Nici să hodiniți,
Ci să vă duceți
La fete și flăcăi,
La vaci cu vițel,
La scroafe cu purcei,
La neveste cu copii.*

*Dragostele să le adunați,
In astă apă să le băgați;
Că eu mâni dimineață când
[m'oi scula,
Cu apa pe ochi m'oi spala,
Ca soarele oi străluci,
Ca cucul oi cânta,
De toți la mine s'a uita.
De toată lumea,
Și tot norodul,
La mine s'a uita.
Cine o fi calare,
S'o întoarce cu fața;
Cine o fi pe jos,
S'a sui pe gard,
Și tot cu mine a vorbi,
Și tot la mine s'a uita,
Și tot cu mine a râde.*

Se descântă cu apă neîncepută și cu busuioc. Apa se bea și se spală dimineață pe ochi, de cel ce i s'a făcut.

*De la bătă Ioana Mocanu din cotuna
Zărnești-Jorăști-Covurlui.*

Petru Gh. Savin.

DATINE ȘI CREDINȚE

355.—Când ploaie și trăsnește prea mult, e bine să înfigi barda cu colțul în pragul cel de-afară de tot al casei, că ploaia se mai poate.

356.—Când plouă și *bubui*, nu e bine să stai pe vr'un prag de la casă, că cică te trăsnește.

357.—Când treci pe lângă câini răi și 'ți-e frică c'o să te muște, zi mereu până-i trece, cuvintele astea: „Taie-i gura cu custura, până trece bătătura....” (Bine înțeles, lui Dumnezeu te rogi). Și zice, câinele, atunci nici nu te mai *alatră*.

358.—Când cine-va a intrat în cocina găinilor și s'a întâmplat de

s'a umplut de păduchia lor, ca să se curețe, să se uite în trocul pentru băut apă, — al găinilor —, să se vază în apă, și păduchia, atunci cad după acela.

359.— Când mor găinile, e bine a se pune în troc : piatră acră, că nu mai mor apoi.

360.— Dacă au murit, e bine să se îngroape în gunoiu, să nu mai moară și altele.

361.— Nu e bine să sădești și să uzi flori Dumineca, că se usucă.

362.— Când ai pierdut un lucru mic și nu-l poți găsi, iai un surcel și *sgămâi* prin paie, țărână, etc., pe unde crezi că l'ai pierdut, și zici : „Scoate drace ce-ai furat, că te bat cu maiele, până'ți iasă boașele....“ repetându-l, ș'ai să-l găsești.

(*Din Boureni-Dolj*).

N. J. Dumitrașcu.

363.— Ci-că, când coși haina pe om, îi coși mintea (Vezi No. 390).

364.— Când mănânci coajă de pe ceaun, nu te mai însori.

365.— Când umple femeia borș, dă pe la nasul cui se întâmplă, pentru ca să-i fie borșul acru.

366.— De multe ori iarna, se întâmplă, ca în amiaza mare să intre iepuri în sat, ș'atunci se crede că va fi vreme urită, că doar nu degiaba trag dihăniile la sat.

367.— De mergi unde-va, și-ți ies iepuri înainte, îți merge rău.

368.— Când cântă brotăceii, se zice că fac a ploae.

Ciurești-Tutova

G. V. Șuşnea.

369.— Când trece cine-va peste tine, să-ți înози chitoarea de la gât că i se încurcă mațele.

370.— Cu *ponojii* de la iță să nu te încalți, că te împedici și cazi.

371.— Cu ață de la iță să nu te legi la picioare, că dai îndărăt ca ițele.

372.— Pe ismene să nu te ștergi, că te împedici la mers.

373.— Cu betele să nu te încingi pe dos, căci ești în dosul tuturor.

374.— Când se cumpără întâi o vită, toți ai casii să pue mâna pe ea, ca să aibă parte.

375.— Din banii luați pe vitele vândute, să iei puțină sare, ca să ai noroc la vândut și cumpărat.

376.— Câți cocoloși sunt în mămliga dintâiu, atâția copii faci.

377.— Să nu șezi pe piuă că faci fete multe.

378.— Să nu mănânci mămligă de pe custură, că e rău de junghiu.

379.— Să nu tai mămliga cu ața, că e rău de sărăcie.

380.— Bucata care se rupe singură din mămligă, cum o torni, este năpatea; s'o iei și s'o lipești de dosul ușii.

381.—Să nu te speli din *tuciul* de mămăligă, că e rău de urit.

382.—Cocoloșul de mămăligă să nu-l mănânci, că nu mai crești.

Din Zlătărei-Vâlcea.

G. Fira.

383.—Când pășești pe cine-va, sau măturând casa, îl dai în gunoiu, acela nu va mai crește.

384. Cât țin zilele Crăciunului, furca de tors trebuie ascunsă că altfel cel ce o va vedea în aceste zile, va fi mușcat vara de un șarpe atât de gros și de lung.

385.—Dacă din întâmplare îți esă dimineața înainte un preot, îți va merge rău în acea zi, iar de-ți vor eși un jidan sau țigan, atunci îți va merge bine.

386.—Ca să nu te doară mijlocul vara la secere, să nu mănânci ouă în prima zi de Paște.

387.—Primăvara, când vezi pentru întâiași dată mușuroiu de furnici, să te dai de-a rostogolul — cu capul în jos — peste ele, că nu te mai dor șelele.

388.—Dacă te dor spatele să te lași ca să te calce un urs, și-ți va trece.

389.—Ci-că noapte, când cine-va doarme și mâța stă la capul lui, ea atunci se chitește ca să-l mănânce. Dar nu începe, pentru că se teme că nu-l va isprăvi până la ziuă de mâncat și atunci va fi omorită de ceilalți ai casei.

Povestită de mama, Țuțani-Covurluiu.

J. O. Zugravu.

390.—Să nu coși haina pe tine nici odată, căci vei căpia; iar ca să fii ferit de aceasta, când vei coase ceva pe tine, să prevezi, ca să ai în gură o bucată de ață (Vezi No. 363).

391.—De te va mânca palma stângă, vei lua parale, iar dreapta, vei da.

392.—Când ți se va pune dinainte un câne, cu excrementele, vei lua negreșit parale.

Din Podu-Turcului, Tecuciu.

V. D. Gheorghiu.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

101.—Pentru deochiu.

I se descântă de deochi, în apă neîncepută, la 3, 7, ori la 9 inse. Se descântă de obicei, c'un paiu luat din mătură; alte ori cu o frunză, ruptă din *mușcata* (o floare), ori chiar cu un bețișor de salcie. E mai bine, ca bățul să fie uscat, căci se usucă și deochiul; pe când dacă e verde, deochiul înverzește și el.

Dacă cască în timpul descântatului, e semn că e *prididită* din deochi. Pe copil îl deoache om sau femeie, în deosebi cei cu ochii verzi, vântul, soarele, câmpul, pădurea (codrul) etc.

După ce a isprăvit cu descântecul, suflă și scuiță în cele patru părți ale lumii, face o cruce deasupra sticlei, pe urmă pune câți-va cărbuni aprinși, cari se stâng în apa descântată.

Dacă cărbunii șed deasupra, nu e deochiat rău; dacă se duc la fund, atunci e prididit.

Din apa descântată, bolnavul bea și se udă pe la frunte, și pe la buric.

Goleștii-Badei, Muscel.

D. Mihalache.

102.— Pentru dureri de cap.

lea baligă de cal. Pe la asfințitul soarelui, dai de trei ori cu ea pe la cap zicând: „Durerea în baligă și baliga în soare“. Apoi svârle-o încotro merge soarele.

103.— Dimineața, până a nu răsări soarele, du-te la pârâu. Iea-ți mai mulți ciocălăi din leasă (fără grăunțe), ori surcele de gealau. Spală-te de trei ori pe față cu apă și dă surcelele ori ciocălăii pe pârâu și zi: „După cum se duc surcelele pe apă, așa să se ducă și durerea mea, din capul meu“, că îndată-ți va trece.

104.— Pentru dureri de pântece (pânticărae).

Ferbe scoarța verde de stejar, împreună cu cărămidă nouă pisată și bea zeama, și chiar de va avea și sânge, îi va trece.

Jud. Neamț.

A. Moisei.

105.— Descântec pentru mușcătura șarpelui.

*Uitiță
Pestriță,
Pestriță de chele,
Chelea de os,
Os, rămâi sănătos.*

*Ici în poeniță,
Este-o fântâniță,
Și'n fântâniță un șerpe mare
/balaur
Cu solții de aur.*

Acest descântec se zice într'un suflet, repetându-se de trei ori. La descântec se servește de un lemn de alun sau de boz și de apă ne'ncepută. Când descântă, tot moae alunul sau bozul în apă, purtându-l pe deasupra umflăturii.

*Aușită de la Iorgu Boboacă,
Vârleși-Covurii.*

J. Vârlezeanu.

106.— De strânsul cel mare.

*Plecat-a Vasile pe cale, pe carare
Gras și frumos.
Și pe la mijloc de cale întâlnește-a:
„Ion Creangă“, III.—6.*

*Sanca cu sâncioiu',
Ursu' cu ursoaica,
Lupu' cu lupoaica,*

Strigu' cu strigoaica,
Leu' cu leoaica,
Smeu' cu smeoaica,
Și'n brațe că l-o luat,
In pământ că l'o trântit,
Fața că i-o îngălbinit,
Ochii i-o paenjenit,
Mânele i le-o legat,
Picioarele i-o închedecat,
Strânsul cel mare în pept și
[spinare i l-o bagat,
In fiere și inimă i-o vârit,
Ca pe-o mănușă de cânepă l'o
[sghiciulat,
De laturea drumului l'o dat,
In semnele morții l'o lasat,
Ca să fie, să nu mai fie.
Nimeni nu l'o întrebat,
Nimeni nu l'o auzit,
Numai Maica sf. Marie l'o găsit:
— Ce-i Vasile, ce plângi, ce te
[văicărești ?
— Cum n'oi plânge maică sf. Marie
C'am plecat de-acasă, pe cale
[pe carare,
Gras și frumos.
Și pe la mijloc de cale m'am
[întâlnit :
Cu sanca cu sâncoiu',
Ursu' cu ursoaica,
Lupu' cu lupoaica,
Strigu' cu strigoaica,
Leul cu leoaica,
Smeul cu smeoaica.
Și în brațe, că m'o luat,
Auzită de la Safta Sima,
din Satul-Nou, Tecuci.

In pământ, că m'o trântit,
Fața că mi-o îngălbinit,
Ochii mi-o paenjenit,
Mânele mi le-o legat,
Picioarele mi-o închedecat,
Strânsul cel mare în pept și
[spinare mi l'o bagat,
In fiere și inimă mi-o vârit,
Ca pe-o mănușă de cânepă m'o
[sghiciulat,
De laturea drumului m'o dat,
In semnele morții m'o lasat,
Ca să fiu, să nu mai fiu.
— Taci nu mai plânge, nu te
[văicara,
La baba Ilinca tu îi alerga,
Că ea fața ți-o desgălbini,
Ochii ți-o despaenjeni,
Mânele ți-o deslega,
Picioarele ți le-o deschedeca,
Strânsul cel mare din pept și
[spinare ți-o lua,
Din fere și inimă ți-o scoate,
Și cu apă de ulm te-o spăla,
Cu unt de vacă neagră te-o freca,
Și l'or duce unde popa nu toacă,
Unde cocoș nu cântă,
Unde bou negru nu rage.
Acolo să chee,
Să răschee,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
Să rămâi curat și luminat
Cum maica ta te-o făcut
Și Dumnezeu te-o lăsat.
G. Buhuș.

107. — De junghiu.

Cânpa semănatu-s'a,
Cânpa culesu-s'a,
Dughitu-s'a,

Melițatu-s'a,
Răghilatu-s'a,
Torsu-s'a,

*Urzitu-s'a,
Țesutu-s'a,
In pânză prefăcutu-s'a,*

Se descântă cu o ață de fuior de cânepă de vară, sucită, purtând-o într'o ulcică cu apă neîncepută. Descântecul se zice de trei ori pe zi și la fie-care zicere se scoate ața și dându-se la spate de cel ce descântă, i se face un nod (trei noduri). Apoi se dă drumul aței în ulcică și se dă bolnavului să guste printre ea de trei ori câte puțin. Apa rămasă se ia și se varsă, șir de la poartă până la al noulea par al gardului. Ața se ia și se leagă cel bolnav pe sub cămeșă pe subțioară și pe umeri, ținându-se trei zile. La trei zile se desleagă și se dă pe un părâu zicând: „Cum se duce ața, așa și junghiul de la....(cutare)“.

Se descântă trei zile.

*Auțit de la mama, Maria S. Șerbu,
Cavadinești-Covurlui.*

*Pânza ruptu-s'a.
Cum se rupe pânza,
Așa să se rupă junghiul de la....*

A. S. Șerbu.

CÂNTECE.

493.— *Frunză verde bolboroc,
Ce ai lelițo la foc?*

— *Două răfe ș'un boboc,
Răfele's pentru hargat,
Bobocu-i pentru barbat.
Răfele le-am pus cu unt,
Iar bobocul nici nu-i zmult!...*

494.— *La casa cu șapte fete,
Cu fântâna sub perete,
Moare cânele de sete.*

495.— *Câte fete se ridică,
Nu știi-a face mămligă ;
Numai una-i mai stătută,
Dar ș'aceea-o face crudă !*

496.— *Fata popei de la noi,
Are car cu patru boi,
Cu tânjala zugrăvită,
Și tot nu se mai mărită !
Hânșești-Dorohoiu.*

N. V. Hânșescu.

497.— *Știi puicuță ce-am visat ?
Că două mere mi-ai dat.*

Două mere, trei cuvinte :

» *Na, să ții bădiță minte !*“

*Auțit de la Silvestru Ion
Tarnovețchi, Straja.*

498.— *La vatra cu trei teciuni,
Fac fetele rugăciuni,
Sâmbăta, Dumineca,
Că doară s'ar mărita,
Dar nici dracul nu le ia.*

*Auțit de la N. I. Cotos,
Straja-Bucovina. Nr. Tomiac.*

499.— *M'o trimis mama de-acasă,
Să joc fata cea frumoasă,
Cu cămeșa mai aleasă ;
Cu cămeșa numai pui,
Da' acasă alta nu-i :
Sus pe culme poți căta,
Și prin ladă poți umbla,
Că nu te-i împedeca !
Ba s'o joc pe cea ciupită,
Cu cămeșa mai cârpită,
Că-i bogată da' urită.
Eu o joc pe care-mi place,*

Să văd mama ce mi-a face....
Am jucat pe care-am vrut,
Nimica nu mi-a făcut.

500.— Pe dealul cu cioatele :
Așa joacă toantele...
Pe dealul cu ciocălăii :
Așa joacă tontălăii !
(Din Coropcenii-Vaslui).

J. Neculau.

501.— Frunză verde de stăjări ¹,
Stăjăraș cu frunza deasă,
Puiuț cu inima arsă.
Ce Ț'am spus puiule, eu,
Să nu te diperți de mine,
Că tu nu-i mai trăi binc.
Așă-i că te-ai departat ?
In lume-ai înstrăinat,
Și de mine te-ai lasat.
Te-ai dus roșu ca rujă,
Și-mi vii alb ca hărțiă,
Și fața cum îi humă.
— Of amar puicuța me,
Hai cu mine dacă-i vre,
Că de când m'am depărtat,
Tot scârbele m'o mâncat,
Și jălea ta m'o gatat.
Of, tot jălea și uritu',
Cum mi-o'ncărunțit tot capu'.
Ce folos, puicuța me,
Că de zile nu-s de mult,
Și pe cap, tot îs cărunț.
Dar de ce-am încărunțit,
Tot jălea ta m'o gătit,
M'o gătit, m'o mântuit,
Vrai să mă pui în pământ.
— Alelei puiuț iubit,
Bodaproste c'ai venit...
Mi-ai fost un om rătăcit.
Dar de-amu dac'ai venit,

¹ Stejar.

Foarte bine te-oiu știmba ¹
Și hrană bună Ț'oiu da,
Pân' fața ce Ț-i tocni....
Și tot cu mine-i trăi.
— Să știi puiculică fa,
Că, cât capu'n sus mi-a sta,
De tine nu m'oiu lasa.

Aușit în ziua de Sâmbătă 29 August 1909. de la I. M. Buchild. din Tătăruși-Suceava.

Al. Vasiliu.

502.— Ba' o jocu' foleștiancă,
Ghine be și ghine gioacă,
La prășit nu vre să meargă,
Nici de mâncat, ca să-mi facă.
Încă-o prins și la nălucă ²,
La arcențe ³ să se ducă.
Și bătē cu pumnu'n masă,
Din arcenie să nu iasă.
Că ii drag a se pitrece,
Cu câfi voinici or mai trece,
Și i-i drag a mai cinsti ⁴,
Cu câfi voinici or veni ⁵.

Basarabia, Ținutul Bălți.

V. Moisiu.

503.— Șapui foui-a bobului,
Ci-i viața robului?
Casa lui nu este casă,
Masa lui nu este masă,
Un'se duce, un'se'ntoarce,
Toati'n lacrimi se priface.
Și di dor și di dureri,
Mi să uscă șapui cheri !
504.— Numai foi di lemn sfânt,
Undi-i Ștefan pi pământ,

¹ Te-oi îmbraca în straie mai bune. În înțelesul mai restrâns, mă știmb, mă schimb, are înșăles de prinenirea cămeșii, a ițmenelor ori a bernevicilor.

² I-o intrat în cap ideia. funul, furia.

³ Crășmă, loc unde se vinde cu măsură.

⁴ A bea.

⁵ Cântecul se numește Foleștianoa, după târgul basarabean, Folești.

Să ni vadă cum trăim,
Cum trăim și cum roghim!...

Aužite de la Vasile Baciui, de peste 80 ani, din satul Florești, Basarabia. Scrise așa cum rostesc Moldovenii Basarabeni.

J. T. Popovici.
Ungheni-Iași.

505. — Draga mami giucăușă,
Cu gunoiul după ușă,
Pune boii la tânjală,
Și scoate gunoiu-afară.

506. — Frunzuliță de dudău,
Ce n'a lăsat Dumnezeu,
Ce-oi iubi să fie al meu,
Și să mor când oi vrea eu!
Aužite, la horă, de la slăcii din
Pipirig-Neamț.
Pluton-Pipirig,
Neamț.

Gr. Vasiliu.

507 — Fata mamei cea lăută,
Face mămăliga crudă.
Chiamă mâța s'o mănânce,
Dar mâța fuge și plânge.
Și s'aruncă pe cuptor,
N'o mănânc macar să mor.

508. — I-auzi mamă câinii bat,
Intră pețitori în sat.
Fă mamă plăcinte moi,
Și-i poștește pe la noi,
Și le dă de băutură,
Ca să nu mă caten gură.

Jorăști-Covurlui

Pr. J. C. Beldie.

509. — Este-o vale c'o cărare,
Bătută de-o fată mare,
Ce trecea la vrăjitoare,
Să vadă ce soartă are.
Sorțisoara i-a fost bună,
Dar mintea i-o fost nebună.
S'o culcat în bătătură,
Ș'a intrat un șarpe'n gură,
Și cu mâni și cu picioare,
Sărmana leac nu mai are.

De la Nicu. G. V. Șușnea.

510. — Tot suspin și trag năpaste,
Pentr'un om cu ochi albaștri;
Tot suspin și trag dovezi,
Pentr'un om cu ochii verzi.

511. — Am imblat pădurile,
După ochi ca murile,
Și i-am găsit într'un loc,
Și n'o fost al meu noroc.
Frătușul-Vechiu,
Bucovina.

J. Boca.

512. — Ș'am zis verde mărăcine,
Omul cât trăește'n lume.
Cu toți să se aibă bine,
Nu știe ceasul când vine,
Și ți-l ia de lângă tine.
Ți-l duce pe ceia lume,
Unde nu cunosc pe nime,
La scaun de judecată,
Unde n'am fost nici odată.
Sau la bine, sau la rău,
Unde-a voi Dumnezeu.
Foilița lotrului,
Nu știi viața omului,
Ii ca floarea câmpului.
Dimineața înflorește,
Peste zi se vestejește.
Ș'am zis verde și-o matasă,
Te-am lăsat puică frumoasă.
Cu coatele pe zaplaz,
Cu lacrimile pe-obraz.

Corod-Țecuciu. G. Buhuș.

513. — Frunzuliță de-un bujor,
Plânge-mă maică cu dor,
Că și eu ți-am fost ficior.
'Ți-am scos plugul din obor,
Nici o brazdă n'am arat,
Ș'n armată m'a luat!...

Var. No. 137.

(Scrisă de I. P. Stănescu, din
Boureni-Doljiu).

N. J. Dumitrașcu.

O SAMĂ DE CUVINTE.

551—619.

O parte din *horele* din Boureni-Doljiu.

Băluța,
Chindia,
Crăițele,
Dela,

Floricica,
Hora iute,
Jianca.

O parte din *horele* din Obislav-Vâlcea.

Bălăioara de la munte,
Hora din zăvoiu,
Ostroveanca,

Sârba de la Cornet,
Hora de la Cepari.

Ohijură = porumb mic, *druga* ce-a *închircit* așa, mică, cu boabele foarte rari.

Glugă = maldărilor de coceni așezate grămadă, cu rânduială.

N. J. Dumitrașcu.

Drugă = un fus mare, de răsucit fuior (cânepă toarsă) din care se va face urzală de țesut leghicere, țoale, saci etc.

Îndrugă = mănâncă; ia, îndrugă mai iute, ce-i îndrugă și pleacă.

Îndrugă la minciuni = mai mult copilului mic, când începe a vorbi.

Porojănie = o întâmplare mai mult hazoasă.

Cârcotă = neînțelegere, sfadă.

Om *cârcotaș* = om boclucaș (cum aveam noi un coleg, căruia-i pușesem numele «*cârcotă*»).

Șopârcăele
Dihonii
Vâșcăituri

{ Cuvinte ce ni se ziceau adesa, nouă, când eram elevi, de către profesorul de *lătinească*, atunci, când nu prea știam lecția, când umblam și noi „cu ciaparmacar“! Numai ce-l auzeam: „Ei, D-lor, să nu-mi umblați cu *șopârcăeli*, cu *dihonii*, sau cu *vâșcăituri*!“

Michiduță = om mic la stat, dar *anapoda* la suflet.

Durică = om țigănos.

Hlepsit = cam într'o ureche, face lucrul fără să se gândească, și re-pede, improșcând prin prejur.

Nifleter = un om ușor, tânăr și fudul și copilăros.

Tuțcani-Covurlui.

J. O. Zugravu.

Fluturi = discuri mici de tot, din metal argintat ori aurit, cari se întrebuințează foarte mult ca umplutură la înfloriturile de pe cămeșile naționale și de pe *zadiile* femești, *cămeșă bătută toată în fluturi*.

Sărătură = cât a pune odată sare în mămăligă.

Burnuz==pieptar de piele de cărlan cusut cu flori și fluturi.

Budâi==putinică de lemn, ca o cofă fără toartă.

De pe Valea Bistriței din Moldova.

D. J. Farcașanu.

Hușum==molimă, epidemie: „S'a încins hușumu". Să zice mai ales la paseri: „a dat hușumu' în găini".

Moacă==femeie leneșă.

Safteà==prima vânzare.

Alișveriş==vânzare, *dever*.

Oghidă==om mic, stârpitură.

Mâzgă==glod, noroiu.

Ol==masculinul de la oală, să dă unui vas de lut, îngust, înalt, în care se pune de obicei laptele la prins.

A tăuși==(nemțescul *tauschen*) a ascunde.

A gogi==a boli, dar și a curăți nucele de coaja verde: *a face gogi*.

A se mistui==a se ascunde, a se perde „Nu știu unde s'o fi mistuit".

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

Ceanăe==lucruri de tâmplărie.

Jechilă==lucrurile trebuincioase la câmp, plugarului.

A cotili==a face loc, a deritica.

A diridica==a aranja, a regula.

Târșari==crengi uscare ori verzi, dar cu ramuri.

Târșoagă==se zice unei iepe slabe.

A dulhăni==a bea peste măsură.

Chilotă==saltea. Numai boerii dorm pe *chilotă*.

A ghiorăi }
A chiorcăi } A clocoti prin mațe.

Buduroi==se zice unui poloboc mare, făcut de-a'ntregul dintr'un copac gros. În el se ține de obicei făină, ori sămânță de cânepă.

Spatț==un cot de pârțză, de la spată și până la sulul de dinainte.

Nemțișor-Neamț.

A. Moisei.

Moclit==modoran, prost și obraznic. Sărace, moclitule, sărace!...

Morsocă (a)==a nu da pace, a face zile fripte.

Mutină==cozi, datorie, târâituri. Are multe mutine.

Pârpără==ploiță, răstâmp mic. O pârpără de ploae.

Pontori (a)==a *cățăi*, a necăji.

Râpcă==crenguță ori mușchii de pe crenguțe.

Șliș pl. *șlihuri*==partea de la crucea căruței unde se leagă *urcicurile*.

Șmotru==dojană aspră, probozeală.

Tăuri pl.==mlaștine, tihărăe. Tăuri glodoase erau prin codru....

Zahôn==clin de câmp.

¹ Pronunță: „mistuiesc" (*Vezi An. II. p. 226*).

Vârlan = *coblizan*, *moșpan*. Măi, ce horn de vârlan!...

Vâscă (a) = a nu zice nici cârc, nici două. Nici nu vâscă.

Mândăstireni, Botoșani.

D. Gr. Furtună.

GLUME, JITII, TACIALE.

93. — Bărbatul fermecat de nevastă.

Odată un biet creștin dintr'un sat își legase și el capu', ca tot omu', c'o ticăloasă de muiere. Dar, ce casă socotiți dvoastră că duceau ăste două nevoi?! Că bărbatul era un nătăfleț d'ăia de nu știe nici de: „*hăis*“, nici de „*cea*“; iar muierea eră o *cațaveică* d'alea... de „te joacă în ciur fără *văcălie*“!

Bărbatul, la început, fusese și el om ca toți oamenii; dar *cloșușa* de nevastă — vedeți dumneavoastră — pe semne ca să-și poată face ea mendrele cum îi place, „pusese țăstu'n cap“ bietului rumân. Il *ormotise*, de nu mai știa, ce să mai ia de jos!

Intr'o zi, ca să-și bată joc de barbată-său și să vadă câtu-i el de *tantavan*, se prefăcu bolnavă-prăpădită 'n pat.

După vr'o trei zile de *govială* 'n țoale, scoase capu' din *procov* și zise gemând :

— Haoleo bărbate...! dacă ași grăl într'un ceas bun... am poftit la un lucru... hâ! Și mă pomenii în vis c'un unchiaș, c'o barbă mare și albă; 'ce: „femea, să știi că taman din aia, are să ți se tragă ție leacul“.

— Bine, nevastă; mo'iu căsnî și ți-oiu face rost „din pământ din iarbă verde“, Numai spune-mi : la ce-ai poftit?

— Haoleo...! „Curând întrebași, curând să fie leacu'“! Ași mânca : *spurcăciunea de câine*, fiartă 'n oală.

— Ce e mai lesne, nevastă! Încă, și fără cheltuială! Leac să dea D-zeu!

— „Hâ! Să te-auză Maica Domnului!“.

Puse omu' oala la foc, cu apă în ea, băgă și spurcăciunea de câine în oală, și după ce fierse de isnoavă, dete oala 'n sus.

— Ia gustă bărbate din *chisălița* aia, de vezi e ceva de ea? Are vr'un gust?

Luă omul o lingură plină, suflă în ea, să se răcească, dar... când o turnă pe gât, începu să se strâmbe și să 'ntoarcă nasul spre patul nevestei.

— E bună bărbate?

— Nu prea e bună!

— Bagă și oleacă de sare, că daia n'o fi având gust. Așa! Ia gustă și acum, de vezi, cum ți se pare?

Mai sorbi omul o lingură, dar i se părû... și mai al dracului!

— Ei, ce zici?

— Nu e bună de loc! Dar gustă și tu — zise el cu gura moale — poate ție ți-o plăcă!

— Ehe, barbate!... Ce să mai gust și eu?!... Dacă nu-ți place ție, că ești sănătos!... Dară-mi-te mie... că sunt bolnavă prăpădită!

(*Din Goleștii-Badii, de la Ghiță P. Mihalache.*)

D. Mihalache.

94.— Asta-i fata, asta-i iapa.

Se duce unul împețit la un om, care avea o fată frumoasă și liarnică, dar n'avea zestre de cât o iapă albă.

Tatul fetei cam hursuz, și nu prea știa multe. Tatul flăcăului și ceilalți stăruiau de tot ca să mai dea ceva fetei.

Atunci tatul fetei zise:

— Măi oameni buni, nu-mi hodorogiți capul degiaba. Asta-i fata, asta-i iapa. 'Mi-iai fata, 'ți dau iapa. Nu iai fata, nu-ți dau iapa.

Treaba tot s'a făcut, fiind fata cum s'a zis: harnică și frumoasă.

Petrecut în com. Corod, jud. Tecuci, acum vre-o 30 ani.

(*Cădrăpești-Tutova*)

N. Bradea.

95.— Deșteptul moșului.

Cică a fost într'un sat un moș, care avea un fecior. După ce feciorul moșului a isprăvit școala din sat, moșul, ca să-l vadă mai deștept, l'a dat și în alte școli mai mari până ce l'a dus și în străinătate.

Intr'un târziu s'a fost întors de-acolo tobă de carte, să mai vadă casa părintească.

Moșul, când l'a văzut, se sucia împrejurul lui și nu-i venia a crede că ar fi fecioru-so. După ce s'au mai întrebat unul cu altul de sănătate, de vărul, de nepotul, de cuscrul și de alte multe rude, a început a mai privi casa unde și-a petrecut copilăria. De odată se apropie mai mult de una din corzile din casă, mai de aproape ca și cum 'i s'ar fi părut ceva străin. Moșul, ne băgând de seamă, își făcea de vorbă întrebându-l câte de toate, ca omul de țară. Dar fecioru-so pare-că nici nu-l auzia. Ba încă i se lungise gâtul, uitându-se la coarda care o găsise el cu pricina.

Moșul, văzând pe fecioru-so, că prea cască gura la corzile casei, l'a întrebat:

— Dar ce văzu-și, dragul tatei, la corzile casei noastre, de nu-ți mai poți lua ochii de la ele? — Apoi ce să fie tată?

Eu învăț carte de vre-o 18 ani, dar minunea asta care o văd astăzi la casa noastră, nu mi s'a întâmplat nici s'o văd, nici s'o găsesc scrisă în vre-o carte.

— Dar ce minune dragul tatei ?

— Iaca ce minune : Uite, vezi dumnetale tată, coarda aceasta care e murdară de baligă de vacă ? Eu de vre-o câte-va ceasuri mă zbat cu gândul și nu înțeleg, ce fel de vită a fost aceea, de s'a bălegat, cu josu 'n sus pe coarda noastră din casă. Moșneagul, plin de mirare, când auzi prăpastia care i-a spus-o fecioru-so, pentru care el cascade o gură cât o zi de post, uitându-se la coardă, s'a întors cu fața la icoane și făcându-și cruce cu mâna stângă îi zice : Dragul tatei ! Imi fac cruce cu stânga, că cu dreapta nu am când. Apoi cum de nu pricepi tu atâta lucru, că coarda e plină de baligă de când am lucrat lemnul pentru casă. Și stând în ogradă în calea vitelor, se vede că vre-o vită s'a bălegat tocmai pe coardă și eu n'am mai curățit'o și am pus'o la casă așa cum o vezi astăzi. De ! ca la țară.

Păcat dragul tatei că mi-am mai cheltuit comându' cu învățătura ta ca să te văd om. Dar după cum văd, te-ai dus bou pe-acolo pe unde te-i fi dus tu, și te-ai întors vacă.

Vasile B. Țirica.

Cantor hisericesc; Bârlad.

96.— Pui de hoț ce ești !

Era odată un hoț mare. Bătrânețele însă, care îngreue omul și moae tinerețile, îl molcomise și pe el. Merge singur, când-va, printr'o pădure. Iaca se întâlnește c'un băet, ca de 15 ani, cu capul gol, în cămeșă, discult, în izmănuțe, încins c'o șfară, cu mâinile și fața pârlită, cu părul încâlcit, cu ochii negri, vioi, și slăbit de nevoi și de necazuri.

— Un'te duci măi țincule ? zise moșneagul.

— Incotro m'or duce ochii !

— Ai tată, ai mamă, casă, rude ?

— D-zeu mi-i tată și lumea casă !...

— Știi vr'un meșteșug ?

— Nu.

— Apoi hai, fătul meu, să te învăț cum să trăești în lume ca să am urmaș, că uite, n'am avut copii cât am trăit.

Băetul primi bucuros să învețe un meșteșug.

Merseră ei cât merseră prin pădure, dondănind' și iacă ajung la un tei mare, în vârful căruia era un cuib de cioară.

— Vezi tu cuibul cela măi băete ?

— Il văd, moșule.

—Li putea tu să furi ouăle de sub cioară, fără ca ea să te simtă și să zboare?

—Oi putea, dacă mi-i arăta.

Moșneagul, începu a se zgrepțara pe copac și toată viociunea tine-reței i se ivi în trup, ca să dea lecții vrednice urmașului său.

În vreme cât moșneagul lucră ca să iee ouăle de sub cioară, băetul îi fură izmenele din picioare și moșneagul rămase în *durligi*. Ouăle fură luate, fără ca paserea să simtă. Dar când moșneagul se dete jos și trase de seamă că-i fără izmene și-l vede pe băet cu ele în mână, încremeni.

—*Pui de hoț ce ești!* răcni el. Tu ești mai mare tâlhar de cât mine. Piei dinaintea mea, satană, că n'ai ce învăța de la mine și întru cu tine într'un *pacat!*

*Aușită de la Gh. Bârsan,
din Spătdărești-Suceava.*

M. Lupescu.

97.—Țiganul, prepelița și cristeiul.

—Danciule mo, cum s'o crapa de ziuă, să 'ncaleci bătrânica și surica și să te duci cu câmpu'n cai.

—Nu mă duc teteo.

—De ce mo?

—Dacă paserile cerului mă rād....

—Și ce zic mo?

—Ce să zică:

*Îa prepelița târța,
Mânca-i-ar tetea gurița,
Nu mai tace din codița.
Prepelițește ș'ocărește:
Târț, pârț, bea țigane,
Târț, pârț, bea țigane.*

*Iar cristireaza, breaza,
Mâca-i-ar tetea obrazu',
Nu să tac'acolo'n iarbă,
Ca un negustor detreabă?
Pă limba ei o tot îndeamnă:
Zi fa zi, zi fa zi, zi fa zi.*

*Aușite de la fratele meu Nec. T.
Idiceanu. sătean, Comuna Bodeștii-Pre-
cistei, Jud. Neamț.*

*J. Idiceanu.
Crucea-Ialomița.*

C R O N I C A

* În „Neamul Românesc Literar” din 23 Mai 1910 supt titlul: „Un articol neunoscut al lui Creangă”, se publică articolul din „Columna lui Traian”, anul III. 1872, iscălit: „Preotul Ion Creangă.”

Acest articol s'a publicat însă și în ediția a II-a a scrierilor lui I. Creangă, tipărită supt îngrijirea mea în 1906, la „Minerva”.

Gh. T. Xirileanu.

* D. Dr. G. Weigand, profesor la Universitate din Lipsca, dă la iveală, pentru foliosul străinilor, traducerea în nemțește a povestii „Harap-alb” scrisă de nemuritorul Creangă. Lucrarea se începe cu o prefață, în care d. Weigand așează pe Creangă alături cu Alexandri și Eminescu fără însă ca supt raportul influenței culturale streine, să se asemene cu dâșzii. Se reproduc câteva rânduri scrise de un ardelean care arată greutatea ce mulți o simt pentru înțelegerea scrisului lui Creangă. Lucrul, se înțelege, e prea firesc. După textul român și traducere, urmează lămurirea vorbelor și locuțiunilor mai rari.

Literatura românească trebuie să fie recunoscătoare d-lui Weigand, pentru osteneala ce și-o dă, ca să ne îndrepte spre jilțul ce ni se cuvine.

* Convorbiri literare, No. 1—2 publică pe întâile pagine din fiere număr, cuvinte rari adunate din Broșteni-Suceava de d. G. T. K. In No. 1 și un articol de mitologie populară de d. L. N. Kostaohi despre Pajură. Mai departe, d. Al. Tzigara-Samuroaș se plânge de nesprrijinul bănesc al Statului pentru Muzeul etnografic.

In Albina, 31, un cântec bătrânesc, Voinicel Oleac, cules de d. Fl. Cristesou i o variantă o avem și noi în III. 96.

* La Academie a intrat o geografie din 1795 cu autograful lui Ion Creangă din 1878 (Creșterea colecț. XIII p. 217).

* Șezătoarea, coala 5—6, cuprinde descântece și povești. In fruntea acestor din urmă și despre dâșsele, d. Gorovei se exprimă in acest chip neașteptat: „In mai toate basmele noastre publicate, elementele folcloristice se pierd într'un noian de vorbărie, care-i artă la Creangă, fiecărui la cei mai mulți, dar la nimeni nu-i material de folclor”.

* Cu prilejul concursului de hoină din Bârlad, de la 21 Maiu, d. Ministru al Școalelor a primit în audiență pe Păr. I. Antonovici și pe redactorul acestei reviste. Din partea ei, s'a mulțumit d-lui Ministru pentru sprijinul ce ni-l dă.

* La 25 Maiu a murit G. V. Munteanu, în tipografia căruia a apărut revista noastră un an și jumătate. Culturii românești, răposatul i-a jertfit multe in tinereța sa, iar nouă ne-a fost un bun ajutor. Dumnezeu să-l ierte și să-i fiindă țărâna ușoară

* Supt figura de pe pagina 163, trebuie „brău” în loc de „buțunar”.

P.

Poșta redacției

Șt. St. T. Primit.—Furtună, Primit; colecția trimisă prin poștă, ne-a venit inapoi; Ce-o fi?—Gr. Vl. Tim. Se vor publica. Iarță că nu putem răspunde prin scrisori căci ne costă prea mult. Când voiți răspuns, adăogați o mărcuță de 5. A. Mois. Primit.—V. B. Țir. Legenda se va publica; vorbele nu, nefind culese din popor.—Serg. Manole. Tare mulțumesc.

Cărți primite la Redacție

Anatole France: Albina, povestire, Buc. f. a. 105 p. 30 b. (No. 572 din „Biblioteca pentru toți”).

N. Dobrescu: Antim Ivireanul, Mitropolitul Ungro-Vlahiei. Buc 1910, 120 p 20 b. (No. 20 din „Biblioteca Steaua”).

Prof. Dr. G. Weigand: Ion Creangă's Harap-Alb, herausgegeben, übersetzt und erläutert von, Leipzig, 1910, 143 p.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D Ă”

Suma adunată — — — — — L. B.
62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BĂRIAD

Suma din urmă — — — — — L. B.
434,05

Foia No. 320, încredințată D-lui Dr. P. Bogdan, rectorul Universității din Iași : Dr. Hurmuzescu, Dr. P. Bogdan, câte 5 l.; N. Patriciu 3 l.; I. G. Bedreag, St. V. Baldovin, Dr. Manoliu, câte 2 lei. — — — — — 19.00

Foia No. 301 încredințată D-lui G. A. Cosmovici, Tg.-Neamțul: G. A. Cosmovici, 3 l.; Smaranda G. Cosmovici, Zulia C. Isăcescu, Cecilia V. Grințescu, câte 2 l.; Econ. H., Ana M. Ioachim, Constanța N. Constantiniu, L. Mrejeriu, D. Zamvell, M. Al. Ionescu, G. Tablan, G. Nicolau, C. Adămoaia, Haralamb Nuțu, G. Livizan, Al. Moisei, N. Bancea, Al. și Eliza Bradu, C. Stan, Elena C. Stan, Cristina Behaiu, Albertina Caracalescu, T. Popescu, V. Irimescu, V. Irimescu, Pr. G. Mironescu, Aglae și Ilie Roban, Pr. Const Vasiliu, C. Vranceanu, Pr. V. Atanasiu, Vasile Șerpișanu, Vasile Goian, Neculai G. Munteanu, câte 1 l., Eleonora Constantinescu, G. Irimescu, Nicolae Iordăchescu, câte 50 b. Se scad 10 b. cheltueli. — — — — — 39.90

Foia No. 287, încredințată D-lui Spiru C. Haret, Ministrul Instrucțiunii și Cultelor. — — — — — 300.00
(Va urmă) **Total** — — 807.15

ÎNȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă” se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al său va fi gratuit.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I — — — — —	3.00
„Ion Creangă” An. II. — — — — —	6.00
<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sațe. Ediția I. — — — — —	1.25
<i>T. Pamfile</i> : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — —	0.20
” ” Jocuri de copii I. — — — — —	1.40
” ” ” ” ” II. — — — — —	1.60
” ” ” ” ” III. — — — — —	1.50
” ” Cimitiruri românești — — — — —	1.00
<i>D. Farcașanu și M. Lupescu</i> : Creșterea pomilor — — — —	0.25
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească — — — — —	0.20
” ” Gospodăria și fata de la țară — — — — —	0.40
<i>Fl. Cristescu</i> : Carte pentru copii — — — — —	1.20
<i>Șt. St. Tușescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului Catane-Dolj —	2.00
” ” ” <i>Colinde din popor</i> — — — — —	0.20

Se trimet franco numai după achitarea deplină

CODUL PLUGARILOR COLECTII DE LEGI NOUI ȘI VECHI

cu explicațiuni și formulare pentru împlinirea actelor necesare la legile noi

- I. *Legea învoielor agricole* precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Interne și Raportul d-lui A. Djuvars, deputat.
- II. *Legea judecătoriilor de pace*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Justiție și raportul d-lui Saita, deputat.
- III. *Regulamentul legii judecătoriilor.*
- IV. *Legea monopolului cârciumelor*, precedată de expunerea de motive a dlui Ministru Em. Costinescu și raportul d-lui D-r Râmniceanu senator.
- V. *Legea casei rurale*, precedată de expunerea de motive a dlui Ministru de Domenii.
- VI. *Legea licențelor.*
- VII. *Legea vânzării și fabricării lumânderilor de ceard.*
- VIII. *Legea rurală de împroprietărire din 1864*, adnotată cu deciziuni ale Inaltei Curți.
- IX. *Legea rurală din 1879*
- X. *Legea proprietarilor* adnotată cu deciziuni ale Inaltei Curți.
- XI. *Regulamentul Sfântului Sinod* din 18 Iulie 1864.
- XII. *Circulara d-lui Președinte al Trib. Tutova.*
- XIII. *Legea nouă administrativă.*

de **Theodor Marinescu** Avocat, fost Procuror.

Librăria Nicolai A. Petroff—Bărlad

trimete această carte franco după primirea costului de lei 3.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

- Tudor Pamfile.—„Frunză-verde“.
- C. N. Mateescu, P. G. Savin.—*Plugușoare*.
- D. G. Furtună, N. I. Dumitrașcu.—*Povesti*.
- M. Lupescu, D. Bradea, T. Ponișoi, H. N. Țapu, V. B. Țirica.—*Povestiri și legende*.
- D. Mihalache, Gh. Butnariu, V. D. Gheorghiu, I. O. Zugravu, Șt. St. Tușescu, Pr. I. C. Boldie.—*Găcitori*.
- Pr. I. C. Boldie, G. V. Șușnea, I. N. Popescu, I. O. Zugravu, I. N. Vârlezeanu, Gr. Vasiliu, P. Cârstean.—*Datine și credințe*.
- N. V. Hănțescu, R. C. Ciupitu, I. Boca, V. Moisiu, Ar. Tomiac, I. Torouțiu, Al. Vasiliu, B. Dan, I. N. Popescu, I. N. Vârlezeanu, D. I. Farcașanu, Șt. St. Tușescu, P. S. Mihai, V. Ungurean, G. A. Sedoveanu, Virginia Stan, Gr. Vasiliu, Gh. V. Șușnea, I. Neculau, N. I. Dumitrașcu, A. Moisei.—*Cântece*.
- I. O. Zugravu, A. Moisei, N. I. Dumitrașcu.—*O samă de cuvinte*.
- I. Neculau, D. Mihalache, N. Bradea, Virginia Stan, Gh. Fira.—*Glume, jittii, taciale*.
- A. G. L. P.—*CRONICA*.
- Poșta redacției.—Bibliografie.

REDAȚIA :
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL :
In țară 40 bani
In străinătate 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară 5 lei
In străinătate 6 „

Un număr vechiu 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covzului), G. A. Cogușmășanu (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. G. Furtună (Mânăstirea Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-r I. Ursăni Iarnik (Praga-Bozova), G. T. Kirileanu (Suceava), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropeni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Fărânești-Covzului), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Ruman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

— Statutele societății sunt publicate pe pag. 125-128, An. III. No. 4 —
— Inscriserile urmează —

COLECȚIUNILE NOASTRE :

Anul I 3 lei

Anul II 6 lei

Franco la locuință.

Pr. I. C. BELDIE

LA CİSLĂ

Cântece și chiuături. — Cântece de stea — De-ale copiilor. — Descântece.

Tip „Neamul Românesc”, 19'0, 108 p.
30 de bani.

O CALDA RUGĂMINTE

Indreptăm membrilor societății «ION CREANGĂ» și cinstiților abonați ai Revistei, să-și aducă aminte de nevoile noastre.

Intrăm în a doua jumătate a anului și ca atare îndrăsnim să cerem ceia ce ni se cuvine, pentru mersul neted al acestei Reviste.

Pentru aceasta vom fi prea mulțămitori.

La redacția și administrația revistii „ION CREANGĂ” se află

Cuvântări pentru popor

după programa oficială a cercurilor culturale
de

C. RADULESCU-CODIN

Cuprinzând tot felul de cuvântări cari se pot citi cu folos sătenilor la ori-ce prilej.

— Prețul 1 leu 50 bani. —

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :

T. Pamfile, str. Țarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL

In țară . . . 5 lei
In străinătate . 6 «

INSEMNĂRI

—Amintim că manuscrisele pentru *Intâiul premiu „Ion Creangă“*, trebuiesc trimise redacției până la 1 August cel mai târziu (vezi An. III. p. 25).

—Rugăm pe confracții cari împrumută din „Ion Creangă“, s'o pomenească. Povestirea noastră cu No. 69 a colindat prin reviste din Țară și de peste munți, fără a se arăta de unde e luată.

—Rugăm pe colaboratorii noștri să trimită redacției fotografiile d-lor, dacă le au. O curată dorință.

„FRUNZĂ VERDE“

Sunt părtaș credinții că nimănui nu i se poate pune o întrebare, fără ca el să nu-și aibă răspunsul său, mai mult sau mai puțin aproape de adevăratul răspuns. Pentru aceasta trebuie însă două lucruri : puțină judecată și mai ales bună credință. Acestea mi-au venit în gând, văzând cercetările pe cari le-a pornit «*Frunză verde*» din cântecele noastre de țară. Nu pot spune cine are dreptate și cine nu, nici fie-care câtă dreptate are, căci nu mie mi-i dat să cumpănesc.

Ce este «*frunză verde*» acesta? Se zice că este începutul unora din cântecele de țară, a cărui legătură cu cuprinsul cântecului, nu-i ușor de lămurit. Și mi se pare că chiar așa, nu este: Într'adevăr o parte din cântece încep de adreptul :

*Pentru tine, fa Ileană,
S'a uscat iarba'n poiană;*

*Când era iarba de coasă,
Eu dormiam la tine'n casă....*

iar altele au câte un vers sau mai multe, a căror legătură cu cele ce urmează, n'o găsești îndată. Aceste începuturi de versuri sunt :

1° *Frunză verde, foaie verde, foileana, foiliță, altă foaie, și iar verde, foicică, frunzuleana, leana-leana, și a.* („frunze“ de plantă, floare, piatră scumpă, adică lucruri cari au frunze și cari n'au.)

2° *Când oiu zice, și mai zi și, ș'apoi ci-că, ș'apoi mândră* (de cele de mai sus).

3° *Plante și alte părți din plantă :*

*Cu gutui, cu alămâi,
De când s'a cus dumnealui,*

*Struguraș bătut de brumă,
Rău-i, Doamne fără mumă,*

*Grădina cu floricele,
Se plimbă neica prin ele.
—Puiculiță, eu spui drept*

4° *Altele d. p.*

*La podețul cel de piatră
Rău e, Doamne, fără tată ...*

*Pand'n cuiu, pand sub cuiu,
Eu drăguțul nu mi-l spuii;*

Fără a înmulți exemplele, mă opresc aici. Ce caută *acestea toate* în fruntea cântecelor, aceste toate, dintre cari *frunză verde* e numai unul? Cu alte cuvinte, de ce *aceste toate* la o laltă cu „frunză verde“?

Se înțelege, dacă am avea și noi, în această privință, documentele pe care le au istoricii, am cercetă aceste puncte în vechiul material, care de sigur că avea o înfățișare mai curată, și am scoate o încheiere mai repede, de cât din împestrițata înfățișare a cântecelor de astăzi. Aceasta însă din nefericire nu se poate.

Ce rost pot avea pomenitele introduceri? Cercetând cea mai nouă colecție de cântece, cea a d-lui *Al. Vasiliu*, am găsit 130 cazuri în cari aceste introduceri sunt cerute de rimă, prin urmare sunt adevărate introduceri și numai 31 cazuri când între aceste introduceri și cuprinsul cântecului, este o legătură: *pelin—străin—străinătate*, ș. a. De aici nu putem însă scoate regulă că în deobște *alde* „frunză verde“ sunt niște cerințe ale rimii.

În cântecele noastre, mai ales cele de dragoste, se întrebunțează vocativul calificativ :

**Mărić din Garbovă,
Doar tu mi-ai cerut ceva...*

**Mândră, mândruleana mea,
Doar ai știut tu ceva...*

**Murășan cu țundră surdă,
Treci Murășul să-ți dau gură;*

**Trandafir. trandafirăș,
Măi bădiță Ionaș.*

**Bădiță cu pand verde ..*

**Maghiran cu creanga'n sus...*

**O. mândrușo, buțe moi ...*

**Viorică, viorea,
Mândră, mândruleana mea. ..*

**Mândro, de iubirea noastră,
Răsărit a rujă'n coastă.*

**Mândră. de când ne'ntâlnim,
Vreme-i să ne și iubim.*

*Murășan cu țundră albă,
Treci Murășul de ți-s dragă!*

*Fă-ți fântână la prilaș,
Și strigă sara pe lună. ..*

**Floriceică, floricea.*

Mândră. mândruleana mea...

**Floare mândră pe hinteu,
Bade. bădișorul meu ..*

Și exemplele nu se mai sfârșesc; aceste toate sunt calificativele subiectelor cântate; ele nu sunt luate numai din lumea *florilor*, ci și dintr'a *frunzelor* (aici trebuie să recunoaștem că *petala* unei flori e tot

frunză: Foică de bujor, Frunzuliță de bujor, Foileană și-un bujor; se înțelege, când cea ce cântă și-a luat drept comparativ frunza plantelor, complimentând-o și pe aceasta, a zis: *frunză verde, frunză lată, frunzuliță, foică, ș. a.*, pietrelor scumpe, ș. a. Când stau singure, sunt figuri pronominale.

Imi vine a crede că numai comparațiunile cu florile și frunzele s'au aflat întâi în cântecele noastre de țară. Mai pe urmă, lucrul a mers mai departe și s'a zis:

*Strugurel bătut de brumă,
Râu-i, Doamne, fără mumă,*

spre a zugrăvi în chip fericit pe cel orfan.

După un timp cântecele au început să treacă hotarele și-au ajuns în părți unde planta, a cărei floare sau frunză se pomenia, avea alt nume, unde prin urmare nu se cunoștea. În Moldova de jos, *măgheranul* nu se știe ce-i, după cum nu se știe de asemenea nici ce-i *matostatul*. Și cântărețul și-a zis: *măgheran*—ceva frumos, de podoabă, ca și *matostatul*; și alcătuiindu-și și el un cântec, a zis cu toată buna credință: *frunză verde matostat*. Tot ast-fel și cu alte lucruri. Deci iată pentru ce se zice și „frunză verde“ de ce nu se poate (matostat, hurmuz, colilie). Și ca dovadă că așa este, că se socotește ca fără prihană „frunză verde matostat“, poporul, când aude de ceva nepotrivit, zice: „Apoi asta-i curat:

*„Frunză verde lapte acru,
Râu mă dor călcăile!”*

Cântecele de țară au intrat dară în veleatul acestor încurcături și amestecuri, când pe încetul rostul acestor „frunză verde“ în cele mai multe cazuri s'a pierdut și a rămas numai ca o rămășiță vechie, pe care o folosește rima după nevoile sale; aceasta explică statistica pomenită mai sus.

«*Frunză verde*» este un interesant capitol din *istoria poeziei* poporului român și fericit va fi acel care-l va întocmi.

Tudor Pamfile.

PLUGUȘORUL¹.

5.—*Hi, hăi,
Se sculă dumnealui
Intr'o sfântă Joi
C'un plug cu doisprezece boi;
Boi, bourei,*

*In coade codâlbei,
In frunte ținărei.
Și ară o lună ș'o săptămână
Și se sătură de arătură.
Trase plugu' la părete,*

¹. I se țice și oolindă.

Și boii la iarbă verde,
 Și flăcăii 'n sat la fete.
 Hi, hăi!
 La lună,
 La săptămână
 Iși spală cu apă mâna;
 Apoi în grajdii de piatră a intrat
 Și a scos murgul înșelat
 Și înfrâiat,
 Cum e bun de încălecat.
 Apoi picioru 'n scară și-a pus
 Și în vânătoare s'a dus ;
 În vânătoare spre ogoare,
 Să vază grâul cât e de mare.
 Grâul de departe înroșia
 Și de aproape îngălbeniă,
 Fătură (sic) de copt își făcea.

Hi, hăi !

(Com. Merișani-Argeș)

G. N. Maleescu.

6.—Buna vremea, bune vremea,
 Bade gasdă ; hodinești,
 Ori numai ne amăgești,
 Ori plugarași nu dorești ?
 Noi cu plugul ne-am luat,
 De cu seară ce-a 'nserat,
 Și-am fi venit mai de mult,
 Dar noi nu ne-am priceput,
 Cu copiii am făcut
 Dar și acum îi bine
 Că mâini îi sfân' Vasile.

Mânași, măi !

Hăi, hăi !

Intr'o Luni de dimineața,
 S'o sculat badea dimineața,
 Ciocârlia cânta,
 Privighitoarea cânta.
 Dacă s'a sculat,
 Pe ochi s'a spălat.
 Iar soția dumisale
 Un ștergar alb i-a dat

De s'a șters pe mâni curat.
 Apoi un peptene și-a luat,
 Chica neagră a peptănat,
 La icoană s'a închinat,
 În straiu nou că s'a îmbrăcat.
 Mânași, măi !

Hăi, hăi !

Și eșind afară îndată,
 Din bucium a buciumat,
 Slugile și-a adunat,
 Slugilor poruncă le-a dat,
 La ocol de-au alergat,
 Și au scos 12 boi,
 Boi, bourei,
 În coadă cu dâlbei,
 În frunte cu țințați,
 În coarne ferecați,
 Cu coarne belciugate,
 Cu aur suflate,
 Pe pânțete bălani,
 Pe spate plāvani,
 Fie care de câte cinci ani.

Mânași, măi !

Hăi, hăi !

Și mi-a plecat la arat
 La câmpul durat
 La mărul rotat
 Pe un deal ascuțit,
 Ca o dungă de cuțit
 S'a apucat de arat,
 Zi de vară până'n sară
 În lungiș,
 În curmeziș,
 Brazdă negră a răsturnat,
 Grâu de vară a semănat,
 Grâu de vară
 Cu săcară,
 Să răsără până'n sară;
 Grâu mărunț cu arnăut,
 A dat Domnul s'a făcut.

Mânași, măi ! Hăi, hăi !

Și-a arat cât a arat,
 Și badea s'a bucurat,
 Și lumea s'a minunat,
 Iar dacă s'a inserat
 Badea acasă s'a întors,
 Bucuros veselos,
 Să-i iasă grâul frumos
 Mânași, măi!

Hăi, hăi!

La lună la săptămână
 Iși umplu cu apă mâna,
 Și se duse ca să vadă
 De i-a dat D-zeu roadă,
 Iar grâele de departe înverzea,
 De aproape îngâlbinea,
 Era 'n paiu ca trestia
 Era 'n spic ca vrabia,
 Era mândru și frumos
 Ca și fața lui Hristos,
 Nici prea mare, nici prea mic
 Cum îi mai frumos la spic.

Mânași, măi!

Hăi, hăi!

Atunci singur dumnealui
 Peste coama calului,
 Lângă grâu s'a alăturat
 Și trei spice a apucat,
 În basma mi le-a legat
 Și înspre casă s'a înturnat,
 — Măi fimee, măi fimee
 Grâul nostru o să peie,
 Lelica le-o dus în casă
 Și-o pus spicele pe masă,
 Casa s'a luminat
 Copii s'au bucurat.
 Lelica frumoasă,
 Stăpâna de casă,
 Pe masă le-a despicat
 Din gură a cuvântat,
 Că nu-i verde nici uscat,
 Numai bun de secerat,

Atuncea badea îmbucurat
 Din bucium a buciumat,
 Slugile s'au adunat
 Slugilor poruncă le-a dat
 Și slugile la grajd au alergat
 Din grajd pe Murga a luat,
 Un cal graur
 Cu șeava de aur,
 Negru ca corbul
 Lute ca focu,
 Cu potcoave de argint
 Ce bat bine la pământ.
 Și cu frâul de matasă
 Impletită vița 'n șase,
 Mânași, măi!

Hăi, hăi!

Badea pe el s'a aruncat,
 Pământul s'a hățânat,
 Văile s'au răsunit,
 Frunza 'n codru a picat,
 Sf. Vasile din cer s'a bucurat,
 Badea înspre Chișinău a apucat,
 Auzise că acolo-i fer,
 Fer și oțel,
 S'o dus pe ulița mare,
 Și n'o găsit nimica,
 Iar pe ulița din dos,
 Tot a fost mai norocos,
 Mânași, măi!

Hăi, hăi!

Și-o luat fer și oțel,
 În nouri s'o urcat,
 În târgul Bârladului s'o lăsat,
 La Stan țișanul a apucat,
 Feru' și oțelu' i-a dat.
 Iar țișanul meșter bun,
 Bea lulea fără de tiutiun,
 Cu chila chilia,
 Cu ciocanul bătea,
 Și-i dădu poruncă și plata,
 Să-i facă seceretele îndată,

Și mai mari și mai mici,
Să le vie bine la voinici,
Mici și îmbârligățele,
Pentru fete tinerele,
Seceruica cea mai bună
Pentru baba mai bătrână,
Mânați, mări !

Și-a pus badea slugile, [Hăi, hăi!
Le-au pus la secerat.
Cu dreapta secerau,
Cu stânga legau,
Cu amândouă clădeau.
Și făcură din prolog snop
Din snop clae odobae,
Lăudat de toți boerii,
Și de noi plugarii odată !
Mânați, mări !

Girezi mari că durară, [Hăi, hăi!
In capul pământului,
In sterița vântului.
Și prin vorbe și cuvinte
Badea și-a adus aminte,
Cum că are o herghelie,
La păscut în suhăție,
Și-a adus cea herghelie
Și-a trierat :

Cu roibu',
Cu murgu',
Cu negru',
Cu suru',

Cu picioarele triereau,
Cu nările vânturau,
Cu urechile în sac turnau.

Mânați, mări !

Hăi, hăi !

Atunci badea de bucurie,
Ca săracul de avuție,
Cu poala sumanului,
Turna 'n chelna carului,
In care mari mocănești,
Trase de boi moldovenești,

Și porni la moară la Ibănești,
Iar hoafa de moară,
Când văzu atâtea cară,
Incărcate cu povară,
Puse coada pe spinare,
Și plecă în lunca mare,
Lunca mare frunză n'are
Lunca mică frunza-i pică,
Sai lelișo și-o ridică.

Mânați mări !

Iar morarul meșter mare,
Crișu' el și al cui-'l are,
A sărit îndată mare,
Cu barosul la spinare,
A strigat-o, a momit-o,
Cu barosu 'n șele a pocnit-o,
I-a dat un călcăi,
Și a pus-o pe căpătâi.
Și turnă deasupra 'n coș,
Grâu mărunț și de cel roș,
Grâul s'așeza pe vatră
Și din coș cădea pe piatră,
De sub piatră în covată,
Curgea făină curată,
Apoi bade a pleca,
Carăle scârțiau,
Boii gemeau,
Flăcăii chiuiiau,

Mânați mări !

Iar lelica cea frumoasă,
Se tot preumbla prin casă,
Și zicea că ei nu-i pasă,
Că are fată frumoasă.
Iar fata dumnealor,
Ca și zâna codrilor,
Cu cămașa cu altiță,
Cu flori roșii pe guriță,
Tinerică sprinteioară,
Ca un puiu de caprioară,
Cu ochii ca murile,
Obrajii ca rujile,

Și ori-ce fecior o vedea,
Pe loc o îndrăgea,
Mânați măi,

Hăi, hăi !

Lelea pe fata o chemă,
In camară o trimetea,
După o sită rară,
De năgară,
Ca să cearnă cea făină.
Fata o asculta,
Sita aducea,
Dar mă-sii i s'o părut
Că-i prea rară de cernut,
Și-a spus să aducă pe cea deasă,
Cu fundu' de mătăasă,
Pentru d-lor aleasă,

Mânați măi !

Și când carele o sosit,
Făină a luat
Fetei a dat,
Ca să cearnă și-a cernut,
Cât i-a plăcut,
Iar o babă, babă slabă,
Dar cu vorbe de ispravă,
S'a apucat de plămădit,
Și-o făcut colăcei,
Și mari și mititei.
Și-o făcut unul rumenel,
Rumenel și împleticel,
Și-o mai făcut unul frumos,
Ca și fața lui Hristos,
Ca un soare luminos,
Ca un fagur de miere gustos,
Cu miere mi-l ungea,
Cu zăhar îl zăhărea,

(Din Jorăști Covurlui)

In cuptor îl punea,
Și pentru noi plugarii se cocea.
Mânați măi !

Apoi l'a scos, l'a pus pe masă,
Și s'a făcut lumină în casă,
L'a rupt în două,
Și ne-a dat și nouă,
L-o rupt în trei,
Și-a dat și la copii,
L o rupt în patru,
Și a dat la tot satu',
Iar cât a mai rămas,
Fata lelii mi l'a tras,
Și l-o pus la un loc îndemnos,
Pentru alți plugari de scos.
Noi vă urăm,
Pentru un colăcel,
Pentru un galben de aur,
Din țara lu Faur.

Și am venit să ne dați,
Șoldu' porcului,
Din fundu' podului,
Și-o bucată de slănină,
Cât de aici până la fântână'.
V'am mai ura boeri, v'am mai ura,
Dar ni-e că-om însera,
Că suntem de la Galați,
Unde-s boerii îmbrăcați
Cu giubele de nuele,
Cu opinci de coji de nuci,
Potcovite cu dinți de știuci,
Noi am gătit plugurelu',
Dați-ne și d-v. colăcelu',

Aho, aho !

Petru Gh. Savin.

POVEȘTI

25. — Mărioara cea frumoasă.

Ș'amù, de unde și până unde, cică erà odată un Impărat. Numele lui Dumnezeu i l'a fi știind, da' eu nu-l știu. Atâta știu, că Impăratul cela avea o Impărăteasă frumoasă, frumoasă. Da' vorba ceia : Când îi una, nu-i alta. Ș'asa era și Impărăteasa ceia. Ce avea ea, că prinsese ciudă pe fata ei cea mai mică și ciudă și ciudă, că, zice, cum să fie ea mai frumoasă de cât mine ?

— Dragul mamei, zice odată împărăteasa, eu mă duc azi la sf. biserică. Tu rămâi acasă și așază și grijește în toate odăile, da' în a noua odae nu cum-va să cauți, că de-i căuta, de ce-i vedea, te-i speria !

Și se duce Impărăteasa la sf. biserică, iar fata hai-hai, hai-hai, mătură și grijește prin toate odăile, da' când ajunge la a noua odae, zice : — „Măi, cum să nu caut eu să văd ce-i în odaia asta ?” Și se duce și intră în odaia ceia. Da'n odae cine să fie ? Era numai o oglindă și'n-colo nimeni, țipenie. Se uită fata în oglindă, ca fata, și întreabă :

— „Oglindă, oglingioară, cine-i mai frumoasă și mai rumeoară ?” Da' oglinda face : — „Tu, Mărioară !..

Și nici bine nu și-a vorbit vorba oglinda, și Impărăteasa a și auzit de la sf. biserică și venind răpede, răpede, acasă, întreabă de oglindă : — „Oglindă, oglingioară, cine-i mai frumoasă și mai rumeoară ? — „Mărioara”, face oglinda. Da' Impărăteasa s'a făcut foc. — „Ei, zice, nu-i vorba mea, că haita de fată s'a uitat în oglindă ? Și cică a strigat atunci Impărăteasa la un vizitiu ș'a pus vizitiul caili, și i-a dat poroncă să iee pe fata ceia și s'o ducă și s'o ducă departe, departe, în lumca ei, și zice : — „Să-mi aduci inima și maiul și degetul ei cel mic, ca să văd eu cu ochii că ai omorît-o !

Și pe când mergeau ei pe drum așa, iaca, de unde și până unde, vine un *învârticuș* și din *învârticuș* a eșit un cățaluș și nici una, nici două, cățalușul sare în căruță, lângă fata ceia a împăratului.

Amù, după ce au mers ei, cât au fi mai mers, ajung într'un *zăvoiu* și acolo, în *zăvoiu* cela avea de gând să o omoare vizitiul pe fata Impăratului. Da' fata prinde a plânge și a zice : — „Fă-ți milă, om bun, de mine și nu mă omori, ci mai bine tae cățalul ista, scoate-i inima și maiul și eu iaca-ți dau degetul ist mic al meu și du-le la mama și spune-i că m'ai omorît..” Și și-a făcut milă ci-că vizitiul și a omorît cățelul și i-a scos inima și maiul, iar fata și-a tăiat degetul cel mic de la mâna dreaptă și el le-a dus Impărătesei.

Ș'amù, ce să facă biata Mărioară ? Imblă ea cât imblă prin pustietatea ceia o zi, două, cât a fi imblat, da' de la o bucată de vreme a

răzbit-o foamea mereu, mereu. Și-a luat ea atunci și a zmulș trei fire de păr din cap și a făcut dintr'însele un arc și cu arcul ista omora și ea păsări, cum putea și cum da Dumnezeu și le mânca așa cum erau, cu pene cu tot.

Amù, îmblând ea așa prin zăvoiul cela, dă de un palat mare, mare și frumos. Se uită ea încoace, se uită încolo, nu vede pe nimeni, pace, sănătate. Da' în palatul cela locuiau hoți. Și cum să intre ea în palat, acolo, să se *oploșească*? Face tot chipul și intră în palat. Și palatul cică se învârtea după soare. Și după ce intră ea în palat, s'a apucat și a făcut mâncare, ca la casa ei, și a pus mâncarea pe masă și pe urmă s'a ascuns. Când vin hoții acasă și văd mâncarea întinsă pe masă, s'apucă și mănâncă ei bine, iar căpitanul lor cel mai mare zice:

— „Măi, de-a fi moșneag cel ce a făcut una ca asta, să-l luăm de tată. De-a fi femeie, s'o luăm de mamă. Da' de-a fi fată, s'o luăm de soră“ !... Ș'amu se scoală ei de la masă și se duc iar la vânat pentru o bucată de vreme.

Vin ei, când or fi venit, într'o sară înapoi acasă. Da' masa eră pusă și pe masă fel de fel de mâncări, cum le plăcea lor mai bine. Ș'asa a fost și a doua sară și a treia sară. Și s'au sfătuit ei să steie unul de pândă să vadă cine le face lor mâncare și le grijește în palat. Ș'asa s'a pus unul la pândă și a stat acolo, și a stat până cătră sară. Da' fata dacă a văzut că nu se mai duce, a eșit și a făcut mâncare, ca de obicei. Ș'atunci când au venit și ceilalți hoți de la vânat, le aduce cel ce șăzuse de pândă pe Mărioara, și le zice: — „Iaca sora noastră, iaca sora noastră !...“. Și ceilalți toți, când au văzut-o, au strigat: „Soră, de-amu să nu te mai duci nicăiri de la noi, să stai aici cu noi. Că iaca, ai bani, ai palat, ai tot ce ți trebuie și nici la apă să nu te duci“. — „Nu m'oi duce, fraților“. Ș'a rămas acolo gospodină Mărioara, fata Împaratului.

Da' Împărăteasa, când să se ducă într'o duminică la sf. biserică, se uită iar în oglindă și întreabă: — „Oglindă, oglingioară, cine-i mai frumoasă și mai rumeoară? — „Tot Mărioara!“! zice oglinda.

— Măi, mare lucru îi și aici. Se vede că n'a omorît'o vizitiul !... Și ce să facă Împărăteasa? Se chinuie mereu, și zi noapte și întreabă și de unul și de altul, ce să facă ea, ca să prăpădească pe Mărioara? Da' nimeni nu știa ce să i spue.

Și iaca vine la Împărăteasă o babă bătrână, bătrână și vrăjitoare și-i spune, că ea poate să șteargă de pe fața pământului pe Mărioara. — „Dacă mi-i omorî-o să știi, mătușă, că-ți dau trei *stamboale* de bani ! Și se duce baba și se încalecă pe o *chiuă* și de acolo, la drum, *duluță*, de-ajunge acolo, la palatul Mărioarei. Da' baba ceia avea cică

două ace cu otravă. Și se duce baba la fată și-i sarută mână, dă, cum îi treaba babei, și nici una, nici două, îi tot zicea: — „Vai de mine, fată de Impărat, că de mult nu te-am mai văzut !...“. Da' fata nu mai știa de bucurie, că de multă vreme nu văzuse picior de pământean pe acolo. Și, după ce au mai stat ele așa de vorbă, baba s'apucă să caute în cap fetei. Și cum îi căuta așa în cap, îi vără cele două ace în *moalele* capului și pe loc a murit biata fată. Iar baba se încalecă iar pe *chiuă* și la drum băete spre casă înapoi, la împărăteasă.

Și s'a bucurat cică Impărăteasa de moartea fiică-sa, că eră ră la inimă și cănoasă, măcar că eră Impărăteasă. Și-i dă babei degrabă cele trei stamboale de bani.

Ș'amu, iaca vin și hoții înapoi acasă. Când colo, ce să le deie ochii a vedea? Mărioara eră moartă, supt laiță, ca toți morții. Și s'apucă ei a bocii și plângeau cică mai ceva de cât copiii și ziceau: — „Sora noastră, sora noastră, cum ai murit, cum ai murit și ne-ai lăsat!“ Și după aceea, fac ei o raclă plumbuită și o pun pe Mărioara în racla cea și pun racla, cu flori de sulfină și cu ce a mai fi fost, într'un copac de acolo, dinaintea palatului.

— „Măi fraților, zice cel mai mare dintre dânșii, să o punem în copacul ista și când ne-a fi dor de dansa, să ne ducem și s'o vedem“. Și ori de câte-ori se duceau s'o vadă, o vedeau tot așa de frumoasă și luminoasă la față, cum eră și în viață.

Iar Impărăteasa cea cănoasă la inimă, cică se ducea la oglinda cea năzdrăvană și tot întreba: — „Oglindă, oglingioară, cine'i mai frumoasă și mai rumeoară?“ — „Tot Mărioara“ a strigat oglinda până în de trei ori; iar a treia oară, de năcaz și de ciudă, a crăpat și s'a risipit pe loc Impărăteasa.

*Și eu m'am suit pe un fir de mărăgună,
Și ce v'am spus, nu-i minciună !...*

(De la I. Zăpodeanu, *Miclăușeni, Roman*).

D. Gr. Furtună

26.— Porcar, — ginere împărătesc.

Povestea spune cumcă un porcar avea obicei de trecea în totdeauna cu porcii pe lângă un palat împărătesc.

Da' într'o zi s'a nemerit la fereastra ălui palat fata Impăratului, care văzând atâta *nătămet* de purceluși grohăind, ce-i dete ei în gând? Ii zise porcarului:

— Da' bine porcărașule, nu-mi dai și mie un purceluș?

— Ba-ți dau, cum să nu-ți dau, — zise el când văzu așa chip frumos, — da ardicăți rochița pân'la genunchi, și-ți dau.

Impărățița, — poate prea o fi avut dragoste de purceluși —, și-a ridicat-o, și porcarul i-a dat purcelușul.

Acum, când porcarul s'a dus acasă, mumă-sa a văzut că-i lipsește un purcel și l'a întrebat :

— De ce-ai pierdut un purcel, mă ?

Că nu l'am pierdut mumă, mi l'a luat lupul....

— Lupul, è ? Să te fi luat mai bine pe tine !

Și a scăpat cu ast-fel de vorbe.

Alt-dată când a trecut tot pe acolo porcarul, Impărătița iar i-a cerut un purceluș....

El : — Iți dau ; da' numai dacă ți-ai ardica rochița până'n brău.

Fata, — așa spune poveștea —, și-a ridicat'o până'n brău, și porcarul i-a dat un purcel.

Când a ajuns acasă, i-a spus mâni'-sa tot cum i-a spus și mai înainte și a scăpat.

Trecând iar pe la poarta palatului, Impărătița tot la fereastră și zice :

— Mai dă-mi și mie nene un purcel....

— Iți dau, dar numai dacă îți vei ardica rochița pân' la gât.

Ea și-a ridicat-o ; și el i-a dat și alt purcel....

Când a văzut-o ast-fel porcarul, a început să se închine !... — Doamne, sânt în vis ? !...

Pe pieptul Impărăiței era soarele și pe spate luna cu stelele !... Impărătița când îl văzu așa mirându-se, îi dete nu-ș' câte sute de galbeni, numai și numai să nu spue la nimeni ce-a văzut.

Când se duce-acas' la mumă-sa cu atâta bănet, îl întreabă :

— Da' de unde atâta bănet *muică* ?

— Ei, de unde !, mai mă'ntrebi, mi a plătit lupul, purceii....

A dat Impăratul vorbă în toată țara, cum că ar vrea ca să-și mărite fata, și că va da-o numai aceluia eare ar ghici ce-i are fata pe ea....

A aflat și porcarul, și s'a dus și el. Acù, cum făcuse, cum dresese, că, cu porcărașul mai plecase și un boier. Când ajunseră acolo, găsiră veniți în peșit la Impărat numai *safi* fii de Impărați, de prinți, de crai, ca frunza.... Și când a fost la ghicit, nici unul n'a putut să răspundă, așa că toți și-au rămas fără suflete....

Vine rândul boierului și al porcarului. Porcarul a spus ce știa el că văzuse. Și când întreabă pe boier, boierul hoț, zice :

— Apoi, Mărite împărate, eu știu tot ce știe și porcarul, — ce-o zice el, tot alea le am și eu de zis....

Impăratul, cum o fi mers treaba, de n'o priceput pe boier, nu putea deosebi pe care din ei să-l facă ginere.... Și le zice :

— Pe care v'o place fie-mea, pe ala mi-l voi face și eu ginere....

Acù, fiindcă boierul era cam prost, aștepta ca tot pe porcar să-l vadă cum o face, ca apoi să facă și el tot ast-fel ca să-l placă fata.

Aşa, se *ciuciumeşte* porcarul pe vine, să samene ca cum ar fi în poiană, şi se face că şi mănâncă.... Da' el mânca *turtă*¹ pe furiş. Boierul, aici nu se pricepu, şi el se puse cum se pune, — deadreptul! — şi începu să mănânce adevărat!.... La urmă porcarul se face, — c'ar fi mâncat pân' s'ar fi săturat şi acum nu mai putea —, că şi-l bagă în sân (şi şi-a băgat turta); boierul tot aşa, şi-l şi bagă în sân! Şi porcarul, hoţ acum şi el, se pune de scoate busuioc din sân şi se freacă cu el pe mâini; şi boieru', bagă şi el mâna în sân şi scoate.... de se freacă pe mâini.... Şi astfel pleacă amândoi la palat!...

Impăratul gătise două paturi în două odăi şi seara îi zisese fetei :

Tu, taică, ascultă ce-ţi spui eu : Să-ţi ei de bărbat pe cine-ţi place din aşti doi.... Şi plecă, lăsând-o ca să-şi aleagă.

Fata, deocamdată, trase în odaia boierului acela, că se gândea şi ea că era boier.... Şi când deschise uşa, puţea !... de... aaaş !... mai rău ca în cocina porcilor !... Şi fugi în cea-laltă odaie, la porcar. Acolo mirosea numai şi numai a busuioc, toată odaia.... Şi fata s'a culcat cu el.

A douazi, când se duce Impăratul să vadă la care e fie-sa, intră în-tăi la boier.. . Dòr deschise uşa, şi duhoarea îl şi trăsni în fundul capului şi fuga şi el într'ailaltă odaie, a porcarului. Acolo găsi pe fie-sa culcată cu porcarul....

Şi astfel, a rămas ca porcarul să-i fie ginere şi i-o mai fi şi astăzi, de nu s'o fi prăpădit....

(Din *Obislav-Vâlcea*).

N. J. Dumitraşcu.

URĂȚII.

23.—Cântec ce se zice la urmă când stelarul iese din casă.

Amin,

Amin !

Aşa grăeşte Domnul,

Ca să'nțeleagă omul.

Omul cât trăeşte,

Bea şi se veseleşte,

Şi de moarte nu gândeşte.

Atunci moartea vine mânioasă,

Jud. Neamţ.

Mi-l ia din casă luminoasă,

Şi-l duce într'un bordeiu sapat

[în pământ.

Atunci îngerul a strigat :

Omule, omule, cât ai trăit,

De ce nu ți-ai dat bine pentru tine,

Ca să mergi la raiu cu mine !

Amin !

A. Moisei.

¹ *Mălai, asni.*

POVESTIRI ȘI LEGENDE

76.— Din ce-s făcuți Nemții.

D-zeu și sf. Petru pornise prin lume. Pe drum ei cisluiu și puneau la cale fel de fel de treburi. Intr'o vreme gătise ei de dondănit și mergeau gânditori.

De-o dată sf. Petre zise lui D-zeu :

— Doamne, noi n'am făcut încă pe Neamț.

— D'apoi nu-i mare nevoe de el amû; mai lasă, că l-om face noi mai târziu. Neamțul e cam buclucaș și să nu dăm de belea cu el.

— Să-l facem acum, Bunule, ca să nu uităm.

— Bine Petre, fie cum vrei tu.

Și cum mergeau ei pe drum, iaca D-zeu vede o baligă cu fire de orz în ea, o atinge cu vârful piciorului și numai ce răsare ca din pământ un Nemțoi nalt, zdravăn, cu părul galbăn și moale ca matasă, cu ochii albaștri, pomăduț, cu barbă mare în două părți, cu pană la pălărie, cu surtuc vânăt cu verde pe la mâneci și cu luleaua în dinți

— Gut morgân, her Peter,¹ zice neamțul cătră tovarășul lui D-zeu.

— Mulțemesc d-tale, domnule.

— Ghebân zi mir, her Peter, ain pac tabac und ain halb bir !²

— N'am de unde, domnule, că suntem drumeți. Bere și tabac găsești numai în țara nemțască, nu la noi, Români.

— Iu nu știi asta, her Peter, ghebân zi mir tabac und bir... și haț pe sf. Petre de pept, și-l învârte, și-l trage și-l sucește pe moșneag, de-l amețește.

D-zeu ședea de-o parte, nevăzut de Neamț, și râdea înădușit de pațarania lui sf. Petre.

— Râzi Doamne, și nu mă scoți din mânele nemțoiului istuia, zise sf. Petre, mai mort de zgâlțială și frecușul ce i-a dat Neamțul.

— Așa pătesc nerăbdătorii, Petre, și-și căutară de drum.

Aușită de la mama mea, Maria G. Lupea.

M. Lupescu.

77.— Din ce-i făcută femeia.

Peste Adam a dat Dumnezeu un somn adânc. Și pe când zăcea el așa pe pământ, Dumnezeu se pune 'ntr'un genunchiu lângă dânsul și începe a-i desprinde o coastă. După ce a desprins coasta, a pus-o alături, nu departe, cu chip ca să diregă la loc borta de unde o scose. Da' Diavolul de mătă, cum i-a puțit a carne proaspătă, s'a și șupurit, tupiluș-tupiluș, și haț! apucă 'n gură coasta. Și morrrrrr.....,

¹ *Buna dimineața, Domnule Petre!*

² *Dă-mi, domnule Petre, un pachet de tutun și o halbă de bere!*

morrri... se pregătea să-și ștergă amu dinții cu dânsa, botoasa! Da' Dumnezeu o simțește și, întinzând mâna, dă s'o 'nhățe de gât pe mătă. Da' mătă dracului parcă eră proastă să nu se păzescă tocmai, atunci, în dricu' chefului? Eră așa de nechită în cât să lese pe Dumnezeu să-i iee bucățica de la gură? Și tunde-o, băete, la fugă... Ars, sare Dumnezeu de lângă Adam și *amandine, pârle*, după satana de mătă. Mătă fugea-Dumnezeu fugea. Mătă fugea-Dumnezeu fugea. Ș'amu, când s'o ajungă, mătă, dând de-o bortă, dă să țușnească 'ntr'insa. Da' Dumnezeu *așiși* o înhață de coadă. Și trage Dumnezeu-mătă trage și ea. Și trage Dumnezeu-mătă trage și ea. Până când, pâr, poc, popâc! se rupe coada pisulencei... Ș'odată cu coada iese ș'o coastă de-a mâței. Biata mătă s'a tot dus înăuntru cu coasta lui Adam, ca s'o ospăteze, iar Dumnezeu a rămas cu coada și cu coasta ei în mână. Atunci, de ciudă și de mânie, odată le trânteste Dumnezeu de pământ și poroncește: „Din voi femeie să se facă!” El a zis și s'a făcut. Și, deaceaia, femeia este făcută din coadă de mătă, având pe deasupra ș'o costiță de Drac, de vreme ce ori îi zice costiță de mătă, ori îi zice costiță de Drac, tot una face, căci mătă-i din Dracu', dacă-i lua bine samă la nărav.

(*Variantă No. 24*)

De la T. Furtună. Mânăstireni-Botoșani.

D. Furtună.

78.— Până când să se bea vinul.

Într'o zi, un împărat eși la plimbare prin împrejurimile locuinții sale. Eră singur în trăsură, numai cu vizitiul, care mână caii. Dădură ba prin livezile estea, ba prin viile de pe costișa ceea, ba prin fânațul, ce-și tremură fruntea la suflarea vântului de pe malul râului, ce-l spintecă în două, ba pe ici... ba pe cole... mă rog, pe unde eră loc de plimbare. Când la cotitura drumului, ce se strecură prin umbra pomilor unor livezi, văzură înaintea loc o *mogâldeafă* neagră, întinsă jos în mijlocul drumului și un stol de cioare, cărâiau și sburau împrejurul ei; iar altele, stând pe dânsa, o ciupeau. Din când în când, *matahala* rădica ceva, spre a se apăra de ciupituri. Caii, când văzură *dihania*, se speriară și-și făcură vânt, în cât de abea putu să-i stăpâneacă vizitiul. După ce se mai liniștiră, împăratul trimese pe vizitiu, să vadă, ce namilă se află în drum. Vizitiul, dându-se jos, se duse numai decăt.

Când se reîntoarse, spuse stăpânului, că *matahala* din drum e un om beat, din pricina vinului și pe care îl ciupesc acum ciorile; iar el de abea se apăra c'o mână de ciupiturile lor.

Împăratul se scârbi foarte tare, în sufletul lui, de starea josnică, în care poate să aducă pe om, băutura. Nu-și mai urmă preumblarea înaintea și se întoarse a casă, amărit până în adâncul inimei,

A doua zi, dădù poruncă strașnică către toți slujbașii lui, ca să se silească pe tot poporul, să-și taie viile; iar vinului, pe care îl au prin poloboace, să-i dea drumul, să curgă și nimeni să nu mai iea în gură asemenea otravă spurcată.

La porunca împăratului, numai decât s'au *spârțuit* toate viile, de n'a mai rămas fir de viță. Vinul a curs, ca pãraele, de n'a mai rămas nici de leac. Toată lumea a îndeplinit porunca împăratului; numai un biet om, fiindu-i milă de munculița lui, se gândi să-și ascundă, ia acolo un polobocel, că n'a pică sânge. Și așa își făcù o groapă într'o vâgă-ună, unde își avusese viea și când îi eră poftă de vin, fuga la locul cu pricina, să și-o potolească.

Împăratul ista aveà un leu mare și frumos pe care îl ținea legat în lanț. Nu știu cum se făcù, că într'o zi rupse lanțul și șterge-o la fugă, băete. Când 'i se aduse vestea asta, împăratul, mai să se îmbolnăvească de necaz. Dânsul dădù poruncă slujitorilor săi, să se ia după leu și să-l prindă viu nevătămat, da' nu cum-va să-l atingă macar cu vre-o armă sau alt ceva.

Și așa slujitorii se luară după leu și zor nevoe, întinde-o la drum *pârleo*.... Și-au alergat ei după dânsul multă vreme, dar nici c'a fost chip, să poată pune mâna pe el... și ce vorbesc eu... nu îndrăsneau nici să s'apropie de leu, da' de cum să și pună mâna pe dânsul.

Intr'o zi, leul mergeà tocmai pe drumul ce duceà prin apropierea gropii cu vinul Românului nostru.

Acesta eră tocmai în groapă, unde trăsese câteva cofițe, de se făcuse omul, cum îi șede Românului mai bine.

Auzind el sgomot pe drum și crezând că de-acum îi *dat gata* c'a fost descoperit de slujitorii împăratului, eși repede din groapă și-o luă la picior pe după un dâmb de ieși la drumul mare.

Când dădù cu ochii de leu, care urmărit de slujitori se ridică pe *pârtie* la deal,—căci iarna eră—apropiindu-se de el, i se făcù negru înaintea ochilor. Leul, neputând da nici într'o parte din drum, fiind că eră zăpada mare, innaintà drept asupra omului. Atunci, acesta, înfăbântat de cele câteva cofițe de vin, se repezi asupra leului și-l apucă cu mânele sdravăn de urechi, ținându-l puternic pe loc, până când slujitorii venind, îl leagă bine cu lanțul.

Împăratul se bucură mult, când își văzù iar leul.

Întrebând cum l'au prins, slujitorii îi povestiră iaca cum, și iaca cum l'a apucat un sătean de urechi, de l'a ținut până l'au legat dânsii.

Împăratul, care știeà, cam cât curaj trebuie să poată aveà un om, ca să se pună cu o fiară, trimise de-i aduse pe săteanul, care avusese atâta îndrăzneală.

— „Ia să-mi spui, prietene, cum de te-ai putut încumeta ca să prinzi leul, pe care îl scapasem de la curtea mea?“.

— Prea înălțate împărate, zise săteanul, care se gândise să-i spună adevărul curat, mi-ți tăia sau ce mi-ți face, da iată cum: la porunca Înălțimei Voastre, eu am ascuns un butoiu cu vin și cum eram, când m'am întâlnit cu leul, încălzit de vre o câteva cofoele de vin ce le dăsem de *dușcă*, m'am simțit atât de puternic, încât am îndrăznit să-l apuc de urechi“.

Împăratului, îi plăcù curățenia de suflet a Românului și bătându-l pe spate, îl dăruî cu daruri bogate.

Gândindu-se că și băutura își are bunurile ei, dădù din nou poruncă, ca toată lumea să-și pună viță de vie și să se întemeze iarăși podgoriile; dar oamenii să bea numai până vor prinde leul de urechi; iar nu până îi vor ciupi pe dâșii cioarele de ochi.

(*Auzită de la d-l Marin Lupescu
din Topliceni, jud. R.-Sârat*)

Variantă No 6. J. Popovici.

79.—Zidirea lumii.

Dumnezeu e om cu chip ca și noi și a fost el cu șederea pe pământ și se purta cu sfântu' Petre în tot deauna și în toate părțile. Lumca a făcut-o Dumnezeu și când a făcut-o, a făcut întâi pământul că el era în fundul apelor și l'a făcut așa: Dumnezeu s'a băgat în fundul apei și de acolo scotea și svârlea câte o țiră, câte o țiră deasupra apei în toate părțile risipit, dar *Netehârsul* (Dracul, înger blestemat de Dumnezeu, că vrea să pună scaunul mai sus de cât al lui Dumnezeu, duh rău închipuit ca omul, dar cu coarne, coadă și fes în cap) venia și da pământul tot în fundul apei. Dumnezeu *prididind* cu svirlitul în sus de pământ, a suflat și pământul s'a întins ca o pătură pe deasupra apei și apa a rămas sub pământ; și a făcut apoi și o furcă sub pământ ca să fie pământul să nu se așeze în apă că el este mai greu de cât apa și furca este de pământ; forma lui e rotundă ca roata. Pământu-l greșise Dumnezeu de-l făcuse mai mult de cât cerul, că după ce a făcut pământul a făcut Dumnezeu și cerul, și cerul era mai mic ca pământul și nu se puteau ajunge să se *încăpute* unul cât altul. Și atunci Dumnezeu a trimis albina la arici ca să spună el cum să facă să încăpute pământul cu cerul, că *Netehârsu'* zisese să tae din el și să răstoarne în apă. Ariciul a zis albinei că D-zeu ca un sfânt și puternic pe el un ghimpuros l'întreabă? zice el: Du-te mînca-ț'ar că-atul cine te-a mânat și spune-i să facă dealuri și văi că ajunge. Albina se duce îndărăt și spune lui D-zeu ce a zis ariciul și el, Dumnezeu, atunci a zis albinei: „las' că că-atul tău o să-l mănince toată lumea“, și așa a rămas ca albina să c-ce mierea, iar pământul, făcându-l Dumnezeu dealuri și văi, l-au în-

căputat cu cerul; și a făcut apoi și pe oameni din humă după chipul lui și acești oameni au fost jidovii așa de mari și de voinici că, mergând, puneau un picior pe un deal și altul pe alt deal. Cerul era aproape de pământ de puteai ajunge cu capul și mâna la el; și pământul și cerul erau sfinte. O mătușă bătrână a mânăjit cerul cu scârne de om și D-zeu văzând a zis: „Stați voi că fac eu de cu toate lemnele înșirate, nu-l mai puteți voi ajunge pe el și la mine; numai când va răsări un lemn așa lung, atunci ajungeți voi la el și la mine“; și așa s'a depărtat cerul de pământ și Dumnezeu s'a suit în el sus.

*Culesă de la Zamfir Otea, com. Florești
jud. Doljiu de Gh. Schintee, comunicată de*

Ț. N. Țapu.

80.—Sgârcitul în Raiu.

Ci-că a fost odată un om foarte bogat, dar și foarte sgârcit. Intr'una din zile se întâmplă să se bolnăviască foarte greu și chiar leșină. Atunci, în timpul cât a stat leșinat, i s'a arătat pe cealaltă lume, că el nu are nimic, nici de ale îmbrăcăminteii, nici de ale mâncărei. Și atunci a întrebat pe Arhanghelul Mihail, că de ce alții au prea multe și de toate și el nu are nimic?.

Atunci Arhanghelul îi răspunde: Acei cari au de toate, s'au învrednicit să-și agonisiască încă de când erau în lumea pământescă.

„Iar tu așa te vei osândi în veci, că n'ai știut să-ți agonisești și aici o parte din averea ta“.

Auzind așa sgârcitul, s'a rugat de Sf. Arhanghel, să-i dea din nou viața pentru ca să-și aducă cele trebuincioase, mai cu seamă de ale gurei.

Sf. Arhanghel, știind gândul avarului, îi dădu viața și-i spune că peste trei zile să se întoarcă iarăși la locul său cu cele ce va putea fi pregătit. Avarul cum a căpătat viața a și început să porunciască la toate brutăriile câte un cuptor de colaci, pentru a avea de mulțumire pe lumea cealaltă și să nu fie de râsul altora mai calici. În ziua a treia când se împlinise învoirea dată de Arhanghelul Mihail, avarul și-a încărcat vre-o zece cară cu colaci și, la drum băete!

Mergând el pe drum, Sf. Arhanghel s'a prefăcut în cerșetor și i-a cerut să-i dea lui un colac.

Avarul de colo, îi răspunde cam îndesat:

„La muncă, nu la cerut pe degiaba. Și eu când n'am avut, nimeni nu mi-a dat, și așa fi putut să rabd mult și bine, dacă nu se îndură Sf. Arhanghel să mă învoiască ca să-mi agonisesc cele de trebuință pentru cine știe câtă vreme.“

Nu merse mult avarul și carul *hartuindu-se* puțin, a făcut să cadă un colac și s'a murdărit, fiind noroiu pe jos. Atunci Sf. Arhanghel l'a mai rugat odată zicând că macar pe acest plin de noroi să i-l dea lui. După

această din urmă rugămintă a Arhanghelului, avarul i-a aruncat colacul zicându-i: „Na-ți-l că al tău a fost să fie, pentru-că s'a murdărit“. Și a plecat avarul cu carăle urmându și drumul înainte.

Când a ajuns la poarta Raiului, a perit carăle cu colaci și îndată i-a eșit în față Arhanghelul și l'a întrebat: „Ei ți-ai adus de toate câte îți trebuie?“ Iar el îi răspunde: „Am adus zece cară cu colaci până la poartă și aici au perit fără să bag de seamă“. Arhanghelul îi scoate atunci colacul plin de noroi pe care îl dăduse avarul și i-l dă zicându-i: Iată cele ce ai putut să-ți agonisești în cele trei zile cât ai stat pe pământ! Intr'atăta au rămas cele zece cară de colaci, pe cari ți-i pregătești pentru traiul viitor.

Nu carăle cu colaci aveau să te hrăniască pe tine în lumea această de aici, ci milosteniile cătră cei săraci. Căci făcând milostenii, nu săracilor dădeai, ci ție singur“. De aici s'a născut cuvântul ce cice: *Cel ce dă, lui își dă*.

Vasile B. Țirică.

Cantor Bisericesc; Bârlad.

GĂCITORI

80.—Coțofana.

Domnu' scurt și pușca lungă.

81.—Lacătul.

*Domnișor cu haine scurte,
Mare lege fin'en curte.*

82.—Scara.

*Intre două lemne,
Un braț de nuiele.*

83.—Spata.

*Intre patru lemne
O mie de pene.*

84.—Macul (sămânța).

*Oastea lai Mihai,
Intr'un vârș de pai.*

85.—Soarele și luna pe cer.

*Am o strachină cu doi pești,
Unu cald și altu rece.*

86.—Dovleacul.

*Cine se 'ngrașă legat?
Goleștii-Badiei, Muscel.*

D. Mihalache.

87.—Oul.

*Am o casă văruiță
Nicăiri nu'i găurită.*

88.—Luna.

*Am o vacă balae, balae,
Umbă noaptea prin gunoae.*

89.—Degetul și inelul.

Am o gratare de carne, și carnea e de fer.

90.—Bostanul.

Afă 'ntinsă, 'n gheme strânsă.

91.—Cofa.

*Am o eapă și-o duc de coadă
la apă.*

92.—Lumânarea.

*Baba grasa
Umple casa.*

93.—Scroafa cu purceii.

*Butea geme,
Și boerii trag.*

Jud. Neamț.

Gh. Butnariu.

- 94.—Mortul la țară.
Pe-o cărare
Trece o matahală mare,
Cu 5 capete și 4 suflete.
- 95.—Marca.
Ce lingi în spate,
Și face ocolu' pământului ?
- 96.—Vatra, focu, pirostiile și
 [ceaunul.
Lelea lată,
Peste lelea lată, lelea bujorată,
Peste lelea bujorată, cea crăcănată
Și deasupra moș motohoi.
Aușite dela G. Brânză, P.-Turcului.
V. D. Gheorghiu.
- 97.—Pirostia.
Am o purcicuță
Cu trei peri la...!
- 98.—Piuă cu chilugul.
Mama stă, și tata-i dă.
- 99.—Negura.
Ce intră în sat,
Și câinii nu bat ?
- 100.—Varză.
Am o vacă buboasă, buboasă,
Șade cu Vodă la masă.
Țușani-Covurlui.
J. O. Zugravu.
- 101.—Pisica și șoarecile.
Șoldică, boldică, bate pe stârcea,
cotârcea, dâr stârcea cotârcea nu
poate să bată pe șoldică, boldică.
- 102.—Cârpătorul, pâinea și țăstul.
Lat și codălat,
saltă pe roșiea și bagă pe netedă.
Dela Dtru St. Mircea din Catane-Dolj.
- 103.—Zăpada.
De la noi pân' la voi,
Tot blăni noui.
Dela Nastasie P. Buțatu, Rast-Dolj.
- 104.—Mărtacii.
Șase fraț' alăturăți !
- 105.—Ciutura.
Ștefan lungu 'i pică mucul.
Dela Florea Urziceanu, din Rast.
Șt. Șt. Tușescu.
- 106.—Războiul.
Mama și cu mă-ta
Două guri fauri.
Ta'to și cu tata
Doi boi tauri
Din picioare ropo, ropo
Și din mâni somoltoco.
- 107.—Fierăstrăul.
La râpa lui ceaci-baci
Este-o vulpe hartă moartă
Ptr, pîr, pîr în cap albastru.
- 108.—Fasolea.
Păsăruică șuie
Pe vână să suie.
- 109.—Biserica.
Tărtăcușă vânăță
Țuguieță cumătră.
- 110.—Cununia.
Ce să leagă cu gura
Și nu să poate deslega cu mina ?
Preot J. C. Beldie.

DATINE ȘI CREDINȚE

393.—*In sara de Ovidenie* se norocește anul ce urmează: dacă pe cer vor fi stele, senin, frumos, anul va fi rău, iar dacă va fi ninsoare, ploaie, vâjgăraie—nu ger sec—promoroacă, anul va fi bun.

394.—Dacă la miezul nopței s'aud câinii lătrând, se zice, că întră hoții în sat.

395.—Copilul mic când face clăbuci la gură, are păduchi în cap. Balele acestea trec dacă-l ștergi Dumineca dimineața cu o petică și o zvârli în pod.

396.—Turta de la Crăciun pe care-o faci întâi să chiami *turta vacii*. O faci, dar n'o coci pân'la Bobotează, când o dai vacii s'o mănânce.

397.—Fuiorul care-l dai popei la Ajun, îl pui pe mâna preotului, ca să te tragă de la rău.

398.—*Cristata*. La Paști, fetele mari fac un colac din colanul de pe margine și o cruce la mijloc. Acest colac fetele-l dau flăcăilor — la unul din flăcăi, care li-i mai drag! Unele fete nu fac cristate. Flăcăii amăgiți — care nu primesc cristate de pe la ale lor — în ziua a II-a de Paști le scot din horă.

După ce se mai face puțin scandal, ele intră în joc.

Preot J. G. Beldie.

399.—Când cârduri de ciori liniștite, intră sara în sat, se schimbă vremea.

400.—Se crede că toate ploile ce vin dinspre răsărit, sunt mâinii, cu trăsnete și piatră.

401.—Cine cade jos în ziua de Iordan, până la celălalt Iordan moare.

402.—Cine mănâncă batae în ziua de Iordan, apoi tot anul, tot cam așa are s'o ducă.

403.—De te speli cu apă din gură, te urâsc oamenii.

404.—De te bate cine-va cu mătura, nu te mai însori.

Ciurești-Tutova

G. V. Șuşnea.

405.—Când un copil *străfigă*, adică strănută la lăsatul secului (postului), atunci să i se dăruiască o vită oare-care din curte, ca să aibă parte și noroc de ea.

406.—Când tună întâi primăvara și auzi tunetul, e bine ca să dai în frunte ori în cap cu un ban. De obicei, argint să fie. Asta în semn ca să fii sănătos și curat ca argintul și să nu te doară capul.

407.—În săptămâna brânzei, săptămâna albă, nu e bine să te lai, adică să te speli pe cap, căci îmbătrânești curând, albește părul.

408.—De asemenea, tot în săptămâna brânzei, să nu se spele cămeșile oamenilor, adică celor de parte bărbătească, fiind-că cad.

Ale femeilor și celor de parte femeiască se pot spăla.

Aușite de la părinții mei din com. Voicesti-Vâlcea. Ion N. Popescu.

409.—Când preotul îngroapă vre-un mort și desbrăcându-se, își scutură vesmintele, va mai muri cineva.

410.—De-ți iesă înainte, dimineața, cine-va cu cofa plină cu apă, îți va merge în plin ziua aceia. De-ți va ieși Luni dimineața cu plin, toată săptămâna îți va merge bine.

411.—Până la botez, copilului nou născut i se pune o cruce la cap când doarme și nu-i nimeni în casă, pentru a fi ferit de cel rău.

412.—Când ți se *năzare* (ți se pare) că s'aude clopotul trăgând de moarte, e sigur că va mai muri cine-va, cât de curând.

413.—Noaptea nu se taie lemne, de cât numai când moare cine-va.

414.—De va cânta cucuvaia (bufnița) pe casa cui-va, va muri cine-va din ai casei.

415.—Dacă te mușcă cânele cui-va, să te duci la stăpânul cânelui și să-ți dea *spălător* (câlți de cânepă cu care se fracă și se spală *hâr-găile*—blidele) și legându-te cu el la rană, îți va trece!...

416.—Cum te scoli dimineața, dacă te uiți întâi pe fereastră afară, uiți tot ce-ai visat în acea noapte.

417.—Urechile de te vor mânca și picioarele de-ți vor arde de căldură, e semn de ploae.

Tușcani-Covurlui.

J. O. Zugravu.

418.—Dacă vrei să-ți pară postul scurt, să mănânci un ou, la lăsatul secului.

419.—Când îți cântă cucușul pe prag, vei avea musafiri.

420.—Când te mănâncă vârful nasului, vei mânca bătae.

421.—Când spui că vine cine-va și nu vine, are să vină supărat.

422.—Ca să vină cine-va mai repede acasă, să-l strigi pe hornă.

Vârleți-Covurlui.

J. N. Vârlezeanu.

423.—Cine aruncă gunoiul din casă Mercurea și Vinerea, îi mănâncă uliul păsările din ogradă.

424.—Cine toarce în spre Marți îi căpchie oile.

425.—Când te mănâncă palma dreaptă, primești bani, sau o veste : iar când te mănâncă palma stângă, ai să dai bani.

426.—Când arde țigara numai pe deoparte, când pocnește chibritul, când se varsă cafeaua, sau când te scuipi singur pe barbă, sunt semne că ai să iei bani.

427.—Când din greșală să face sicriul mai lung de cât mortul, sau prea larg, atunci să crede că în curând va mai muri cine-va din acea casă.

Timișești-Neamț.

Gr. Vasiliu

428.—Dacă-i cucuruzul (fructul molidului) cam des, apoi popușoi vor lega slab.

429.—Dacă pică sf. Gheorghe în zi de săc (Luni, Miercuri, Vineri), apoi îi anul întreg foarte săc; dacă în zi de fruct, apoi îi mănós.

430.—Când se scoate întâi cloșca cu pui afară, cel ce duce cloșca și puii închide ochii și zice: „Cum nu văd eu, așa să nu vadă nici uliul puii“.

Vicovul de sus, (Bucovina).

P. Gârstean.

CĂNTECE.

514.—*Parcă dracu' o vrăjit,
De hargat eu mi-am tocmit!..
Eu cu caru, la chirie,
Numai Dumnezeu mă știe...
Femea parcă i străină,
Surcă'n pod, taie slănină
Șunge ușa la fățână
Și la haită dă făină
Și se pune pe hodină.
Iar mie-mi face mâncare
Zarzavat cu zăr de oaie
Și dacă mie nu-mi plac,
Zice c'am inim' de drac.
La hargat îi dă mâncare,
Varză verde din grădină,
Șapte chile de slănină
Și mâncarea lui e bună,
Zice a mea gospodină,
Dac' i-i inima creștină !..*

Hănțești-Dorohoi.

N. V. Hănțescu.

515.—*Frunză verde plopî înalți,
Vara as'am înserat,
Peste muntele cel nalt,
La un molift cam plecat
Cu luna, cu soarele
Și cu căprioarele.*

*Din naștere sunt muntean
Și din voinic sunt oltean
Aici mama m'a pierdut,
De când eram copil mic,
C'am fugit dela părinți
Tot în munți la Mehedinți
M'am făcut un voinicel
Cu inima de oșel.*

*Acolo mă arde focul
Să-mi încerc și eu norocul;
Acolo, de rău de bine,
Țipă sufletul în mine.*

516.—*Ș'apoi verde trei lipici,
Dintr'o ceată de voinici,
Rămăseiu sigur pe-aici.
Șaltă dată iar lipici,
Când văd tabăra viind
Și pădurea albăstrind,
Mă fac teacă de pământ,
Imi așez durda spre vânt
Și chitesc și socotesc
Pe care să mi-l lovesc
Pe ciociul cel bogat
Care poteri a sculat
Și spre mine c'a plecat
Eu ochesc, durda pândește,
Dracul știe ce gândește,
Ciociul se svârcolește
In praf jos se tăvălește
Las' să moară ca un câine,
Că este liftă străine.*

Călinești-Teleorman.

Radu C. Ciupitu.

517.—*Puiculiță, pentru tine
Plânge inimioara'n mine,
Ca copila de trei zile;
Copila plânge și 'nceată
Inima mea nici-odată.*

Frățdușul-Vechi (Bucovina)

J. Boca.

518.—*Frunză verde usturoi
Mi-i barbatu' modoroi
S'o tocmit cioban la oi:
Toată iarna: li, li, li!
—Da, la vară ce-om ghili,
—Om ghili catrințele,
Și-or zice că-s pânzele
Om pune și-un băț în ușă¹*

¹. Obicei vechi de a se pune un băț rețemat de ușor și ușă când te duci de acasă.

Și ne-om duce la brândușă,
Ș'or zice femeile,
Că săntem la secere¹.

Basarabia, Țănutul Bălți.

V. Moisiu.

519.—De când badea s'a pornit,
Nici o Țără n'am dormit,
Greu' vieții mi-a sosit.
Când cu acul vreau a'mpunge,
Ochii mei îmi prind a plânge.
Ies afară, cat la deal,
Ochii-mi varsă lacrimi iar'.
*Aușită dela Elisaveta Ion Cotos,
Straja (Bucovina). Ar. Tomiăc.*

520.—Vio murgule, vio mai tare
S'ajungem în sat cu soare
Că vine Dunărea mare.
Las' să vie să mă măie
Că n'am tată să mă Ție
Nici maică să mă mângâie.
Mângâe-te puică bine
Că mai sănt voinici ca mine.
Fie bade cât frunza
Dacă nu-s ca dumniata.
Fie ca frunza pe tei
Dacă nu-s puiuții mei.
Fie cât frunza pe fagi
Dacă mie nu mi-s dragi.
Și ca cetină'n molizi
Dacă mie mi-s urți.

521.—Bade de dragostea noastră
Răsare un pom pe coastă.
Pe cel deal, pe cea colină
Este-un copac cu tulpiuă,
Dară sus îi crâng uscat.
Jos cu puica m'am lăsat
Fără leacă de păcat
Doar numai m'am sărutat.
Păcat știu că nu mi-a fi
Că m'am temut c'a muri
Dela S. Patraș, Tereșeni, Bucovina.
J. Torouțiu.

¹. Cântecul se numește *Modoroivnea*.

522.—Foaie verde trei spanace
La crâșmuța din pârloage,
Este vin de trei soroace,
Prefăcut de trei Jidauce,
Și mi-l vându trei Nemțoaiice...,
Cine bè, băeși nu face.
De știè și maica me,
Se ducè și ea de be,
Pe mine nu mă făce,
Scârba mea n'o mai ave.
De cât maică mă făcei,
Mai bine-o boală zăcei,
De boală te pribolei,
Scârba mea n'o mai avei.

*Aușit în Ianuarie 1909 dela Catri-
na lui Gh. Loghin (în vrâsta de 30
ani) din. Tătărăși Suceava.*

Al. Vasiliu.

523.—Colea'n vale, la fântână,
Plânge-o tânără copilă,
C-o scapat salba'n fântână.
Salba de doi galbeni mari,
Făcută de doi șandari.
Salba de doi galbeni mici,
Făcută de doi voinici.
Ș'am pus salba pe-un cucos,
Ș-o plecat la iad în gios.
Iadu' era descuiet,
Și vornici cu vornicese,
Și voinici cu mândre-alese.
Cat încoa, cat încolé,
Ea, o vād și mândra mea,
Cu trii draci pe lângă ea.
Triei cu bgiciu mni-o bătea,
Sânge din trup îi säre,
Și iară i-l da și-l bè.

—Vai de mine cum să-l beu,
Că sângele-i din trupu mneu.

*Dela Elisaveta lui Toader Carciu,
Straja-Bucovina.*

D. Dan.

524. — *Foaie verde d'un bujor,
Mi-are maica trei ficiori.
Unu mi-e la vânători,
Șaltu mi-e la roșiori,
Șaltu'n regimentu' doi.
Foaie verde foi dă sus,
Mi s'a dus neica; s'a dus;
Trei zile pă Olt în sus,
N'a lăsat nici un răspuns,
Să-i fac merinde d'ajuns.
Mi-i făceam trei azimioare,
Frământat'e'n lăcrămioare,
Dospite la țâțășoare,
Și coapte la sfântul soare.*

*Auzite dela flăcăul Dancă I. Mun-
teanu din com, Voicești, jud. Vâlcea*

Ion N. Popescu.

525. — *Intr'o joi de dimineață,
Plecă cu nevasta'n piață.
— Cât dai bade nevasta?
Numai suta și ceva.*

*— Copii de-or întreba,
Unde-i toică, mămuca,
— Am lăsat-o'n deal la cruce,
Să mi-aducă lapte dulce.*

Berezeni-Fălciu. Var. 529.

J. N. Vârlezeanu.

526. — *Frunză verde grâu mărunt,
Alelei soare rotund,
Cobori valea mai curând,
Că mie mi s'a urit,
Tot urcând și coborând,
Și la pușcărie stând.
Tot cu lanțuri la picioare,
Cu cătuși la mânișoare
Cu cătuși de diamant,
Pentru puica stau legat,
Și iar verde trei masline,
Să vii puică pe la mine,,
Să mă vezi cât mi-i de bine,
N'o ramas carne pe mine.*

*Când îi sta s'o cântărești,
Nici o litră nu găsești.
Nici o litră, nici un dram,
Nici un sfert de chilogram.
Frunză verde grâu mărunt,
Cămeșa mi-o putrezit,
Numărând petril'e'n zid,
Toate le număr și plâng.
Plânge maica, plâng și eu,
Plâng și petril'e'n pârâu.*

*Auzit în Zorleni, scris de flăcăul
Gh. Dimitriu de la orfelinatul „Fer-
dinand“, comunicat de:*

D. J. Farcașanu.

527. — *Foaie verde mărgărit,
Știu că n'oi mai fi căit,
Că'n lume cât am trăit,
Mi-am iubit ce mi-a plăcut ;
Și la țară și la târg.
Și la țar'o prioteasă,
Și la târg o jupâneacă,
Tot ca Ioana de frumoasă.*

*Spus de Const. G. Ciurea din com
Vlăduțeni-Gorjiu.*

528. — *Foaie verde de anglaz,
Cânt'o păsărică'n haz,
Mândrele mor de necaz.
Nu le iubesc, nu le las,
Numai ce le fac năcaz.
Nu le iubesc, nu le iau,
Nici altora nu le dau.*

Dela M. Vasilescu com. Mihăița-Dolj.

Șt. Șt. Tușescu.

529. — *Foaie verde de-alior,
Mi-i bărbatul băutor,
Mi-a băut vre-o șasă boi,
Șam rămas numai cu doi.
Foaie verde ismă creață,
Intr'o joi de dimineață,
Eșii cu nevastă'n piață.
— Cât dai bade nevasta ?*

— Numai mia și suta.
 Copii mă-or întreba :
 — Unde-i taică mămuca ?
 — Am lăsat-o'n deal la cruce,
 Să v'aducă lapte dulce,
 Lapte dulce cu zahar,
 Să vă treacă de amar.

Var. No. 525.

Aușite în Jorđști-Covurlui.

Petru S. Mihai.

530.— Cui nu-i place dragostea,
 Să mi-o dea acela mie,
 Ca s'o port în pălărie.

531.— Câte fete cu cojoc,
 Toate-așteaptă să le joc;
 Joace-le și cioarele,
 Că mă dor picioarele.

532.— Hu, iu, iu și-aș bea rachiu,
 Și-aș mânca pită de grâu,
 De la lelea de sub brâu.

533.— Olio lio bine se sede,
 Codrului cu frunza verde,
 Mândrei în rochie ghivizie,
 Ca să-mi placă numai mie.
 Bucovina. V. Ungurean.

535.— Fa leliță Mărioară,
 Eu la târg și tu la moară,
 Și-amândoi zăcem de-o boală.
 Eu pe-un pat și tu pe-un pat,
 Ne-am iubit și ne-am lăsat.
 Pe dumbravă bruma-i groasă,
 Te-am iubit căci ești frumoasă.
 Pe Dumbravă bruma pică,
 Te-am iubit de mititică.
 Nu gândi că-ți pic belea,
 Ș'am pus gând să fii a mea.

536.— Mândra mea de astă vară,
 Se roagă s'o iubesc iară,
 Eu îs copilaș chitit,

N'oi iubi ce-am părăsit.
 Eu îs copil desmierdat,
 N'oi iubi ce-am lepadat.

C. Lung. Bucovina.

G. A. Sadoveanu.

537.— Foaie verde trei bujori,
 Crai crăișor¹

De ți-e dor, de nu ți-e dor,
 Trimite-mi și mie dor,
 Prin'to floare de bujor.

Foaie verde ș'o alună,
 Pe din deal de curătură,
 Șueră Ghiță din gură,
 Cunosc de pe șuerat,
 Că Ghiță îi fermecat.

Și cine l'a fermecat ?
 Șapte fete din Bârlad,
 Ș'o nevastă cu barbat.
 Și cu ce l'a fermecat ?
 Apă lină din fântână,
 Mătrăgună de cea bună.
 Culese din Florești-Tutova.

Virginia Staș.

538.— Foaie verde de bujor,
 O zis tata să mă'n sor,
 Dar mămuca nu mă lasă,
 Să-i aduc pe dracu'n casă.

539.— Nu te uita lele nu,
 Nu te uita lele hăi,
 Nu te uita'n ochii mei.
 Ochii mei nu's de oglindă,
 Să-ți cauși fața de mândră.
 I'afa me-i față de domn,
 A ta-i bugedă de somn.

¹ Pipirig-Neamș.

Gr. Vasiliu.

540.— Foaie verde lozioară,
 Tață Mărioară,

¹ După fie care viers se repetă cuvintele „Crai crăișor“.

Ibovnicu' ți se'nsoară.
Lasă'nsoare arză-l para,
Că el mi-a mâncat onoara (!)
Lasă'nsoare arză-l focu',
Că el mi-a mâncat norocu'.
De la Anica. Gh. V. Șuşnea.

541.—*Nu mă călca pe opinci,*
Că te fac de le mănânci!
Nu mă călca pe obiele,
C'am slujit un an pe ele,—
Am slujit un an ș-o vară,
Șo lună de primăvară.
Vara, primăverile,
Când înfloresc florile,
Și iubesc copilele,
De prin toate satele.

542.—*De jucat, ași juca bine,*
Mi-i rușine de copile,
Că țin ochii tot la mine.
Las' să ție cât or viea,
Eu, de-una oi u juca,
Batâr Dracu' le-a lua.
(Din Coropcenii-Vaslui.)

J. Neculau.

543.—*Și mă duc, mă duc, mă duc,*
Și mă duc la Câmpu-Lung,
Mândrelor să fac bucluc...
De măntreabă un'mă duc,

Eu le spui: la Câmpu-Lung!
El' de'ntreabă: — «Vii deseară?»
Eu le spui: la primăvară!
.....Ele plâng de se omoară!
(Din Obislav-Vâlcea).
Confruntă cu Nr. 283 și 303.

Nic. J. Dumitrașcu.

544.—*Lița¹ verde, bob năut,*
Of! drăguță ce-ai gândit,
În lume și pe pământ?
Căci tu dacă mi-i lasa,
În apă m'oiu arunca.
N'ai ajuns acele zile,
Să mă'n nec eu pentru tine.
Nu ești gazd'ășa de mare,
Nici frumoas'ășa de tare.
Nici bogată, nici frumoasă,
E, o rea și-o puturoasă.
Ășa-mi pasă de-o drăguță,
Ca și codrului de-o frunză.
Ășa-mi pasă de-o muere,
Ca de flenduri², de oghete³,
Când se rup în bucățele.
La flăcăi mintea-i buiacă⁴,
La toată proasta se pleacă;
La flăcăi mintea-i crudie⁵,
La toată proasta s'ânghie.

N. Moisei.

O SAMĂ DE CUVINTE.

620—665

Stă ca un huhurez—stă singur, părăsit.

Dă în gropi

Prost ca oaea

} om prost, din care n'ai ce mai face.

Nu mai încapă în piele—om gras, care nu prea muncește, un fel de trândav.

¹. Foaie. ². Bucățele. ³. Obiele. ⁴. A buici—a duce bine—a sburda. ⁵. Crudie—crudă.

Stânca a ajuns vultur—când cel prost să face cu cap.

Faci *umbră pământului degeaba*—mergi și trăești degeaba.

Cum *s'apuci vulpea de coadă*—cum să începi lucrurile, afacerile.

Te *ia la trei păzăște*—la muștrare, la bătae.

Ț-a *tăiat poșta*

Ț-a *luat apa dela moară*

{ te-a oprit dela un lucru, afacere, pe care

{ o începuși sau aveai de gând.

Ferfeniță, pulbere—un lucru rupt, găurit tare.

A *spălat putina*—a dispărut, a luat-o la sănătoasa, i s'a împlinit.

Crapă obrazul de rușine—rușine mare.

I-a *trecut toanele*—i-a trecut mânia, supărarea.

Om *cu toane*—om supărăcios, copil alintat.

Om *cu moșie*—care caută pricină, *nod în papură*.

J. O. *Zugravu*.

Terfelegos—sdrențeros.

Hartam

Șteap

{ o bucată mare, de ceva pentru mâncare.

Hopâc—tronc (interj. huști, țuști!)

Șleah—se zice unui loc, prea expus.

Șleahță—se zice unei trupe de lăutari.

Duhlît—puturos—apoi asta îi prea duhliță.

Duplît—tare—Pământul nu se poate prăși—e duplît de ploii.

Gătejele—se zice unei mâncări făcute din urdă dulce și zer

Balmoș—mămăligă făcută cu zer, în loc de apă.

Balamiș—mămăligă prăjită cu untură, în tigae.

Buduroi—poloboc de ținut făină.

Bâhlît—tare, întărit.

Chisnovaș—comic, posnaș.

A *derveli*—a strica, a zcoate din uz.

A *tolocăni*—a vorbi de rău, a muștra.

Tău—baltă (subst.) loc cu mai mult glod de cât apă.

Nătăng—nătăraș.

A *lehăi*—a vorbi de geaba.

A *lehui*—a spune minciuni, a minți.

Țișitură—cioată—rădăcina copacului după ce s'a tăiat.

Manercă—se zice unui butoiș de tablă, în care găzării poartă gazul în spate, e de 10—15 lituri.

Neamșor—*Neamș*.

N. Moisei.

Femeii, care umblă cu vorbe de colo-colo,—ce de multe ori tot ea pate,—i se zice:—«*Umblă tot cu țăstul aprins!*».

—«*Pentru ce să dai, da-ți-ar crêpete!*»,—se zice, de pildă, de-o mună,

supărată, unui copilaș, ce-a *dat* în frățâne-său,—sau în altul. Rar se întrebuințează de, și la cei mai în vârstă. (Pot zice că nicidecum).

—«*Auzi mă? N'ai mai auzi cucù!*». Adică a muri până 'n primă-vară.—I se zice unuia, ce, de câte ori i s'a strigat, n'a vrut să răspundă;—sau, spunându-'i *de-atâtea ori*, tot nu vrea a înțelege!...

—«*Lua-te-ar moșata!*»—Luete-ar moartea!

—«*Duce-te-ai la moșata!*» Ducete-ai la cimitir,—sau morții!

—«*Sui-te-ai în vârful de ac să te sui tu! Auzi? Ce te-ai fi (sau: cin-te-o fi) suligat acolo?*»—Se zice mai ales copiilor, când se suie unele în pericol să cadă.

—«*Dù-te, dute-te-ai învărtindu-te!*...»—De exemplu: un fiu se cere de la părinți ca să se ducă undeva. Da' părinții nu vor, fiul tot mai inzistă,—și-atunci îi bătrâni zic vorbele de mai sus.

(*Din com. Boureni-Doljiu.*)

Nic. J. Dumitrașcu.

GLUME, JITII, TACIALE.

98.—Vânzare.

Era nevoiaș românul,—și doar nu-l încurcau cele ploduri! Ia, femeii îi cam place să tragă la măseă,—las'că nici el nu duce la ureche, da' poate nu-i chiar în halul ei. În schimb, dânsul e mai ticăit la treabă și s'arată cam tontălău. Câte odată se muștră unul pe altul! La urma urmei, cum îi Tanda, cum îi Manda! O tunat și i-o adunat..... Da' n'are aface asta. O'ntorsătură cu meșteșug—și numai ce te pomenești bogat! Numai cu plugăria și cu.... beția nu merge. Bunăoară dac'o mai abați și la negustorie, se schimbă treburile'n mai bine.

Se sfătuesc ei să deschidă crâșmă. Câți n'au făcut avere din asta Și apoi, cu băutura trebuie să fie așa: dacă ai mult și'n totdeauna, nu-ți dă gustul ca atunci când n'ai.... Zis și făcut Vând ei din casă ce mai vând, fac ceva parale, deschid crâșmă și hotărâsc să vândă la tejghea când el, când dânsa. Vârise toți banii în marfă. Când colo, mușterii tufă! Trece cât trece, da nu vine nici *Cotea* să cumpere. Erau crâșme multe'n sat, c'aeste se'nimulțesc ca ciupercile, bătù-le-ar pustia! Da' ei nu mai aveau *parà chioară*. Acum, omul șede la tejghea, că-i rândul lui, ș'asteaptă *clîpocind* de somn. De când așteaptă! În sfârșit, s'aude scârțâind ușa. El sare drept, frecându-se la ochi. Ți-ai găsit să fie vr'un muștereu! E nevasta lui.

—Ce-i de făcut, măi femeie? Merge rău; nu-i vânzare!

—De, bărbate, știi eu! Da'acu de-odată, ia dă-mi: iiii..... o ciască de rachiu, că mare rău mă doare la inimă... ..

— Femeie nesocotită! Cum îți vine să mai bei? Dacă ar fi vânzare, am mai prinde și noi la coraj, da' așa....

— Bre omule nu fii așa hârsât!

— Ba, măi nevestă, dacă vrei rachiu, plătește. Altfel nu-ți dau să te văd că te'nținzi pe pământ! Doar nici eu nu beau....

— Așa ți-i treaba?! Iaca, să ți plătesc. Da' lasă!...

Se cioșmolește, caută și dă peste un pitac de 10 bani, rătăcit nu-ș cum, pe la dânsa. Il aruncă bărbatului, primește ceașca, o dă de dușcă și pornește mânioasă.

Mai pe urmă, omul părăsește tejgheaua, că vine rândul femeiei să vândă. Ca unul ce-a avut băutura pe mână, acum e *mai* gata, cherschelit.... Nu mult, și din nou îi arde gâtul. Vine la femeie.

— Bre, ia dă un rachiu!

— Din gard; barbate!... Îți mai vine să bei? Nu vezi că nu-i vânzare?! Dacă vrei rachiu, plătește!

Așa ți-i treaba? Bine, na! Da' lasă-las'!...

Scoate el și dă femeiei gologanul ce primise tot de la dânsa—și bea rachiul.

— Pe după amiază, vine iar barbatul să vândă. Femeia, acum și mai strașnic are gust de băut. Se înfățișează din nou la barbat tot cu gologanul cea și ia rachiu.

După aceea, se rânduiesc tot așa....

Sara, sânt veseli, chefăluți și se *povidesc* în toate părțile. Cântă și fac haz. Limba le umblă vălătuc prin gură.

— Știi că merge crâșma, măi femeie! Avut-am azi mușterii necontenit: Când tu, când eu....

— Da barbate, *este* vânzare!

Din Coropcenii Vaslui

J. Neculau.

99.— Țiganu' Sandu și pățania cu gardu'.

Intr'o seară întunecoasă, un țigan—il chemă Sandu—gol pușcă, vede în drumul lui, albind ceva înainte. Când colo, un gard încărcat de rufe spălate, întinse spre a se usca.

Țiganul, cum văzu rufele, și puse gându' dracului.

Se dete pe lângă gard și începu a vorbi singur, închipuindu-și că vorbește cu gardu'.

— Buna sara gardule!

— Buna seara Sandule!

— Imbrăcat ești gardule!

— „Dar tu, go-ol ești Sandule!!

„Dă-te coalea 'n umbra mea,

„Și'ncarcă cât îi putea“!

Se *încrosniè* țiganu' strașnic cu *burfe* și.... p'aci ție drumu'! Dar n'a-pucă să facă nici 3 pași și: harșt! harșt! rumânu' c'o *pătăchie* pe spinarea țiganului.

Dacă vede bôaita, că nu-i lucru de glumă, azvârle rufele cât colo, și o ia ogărește, c'alt-fel, era.... Doamne ferește!

*De la tatăl meu, Iancu Mihalache,
Goleștii-Badiei, Muscel.*

D. Mihalache.

100.— Fata ca fata, dar la tutun și cărbuni mi-a rămas inima!

În vremea de demult, oamenii nu fumau tutun de cât cu pipa (luleaua). Fumau și cu țigara frunțașii—fameliile.

Unul pleacă cu unchiul său, înpeșit. Pe drum, spuse: —Ascultă nepoate: de-o fi să ne pună tutun, tu de cât să fumezi cu luleaua, fiindcă nu poți cu pârdaľnica de țigară, mai bine să nu fumezi de loc, ca să nu zică cei cu fata, că suntem soiu rău.

—Bine moșule. O să fac tăman așa.

Cum ajung la omul cu fata, cam pre la un ceas din noapte, fură poftiți în casă. Gazda, spre a putea afla dacă flacăul îi mai de soiul aduse un taler cu vârș, de tutun, cum îi gălbănușul de ou și-l puse pe colțul mesei. Unchiul băiatului scoase o lulea, din chimir, ș'o umplu cu vârș; ; preste care mai puse și un cărbune aprins din vatră, ca o baniță. Băiatul, spuse că nu fumează; dar îi lasa gura apă.

La întoarcerea acasă, pe drum, întreabă unchiul pe nepot:

—Cum ți s'a părut fata nepoate?

—Hei moșule! Fata ca fata, dar mi-a rămas inima la tutunul de pe masă și la cărbunii aprinși din vatră, care erau buni de puși în lulea!

*Aușită de la tatăl meu T. Bradea,
din Corod-Tecuciu.*

N. Bradea.

101.— Țiganul grăbaci.

Un țigan plecă într'o zi la târg cu două cucoane în căruță. Pe la jumătatea drumului și pe când trecea prin mijlocul unui sat, 'i se rupe o roată.

Țiganul când văzu boclucul, alergă la preotul satului, cu care cam ast-fel se dete în vorbă, cerându-i ajutorul:

—Părinte roată, n'ai un hleab de popă acasă? Mi s'a stricat drumul în mijlocul căruței și stau cucoanele înhamate și caii în căruță.

102.— Întrebare.

Un alt țigan perduse pe fiul său calare și întâlnind un Român îi pune următoarea întrebare:

—Măi Românic, n'ai văzut o bolfă brează, cu un cal în coastă, cu un ciocan calare și cu un țigan la brâu ?

Florești-Tutova.

Virginia Stan.

103.—Mierea leneșă.

O miere leneșă, care dormea în zile de lucru, se duce și ea în Sâmbăta Paștelor pe la altă miere, să vadă ce mai face ; o găsește p'ăia lând copiii, și prinde a întreba :

— „Da ce faci fa, vere ?”

— „Lau copiii, că sunt mâine Paștile”.

Ea, nici nu mai vorbi și zbughi acasă. Cum ajunsese, găfâind, începù a trâncâni la copii :

— „Claie'n furcă maică,

„C'a scornit curvele,

„Că mâine sânt Paștile.

*Aușită și scrisă de la mama mea din Zlătărei-Vâlcea.
Ștefănești-Vâlcea.*

Gh. Fira.

CRONICA

* *In editura Institutului „Minerva”, București, a apărut într'o nouă ediție vol. de poezii „Albastru” al tovarășului nostru G. Tutoveanu.*

Intre frumoasele și alesele sale versuri spuse într'un grai dulce românesc, curgător, în forme alese și cu mare grijă rânduite, sunt și cele din poesia „Stol”, țise în formă populară, de o gingășie cum rar se vede.

Cetitorii noștri vor petrece clipe înălțătoare cercetând acest volum de poezii.

Cartea se poate procura, pe prețul de un leu, de la ori-ce librărie din țară, dar mai ales de la N. A. Petrof din Bârlad, care o trimite franco ori-cui. Se poate comandă și prin Administrația revistei „Ion Creangă”.

N. G. L.

* *In No. din Convorbiri literare scos în cinstea D-lui T. Maiorescu, aflăm : D. Iacob Negruzzi desminte cele publicate în Cumpăna cu privire la rostul lui Ioan Creangă în cercul Junimei. D. M. Sadoveanu scrisese după spusele cui-vă că fericitul Creangă „se simția străin, stânenit ca om sărman ce n'are loc la masa bogaților și se gândia la nevoile lui și la amărăciunile-i nenumărate”. Această mărturie de la bunul prieten al lui Creangă poate v'om da-o și noi,—(Ț. Weigand: Aromânli în Albania de nord, studiu etnografic.—T. Iordănescu: Orientalia, știri despre literatura indiană și indeosebi despre aceia ce cuprinde vrâji și descântece (Atharva-veda-sambhita). Autorul arată o ipoteză pentru nașterea vrâjilor și descânteceilor și face câte-va paralele între materialul indian și cel român. „Ceia ce este mai curios, este că acelaș fond și aceleași practici le găsim în descântecele noastre și cele indiene”. Din parte-ne, nu ne mirăm și nici nu primim această comunitate ca o urmare a moștenirii ori împrumutului, ci faptul ni-l lămurim prin reflectarea firii omenești, comună în esența sa, tuturor popoa-*

relor — Ion Creangă, *despre teoria și practica pedagogică cu prilejul cursurilor libere al D-lui T. Maiorescu la școala Normală „Vasile Lupu”*. — S. Pușoariu: *Problema nouă în cercetările lingvistice*. — D-r L. an Urban Jarnik: *Spicouri aromânești*. — T. Capidan: *Magleno României, studiu etnografic*. — N. Cartoian: *Înrâurirea Alexandriei asupra literaturii populare, fragment dintr'un studiu asupra acestei cărți, pentru care autorul s'a îndreptat și revistei noastre (An. II No. 2, cuperta)*. — G. T. Kirileanu: *De la țară, probe de grâu sucevean: nevoi, amintiri și literatură populară, adică icoane ale sufletului nostru, spuse pe la felurile prilejuri*.

* *La adunarea societății „Mugurul” din Ibașfaldu, se va face și o expoziție de jocuri naționale bărbătești, unde fie-care întovărășire își va avea vâtaful și lăutarul ei. Cele mai bune cete vor fi răsplătite. Asta s'entâmplă peste munți. La noi? Dar, să nu mai vorbim degeaba!*

* *D. T. Speranță scrie un articol în Noua rev. rom. VIII. — 2 despre Plugușorul desoânteo, arătând asemănările între plugușoare și desoânteo sau mai bine, analizând pe fie-care în parte. Cu toate citatele franțuzești și descântecul reproduce, nu se dovedește că plugușorul ar fi un descântec. Nu vedem în plugușor o separațiune a iernei (boala, la descântec) și o agregare a verii (însăndătoșarea în descântec).*

* *Cuvinte rare în Convorbirl. lit. pe Maiu, culese de d. G. T. K. — D. Al. Tzigara-Samuroaș scrie despre outhul treoutului și muzeiele provinciale. — Povestea lui Creangă: Fata babei și fata moșneagului, apare în traducere franceză.*

* *Păr. I. C. Beldie scoate în tipografia „Neamul românesc” o cărticică ce cuprinde 109 Cântec și obiuitori, 1 cântec religios, 8 cântec de stea, 13 sorți și cântec copilărești și 20 desoânteo. Culegere și alege bund. țipar îngrijit și estin. De sigur că nu se aud toate la o oisă, iar descântecul, cari nu pot ajuta întru nimic la educația poporului, puteau să lipsească Părintelui Beldie, unul dintre stâlpii cei mai vechi ai acestei reviste, îi mulțămim pentru osteneala ce și-o dă față de primejdiua noastră avere.*

P.

Poșta redacției.

D. Gr. Furtuna: *Primit tot; să ai încredere în noi; sunt atâtea și atâtea de care trebuie să ținem socoteală! Cu clișeele e greu, căci de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere!* — V. Mois.: *Primit.* — N. I. Dum.: *Primit; v'am scris.* — Ar. Tomiao: *Primit.* — I. Neo.: *Primit; tot e mai bine câte puțin de cât de loc!* — P. Danil.: *Primit prea târziu pentru acest No. Manuscriptele nu le pot înapoi. căci după statute sunt dator să le păstreț.*

Cărți primite la Redacție:

C. Rădulescu-Codin: *Cuvântări pentru popor, Câmpulung, 1907, 208 p. 1 l. 50,*
 „ „ „ *O seamă de ovinte din Muscel, cu o întroducere de*
Dr. G. Weigand, Câmpulung, 1901, 82 p. 1 leu.

Statutele societății culturale și de ajutor „Sf. Spiridon”, din com. Priboeni jud. Muscel. Câmpulung 1910, 22 p.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

Suma adunată — — — — — L. B.
62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BĂRLAD

Suma din urmă — — — — — L. B.
807,15

Adunați de d. D. Mihalache, Goleștii-Badiei, Muscel : D. Mihalache, C. Rădulescu Codin, Marin L. Biolaru, I. Chiribelea, V. Grigoriu, Rizea Ionescu, D-na A. Hasnaș, câte 1 leu; I. Mihalache 1 l. 50 b.; Niculina I. Mihalache, Marioara C. Rădulescu, Marioara M. Biolaru, Gh. Săndulescu, Șt. Gheorghiu, Const. Dadărlat, I. Moșoianu, T. Zamfirescu, Sultanovici, C. Ploscaru, Teodor Dinu, Nicolae Moisescu, Nicolae A. Antonescu, Dumitru A. Antonescu, Mihail A. Antonescu, câte 50 b., Ana A. Antonescu 2 l.; Iancu Mihalache, Ana I. Mihalache. Elena I. Mihalache, câte 20 b.; Maria I. Mihalache 10 b. — — — — — 18,70

Foaia No. 444 încredințată d-lui T. Dragomir, Măndrișca-Putna : adunați pe lângă cei publicați în II-10 — — — — — 2,80

(Va urmă)

Total — 828,65

ÎNȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajută chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă” se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii. al seu va fi gratuit.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I	— — — —	3.00
„Ion Creangă” An. II.	— — — —	6.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	— — — —	1.25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	— —	0.20
” ” Jocuri de copii I.	— — — —	1.40
” ” ” ” II.	— — — —	1.60
” ” ” ” III.	— — — —	1.50
” ” Cimilituri românești	— — — —	1.00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	— — — —	0.25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărăneasă	— — — —	0.20
” ” Gospodăria și fata de la țară	— — — —	0.40
Fl. Cristescu : Carte pentru copii	— — — —	1.20
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj	—	2.00
” ” ” Colinde din popor	— — — —	0.30

Se trimet franco numai după achitarea deplină

CODUL PLUGARILOR COLECTII DE LEGI NOUI ȘI VECHI

cu explicațiuni și formulare pentru împlinirea actelor necesare la legile noi

- I. *Legea învoielilor agricole* precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Interne și Raportul d-lui A. Djuvarș, deputat.
- II. *Legea judecătoriilor de pace*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Justiție și raportul d-lui Saita, deputat.
- III. *Regulamentul legei judecătoriilor.*
- IV. *Legea monopolului cârciumelor*, precedată de expunerea de motive a dlui Ministru Em. Costinesou și raportul d-lui D-r Râmnicianu senator.
- V. *Legea casei rurale*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Domenii.
- VI. *Legea licențelor.*
- VII. *Legea vânzării și fabricării lumânărilor de ceară.*
- VIII. *Legea rurală de împroprietărire din 1864*, adnotată cu decisiuni ale Inaltei Curți.
- IX. *Legea rurală din 1879.*
- X. *Legea proprietarilor*, adnotată cu decisiuni ale Inaltei Curți.
- XI. *Regulamentul Sfântului Sinod*, din 19 Iulie 1864.
- XII. *Circulara d-lui Președinte al Trib. Tutova.*
- XIII. *Legea nouă administrativă.*

de Theodor Marinescu Avocat, fost Procuror.

Librăria Nicolai A. Petroff—Bârlad

trimete această carte franco după primirea costului de lei 3.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

- D. I. Farcașanu.—*Secerișul.*
- C. N. Mateescu, Al. Vasiliu.—*Colinde.*
- I Postulache, N. V. Hănțescu.—*Povești.*
- D. Furtună, I. N. Popescu.—*Cântece bătrânești.*
- P. Danilescu, D. Furtună, P. G. Savin, M. Lupescu.—*Povestiri și legende.*
- N. I. Dumitrașcu, Gh. Fira, T. Popovici.—*De-ale copiilor.*
- Tudor Pamfile, Pr. I. C. Beldie, Gh Fira, Gr. Vasiliu, I. N. Vârlezeanu, P. Carsteanu.—*Datine și credințe.*
- N. I. Antonovici, D. Mihalache.—*Boale la oameni, leacuri și descânțec.*
- Serafim Ionescu, V Iliuc, Șt. St. Tuțescu, D Gr. Furtună, R. C. Ciupitu, I. G. Cioreșcu, V. Ungurean, Gh. Al. Sadoveanul, H. N. Țapu, I. Ouci, Virginia Stan, Ar. Tomiac, I. O. Zugravu, Al. Moisei I. N. Popescu, I. N. Vârlezeanu, N. I. Dumitrașcu.—*Cântece.*
- D. Gr Furtună, Pr. I. C Beldie, Al. Moisei, I. O Zugravu, P. Gh. Savin.—*O samă de cuvinte.*
- N Bradea, Gh. V. Șușnea.—*Glume, jittii, taclale.*
- P., A. G. Lupu, Pr. I. C Beldie.—*CRONICA.*
- Poșta redacției.—*Bibliografie.*
- Ilustrațiune: *Farcașanu și Pamfile: Unelte folosite la seceratul pânilor albe.*

REDACTIA:

T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL:

In țară 40 bani
In străinătate 50 "

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară 5 lei
In străinătate 6 "

Un număr vechiu, 50 bani.

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGA”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Eș. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurlui), G. A. Cosmovici Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), D-r I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R. Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negulescu (Bârlad), D. Vasiliu-Iiacău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag 125-128, An. III. No. 4*—
—*Inscrierile urmează*—

O CALDA RUGAMINTE

Indreptăm membrilor societății «ION CREANGĂ» și cinstiților abonați ai Revistei, să-și aducă aminte de nevoile noastre.

Intrăm în a doua jumătate a anului și ca atare îndrăsnim să cerem ceia ce ni se cuvine, pentru mersul neted al acestei Reviste.

Pentru aceasta vom fi prea mulțumitori.

COLECȚIUNILE NOASTRE :

Anul I 3 lei

Anul II 6 lei

Franco la locuință.

N. PĂSCULESCU

LITERATURĂ POPULARĂ
ROMĂNEASCĂ.

Ediția Academiei Române.

6 Lei.

BIBLIOGRAFIE:

În editura tipografiei «*Neamul Românesc*» au apărut și se află de vânzare la toate librăriile: **N. Iorga**: «*Studii și documente*, vol. XVIII, cu privire la Unire, 2. I.; «*Amintirile Colonelului Ioan Solomon*», după ediția din 1862, 30 b.; «*Cursurile de vară din Valenii-de-Munte* (1909), lecțiile ținute de A. C. Cuza, N. Dobrescu și N. Iorga (*Balada populară românească*), 1 l.; **I. Codru Drăgușanu**: *Calătoriile unui Român ardelean în țară și în străinătate* (1835-44), («*Peregrinul Transilvan*), 250 p. 1 l. 50.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :

T. Pamfile, str. Tarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL

In țară . . . 5 lei
In străinătate . 6 «

SECERIUȘUL ¹

Secerișul, *secerea* sau *seceratul* este cea d'întăi muncă la câmp, cu care începem strânsul *pânei albe*, (a *bucatelor*)—; înșamnă tăetul grâului, orzului, ovăsului, sacarei, rapiței ș. a., spre a le face *paloage*, cari să se svânte înainte de a le lega în snopi. În înțeles larg aceste cuvinte cuprind nu numai *tăetul*, ci și *legatul* și *făcutul jumătăților* (*cârs-tăților*—Mehedinți); vorba obicinuită este: „Mai ai de *secere*?”, „Ați isprăvit *secerea*?“

Secerea începe: când grânele-s *pârquite*, când grăunțul prinde a se învârtoșea; cu unghia îl curmi mai anevoe și mestecat în gură, se face aluat. Atunci lanul e gălbuiu auriu și paiul galben peste tot, fără a fi spălăcit.

Toți plugarii încercați, încep la secere când pânea e *în putere*, când e în *pârgă*; până se isprăvește secerea, numai bine și pânea se *răscoace*; alt-fel se *scutură*, se *trece* și spicele se rup și rămân pe lan.

Ale orzului, sunt numai trei zile; el trebuie luat la secerat în *putere*, pentru-că în câte-va zile spicul lui se cârligă și orzul s'a dus, s'a *tre-cut*, e *răscopt*, și se *scutură*.

Bucatele *cad, se culcă, se învăluiesc, se policesc* (când cad în timpul *urzitului*), *se pătulesc*. Cad, unde locul e gras și atunci bobul e spălăcit, ușor, și une-ori sbârcit; *grâul e huchit* ori *pălit*. Când grânele se culcă ori se pleacă sau se pătulesc de vânt cu ploae, nu-i nevoie, căci se ridică. Când se policesc, slabă nădejde!

Grânele căzute se seceră anevoe, se iau după cum vine și pătulirea, în răspăr, și numai degeaba mai facem necaz. Cele învăluite se iau după învăluitura lor, câte odată e așa de învăluit și bătătorit de furtuni și ploi, de nici nu mai știi cum să-l mai iei.

La grâul bun, curat și *revarsat*, seceră un om vrednic între 7—14 prăjini; la cel învăluit nici trei.

Seceratul îl facem cu secerea. Pânea se tae și cu *coasa împiedecată*, ori cu *hreapca*, când se zice că îl *hrepcuim*. Se zice *hreapcă, coasă cu*

¹ *Asupra acestui capitol, dorim știri și deseme și de prin alte părți.*

cârlig și *coasă împedecată* (*Hreapcă*, Cioara și Pătule, — Mehedinți; Români — Neamțu; *Coasă împiedecată* și *coasă*, Arbori și Marginea — Bucovina; Zorleni — Tutova. Pe alocuri, *hreapca* se numește *coasă cu grebluță* iar *coasă împiedecată* este cu *vărguță*; *cârlig*, Români și Siliștea — Neamțu; Zorleni — Tutova; Laza — Vaslui). În loc de *cârlig* se zice *buhaiu*. (Marginea — Bucovina).

La secerat stai îndoit, curmat din mijloc. Pânea verde se taie lesne; pânea uscată mai anevoe și secerea se tocește și trebuie *zimțuită* mai des.

Atât cât se taie cu secerea și de abia se poate prinde cu mâna, se numește *mănunchiu*. Patru, cinci mănunchi, fac un *polog*. Poloagele se lasă întinse pe miriște ca să se svânte, și când au *dudău* (burueană), până se vestejește dudăul spre sară; se leagă tot punând câte 4—6 poloage la un *snoș* mijlociu (cât cofa).

După secere, pe lan rămâne *miriște*. Miriștea mare încurcă la arat. După hreapcă, miriștea e ca și rasă. La secerat, din loc în loc se lasă *vetrișoare* pentru făcut *legători*.

Lanurile mari, pentru ușurință, se *răcluesc* la un *obraț*, la două obrațe, ori la mai multe obrațe (un obraț are opt prăjini) și pe urmă se dau la secerători bucăți, cari se despart între ele prin cărări și *momâi*, *ciuhe*, *ciuci*, *mișane* (Giurcani-Fălciu) ori *cocori* (Mehedinți).

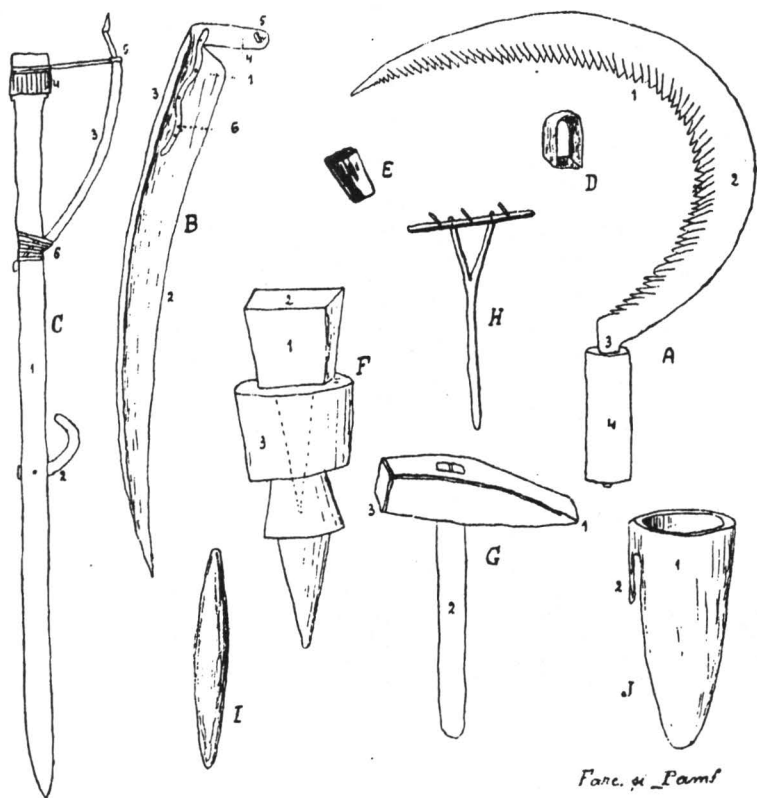
Secerea (Fig. 23, A) se vinde prin târguri și pe la dughene cu 45—60 bani una. E din oțel și are 1. *zimți* la gură; ca să taie ușor, o zimțuesc țiganiii lăcătuși. 2. *Limba*. 3. *Mâneriul*. 4. *Mănunchiul* de lemn în care intră mâneriul.

Coasa (Fig. 23, C) are: 1. *Toporâștea*, din lemn tare. 2. *Piciorul*, o *coctrlă* scurtă, înțepenită cu dăltuitură mai jos de mijloc; de el apucăm cu mâna și purtăm coasa¹. 3. *Cârligul* sau *buhaiul*, o *vărguță* cu un *clenciu* la vârf; se pun și două cârlige. La *hreapcă* în loc de cârlig, vine *grebluța H*. Cârligul se leagă de coasă cu 5. *cheutoarea de jos* și cu 6. *cheutoarea de sus*, și slujește la adunatul paelor și culcatul lor în *brazdă*, spic la spic. 4. *Brățara*, *cârceia*, un inel mare de fer cu care înțepim coasa pe toporâște. O toporâște sau *cosie* (Arbori — Bucovina) se vinde cu 60 bani până la un leu.

Coasa (B) se vinde cu 60 bani—3 lei una; e de oțel bătut. Unele sunt mai *moi*, iar altele mai *iuși*. Are: 1. *trupul* coasei, 2. *gura* sau *tăiușul* care se *bate* ca să se subție, 3. *varga* sau *muchea* care îi dă tărie să nu se îndoie; se mai zice și *vergeaua* coasei, 4. *mănușa* sau *mâna* coasei care are 5. *măsaua* sau *cățelul* ce intră în *locul măselei* (o gaură în toporâște), 6. *legătoarea* pentru întăritul coasei. Ea se pune

¹ *La fetele scurte li se cântă: „Tu Marișă scurtă, groasă, bund-i fi picior la coasă”.*

de țigan care *vără sau scoate coasa de subt iarbă*. Coasele slabe în trup și în gură, se *calcă*, se încrețesc, li se *balțează gura*.

Farcașu și Pamfil

23—Farcașanu și Pamfil: Unelte folosite la seceratul pânilor albe.

Brațara sau *cârceia* (D) e un inel lat de fer, care *îmbrățișă* mânășă și toporâștea și le întărește.

Pana (E), din lemn tare; se bate între mânășă și toporâștea și înțepenește coasa cu măsaua în toporâștea.

Batca (F) cu: 1. *nicovala* de oțel mai moale; are sau forma de nicovală, sau forma gurei ciocanului (Arbori-Bucovina). Partea cea mai de samă a ei e 2. *gura*; când batca e prea tare, ciocanul se știrbește. Nicovala se înțepenește în *pop*, *picioar*, *batcă* ori în *butuceri* (Arbori-Bucovina); i se dau felurite forme.

A bate coasa e un adevărat meșteșug. Ea se bate în două chipuri: când nicovala e lată, ciocanul e subțire și cu el căutăm să subțiem prin ciocănire tăiușul coasei; când nicovala e cu gură de ciocan, coasa se pune cu fața în jos și cu gura pe batcă iar deasupra o ciocănim cu mușea ciocanului.

Ciocanul (G) e de oțel călit bine și are 1. *gura* cu care ciocănim tăiușul coasei ca să-l subțiem, 2. *coada* de lemn tare și 3. *muchea*

Arcerul, cutea, gresia (I), se face din piatră tare și cu fața potrivit de aspră. Cu ea udă, ascuțim gura coasei din când în când. Gresia se ține în *tioc*.

Tiocul (J) se face din lemn de teiu scobit în lăuntru ca să poată încăpea cutea și apă. Are o *cheutoare* cu care se acață în curea. În el se pun și câte-va pae ca să nu umble cutea și ca să nu saie apa lesne ¹.

Zorleni-Tutova

D. J. Farcașanu.

COLINDE.

17.—*Sus e frunza deasă,
Jos e umbra groasă ;
Jos la rădăcină,
Ia' verdea tulpină,
Leagăn de mătase
Și'n el cine-mi coase ?
(Cutare) d'ochi-și negri.
Coase, ghindisește,
Pe mare privește,
De-o corăbioară,
Mică gălbioară.
Și 'n ea cine-mi vine ?
Vin neguțători,
Nu-s neguțători,
Ci-s colindători,
Ce-mi vin colindând,
De (cutare) întrebând,
De (cutare) ochi-și negri,
Ca să mi-o deștepte
Și să mi-o colinde.
De s'o deșteptă,
Noi grâu om luă
Și-o vom sămăna.*

*Găzduță frumoasă,
Rămâi sănătoasă !*

Com. Titești-Argeș.

C. N. Mateescu.

18.—*Sculați gazde, nu dormiți,
Că vă vin colindători,
Pe la uși pe la cetori ²,
Sara pe la cântători,
Nu v'aducem nici un rău,
Făr' pe Bunul Dumnezeu,
Mititel și'nfășăfel.
De la ușă, pân' la masă,
Fașă dalbă de matasă,
La Maica Precistă'm brață.
Cine șede după masă ?
Crăciun și cu Crăciuneasă
Și cu Ion, Sânt Ion,
Nănașu' lui Dumnezeu.
Tot cinstește ³
Și mărește,
Din pahar nu mai gătește.
In fundul paharului,
Scrisă-i frunza iadului.*

¹ Amănunte în T. Pamfile, *Industria casnică la Români*: Secerea, p. 157; Coasa, p. 141. ² Cheutoare (cheutoarea casei). ³ Oamenii când se dau la băut rachiu sau vin, nu țic că „beu” ci că „cinstesc”. „Cinstește un pahar de rachiu (ori de vin) cumătre”, țice vornicelul la nuntă, cătră meseni.

Și'n toarta paharului,
 Scrisă-i floarea raiului.
 Și'n gura paharului,
 Scrisă-i luna
 Și lumina
 Și soarele cu căldura.
 Dacăveți v'o fată mare,
 Ca s'aprind'o lumânare,
 Că noi stămu de-a mirare :
 Așternutu-i de parale
 Căpătăiu-i de rublele.
 Noi venim de la domnie,
 De la domni de la domnie,
 De la dalba'mpărăție.
 Și v'aduce-acest om bun,
 Și v'aduce el o veste,
 Și v'aduce o dreptate,
 Să iee țara jumatate,
 Să facă dalba cetate.
 Dar cetatea un(de) s'o facă ?
 Ia s'o facă 'ntr'un picior,

Să le steie 'ntr'ajutor.
 In mijlocu' de cetate,
 Este-un leagăn de mătăasă.
 Dar în leagăn cine doarme ?
 Cuconășu',
 Boierașu'.

Bate vântu' ș'aburește,
 Leagănu' nici se clătește,
 Bate vântu' ș'a bură,
 El atunci că se sculă
 Și din gur'așă ziceă :
 — Sculați-vă slugile
 Să măture curțile,
 Cu poalele supnișă (?),
 Cu vârvu' cosițelor.
 La mulți ani cu sănătate,
 Că-i mai bună de cât toate.

Auzită a treia zi de Paști, 31 Martie 1909, de la moșneagul Vasile Sănduc, în vârstă de 60 ani, din Tătăruși-Suceava.

Al. Vasiliu.

POVEȘTI

27.— Povestea Dreptății.

Să zice că în timpul de demult, erau într'un sat doi oameni; unuia îi plăcea dreptatea și altuia nedreptatea. De la un timp ei au început a se certa între dânșii: unul zicea că „dreptatea e mai mare“ iar celalalt zicea că „strâmbătatea e mai mare“. Cum să afle ei cine e mai mare? Din pricina neînțelegerii se duc amândoi să se judece la un judecător. Ei întrebă pe judecător zicând: — „mă rog, D-le Judecător, care e mai mare: dreptatea ori strâmbătatea?“ Judecătorul zise: „îi bună și dreptatea, cine o poate ținea, nu-i ră nici strâmbătatea, cui îi merge într'ânsa“ „Așa?“ „Așa!“ Iese amândoi, dar omului, care ținea dreptatea îi se schiopă un picior. Merg ei cât merg și ajung la un alt judecător și iar îl întrebă: — „Mă rog, D-le Judecător, care e mai mare, dreptatea ori strâmbătatea“. Judecătorul răspunse: „li bună și dreptatea cine o poate ținea, nu-i ră nici strâmbătatea cui îi merge într'ânsa“. „Așa?“ „Așa!“ Iar pornesc aceștia pe drum și omului, care ținea dreptatea, i se schiopă și celant picior. Merg ei cât merg și ajung la al treilea jude-

cător. Intreabă și pe acela: — „mă rog, D-le Judecător, care e mai mare: dreptatea ori strâmbătatea? „E bună și dreptatea cine o poate ține, nu-i ră nici strâmbătatea cui îi merge într'ânsa“ „Așa?“ „Așa!“ Ei iar pleacă împreună, însă omului care ținea dreptatea, îi luă D-zeu vederile.

Acuma se sfătuiau între dânșii, ce să facă? ce să dreagă? Dar omul, care era șchiop și fără vederi, adică omul dreptății zice: „Știi ceva, cumetre, când vom ajunge la un pod, să mă lași pe mine acolo și să spui acasă la femeie și la copii, că am murit și m'ai îngropat“. — Bine, așa oi face: zis și făcut“. Cum ajunse la pod, se auzi hodorogind; zise omul ce ținea strâmbătatea: Iaca, cumetre, aici e pod. Iar cel-lant răspunse: „Te rog lasă-mă aici“. Tovarășul îl ascultă și îl lăsă acolo, el singur plecă înainte în sat, să spue de cele petrecute și să spue și femeiei că bărbat-său a murit. Inșă omul ce a rămas la pod, adică omul dreptății, a stat pe pod, până noaptea târziu pe urmă s'a dus sub pod, a stat acolo cât a stat, nevăzut de nimeni; numai ce aude, că pe aproape de cântători, vin acolo trei draci. Nevăzându-l pe dânșul, se pun la sfat; unul zice: „ce ai făcut tu azi?“ Iar altul răspunde: „eu am luat azi picioarele și vederile de la un om.—Dar tu ce ai făcut?“ „Eu am luat împărtașania din lingurița popii, când împărtașia pe fata împăratului, fiind bolnavă tare“.

„Dar tu ce ai făcut?“ „Eu am luat sărăcia și nevoia de la un om al nostru și am pus-o într'un ulcior și l'am dat în cutare iaz“.

„Și acum, zice cel mai mare, ce au acești oameni de făcut?“ Zice cel întâi: „omul șchiop și chior, dacă va pune lut de la izvor, la picioare, va putea umbla și dacă se va spăla cu rouă în zori de zi, va putea vedea“. Al doilea zice: „fata împăratului se va îndrepta numai atunci, când s'ar găsi cineva, să se ducă în cutare biserică, în cutare loc, în altarul bisericii, unde este o broască, care o va tăia și va lua împărtașania din ea și o va da fetei împăratului, se va îndrepta numai de cât“: pe urmă a cântat cucoșii de 3 trei ori și dracii s'au împrăștiat.

Dar omul care ședea sub pod, le auzi pe toate, se târăște încet până ce dă de niște glod și pune la un picior și îi trece, apoi pune și la cellalt picior și îi trece și acela. Putând umbla, se duce *achipiund* pe jos și dă de iarbă cu rouă, se spală de 3 trei ori pe ochi și vede. Acum el s'a făcut sănătos! Se ia și se duce la curtea împăratului, să vadă, nu va putea intra la împărat. Ajungând la poartă, spune slugilor că el e lecuitor și va îndrepta fata împăratului. Inșă slugile nu-l primesc, zicând: „au fost doctori peste doctori și nu au putut-o îndrepta, dar unul ca tine!“ Așa că de abia a 3-a treia zi, a putut intra la împăratul, când acuma fata era mai mult gata. Spunându-i împăratului, că el o va îndrepta, numai să facă ce va zice el, împăratul, cam îndoelnic,

a spus că va face. A poruncit să pue caii la o căruță, a luat fata în brațe cu alții și au pus-o în căruță, pe urmă s'a dus cu ea la biserică, o luă iar în brațe și o duse în biserică, de unde se duse lecuitorul în altar, luă broasca, o tăie, luă împărtașania din ea și o dete fetei împătului care se făcu bine numai de cât, așa că se putu duce singură la căruță și veni sănătoasă acasă. Ce mare bucurie era la ei! Se miră cu ce să răsplătească pe omul lecuitor, așa că el trăia la curtea împărătească, ca în rai. În una din zile împăratul îi zise „să iei pe fiica mea în căstorie“, însă el nu primi aceasta.

Pe urmă trecu mult timp și împăratul iar îi zise: el iar nu vrea. Acuma se împlineau 3 trei ani și împăratul îi zice a treia oară: „să-i ia fata, dar el îi spuse adevărat: că este însurat și are copii, iar împăratul atuncia îl întrebă, ce plată trebuie să-i dea, dar el foarte cuviincios, îi răspunse „ce veți crede Măria Voastră“.

Atunci împăratul porunci să-i aducă o trăsură bună cu patru cai buni și vezeteu și îl îmbracă bine, îi dete 12 rânduri de haine, blăni scumpe, în sfârșit tot ce-i trebuie și îi dete cheile de la cel mai mare hotel¹ ce-l avea ca să fie el stăpânul lui de veci cu tot ce să găsește în el. Omul îi mulțumi frumos și plecă.

Ajunse la hotel, luă tot în primire, pe urmă se duse acasă la el, să-și aducă femeia și copiii: când ajunse acasă la el ce să vadă? Femeia lui se logodia cu un altu. La vederea lui, au rămas toți cu gura cascătă. Pe urmă a petrecut o zi în satul lui și a luat femeia și copiii și s'au dus la hotelul lor. Când au ajuns acolo, femeia a început a striga „ce m'ai adus aici slugă? Eu nu vreau să slujesc! Inșă el zise: „nu dragă, aceasta este al nostru și al copiilor noștri“. Și ei s'au pus pe lucru și le merge de minune. În una din zile vede o tabără de cară că se opresc la poarta lui ca să bea câte un rachiu; numai de o dată vede, că vine prietenul lui, care îl lăsase pe pod, să cumpere rachiu.

Ei se recunoscără amândoi și atunci cel cu hotelul, îi chemă pe toți la el, le dădu de mâncat și băut trei zile și pe urmă plecară. În timpul cât a stat acolo, la întreat „cum ai făcut de ai ajuns așa bogat? și-l ruga să-i spue și lui să se îmbogățească. Omul cu hotelul îi spune: în cutare iaz, este un ulcior cu bani, cine va scurge iazul și va găsi ulciorul, se va îmbogăți ușor. Prietenul lui ascultă, se duse și scurse iazul, luă ulciorul și nu-l destupă, până nu ajunse acasă. Când îl destupă ce să vadă! iesă din ulcior nevoia lungă de jumătate de prăjină, se sui pe cuptor; ei au început s'o bată și s'o alunge; iar ea s'a vărât în cuptor, așa că nu a mai putut'o scoate și în jumătate de an rămase ca degetul. Și așa s'a petrecut lucrurile, iar eu m'am pus pe o șea și am spus povestea așa.

Darabani-Iași.

J. Postulache.

¹ II Red,

28. — Povestea proștilor.

Ci-că în vremile de demult pe când era lumea mult mai proastă decât astăzi și pe când nu eșise atâtea pe fața pământului, pe atunci, ci-că ar fi trăit într'un sat un flăcău ales și care ar fi luat în căsătorie pe singura fiică ce-o aveau doi bătrâni, ca pe cea mai mare mângăere ce le-o dase D-zeu. Da' fata frumoasă, pozună. Trăiau bine și țineau unul la altul pentru care lucru, și bătrânii se bucurau, văzând că au nimerit cu fata. Nu la multă vreme însă după nunta lor, ginerile moșneagului se duse într'o Duminică la târg, și printre multele mărunțușuri ce târguise, luase ș'un bulgăre de sare pentru casă și pe care nevasta îl puse pe horn. La câteva zile de la aceasta, după ce baba nu-și mai lua ochii de la bulgăre, de la un timp începu să plângă cu hohot de i se făcuse poalele fustii learca de lacrimi. Când veni moșneagul de la trebile lui și-o văzu pe babă șezând pe pragul ușii și plângând, nici una nici două, începu să plângă și el fără ca să știe de ce. Sosindu-le și fata și văzându-i pe amândoi plângând, începu să scâncească și ea alătura de ei. Când veni în urmă și ginerile de la lucru, și-i văzu pe tustrei plângând, îi întrebă mirat: Da' bine de ce plângeți? Ce 'nsemnează asta de plângeți ca niște copii? După mai multe stăruinți din partea lui, cu vai nevoe ce'ncepu baba să'i spună cu vocea tremurândă și abea oprindu-și sughitul: Iaca ci-i, și iaca cum: M'am uitat la bulgărele cel de sare de pe horn și m'am gândit, că dacă va face fata mea un băeat și-l va pune pe vatră, o să se suie măța pe horn și dându-l jos, o să ne omoare copilul și atunci, ce ne vom face noi și voi fără dânsul? — Bre..! da peste proști oameni am mai dat și eu, zise ginerele. Mă duc dar să'mi caut altă nevestă și alți socri mai cumiți, căci cu voi mă fac de răs în lume. Și acestea zicându-le, plecă. Mergând el așa ca dus pe gânduri, de la un timp ajunse la o casă unde un moșneag cu o babă se năcăjeau cu o vacă. — Buna ziua, zise el oprindu-se. — Mulțămim d-tale, răspunse moșneagul. — Da' ce te năcăjești, moșule? — Ian, vreau să sui vaca asta pe bordei să pască, că o crescut acolo niște iarbă de-a mai mare dragul și nu vrea să se suie haramul și pace. — D'apoi bine, de ce te năcăjești degeaba moșule? Cum crezi d-ta c'o să se suie vaca pe scară? Dacă ar fi o capră, dă' poate aș mai zice, dar o vacă!... Ș'apoi chiar dacă s'ar sui, îți strică bordeiul și atunci ce te-ai făcut? Lasă vaca moșule, și ce atâta năcaz: ia o coasă și suie-te d-ta ș'o cosăște, ia-o și-o adă jos și pune-o dinaintea vacii și-i scurtă socoteala. — İra...! că bine mai zici, om bun. Eu cu capul meu cel prost nu mă gândeam la una ca asta și nici babei nu-i venise în minte de așa ceva. İți mulțămesc măi băete de 'nvățătură. — Buna ziua moșule și cu bine, zise el plecând. — Cu sănătate măi băiete, răspunde moșneagul.

Și, după ce rămase singur, își duse mâna la gură și se miră mult de zisa drumețului și ciudoz, se bătea cu mâna peste cap, că nu-i venise și lui un așa gând mai înainte. În urmă, luă coasa și făcu cum fu învățat și bine o nimeri. Ginerile moșneagului, părăsind bordeiul la care ajunsese, își zicea în sine : De proști am fugit, și tot peste proști dau. Pe când mergea el așa gândindu-se până unde poate s'ajungă prostia omenească, numai iată că ajunge la o casă, unde niște oameni strigau și năcăjiau doi boi înjugăți la jug.—Buna ziua, oameni buni. —Mulțămim d-tale.—Da' ce lucrați?—Ian am înjugat și noi niște boi la o grindă.—Da' ce-aveți de gând să faceți cu dânsa? —Am vroi s'o mai lungim o leacă, că la tăitură ne-am luat cu ziua târgului și n'am mai măsurat-o după cealaltă, așa că am nimerit-o mai scurtă. —Hu!.. Da' cum credeți, oameni buni, c'aveți să puteți lungi grinda, că doar lemnul nu se 'ntinde ca pânza? Nu mai năcăjiți boii degeaba ș'apoi pe lângă asta, dar vă mai trudiți și dumilor-voastră.—D'apoi alta ce-avem să facem, om bun? Ian învață-ne d-ta, dacă ești mai ajuns de cap, și noi te-om asculta bucuroși.—Ica ci-i oameni buni : Apucați-vă și tăeți și cealaltă grindă tot așa de scurtă ca și asta, ori dacă nu, atunci, cătați o bucată de lemn și adăogiți grinda care ați nimerit-o mai scurtă, ca să fie tot ca și cealaltă și ce atâta năcaz?...—Îra...! că bine mai zici făcură ei plini de mirare și uitându-se unii la alții, parcă se'ntrebau : —Cum oare de-am fost noi toți așa de boi la cap de nu ne-am priceput batâr atâta lucru, de nu umblăm ca neoamenii să întindem grinda cu boii?.. Văzând drumețul c'a dat tot peste proști, își urmă calea înainte. Tot mergând el așa, ajunge de la o vreme la o casă, unde un om se năcăjea într'o șură c'o vacă și răcnea, și suduea și o bătea, trăgând-o de funie.—Buna ziua, om bun.—Mulțămesc d-tale.—Da ce lucrezi. —Ian mă năcăjăsc cu haramu' ist' de vacă. —Da ce ți-ai pus în gând, ca s'o gătui numai decât? —Ba nu cumătre, răspunse omul ; ia, vrau s'o sui în pod, că am acolo un mănunchi de fân și să-l mănânce boala că'i *ștulghită* de foame.—D'apoi numai decât să gătui vaca, om bun?—D'apoi alta ce să fac?—Sui-te d-ta singur, iea fânul și-l dă jos, și nu gătui vaca degeaba. —D'apoi oare nu s'a irosi ? —Heil!.. Cine ? —Fânul. —Și dacă s'or irosi vre-o câteva fire, ai să sărăcești pe urma lor? —Ba nu. —Dar dacă te-i îmbolnăvi trăgând vaca cu funia în pod ce-ai folosit? Ce ți-i bun atunci mănunchiul cel de fân? —Îra...! că bine mai zici, om bun, îți mulțămesc că mi-ai deschis capul, c'aveam să mă calicesc singur. Și acestea zicând, făcu așa cum îl învăță drumețul. —Încă un prost, zise ginerile moșneagului și 'și urmă calea. Tot mergând el așa prin lume, ajunsese de la un timp la o casă, unde un om fugărea prin ogradă niște *gobăi*, ca să le poată prinde și pe cari

se 'ntâmpla să pună mâna, îi cască gura, lua din sân grăunțe și i le băga cu degetul pe gât, iar când vedea că gobaea îi aproape gata și că-și dă ochii peste cap, atunci îi turna apă 'n gură cu lingura; și tot așa se năcăjea cu fiecare găină pe care-o putea prinde. Minunat și de un așa lucru, se opri la poarta omului și-i zise: Buna ziua, măi creștine. — Mulțămesc d-tale. — Da bine, ce năcăjești găinile? — Ian vreau să le hrănesc, bătule-ar D-zeu gobăi, și după ce le prind încă nu vreau să steie. — D'apoi bine, măi om bun, așa se hrănesc găinele? Pentru asta te-o făcut D-zeu? — Na, na, na! Încă și asta-i una! Cică să nu le hrănești! Da' cum or trăi dacă nu li-i da de mâncare? — Bine, bine! nici nu zic eu de asta ca să nu le hrănești, dar nu așa ca neoamenii, să le 'ndeși grăunțele pe gât cu degetul și să le dai apă cu lingura! — D'apoi altfel cum? — Cum? — Iea grăunțele în mână și le împrășcă prin ogradă și nu fugi după ele ca să le prinzi, ci strigă numai: „pui, pui, pui!“ „pui, tatii, pui, pui, pui!“ și să vezi cum or să s'adune; și nu le da apă cu lingura, ci iea o bucată de lemn și fă din el o *treucă* (*troacă*) și pune apă 'ntr'însa și să vezi cum or să beie apă din ea, făr' ca să le mai strigi. — Îra..! că bine mai zici, om bun. Îți mulțămesc. Și acestea zicând, făcu așa cum îl învăță drumețul. — Bre... bre... bre...!, zise el, se vede că mi-i scris ca să dau numai peste proști. Și zicând acestea, își urmă drumul. La câțava vreme, ajungând el într'un sat, ce să vadă?! Un moșneag c'un oboroc ședea pe prispa bordeiului în fața soarelui și după ce sta așa câțva timp, fugea cu el în bordei și în urmă iar eșia afară. Mirat și de-un așa lucru, s'opri la poartă. — Buna ziua, moșule. — Mulțămesc d-tale. — Da ce lucrezi acolo? — Ian cu oborocu ista mă muncesc și eu. — Și ce ai de gând să faci cu el? — Hm! Mă întrebi ce fac cu el? Ian, mă năcăjesc de multă vreme, ca să vâr cu el soarele'n bordeiu ista și tot degeaba, că de 'ntunerec nu scăp. Se vede, că unde'i bordeiul prea mic, de asta nici soarele nu vrea să intre... — Apoi, bine moșule, îi trebă asta? Să te năcăjești d-ta, om bătrân, s'aduci soarele 'n casă cu oborocul.. Da' ani de zile poți să te tot chinuești așa și lumină'n bordei tot n'ai să mai vezi! — D'apoi cum să fac, măi băiete, că'n întunerec nu pot trăi? — Iea toporul, moșule, ș'apucă-te și fă o bortă 'n păretele dinspre soare, ș'apoi ai să vezi că 'ți intră soarele singur în bordei. Fă așa cum îți spun, ș'ai să scăpi de năcaz. — Da' că bine zici, măi băiete; așa am să și fac. Puteam să mor, bietul, chinuindu-mă cu oborocul și soare 'n bordei n'aveam să mai văd! Îți mulțămesc de sfat, om bun, și D-zeu să'ți deie sănătate, că bine mi-ai deschis capul! — Cu bine, moșule! — Mergi sănătos băiete! — Încă un prost pe lumea asta, zise el urmându-și calea. La o bucată de drum, ce să-i mai vadă ochii!?

În tinda unei case, un om se năcăjea c'un țăpoi și tot suduia din când în când. Se opri numai decât, să vadă ce-i.

— Buna ziua, cumătre! strigă el de la poartă. — Mulțamesc d-tale! răspunse omul eșind în prag, asudat și cu țăpoiul în mână. — Da' ce lucrezi? — Ian cu țăpoiul ista mă năcăjesc. — Da' ce vrei să faci cu dânsul? — Ce să fac? Ian mă năcăjesc să dau cu el niște nuci în pod și degeaba, că toate pică jos, bătu-le-ar sfântul !.. — Hm!.. Apoi bine, om bun, cu țăpoiul vrei să sui tu nucile în pod ?! Cum ai crede, că s'ar prinde nucile de țăpoi? Se mai poate una ca asta, ha, ce zici? — Dă, ce să zic? Am crezut și eu că s'or ținea în țăpoi dac'oi lua cîte mai multe. Că dă, fânul cum se ținea în el și nucile să nu se ție? — Hm!.. Nucile și finul... Ce are a face, omule, scripca și cu epurele? Ce amesteci una și cu alta? „Nucile și fânul“. Iți faci numai chin degeaba, creștinule. — D'apoi ce să fac? Ian învață-mă d-ta cum să le sui, că poate ești mai ajuns de cap. — Ai un oboroc, omule? — Cum să nu. — Ei, dacă ai, apoi ia-l și pune într'însul nucile și suie-le'n pod și zvârle țăpoiul departe, căci își are și el rostul lui. — Doamne! Doamne! că bine mai spui, om bun. Iși *are Chira socoteala ei*, vād și eu acu. Iți mulțamesc. Iaca mie, prostului, nu-mi trăsnea prin cap un lucru ca aista! Ce 'nseamnă și capu' la om! Li mare lucru ! și spunând acestea, s'apucă și făcu cum îl învăță drumețul. După ce mai merse el o bucată de cale, ajunse 'ntr'un alt sat, în care, ce să vadă? Intr'o casă de lângă drum, strigăt și înjurături. Se duse curios să vadă peste cine o mai da. — Buna ziua, om bun. — Mulțamesc d-tale. — Da' ce lucrezi? Ian cu nevoea asta mă năcăjesc și eu de az' dimineață. — Da' ce vrei să'i faci? De ce-ai luat-o la *moșit*? — Iaca am lucrat-o în casă ș'acu aș vroi s'o scot afară și nu vra să iasa. Am să fiu silit, ca să stric ușorii și păreții, numai ca s'o vād afară. — Bre... bre... bre..! da' anapoda oameni.— De ce să strici d-ta lucru de casă ca aceasta? — D'apoi alta ce am să fac? — Apucă-te și desfă căruța în bucățile ei, scoate-le afară și o încheie acolo, nu în casă, căci așa cum îi ea, n'o mai poți scoate cât hăul!. — Doamne, că bine mă mai înveți omule al lui D-zeu! Mulțamesc pentru sfat. Iaca minunea, să țî-o spun drept: nu mi-ar fi trăsnit prin cap una ca asta. — Da' casa erai gata să țî-o strici, ha ce zici, creștine? — Dă, omul în prostia lui câte n'a făcut și câte n'are să facă încă! — Măăă! Inc'un om cu pleavă 'n cap pe lumea asta, își zise el în *sinea* lui și amărît în suflet că dă tot peste proști, își urmă calea. La câtăva vreme, ajungând în alt sat când se crăpau zorile, ce să'i mai vază ochii?! La poarta *țărni*, doi oameni, pic de apă, îmblăteau cu îmblăciile în vânt, bolborosind niște cuvinte din gură. — Noroc bun și Doamne ajută! zise el. — Mulțămim dumilor voastră, răspunseră ei.

—Da' ce lucrați, oameni buni? —Ian împlătim și noi. —Da ce 'mblătiți, vânt? —Ba nu. —Dar atunci ce? —Ian sântem și noi de strajă. —D'apoi bine, așa se face strajă pe aici? —Așa. —Dar împlăciile la ce vi s bune?—Ni mai întrebi încă? Apăi făr' de dânsule nici nu suntem primiți de strajă! —Și ce faceți cu dânsule? De ce împlătiți în vânt? —Apăi iaca țom spune de ce: Pe acei ce ne-a ajuns rândul străjii, ne pune capul satului la fiecare poartă de țarină, câte doi, ca 'ndată ce-a asfințit soarele, să alungăm ziua cu împlăciile și s'aducem noaptea; iar după ce cântă cucușii de miezul nopții, să alungăm noaptea și s'aducem ziua. Și așa ne canonic când ne ajunge rândul, că dacă n'om face așa cum ne spune el, apoi vai de steaua noastră! Ne trânteste la butuci... —Bre! da' pociți oameni și prin părțile iese!... își zise el nedumerit. Și întorcându-se își zise în sine: Mâța tot ar fi putut să deie bulgărul de sare jos de pe horn și să-mi fi omorît copilul, dacă l'aș fi avut și dacă soacră-mea l'ar fi pus pe vatră; dar ca să sui vaca pe bordei ca să pască, să lungesti grinda cu boii, să gătui vaca trăgând-o în pod la iesle să mănânce fân, să hrănești găinile cu mâna și să le adăpi cu lingura, să vâri soarele în bordei cu oborocul, să sui nucile în pod cu țăpoiul, să te apuci să strici casa pentru a scoate căruța afară, și s'alungi noaptea și s'aduci ziua cu împlăciile, asta nu mi-a trecut nici odată prin minte! Numai dă, D-zeu a împlut lumea cu ce-a putut!

Și acestea zicând el, se întoarse acasă la nevastă-sa și la socrii săi, pentru că îi socoti mai hâtri de cât toți aceia pe care îi întâlnise în cale; trăi cu ei și le povesti toate cele ce văzuse prin lume și, dacă n'o fi murit, trăește și acuma.

*Și eu mă suiu pe-o lopată,
Și vă spusei povestea toată.*

De la tatăl meu (Hânțești-Dorohoi)

N. V. Hânțescu.

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI

18.—Alion, fecior de Domn.

*Alion s'a însurat,
Frumoasă fa' o luat,
Chiar din țara ungurească,
Pe dânsu' să-l catonească.
De catonit, l'o catonit;
Și la ordin l'o pornit.
— «Maică, măiculița mea,*

*Să hrănești nevasta mea;
Cu colac, cu lapte dulce,
Doar la mă-sa nu s'ar duce.
Mă-sa bine-o ascultat,
Pâr'ce el s'o depărtat;
La râmnicu' de devale,
Ii da în ciubăr mâncare....*

De mânca, de nu mânca,
 La Dumnezeu se rugă,
 Ca să plece taburà,
 Să se'ntoarcă ordinù',
 Și să-i vie bărbatiù'.
 Dumnezeu o ascultat,
 Ș'o venit ș'al ei bărbat ;
 De departe c'o'ntrebat :
 — «Maică, măicuțița mea,
 Unde-mi este nevasta?»
 — «Draga mamei de soldat,
 Nu fii așa supărat,
 Că nevasta ți-a murit,
 Și-acasă n'o ai găsit ;
 Eși afară de te roagă,
 Cerului,
 Crângului ;
 Stelelor,
 Făcliilor,
 Că-s și mari și mai mărunte,
 Mai frumoase și mai multe».
 — «Maică, măicuțița mea,
 De toate te-oi asculta,
 Da' de asta n'oi mai vrea :
 Ca lună nu-i nici ună!»
 (De la Il. Gh. Smântând).
 Bozieni-Dorohoi.

Dumitru Furtună.

19. — Miorița.

Pe picior de munte,
 Merg oile frunte,
 Vre-o op'noao sute ;
 Dar de-or fi mai multe,
 Dar de-or fi o mie,
 Dumnezeu le știe.
 Noao ciobănei,

Cu vătavù' lângă ei.
 Vătavù' ș'o adurmit,
 Ei oile le-o pornit,
 Ciobanii s'o voroghit,
 Că'ndărăt că să se'ntoarne,
 Pe vătavù' să-l omoare.
 Și vătavù' că-mi avea,
 O mioriță frumoasă.
 Mioara când a auzit,
 Și din turmă s'o ales,
 Și la vătavù' că ș'o mers.
 Vătavù' din grai, grăia :
 — Ce ți-i miorița mea ?
 Or doar tu te-ai mâniat,
 Că ce eu nu te-am mânat,
 De cu noapte,
 'N grâne coapte,
 Cu ziori,
 In lunca cu flori !
 — Ia, io nu m'am mâniat,
 Da' iacă ce-am auzit :
 Ciobanii s'a voroghit,
 Că'ndărăt că să se'ntoarne,
 Pe tine să te omoare.
 Vătavù' din grai grăia :
 — Spune-le, miorița mea,
 Că dacă m'or omori,
 Să mă'ngroape'n ușa strungii,
 S'auz oile mulgând,
 Și laptele ciuruind,
 Mândruțele strungărind.
 Flûiera să nu mi-o uite,
 Și ei la cap să m'ò puie,
 Și cân' vântu' el va bate.
 Și fluierița va zice,
 Tu mioriță vei plânge.

Cules la 16 Iunie 1908, de la Paraschiva Mircea, spălătoreasă la Șc. Normală de învățători din Craiova, în vârstă de 57 ani, cu locuința în strada Olteniei No. 10 ; venită de 18 ani în România din com. Boarta, jud. Mediaș-Transilvania. Variantă : Vasile Alexandri — Poezii populare ale Românilor, cu însemnări după edițiile anterioare și manuscrise de Em. Gârleanu, Minerva, 1908 pag. 5.

Joan N. Popescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

81.—Cum lucrează moartea...

Moartea obosită de mult lucru, a ajuns odată în Valea-Rea și s'a așezat ca să se odihnească sus, în coastă, de-asupra fântânii. Ca să doarmă mai bine, și-a făcut un pat verde din mărăcini și scaeți, se așeză pe el și puse capul pe un mușuroi de cărțiță. Bun loc găsisse cotoroanța!... umbră, și apă rece. Dar nu apucă bine să ațipească și după drum vine spre fântână un român voinic, cântând cât îi lua gura. Ea săltă numai de cât capul, se ridică în picioare și privea pe Român.

Românul după ce bău apă rece, se apucă să se spele pe ochi, așa fără nici o grijă și fără să bage de seamă, că moartea e deasupra capului său. Când să se șteargă pe ochi, el vedea moartea, stând dreaptă, în picioare și uitându-se spre el. Repede își împărți el mintea în patru, se închină de zor și o croi la fugă spre pădure, lăsându-și căciula la isvor.

Să-l fi văzut cum fugea săracul, de nu i se mai vedeau picioarele, parcă era titirez.

Fugea românul de frica morții, fără să știe că moartea, dacă vrea, îl găsia ori unde. Dar ea a fost bună de calea asta, s'a uitat doar la el și l'a lăsat să-și vadă de drum. Apoi s'a întins iar pe patul ei de spini, căutând să doarmă și ea.

Dar Românașul!... voinic, voinic era, dar era cumințe băiatul. Știa el, că cu moartea și cu dracul să nu te apuci. De-aia, o croise așa repede în pădure. Acum el fugea mereu, fără să se mai uite îndărăt, așa groază băgase moartea în el. La o cotitură însă îl opresc doi oameni voinici, cu puștile la spinare și armați până în dinți, cu pistoale și cuțite. Erau doi hoți, mai răi de cât moartea, căci ei nu ertau pe nimeni. Vai de mama creștinului ce cădea în mâna lor.

— Ce cați pe aici băete?

— Nenișorilor, nu mai mă opriți, că m'ajunge moartea.

— Ce ești nebun?

— Ba nu-s de loc nebun, e lucru adevărat; văzui moartea de-asupra *Fântânii reci*, sta în coastă și se strâmba la mine. Și le povesti el toată istoria apoi.

— Hai bre, de ne-o arată și nouă, îi ziseră hoții.

— Nici mort, nu mă mai întorc acolo, le răspunse Românașul și o croi iar la fugă. Degeaba îl strigară hoții, că el se depărtă mai adânc în pădure ca un epure scăpat de la ogar.

— Hai să mergem noi acolo, își ziseră tâlharii. Ce e aia *moarte*?!... moartea nu se vede; nebunul asta cine știe ce-a vrut să ne spue.

Și hoții o luară încetinel pe potecă spre Valea-Rea, locul de întâlnire al tuturor haiducilor. Binișor, binișor ajunseră la *Fântâna rece*, unde găsiră căciula Românelui.

Moartea din coastă, i-a zărit de departe. Până a nu ajunge ei la fântână, ea își luă coasa dintr'un gorun și o ascunse în mărăcini, iar ca se prefăcu în bani de aramă. Pe patul ei răsăriră ca din pământ numai zgripturi roșii, de bani turcești. Dar bani, nu glumă.... grămezi strânse cu lopata. Prin mărăcini încă mai erau câți-va bani risipiți, care sclipeau de-ți luau ochii.

Hoții, de la fântână, suiră în deal la poiana de lângă gorun și aci ce poți zice... găsiră comoara de bani. Pe patul unde dormise moartea era o grămadă mare.

—Iată mă, norocul nostru, zise un hoț. Băiatul ăla trebuia să fi fost nebun.

—Noroc, da' nu glumă vere.... așa sumedenie de bani n'am mai văzut, îi răspunse celălalt hoț.

Hoții strânseseră banii degrabă, făcură o grămadă cât *porcoiul* de fân și apoi o împărțiră pe din două. Căciula Rămânelui, găsită la fântână o luară drept ocă și măsurară cu ea.

—Acum, să bem ceva, vere, zise hoțul cel mai mare, noroc fără a-dălmași, nu merge. Du-te tu la cârciuma din Poeni și ado de acolo două sticle de basamac. Dar bagă de seamă, spune cârciumarului să mai toarne o țără de spirt în clondir, să-l facă tare, căci am să mă îmbăt la noapte. Măi, da' nu uita, spune-i că-i sucesc gâtul, dacă nu mi-o da rachiul tare.

—Bine, am să mă duc—răspunse celălalt hoț—dar ceva mai pe înserat, nu acum.

—Să pleci chiar acum, așa vreau eu.... vreau să beau mai repede. Nu-ți fie frică, acum avem și bani. Pe toată potera o înșeli cu bani, chiar de-ar fi să te prindă. Dacă îți pare rău, dau banii de la mine.

Hoțul cel mai tânăr, auzind așa vorbe, se sculă și plecă, cu *tăgârța* plină de bani, spre cârciuma din Poeni. În urma lui celălalt hoț striga:

—Mă găsești în deal la *Copacul Lupului*.

Pe drum, spre cârciumă, hoțul se gândi mult la banii hoțului din pădure. „Hoț e el, ca și mine, dar el a luat bani mai mulți,—n'a împărțit drept“. Planul de a-i răpi banii îl munci mult. La cârciumă, ajuns odată întrebă pe cârciumar de *rachiul tare* și de *șorecie*.

—Dar ce să faci cu șorecioaica? îl întrebă cârciumarul.

—Îmi trebuie pentru leac... i-a răspuns hoțul; Am făcut niște lighi-oane pe trup și trebuie să mă curăț.

Peste puțin timp cârciumarul umplu două sticle cu rachiul tare și le duse afară unde îl aștepta hoțul. Tot atunci îi dete și un fișic cu

șorecie pisată mărunț, cu care el trebuia să-și omoare tovarășul.

—Nu-l pot omori cu bâta, dar cu otrava îi fac de cap. Am mai omorît eu, câți-va ca el.

Gustă puțin rachiu și vâri în sticlă șorecie:

—Asta e sticla lui, are să-i vie bine, dacă va bea.

Hoțul cel bătrân din pădure, își făcuse și el planul lui. Tovarășului trimis la cârciumă, socotea, că i-ar fi dat prea mulți bani.

—Dar nu e nimic, își zicea el, am să mi-i iau îndărăt. Când s'o întoarce, am să-i trimit din deal, un glonte în cap.

Și așa făcu. Hoțul mai tânăr suia dealul la Copacul Lupului. Prin întineric, căci înoptase bine, luleaua de tutun ce ținea în gură, arăta hoțului bătrân, capul ce hotărîse să zdrobească.

—Unde ești mă? strigă hoțul de jos.

—Aici, aici, îi răspunse cel de sus. Mai șezi puțin, să viu eu la tine. Cu pușca la ochi, el se apropie puțin câte puțin, de hoțul ce venca încărcat de la cârciumă.

Când arma de foc răsună în *Valea-Rea, poc*, un lișcă căzu jos în poteca ce ducea la Copacul Lupului. Hoțul cel bătrân coborî din deal și-l găsi în potecă cu capul zdrobit.

Atături desagii cu sticlele de rachiu și cu banii tovarășului, fură cea din urmă pradă ce mai putu aduna.

Bău cu putere dintr'o sticlă, ca omul care a muncit toată ziua. Peste puțin timp însă, stomacul începu să-l ardă. Pielea după trup îl ustura grozav, capul și tâmplele îi zvâcneau cu putere. Își rupse hainele, se lovi de copaci până ce focul din stomac îl cuprinse și-l pironi pe loc.

În cele din urmă obosit și zăpăcit, cu mâinile pe stomac, muri și el tot în potecă, puțin mai departe de locul unde adormise celalalt hoț.

El fără să știe, murea otrăvit cu șorecie; nimerise tocmai sticla ce i se pregătise din vreme.

Moartea se făcu singură la loc; din bani își făcu iar trup de oase, cum era la început, cu cap, cu picioare și mâini. Luă sticlele cu rachiu tare, le vărsă peste trupurile hoților și luându-și apoi coasa plecă mai departe. De rândul ăsta ea lucrase destul de bine și de frumos.

*Aușită de la Oprea G. Șdlea,
din Panaghia (Doljiu).*

Petre Danilescu.

82.— Facerea lumii.

Înainte de lumea noastră eră o apă întinsă peste tot și alta nimic de cât Dumnezeu și Diavolul.

Neastâmpăratul de Diavol cât e ziuica de mare nu-și afla loc, ci se tot vâra în apă, ca să deie de pământ. Și așa se trudea de tare, că

adormea pe apă. Intr'o zi, pe când dormea el așa, iaca vine și Dumnezeu pe-acolo și prinde a-i scoate moluz de sub tălpi; din moluz face o turțiță, o blagoslovește și o pune pe apă. Turțița, răzbătută de blagoslovenia Tatălui, a început a crește, ș'a crește, om bun, ș'a crește! Și așa, s'a îngroșat hăt și s'a lătit.

Trezindu-se Aghiuță și văzând o istorie ca asta—ciuda lui! Că, ce zice? Pe Dumnezeu l'a ajuns capu' să iscodească o așa treabă, și pe mine, nu? Și, haide, se pornește el cu ciudă împotriva pământului. Că turțița cea îngroșată și lătită, pământu' nostru s'a făcut. Și, cum vă spun, iea necuratu' un ciocan în mână și prinde-a trânti țigănește în pământ. Ș'atâta a pălit cu muchea ciocanului în pământu' lui Dumnezeu, c'a rămas bietu' pământ bortit, cum îl vedeți, nu neted și drept, ca o față de masă, cum era la începutul începutului.

Ș'a tot crescut pământul și n'a mai avut ce-i face Aghiuță. Atâta doar că duce'n spinare bietul pământ și azi dealurile și văile și ponoarele, cari au eșit din ciocăniturile răutăciosului Aghiuță.

De la M. Nișescu—Iași.

D. Furtună.

83.—Cuza.

Cuza, avea obiceiul să se îmbrace cu sarică și opinci, și bea și jucă cu țaranii. Și numai când auzea că unul vorbește rău de Domn, numai își desfăcea peptul arătându-și decorățiile.

Cică umblând prin țară, a voit să stea într'o noapte la o mănăstire. Se duce la poartă, bate cu ciocanul și vine un călugăr: —Ce-i bade? —Ce să fie părințele, ia sunt un drumeț și aș voi să stau peste noapte la Sf. Mănăstire.

Se duce călugărul și-i spune egumenului, care nu-l primește. Și doar cică poroncise Cuza ca mănăstirile să fie sălașul drumeților săraci—căci mănăstirile atunci aveau avere, nu șagă—„pășteau bivolițele ca oile“.

A doua zi, numai ce se vestește la mănăstirea cea cu pricina, că vine Cuza, vine Cuza! Pregătiri peste pregătiri, covoare: pe jos, mese întinse, mă rog ca la venirea Domnului!

Vine Cuza și cere cheile de la casa cu bani. Starițul o sfecli. I le dă. Cuza pune stampila pe casa cu bani. Cere cheile de la camară. Aici erau bogății și averi, mâncăruri, rachiuri, care mai de care mai deosebite, blănuri, mă rog, aici era avere strânsă, căci pe atunci mănăstirile aveau moșii foarte bogate și multe. Pune și aici stampila domnească, ia cheile și de la pimniță și dă ordin ca toți Grecii călugări să se ducă din țară; și le luă și moșiile. Și iaca așa fel de om era Cuza!

[După spusele mamei]

84. — **Alexandru Machedon.**

Ci-că, era în armata lui Alexandru Machedon un om, care sămăna leit cu dânsul și-l chema și Alexandru. Da' era fricos de n'avea pereche. Când dădea vre-o bătălie Alexandru Machedon, el fugea. Și Alexandru Machedon l'a prins și l'a omorît, să nu creadă lumea că e el cel ce fuge.

*De la Elița V. Nicolau.
Jorâști—Covurlui.*

Petru Gh. Savin.

85. — **Cât umblă un copil de un an, pe zi.**

Unui moșneag îi murise baba. Neavând cine-l îngrijii și spălă, își pu-se în gând să se însoare. Se duse la pețit, la un gospodar, care avea de măritat o fată mare.

În vremile vechi, fetele istețe, cari se măritau, puneau și ele mirilor anume condiții de măritiș. Fata din povestea asta, nu se supără c'o cercat'o pentru măritiș și un moșneag. Ea spuse că merge după el, dacă-i lasă cu limbă de moarte toată averea ei și dacă a umblă pe unde și cât umblă un copil de un an. Moșneagul se prinse. Fata era tare gospodină și frumoasă. Nunta se făcu.

În întâia zi de căsătorie, fata dă pe moșneag pe mâna unui copil de un an al unei surori a ei. Băetul eră vioi și isteț. Moșneagul se *tă-bârci* după el pe sub masă, pe sub pat, prin unghere, pe după poboace și pe după fel de fel de *ciuveie*.... și cătră sară căzù jos de tru-dă, și muri.

Fata rămasă cu bogăția, și după un an se mărită din nou, iar pe moșneag l-o înmormântat tare frumos și l-o bocit de huiă satul !.

Aușită de la soacră-mea, Ana N. Cărlănescu.

M. Lupescu.

DE-ALÉ COPIILOR.

86. — *Mălai, mălăiașul meu,
Ce te-ai supărat așa rău ?
Că'n untură nu te-am 'nmuiat,
În lapte nu te-am dumicit ;
Ci te-am mâncat curat,
Luminat,*

*Cum Dumnezeu te-a lăsat.
De te-oiu mai prinde-odată'n
Îmână*

*Ți-oiu mai linge și făina !...
Din Hălăngești-Zăicoiu-Doljiu.*

87. — *Cinci în cer,
Cinci pe pământ,
Cinci în troaca țigănească ;
Pe toți țiganii să-i trăsnească,
Cu foc și cu cătran,
De la Mărin Pătran,
Să nu mai rămâie picior de țigan!*

88. — *De la toate câte-o fără,
Să-i facem popii căciulă ;
De la toate câte-un floc,
Să-i facem popii cojoc ;*

*De la toate câte-un fir,
Să-i făcem popii peșchir.*

89. — *Unerogu',
Piciorogu',
Veverița,
Dèderița,
Cârstei,
Împòdobei,
Cleanțai,
Sula,
Beleașca,
Dropu',
Cleanțo,
Ia-ți-o!*

90. — *Ochia (=1),
Dòchia (=2),
Sâlcina (=3),
Pârcina (=4),
Lògodari (=5),
Pescari (=6),
Cinderiș (=7),
Bèceriș (=8),
Brabèți (=9),
Sâicotetș (=10),*

No. 87—90. Din *Boureni-Dlojiu*.

Nec. J. Dumitrașcu.

91. — *Uniele,
Dodiele,
Cărăiele,
Cărămizi,
Birichizi,
Soolom,
Sodolom,
Samișcaș,
Toporaș,
Dutcă.*

92. — *Unel,
Dodel,
Tredel,
Patradel,
Țâncăr,
Vâncăr,*

*Olin,
Podasâm,
Goglezi,
Găitan.*

93. — *Unimina
Doichimina,
Sarcim,
Parcim,
Logodar,
Pescar,
Dorobete,
Țâști—
— Cotete
Ranc.*

Ștefănești-Vâlcea.

Șh. Fira.

94. — *Uniele, dodiele,
Caraele, caracaș,
Tae popa epuraș ;
După moara Hâncului,
Vine fata Turcului,
C'un cojoc de motoc ;
Dă în vale, dă în deal,
Tu ești cal ;
Dă în deal, dă în vale,
Tu ești floare.*

95. — *O ! șopârlă călătoare !
Ce mă'ntrebi de sărbătoare ?
Ce e azi, ce e mâni,
Ce e'n ziua de Ispas !
Să tăem un câne gras,
Să luăm unturile,
Să ungem șopârlele,
Clanț ! Dorobanț !*

96. — *Eni, meni,
Cling, clang,
Ozo, pozo, pacativ,
Aer, vaer, vig.*

De la copilașii Cristofor și Eufrosina G. Antonescu.

Ț. Popovici.

DATINE ȘI CREDINȚE

431.— *La slujba nunții.* La „Isaia dăntuște“, mirele și mireasa sărută sf. evanghelie și sf. cruce, la fiecare încujur în jurul mesii.

Când se iau cununile din capul mirelui și miresii, aceștia nu pun capul pe palme și palmele pe sf. cruce și sf. evanghelie, ci preotul și nunii le iau de-a dreptul din cap.

Pentru nuni și miri se pune de fiecare câte o feliuță de pâne într'un pahar de vin, din care gustă, fiecare din câte o felie, atât mirii cât și nunii.

Când se apropie citirea troparelor Sfântului ales ca patron al tinerilor, nunii duc pe miri de-i așează în strane, și le dă lumânările în mână.

La sfârșit, se face mare cinstire și hiritisire în biserică. ¹

*Văzute și auzite în această vară
intr'un sat din ținutul Vasluiului.*

Tudor Pamfile.

432.— Femeile în truda nașterii își asvârl din degete inelele, din urechi cerceii, se dezbumb de pe la mâneci și de la gât, ca să li să desfacă toate încheieturile. Altele merg mai departe : și despletesc coadele de pe cap, doar o naște mai ușor !

433.— Femeia care va plânge la durerile primei faceri, o să plângă la toți copiii ce va mai face.

434.— Dacă greutățile facerei nu încetează, se duce una din femei și dă cu piciorul de mai multe ori în pragul ușei—cer iertare de la animale—ca, adică, suferinda o fi chinuit vr'o măță, sau vr'un animal încreunat și ar fi luat blestem de la acela !

435.— La 3 seri după naștere vin ursitorile copilului. Pentru a ursi bine, se pune pe o masă, sau la capul copilului, pâne, sare, vin și bani mulți, pe cari le învește c'un șervet. Ursitorile vin, ursesc viitorul copilului și dacă găsesc acestea toate, cică'l urează bine.

Pr. J. C. Beldie.

436.— *Spiridușul.* De mai multe ori se aude prin unele locuri, că cutare ori cutare a ghicit, că are spiridușul. Specialitatea aceasta se dă mai mult țigăncilor bobărese. Când se duce cineva să ghicească, de multe ori, bobăreasa înemerește din zece, una, și pe urmă gata... că are spiriduș și mai multe nu (!) Se spune că spiridușul se capătă astfel: Se ia oul cel dintâiu de la o puică neagră, care se ouă pentru prima oară. Acest ou se clocește timp de șase săptămâni, la subțioară. După a-

¹ După câte știu, unele din aceste datine sunt protivnice tipicului dela muntă și ca atare sunt contra dogmelor. Păr. Ec. Antonovici, aflând acestea, credem că va lucra pentru oborșirea lor, căci are mijloacele la îndemână.

ceste șase săptămâni, iasă din ou puiul, care este *ucigă-l toaca*, și care se pune în serviciul celui ce l-a clocit.

Pe seama spiridușului se face multe: Ba zice că încheagă apele, ba că omoară orice, numai să puie mâna pe ele, și multe altele.

Din Ștefănești-Vâlcea, din aușite de pe la alții,

Gh. Fira.

437.— Dacă primăvara vede cineva mai întâi miel negru, apoi toată vara îl vor mânca puricii; iar dacă vede miel alb, îl vor mânca păduchii.

438.— Dacă fumul de la hogiag se ridică drept în sus, în curând se va face vreme bună.

439.— Când te mânâncă pielea pe corp, ai să iei o batae de la cineva.

440.— Când cântă cocoșul în prag, îți vor veni musafiri în casă.

441.— Când se varsă piperul din solniță, se va întâmpla sfadă în casă.

442.— Ca să nu mânânce uliul păsările din ogradă, se pune în treuca din care beu păsările apă, o potcoavă de găsit.

Timișești-Neamș.

Gr. Vasiliu.

443.— Când se scaldă găștele așa pe pământ, fără să aibă apă, are să ploaie.

444.— Când vezi fulgerând întâi, să te freci cu țărână la ochi, că n'o să te mai doară ochii.

445.— Când auzi tunând întâi, să te lovești cu un fier peste cap, că dacă te-o apucă vre-o ploaie cu piatră, n'o să-ți poată face nimica.

Vârlezi-Covurlui.

Joan N. Vârlezeanu.

446.— Dacă spui cimilituri ziua, și se rup hainele.

447.— Ca să nu mânânce uliul găinele, se pune o potcoavă găsită pe drum în fundul cuptorului, sau o pană într'o bortă a lăiței

Vicovul de sus (Bucovina).

P. Gârstean.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

108.— De roșată.

*A plecat X., curat, luminat,
Și la mijloc de cale,
L'a găsit roșata,
Prin pocitură,
Prin săgಿತatură,
Prin orbalf.
Și nu te caină,*

*Nu te tângul,
Eu cu miere te-oi îndulci,
Cu acu' te-oiu împunge,
Ș'a pârlî te-oiu pârlî,
Pârjol și-oiu da,
Și rădăcina și-a secă.
Și cu mâna și-oiu luă.*

*Din creerii capului,
Din auzul urechilor,
Din melşul ochilor,*

*Din toate ciolănelele,
Din toate 'ncheeturelele
Şi din tot trupu' lui.*

(Se descântă de 3 ori pe zi, având în mână un *ac* cu care împunge şi învârteşte în miere, iar mai pe urmă îl şterge de buzele bolnavului).

Aužite de la bătrâna Ileana, a răposatului Ioan Buhuş, din mahalaua Cotu-Negru, din Bârlad. N. J. Antonovici.

109.— Pentru junghiu.

Junghiul la copiii ai mici, cari nu ştiu să spună unde-i ţine, se caută în chipul următor:

Se aşează copilul despuiat, pe burtă. Apoi se ia de la un ou, numai gălbenuşul şi-l plimbă pe spate, în toate direcţiunile, pân' s'o sparge. Dacă nu s'a spart pe spate, se aşază copilul acum cu faţa în sus şi i-l plimbă şi pe piept şi pân-tece, pân' s'o sparge gălbenuşul.

Unde s'a spart gălbenuşul, acolo e junghiul. Odată găsit, îl scui pă de trei ori, pentru ca să fugă de unde a venit. Pe urmă îi pune peste junghiu o foaie de tutun, stropită cu rachiul de drojde şi unsă cu miere. Alte-ori se pune peste junghiu o piele (blană) de iepure, stropită tot cu rachiul, sau, se unge junghiul, cu untură de iepure.

Apoi se descântă de junghiu, în apă, ori în rachiul, cu cuţitul, cu un fus, ori cu foarfecile, iar după descântec se înfig acestea — ori cari ar fi — în pământ, lângă picioru' patului, pentru ca junghiul să se ducă în pământ.

Cu apa sau cu rachiul se udă acolo la junghiu, după ce mai întâiu a băut; iar drojdiile (rămăşiţile) se aruncă pe un câine, ca să se ducă junghiul la el.

Goleştii-Badei, Muscel.

D. Mihalache.

CÂNTECE.

545. — *Foaie verde iarbă grasă,
Nevasta care-i frumoasă,
Nu-i păcat s'o iei acasă;
Că-i frumoasă ca şi luna,
Şi iubeşte ca nebuna.
Şi-i frumoasă ca un soare,
Şi iubeşte pân'ce moare.
Nevasta care-i urită,
Nu-i pacat s'o dai de râpă,
Mânca-u-ar măsă'mpufită,*

*Da' la ce-o făcut'o hădă. ?
Şăde tot posomorită.
Hainele pe trup nu i vin,
Oglinda-i pune venin,
Ziua doarme din picioare,
Noaptea zace de lungoare,
Ba' o crucea rea putoare.
Blastamatu-i cel ce-o are,
Ş-o mai ţine de mâncare.*

546. — *Copila câtu-i de mică,
Bate-o și-o pune la furcă,
Că dac'a crește mai mare,
Asvârle furca'n carare.*

Jud. Suceava.

Serafim Jonescu.

547. — *De când șad pe sub păreți.
O trecut un miez de miez ;
De când șad la cheotoare,
O trecut o lumânare,
Șam văzut că tu nu vii,
Șam lăsat și eu pustii.*

548. — *Merge dracu' pe părău,
Calare pe-un ciucălău,
Oamini gândè că-s eu.
Merge dracu' pe carare,
Și sta oamini-a mirare,
Că el tot merge calare.*

*Culese de d na Eughenia Cucuruș,
din Budeniș-Bucovina, comunicată de
V. Iliuc.*

549. — *Foaie verde de bujor,
Din pricina unui dor,
Nici noaptea nu pot să dorm.
Toată noaptea mă gândesc,
Cum să fac, să te iubesc ;
Că iubitul-i lucru mare....
Nu-ți dă stare la mâncare.*

550. — *Foaie verde de-o lealea,
Dar-ar Dumnezeu să dea,
Să ningă și să se ia,
In bătătur' la Dină¹,
Să fac urmă cu gheată,
Cu ghiată și cu cismă,
C-ai-a mi-a fript inimă ;
Inimă și plămâni....
Dino, mâncate-ar câni,
Tu mă'nvățași a iubi,
La neveste cu copii.*

*Cât oi fi, cât oi trăi,
Fată mare n'oi iubi ;
Fata mare se mărită,
Rămâi cu inima friptă.
Ș'o face altu' ceva,
Ș'o cădea'n spinarea mea
Mai bine de-o nevastă,
Tinerea și frumusea,
Că de m'o prinde cu ea,
Oi da gloabă, ș'oi scăpa,
Oi da gloabă zece lei,
Și ștrafu'² cin(cu) zăci și trei.
Să plătească dumneaei,
Că m'o prins pe patul ei.
De la M. Vasilescu, Mihăița-Doljiu.
Șt. Șt. Țuțescu.*

551. — *Foaie verde lozioară,
Măriucă, Mărioară,
Cu rochița roșioară,
Cu pestelca foc și pară,
Mută-ți divănașu-afară,
Afară supt un agud,
Când oi trece să te-aud,
Să te pup, să te sărut !
— Măi bădică, eu mă tem :
Tu vii—și doar nu te chem....
— Măriucă făr' de minte,
Zi mă-tii să te mărite !
— Insoară-te dumneata,
Să văd pe cine-i lua....
De-i lua una ca mine,
Dumnezeu să-ți deie zile ;
De-i lua-o mai frumoasă,
Dumnezeu să-ți facă casă,
De-i lua-o grozăvioară (?),
Dumnezeu să-ți-o omoare,
Să mă fac o vrăbioară,
Și să-i gust din colivioară.
Să-i fie fărna ușoară,
Ca o pietricea de moară....*

*De la d-ra Varvara Alexandrescu,
invățătoare la Ierbiceni, jud. Iași).*

D. Gr. Furtună.

¹ Var.: Mândră, pe unele locuri.

² Amendă.

552. — *Frunză verde foi de nucă,*
Când pe uliță m'apucă,
Toți dușmanii cată crunt,
Nuș'ce dracul le-am făcut,
Parcă sunt cu peri de lup.
Eu m'am dus și la Focșani,
Și pe-acolo, mai dușmani.
Se țin dușmanii de mine,
Ca lâna de mărăcine,
Mânca-i-ar vermi și câinii,
Și dalacul beșicat,
Să nu-și mai găsească leac.

553. — *Frunză verde mărăcine,*
N'o fi creștinaș pe lume,
Să pătimească ca mine.
Patima ce pătimesc,
Și truda ce mă trudesc,
N'am cui să mă jeluesc.
Jelui-m'ași munților,
De dorul părinților;
Jelui-m'ași brazilor,
Tot de dorul fraților,
Codru-mi este crăcănos,
Putrezește iarna jos.

Călinești-Teleorman.

Radu G. Ciupitu.

554. — *Foaie verde merișor,*
Un'te duci tu, Ghișișor?
 — *La București să mă'nsor.*
Aici fetele nu vor,
M'o simșit că sunt dator,
De când am fost preceptor¹
Cu-atâta mă știu dator:
C'o rublă și cu doi poli,
Numai la doi negustori.

555. — *Foaie verde razachie,*
Cine trece sus prin vie?
 — *Ghișișor cu pălărie.*
Pălăria vișinie,

¹ *Perceptor.*

Cu cordică de mătasă,
De trei copilițe-aleasă,
De la el gândul nu-ți iasă.
Il poștește-Anița'n casă,
C'o găină, friptă, grasă,
Pe afară rumenită,
Ș'n năuntru otrăvită!

Aușite de la Dumitru Vișan, din
Bogdana-Tutova.

J. G. Ciorescu.

556. — *Măi Vasile, gura ta,*
Făcută de Sâmbăta,
Când ai vinde-o, eu ți-ași da,
Șese boi și casa mea.

557. — *Nevastă, bărbatul tău,*
Samănă cu calul meu,
Calul meu când îi flămând,
Pleacă capul în pământ.
Calul meu când îi sătul,
Merge pe drumuri fudul.

558. — *Cine trece pe prundar,*
Domnicuța cu cheptar,
Doamne bine îi se șede,
Părul ei, mătasa verde.

Bucovina.

V. Ungurean.

559. — *Bădița cu păr negruș,*
De trei ori mi-a fost drăguș,
Dar acuma de vre-o lună,
S'a mâniat de-o minciună.
Cine-a făcut vorbele,
Să umble cu torbele,
Aibă pasul racului,
Și gândul gândacului.

560. — *Cucule cu pene multe,*
Nu cânta numai la munte.
I'an scobori la noi la țară,
Și-ți sborșește penele,
Ca mândra sprincenele,
Și-ți sborșește codiță,
Ca și mândra rochiță.

De la Ecaterina Nisioiu, C.-Lung,
Bucovina. G. M. Sadoveanul.

561.— *Cât îi Cernadia mare,
Dragoste în ea nu are,
Dar Novacii mititzi,
A'mpuiat dragostea'n ei.*

562.— *Și te sucă pe sub mână,
Dacă știi că ești română,
Dar de-ai fi de altă lege,
Pe sub mâna mea n'ai trece.*

*Sucă-mi-te suveicuță,
Dacă știi că-mi ești mândruță,
Sucă-mi-te suveichea,
Dacă știi că'mi ești a mea.*

*Și te sucă 'ntr'un picior,
De știi toarce la fuior.*

*Și te sucă într'amândouă,
De știi țese pânză nouă.*

Novaci-Gorj. *N. N. Țapu.*

563.— *Frunză verde de măr dulce.*

*De-ar fi Moldova la cruce,
De trei ori pe zi m'ași duce.*

*Dar Moldova-i mai departe,
Nu pot trece făr' de carte.*

*Căci mi-i drumul prin oraș,
Și mă'ntreabă de răvaș.*

Doi mă'ntreabă,

Doi mă leagă,

Doi îmi dau cu sgiciurile,

Și-mi trag cu răscrucile.

Doi mă leagă cot la cot,

Și-mi dau Prutul să-l înot.

Prutule apă vioară,

Fă-te tu neagră cerneală,

Și mă scoate la mal iară,

Să mă văd în a mea țară.

Că de când m'am depărtat,

Multă lume am îmblat,

Multe lacrimi am vărsat,

De-am făcut fântâna'n sat.

Fântâna cu cincisvoars,

Cine-a bea din ea să moară.

Două bune, trei amare,

Să beie dușmanii mei,

Să crape inima'n ei.

Să beie dușmancele,

Să le crăpe rânzele,

Că nu-și păzesc casele,

Cî'mi păzesc fereștile.

Aușit de la N. Turtureanu, Pătrăuș,

Bucovina.

J. Ōuciu.

564.— *Foaie verde ș'o răsura,*

Am un pom în bătatură.

L'ași tăia și nu mă'ndur,

Are ramuri împrejur.

L'aș tăia să-l vâr în tindă,

Ramurile-ajung în grindă,

L'aș tăia să-l vâr în casă,

Ramurile nu mă lasă.

265.— *De cât la salahorie,*

Mai bine la noi în vie,

La stejarul cel umbros,

Șede llenuța jos,

Șede se umbrește,

De un dor se tânguește,

Și strigă la vânători:

„Impușcați-mă să mor.

Pentr'un câne pentr'un pui,

Numele nu vreau să-l spui.

Și l'ași spune da-i cu foc,

Urnește piatra din loc.”

Florești-Tutova

Virginia Staș.

566.— *Cântă-un cuc ș'o păsărea,*

Intr'un glas cu mândra mea,

Cânte cucul cât de tare,

Glasul mândrei nu-l mai are.

Cânte cucul cât de bine,

Glasul puicei nu-i la nime.

567.— *Holercuță, draga mea,*

Pus-am gând că nu te-oi bea;

Dar văzând pe alții bând,

Că m'am pus și eu la rând.

568.— *Stă mândra și se gândește,
De ce codru'ngălbinește?
Codru'ngălbine de ploii,
Voinic tânăr de nevoi!
Straja-Bucovina. Ar. Tomiac.*

569.— *Când aud cucul cântând,
Și mierluța șuerând,
Nu mă simt om pe pământ,
Nici nu mai știu unde sânt!*

570.— *Cântă cuce, limba-ți pice,
Inima mi se despice,
De durere și de dor,
Și de dragul mândrelor.*

571.— *Cântă cuce numai mie,
Ca pân'l'anu', cine știe?
Poate trăesc... poate mor...
Vezi, omul că-i trecător!*

*Aușit de la colegul meu, Vasile
Danilescu, de la Farcașa Suceava.*

J. O. Zugaru.

572.— *Pe munții cu rouă,
Este-o casă noadă:
Cu ferești la soare,
Cu ușile 'n vale,
Cu stâlpii de tisă.
Acolo-i șezătoare,
De fete, ficioare.*

*Fetele n'o fost ficioare.
Cu stâlpii de tisă,
Vădu-mi-o aprinsă.*

*De la Maranda Busuioi.
Nemțșor-Neamț Al. Moisei.*

573.— *Foaie verde trei spanace,
Dragă mi-a fost calea'n coace,
Și n'am pentru cine-o face;
Că cu cine mi-am avut,
S'a dus și n'a mai venit.
L'a 'nghișit negrul pământ.
Pământ, făce-te-ai tind,
Multa lume întra'n tine,*

*Și tânără și bătrând.
Și mai am două trei zile,
Și-o să mă iei și pe mine!
Pământ, făce-te-ai os,
Cum înghiși omul frumos!
Foaie verde matostat,
Cine mi-a fost mie drag,
Mi-a pus patul la pământ,
Și capul la răsărit,
De-atunci nu l'am mai văzut.*

*Cules în vacanța Paștelui, 1905, de
la vârul Florică C. Costăchescu, din
com. Voicesti, jud. Valcea.*

Jon N. Popescu.

574.— *Frunză verde iarba verde,
Cine vede și nu crede,
N'ar mai calca iarba verde,
Cine vede și nu crede.*

575.— *Cine-a zice că mi-i bine,
Mute-și casa lângă mine,
S'ajungă zile ca mine,
Și mai rele de cât mine.*

576.— *Cine-a zice că mi-i rău,
Să-l ferească D-zeu,
De năduhul ce-l trag eu.
Schitul Duca, Vastuiu.*

J. N. Vârlezanu.

577.— *Și fusei pe-o vale ră.
Mă 'ntalnii c'o femeia:
— Ia băiete fata mea
Că-ți dau șase boi, cu ea...
— Sa'mi dai șase, sa'mi dai opt,
Fata ta n'o iau de loc,
Sa'mi dai șase și cu șase,
Fata ta n'o bag în casa...
Cântă cucul pe puiete,
Fata ta doarme 'n unghete;
Cântă cucul la Goroi,¹
Fata ta doarme 'n gunoi!...*

*(Din Obislay-Vâlcea).
Confruntă cu No 426.*

Nic. J. Dumitrașcu.

¹ *Pe-un vârș de deal în pădurice
Este lângă satul Obislay.*

O SAMĂ DE CUVINTE.

666 - 723

Bârzoî (a) = a necăji.*Boantă* = bătae, burzuluială, *bontăneala*.*Bonci* (a) = a izbucni. Boncește de nădejde câmpul.*Dugi* = toane. Mă găsești azi în dugi buni, da' te-ași lucra-te eu....*Formă* = pitărie, brutărie.*Hăchițe* = nod în papură. Cată hachițe.*Hâj* = șură.*Hâlpi* (a se) = a se *poligni*, a se lăsa la pământ, mai ales cerealele.*Harcea-parcea* = iama, răs, cheltuială nesocotită.*Idenie* = încercare. L'a pus împăratul la idenie....*Jolteală* = gălbănări. Buruene, cari, ferte, dau boială galbenă.*Mânăstireni-Botoșani*.*D. Gr. Furtună**Bètnic* = bătrân, mai trecut cu vârsta - în senz comparativ. Ori cum, dar Toader îi mai *bètnic* ca mine!*Carangiu* = îndărătnic. Iaca, părinte, mi-i băetul tare *carangiu*, nu mănâncă de cât pâne!*Chișav* = îndărătnic în neam și rudă. Da, așa i el din neamul lui, chișav.*Chiznovăt* = poznaș. Da, chiznovat mai ești. Se zice unuia care face comicării de rîd ceilaiți.*Chică* = coadă = plete. Strângeți, lele, chica, că ți-o tae Ghica. Strângeți, lele, pletele, că te ciudesc fetele!*Pr. J. G. Beldie.**Poponeș* = drept, în picioare.*Impopoșat* = gătit, îmbrăcat de sărbătoare.*Ghimiciu* = *ghibirdic*.*Miciu* = muc de lumânare, ori de lampă.*Toaipă* = se zice la o secure mică.*Toaipă* = se zice și la o femeie proastă.*A bălăbăni* = a lupta fără rezultat imediat.*Hargalic* = *buracla*, amestecătură de ceva.*Lostopane* = bucăți mari, rupte din lemn, din vre-un mal de pământ.*Cioplăși* = La munte, ca să se poată ști hotarul între pădurea unuia și altuia, se face în coajă o tăietură cu toporul. De și crește coajă peste tăietură, rămâne un semn. Copacii cu semnele aceste se zic cioplăși.*Copcă* = fugă, galop. Am mers dar, la copcă.

S'o dus pe copcă = s'o dus dracului, amî perdut.

Rătăcăni = văgăuni, văi.

Nemșior-Neamș.

Al. Moisei.

L'am pus cu botul pe labe = l'am răpus, făcut de rușine.

Umblă *harhagiaua* = fără nici o ocupație.

" *nearat, nesămânat* = fără nici un folos.

Luat (ales) *pe sub sprinceană* = pe ascuns.

Cioara nu calcă pe urma vulturului = copilul nu samănă în apucături cu tatăl său.

Se lasă pe tânjală = se lasă greu, amănă lucrul de azi pe mâni.

Nu se arată în toți boii = omul e separat și-i stă totul înourat sub zarea ochilor.

Are două dramuri sub căciulă = are judecata, chibzuială, scaun la cap.

Pică din cer,

Pica (câdea) cerul pe dânsul } supărat, la culme.

Trăsnit cu leuca = nechibzuit, nebăgător de samă, cam zăpăcit, care face lucrurile la întâmplare și repede.

A făcut-o fiartă

A " *bună* } rea, nepotrivită.

Mi-a venit apa la moară = mi-a venit rîndul să faci un lucru, pentru care am luptat mult, am câștigat.

Jorăști-Covurlui.

J. O. Zugravu

Îi ții șanțu', îi dai nas = îi faci voia, îi întri în voe.

Mi-i de șanț = Mii de mirare.

De dârvală = lucru care nu se poate întrebuița, a rămas de dârvală; de nimic.

A lua cu hapca, cu rostopala = pe nedrept și cu repezeală.

Polog = mănunchiurile de grâu, secară, orz etc., care le strînge la un loc și face snopul; iar pe lângă Prut, pe la com. Oancea, *polog* în-samnă un fel de cort, pe care, când se culcă vara afară, locuitorii și-l așează deasupra, pentru a se păzi de țăntari.

Sdrahon = om, mare, voinic și făcut bine la trup.

Gloabă = se zice și cailor și mai în-samnă și dare, bir (vezi Creangă : Și așa, a dat tata gloabă pentru mine).

Se face lipcă = se lingusește.

Bălii = burueni multe și dese ¹.

Culese din Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

¹ *Rugăm pe cei ce ne trimit vorbe rari, să însemneze vocala sau distongul pe care graiul le accentuează. D. p. nu sdrakon, ci sdrakhon; dacă acest accent cade pe A sau Ă, I, acestea să se sublinieze, de p. nu bălii, ci bĂlii. (Red.)*

GLUME, JITII, TAFLALE

104. — S'a făcut tortul călți.

Un om avea o femeie leneșă, mama focului — Bărbatul o muștră că toate femeile torc, țesă și numai ea șade cât e ziua de mare și spune la taflale.

Ea spuse bărbatului că e mai harnică ca toate, căci a făcut ce a făcut și a gătit de tors toate fuioarele — Omul spre a se încredința, hotărî, că într'o zi o să-i numere toate fusele toarse.

În ziua hotărîită, aduse pe moașă¹ și pe când bărbatul nu eră acasă, o sui în pod.

Cum veni omul, nici una, nici două, să numere fusele.

Femeea cum pregătise totul de pîcâlit pe bărbat, după sfatul moașii, acum în pod, primi bucuroasă. — Spuse că toate fusile sunt în pod — că ea să sue să le arate omului, care stă pe scară la gura podului, să numere. Femeia luă singurul fus tors ce avea, îl arată omului apoi îl da de cea altă parte a podului; baba din pod luă fusul, îl întorcea înapoi, în mâna femeii, care îl arată din nou tot pe acela, singurul fus ce avea.

Omul — deștept ca oaea — după ce se sătură de numărat pe același fus zise: Bravo femeie acum văd că ai dreptate. Vine vremea la *copt* —, *fiert tortul* — Greu de tot; dar moașa găsi și aici leacul.

Când se hotărî să fiarbă tortul, vine și ea, se preface că plînge. Of-tînd și grăind că a pîțit o poznă.

Omul, văzînd-o, îi zise să spună peste ce pîțanie a dat.

— Ce să fie, mamă, am dat preste o întîmplare chiar eri. — Am pus tortul la copt și plodul de nepot, Ionică a fine-mii Marandei, n'a băgat de samă, a scăpat de a trecut cioară preste casă și s'a făcut tortul călți!! — Și am venit într'un suflet la *hina* Iliana, că am auzit că azi o să-l fiarbă și ea; se nu pață ca mine“.

Dacă-i vorba așa, moașă, am să păzesc eu, zise omu'. — Te rog și pe d-ta, stai și ajută femeii și nu ți-o fi degiaba. — Așeză după obicei; dar în loc de fuse toarse, pune fuioare și deasupra, singurul fus ce avea tors.

Pe barbat îl așază în fața casei, unde bătea soarele mai tare. Să stea de pază, să nu treacă vre o cioară preste casă; iar ele încep a fierbe și a turnă leșie clocotită în găletarul cu călții. — Fierbe ziua întăi. Omul stă și noapte și zi cu ochii sticliți să nu treacă vre-o cioară prese casă. — Adoua zi, pe când era foc de soare, bietul oim fiind doborît de trudă și căldură, adormi.

¹ *Moașele la țară sunt femei (babe) fără diplomă, care asistă la facere. Ele sunt creșute că închiagă apa.*

N'apucă bine să doarmă și femeea și baba, aleargă la el plângând și văitându-se, că li s'a făcut tortul călți.

Ce să facă, vai de ea, că o mulțime de muncă, atâtea amar de fuse s'au făcut călți...

Bietul om știind că l-a furat somnul, și că desigur a trecut vre o cioară preste casă și văzând că femeea și hârca de babă plâng, nu șagă, a început a o mângâea zicându-i : Las' femeie, nu mai plânge, păcat de muncă, dar ce să facem. Îi toarce alta la anul și pace bună. Las' nu te mai boci pentru un fleac ! După ce au plecat, s'au pus femeea și moașa pe chef, că au scăpat de bocluc!

Auzită de la tatăl meu, din Corod-Tecuciu.

N. Bradea.

105. — Așa-i, de zăpăcești pe țigan!...

— Măi spune de unde-s plăcintele, câ... câ... câ vezi stele verzi.

— Ho... nu capitani don pușca—vă încep la spus din capăt :

Hacu... m'a tățicit batutul, s'am drumuit pă un plecat. Hâ... numai mă boeresc c'un întâlnit, și mi-a boerit zisul :

— Hund'tà băești tu măi dusule ?

— Hapoi... m'am drumuit pă un plecat.

— Mai nu tă ciobanești tu la mine ?

— Ba ma ciobanesc boeriture—zic heu.

— Hatunci, trăsui la suit.

— M'am trăsuit la suit, și m'am ogradit la dat jos. Hacolo... am lem-nărit vr-o trai taiat—le-am brațuit la pus, s'am inamaligit un făcuta. Hapoi... să vezi—ham traistit-o la pus, și m'am caprit cu paduritele la dus. Hatunci, un lupuit venita, ș'un caprit mîncata. Heu... ham securita repede luata, s'am bastonit tăiata—am spariet la fugit—și m'am bordeit la un nimerit.

Hacolo... Hof D-ne... plăcint... Hacolo plăcintea o fumeie vr-o câte-va făcute.

Hapoi... le-a cuptorit la pus.

Heu... hâ... Heu m'am cuptorit pă lângă dus... hâ... și placintii vr-o trai trase, și le-am sinuit la pus.

Ș'a fumeit venita, s'a corciovit luata—și-așa de rău m'a corciovit—dă vr-o trai bolite am zilit—ș'acum și la trăiți s'a căpitănit—și-o venit și... hâ... h.... jaluit... hâ...

*Auzită de la flăcăul Găvan Ion,
Ciurești-Tutova*

Var. No. 85

Gh. V. Șușnea

CRONICA

* N. Iorga, *Balada populară românească, origina și ciclurile ei* (partea III din *Cursurile de vară din Vălenii de munte* (1909). *Dacă doina-i menită să stâmpere o anumită stare sufletească, și ohiuitura să încâlzească mai mult pe jucător, să piște în dreapta și'n stânga, baladă, —noi o numim cântec bătrânesc—, trebuia să fie scornită și ea dintr'un interes. Cântec lung, povestitor, nu se poate întinde la nesfârșit adesea, ca o poveste, pentru a face petrecere ascultătorilor; cântec lung nu se poate cânta pe melodiile trăgănate, cu repezirile de versuri ale cântecelor obișnuite. Balada a fost menită recitării melodice. Prilejul eră un ospăț domnesc,—adevereață mărturia istorică,—aupă o biruință, la o țî mare și'n alte dăți.*

O părere, că multe din legendele trecutului românesc au avut înfățișare de balade, și dintre acestea, de pildă, cronicarul Niculce și-a întocmit în proză cea „seamă de cuvinte“.

Ceasul de pieire al baladilor sosește cu sfârșitul veacului XVIII, când ceremonialul de curți nu le mai pomenește,—adăugăm: se va fi continuat la curțile boierești Cu balada, se încep culegerile cântecelor populare și cel dintâi care a avut ceva în mână la noi, ar fi fost Asachi, luate de la sârbul Vuc Caragici (O spune Asachi după ce văzuse sporul lui Russo; dar având la îndemână Albina, de ce nu publicasă nimic din ele ?)

Urmează apoi clasarea lor, în cicluri.

Acestea sunt ideile cuprinse în pomenita lucrare, care, pe lângă rostul științific ce-l înfățișează, mai are darul de a fi și o prea plăcută citire, pentru cei ce știu ceti și au atât de multă vreme, că se pot opri și la astfel de lucruri.

* *Volumul de Literatură populară românească a D-lui N. Păsculescu, scos la Academie, este cea mai nouă și cea mai însemnată culegere a anului din urmă. Aproape toate felurile de lit. pop. în versuri, din multe județe, sunt bine reprezentate: 90 colinde, plugușoare, Vasâlca, Sorcoavă ș. a.; 6 cântece de nuntă, 759 gâcitori, 252 poverbe și zicători, 56 vrâji și descântece și 61 balade felurite. Culegerea se încheie cu un indiciu de nume proprii, un glasar și 30 melodii notate de d. Gh. Matei. Culegătorului i se cuvine toată lauda și are drept la toată fata.*

* *Sezătoarea, coala 7-8 urmează cu Povești, Povești despre Păoală, Bocete (Al. Vasiliu) și anecdote despre Țigani.*

* *În Fluorașul, 13-14. o povestire de d. D. Mihaleohe despre Gaiță și Turturică.*

* *Cine-și va procura lucrarea Industria oasnoă la Români, este rugat să-și facă următoarele îndreptări: Pag. III/rând. 14: în loc de: (. . .foloase; o mână...), trebuie... foloase, daoă o mână...; 23/40 (Mătoălău), Mătoălău; 26/22 (steand), șteand; 27/27 (bădăiu), bădăni; 34/28 (durnele), duruele; 35/23 (berbintă), berbintă; 57/33 (Leopol), Leopold; 72/10 (băbăioea), băbăioă; 115/32 (țizig), tizig; 132 dreptunghiul dimprejurul lui 5 din fig. 159, să se șteargă; 161/9 (Baachia), Baachia; 166/34 (punii), hunii; 135 (oetârne), oetârne; 138 (vos), voj; 139 (butie), burie; 167/31 (butiie) butlie; (oeroulețe), oureluțe; 193 fig. 295, 297 sunt ușor de îndreptat; 198/4 [K(cri)], X (ri); 217/7 (lunește), nunește; 238/20 (oiloiniță), oloiniță; 298 linia de prin mijloc fig. 433 să se șteargă; 305/13 (stează), ștează; 331 fig. 519 să se scotoască întoarsă; 369/9 (lățitariul), lățitariul. În glasar. (oioărie), oioărio; (oioriu), oiuroiu; (oupie), oupiă; (felejeu), felezeu. (fosă-*

lău), foşălău; (haroă), haroă; (hâroabă), hârzoabă; (năsălnie), năsălie; (olăne), olărie; (reală), raolă; (şervat), servet; (sglăvoe), slăvoc; (şterţ), şterţ; (titirei), titirez; (Iar pentru cari vor mai fi,) ertare /

P.

* **Alexandria în literatură românească** de N. Cortojan, lucrare premiată de Universitatea din Bucureşti cu premiul Hillel, un studiu foarte amănunţit asupra povestirii lui Alexandru Macedon în literatura universală şi în literatura română. În acest studiu se clasifică manuscrisurile cunoscute, se reconstituie prototipul pierdut şi filiaţiunea lui cu redacţiunile slavone şi bizantine, se cercetează răspândirea Alexandriei prin tipar, în scrisorile cărturarilor şi în literatura populară.

D-l Cortojan dă la lumină o lucrare foarte serioasă asupra istorisirii lui Alexandru Macedon cercetând în ea şi literatura populară culeasă asupra acestui vestit împărat al lumii.

* Prin ordinul No. 21711 din 6 Aprilie a. c., onor. Minister al Cultelor şi Instrucţiunii publice către direcţiunea tuturor instituţiunilor de creştere şi cultură din ţară, se îngăduie, ca revista de limbă, literatură şi artă populară „Ion Creangă”, care apare în Bărlad, să fie cetită şi abonată şi de elevii tuturor şcoalelor, ca una care ară menirea de a culege şi păstra adevăratele datine româneşti.

A. G. Lupu.

* În lucrarea de curând scoasă a d-lui Gh. Gh. Gheoldum—**Insemnătatea sfântei cruci, în serviciul liturgic**—găsim lucruri privitoare la arta noastră populară. Impodobirea diferitelor cruci cu mici iconiţe arată gustul artistic al strămoşilor noştri şi, mai ales, răbdarea lor pe care n'ar fi avut s'o aştepte răsplătită decât de la D-şău. Frumoasele chenare de pe cruci şi literile iniţiale cu multă migăleală făcute, precum şi săpăturile pătrunse ale „troiţelor”, cu învelişul lor menit să păstreze de ploaie aceste mici monumente, cu scrisoarea de pe ele, arată pe străbunii noştri ca pe nişte maiştri în ale artelor plastice ca şi'n ale cântecelor

P. S. Rog, din partea revistei pe d. Gheoldum, care este unul din cititorii noştri, să binevoiască a ne trimete, la redacţie, ultimele 3 figuri, ca modele de artă populară veche însoţite de scurte notiţe explicative spre a fi date aici.

Pr. J. G. Beldie.

Poşta redacţiei

A. Mois. Primit.—I. Postul. Primit—Fira. Primit. I. N. Pop. Primit. Ne-am gândit la cele ce spui D-ta, şi vom face-o într'o zi. Ori şi cum, trebuie să fim pregătiţi cu ori şi ce. cîci viitorul ne poate cere de toate. V. Iliu Buc. Cu părere de rău, nu putem trimete revista fără plată, cîci, cu durere spunem, ne au pîcălit tare mulţi! Nu ne gândim la d-ta. Cum vezi, am început a publica din cele culese. Cele compuse le păstrăm; mai primim dar nu le publicăm.

Cărţi primite la Redacţie :

I. Agârbiceanu: **Prăpastia** (Biblioteca Lumina, No. 3 Ed. Librăria Nouă) Buc. f. a. 128 p. 30 b

C. Filipescu: **Grăul nostru şi derivatele lui, eşti din analize şi constatări, în cumpănă cu alte grâne**, (Biblioteca „Vieţii agricole” No. 2) Buc. 1910, 16 p.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D Ă” // // // //

	L. B.
Suma adunată — — — — —	62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BĂRLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	828,65
<i>Foia No. 442 încredințată d-lui V. Dorin, inv. Românești-Iași:</i> V. Dorin 1 l.; Pr. Gh. Lazăr, D. Ionășescu, I. Stavilă, Gh. Cobzariu, N. Georgescu, câte 50 b. Ana Ionescu 30 b. se scad 20 b. cheltueli. — — — — —	3.60
<i>Foia No. 74 încredințată d-lui P. Stroescu, Pereș-Ialomița :</i> P. Stroescu inv. 1 l.; I. C. Poppia propr. 4 l. — — — — —	5.00
<i>Foia No. 356 încredințată d-lui Prof. R. Radoveanu, Direct. Șc. normale. Barlad :</i> Obolul d-sale — — — — —	2.00
(Va urmă)	Total — 839,25

TUDOR PAMFILE :

INDUSTRIA CASNICĂ LA ROMÂNI

Trecutul și starea ei de astăzi.

Lucrare premiată de Academia Română în 1909.

IV+504 p. cu 705 figuri **10 Lei.**

Pentru cititorii revistei „Ion Creangă,” prin Redacție, **8 Lei.**

ÎNȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n'au primit revista. „Ion Creangă” se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al seu va fi gratuit.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot doborândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I — — — — —	3.00
„Ion Creangă” An. II. — — — — —	6.00
<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I. — — — — —	1.25
<i>T. Pamfile</i> : Povestire pe sourt despre „Neamul Românesc” — — — — —	0.20
„ ” Jocuri de copii I. — — — — —	1.40
„ ” ” ” ” II. — — — — —	1.60
„ ” ” ” ” III. — — — — —	1.50
„ ” Cimilituri românești — — — — —	1.00
„ ” Industria oasnică la Români. — — — — —	10.00
<i>D. Farcașanu și M. Lupescu</i> : Creșterea pomilor — — — — —	0.25
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească — — — — —	0.20
<i>Fl. Cristescu</i> : Carte pentru copii — — — — —	1.20
<i>Șt. St. Tușescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului Catane-Dolj — — — — —	2.00
„ ” „ Colinde din popor — — — — —	0.30

Se trimet franco numai după achitarea deplină

CODUL PLUGARILOR COLECTII DE LEGI NOUI ȘI VECHI

cu explicațiuni și formniare pentru împlinirea actelor necesare la legile noi

- I. *Legea învoelilor agricole* precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Interne și Raportul d-lui A. Djuvarș, deputat.
- II. *Legea judecătorilor de pace* precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Justiție și raportul d lui Saita, deputat.
- III. *Regulamentul legii judecătorilor.*
- IV. *Legea monopolului cârciumelor.* precedată de expunerea de motive a dlui Ministru Em Costinescu și raportul d lui D-r Râmnicăeanu senator.
- V. *Legea casei rurale.* precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Domenii.
- VI. *Legea licențelor.*
- VII. *Legea vânzării și fabricării lumânărilor de ceară.*
- VIII. *Legea rurală de împroprietărire die 1864.* adnotată cu decisiuni ale Inal'tei Curți.
- IX. *Legea rurală din 1879*
- X. *Legea proprietarilor* adnotată cu decisiuni ale Inaltei Curți.
- XI. *Regulamentul Sfântului Sinod* din 19 Iulie 1864.
- XII. *Circulara d-lui Președinte al Trib Tutova.*
- XIII. *Legea nouă administrativă.*

de Theodor Marinescu Avocat, fost Procuror

Librăria Nicolai A. Petroff—Bârlad

trimete această carte franco după primirea costului de lei 3.

Vol. 1 *Shu' Artur Gorovei* *Talices*

Anul III.—No. 9.

Septembrie, 1910.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

- Tudor Pamfile.— *Legatul și strânsul snopilor de pe câmp.*
 - C. N. Mateescu.— *Colinde.*
 - Virginia Stan, Gh. V. Șușnea.— *Povești.*
 - Petru Gh. Savin.— *Cântec bătrânesc.*
 - Dumitru Furtună, Gh. Fira, N. I. Dumitrașcu.— *Povestiri și legende.*
 - Al. Moisei, I. N. Popescu, Gh. Fira, N. I. Antonovici.— *Vrăji și farmece.*
 - George A. Cosmovici, N. V. Hănțescu.— *Vorbe adânci.*
 - I. O. Zugravu, V. D. Gheorghiu, I. N. Vârlezeanu.— *Datine și credințe.*
 - N. I. Dumitrașcu, V. B. Țirica.— *Boale la oameni, leacuri și descânțece.*
 - N. Iancu, Serafim Ionescu, V. Iliuc, I. Neculau, Șt. St. Tuțescu, R. C. Ciupitu, O. Borsan, Gr. Vasiliu, D. Mihalache, A. Moisei.— *Cânțece.*
 - N. I. Dumitrașcu, Pr. I. C. Beldie, D. Mihalache.— *Glume, jittii, taclale.*
 - Tudor Pamfile, A. Moisei, M. Lupescu, I. O. Zugravu.— *O samă de cuvinte.*
- P.—CRONICA.
- Poșta redacției.
- Ilustrațiune: T. Pamfile: *Legatul și strânsul snopilor de pe câmp.*

REDACTIA:
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL:

In țară 40 bani

In străinătate 50 "

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară 5 lei

In străinătate 6 "

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA”

<https://biblioteca-digitala.ro>

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropeni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negulescu (Bârlad), D. Vasiliu-Racău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 125-128, An. III. No. 4—
—Inscrierile urmează—

O CALDA RUGAMINTE

Indreptăm membrilor societății «ION CREANGĂ» și cinstiților abonați ai Revistei, să-și aducă aminte de nevoile noastre.

Intrăm în a doua jumătate a anului și ca atare îndrăsnim să cerem ceia ce ni se cuvine, pentru mersul neted al acestei Reviste.

Pentru aceasta vom fi prea mulțămitori.

COLECȚIUNILE NOASTRE:

Anul I 3 lei

Anul II 6 lei

Franco la locuință.

N. CARTOJAN

ALEXANDRIA

in
LITERATURA ROMĂNEASCĂ.

Răspândiți

Revista

„ION CREANGA”

Intre cunoscuții

Dumneavoastră!

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. Pamfile, str. Țarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL

In tară 5 lei
In străinătate . 6 «

ÎNSEMNĂRI

— Amintim că manuscrisele pentru *Al doilea premiu „Ion Creangă”*, trebuie trimise redacției până la 15 Septembrie cel mai târziu (vezi An. II. p. 25).

— Toate oinstitele persoane cari au primit *foi de înscriere* pentru obșpul lui *Ion Creangă* în Bârlad, sunt rugate să le înapoieze cu obolul strâns. Cine n'a primit ori mai dorește asemenea foi, le poate cere de la Redacție.

— Pentru colecția sa, redactorul acestei reviste roagă pe cititori să-i trimită pe a sa cheltueală. probe de *hîrbote*, *horboțele* (dantele), câte un *căpeșel*, spre a se desluși desemnul, însoțit de numele trimițătorului, de la cine e luat, din ce loc și, unde se va putea, ce nume poartă acel desemn.

LEGATUL ȘI STRÂNSUL SNOPILOR PE CÂMP.

Mănunchiul e cât poate cuprinde secerătorul în mâna stângă (dreaptă, pentru cei *stîngaci*), apucând și trăgând cu secerea de mai multe ori.

Mănunchele se pun pe miriște la spate, unele lângă altele (când *pânea mărunțică* e verde sau buruenoasă) ca să se usuce, sau unele peste altele—, și alcătuiesc *poloagele*, sing. *polog* (fig. 24, A).

Către seară, de-s uscate, poloagele *se leagă*; de nu, se lasă pe a doua zi. Când sunt uscate, se leagă neapărat seara, ca să nu le apuce furtunile și ploaia.

Legarea snopilor se face cu *legătorile*, sing. *legătoare*, pentru cari se lasă un *petec* sau *părțal* nesecerat, pe unde-i pânea mai mare și mai în putere, spre a se smulge, scuturând țărâna de talpa piciorului, sau seceră, când pânea e prea înaltă (ovăz [*ovăsc*], secară).

Pentru o legătoare se iau două mănunchi, se pun spic la spic și se răsucesc cum arată *B* din figură și apoi se alătură mănunchele, rămânând partea spicelor răsucită la mijloc, între paie. Legătorile le fac cei bătrâni, barbații mai ales, ca să se scutească de durerea de șale a seceratului. Făcute din vreme, legătorile se udă cu apă și se învălesc cu poloage, ca să nu se usuce și să se rupă la legat.

Când pânea e prea mică, se fac legături *din trei*, adăugându-se la *B* însă un mănunchiu astfel; se răsucește partea cu spicele celui de-a

treielea mănunchiu în jurul rădăcinei unui mănunchiu al legătoarei *în două*, se desface în două acest din urmă mănunchiu, prin deschiderea aceasta se petrece cotorul mănunchiului al treilea și se întinde ușor.

Când pânea *ta* nu-i bună de legători, smulgi de la vecin și pentru partea smulță îi pui un polog sau mai multe. Supărare nu poate fi!

Când nici a lui nu-i bună, legi snopii cu legători de *lăptugă* (n'o aflui în Panțu; aduce cu cicoara; ruptă, lasă *lapte*), smulgând-o, împreunăndu-i firile și răsucindu-le, ca să nu se desfacă. Acest soi de legători se face mai în tot-deauna odată cu legatul. Sunt rele, căci până la caratul snopilor, se usucă și se rup.

Legătoarea întinsă de pământ (cea de lăptugă este apăsată pe capete cu piciorul ca să nu se desucească) ca'n *B*, poloagele se aduc cu brațele și se pun pe dânsa. Când snopul e gata, se apucă legătoarea de capete, poloagele se strâng, apăsându-le și legănând snopul înainte și înapoi, și când e bine strâns, unul din capetele legătoarei se răsucește pe lângă celalt și se *supune* sub legătoare, cum arată *C*. Barbații leagă snopii fiind mai voinici; sunt însă și femei cari nu se lasă!

Snopul legat, dacă se va *strânge* a doua zi, având nevoie să se mai usuce, se ridică în picioare, cum arată *D*. Tot astfel stă singur, sau mai mulți alături, de-amează, ca să facă umbră trudiților.

Treisprezece snopi alcătuiesc o *jumătate*; deci se adună la un loc, apucându-i de legători și târându-i pe miriște până la locul unde se va face jumătatea. Cei prost legați, *fată* pe drum, adică se desfac. Plodurile duc câte un snop, femeile câte doi, iar cei cari cu adevărat plătesc mămăliga, duc câte patru, doi în mâni și doi subsioară.

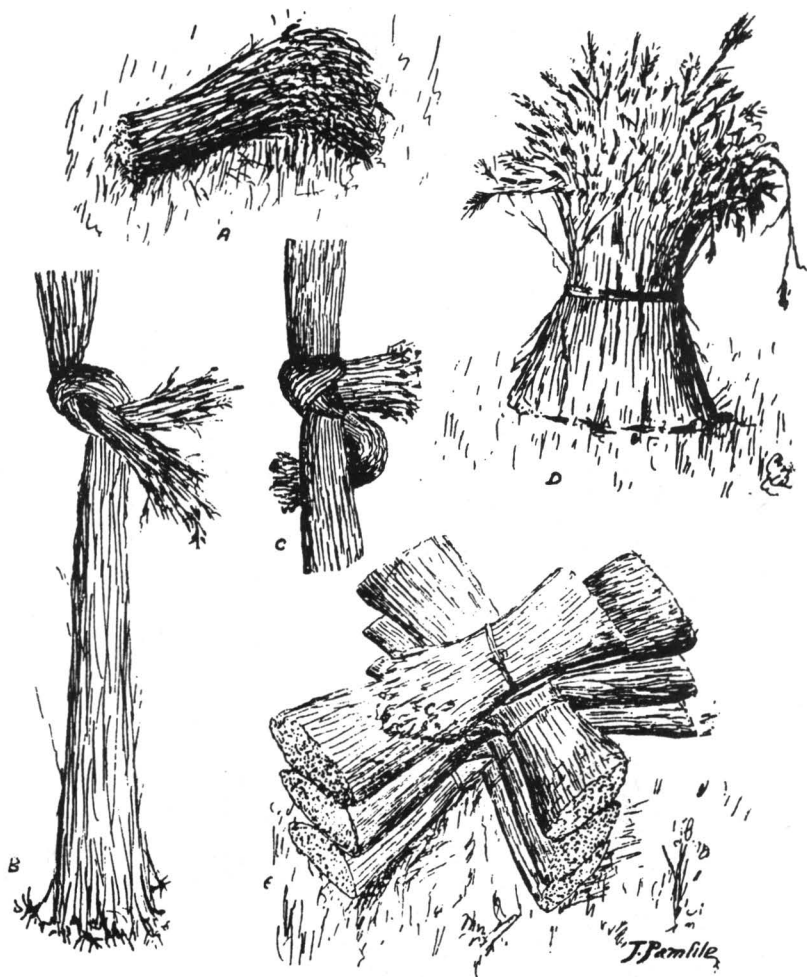
La făcutul jumătăților se pune un snop jos; în fața lui, spic peste spic se pune al doilea; al treilea se așează deoparte peste spicele celor două și al patrulea, în lața acestuia peste spicele tuturor; apoi 5 peste 1, 6 peste 2, 7 peste 3, 8 peste 4, 9 peste 5, 10 peste 6, 11 peste 7, și 12 peste 8. Al 13-lea se pune ca *vârf* jumătății, cu spicul din cotor bate vântul, căci în această parte e mai greu. *Jumătatea-i* gata, cum arată *E*.

Când *bucata* (fășia de pământ) e îngustă, jumătățile sunt departe una de alta; când e lată, se fac mai aproape, câte două alături, câte 3, 4 și cum dă Dumnezeu. E bine să fie mai multe la un loc, căci vine bine la pus în car.

Două *jumătăți* fac o *clăie*, măsura pâinii: „Am 70 de clăi într'un loc, am 13 clăi și jumătate într'altul“, adică 140 jumătăți într'un loc și 27 într'altul.

Unii fac jumătățile din 17 snopi, având câte 4 pe parte, dar rar; alții din 21, încă mai rar. Unii o fac din 14 snopi, punând unul de-

desupt, căci pe vremuri ploioase, zice omul, „în loc să putrezească doi snopi de desupt, putrezește numai unul“, iar adevărul grăește ast-fel: în loc să deie *jităria jitarului* (păzitorului de țarină) câte un snop din claie sau din două, adică din 26 sau 52, dă câte unul din 28 ori 56, și ast-fel se îmbogățește!

24.— T. Pamfile: Legatul și strânsul snopilor de pe câmp.

După isprăvitul secerei, vine strânsul pâinii de pe câmp. Cu acest prilej rugăm și noi pe cititorii lui „Ion Creangă“, cari au avut până acum îndestule pe cap, să ne ajute cu abonamentele, ca s'o vedem strânsă din țarină, că ni-i teamă să nu ne apuce ploile cu *snopii* pe câmp și astfel, să nu avem cu ce plăti birul tiparului!

Pentru Țepu-Tecuciu.

Tudor Pamfile.

COLINDE

19. — *Din vadurile Diiului,
Mărul cu florile dalbe.
Stă (cutare) tânăr călare,
P'un căluț cam alb de spume.
Și se ceartă tot cu Turcii,
Tot cu Turcii și cu Frâncii,
Să-și dea Turcii vadurile,
Și Frâncii corăbiile.
Se certară o zi de vară,
O zi de vară până'n sară,
Se certară și le luara ;
Luară Turcii vadurile,
Și Frâncii corăbiile,
Le luară și le trecură,
In cea țară a lui Banat,
Unde-i omu' mai bogat,
Și fetele mai frumoase.
Deten fără d'a-și robi,
A-și robi ce-ar mai robi.
Robi trei zile de vară,
Și trei nopți robiră iară.
Robi un plean de juni voinici,
Și alt plean de fete mari,
Și altu' de nevestele,
Că-s în țară multicele.
Și-mi vin junii fluerând,
Fete mari hor'nvârtind,
(Com. Titești-Argeș).*

*Nevestele zdopăind.
Dar pe urma tuturilor,
Tare-mi vine o cociniță,
Și-mi aduce o coconiță ;
Coconița smedioară,
Cu cosiță gălbioară.
Pasă-i capu' de flurinți,
De flurinți, de bani mărunți ;
Urechiuși de strulechiuși,
Degețele de inele.
Tare-mi vine tot plângând,
Tot plângând, moarte-și rugând,
Fața-i dalbă zgâriind.
Cine stă de mi-o mângâe ?
Stă (cutare) făt-frumos,
P'un cal mândru, bățaios :
— Taci (cutare) nu mai plânge ;
Nu te iau roabă să-mi fii,
Ci te iau doamnă să-mi fii.
Doamnă mie, curților,
Nor' bună părinților,
Cumnățică fraților,
Fraților, surorilor,
Gazdă călătorilor.
Iar cutare făt-frumos,
El să-mi fie sănătos !*

G. N. Mateescu.

POVEȘTI

29. — Moș Nistor și Dreptate-bună.

A fost odată. Și fiind-că multe au fost odată, de ce n'ar fi fost și asta ?

A fost un om, de obicei crescut la vite, și pe care îl chema Nistor. El slujia și la unul și la altul ; pe unde lua plată, pe unde nu. După oameni ; unii mai buni, unii mai răi. Intr'o zi aude el că trebuie la împărăție un om la vite și zice în *sința* lui : — „Am să mă duc la îm-

parat să mă tocmesc, că el poate nu s'a mai bucura la un nevoiaș ca mine“.

Zis și făcut. A doua zi, își luă o *palancă* în traistă și plecă. Când ajunse, se înfățișă împăratului zicând: — „Sărut mânele prea înălțate împărate“. — „Mulțumim d-tale omule, dar ce cauți?“ — „Am auzit, prea înălțate împărate, că-ți trebuie un om la vite“. — „Da, zise împăratul, îmi trebuie și dacă vrei d-ta să te tocmești te primesc, bucuros, numai să le păzești bine“. După ce se învoesc din preț, împăratul îi zice: — „Toate bune, moșule, dar nu știu cum te chiamă?“ — „Îi ști-o și asta, prea înălțate împărate, că nu ți-i vremea trecută, și dacă ți-i degrabă, află că Nistor mă chiamă“. — „Să fii sănătos moș Nistore, și vezi de-mi păzește bine vitele că sunt mulți hoți prin pădurile estea.“

Moș Nistor iea vitele în primire și slujia cu multă credință, în cât se deprinsese împăratul cu moș Nistor și el cu împăratul, că nu puteau par'că trăi unul fără altul. Când se ducea pe la împărat, acesta îl primia cu multă cinste și îl întreba: — „Cum merg vitele, moș Nistore?“ El îi spunea că sunt sănătoase toate și împăratul nu mai putea de bucurie, și din zi în zi tot mai mult îl avea la inimă pe moșneag.

Și numai iaca se întâmplă într'o primă-vară de face o vacă un vițel cu coarnele de aur.

Moș Nistor cum vede, se duce fuga la împărat, care l cinstește cu un păhar de vin vechi și îl întreabă ce mai veste. Iar el bucuros, nevoe mare, începu să-i spue ce minune i-a fost dat să vadă tocmai acum la vreme de bătrânețe. Se cruci și împăratul de așa întâmplare și se hotărî să se ducă să-l vadă cu ochii ca să se încredințeze. Când văzu împăratul așa mândrețe, de bucurie îi dăruî lui moș Nistor un *burnujel* (cojoc) nou nou, în cât călca din al noulea cer de bucuros ce era, își zicea în sinia lui: — „la aici știu că mi-am găsit locul“.

Și după ce era așa de mândru, apoi creștea ca din apă vițelul ista și în câte-va săptămâni crescă și se făcu un bou frumos de venea ca la minune lumea să-l vadă.

Dar știți D-voastră că este o vorbă, că mai tot-deauna după bucurie vine și scârbă. Și când te gândești la necazul ce a dat peste bietul moș Nistor când s'a sculat într'o bună dimineață și a văzut că boul nu-i în ocol, nu te mai îndoiești că vorba nu-i adevărată. Caută el în toate părțile, și nu găsește. Văzând că n'are încotro, plecă să-i spue împăratului întâmplarea. Pe drum se gândi el și se răsândi cum să spue ca să se poată desvinovăți măcar cât de cât.

Și așa se opri în mijlocul drumului, puse căciula jos și își închipui că vorbește cu împăratul, chitindu-se să zică cam așa: — „Sărut mânele înălțate împărate“. — „Foarte mulțumesc, are să zică împăratul, ce

mai veste " ? — „Sunt sănătoase toate, dar boul cel cu coarnele de aur nu-i“. — „Cum se poate una ca asta, cum s'a prăpădit? " — „Apoi dă, cum! la mânia lui Dumnezeu pe semne, înălțate împărate, s'a abătut pe capul meu. M'am dus cu vitele la apă și boul s'a scufundat în balță“. — „Dă moș Nistore, dacă-i așa, om da drumul iazului și l-om scoate", are să zică împăratul. Și când colo n'are să-l găsească și eu ră-mân de minciună. Asta nu-i bună!"

Pune căciula în cap și pleacă înainte. Mai merge câți-va pași, pune căciula jos și se gândește: am să zic așa — „Că treceam pe lângă o *lutarie* și boul a început a boncălui și a da cu coarnele în pământ și a căzut în lutărie și malul s'a dărâmat peste el", hm! asta n'ar fi rea, dar dacă împăratul zice: „degrabă moș Nistore să săpăm, să scoatem lutul și să găsim boul“. Și numai n'are să-l găsească și eu atunci pe unde scot mâneca? Niçi asta nu-i bună, și plecă înainte.

Și după ce mai merge o leacă, iar se oprește și se gândi: Da' oare să zic așa: — „Sărut mânele înălțate împărate“. — „Mulțumim moș Nistore, cum îi jalba? " — „D'apoi cum să fie, ia nu prea bună, că boul cel cu coarnele de aur nu-i" — „Ei taci, moș Nistore, nu mai spune! Dar încotro să fi apucat? " — „Apoi eu le-am adus aseară pe toate și le-am închis în ocol. Și, azi dimineață, când m'am dus la ele, nu mai era“. Atunci împăratul are să zică: — „Iea degrabă câți-va oameni, vă dau și parale de cheltuială și du-te de-l căutați. Și n'are să-i fie moale aceluia la care-l veți găsi“. „Iaca asta-i bună, așa am să zic și poate oiu scăpa cu obraz curat. Așa-i bine, să se judece omul întâi cu căciula lui și apoi pe la alte judecătorii“. Și cu vorba asta ajunge la împărat.

— „Sărut mânele înălțate împărate“. — „Mulțumesc moș Nistore, da' ce ai de arăți așa supărat? " — D'apoi numai D-zeu mă știe ce-i în inima mea“. — „Dar peste ce ai dat, au pierit vitele, sau ești bolnav? " — „Vitele star bine, dar ce folos dacă boul cel cu coarnele de aur, nu-i". Impăratul supărat nevoe mare, zise: — „Iea vre-o câți-va oameni și parale câte ți'a trebui și-l căutați, până îl veți găsi“.

Pleacă moș Nistor și caută în lungiș și în curmeziș, dar nu găsește. Intr'un târziu, întră în niște codri pustii și dădu acolo de un bordeiu. Intră înăuntru și vede un băețel mic pe vatră, care singur îi mulțumi la bună-ziuă. Il întrebă că unde-i tatăl său. Băețul îi spuse că s'a dus să caute de ale gurei. — „Da' nu cumva a adus tatăl tău zilele acestea un bou cu coarnele de aur? " întrebă moș Nistor, — „Ba a adus“. — „Și ce ați făcut cu el? " — „Ce să facem, l'am mâncat și coarnele le-am svârilit pe cuptor“. Moș Nistor iea coarnele, le duce împăratului și îi spune, că a găsit hoții cari au furat și mâncat boul și n'au rămas de cât coarnele, pe cari le aduce drept mărturie.

Repede s'a dat poruncă și a plecat o poteră întreagă, de a adus hoții la împărăție. Și oare cine credeți că erau? Un tată cu 11 copii. Împăratul când îi văzu, mânios, răcni la ei: — „Dar bine; măi talhariilor, pentru ce mi-ați furat așa mândrețe de bou? — „Nu l'am furat noi, înălțate împărate, vai de păcatele noastre“. — „Ba voi l'ați furat, că știu că coarneau estea nu s'au suit singure pe cuptorul vostru“.

Văzând omul că n'are încotro, zise arătând pe fiul cel mai mare: — „Aista a spus înălțate împărate?“ — „Nu-i aista“ zise împăratul. Și-i arătă pe rând pe toți, până ajunse la cel mai mic. Când ajunse la acela, tatăl îl luă de mână și zise: — „Nici aista nu-i înălțate împărate?“ — „Ba aista-i“. — „Dacă-i aista, atunci îl las să te slujească, până va plăti bou“.

Și așa băetul rămase la curte și împăratul îl făcu portar. Trecând câți va ani, băetul crescua mare și se făcu deștept nevoe mare. Și când veneau oameni cu vre-o pricină la împărat, fiind-că era în cale, îi judeca el și le făcea dreptate mai bună ca împăratul, care văzând că băetul are multă *năstavă*¹ la cap, și că împăricinații nu-l mai supără ca altă dată, ținea la el ca la feciorul lui. Și ca să vedeți cât era băetul de *căpos*, am să vă povestesc, cum a făcut el dreptate unui om, care intrase într'o mare dandană (incurcătură).

Omul aista avea o vie păraginită, în care se încuibase tot felul de jigăanii. Și ca să se scape de ele, se apucă într'o zi și dă foc dudăului (buruenilor). Dar uitasem, să vă spui, că în mijlocul viei, era un copac mare și scorbuos. Când focul a ajuns pe aproape de copac, numai ce aude omul nostru un glas, care rostea așa: — „Nu mă lăsa să mor, că nu te-oiu lăsa să trăești“. Aude omul, se uită în toate părțile și nu se dumeria de loc cine strigă. Dar când se uită în copac, ce credeți că-i fu dat să vadă? Un șerpe cât toate zilele de mare și care era regele șerpilor. Dar știți D-v, că omul câte-odată își caută păcatul cu lumânarea. Așa ș'aista. N'are de lucru, s'apucă și ia o nuia, și o pune cu un capăt pe umărul lui și cu celalt în copac, iar șerpele de colo se sue binișor pe nuia și vine de i se încolățește bietului om împrejurul gâtului. Când văzu el comedia asta, începu a-l *probozi* (a-i zice) cu binișorul, că să se dea jos, că el l'a scăpat de la moarte. Dar șerpele nici nu *bindisiă* (nu-i păsa) și ședea acolo de când binele. Dacă vede că n'are încotro, pleacă bietul om, așa împodobit cum era, la judecată.

Când la judecată, tot hoțul de păgubaș vinovat. Când voia omul să spue cum îi pricina, șerpele începea a zice: — „Nu mă lăsa să mor, că nu te-oi lăsa să trăești“. Și judecătorul da dreptate șerpelui. Și tot umblând el așa din judecătorie în judecătorie, aude și de băetul de la

¹ *Li deștept.*

poarta împăratului și într'un noroc se duse și la el și prinde a i se jelui. Dar nici șerpele nu se lăsa mai pe jos și zicea într'una ceia ce învățase, așa că nu te pricepeai, care vorbește și ce spune.

— „Ho țară! strigă băetul. Eu nu judec omul de călare“. Șerpele când aude, sare repede jos. — „Bun, zice judecătorul, acum să se așeze unul la dreapta și altul la stânga după cum cere rânduiala judecăței“.

Când îi vede așezați așa, pune mâna pe un ciomag, îi dă în cap și îl omoară, cât ai *bea* (fuma) o țigară de tutun. Bietul om, când se văzu scăpat de o așa pacoste, nu mai știa cum să-i mulțumească băetului și îl porecli (numi) Dreptate-bună, poreclă ce i-a rămas până în ziua de azi, de-o mai fi trăind.

Împăratul când a auzit de asta, i-a părut *aman* de bine și i-a dăruit un rând de haine și un cal din herghelia lui.

Găinăreasa când auzi de făgăduială, îi zice băiatului: — „Dreptate-bună, dacă ți'a făgăduit împăratul un cal, apoi să-l ei pe care ți l'oiu arăta eu, că omul meu, D-zeu să-l ierte, la cai ș'a făcut *vacul* (viața), și de la dânsul știu că era o iapă năzdrăvană, care era *știma* cailor. Și înainte de a muri, a vorbit și nimeni nu i-a răspuns de cât un mânz mai mic al ei. Pe acela de l vei lua, n'ai să te căești“.

Împăratul chiemă herghelegii și le porunci să-i dea lui Dreptate-bună, calul care și l'a alege. Și el ș'a ales pe cel care i l'a arătat găinăreasa și l'a pus într'o poiată mică și urită ca vai de dânsa.

Nu trece mult și se face horă în sat. Dreptate-bună, chelarul și bucătarul se rugă de împărat, să-i lase și pe ei la joc. Împăratul îi învoi dar le dete în grijă, să vie devreme acasă.

Pe drum în spre horă, Dreptate-bună găsește un măr de aur. Il ia de jos, se uită de-a minune la el și-l pune în buzunar și-și caută de drum. Când la horă flăcăii ceilalți îl iau la joc și pe el, și în răpezala jocului, ce face, ce drege, că scapă mărul din buzunar.

Bucătarul îl ia și dă fuga la împărat și-i spune așa: — „Prea înălțate împărate, s'a lăudat Dreptate-bună, că el poate aduce copacul în care s'a făcut mărul ista“. Împăratul îl chiamă și îi zice: — „Dacă te-ai lăudat că ai să aduci copacul în care s'a făcut mărul ista, apoi să pleci și să-l aduci“. Bietul băet înlemnește, când aude de una ca asta și zice oftând: — „Cine m'a pârît, nu m'a pârît să mă crească, ci ca să mă prăpădească. Dar oi face și eu cum m'a învățat Cel de sus“. Și eși plângând și se duse la cal.

Calul îl întrebă — „De ce plângi stăpâne?“ — „Cum n'oi plânge, dacă împăratul mi-a dat o poroncă, pe care dacă n'oi îndeplini-o îmi ia capul.“ — „Nu te supăra, stăpâne, și-mi spune și mie ce ți-a poruncit?“ — „Ci că să-i aduc mărul, care face mere de aur“. „Apoi dacă-i numai

atât, n'ai nici o frică. Du-te și cere un brâu de mătase, o secure care n'a mai umblat la lemne, o sapă care n'a mai umblat la pământ și câte ceva de-ale gurii și hai încalecă pe mine și te ține bine”.

După ce le căpătă toate, Dreptate-bună se sue pe cal și merg ei așa în voe, până ce es pe poarta țării. Și numai odată calul a zburat în înaltul cerului și s'a lăsat în grădina Zânii-Dobrozânei, Doamna zânelor. Că tocmai ea era stăpâna mărului cu pricina.

Și au săpat mărul la rădăcină, de a căzut pe spinarea calului și l'au legat cu brăul de mătasă. S'a suit și Dreptate-bună și iar a zburat, de s'a amestecat cu nouri și s'au lăsat în ogradă la împărat. Când pe la poartă începe a striga: — „Săriți că ard curțile”. Împăratul speriat, sare din somn și se minunează și el de așa frumusețe.

Și a dat poroncă de i l'a îngropat la fereastă, iar lui Dreptate-bună i-a dat voe de odihnă și vin de băutură.

Peste câte-va zile se face horă în sat și iar îl împinge păcatul pe Dreptate-bună să se ducă și el. Pe drum găsește o pară de aur și tot jucându-se cu ea, ajunge la horă. Cum ajunge, se prinde în joc și scapă para din buzunar. Chelarul o iea și se duce la împărat și-i spune că Dreptate-bună poate aduce și copacul în care s'a făcut para.

Împăratul se bucură când auzi că are să mai aibă o așa minune de copac. Chiamă pe băet și-i spune să plece să i-l aducă. El mâhnit peste fire zice: — „Cine m'a părît, nu m'a părît cu gând să mă crească, ci să mă prăpădească”. Eși plângând și se duse la cal. Incepu a se jelui de necazul ce a dat peste el. — „Nu purta nici o grijă stăpâne. Scăpăm noi și din asta. Hai încaleca pe mine și te ține bine”. Și odată își făcu un vânt, de ajunse tocmai în nouri și se lăsă taman în livada Zânei-Dobrozânei, Doamna zânelor.

Sapă un pui de păr, se sue pe cal și mână. Când i-l aduse și pe aista împăratului, de bucurie îi dete o cinste.

Dar printre una, printre alta, vremea trece, că altă grijă n'are. Și iar vine Duminica, când se face horă. Pe Dreptate-bună nu-l rabdă raiul să șadă acasă și iar se duce la joc!

Pe drum găsește un fir de păr de aur. Îl iea și pe aista, îl caută, îl sucește și îl pune în buzunar. Când ajunge la horă, iar îl scapă și-l iea bucătarul și fuga la împărat. Împăratul chiamă pe Dreptate-bună și-i spune că se facă ce-o ști și să-i aducă omul din capul căruia a căzut firul de păr. Bietul băiat o vârise rău pe mâneacă de data asta. Și numai cu o mână de suflet se duce la cal și-i spune, cum îi pătă-rania. Dar calul îi mai dădu curaj, că nu degeaba era năzdrăvan.

— „Fii pe pace, stăpâne, că mare-i D-zeu și meșter îi dracul. Cere 9 oca de *vin hrănit* și pâne părăsită și hai încalecă pe mine și te ține bine”

Și zboară odată în nouri și mai merge o bucată până ajunge deasupra chiliuței Zânei-Dobrozănei, căci doară tot ea era și stăpâna firului de păr. Se uită ei de sus și o văd, că stă afară la lună și coasă la gherghef. Și din zbor au lăsat pânea și vinul dinaintea ei.

Zina gustă din pâne și vede că-i bună; gustă din vin și vede că-i place. Și tot gustă câte o leacă, câte o leacă, până se îmbată turtă. Dar calul cu Dreptate-bună tot zburau pe de-asupra ei și o pânduau. Când au văzut că s'a îmbatat bine, s'au scoborit pe un nor, au luat-o pe cal și mână! Tocmai la împărat s'au oprit.

Când se deșteptă ea în palatul împăratului, mânioasă nevoe mare, zice: — „Cine a fost voinic și mi-a prădat livada și m'a adus și pe mine, să fie voinic să-mi aducă și herghelia“. Impărarul chiamă pe Dreptate-bună și-i spune să-i aducă herghelia zânei.

Bietul băet iese plângând și se duce la cal. Calul îi spune: -- „Asta-i mai grea ca toate, dar să ne încercăm“. Cere 9 oca de râșină, 9 piei de bivol, 9 chite de cânepă și o sapă și hai, încăleacă pe mine și te ține bine“. Și zboară în nouri și se lasă aproape de herghelie.

Dreptate-bună sapă o groapă în pământ și îmbracă calul cu o ocă de râșină, o piele de bivol și o chită de cânepă și tot așa până le isprăvește pe toate și îl vără în groapă. Iar calul zice: — „Stăpâne suete în copacul cela și să-mi spui ce face ȧrmasarul“.

Calul băetului se umflă odată și nechează cât ce poate. Când aude ȧrmasarul, vine într'o fugă și se ia la mâncare cu calul lui Dreptate-bună. ȧrmasarul Zânei rupea din cânepă și din piei de bivol, pe când calul băetului rupea din carne vie. Și s'au luptat până pe înserate, când din ȧrmasarul cel falnic nu mai rămăsese de cât oasele.

Dreptate-bună se dă jos din copac și toarnă apă pe calul lui și vin pe celalt pe care îl leagă de un copac. Iar el încăleacă degrabă și pocnește dintr'un harapnic fermecat, pe care îl scosese din urechea calului și toată herghelia se ia după ei.

Când pe la cântători, Dreptate-bună vără herghelia în ocolul de la curtea împăratului. Și numai ce mai dă D-zeu și o ploae înspumegată, de se face un glod la genunchi.

Se minunează Zâna, când vede, că i s'a făcut și voia asta, da' tot mai găsește o pricină. Și așa zice, ca dacă Dreptate-bună e voinic, să-i mulgă epelc, ca să-i facă feredeu (bae). Dreptate-bună leagă calul la poarta ocolului, care suflă dintr'o nare și îngheță bocnă, așa că nu mai aveau încotro *vășca* (mișca).

Și se duse de le mulse pe toate și cu laptele lor se feredui zâna; și-i zise lui Dreptate-bună să se fereduească și el. Aduse calul, care suflă iar cu nara cea de ghiață și făcu laptele nici cald nici rece și putu

face bae fără primejdie. Dar când veni rândul împăratului, calul suflă cu narea jui cea de foc, așa că într'un *menunt* de ceas (sfert de cias) nu i se mai auzeau de cât oasele sunând prin cazan.

Și așa a rămas Dreptate-bună împărat în locul lui și a luat de nevastă pe Zâna-Dobrozâna, Doamna zânelor. Și au făcut o nuntă de-a mers vestea. Că doară umbla apa ca rachiul și înotau în bucățele până'n coate în apă rece¹. Și dacă n'or fi murit, or fi trăind și acū. Și dacă vreți să vă încredințați, duceți-vă și vedeți. Și dacă vi se va părea minciuna cam mare, spuneți și D-v alta, s'o întrecă pe asta.

*Aușită de la absolventa Maria
Mangalagiu, din Florești-Tutova.*

Virginia Stan.

30.— Nătăfleț (frate de-a lui Păcală).

A fost odată o babă, care avea trei feciori. Mijlociul și cu cel mai mic, *calea-valea* cum erau, da' cel mai mare, *de cât* dădea în gropi de prost. Il chema Nătăfleț. De altmintrelea Nătăfleț avea noroc. Se amesteca în lucruri mari și de multe ori îi ieșea bine, dar dacă mai avea o lecuță de cap, și mai bine îi ieșea.

Da baba, bătrână..... bătrână de tot, mergea gheboasă, dusă de mână de feciorul cel mai mic, și se rezăma într'o cârjă de corn. Părul îi era alb, ca zăpada, și sbârciturile de pe față, păreau trase cu cuțitul. Feciorii, în fie-care iarnă se îngrijeau de cele trebuitoare babei pentru înmormântare, însă venea iar primă-vara și baba rămânea tot pe capul lor. Ia să năcăjia sărmana; credeți că ea ar fi fost bucuroasă !..

Numai iaca, că se trezesc feciorii, într'o bună dimineață, cu baba bolnavă. Și rău, și rău babii.....! Când de când să dea ochii peste cap. Mai era ș'o iarnă, de să te ferească D-zeu, bordeiul... vorba ceia: cu ușa în pod..., mă rog, când îi una-s mai multe.

În câte-va zile i se alese și babii, lăsând feciorilor cu limbă de moarte: „Să-mi îngrijești de suflet“ și apoi închise ochii pentru tot-deauna.

Acu, feciorul cel mai mic și cu mijlociul, nici mai conțeniau din plâns, dă, dacă le era mamă!... da' Nătăfleț? El se tăvălea cu pânțelele de pământ de răs.

— Măi tare sunteți voi proști, le zise el, nu vedeți că n'a murit ?

— Ba mai bine tacă-ți gura Nătăfleț, îi sări cel mai mic, tu nu știi ce vorbești, mama a murit de-acū, iar noi trebuie să-i purtăm de grijă.

— Noi ? zise Nătăfleț, și *de cât* se tăvălea de răs.

— Da' noi, urmă cel mic, tu trebuie să stai acasă la căpățiiul mamei iar noi să ne ducem la târg, să mai cumpărăm pentru ale înmormântărei.

Și, după ce cei doi, mai orânduiri lucrurile, au scăldat și baba, și s'au dus la târg și rămâne singur Nătăfleț acasă.

¹ / Red.

li era lui de-a mirarea, cum scăldase al de frate-so pe mă-sa.

— N'a scăldat'o bine, își zise Nătăfleş, am să m'apuc să-i trag eu o scăldătoare, de să mă pomenească și lui D-zeu.

Și Nătăfleş se suflecă, își svârli cușma din cap, și se așeză pe pat să se gândească mai întâi. Să gândi el cât se gândi, și se scoală să facă treaba—o treabă bună, nici mai rămâne vorbă.... cât se gândise el!...

Mai întâi Nătăfleş lipi toate crăpăturile ușii cu *miriclic*, făcut din făină de grâu cu apă. Apoi, răsucindu-și mustața, mulțumit că o croise bine, luă frumos cofa cu apă de pe laviță, puse scara și se sui cu ea pe casă. Avea el mare plan.... să facă casa mortului lac, de să plutească baba ca pe Dunăre, iar nu ca al de frate-so, numai de mântuială.

Se uită el pe hogeag în jos și i se părea nant de tot, da fie, își zise el, că apa nu-i peste lume; turnă apa pe hogeag, se dădù repede jos, mai aduse una, și încă una, și încă una, și Nătăfleş cără apa a vre-o trei fântâni. Se dete jos de pe casă, șuerând, apoi, începu a se plimba cu mânele dinapoi pe lângă geam.

Numai își aruncă ochii pe geam.... Tea.... a.... mă-sa în adevăr par'că plutea pe Dunăre, și Nătăfleş sări în sus de bucurie....

— Hehe...he... cât de bine se scaldă mama acù, nu cred să se fi mai scăldat așa, în toată viața ei!...

Numai dă să intre în casă, da' când deșchide, baba țuști cu secriu cu tot, de se stâlci de portiță, care nu era de cât la câți-va pași de ușă; și apa venea gârlă din casă, de-l luă și pe el, și mototol, mototol mi-l isbi odată tot de portiță, de icni bietul Nătăfleş.

După ce se scurse toată apa din casă, s'a trezit și Nătăfleş, și cu ochii mari se uita spăriet la biata mă-să, la secriu, care era sfărâmat, ușa la casă deschisă!... nici el singur nu putea să-și dea samă de cele ce se petrecuse.

Luă degrabă o bardă, înjgheabă săcriul așa cum se dumeri el, puse baba în săcriu, și... cu vai nevoe a dus-o în casă. Numai iaca și al de frate-so....

— Ce-ai făcut tu măi Nătăfleş?

— Ce-am făcut, voi nu vedeți? Am scăldat pe mama; ca voi!.. Numai să nu ziceți că n'ați scăldat-o... Nu vă știu eu!...

Au rămas ceia încremeniți, mai ales când văzură *lăcăria* ceea, părții uzi..., *folicele leorcă* toate și baba mototol în săcriu...

Măi Nătăfleş măi!.... Măi nu ești doar de cât o *ciotcă* cu ochi, că văd eu, că minte n'ai nici cât un pui de găină, îi zise cel mai mic.

— Lasă-l în plata lui D-zeu măi frate, adăogă celălalt.

— Ei și tu, cum să-l lași, lasă că-i dau eu de lucru.

— *Ioti ce*, măi Nătăfleş, noi am uitat să luăm din târg, câte-va chi-

lograme de slănină, o testea de ace, ș'o oală cu untură pentru făcut sarmale. Nu te-i putea tu să te duci ?

— Ba mă duc, de ce nu, făcu Nătăfleş; și plecă.

Ajunse în târg, și cum s'o fi tras cu jidanii, numai el știe, da-i vorba c'a cumpărat, ș'acu.... pășea a lene spre casă. Tea.... ce-i păsa lui că trebuia să îngroape pe mă-sa. Numai, iaca că ajunge pe cumătru-so, care venea *nu-ș'* de unde spre casă, c'un car plin cu pae.

— Bună ziua, cumătre.

— Bună ziua.

— Incotro, zice Nătăfleş.

— Ia, spre casă, făcù cumătru-so.

--Doamne cumătre, zise Nătăfleş, n'a fi loc în căruță, să-mi pun testea. asta de ace, că mi-o înțepat sânul de-s numai sânge —Și fără să mai aștepte vre-un răspuns, și aruncă acele de-asupra.

Cumătru-so, îl știa el, că-i făr'o doagă, da' nà, ce să-i facă ?

Il durea mânele pe Nătăfleş cu slănina ceea.... și cerù o frânghie la cumătru-so :

— N'ai aicea vre-un capăt de curmeiu, cumătre, să leg slănina asta, că mi-a amorțit și mânele, doar nu-i oleacă din târg !

— Ba am cumătre, făcù cela; și-i dădu un capăt de frânghie, numai să scape de el.

Nătăfleş nu mai putea de bucurie; își dete căciula pe ciafă, s'apucă și legă slănina cu frânghia, așeză oala cu untură în brațe, ș'o porni de-a fuga cu slănina târâiș.

Numai iată că dă de o crăpătură ce tăia drumul de-a curmezișul. Cum ajunge Nătăfleş colo, se uită el, lung-lung, și nu-și închipuia cam ce să fie-aceea....

— Să pășesc !.... pământul mă înghite ; s'ăștept pe cumătru-mio, cine știe când o ajunge !.... Hm... Ia-ți închipue cu cine ș'a găsit și pământul de șuguit—tocmai cu mine ! Că și-a găsit omul ! li vin eu de hac, ia'n să vezi acuși—și Nătăfleş s'apucă repede de uns crăpătura cu untura din oală. Trecù toată untura, și oala o asvârli.

— Ei, de-acu, pot trece ; și trecând, o luă iar la goană cu slănina târâiș.

Tot mergând el așa, numai iată că zărește la capătul unui pod părăsit, un câne mort eu dinții rânjiți.

Deodată se opri Nătăfleş din fugă și tot dându-se înapoi, *ci* :

— Hm... Are să mă muște, iacă are să mă muste, —și tremură cumu-i varga, de frică.

— Da', ia i-oi da eu mai bine slănina ș-oi trece, își zise Nătăfleş și tot apropiindu-se de câne —nea *cuciu*, nea *cuciu*—și-i pune slănina ceea în dinți, și cum scăpă, *de cât* îi scăpărau picioarele, așa fuguliță.

Ajunse acasă. Al de frate-so îl întrebă :

— Ei Nătăfleş, ai cumpărat ?

— Da da..., cumparat, se poate ?

— Acele unde-s ?

— Poi unde să fie, ia la cumătru în căruţa cu pae, iată că trebuie să fi venit, să vă duceţi unul să le-aduceţi.

— Da' untura unde-i ?

— Am uns o crăpătură, că era cât pe ce, să mă înghită pământul !

— Da', că mai bine te înghiţea, să scăpăm odată de tine, făcù frate-so cel mai mic, încet.

— Da' slănina ?

— Slănina ? Ehe... he, Slănină de-ar mai fi—era să mă mânânce o haită de câne culcat, şi eu de frică, i-am pus-o în dinţi.

— Bu...n făcù frate-so; mă miram eu să faci şi tu vre-o treabă !

Da' cât era, cât nu era, tot trebuia să facă ce-o face babii, că ştiu că nu era s'o ţină în bordeiu. Chemară femeii de prin mahală, la făcut sarmale. Au venit femeile. Da' cum se întâmplase, mai toate aveau *copchii* mititei. Acù, cari mai de cari vorbeau că, cine ştie ce mi-o fi făcând băetul acasă, alta—eu l'am lăsat plângând, iar alta, eu nu i-am dat ţăţă de-asăară....

Au spus femeile, fraţilor lui Nătăfleş, ori să le aducă copchiii aici să le dea ţăţă, ori să le dea pace să se ducă acasă.

Ce să facă ei ? Trebuia să le aducă copchiii, c'altmintrelea rămâneau cu sarmalele nefăcute. Trimit tot pe Nătăfleş.

— Du-te tu măi Nătăfleş, şi adă copchiii femeilor iestea, că iaca ele au treabă.

— Mă duc, mă duc fraţilor, de ce nu, zise Nătăfleş; şi aruncându-şi antereu' pe umăr, plecă la arie.

Hehehe.... Avea mare plan Nătăfleş. Cum ajunge la arie, înjugă boii la harabă, luă furca'n spinare şi plecă pe drum. Pe care cum îl întâlnea, îl lua în furcă şi fără multă socoteală îl aruncă în harabă. În fiecare ţăpuşă era câte unul cu pânţelele în sus. Țipau de-ţi luau auzul, da' ce-i păsa lui... el să-şi umple harabaua. Şi ş'o şi umplu, cu vârf chiar. Şi încet, încet, *fa* Mândrilă, *oas* Lunilă.... ajunse acasă cu harabaua plină cu copchiii, cari vii, cari morţi, cum se'ntâmplase.

— Ha, ho.... Lunilă, *ho chi-napoi, ho chi....* se năcăjia Nătăfleş colo, să dejuge boii. Da' femeile au şi auzit Țipete ş'au eşit afară.

Câte erau ele de multe, când au început a Țipa ş'a răcni, ş'a-şi smulge părul, ş'a blăstama pe Nătăfleş— cât Țipau copchiii, cât ele, mă rog, nici în iad nu cred să fi fost așa.

Nătăfleş încremenise cu frânghiile boilor în mână.

—Nu i-ar mai muri mulți înainte, n'ar mai ajunge ziua de mâni, —gâlca'n gât—și câte, câte de te încruciai, și Nătăfleş, numai cât belea ochii și strângea din umere.

Ce-or fi făcut; ce-or fi dres, nu știu, da mă-sa cică a fost înmormântată cum se cuvine, de mulți de pe acolo ziceau: —„De-ași avea și eu norocul ei!“

Acu flăcăii trebuiau să-și împartă averea. Chemară ei și pe Nătăfleş, și se așezară cu toții împrejurul mesei, la făcut socoteli; —să facă o împărțeață cât se poate de dreaptă, să n'aibă nimeni, nimic de bănuț.

Da' mijlociul și cu cel mic, tot mai șireți, și Nătăfleş tot mai prost, —luară ei tot, și nu dădură lui Năiăfleş de cât o roată de car, o piua și o grapă. Nătăfleş, cum era el năcăjit de câte pățise, nu mai zise nimic, și luându-și partea cuvenită în spinare, plecă în lumea toată.

Spre sară, *numai* ajunge la marginea unei păduri. Ostenit bietul Nătăfleş, se puse jos, își făcu luleaua, și se și lungi să se mai hodinească. Nu-și isprăvi luleaua și întunecă, de nu-ți vedeai mâna.

Și Nătăfleş cam fricos!. —Ce-i de făcut, își zise el, că jos nu stau să știu că mă înghite pământul. Era lângă el un stejărel. Măi, că frumos, *nântuț* stejar, își zise el, punându-și în minte, să se urce în el. Nici n'așteptă mai mult, și dându-și cușma pe ceafă se și apucă de urcat pe rând, piua, grapa și roata și apoi se așeză și el frumos să se hodinească. Dar nu putea dormi că trebuia să-și țină *boclucurile* în mână.

Intunecase, de era ca și în mormânt, și crengile copacilor se mișcau din când în când—codrul cela huia de i se ridica lui Nătăfleş părul măciucă în cap.

Cam pe la mezul nopței, *numai* începu a se auzi de departe vorbă. Erau niște călători cu cămile. Ajung supt stejărelul în care era Nătăfleş și cum se întâmplă, hotărîră ei să poposască peste noapte acolo; iar lui Nătăfleş îi dărdăia inima de frică. De somn îi iera somn....

Iată că începu a se lumina de ziua și bietul Nătăfleş obosit, cum era, amiji puțin, și numai scăpă piua jos. Când tresări de frică, numai scăpă și grapa și roata.

Călătorii ceia, au sărit drept în picioare, și buimăciți de somn, cum erau, au croit-o de fugă, cari încotro au apucat. Și buni duși au fost.

Nătăfleş, se scoborî și el jos și bucuria lui nu fu proastă când văzu atâtea cămile, încărcate cu bogățiile pământului. Numai ele cât făceau, și unde mai pui, că pe fie care erau și câte o pereche de dăsagi plini cu galbeni. În bucuria ceea, Nătăfleş să lăsă păgubaș de toată averea părintească, și luând cămilele de căpăstru, apucă spre casă.

(Urmează)

Gh. V. Șușnea.

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI.

20. — Ghiță Cătănuță.

Pe cel deal, pe cea colniță,
 Mi se plimbă o cătănuță,
 Cu doisprezece catârași,
 Incărcați cu gălbănași.
 Se plimbă, cât se plimbă,
 Acasă că se'nturnă,
 Și din gură îmi grăia :
 — Alelei Vidrușca mea,
 De când eu te-am luat,
 Pe la socri n'am mai dat.
 Ia să te-apuci și să-mi faci,
 Doi colaci,
 Din doi saci,
 O pupăză,
 Dintr'o merță,
 Și-un covrig,
 Dintr'un mertic,
 Să mă vadă că-s voinic !
 Vidrușca se suflecă,
 Și îndată că-mi făcea,
 Și la socri că plecă.
 Mări când îmi ajunseră,
 In codrii Londrului,
 Fântâna Porumbului,
 Moșia Păunului,
 Masă mare întindeau,
 Și beau și se veseleau.
 Dar Ghiță Cătănuță,
 Mări din gură-mi grăia :
 — Alelei Vidrușca mea,
 De când eu te-am luat,
 Nici un cântec nu mi-ai cântat».
 — Alei Ghiță, fi-ași cânta,
 Dar mi-i glasul mueresc,
 Cuvintele haiducești,
 Și Păunaș m'a auzi
 Că de mică m'a iubit,

De mare m'a părăsit».
 — «Cântă, cântă, nu te teme».
 Ghiță îi răspundea,
 Iar ea mări că-mi cântă,
 Văile se răsună,
 Și apa se tulbură,
 Păunaș că-mi venia,
 Și din gură că-mi grăia :
 — «Mări Ghiță Cătănuță,
 Ce-mi calci tu moșiele ?
 Moșiele, pădurile ?
 Ia să-mi dai tu calu' tău»
 — «Ba eu calul nu ți-oi da,
 Că mi-i dat de socrul meu,
 Ca să-mi plimbe trupul meu».
 — «Mări Ghiță Cătănuță,
 Ia să-mi dai tu palușu'».
 — «Palușu' nu ți l'oi da.
 Că mi-i dat de socru' meu,
 Să-mi apăr capul meu !»
 — «Mări Ghiță Cătănuță,
 Ia să-mi dai tu pe Vidra».
 — «Ba pe Vidra nu ți-oi da,
 Odată cu viața mea,
 Că-i dată de soacră-mea,
 Să-mi petrec viața cu ea».
 — «Atunci Ghiță Cătănuță,
 La luptă să ne luăm,
 In săbii să ne tăem ?»
 — «Ba la luptă că-i mai dreaptă.
 La luptă că se luară,
 Zi de vară până'n sară.
 Păunu' se opintiră,
 Pe Ghiță mi-l trântiră,
 Bârniecioru' îi plesniră,
 — Alelei Vidrușca mea,
 Sai de-mi leagă bârnefu',
 Că mă tae Păunu'».

Da' Vidrușca ce-mi zicea :
 — «Care mi-a rămânea,
 Tot un bărbățel mi-a fi !
 Ghiță când auziră,
 Foarte rău se tulburară,
 Pe Păun că mi-l luară,
 In pământ că mi-l băgară,
 Capul cu paloșu-i tăeră.
 Da' Vidrușca ce-mi făcea ?
 Ca piatra încremenia,
 Și din gură abia grăia :
 — «Mări Ghiță Cătănuță,
 Iartă-mi dragă greșala
 Că nu ți-am știut puterea».
 Greșala că nu-i erta,
 În șapte bucăți o tăia,
 Peste Păun o punea,
 Coadă din cap îi tăea,

Auzită de la mama, Zoița Pr. G. Savin.
 Jorăști-Covurlui.

În buzunar o punea,
 Și la socri purcedea.
 La socri cum ajungea,
 Soacra 'nainte-i eșia,
 Și din gură-i grăia :
 — Alei Ghiță Cătănuță,
 Unde mi-i Vidrușca,
 Să-mi răcoresc inima !»
 Mări Ghiță ce-mi făcea ?
 Picioru'n scară punea,
 Coadă din buzunar scotea,
 Și soacrei o arunca,
 Drumul calului că da,
 Munților se dăruia,
 Munților și codrilor,
 Negrilor, haiducilor,
 Și haiduc că se făcea!

Petru Gh. Savin

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

86.—Facerea lumii și a iadului.

Peste tot, la început, era numai o apă. Dumnezeu, *Uciganul* și Sf. Petrea șădeau deasupra. Intr'o zi—cum or fi fost și zilele pe-atunci!—mână Dumnezeu pe *Uciganu'* în fundul mării, ca s'aducă moluz. Zice: — «Măi Nefărtate! Dacă mi-i scoate tu moluz din fundul mării, apoi într'adevăr ești tare!» — «Bine, frate, Țoiu aduce!» Și, cufundându-se Aghiută, a luat ș'a tot scociorit glod de acolo, din fund. D'apoi dacă ce folos? Până s'ajungă la fața apei, l'a prăpădit tot, căci glodul, se înțelege, atâta cale de loc, s'a spălat prin apă. Se duce bietul Aghiută și a doua oară; pătește tot așa. Se duce ș'a treia oară; iar, vrând Dumnezeu, amă se'ntoarnă el cu vre-o câte-va fire de moluz printre unghii. Din acest moluz se apucă Dumnezeu și alcătuește o turtiță rotundă. Blagoslovind-o, turtița s'a tot întins de s'a făcut așa de mare, cam cât ar fi putut dormi pe dânsa trei oameni. Da' ea se ținea de-asupra mării, căci Dumnezeu o potrivise bine pe cele 4 trestii, în vârful cărora șed patru pești mari. Așa că, atunci când peștii felezuiesc din coadă, trestiiile se cutremură și pământul nostru se hâțână și el.

Va să zică, la început, nu era pământ de cât pentru trei oameni.

Căci, într'adevăr, făcându-se noapte, Dumnezeu s'a culcat la o margine, Uciganul la mijloc, iar Sf. Petrea la ceal'altă margine. Într'un târziu, Necuratul se gândește cu gând rău să'nece pe Dumnezeu. Căci, ce zice? „Cum el să poată face o minune și eu nu!“ și prinde a împinge pe Dumnezeu de pe turtiță spre apa mării. Da' de unde să se 'nece Dumnezeu? C'atunci, vorbind la dreptul, nici dracul n'ar mai fi trăit. Ci turtița se tot întindea și s'a tot întins până a ajuns pământul nesfârșit de mare, cum nesfârșit de mare fusese și opinteala răutăcioasă a lui *Naghea*....

Dumnezeu și cu Sf. Petrea au răs pe urmă de neputința lui. Da' el, cornoratu', să nu șadă binișor? S'apucă și face o casă. În casa asta cără zi și noapte, cu coșarca, de afară, tot ce-i trebuia spre a înjgheba ș'un car. Voios el și *fudulăș*, vine amù la Dumnezeu. Zice: — „Frate! Iaca ce am făcut eu și tu n'ai putut face!“ Dumnezeu s'a uitat la casă și, zîmbind, i-a zis necuratului: — „Măi Nefârtate! Ia du-te tu în casa asta și uite-te: Vezi afară lumină? Și mai uite-te: Poți scoate carul afară dintr'însa?“ Când s'a pus Nefârtatul, a pus, bietul, nasu'n jos. Căci în casa lui era întunec și el nu știa cum s'aducă lumina soarelui într'însa, cum nu știă c'au să-l stupească pe urmă toți creștinii. Și când să scoată carul, iar nu-i chip. Căci carul erà gata încheiat și nu'ncăpea pe ușă. Năcăjit se duce bietul Ucigan la Dumnezeu. — „Frate, eu la aste două lucruri nu mă pricep!...“ — „Da i-a dăruște-mi-le mie, ș'apoi îi vedea ce-am să fac eu cu dânsele!“ zice Dumnezeu.

— „Dăruiete să-ți fie!“ Ș'atunci Dumnezeu s'a dus în casă și, împreună cu sf. Petrea, a dat borte păreților ș'a făcut ferești; ș'asa lumina zilei a răzbătut într'însa. Pe urmă s'a apucat Dumnezeu ș'a pus *cruce* la ferești — din două *cercevele* puse cruciș și încăputate cu *privăzurile* — ș'a pus apoi și *cruce* la car și desfăcându-l în părțile lui alcătuitoare — tânjală, roți, *pomoștină*, *inimă*, *carâmburi*, leuci, *drăghinări*, *răscoluri*, *fundători*, — l'a scos afară. Nefârtatul crăpa de ciudă și sta hăt departe, din pricină că, vedeți D-voastră, la fereștile casei erà cruce, iar la car tot cruce.... Și de sf. Cruce Diavolul se cam mai duce..... Da' unde să se ducă? Zice: — „Frate, văd că ești mai tare de cât mine; rămâi tu aici și stăpânește, că eu m'oiu duce'n împărăția mea, la iad. Ei, îmi dăruști iadul?“

Dăruiet să-ți fie, Nefârtate! — zice Dumnezeu. Ș'asa, înjghebându-și împărăția cea neagră a *Zgribulicilor* lui cei cu codiță, și comanace, Aghiută cel bătrân se răsgândește cum ar putea să-și dezdoae el inima asupra stăpânitorului luminii. Face'n mijlocul iadului, aproape de talpă, un scaun; apoi poștește pe Dumnezeu pe-acolo. Da' lângă scăunăș erà ș'o capcană lipită bine de talpa iadului. Vine Dumnezeu; Diavolul îl

poftește să șadă pe scaun. Dumnezeu, nu, și nu, că nu știe până amu de scaun. — „Ci hai, șazi tu oleacă, să mă deprind și eu!“ îi zice. Și Aghiută, când s'a așezat pe scaun, odată tranc! s'a încheștat capcana și a mâncat o brâncă și de data asta din partea Domnului. Căci și azi șăde în lanțugurile căpcănei celeia din fundul fundului tartarului. Și azi când izbește țiganul în fer, îi încheștează și mai țapăn capcana. Deci țiganul e bun la Dumnezeu, căci, de nu l'ar mai înțăpeni acolo pe Aghiută, cine știe ce *palōtii* ar mai lucra prin lume, dac'ar eși?!

Din Mândstireni-Botoșani. Var. No. 52.

Dumitru Furtună.

87.— De ce caprele sânt fără păr pe genunchi?

Se spune, că odată, demult de-atunci, caprele sburau prin pomi, și mâncau toți pomii. Nu să mai *stăviau* frunzișoare și verdeață prin pomi! Le-a blestemat Dumnezeu, să nu mai poată sbura, dar, pe lemnul *sco-vârdat* să se ducă ca pe drum. Și așa, și este! Caprele n'au mai putut să sboare, dar, venite pe pământ, au făcut legătură cu dracul, ca să se ajute unul pe altul. Odată, diavolul fărșind focul și ne mai având cu ce să-l facă, trimise cele două capre să fure foc de la Dumnezeu.

Dumnezeu, își așeză crăcanele, atârnă de fiară tuciul pentru mămăligă, și se uita în liniște cum pocneau surcelele în foc. Caprele, cum veniră începură să vorbească cu Dumnezeu ba de una, ba de alta, ca nu cumva să bage de seamă c'au venite să fure foc. Văzând că așa nu fac nici o ispravă, să hotărîră să ia cu hapca. Se repeziră la crăcane, să ia foc; dar, Dumnezeu luând făcălețele din tuci, le lovi peste genunchi și le umplu de mămăligă *arzânte*. Caprele începură a fugi și a să văita de arsurile păsatului din mămăligă. Până acasă le căzu părul după genunchi.

De atunci se spune că nu mai au păr pe genunchi caprele, și caprele sânt draci goi, unde au slujit pe dracul.

Aușită de la mama, din Zlătărei-Vâlcea.

Gh. Fira.

88.— Din 1877-1878.

În timpul războiului nostru cu Turcii de la 1877, Osman-Pașa s'a dus la o vrăjitoare să-i spuie dacă cade Plevna sau nu.

Dând vrăjitoarea cu bobii, a spus că este ca și luată!

Dor a plecat Osman Pașa și Plevna a și căzut în mâinile Românilor.

Atunci Turcii, zice, au pus în cântec pe vrăjitoare, astfel:

„Uite baba Ioana!

Uite baba Ioana!

Zòr-zòr-zòr-zòr! 1

Uite baba Ioana!

Uite baba Ioana!

Zòr-zòr-zòr-zòr...“

Mic. J. Dumitrașcu.

1. *Bag-samă trebuie să fie niscaiva vorbe turcești.*

VRAJI ȘI FARMECE.

19.—Cum se cunoaște ursita.

Fata care voește să-și vadă ursita prin vis, alege o zi de post din săptămână. În acea zi, nu mănâncă nimic și nici bea măcar o înghițitură de apă. Spre sară, face o turtă din trei linguri de făină de grâu și trei linguri de sare. Aceste se amestecă pe genunchi, adăogând și apă, câtă trebuie, ca să se poată face o turtă tăricică. După aceea, o coace în vatră, apoi o rupe în două. Jumătate o mănâncă și cealaltă o pune sub pernă, pentru ursita ei. În urmă se culcă, fără să mai mănânce ceva, sau să bea măcar apă. Se culcă așa, fără să fi băut un pic de apă. Acela, care peste noapte va veni și-i va da apă la rugămintile ei, măcar un pahar cu apă (căci de setea cea mare, prin vis, o să ceară apă), acela îi va fi alesul ei.

Nemțior-Neamt.

A. Moisei.

20. De scris. La stea.

Se ia brâul aceleuia căruia îi face de dragoste și vrăjitoarea se duce cu el pe coșul casei în pielea goală, noaptea, și-l înoadă de 9 ori, zicând cele ce urmează, uitându-se în sus pe gura coșului:

*Stea, stea,
Steluța mea,
Toate stelele să stea,
Numai steaua mea să nu mai stea,
Și să se ducă la scrisul meu să-l ia.
Să-l aducă ca vântu',
Ca gându';
Să nu-i dai stare a stă.
Odină a mânca*

*Pân'la mine m'o vedea.
Să nu-i dai stare a hodini,
Pân'la mine n'o veni.
Să treacă prin' fete frumoase,
Prin văduve grase,
Să li se paie cățele râioase;
Să vie la mine,
Să i să pai
Stea luminoasă.*

După aceasta, se dă brâul al cui este și umblă încins cu el.

„La stea“ se face mai cu seamă la fetele și băieții cam stătuți, adică la cei cărora le-a trecut vremea măritişului ori însurătorii.

Culeasă de la 2 Februarie, 1909, de la soldatul toboșar Bădescu Gheorghe, comp. 1. Reg. Matei Basarab No. 35.—Cernavoda— de loc din com. Genunești, plasa Bistrița. Jud. Vâlcea.

*Jon N. Popescu.
Invățător.*

21.— Paloș-cununat. (Când vrea ca să aducă pe cine-va)

*Tu paloș cununat,
Fă-te drac împelițat.
De cân(d) meșteru' te-a lucrat,
Nici o slujbă nu ți-a dat.
Da' eu astă sară,*

*Iți dau o slujbă mare:
Să-mi aduci pă cutare (numele)
[mai tare.
Cu ciocu' să-l ciocnești,
Cu aripile să-l plesnești,*

*Cu ghiarăle să-l gherănești,
La cutare să-l pornești,
Incins,
Aprins,
Zorit,
Pripit,
Pân'la cutare a plesnit.
Să nu-i dai stare la mâncare,
Stare la culcare,
Că l'a sorocit,
Cu soroc mai mare,*

*Cu soroc mai mic,
Să vie curând.
Să vie pân' Țaligrad,
Fără vorbă, fără sfat.
S'a 'ntâlnit cu muieri grase,
Grase și frumoase,
El le făcea broaște făstoase.
«Mă duc la cutare,
«Că e grasă și frumoasă.
Și mai drăgostoasă».*

Se pune o oală cu p-șat la foc, pe vatră ; asemenea, se pune un vă-traiu în foc, de'nroșește. Se pune fierul ars în p-șat, în vreme ce se descântă vorbele de mai sus.

*Scris de la mama mea, Maria I. Fira,
din Zlătărei-Vâlcea, la 21 Iunie 1910.*

Gh. Fira.

22.— De dragoste.

*Marți dimineața m'am sculat,
Cofa de toartă am luat,
Și buna dimineața sf. Marți,
Și apă albă.*

Și am venit să mă curății

(Se zice Marți dimineața, când fata se duce la fântână).

*De la bătrâna Ileana I, Buhuș,
mahalaua Cotu-Negru, Bârlad.*

*Și să mă speli,
De urît, de uriciune,
De uritul de pe mine,
De cascade,
Și de uritul cel mai mare.*

N. J. Antonovici.

VORBE ADÂNCI

224.— *Găina, care cârcâde toată ziua, dimineața n'are ou,* ad. cine se tot laudă, nu face nimica !

225.— *Aicea cântă găina, nu cucoșul,* ad. femeea e mai mare și dictează !

226.— *Găina bătrână, face zama bună,* ad. nu cată că nu e tânără !

227.— *A înghițit gălușca,* ad. a rămas pe jos, a pățit-o, a luat-o 'n spinare, a primit și rușinea asta !

228.— *Parcă are-o gălușcă 'n gură,* adică vorbește fâlfâit !

229.— *A stricat-o la gât,* adică nu mai este în bune relații.

230.— *Gâtu' leică și pântecetele balercă,* ad. f. bețiv.

231.— *Get-beget, coada vacii,* ad. e de-aicea, dar nu tocmai de frunte.

232.— *Îl ia ghitcu' de frig,* ad. i-i frig tare ! Roșu cum îi *ghitcu' !*

233.—*Hai la joc, genunche goale!*

—*Las' la dracu', că mi-i foame!* ad. n'are de unde și cu ce!

234.—*La joc,*

Pară de foc;

Iar la lucru,

Ca butucu'!

Ad. nu se dă la treabă!

235.—*N'are glagoli la cap,* ad. n'are minte.

236.—*Pân' ce i s'a (o) duce gura la ureche,* ad. lasă-l să tot râdă!

237.—*Par'că-i cu gura legată,* ad. nu vra să zică nimica!

Târgul Neamțului.

George A. Cosmovici.

238.—Nu te 'ntinde mai mult decât te ține curaua.

239.—Nu-i suiș fără coboriș.

240.—Tot paiul cu umbra lui.

241.—Dă'mi Doamne mintea Moldovanului cea de pe urmă.

242.—Când se duc boerii la stână, se mănâncă câinii, iar când se împraștie oile, se bat stăpânii.

243.—Nu te lăcomi la traista calicului.

244.—Din coadă de câne nu mai faci sâtă de mătasă.

245.—Ce vă 'ndemnați ca Grecii la temniță?

246.—Ce vă grăbiți, că doar nu vin Tătarii, nici Turcii?

247.—Tronc și tu, ca Ierimiea cu oiștea în gard.

248.—Dacă te iei după muște, te duc la 'mbălătoare.

249.—Nu fac toate muștele miere.

250.—Toamna se numără bobocii.

251.—Calul de dar nu se mai caută în gură.

252.—Calul bătrân nu-l mai poți învăța în buestru.

253.—Ziua bună de dimineață se cunoaște.

254.—Ploaea de dimineață nu ține mult.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

DATE ȘI CREDINȚE

448.—Când sughiți e semn că te *pomenește cineva*, vorbește de tine.

449.—Când focul sfârâe, te vorbește cine-va de rău. Ghiontește—*ghigosește*—tăciunile cu cleștele, sau aruncă o mână de sare în foc, că nu vei mai fi *clevetit*.

450.—Având *noițe* pe unghiile degetelor, te vei înoui cu haine.

451.—Când te mănâncă palma mânei drepte, vei primi bani.

452.—Să nu coși bumbul sau haina fiind îmbrăcat cu ea, că-ți coși mintea.

453.— Să nu verși sare pe jos, că pe cea-laltă lume o vei culege-o cu ochii.

454.— Cine-va cerându-ți acul, să nu i-l arunci, ci să i-l dai în mână, că alt fel îți fuge norocul.

455.— Cât timp șade mortul în casă, deasupra ușei în odaia în care stă, s'atârnă un cot de pânză, sub care se 'ndosește sufletul răposatului.

456.— În timpul celor 3 zile, când mortul stă în casă, sufletul lui colindă toate locurile pe unde a umblat în lumea aceasta.

457.— Noaptea să nu te cauți în oglindă că mori.

458.— Când te lovești cap în cap cu cine-va, sau singur de ceva, să scuipi jos numai decât, că de nu, faci bube dulci în cap.

459.— De-ți va cânta cucul în spate sau în mâna stângă, rău îți va merge în ziua aceea; iar dincontra, în față sau mâna dreaptă, îți va merge bine.

Aușite de la mama, Țușcani-Covurlui

J. O. Zugravu.

460.— Când vezi pentru prima dată mînz, și nu e pintenat, te vor durea picioarele anul acela.

461.— De vezi întâi mel negru, te vor mânca puricii; iar alb, păduchii.

462.— De vezi întâi cocostârci și-s pe jos, te va înțepa la picioare în spini vara aceea.

463.— În ziua Babelor (1-9 Martie) își alege fiecare o zi, și cum îi va fi ziua aceea, așa îi va fi tot anul.

464.— De auzi întâi pupăza cântând și ești nemâncat, îți va miroși gura.

465.— De vezi șerpe întâi și nu-l omori, nu vei avea putere multă anul acela.

Podu-Turcului, Tecuci.

V. D. Gheorghiu.

466.— Dacă mănânci castraveți, chiar acolo unde-s sămănați ei, neșind la margină, să știi că se vor amări toți castraveții.

467.— Când cari znopii de la câmp pentru trieraț, de vei găsi moșuroae multe de șoareci pe supt clăi, să știi că are să fie iarna gre.

468.— De plouă în toamnă cu fulger și tunet ca 'n timpul verei, are să fie toamna lungă.

469.— De zburdă vitele, are să se schimbe vremea.

470.— Când caii nu vor să mai mănânce și stau cap la cap, îngân-durați, fac a ploaie.

471.— Primăvara dacă sînt mulți cărbuși mici pe arătură, are să se facă popușoi mulți anul acela.

472.— Când plouă cu soare, are să se facă ciupercile.

473.— Dacă cântă cucul, nu mai sânt bune urzicele. Se crede că le-a spurcat. De aceia să le cauți îndată ce să ia zăpada.

474.— Când iesă brândușile, câte brânduși vei putea scoate întâia oară, atâția pui are să scoată mama ta acasă. De aceia, adesea când spui că ai scos puține brânduși, te ia de goană să le mănânci unde știi. Să nu-i aduci bocluc!

475.— Când îți cântă cucul în stânga e rău.

476.— Când îți cântă în dreapta și în față, e bine.

477.— Când îți cântă în spate, o să te 'nsori sau o să te măriți.

Aușite în Vârleși-Covurluiu.

J. N. Vârlezeanu.

BOALE LA OAMENI LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

110.— De gâlci.

*Plecară gâlcile, motâlcile,
Să pască, să se hărănească,
Trei babe să le păzească :*

*Una oarbă,
Una șchioapă,
Și-una surdă!
Oarba nu văzù,*

Din Hălângești-Zăicoiu, Doljiu.

*Șchioapa nu putù,
Și surda n'auzi!
Veniră lupii, le mâncară, le
[sfărâmară,
(Cutare) rămase curat, luminat,
Ca argintul strigurat,
Cum Dumnezeu l'a lăsat!
Nic. J. Dumitrașcu.*

111.— Descântec de bubă neagră.

A pornit (cutare), pe cale, pe cărare, gras și frumos. La mijloc de cale, deochiu' l'o deochiat, potca l'o pocit, striga l'o strigat, căscarea l'o cascat, roșața l'o roșit, orbalțu' l'o orbălțit, săgiata l'o săgetat.

El o lăsat glas mare, din cer până'n pământ și s'o văetat. Nimeni nu l'o văzut, nimeni nu l'o auzit. Maica Domnului din poarta cerului l'o auzit și l'o văzut. Pe scări de argint s'o scoborât, pe (cutare) l'o înțrebat: Ce plângi, ce te olicăești (vaeți)? Cum n'oiu plânge, și n'oi olicăi (văita). Purces-am în cutare zi, gras și frumos, pe cale, pe cărare. Când am fost la mijloc de cale, deochiu' m'o deochiat, strigarea m'o strigat, căscarea m'o cascat, roșața m'o roșit, orbalțu' m'o orbălțit, săgeata m'o săgetat, buba cea neagră de cap m'o luat. În pământ m'o trântit, fața mi-o îngălbenit, ochii mi-o înpainjenit, carnea mi-o *morsocit*.

„Nici nu te plânge, nici nu te olicăi (văita), tu la cutare îi alerga, la Maica Domnului s'a ruga, pentru toată boala și răul tău a discânta; te-a discânta, tot răul ți l'a lua. Din piele, de sub piele, din inimă, de sub inimă, din rânză, de sub rânză, din osânză, de sub osânză, din splină, de sub splină, din mațe, de sub mațe, din plămâi, de sub plămâi,

din maiuri, de sub maiuri, din spinare, de sub spinare, din mâni, din picioare, din andrelele gâtului, din rădăcinele măselelor, din umerile obrazului, din *sfârçușul* nasului, din *culbecii* ochilor, din auzul urechelor, din creerii capului.

Cutare te-a discânta, de prin toate ciolanele și-a aduna, Maica Domnului cu mâna și-a lua, peste șeptezeci de mări negre și-a arunca. Acolo să cheie, să răscheie, ca spuma de pe mare, ca roua de soare și cutare să rămâie curat, luminat, ca Dumnezeu ce l'a lăsat, ca maică-sa ce la născut“.

Acest descântec se zice de nouă ori pe zi: De trei ori dimineața, de trei ori la prânz și de trei ori seara. La descântec se servește de nouă fiere înferbântate, de afion, miere de albine și rachiu.

*Aușit de la Tudora Bușdugan,
de la Raiu, Bârlad.*

*Vasile B. Țirica.
Cântăreț bisericesc, Bârlad.*

CÂNTECE.

578.— *Și-am zis verde și-o alună,
Ici în vale la fântână,
Rage-o juncă 'ntr'o grădină,
Ș'o copilă mi-o îngână.*

— *Taci juncă nu mai rage!
— Căci nu rag de jelea ta,
Ci rag de inimă rea.*

579.— *Mărar verde, legea ta,
Lasă-mă la umbra ta,
Să mă umbresc cu puică.
— La umbră nu te oiu lăsa,
Că și-i mândra tinereă,
Și-i avea păcat cu ea.*

*De la Elena C. Ciobanu,
Cotoroaia-Tutova. N. Jancu.
Var. 598.*

580.— *Foaie verde trei masline,
Să vă mărităm copile,
Să vă dăm pe la barbați,
Să nu ne mai blăstemați.
Să vă dăm pe la urîți,
Să nu ne mai omoriți.
Să vă dăm la văduvoi,
Să ne veselim și noi.*

581.— *Foaie verde iarbă lată,
Cine zice fetei, fată,
Doamne slabă minte poartă.
Toată noaptea-i cu bărbat,
Ziua pune flori pe cap,
Și esă gătită'n sat.*

582.— *Ce folos că ești frumoasă,
Dacă ești o ticăloasă;
Ce folos că ești fudulă,
Dacă ești o spălătură.
Cu suveica nu știi da,
Dar la joc te știi bagă.
Nu știi coase nici un pui,
Și la joc te pui, te pui.
Nu știi coase nici o floare,
Și la joc stai în picioare.*

583.— *Foaie verde ș-o sulcină.
Mărită-te horholină,
Mărită-te nu ședeă,
Nu tragea nădejdea mea.
Mărită-te nu mai sta,
Nu crede că te-oi luă.*

*Culese de Serafim Jonescu.
Falticeni.*

584.—*Lasă, lasă, mamă, lasă,
Mergi la cârșmă dipi masă,
Și cumpăr'o vadră rasă ;
Și dă la flăcăi să beie,
Copile la joc să iee.*

*Da' flăcăii nu-s nebuni,
Să te joace pe minciuni,
Beu holercă și s'embată,
Și la tine nici nu cată.*

585.—*Eu te joc, lele Catrină,
Pent' o labă de găină,
Și te joc, lele, te joc,
Pent' o labă de boboc;
Să te joc, să fii jucată,
Să mă pomenești odată.*

*Culese de Eughenia Cucuruș, Bu-
denița-Bucovina, comunicată de
V. Jliuc.*

586.—*Nu te teme că-i cădea,
Cât îi fi pe mâna mea ;
Da' de und' te-i depărtă,
Eu de samă nu ți-oiu da !*

587.—*Hora-i mare, fete n'are ;
Au murit de gălbinare.
Și puține ce-au rămas,
Le-au picat galbeaza'n nas.
— Foaie verde trei masline,
Mai badeo, de-ți pare bine,
Să se puie și la tine !*

Din Coropcenii-Vaslui.

J. Neculau.

588.—*Frunzuliță odolean,
Frumos cântă cucu'n deal,
Aninat într'un ciolpan,
Mândra-mi șade pe măidan,
Și-mi înșiră la mărgean.
Nu-l înșiră cum s'enșiră,
La tot bobu' face nod,
Să mă bage la ea rob.
Da, ce fel de rob să-i fiu ?*

Cu ploscuța cu rachiu.

*Ziua să-i spăl vasele,
Noaptea să-i frâng oasele¹.*

*Scris de tată-meu Stan Tuțescu, din
Catane, funcționar.*

589.—*Luniță, luniță,
Mai fă luminiță,
Sara pe uliță,
Să iasă fetiță,
In brâu cu furchiță,
Să toarcă lâniță,
Să-mi fac chedecuță²,
La doi călușei,
Vineți porunghei³;
Dar nu sunt ai mnei⁴,
Că eu i-am furat,
De la popa Vlad,
De la Leana St. Mina, din
Catane-Doljiu.*

Șt. St. Tuțescu.

590.—*O, voi, dealuri, o, voi, lunci
O, voi, urieși cărunți,
O, voi, poeni verzi și lunci,
Voi molifți pe jos căzuți
Și voi brăzi de vânt bătuți
Și voi corbi și cloncani mulți,
Cari sburați peste munți.
Voi vultani cu piept de fier,
Ce sburați pe sus prin cer.
Sburați peste țara toată,
Cât e mare, cât e lată.
Nu mai plângeți, nici ostați,
Nici nu vă mai jeliți frați,
Plâng muerile-ai lor fii,
Că nu mai sunt între vii;
Muerile-și plâng barbații,
Că i-au ucis necurații,
Ș'o bunică, doi feciori,*

¹ Var.: Căntece Bănățene, Hodoș.
pag. 43 — Poezii populare, Canianu
pag. 50/LIX. ² Piedecă. ³ Porumbel,
⁴ Mei.

Și-un frate, două surori.
 Incetați toți cu jelitul,
 C'a venit Nică haiducul,
 Să ne ia din ceafă jugul.
 Calinești-Teleorman.

Radu G. Ciupitu.

591.— Ah noroc, noroc, noroc,
 De te-ași prinde și ași da foc,
 De trei părți cu lemne verzi,
 Pe de-oparte cu uscate,
 Să vadă mândrele toate.
 Să vadă și mândra mea,
 Ce durere simte ea,
 Care mi-a fript inima.
 Că dragostea când o faci,
 Trei boale trebui să zaci,
 Una 'ntăi când îl iubești,
 Și din ochi îl prăpădești,
 Al doile vine rar,
 Suflețelul mi-i amar,
 Al treilea când te lasă,
 Cu inima friptă arsă.

Balteni-Vaslui. O. Bersan.

592.— Dragu-mi-i badița spân,
 Că-i și tânăr și bătrân.

594.— Aista picior mă doare,
 Și cu-aista dau mai tare;
 Tot aista m'o durut,
 Și cu el am dat mai mult.

598.— Gioacă fată ce-i giucă,
 Du-te-acasă și-i mână,

Că o fript mă-ta măță
 Și fi-o lăsat codiță,
 Pluton-Pipirig, Neamț.
 Gr. Vasiliu.

595.— Iu! Iu!
 — Ce mă pișcă pe su' brâu?
 Un purice cânipiu!
 Hop în loc!

596.— Tae-i curmu'.
 Și dă-i drumu'.
 Joiana cu trei viței,
 N'are lapt'en putineiu;
 Unu' sbate și-altu' suge,
 În ciubăr n'are ce curge,
 Hi băete, hi!

597.— Sărută mă preoteasă,
 Că e popa dus de-acasă.
 — Te-ași săruta da' mă tem,
 Că nu face popa ghem!
 — Sărută-mă nu te teme,
 Că popa nu face gheme!
 Zi-i așa!
 Goleștii-Badii, Muscel.
 D. Mihalache.

598.— Rage-un bou într'o grădină,
 Și-o fată mare îngână.
 Fată, nu mă îngâna,
 Că nu rag de jelea ta;
 Și rag de jelea mea.
 Că de când mi-a perit soția,
 Eu iară verde n'am păscut,
 Apă rece n'am băut.
 Aușii de la N. a Mariei.
 Nemișor-Neamț. N. Moisel.
 Var. 578.

GLUME, JITII, TACIALE.

106.— Țiganul și cojle de lubeniță.

După ce s'a săturat țiganul de lubeniță¹, s'a pus de s'a ...p...at pe coji zicând: că cin' o umbra cu ele, ori le-o mânca, să se spurce...

Și-a plecat...

¹ Le găsize în niște porumb, că el umbra tot de-a dreptul, nu mai da pe drumuri. Lubeniță: pepene verde.

Acum, el întorcându-se de pe unde fusese, și dând tot peste cojile alea, și mai fiindu-i o sete de i se usca și cerul gurii, s'a pus să le deosebească ca să le mănânce, zicând :

— „Asta nu e p...ată..., asta nu..., asta nu..., asta nu...” Și le-a mâncat țiganul toate !

...Că vezi, nu erau spurcate !

Din Boureni-Doljiu.

Întrebări din popor.

107.—Cum sare purecile în pat ?

--Negru ! Altfel cum să saie !

108.—De ce cântă cocoșul cu ochii închiși ?

—Fiind-că vrea să arate lumii că știe cântecul pe din afară.

109.—De ce nu fuge bi'olile ?

—De ce, că 'i e frică că se scufundă pământul cu el !

110.—Ce 'ți e mamă Mărie ?

—Ce-o să-mi fie maică..... iacă,

Mârlă

Pe fârlă !...

Adică : *chirnavă*, bolnavă, nu îi e nimic ; dar o doare peste tot, nu știe ce îi este.

N. J. Dumitrașcu.

111.—Hoții și Săracul.

Era odată un sărac, ca toți săracii ! Dar pe lângă alte pacate, mai era și bătrân. Intr'o noapte iaca vin hoții și încep să bâjbâie prin ladă ca să caute bani.

—Cine-i acolo ?

—Noi, ziseră hoții ; taci din gură că dai de dracu'.

—Dar ce căutați pe acolo, hă ?

—Stt ! Parale.

—Măi, da' proști mai sunteți voi ! Eu caut ziua și nu găsesc, și voi noaptea și făr'de lumânare și o să găsiți ? Cătați-vă de treabă și lăsați-mi sărăcia'n pace !

Pr. J. G. Beldie.

112.—Colonelul și mama lui Mihai Ciotea.

Mihai Ciotea era sergent, în armată la Câmpulung. Se brodisse taman vara, în timpul concentrării, pe zăduful de foc.

Intr'o vreme, mă-sii făcându-i-se dor de el, plecă la Câmpulung, să-l vază. Și ca să nu meargă cu mâna goală, și de... să-i ducă și lui fiu-său ceva, ce se hotărî ea ?

Ii umplu o tigvă cu lapte, și o *boalcă* cu pește fiert (proaspăt) prins de ea, cu plasa, pe marginea Argeșului.

Pornî cu „ispresul“ pe marginea drumului—în clasa patra—hai-hai! hai-hai! În trei zile și trei nopți, fu musai la fiu-său. În poarta regimentului se întâlnește piept în piept cu colonelul.

— Bună ziua, *măcă*¹!

— Mulțămim dumitale, babo!

— Măcă, am și eu un băiat p'aci. Nu-l cunoști *tu* ?

— Cum îl chiamă babo ?

— Alexandru Mihai Ciotea, măcă.

Pe el îl cunoșteau ofițerii că le cântă din vioară seara la popotă.

O îndreptă, arătându-i cu mâna :

— Du-te colo babo, unde furnică soldații ăia și întrebă și tu de sergentu' Al. Mihai Ciotea.

— Du-te tu, măcă de-l chiamă—mânca-te-ași—că v'a adus măca peștișor proaspăt fiert, și lapte dulce în tigvă. Să mâncați amândoi și să vă aveți ca frații,—fir'ar al dracului cin'va adus p'aici!—. În timpu' ăsta mai veniră și alți ofițeri cari se opriră și ei aci. Colonelul chemă un soldat, și-l trimise să aducă pe Mihai Ciotea, acolo în fața lor. Când îl văzu mă-sa, pu-se mâna strașină la ochi, se chiorî bine la el și zise:

— Tu ești, măcă, Mihai ?

— Păi, dacă nu, dracu' ? Ce nu mă mai cunoști ?

— „Fir'ai al dracului, măcă!“—de bună venire !

— Păi, de ce mamă ?

— „Bine, mă, prostu' dracului, cum e ăsta îmbrăcat“—colonelu'—„și cum ești tu ?“

Mihai însă îi șopti pe furiș „în limba noastră sfranțuzească“, să nu înțeleagă ofițerii :

— *Așè mamă, că sâ colonelu'!*²

— Fir'ai al dracului, maică, și tu și colonelu' tău. Păi bine! nătăfletele cum colonelu' *a apucat* hainile alea bunele, și tu rupturile dracului, de deabia se țin pe tine ?!

Ea, 'cea-că e pe apucate !

De la Vânătu, șambalașul lui Mihai Ciotea, aușită la o nuntă, seara la masă.

D. Mihalache.

¹ *Maică*

² *Pe șigănește: Taci, mamă, că-i colonelul (Red).*

O SAMĂ DE CUVINTE.

724 – 798.

Cred că fac un serviciu d-lui Gh. Pascu, adăugând și eu ceva la isvodul d-sale cu privire la «*Numele dracului în românește*» publicat în „Viața românească” V. No. 6 p. 298-301, și aceasta numai fiind că *întâmplător* am ceva. Și anume: *Mititelu'*; *Cornuratul* (Marian, Leg. Maic. Domn. 319); *Cornoratu'*; *Incornoratu'*; *Corneciu* (R.-Codin, O seamă de cuv. 21), *Chitiuță*; *Chichiufă* (comunic. D. I. Farcașanu); *Așel c-un cior* (=Acel c'un picior) (Papahagi, Basme, 585); *Cel cu chitia*; *Spiriduș*; *Tartur*; *Tartâr*; *Tărtăroi* (Păsculescu, Lit. pop. rom. 382); *Ucigă-l întunerecu'*; *Ucigă-l focu'*; *Iutman* (și: jidov); *Caraoschi*; *Caraoșchi*; *Ducă-se pe pustiu*, *cruce de aur cu noi*; *Mâie pe unde-a 'nsărat*; *Nefărtatu'*; *Năfărtache*; *Netehârsul* (Ion Creangă, III. 208); *Crapătu'* (Codin, 22); *Loază* (Idem, 47); *Neagă-rea* (Id. 53); *Aclò s-lă hibă* (=fi-le-ar de cap) (Pap. 585); *Si-l creapă numa* (=să-i crape numele) (Id.); *F.tu-ni-l măsă* (Id.); *Hatman*; *Arâp* (Pap. 532); *Sătândă* (Id. 691, acc. pe ă); *Eusfor* (Id. 593); *Boroiu* (Ion.-Dan, Desc. II. 190). La nevoie, această coadă de isvod se poate prelungi, cum se vede, chiar mergând pe unde a mai trecut d. Pascu.

Judor Pamfile.

Băldie=iarbă mare și netrebnică

Sfarog=uscat prea tare.

Vorbește în *ponturi*=alegoric.

Văjoi=(se știe).

Inturlucaț=întovărășit.

Moacă=măciucă.

Moacă=se zice și unei femei proaste.

Budăi=se zice ghizdelor făcute dintr'un singur lemn găurit.

Smomito=o scos'o din sărite.

Drug=se zice la un par ce se leagă fânul, când se-duce cu carul din câmp.

Boaghe=moalele capului, la tâmplă.

Fedeleş=un vas mic înfundat la amândouă capetele. În el se pune lapte acru.

De-a *fedeleşu'*=Se zice, când unul se face ghem, iar altul voinic îl ia și-l dă peste umăr la spate și cade în picioare.

Tămâjner=*șustae*, un băț, bun de bătut.

Nemțișor-Neamț.

N. Moisei.

Bâhliț=cu miros greu, și urît: *Borș bâhliț*, înăcrit, împutit, care nu-i chip de mâncat.

Hăltiugă=o mâncare purtată, fără de nici un gust, subțire și rea „Mi-ai adus de mâncare niște *hăltiugă*. Da ce-i *hăltiuga* asta?”

Anistuită și anistuit = amestecat, ascuns printre alte lucruri. „S'o *anistuit* undeva cu altele.

Ceacâe = un cuțitaș rupt.

Scarandiu, scarandiv = gingaș. „Tare-i *scarandiu* la mâncare“.

Mâșcâe = șovăește. „Uite-l cum *mâșcâe*, de slab ce-i“.

Alduit = lovit cu putere. „Când i-o *alduit* una de-a lungu', s'o tot dusu-să ursu'“.

Zâgnată = focul ce se face în gura cuptorului ca să se rumenească pâinea ori malaiul din cuptor. A da cuiva *zâgnată* înșamnă a-l îndemna să facă ceva „De nu-i da cumătra *zâgnată*, el tăcea ca un *modoroii*“.

Culese de *M. Lupescu*.

Așă, *mai vine de-acasă* = e potrivit cu interesul meu.

Nu-i *este pe vrute* = nu-i place.

I-a jucat festa }
I-a tras chiulu' } = l-a înșelat, *l-a tras pe șfară*.

Spune: *vrute și nevrute, multe și mărunte* = de toate și nimica!

A luat-o 'n cap }
S'a suit Enache la cap } = s'a îmbătat

A luat-o 'n nas = l-a rușinat.

Parc'ă-i plouă din sânin = supărat.

Te-ai *întors mai bleg, de cum te-ai dus* = cu rezultat mai prost, de cum eră.

L-a *scos fier rău* = om rău, nărăvos.

A dat *șfară în țară* = a dat de veste, alarmă.

Alunecă alătura cu drumul = se depărtează de la chestie.

Dă în gropi = de prost ce-i.

Are pe *nantihârțu* = pe dracu' în el.

Mut ca *pământul* = tăcut.

Scump la răs = om serios.

Tuțcani-Covurlui.

J. O. Zugravu.

C R O N I C A

* În curând, Administrația Revistei va trimite prin poștă chitanțele de plata abonamentului. Rugăm pe cinstiții noștri abonați ca să le achite și să nu ia în nume de rău acest chip de plată a datoriei bănești ce au către revistă, mai ales că sunt scutiți și de alte cheltuieli.

* România pentru Bănățeni, publicația Ligei Culturale pentru ajutoarea inundațiilor din Banat, cuprinde contribuțiile scriitorilor noștri cu privire la acești

frați din Banat. Intre altele, diferite vederi fotografice (Chipuri din Banat, Cu îmblăciul, La lucru) și articolașele: Al. Țigara-Samurcaș: Portul bândăean; I. A. Basarabescu: Cine dă, lui ți dă (O variantă la noi; povestirea No. 57).

* Cine nu va fi primit, să-și însușească acest răvaș:

«Cinstitul nostru tovarăș și prieten,

„Cei ce muncesc și se ajută la o laltă spre întrunchiparea unui lucru de bine, se simt destul de trainic legați prin ținta ce și au pus o înaintea. Câte o dată, acești tovarăși de muncă nici nu se cunosc, sunt departe unii de alții; această împrejurare e firească. de oare-ce adevăratele suflete nu le întâlnești rătăcind pe toate cădrile. *Ne lăudăm ? Să ne întrebăm înșine și vom afla că nu ! De vor țice alții, să-i lăsdăm să țică !*

„Iată ne vine cerere din câte-va părți, ca să întârim încă mai mult legătura dintre noi și ca mijloc, ni se cere să scoatem pentru anul ce vine, un Calendar al tovarășilor și prietenilor revistei „Ion Creangă“.

„Intrînsul vom afla chipul tuturor celor ce vor împărți această vedere.

„Ar fi fost mai nemerit să facem această chiar în revistă, dar, avem mulți și mândri înaintași, pe cari nu-i știm cu toții, despre cari n'am putut încă nimica vorbi, din pricina lipsurilor noastre materiale: Ne vom îndeplini pe viitor și această datorie. Până atunci însă, noi ne vom întâlni în Calendarul nostru, care va avea și rostul său obicinuit de calendar.

„Nu știm cât va fi de mare și cât vom cheltui cu tiparul lui. De aceea rugăm pe toți acei cari se simt cu sufletul aproape de Revista „Ion Creangă“, să ne trimită câte :

„— O fotografie cu semnătura sa,

„— Un articol asupra limbii, literaturii sau artii populare, asupra vieții și sufletului neamului nostru, ori, ceia ce vor crede mai nemerit.

„— Suma de lei cinoisprezece pentru facerea clișeului cum și plata tiparului. Din această sumă, de bună samă că o parte se va înapoia; ea va fi cu atât mai mare, cu cât vor sprijini mai mulți calendarul.

„Așezarea materiei și tiparul va fi supravegheat de Redacția Revistii, care săgăduște a mulțami pe toți bine-voitorii.

„Numărul de calendare scoase se va împărți deopotrivă tuturor celor ce vor fi ajutat la tipărire.

„Cotașițiile celor ce n'au și nu-și pot face fotografii, este de zece lei.

„Aceste toate, sunt așteptate la Redacție în cel mai scurt timp cu putință“.

P.

Poșta Redacției

V. B. Ț. Nu se înapoiază, ci se păstrează pentru vremuri când chipul unora dintre noi va fi cerut de mărirea la care a ajuns. Ori nu nădăjduiești așa ? Noi o dorim din toată inima ! P. Danil. Primit prea târziu.— Dr. M. Gaster : V'am scris.

— Rugăm cinstita redacție de la „Gazeta Transilvaniei“ să ne pomenească de câte ori împrumută de la noi. (In No. 171, s'a publicat Jătia noastră No. 104).

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

Suma adunată — — — — — L. B.
62.75

BUSTUL LUI ION CREANGĂ ÎN BĂRIAD

Suma adunată — — — — — L. B.
839,25

TUDOR PAMFILE :

INDUSTRIA CASNICĂ LA ROMÂNI

Trecutul și starea ei de astăzi.

Lucrare premiată de Academia Română în 1909.

IV+504 p. cu 705 figuri **10 Lei.**

Pentru cititorii revistei „Ion Creangă,” prin Redacție, **8 Lei.**

INȘTIINȚĂRI

Rugăm cu toată stăruința pe abonații noștri să ne achite abonamentul, singurul mijloc de traiu al revistei. Plătindu-ne datoria, ajutoră chipul de a putea culege înțelepciunile poporului.

Rugăm pe abonații cari își schimbă domiciliul, să ne înștiințeze, spre a nu suferi întreruperi și a nu face în urmă cereri că n’au primit revista. „Ion Creangă” se trimite regulat în primele zile ale fie-cărei luni.

Cererile de abonament vor fi însoțite de plată. Nu mai trimitem revista pe credit.

Cine ne face cinci abonamente și trimite banii, al seu va fi gratuit.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I	— — — — —	3.00
„Ion Creangă” An. II.	— — — — —	6.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	— — — — —	1.25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	— — — — —	0.20
„ „ Jocuri de copii I.	— — — — —	1.40
„ „ „ „ II.	— — — — —	1.60
„ „ „ „ III.	— — — — —	1.50
„ „ Cimilituri românești	— — — — —	1.00
„ „ Industria casnică la Români	— — — — —	10.00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	— — — — —	0.25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească	— — — — —	0.20
Fl. Cristescu : Carte pentru copii	— — — — —	1.20
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj	— — — — —	2.00
„ „ „ Colinde din popor	— — — — —	0.30

Se trimet franco numai după achitarea deplină

CODUL PLUGARILOR COLECTII DE LEGI NOUI ȘI VECHI

cu explicațiuni și formulare pentru împlinirea actelor necesare la legile noi

- I. *Legea învoielor agricole* precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Interno și Raportul d-lui A. Djuvară, deputat.
- II. *Legea judecătoriilor de pace*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Justiție și raportul d-lui Saita, deputat.
- III. *Regulamentul legeri judecătoriilor.*
- IV. *Legea monopolului cârciumelor*, precedată de expunerea de motive a dlui Ministru Em. Costinescu și raportul d-lui D-r Râmniceanu senator.
- V. *Legea casei rurale*, precedată de expunerea de motive a d-lui Ministru de Domenii.
- VI. *Legea licențelor.*
- VII. *Legea vânzării și fabricării lumânărilor de ceară.*
- VIII. *Legea rurală de împroprietărire die 1864*, adnotată cu decisiuni ale Inaltei Curți.
- IX. *Legea rurală din 1879.*
- X. *Legea proprietarilor*, adnotată cu decisiuni ale Inaltei Curți.
- XI. *Regulamentul Sfântului Sinod din 18 Iulie 1864.*
- XII. *Circulara d-lui Președinte al Trib. Tutova.*
- XIII. *Legea nouă administrativă.*

de Theodor Marinescu Avocat, fost Procuror.

Librăria Nicolai A. Petroff—Bărlad

trimete ceaștă carte franco după primirea costului de lei 3.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

- Tudor Pamfile.—*Spusul și scrisul poveștilor*
I. N. Popescu.—*Legatul și strânsul snopilor de pe câmp.*
A. Moisei.—*Cântec de stea.*
Gh. V. Șușnea.—*Nătășlet, frate de-al lui Păcală (poveste).*
C. Rădulescu-Codin.—*Miu haiducu' (cântec bătrânesc).*
Teofil Bizom, Frații Kahn, D. Furtună, P. Gh. Savin, I. O. Zugravu.—*Povești și legende.*
Dumitru Furtună.—*Plugușor.*
A. Negoescu, P. Cârstoan, N. V. Hănțescu, N. I. Dumitrașcu, V. D. Gheorghiu.—*Datine și credințe.*
Petre Danilescu T. Cruceanu, V. Kahu, N. I. Antonovici, D. Mihalache.—*Boale la oameni, leacuri și descânțece.*
N. Iancu, O. Bersan, Pr. I. C. Beldia, V. Iliuc, I. Ociu, Șt. St. Tuțoșcu, R. C. Ciupitu, Ar. Tomiac, Gr. Vasiliu, N. I. Dumitrașcu, D. Mihalache, A. Moisei, I. N. Popescu, N. V. Hănțescu, V. Ungurean, D. I. Farcașanu, I. O. Zugravu, I. N. Vârlezeanu, P. Gh. Savin.—*Cântece.*
M. Lupescu, P. Gh. Savin, I. N. Vârlezeanu, V. I. Kahu, I. N. Popescu.—*Glume, jâții, taclăle.*
P., A. Gh. Lupu.—*CRONICA.*
Poșta redacției.
Ilustrațiuni: T. Pamfile: *Bătutul popușoilor.*

REDACTIA :
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BĂRLAD

EXEMPLARUL
In țară 40 bani
In străinătate 50 "

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară. 5 lei
In străinătate 6 "

Un număr vechiu, 50 bani.

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI. —

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurluiul), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. F. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Radei-Muscel), A. Moisei (Nemșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu, (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropeni-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorâști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negulescu (Bârlad), D. Vasiliu-Racău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag. 125-128, An. III. No. 4 —*
—*Inscrierile urmează —*

INȘTIINȚARE

În editura librăriei L. Alcalay, Calea Victoriei No. 37, București, au apărut: **Esercțiul de compuneri și gramatică** pentru clasele III și IV-a urbană și divizia III-a rurală, anul I și II, alcătuite de tovarășii noștri G. Tutoveanu, T. Popovici, M. Lupescu și C. Nechita. Cărțile sunt aprobate și **conțin noile modificări ale programelor** puse în aplicare chiar acum, după cum găsim aceste circulare D-lui Ministru al școalelor.

Le recomandăm fraților învățători și institutori, ca pe niște manuale elogios aprobate și întemeiate pe practica îndelungată a alcătuitoarelor, fiind în totul metodice. Ele vor ușura mult munca luminătorilor poporului și școlărilor, **ștind prin graiul curat din ele, în a păstră comoara cea mai scumpă a neamului nostru.**

COLECȚIUNILE NOASTRE :

Anul I 3 lei

Anul II 6 lei

Franco la locuință.

Cereți de pe acum

**CALENDARUL
REVISTII „ION CREANGĂ”
pe anul 1911.**

Prețul 1. 25

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. Pamfile, str. Țarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL

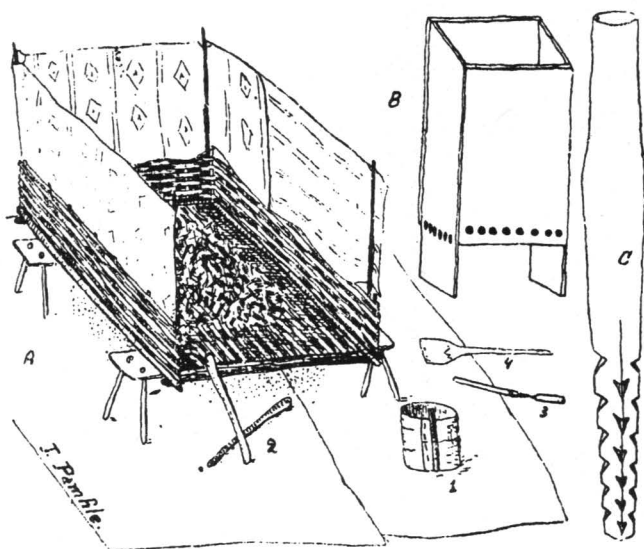
In țară 5 lei
In străinătate . 6 c

ÎNSEMNARI

—D. Dr. M. Gaster din Londra, dăruind acestei reviste suma de 10 lei, îi aducem călduroasele noastre mulțămiri.

—Înainte de 15 ale acestei luni punem sub tipar *Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1911*. Rugăm pe domnii cari au primit a-lsprijini, să ne trimită în grabă materialul de publicat sau ajutorul bănesc, dacă n'au făcut-o până acum, în totul sau în parte.

—Înscrieri pentru *Calendarul* nostru, care nu va fi scump, se primesc de pe acum prin câte-o carte poștală.

25.—T. Pamfile: Bătutul popușoilor.

A: Lesoiul făcut de nuiel, cu un fund și două mărgeni. Când popușoii se bat afară, lesoiul se pune pe două scaune iar pe mărgeni, sprijinite în bețe, se înșiră levicere ori țoale, spre a nu lasă să sară grăunțele departe. Popușoii se aduc din coș, leasă ori pod, cu coșarca [1] făcută din coajă de teiu. Turnași în lesoiu, popușoii se bat cu bețele de bătut popușoi [2]. Mai de mult se băteau cu umblăciul [3] care avea o parte scurtă (hădăragul) și alta mai lungă (umblăciul), legate cu șfară. Grăunțele curg printre nuielile fundului sub lesoiu, pe țoale, de unde se vântură cu lopata [4]. B: Chluă de bătut popușoi, făcută de scânduri (poate fi și un știubeiu de scorbură); are fundul de jos acoperit prin două rânduri de grătare de lemn ce se încrucișează, lăsând loc de scurgere grăunțelor. Știuleții se bat cu chilugul C, de stejar, cu creștături. (B și C văzute la d. M. Lupescu, Zorleni-Tutova).

SPUSUL ȘI SCRISUL POVEȘTILOR.

Poveștilorilor din „Ion Creangă”

Să zicem că-i noapte de toamnă sau de iarnă, cu adunare de lume la casă de gospodari cu stare, unde polobocelele nu sună a gol. Gospodina-i nevoie mare de meșteră la *ghismane*, *învârtite*, *urlueală* fiartă cu *jolfă* de cânepă, *gorgoliciu* de *bostan moldovenesc* cu *porumbèle* o-părite și uscate, cu un cuvânt, știe să primească și să mulțamească lumea; și dumnealui și dumneai li-s dragi „sărmanele mâni multe” și și nu se înspăimântă de „sărmanele guri multe”, oameni de viță și sămânță!

I-au apucat frigul fără veste, și-au cules popușoii cu totul, și pentru că nu-i pot turnă în coș cu *pene*, au poftit lumea la *clacă*.

Ori, au o fată de măritat și pentru fata lor câte nu trebuie, mai ales când nu se așteptau la una ca asta chiar așa degrabă! Dar lumea-i hoată și în lume trăește omul. De asta, lâna trebuie scărmanată, pep-tănată și toarsă; mai târziu, două războaie, și lăvicerile ori covoarele sunt gata.

Ori, dă, iarnă-i, și noaptea-i lungă din cale-afară. *Rumânii* sunt slobozi prin sat, crășmele s deschise (să lăsăm de-oparte jandarmii și legile!) și ce le mai trebuie altceva, de cât să pună țara la cale? De femeie-i mai greu; singură, tot udându-și degetele, ca să tragă mai subțire firul din caier, o cuprind gândurile, opaițul îi intră în ochi, i se urăște, svârle furca și se culcă. Ci așa, se adună și dânsule, „azi la mine, mâni la tine,” și *donda-donda*, până'n colo pe la cântatul cocosiilor. Fie-care vine cu lucrul său de-acasă: una toarce, alta scarmână, alta coasă. Adunarea lor mititică se cheamă tot *clacă*, dar mai ales *șezătoare* și *furcărie*.

La *clăci* se duc fetele și pentru dânsule vin flăcăii; mamele străjuesc căile purtărilor frumoase; bărbații vin mai câte puțini. La *șezători* se strâng mai ales femei și fete. La cele dintâi bătrânii *minciñoși* nu lipsesc, cu toate că sporul lor nu se bagă în seamă.

Muncesc cu toții, beau și mănâncă și vorbesc. Mai târziu fetele și flăcăii cântă, făcându-și rîndul cu lăutarii, dacă sunt.

Se spun *găcitori* și *frământări de limbă* fără înțelesuri. *Se spun și povești*.

Povestea nu-i o sarbădă înșirare de n'tâmplări, căci nu întâmplările se caută, ci *felul* spusului. *O poveste trebuie să umple timpul* și prin urmare, o poveste scurtă nu se poate; ea se lungește cu zugrăviri cunoscute tuturor, cu ocoluri gustate de toți, cu felurite *minciuni*.

Dacă-i vorba de-o împărăție, ea e pusă îndată alături cu *țara Moldovii*; dacă e vorba de un lan de aur și-o vreme de sloată, povestito-

rul alunecă în grabă pe câmpurile satului arse de secetă; de-i vorbă de *traiu ca'n veleat*, povestitorul își scoate înainte birurile, zapcii, *jândarii* și boierescul; dacă se vorbește de-o zână, el caută mult cu ochii între fetele de față și, se înțelege, găsește îndestule; de se vorbește de un făt-frumos, nu mai cearcă a se uita la flăcăi, ci povestitorul își scoate la iveală cinstitul său chip de acum patruzeci și patru de ani, când fetele dădeau jalbă la domnie pentru dânsul!

Povestea *trebuie* să fie lungă și de aceia *minciunile* curg!

Când povestitorul socotește nimerit, tace și-și plesnește limba de cerul gurei: i-i sete, gazda sare să-i ude limba; gustă odată, de două ori îi laudă plosca, și urmează:

—La așa vin avea și cel împărat, Dumnezeu să-l ierte!

Și iarăși povestea'nainte cu întâmplări și *minciuni*.

Minciuni, cari nu-s minciuni, după cum, de pildă, nici *hoțomanii* nu-s tâlhari. *Minciuna*-i meșteșugul graiului în *poveștile* petrecerilor și'n *taclele* vieții de toate zilele; *poveste făcă minciuni nu se poate* căci o poveste nespusă cum se cade, nu-i poveste. Meșteșugul spunerii minciunelor la locul cuvenit, este *arta* și *farmecul* căutat în povești, este *duhul* povestii, care se poate întruchipă aievea prin condeiu.

Cine-l poate prețui cu auzul, îl prețuiește și cu simțul, și fiind-că, între cărturarii noștri sunt tare puțini din tagma celor d'întâi, sunt puțini și în cea de-a doua. Pentru asta, avem atâtea neînțelegeri.

Că unii caută numai scheletul povestii, e altă vorbă: îl *scriu* cei ce abia pot scrie și țî-l spune moșneagul când i-l ceri, la răspintenea drumului, în grabă, cu mânușele pe mână și cu ochelarii pe nas. Țî-l înșiră în zece cuvinte, fără artă, fără *flecărie* (cuvânt foarte ne la locul lui); țî-l însemni pe hârtie, și-l dai luminii prin tipar ca poveste.

Și uiți sărmănuțele, adesa cu toată buna credință, că arătând lumii un bețișor fără coajă, fără ghimpi, fără frunze și fără flori, n'ai dreptate să scrii dedesubt: «*mădiță de trandafir îmbobocit*».

Tudor Pamfile.

LEGATUL ȘI STRÂNSUL SNOPILOR PE CÂMP

Adaos la „Ion Creangă” An. III. No. 9, pag. 257.

Mănunchiu sau *mărunchi*, *mânună* ori *vâslă*, e cât poate coprinde secerătorul cu mâna.

La noi nu se zice „pâne albă” pentru grâu și celelalte cereale, ci li se zice pe nume: grâu, grâu verde, uscat; boabele de grâu tot „grâu” li se zice cu o numire, orz, orzoaică, *ovâsc*, etc.

Pològ sau *poloage* sunt acelea ce rămân numai după ce se cosește, fie fân ori alte cereale.

Legarea snopilor se face cu *legături* sing. *legătură*.

Treisprezece snopi alcătuiesc un *picior*. Mai înainte, cei bătrâni făceau piciorul și de câte 15 ori 17 snopi.

(*După cele auzite de la tatăl meu Nae M. Popescu, căt. Voicestii din Vale, com. Voicesti, Jud. Vâlcea*).

Al treisprezecelea snop se pune ca *măgar* pe picior.

Două *picere*, sing. picior (picioare se zice mai rar; în vorbire se întrebuințează des vorba picere) fac o *clai*¹.

Pentru Voicesti-Vâlcea.

Joan N. Popescu, *Jnvățător*.

CÂNTECE DE STEA.

3.—*Veniți frați, veniți surori,
De mă'mpodobiți cu flori.
Și-mi luați o iertăciune,
Că mă duc pe cea lume,
La scaun de judecată,
Unde merge-o lume toată.
Iar în rai când m'am uitat,
Ce-am văzut m'am bucurat.
Am văzut pomi încărcați,
De copiii botezați.
Dar în iad când am intrat,
Ce-am văzut m'am spăimântat :*

Nemțisor-Neamț

*Am văzut pomi încărcați,
De copii nebotezați.
Și-i purtă din loc în loc,
Și-i băteă cu biciu de foc.
Și-i purtă din scară'n scară,
Și-i băteă cu biciu de pară.
Raiule, grădină dulce,
Nu-mi mai vine a mă duce,
De dulceața ta cea dulce ;
De dulceața pomilor,
De mirosul florilor,
De cântul păsărilor.*

Al. Moisei.

POVEȘTI.

30.—Nătăfleț (frate de-al lui Păcală).

[Urmare]

Ajunse. Al de frate-so când l'au văzut, că le aduce așa mari bogății, și ei șireți, cum erau, nici nu mai știau ce să-i facă lui Nătăfleț. Îl sărutau, îl laudau, unul îi luă cămilele și le legă la grajd, celălalt luă dăsiagii de pe ele, mă rog, umblau cumu-i titirezu' cela pe lângă Nătăfleț.

Le era drag...acù.....

Apoi cel mai mijlociu plin de veselie, *ci* :

¹ *Mai așteptăm și din alte părți. Asemenea și pentru articolul de la pag. 225.*

— Măi Nătăfleş, măi, cu aş zice să tăiem dihaniile iestea, să nu le mai dea de urmă.

— Ce ştiţi, aceia faceţi fraţilor, le zicea Nătăfleş, mândrindu-se şi el; dar fie, că şi avea pentru ce.

Şi au tăiet al de frate-so cămilele şi le-au îngropat, şi apoi s'au apucat — nici mai rămâne vorbă — de împărţit galbenii; s'au hotărît ei mai dinainte, că cea mai bună parte s'o dea lui Nătăfleş. Dar cum să împărţescă ei, că n'aveau baniţă.

— Du-te tu, măi Nătăfleş, la popă, şi cere baniţa, să măsurăm galbenii, da' să nu-i spui că măsurăm galbeni, ci, dacă te-a întreba, să-i spui, că măsurăm nişte meu-malau,

— Bine fraţilor, zise el, şi porni. Cum ajunge, ci :

— Părinte, au zis al de frate-mio, să-mi dai baniţa să măsurăm nişte *meiu-galbeni*.

Părintelui, îi şi trăsni prin cap, că au ei ce au; îi dădu baniţa şi se luă şi el după Nătăfleş cât colea.

Ajungând Nătăfleş acasă, dădu la al de frate-so baniţa, cari îndată lăsară obloanele la ferestre şi se apucară de măsurat galbenii. Avură grijă însă, să pună pe Nătăfleş de strajă la uşă, ca nu cumva să dea cine-va peste ei fără veste.

— Da....da, fraţilor, numai de cât, zise Nătăfleş, sărind într'un picior de bucurie; alergă în tindă, unde se puse la pândă, privind din când în când pe borta cheiei, dacă nu se apropie cine-va.

Da' moş părintele, era pe aproape; se tot năcăjiă să sară pârlazul.

Nătăfleş l'a şi văzut pe borta cheiei....

— Aşa....aşa..... părinţele, vin degrabă, că cu mine ţi-i în cârd, îşi zise Nătăfleş; de nu ţi-o plăcea, să nu-mi zici mie Nătăfleş.

Sări popa pârlazul, şi fuga, fuga, se sui pe prispă şi începù a se *ifii* pe sub obloane. — Aha....galbenii.... dar n'apucă să-şi isprăvească vorba, că şi fu apucat de barbă, de Nătăfleş.

— Stăi părinte, ce cauţi la noi, tocmai acù? dracu' te-a adus? Stăi că-ţi vin eu de hac.

Ba că-i mâr, ba că-i câr.... degeaba; Nătăfleş îl ţinea ţapăn pe popă de barbă şi.... hai ţap la fântână!

— Mi se pare că ţi-i sete părinte; şi cam pe nevrutele, îl dădu de-a tumba în fântână, de crezù bietul popă că nu-i mai dă de fund.

Nătăfleş apoi se întoarse acasă. Al de frate-so isprăvise de împărţit galbenii, şi cumu-l zări:

— Măi Nătăfleş, da' unde ai fost tu?

— Iaca şi voi, unde-am fost; unde-am fost, am fost eu, ia mă năcăjii c'un drac de ţap; psemne că-i era sete, că nici că se astâmpără, până ce nu-l dădui cu gâtul în fântână.

— Măi n'o fi fost popa.

— Ba mi se pare, că chiar el era, zise Nătăfleş, uitându-se în altă parte.

— Taa....ci... ziseră al de frate-so sperieţi, apoi dar să ştiţi că o păţim. Hai, mai bine, să luăm fie care ce avem, şi să plecăm de aici, de nu ne-o mai da de urmă.

— Mergeţi sănătoşi fraţilor, le zise Nătăfleş, da' mie mi-aţi făcut ceva parte ? !

— Da, da... făcut, ţie mai mult, ziseră al de frate-so pe întrecutele.

— Luaţi tot, voi, şi plecaţi, făcù Nătăfleş dând din mână. Ceia începuse a sări în sus de bucurie şi a se ghionti de prostia lui Nătăfleş.

Planul lui Nătăfleş era mare. Cu popa, el avea de gând să câştige parale, ce credeţi. Se duce într'o noapte, scoate pe popă din fântână, îl aruncă în spate şi plecă.

Ajunse la un crâşmar; şi cum ajunse, şi începù a strigà cât îi luà gura: „Dom'le crâşmar, dom'le crâşmar, scoal' repede şi-mi dă într'o cofă rachiu de-un ban şi rămăşiţa înapoi, că mă spânzur; scoal', scoal', repede dom'le crâşmar, că mă spânzur !“

— Măi eşti nebun, îi zise crâşmarul, — spânzură-te !

Nătăfleş, atunci tăcù chitic, legă pe popă c'o aşă de gât şi-l spânzură de coarda casei, şi plecă sărind şi trântind căciula de bucurie.

Când mai era un ceas până la ziuă, crâşmarul se sculă, dă, aşă-s crâşmarii; când deschise el uşa, numai vede pe popă.

—loti măi s'o spânzurat !... Ptiu... cine-ar mai fi crezut una ca asta! Mai bine mă sculam şi-i dădeam o cofă de rachiu de la mine ! Iaca acù, mi a făcut beleaua !

Pe de altă parte, numai iacă şi Nătăfleş.

— Bună ziua dom'le crâşmar !

— Buna ziua dom'le.

— Da ce-i cu părintele ?

— Poi ce să fie, iaca aşă, ş'aşa...

— Nu-i adevărat, dom'le crâşmar, 'mneata să-ţi dai sama.

— Ba ferească D-zeu, dom'le... că-i câr, că i mâr....

— Măi, ce la deal, la vale, îi zise Nătăfleş, cât îmi dai tu mie, să te scap eu de el ?

— Ii... da' ce nu ţi-aşi da, dom'le, când aşi şti că mi-i scăpà !

Pune ici 200 de galbeni şi nu mai duce grijă, că mi ţi-l duc eu, de nici pământul n'o să ştie. Crâşmarul bucuros; şi Nătăfleş punând galbenii la buzunar şi pe popă în spate, plecă. Iată că ajunge la altă crâşmă.

Da' la crâşma asta se oprise un păscar cu peşte; lăsase căruţa în

drum, și el dă, ca omu', se dusese să-și ude gâtul cu vre-un păhărel, două de rachiu.

Nătăfleş, numai el știe cum, așeză o traistă în gâtul părintelui, și-l întepeni cu mânele în peștele din căruța pescarului; apoi o șterge pe de altă parte, și țuștiu în crășmă

— Buna sara. — Buna sara....

— Aici, crășmar un rachiu de zece.

I-aduce crășmarul, și Nătăfleş îl și dădù de dușcă....

— Da 'mnetă cine ești? zise el păscarului.

— Cine să fiu, ia un păscar.

— Păscar?! zice Nătăfleş speriet, — poi bine măi, tu stai aici, la tai-fasuri, și alții îți fură peștele din căruță? Ptiu....

Numerai ș'aruncă păscarul ochii, și zărește pe popă *gaibărdă* pe căruță.

— Ei părinte, ce ți-ai înfipt labele în pește?

Popa tăcea, — na, dacă era mort!...

— Da' n'auzi părinte, ioti măi că se mai face și surd — și unde nu-mi luă păscarul o *deschicătură* și fuga la popă:

'Poi bine părinte, nu ți-i rușine, să furi 'mneata peștele, și *jarchi!* una. Da' popa și căzù jos.

— Iaca ce făcui!... Vai sfinte Neculai, cu barba până'n brâu, scapă-mă... scapă-mă... vai... vai...

Da' Nătăfleş fuga pe de altă parte:

— Ei, ei, măi tu cu peștele, d'apoi te-ai apucat de omorît oamenii la drumul mare? Hai pregătește-te c'ai să mergi cu mine la poliție! Hai fuga!

— Da nu dom'le, vai de mine... numai l'am atins!

— Măi taci din gură, nu te-am văzut eu?! Cui îi minți tu?

— Valeu, dom'le, ți-oi da ce-i cere, numai lăsă-mă.

— Ei măi, da' cât îmi dai tu, făcù blând de tot, Nătăfleş.

— Ii... cât îți dau?... da-ți dau toți gălbiorii ce i-am câștigat cu peștele până acù, numai să scap

— Ioti ce bine, zise Nătăfleş, dă-mi o sută de galbeni ș'o cinste la crășmar — hai dă mâna încoace.

— Numai de cât stăpâne, și pescarul își scutură punga în căciula lui Nătăfleş, care după ce trase câte-va păhărele de rachiu, luă pe popă în spate și plecă. — Lasă că mă scăp eu de el, de nici dracu' n'o ști, își zicea singur Nătăfleş.

Numai ajunge la un lac. Aici erau o mulțime de vânători; vânau rațe sălbatece.

— Aici de n'oi putea s'o isprăvesc cu popa, își zise Nătăfleş; și el știe-cum îl făcù, că numai îl puse în picioare în mijlocul lacului, de stă-

teă drept, ca și când ar fi fost viu. Niște rațe pesemne că erau la spatele popii, că vânătorii ceia tot făceau chip popii să se dea într'o parte. De unde însă, că popa nici gând n'avea.

— Da, dă-te măi omule într'o parte, ce dracu', par'că ești *inhipt* acolo. Pace!

Unul din ei, numai... poc! și popa căzù numai de cât în apă.

Nătăfleş care pândise dintr'un tufiş, ieşi la iveală, și punându-și cușma pe-o ureche, plecă spre casă sărind și chiuind de bucurie.

Da' al de frate-so, tot lăsase și lui Nătăfleş un sac cu tămâe, nimic altă-ceva, căci au luat cât au putut, ș'au fugit de atunci.

Se uită Nătăfleş la sacul cel cu tămâe și-și zise strâmbând din nas: — Hm... îi bun, îi bun ș'aista. Făcuse o mulțime de păcate Nătăfleş și iată c'avea cu ce să se împace iar cu D-zeu! Il și înșfăcă în spate și se duse cu el pe un vârf de deal. Deșertă el binișor tămâia ceea și-i dădu foc.... Ș'o lumină... ș'un miros de tămâe, de par'că avea de-a face numai cu sfinții și cu D-zeu; da' mai frumos de cât toate era că se făcuse un sul de fum alb-alb ce se ridica drept în sus!... Și iată că se lăsă pe sulul cel de fum un înger din cer, pe semne că simțise mirosul tămâiei, ș'acù veniă să mulțumească.

— Măi Nătăfleş măi, să știi că D-zeu ți-a iertat toate păcatele, și ca semn, iată că eu îți dăruiesc fluerașul ista, care numai cât l'ai pune la gură, el și cântă.

Nătăfleş luă fluerul, se uită lung și la fluer și la înger, neștiind ce să creadă; îi era de-a mirarea, cu darul ista așa de minunat. După ce se închină îngerului, puse fluerul în brâu și plecă. Merse ce merse și numai ajunge într'o pădure.

— Măi, o să m'apuc să încerc fluerul, să văd, adicălea chiar așa-i? Iaca un unchieș ș'o babă pe-o cărăruie.

Nătăfleş nu-i ținu în samă și începù să cânte.

Da' uncheșii iștia, de și erau așa de bătrâni, că mergeau amândoi gheboși și sprijiniți în bețe de corn, cum auziră cântecul lui Nătăfleş, par'c'ar fi fost alții, așa au început a sări unchiașul nostru cu baba de gât—ș'au jucat, ș'au jucat—de nu cred c'or fi jucat așa nici în tinerețele lor, așa frumos ce cântă Nătăfleş!

— Ehe he, știi că mă pot *căpătă* cu fluerul, își zise Nătăfleş; și voios, și-l puse în brâu și plecă mai departe, despărțindu-se de uncheșii cari până ce dădu după un deal, l'au tot strigat să le mai cânte.

În sfârșit ajunse la un popă. Din două vorbe se tocni argat la popa cela.

— Bine măi Nătăfleş îi zise popa, văd că ești un băet de treabă, da' până una alta, ia să-ți pui o trăistuță cu mâncare în gât și să te duci cu oile.

—Mă duc părinte, de ce nu, zise Nătăflet și... luând oile dinapoi, ieși din sat.

Cum ajunse la *emaș*, se desbracă de *leancă*, o așeză pe iarbă, se lungi pe ea, și începù a cânta din fluer.

Unde nu-mi începù a sări oile, și joacă, și joacă băete, până spre sară. Sara, Nătăflet, se întoarse acasă, cu oile flămânde.

—Ce faci tu oilor, bre Nătăflet, că parcă-s strânse cu ușa.

—Dă, părinte, ele pasc, știu eu ce le-or fi ?

A doua zi, el plecă iar cu oile, da' și popa după el cât colea. Nătăflet cum ajunse, ca de obicei, se tolăni pe iarba verde și începù a cânta, pe când popa care eră băgat în niște *sgorghini*, nelăsându-l i-nimă să stea locului, unde nu-mi începù a sări, și sai, și sai părinte sai, de-și făcù giubeaua *ferfeniță* și fața numai sgârieturi.

Cum o fi scăpat, numai el știe. Ajungând acasă, preoteasa nu și nu, să-i spue și ei, ce-a făcut Nătăflet. Ii spuse popa;—da ca să-l ascultți, îi mai zise popa, trebuie să te vâri în ladă și să te sui în pod.

Preoteasa a făcut întocmai, iar Nătăflet începù a cânta. Au început oile a sări, lasă că și părintele, iar preoteasa săriă cu ladă cu tot în pod, de-ți era mai mare mirarea. *Nu-s'* cum se rostogoli cu lada, că ajunse drept în mijlocul tinzii, de-și rupse biata preoteasă piciorul.

—Să știi părinte, se răsti ea la popă, că pân'ce nu ți-oi opări mo-canul, nici nu mă las... auzi? Să-mi rup eu piciorul din pricina lui?

Nătăflet dormiă afară pe prispă, și cam auzise el, ce i se pregătia, dar nu-i era frică. În noaptea când credeă c'o să fie opărit, Nătăflet se sculă binișor de pe prispă, puse în locul lui o albie, și el se ascunse.

Preoteasa când credeă că Nătăflet e în toiul somnului, deschise ușa încetișor și pășind în vârful degetelor, turnă cu *docotit* peste albie,—iar Nătăflet se prăpădiă de răs de după cotețul găinilor. După asta preoteasa se duse de se culcă fără nici o grijă.

—Măi da' al dracului preoteasă își zise Nătăflet, dar lasă că pe mine tot nu mă întrece; și se strecură binișor printre capre (c'avea și capre popa ista), prinde un ied, îl taie și face un cimpoi. După asta, Nătăflet, se duse în bucătărie și mai făcu ș'o căldare de terciu.

Uitasem să vă spun că popa ista, avea trei fete, frumoase, cum or fi fost, nu prea știu.

Acù, Nătăflet, cu cimpoiul subțioară, cu căldarea cu terciu în mână, se strecură binișor în odaia în care dormiă popa, preoteasa și fetele. Desfăcù el, încet așternutul la fie-care și le turnă câte o lingură bună de terciu, iar la una din fete mai legă și cimpoiul de picior. După asta, furișându-se, ieși afară și fugi.

Dimineața, când se trezi popa, se uită el mirat: —Măi ia te uită ce făcui eu!

Preoteasa ci : —Părinte, și eu!

Da fetele mai rușinoase, tăceau chitic în așternut.

Popa mânios, cum era el, răcni la cea cu cimpoiul, să se scoale să facă focul. Se sculă biata fată, și încet, încet, șchiopătând mai mult, se duse, îl ațâță și acu stătea așa.

—Da' suflă fată hăi, în foc, răcni preoteasa.

Incepù fata să sufle, da' și cimpoiul dintre picioare, când a început și el a cântă—și cântă, și cântă— de nu se mai înțelegea nimic.

Popa se făcuse negru de mânie, răcnind : Fă, eu îți zic, să sufli în foc, și tu începi a cânta?

Ce-or mai fi făcut fetii... ei știu, da' Nătăfleț știu c'a fugit—încotro, nici el n'o fi știind.

(Auzită de la vărul meu Vasile I. Ionișă,
Ciurești-Tutova).

Gh. V. Șușnea.

CÂNTECE BĂTRANEȘTI.

21.—Miu haiducul ¹.

*In curte la Ștefan-Vodă,
Mulți boeri se strâng la vorbă,
Și mi-și bea și mi-și mănâncă,
Dar Ștefan-Vodă ce zice ?*

*—Beți boeri și nu prea beați,
Nu prea beați de vămbătați,
C'o să fac o vânătoare,
Pân'la fagul Miului,
Miului, haiducului.
Dară săru-sa Calea,
Surioara Miului,
Miului, Haiducului,
Le da vin, le da rachiu,
Le da vin d'ăl marmaziu ²,
De moare omu' de viu.
Le da vin de Drăgășani,
Sta'n bute de nouă ani.
Iară soru-sa Calea,
Papupei d'ăi galbeni lua,
Papupei d'ăi prosticei,*

*D'o sută cincizeci de lei.
Săria ici, săria colea,
Șapte dealuri și-o vâlcea,
Și-o pustie de dereă ³.
Și-o frunză că mi-și rupea,
Șodată că-mi șuera,
Iaca Miu că-mi sosia :
—Tu ești soru-mea Calea,
Da mai ai pe cine-vă,
Să nu-ți răpun viața ?
—Neică, neică Miule,
In curte la Ștefan-Vodă,
Mulți boeri s'au strâns la vorbă,
Ca să fac'o vânătoare,
Pân'la fagul Miului,
Miului, haiducului.
—Lasă-l, soru-mea Calea,
C'o să-l calc, zău, cu cisma,
Pân' i-o eși pipota.
Dară Miu ce făcea ?*

¹ Var. din Mehedinți, de la Ghișă a Ini Dinu Radului din Almajel.— ² Vin tare bun, de amețește.— ³ Gârld.

C'un ciobănaș se'ntâlnea.

— Bună ziua ciobănaș,
Nu-mi dai ale două oi,
Să-ți dau o mie de lei?

„Făcurăm cu oile,
„Să facem cu Țoalele :
„Să-mi dai al¹ cojoc de Țap,
„Să-ți dau verde comănac²
„Verde ca frunza de fag.
„Făcurăm cu Țoalele,
„Să facem cu boatele³ :
„Dă-mi tu mie a dârjală⁴,
„Să-ți dau pușca ghintuită,
„De Ștefan-Vodă gătită».

Da' ciobănașu' zicea :

— Alei, neică Miule,
Eu scurtai zilele mele,
Lungii, frate, p'ale tele.
Ștefan-Vodă porunciă,
Toți pe cai încalică,

Car' cu șele,
Făr' de șele,
Car' cu frâne,
Făr' de frâne,
Car'cu piedicele'n gură...

La ciobănaș că mergea :

— Bună ziua ciobănaș.
— Mulțumescu-ți Ștefan Vodă !
— F.... crucea și legea,
De-unde știi mă cheam'așa ?
— Noi avem oameni bătrâni,
Se duc la biserică,
La sfânta Duminică,
Care știe scriptura....
— D'alei mică ciobănaș,
Nu știi fagul Miului,

Miului, haiducului ?

— Eu știu fagul Miului,
Miului, haiducului :
Colea-i o palmă de loc,
Acuș te duc și te'ntorc.
Lasă tu oștirea ta,
Să păzească turma mea,
Să nu-mi piară vr'o mioară,
Că-mi slujești un an și-o vară ;
Și să nu-mi piară vr'un miel,
Că-mi slujești un an pe el.
Cu Ștefan Vodă pleca,
Pân'la fag îmi ajungea.
Dară Miu ce făcea ?
Cheile mi le scotea,
Și fagu' mi-l deschidea
Și el, frate, că scotea,
Scăunel de aurel,
Să șadă Vodă pe el.
Ștefan Vodă când vedea,
Buza'n patru că-i plesnia⁵
Și Miu ce mai făcea ?
O frunză că mi-și rupea,
Șodată că șuera :
Șapte cete că sosea,
Și mi-l călcă cu cisma,
Până-i ieșă pipota....
Dară soru sa Calea :
— Neică, neică Miule,
Nu prăpădi Domnia,
Că-ți răpune vieața.
Ci ia fă crângu' poiană⁶,
Și fă-i frate d'o scăpare.
Când făcea crângu' poiană,
Și mi-i făcea d'o scăpare,
Imi ieșia la drum bătut,
C'un car de curpen la gât⁷.

G. Rădulescu-Codin.

¹ Al : al, cel. — ² Comănac : haină haiducească; într'o doină din Muscel :

Și mă doare, maică, doare
Și mă doare șalele,
Tot purtând pistoalele.

Verde ca foaia de fag.

b). bucată de lemn, tăiată verde : comănac oo salcio. — ³ Arme. — ⁴ Bătă, ma-
ciucă. — ⁵ Expresie întreb. și în Muscel când se spune de unul că e tare necăjit.
⁶ A speria pe cine-va așa de mult, în cât, la fugă, nu mai știe pe unde merge.
⁷ Var. în colecțiile : G. D. Teodorescu, Vasile Alexandri, Gr. G. Tocilescu. C.
N. Mateescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

89.—Ștefan-Vodă și fata lui Călin.

Una din cele mai frumoase ape ale bătrânilor Carpați este Bistrița. Această fată frumoasă a Carpaților noștri pletoși, nu samănă de loc cu celelalte surori ale ei.

Cursul ei sălbatic și nebunatic, mai cu samă după ce atinge granița între Bucovina și România, murmură ca un uriaș mănios, *blestemând pe cine a despărțit acest pământ în două părți.*

Locul cel mai pitoresc pe valea Bistriței, este de la cătunul Călinești (Bucovina) și până la Broșteni (România). Această fată frumoasă, care îi putem zice că-i cu părul de aur, a trebuit să aibă mult de luptat, până ce și-a deschis drum prin livezile tatălui său Carpat. Tot a învins, nu i-a păsat nici nu-i pasă, de stâncile uriașe care o păzise pe deamândouă părțile, care se pare că vrea gata să se arunce asupra ei.

În acest loc, unde sunt astăzi cătunele. Călinești, Ciril și Cojoci, trăia acum câteva sute de ani, un moldovan cu numele Călin. Ca toți muntenii atât cât în timpurile de demult, ca și în timpurile de acum, și Călin trăia din ținerea vitelor, dar mai cu samă oi și capre. El avea o fată și un fecior. El păzia oile și fecioru-său caprele pentru că era mai iute de picior. Fata ședea la târlă (stână), spăla, mătura, mai pe scurt ținea târla în rânduială.

Într'o zi spre sară iată că es doi oameni tineri, călări pe cai de credeai că-s niște crai, dar unul din ei avea un cal de nu-ți puteai închipui de frumos ce era; era năsdrașan, nu cal. După ce s'au apropiat de stână, s'au dat jos de pe cai lăsând caii pe lângă *nimăt* (ocol) să pască. Fata ședea și cosea la niște altițe cu *ceiță*¹ și când a pus ochii pe cei doi vânători, a trăsărit, acu' din mână i-a sărit. Unul din cei doi tineri, de frumos ce era, mințile îi le fura; s'au oprit în pragul stânei și a întrebat pe fată dacă nu pot rămânea la ea de mas. Fata li-a spus să aștepte până ce a veni tată-su cu oile, și poate i-a primi. A venit Călin cu oile, dar când a văzut cei doi cai pe lângă nimăt pascănd, s'a cam speriat, gândind că iară a mai venit cineva să-și ieie bir fără să-l întrebe pe dânsu'. Acel bir era, un berbec care era mai gras, caș și urdă cam cât putea duce doi oameni în spate. A intrat în stână și când a dat cu ochii de cei doi vânători, a văzut că nu-s niște oameni de rând. Unul din ei era frumos îmbrăcat de credeai că-i în aur scaldat, dar de zece ori mai frumoasă îi era fața de cât îmbrăcămintea. Când vorbea ceva cu tovarășu-său, acela îi zicea „Măria Ta“. I-a primit Călin de mas, i-a ospătat cum a socotit el mai bine, ca să fie mul-

¹ Ceiță, găurele la cămeși.

țămii. A venit și fecioru' lui Călin cu caprele, care era un fecior înalt și spătos, ca un brad care-i mai frumos.

A trecut noaptea cei doi tineri vânători s'au sculat dis dimineață, au încălecat pe cai luându-se pe o potecă aleasă prin pădurea deasă. Unul din cei doi vânători era Ștefan Vodă, însoțit de unul din cei mai buni tovarăși ai săi de arme. Ștefan Vodă în timp de pace se ducea prin țară ca s'o cunoască mai deaproape. Dar vânătoarea era pentru el sufletu' lui. Asta o spune și istoria, nu numai legendele.

După ce a pornit Ștefan din stâna lui Călin, i s'a părut că o parte din inimă i-a rămas acolo. A umblat dealuri și munți, a vânat cerbi și căprioare, dar fata lui Călin nu-i eși din gând; s'a hotărît atunci, când s'a înturna spre casă, să meargă pe la ea s'o mai vadă. Așa a și făcut. Încărcat de vânat dinpreună cu tovarășu' său, s'au luat pe apa Bistrița în jos. Când a fost aproape de stâna lui Călin a auzit ceva cântând. Fata ședea pe pragu' stânii și cânta un viers de dor :

*Frunză verde de pe fag,
De-ar veni cine mi-i drag,
Păr negruț ași pieptăna,*

*Față alb'ași desmerda,
Ochi negruți ași mângâia.*

Ștefan Vodă auzând fata cântând, a început și el a cânta tot cu acelaș viers :

*Foiliță de cicoare,
Al tău pui vine călare,
Cu ploscuța la oblânc,*

*Vin drăguță să te strâng,
Să te strâng la peptul meu,
Să m'ating de sinul tău.*

După ce-a cântat Ștefan Vodă acest cântec, s'a dat jos de pe cal, a strâns pe față în brațe, i-a dat un sărutat mai dulce de cât mierea, și mai fierbinte de cât focul.

Când a venit Călin sara cu oile de la păscuț, iară a aflat pe cei doi vânători la stână, unul îi ținea fata pe brațe și unul cânta dintr'un fluer, de văile răsună, codrii vechi îi desmerdă. Vânătorul cel tânăr pe care-l știm cine era, ar fi voit ca ziua ceia să nu să mai sfârșască, dar ce folos că tot deauna ce-i dulce și plăcut nu durează mult. Cei doi vânători iară au mas la stâna lui Călin. S'au sculat iară de dimineață și când au fost să plece, cel frumos ce-a ținut fata în brațe, când a încălecat pe cal a chemat fata la el și i-a dat o pungă de galbeni. Fata a rămas înlemnită, și cei doi vânători s'au îndreptat cântând pe coasta muntelui Rarău.

A trecut mult timp și Ștefan Vodă n'a mai venit prin munți la vânătoare, că nevoile ce veniseră peste țară nu l'au mai lăsat.

Având odată o hărțuială cu ungurii, cari au năvălit în țară, Ștefan Vodă i-a bătuț, și bătându-i i-a alungat până departe în țara Ardealului, ca să le treacă pofta de a mai năvăli la el în țară.

Inturnându-se Ștefan Vodă înapoi după ce a bătut bine pe unguri nu s'a dus pe drumul Câmpulungului, ci a luat apa Bistriții în jos, însoțit numai de doi căpitani ai săi. Când' lui a fost să meargă pe la Călin, și să vadă dacă mai este frumoasa fată de odinioară.

Timpul era cam în toamnă și Călin nu ședea la stână cu oile; își făcuse o casă bună, grajdiuri și *corle*¹ pentru vite, așa că Ștefan Vodă puțin mai cunoștea din ceia ce știuse.

A intrat în casă. Călin era mult mai bătrân, fata lui Călin nu mai era fată, ci era mamă a doi copii. Un băețel de vr'o patru ani, frumusețel ca un trandafir, ședea în brațe la moșu-său, și se juca cu mânuța prin barba în doi peri a lui Călin.

Uitându-se bătrânul Călin la Ștefan Vodă, și la băețelu' pe care îl ținea în brațe, a zis: Doamne, da' cum îi samănă. Și într'adevăr, băetu', bucată bucatică era *tăt* Ștefan Vodă.

Rămasă din strămoși la moși, și din moș la tată, și din tată la fiu, până ce a ajuns la mine care scriu.

Teofil Bizom.

90. -- Femeia îndărătnică.

Erau doi flăcăi prieteni cari își făcură legătură că toată viața lor au să trăiască bine ori cum ar fi femeile lor.

După ce se însurară însă, nu se puteau întâlni așa des și nu prea își făceau petrecerile cu chef, de oare ce unul din ei trăia foarte bine cu nevasta și se înțelegea în toate trebile și la muncă cât și la petrecere, pe când celalalt trăia foarte rău.

Din porecle de prost, zăpăcit, *băbălău* și altele multe, nu-l mai scoțea, și ceea ce-i făcea mai mult rău acestuia, era că vedea pe prietenul său că era fericit. Intr'o zi își luă inima în dinți, se duce la el și-l întreabă, cum se face de se împacă el cu nevasta așa de bine? Atunci prietenul său îi răspunde: „Eu, când m'am însurat, chiar în ziua cea din urmă a nunții după ce a plecat lumea, mă plimbam cu nevasta. Din întâmplare trecu pe dinaintea mea o mătă. Mă răpăd la ea, o apuc de gât și o trântesc de pământ de o omor și tot odată zic și cuvântul că, toți cari îmi vor întoarce cuvântul așa vor pieri. Nevasta mea a văzut acest lucru, se vede, a înțeles și de atunci ca și acum ne înțelegem minunat.

Prietenul năcăjit ascultând cele spuse de celalalt se întoarce furios acasă, prinde mătă și o trânteste de pământ în fața nevestei zicând: „Așa vor pieri toți cei cari nu mă vor asculta“. Femeia însă îi răs-

¹ *Corlă, corle, târlă pentru vite.*

punde: Nu acuma, păcătosule; te-ai trezit târziu. Asta trebuia s'o faci la început. Acuma ia-o și-o mănâncă cu tată-to și mă-ta.

Aușită delă D. Băcuța. Țuțcani-Covurlui.

Frații Kahu, învățători:

91.— De ce se cutremură pământul ?

Pământul se cutremură pentru că șede pe 4 pești mari strașnici și peștii șed pe 4 trestii și mai mari. Și așa, când dau peștii din coadă, trestiile se cutremură și, cu dânsese, se cutremură și pământul nostru.

Mănăstireni-Botoșani.

92.— De ce are bradul cioturi (cepuri)?

Din mâna lui Dumnezeu a eșit bradul cu totul curat și frumos. Diavolului nu-i plac lucrurile curate și frumoase și, de aceia, văzând un brad, s'a apucat și a bătut piroane într'ânsul, că doar-doar, l'ar face mai urît. Simțind de una ca asta, Dumnezeu a blagoslovit cu mâna dreaptă și a poruncit să odrăsească și să inverzească și piroanele. Diavolului nu i-a păsat de una ca asta—da' bradul, de atunci, a rămas și are să rămâe, cu cioturi (cepuri).

(Comunicată mie de M. Nițescu, Iași).

D Furtună.

93.— Moartea.

Ci-că un boer sgârcit înbolnăvindu-se odată, se trezi cu moartea la căpătâi.

-- Mă rog moarte, se rugă sgârcitul, mai lasă-mă trei ani ca să mă grijesc și eu, ca tot creștinul să-mi dau de pomană, să-mi fac vre-o fântână, că nu mi-am dat nimic de pomană și slavă D-lui că am de unde, și cu ce.

La aceste vorbe, moartea se îndură și-l lasă cu viață. S'a însăntoșat sgârcitul ceala și ce credeți că a făcut? Poate cele ce făgăduise... Ți-ai găsit! El, măi tătucă căuta *chetrarii* cei mai meșteri și mai iscusiți din lume și îi puseră să-i facă o casă de piatră, ușă de peatră, și geamuri groase de *crystaliiu*, apoi bagă, mâncăruri și băuturi de toată mâna și când se apropia cei trei ani, se bagă acolo; și petrecea fără grijă nepăsându-i de moarte. Cum stătea el pe scaun cu țigara în gură, numai iaca și moartea cu coasa dea spinare înaintea lui.

Când o văzu sgârcitul, înlemni, abia putea îngăima.

— „Da, și aice ai venit“.

— „Ți-ai dat de pomană îi zise moartea? te-ai grijit? ți-ai făcut fântâna cum ai făgăduit acum trei ani?“

-- Nu, bâlbaî sgârcitul...

— Hai și-ți vei da samă înaintea lui D-zeu de la care am poruncă să-ți iau sufletul...; și-l găsiră pe boer țapăn pe scaun cu țigara 'n gură în casa lui de peatră.

Aușită de la lăutarul C. Batistă, de 80 ani.

Jordăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

94. — Baba-i mai ceva ca dracu' ¹.

Acu, cic' erau odată demult, într'un sat, doi frați, cari locuiau într'aceiași casă și mâncau la aceeași masă, dintr'aceiași strachină. Insurat, era numai cel mai mare.

Dor frații aiștia trăiau bine, nu se certau, se îndemnau și s'ajutau la toate, așa că li se dusesse vestea de oameni cum se cade în lumea toată. Dracul, cumu-i el din fire, pizmătareț, a voit să-și bage coada și în casa lor. Inșă toate încercările și ostenele bietului drac, fură 'n deșert. Văzând la urmă că n'o mai scoate la nici un căpătăiu cu acești 2 frați, pleacă de la casa lor cu inima sgârcită, cârlig. — Iată, că'n drum nu departe, se întâlnește c'o cotoranță de babă.

— „Da de unde și până unde, cumătre?“ întrebă baba.

— „Uite, cumătră, așa..., așa..., așa...,“ începe a se jelui necuratul, a-dăogând; „lucrul acesta, nu mi s'a pomenit nici odată“.

— „N'ai grijă, cumătricule“ grăi baba „las că am eu ac de cojocul lor“.

Baba dracului—(se vede că de atunci li se zice babelor acest nume bun!)—, se duce într'o zi la casa celor doi frați. Cum cel mai mare era după lucru pe-afară, cu femeia împreună, în casă se afla numai cel mic, care făcea focul la oale; îi gărise împrăștieți, tocmai așa cum baba doria. Cotoroața, fără a grăi cu cei de-afară, dă busna înăuntru; nu stă nici cât ai scăpăra cu amnaru'n cremene și întorcându-se pe ușă zice tare către cel din casă ca s'o audă și cei din ogradă:

— „Auzi, să nu-i spui ce ț'am spus“. Atât.

Acesta rămase ca de lemn, neînțelegând nimic. Fratele cel mai mare alergă'n casă și nici una nici două:

— „Ce ți-a spus baba, bre?“

— „La asta mă gândesc și eu... n'am înțeles. Nu mi-a spus nimic“.

— „Cum așa, eu n'am auzit ce ți-a zis când a șit pe ușă afară. Noi suntem frați, trăim bine de-atăta timp împreună și tu, tocma acu' să fii ascuns în fața mea? Eu bănuiesc ceva....“.

Și unde s'au luat, măi tată, frații cei doi la ceartă și de la ceartă la bătae, că nu mai înțalgea nici dracu', ce făcuse baba!

Și iaca de ce se zice, că baba-i mai al dracului, ca dracul!...

(Aușită de la cumătrul Alecu Albu-Grama)

Tușcani-Covurlui.

Joan On. Zugravu.

¹ Aceasta mi-o spus'o ca exemplu, că unele babe, fac să te însori c'o fată cât de urită și către care n'ai nici o dragoste. Eu tot nu cred! Doar, dacă'r fi baba însuși, o fată frumoasă (Și noi țicem: amin! N. red).

PLUGUȘORUL.

7.—Buna vremea la obloane,
La boeri și la cucoane!
Sara lui Sf. Vasile,
Fie-vă, boeri, de bine,
Și nouă de folos,
C'am ajuns-o sănătoși!
Mai stați, băeți, nu urați,
Sama bine vă luați;
la de-ani, flăcăi, mânâți!

Hăi, hăi!

Un fecior de ghenerar,
O luat un băț de *nodurari*,
Ș'o apucat prin sat după plugari.
Ș'o strâns plugarași,
Cu vacarași,
In casă i-o bagat,
Sama bine le-o luat,
Pluguri pe samă le-o dat,
Pluguri cu *săgeata'npenită*,
Pe brazdă gătită;
Pluguri cu săgeata 'npanată,
De vre-o opt meșteri lucrată;
12 plugurèle de boi,
Juncanăși și *nântușei*,
Pe spate cu clopoței,
Tot mai trageți, măi flăcăi!

Hăi, hăi!

Pe cei de dinainte,
Mi-i mână Axinte,
Pe cei de dinapoi,
Li mai mânăm și noi;
Ș'am arat Joile, văile,
Marțile, frunțile,
Mercurile, piscurile,
Vinerile, stâncile,
Sâmbetele, apele;
Brazdă neagră-am răsturnat,
Grâu de var'am sămănat.
Da' jupănu' gazda, la luna,

La săptămâna,
S'o pornit,
După *epurit*,
Și grâu' cum l'o găsit?
Nici mai mare, nici mai mic,
Cum îi mai frumos la spic.

Roată, măi!

In scară s'o plecat,
In baltag s'o răzămat,
Două spice-o apucat,
In naframă le-o legat,
Acasă c'o alergat,
Pe masă când le-o freat,
In casă s'o luminat,
Gloata toată s'o bucurat.
Da' jupănu' gazda tare s'o supărat
Că pânea i s'o scuturat.
Și jupineasa l'o întrebat:
—„Ce ești, dragă, supărat?”
—„Da cum n'oi fi supărat,
Dacă pânea ni s'o scuturat!”
—„Tu de samă nu băga,
Că și an așa eră!”

Indemnați flăcăi!

Ș'o sărit, în papuci plescăind,
In palme bătând,
Slugile strigând.
Ș'o scos un cal graur,
Cu șaua de aur,
Cu scările de mărgărintari,
Ca la boerii cei mari.
Jupănu' gazda pe cal s'o aruncat,
Și la Bârlad o alergat,
Fer și oțel o cumparat.
Se duce pe ulița mică,
Și nu afle nimică;
Numai două fete se strângea de
[chică,
Pentru o bucată de mămăligă!

Se duce pe ulița mare,
 Ș'afllă fer și oțel de vânzare.
 Ș'o cumpărat o sută ocă de fer,
 Și o sută ocă de oțel ;
 Și s'o uitat la deal,
 Și n'o văzut *zare* de țigan.
 S'o uitat în jos,
 Ș'o găsit unu' *răpchin*os :
Ili, țiganu',
 Bine știe-a bate cu ciocanu' ;
 Cu cleștele 'n comanac,
 Cu ilău'n cap,
 Cu ciocanu'n mână,
 Câte-o săptămână,
 Clanța, clanța,
 Până Joi, dez-dimineța,
 O dat săcerile gata, ca ghiața !
 Trageți măi ! Hăi, Hăi !
 Ș'o făcut săceri *cocârle*,
 Pentru babele bătrâne ;
 Ș'apoi săceri ruginoase,
 Pentru neveste puturoase ;
 Săcerèle *mănânțele*,
 Cu dinții de viorele,
 Pentru fete ochișele,
 De sama Taliței mele !
 Și una cu mănunchiu de ciucălău,
 Că la anu' oiu săcera și eu !
 Ș'o strâns fine și vecine,
 Și niște copile străine,
 Tot cam cât de-o samă cu mine.
 Și le-o pus în *pravifa* vântului,
 De-a 'ndămână voinicului ;
 Cu dreapta săceră,
 Cu stânga legă,
 Cu picioru' la clae-l arunca
 Șădeà snopii,
 Ca corbii ;
 Clăile,
 Ca *odobăile*.
 Mânați, măi ! Hăi, hăi !

Ș'o scos jupânu' gazda carăle
 [din sat,
 Și grâu' l'o carat.
 Să-l ducă la aria de aramă,
 Cu stâlpzii de cataramă ;
 Ș'o scos și nouă epe,
Suru-epe,
 De câte 9 ai sterpe,
 Cu copita crapată,
 Cu sârmă legată,
 Cu coamele poleite,
 Cu cozile zugrăvite,
 Fetele să se mărite !
 Cu copita treeră,
 Cu nările vântură,
 Cu coada felezueă,
 Cu urechea'n sac puneă,
 Cu dinții înțepușă,
 Săcușori la moară porneă.
 Roată, măi ! Hăi, hăi !
 Ș'o încărcat 9 cară țărănești,
 9 cară mocănești,
 La moară la Ibănești ;
 Da' nu te du la moară la Ibănești,
 C'ăștepti până'nțăpinești.
 Ci du-te la moară la Hârlău,
 C'am măcinat acolo și eu !
 Și mai bine și mai rău !
 Dară haita cea de moară,
 Când văzu atâtea cară,
 Încărcate în *pohoară*,
 Puse coada pe spinare,
 Ș'apucă la Lunca-mare,
 Lunca-Mare, frunză n'are,
 Lunca-Mică, frunza-i pică,
 Drept în patru se despică,
 Fugi Taliță de-o ridică !
 Și-i cu frunza de căpșună,
 N'am venit să spun minciună !
 Ziceți măi ! Hăi, hăi !
 Da' *muraru'*, meșter mare,

Tu-l a'n barba ce-l mai are,
De meşter ce eră,
Nici o coşarcă nu putea 'nfunda.
Cu dinţii rânjiţi,
Cu ochii beliţi,
Cu liuleaua'n dinţi,
Mucii îi cură,
Liuleaua se stângea.
De ciudă plângea.

Da' murăriţa,
Meşteriţa,
Bat'o sfânta iconiţă,
Haţ o scăciţă,
De tărăţă,
Ş'o coarjă de malaiu,
Uscată de 9 ai :

— „Pru, tu, tu, morişca mea !...

Pâr' puseiu mâna pe ea“.

Da' muraru', meşter mare,
Iar rasmama cui îl are,

Cam ghebos,
Da' bun minteos,
Pune mâna pe dârlog,
Şi mi-o aduce la loc ;
Şi mi-i dă un pumn în cap,
Ş'o aşază pe dulap ;
Şi mi-i dă un pumn în şele,
Ş'o aşază pe măsele.
Şi i-o dat un pumn în gură,
Şi mi-o prins făin'a cură.

Cucoşu'
Mătură coşu';
Puicuţa,
Mătură teicuţa ;
Gânsacu' ţinea sacu',
Şi-i ajuta şi racu' ;
Şi găina,
Turna făina...

Şi nu era făină,
Ci aur şi mărgărintari,
În casă la D-v, boerj mari !

Amu, măi ! Hăi, hăi !
Jupănu' gazda iea'n poala măn-
(tălii,

Şi pune'n *chelna* ¹ hărăbălii ;
Iea'n poala sumanului,
Şi pune şi'n chelna carului,
Şi se porneşte'n drumul lui :

Boii răgând,
Carăle scârţâind,
El din gură şuerând ;
Da' jupineasa trimete-o fată'n a
[2-a camară,

S'aduc-o sătă rară,
De nagară,
Ş'o dă iuti pe uş-afară,
Că pânea ei nu-i de ocară !
Ş'o trimete'n a treia casă,
Ca s'aduc'-o sătă deasă,
De matasă,

Jupinsei nici nu-i pasă :
Brău' pe şele şi-l lasă,
Că are fată frumoasă ;
Şăde'n dosu' hornului,
Şi roade muchile cuptiorului,
Cu nişte mâni sopenite,
Ca nişte tânjăli pârlite,
Cu dinţii ca grebla,
De scos sfecla,
Cu ochii ca stecla ;
Țățele'n sân ca bostanii
Să fugă din țară Moscalii ;
Şi picioarele ca butucii,
Să fugă din țară Turcii !

Nu-i lăsați măi ! Hăi, hăi !
Ş'amu dă la lelea Măgdălina,
Că bine cerne făina ;
Făina cernea,
Catrința dinapoi se rupea,
Bărbatu-su cu acu' dinapoia ei
[şădea,

¹ *Coşul.*

Și catrința i-o cârpiă,
 Și femeia treaba și făcea.
 Bate'n sătă și'n covată
 Și cernu făina toată.
 Ș'o făcut un colac mândru și
 rotat,

Pe piatra morii măsurat :
 Două babe-l împletiă,
 Doi moșnegi cu *drucii*-l invârtiă,
 Și l'o pus în cuiu' din jos,
 Pentru noi bine de scos.
 Când pe ușă l'o pornit,
 Drept în grindă s'o pălit ;
 Și când l'o scos în tindă,
 L'o scos cu tot cu grindă ;
 Și l'o rupt în două,
 Si ni l'o dat tot nouă ;
 Da' noi l'am rupt în cinci,
 Ș'am dat și celor calici,
 Care șad cu limba'n gură,
 Și nu știu nici o urătură.

Roată, măi ! Hăi, hăi !

Ș'am mai ură, ș'am mai ură,
 Că doar mai știm câte ceva ;
 Da' ni temem c'om înseră !
 Că suntem și de la Mitoc,
 Unde'nghiață apa'n *tioc*,
 Și chirosteile la foc.
 Și *motocu*'¹ nu-și află loc.
 Ba, suntem și de la Vlăsinești,
 La morișca cu ferești,
 Unde șade-o față bătrână,
 Fără nici un dinte'n gură ;
 Cam bătrână, cam buzată,
 Cu căsuța neurată,
 Ș'o rămas nemăritată.
 Da' noi, urătorii,
 Om porni cu pețitorii,
 Și căsuța i-om ură,

¹ *Motoou'*—*motanul*.

Și ea biata, s'a mărită !
 Mânați, măi ! Hăi, hăi !
 Ba, să mai stai, fată mare,
 Că nu ești trecută tare,
 Că dacă te-i mărită,
 Grija casei ți-i luă,
 Bărbățelu' te-a muștră,
Tâncii te-or împresură,
 De-i zice: „Ard'o focu' casa mea,
 Să fac focu'-odat'în ea,
 Și să iasă fumul,
 Să vadă tot omul,
 Să nu-și mai deie copilul....“

Roată, flăcăi ! Hăi, hăi !

Da' noi am mai ură,
 Că ne-ați mai așteptă,
 Și nu ni-i așa tare-a mânca ;
 Da' nu suntem de pe colea,
 Ci și de la Fandolîca,
 Unde-i 9 lei *bandraburca*,
 Și 3 lei mămăliga,
 Și un leu fărăturica ;
 De unde fărătura săriă,
 Sai, Taliță, iuti, de-o iea !
 Indemnați, măi ! Hăi, hăi !
 Ș'apoi șazi, jupâne gazdă, după
 [masă,

Cu zobonu' de mătăsă !
 Bagă mâna'n buzunari,
 Scoate-un galbăn de cei mari,
 Dăruește-l la plugari,
 Să iee sare la juncani !
 Juncanii de peste Prut,
 Bine ară la *pomânt*.
 Și pomântu-i țalinos,
 Și ferele ni s'o cam ros.
 Și noi câți plugari sântem,
 Numai o mântăluț'avem,
 Ș'aceia aveți s'o bem !...
 Da' toate, după toate,
 Da-v-ar Domnu' sanatate,

Ș'un ocol plin de bucate!

Și cinci târle de juncani,

(De la Gh. Toropală, moșneag din Mănăstireni-Botoșani)

La anu' și la mulți ani !...

Aho, bouleni, aho !...

Dumitru Furtună.

DATINE ȘI CREDINȚE

478.— Când îți pică bucata de la gură, e semn că te dorește cine-va.

479.— Când cine-va vrea să-ți dea un ac, să ți-l înfingă în hornă, căci dându-ți-l în mâni, se zice că te vei sfădi cu el.

480.— Dacă porcul umblă cu paie în gură, e semn că se va schimba vremea.

481.— Când plouă cu soare, se zice că e nunta dracului.

482.— Când ești nevoit a coase un nasture (bumb) la o haină cu care cine-va e îmbrăcat, se zice că trebuie să iea o ață în gura, căci alt-fel uită ce-a învățat.

483.— Când te uiți la mâni și la unghii, se zice că te vorbește cine-va de rău și trebuie să te scuipi pe ele, ca să nu se prindă răul de tine.

484.— Când urlă cânele în băătătură, se zice că va muri cine-va.

485.— Când cântă cucuvaia pe casă, se zice că se va îmbolnăvi sau va muri cine-va din neam.

486.— Femeile cari se spală Mercurea pe cap, se zice că vor rămânea văduve.

Bărlad.

N. Negoescu.

487.— Dacă moare cine-va, în ziua Sf. Paști, apoi merge în rai. De credința aceasta se leagă următoarea anecdotă :

Murind un țigan în Sf. Paști, se ducea el fudul la rai. Trecând pe lângă iad, îl strigară dracii înlăuntru; el însă nici nu se uita la dânșii, și se duse înainte la rai. Când vrù să între în rai, nu-l lăsă sf. Petru, căci el era un păcătos, de cei mai mari. El în loc să se supere, zise: „Sară-i ochii, care-a plânge. Mă duc mai bine acolo, unde mă chiamă“. Intorcându-se înapoi, se duse în iad.

Vicovu-de-sus, Bucovina.

P. Gârsteaș.

488.— Să nu duci vre-o mătă sau vre-un câne în căruță pentru a scăpa de răul lor, lepădându-i în vre-o pădure bună-oară, căci îți slăbește vita cu care le-ai dus.

489.— Nu-i bine să se aducă de pe altă moșie (de peste un liotar), un om, care s'a spânzurat, s'a sinucis, s'a înecat, sau a fost înecat de alții, ori omorât, și să se îngroape în țântirimul altei moșii (comune)

„Ion Creangă“, III.—10.

*50.

căci vara ce vine, grindina va *prăpădui* într'una sămănăturile de pe moșia unde a fost îngropat acel om.

490.— Când răsturnând mămăliga din ceaur, pe fund, se întâmplă, să se desprindă o parte din ea, atunci vei face un drum, mai depărtat sau mai apropiat, după cum bucățica de mămăligă desprinsă, este mai mare sau mai mică.

491.— Când chirosteile vor arde pe foc, peste puțin va ploua.

492.— Când porcul umblă prin curte cu paie în gură, când foșnesc pe drum furnicile ori vacile Domnului, când vuește trenul, se va schimba vremea numai de cât, va ploua.

Hănțești-Dorohoiu.

N. V. Hănțescu

493.— *Fierăritul.*— Când verile sunt secetoase, este obiceiul ca să se strângă mai mulți flăcăi la un loc, de unde apoi pleacă în *fierărit*.

Acest obicei, e ca semn al unei rugăciuni către Dumnezeu pentru ploaie,— tot ca și paparudele. Constă din următoarele:

Flăcării își leagă de picioare dedesubtul genunchilor câte un clopot (mai cu seamă clopote de acelea ce pun ciobanii la oi). La vr'un ceas după ce înserează, pleacă prin sat și prin sgomotul ce fac, atrag atenția acelor cari au fete mari spre a le scoate afară ca să fie udate.

Acei cari nu vor să și le scoată, apoi și ei sânt udați leorcă chiar în așternut!... (căci de obicei vara dorm afară).

(Din Hălăngești-Zăicoiu, Doljiu).

N. J. Dumitrașcu.

494.— Ci-că omul care are mai multe vârtejuri pe cap, va ținea mai multe femei.

495.— Când se șterg doi de un prosop, amândoi au să se sfădească.

496.— Când te mănâncă corpul fără să ai ceva, are să se schimbe vremea.

497.— Când te întorci îndărăt din drumul de unde ai vrut să pleci, uitând vre-un lucru, îți va merge rău.

Din Podu-Turcului, Tecuciu.

Vasile D. Gheorghiu.

BOALE LA OAMENI LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

Holeră.

112.— *Camașa de isbândă.*— Femeile dintr'un sat bântuit de holera, se strâng în număr îndestulător într'o casă. Toate încep să toarcă fuioare mici de cânepă, tort trebuitor și îndestulător pentru o cămașă. Apoi urzesc și *năvădesc* trecând prin spată și ițe tot tortul lucrat de ele. Il pun în războiu și țesă pânză.

Pânza o ia după sul și croesc o cămașe. Altele coasă cât mai repe-
de acea cămașă numită : *Cămașa de isbândă*.

Când e gata cămașa, să duc doi, trei oameni, în drum sau într'un
loc mai larg din mijlocul sau marginea satului. Lumea vine după ei
și pe când unul ține cămașa strânsă spre guler, toți copiii, bărbații și
femeile trec prin ea, ca să scape de holeră.

Cămașa trebuie toarsă, țesută și cusută într'o singură zi..

113.—*Cei doi boi negri.*— Oamenii caută în sat doi boi negri, fătați
Sâmbătă, de aceeași vacă. Adică să fie frați.

Se înjugă la o tânjală și într'o Sâmbătă doi sau trei săteni, dau o-
col cu ei satului bântuit de boală. Holera fuge din sat în alte părți
mai în vecinătate.

*Aușite de la I. Do'brescu. Invățător,
Padea-Dolju.*

Petre Danilescu.

114.— De pocitură.

Luna'n cer, lupu'n pădure și piatra'n baltă. Acești trei frați când se
vor întâlni ei, și vor vorbi, își vor da bună-ziua și când vor mânca și
vor bea la un loc, atunci să mă doară pe mine capul. Atunci și nici
atunci. (Se zice asta de câte-ori vezi *luna nouă* și nu te mai pocești
sau deochi nici-odată).

115.— De deochiu.

O năpărcă roșie, roșie *pararoșie*, a fâtat nouă pui *paroși*; cum a fă-
tat; cum a crăpat. De va fi deochiet bărbat, să-i crape bo-șele; de va
fi deochiet femeie, să-i crape țâțele, să-i curgă laptele, să-i plângă prun-
cul. De va fi deochiet fată mare, să-i cadă părul. De-o fi deochiat
codrul să-i pice frunza, să rămâe iarba. De-o va fi deochiat câmpul,
să i se usuce iarba, să rămâe gol. Așa să rămâe curat, cutare, luminat
ca argintul cel curat, ca vinul strecurat.

(Se zice de trei ori. Se suflă de trei ori în lături, se scuipă și se
mută bolnavul din loc).

Ț. Gruceanu și V. Kahu.

116.— De cei răi.

*Purcesăt pe cale, pe cărare,
Când la mijloc de cale,
Mă'ntâlnii cu doi boi negri,
Cu cozil'ntoarse,
Cu linghile scoase.
— Unde vă duceți voi doi boi
[negri,*

*Cu linghile scoase,
Cu cozil'ntoarse ?
— Ne ducem la fântâna lina,
S'o lingem,
S'o prelingem,
S'o uscăm,
S'o săcăm.*

—Nu vă duceți voi doi boi
[negri,

La fântâna lina,

S'o lingeți,

S'o prelingeți,

S'o uscați,

S'o săcați;

Să vă duceți la... cutare,

Ș-ii luă cei răi,

Auzită de la Măriuca lui Ion Chirișă, din
Bogdana-Tutova.

Din mațe,

Din rânză,

Din splină,

Din inimă.

El (ea) să rămâie

Curat,

Luminat,

Ca aurul strecurat,

Ca maica din cer (ce v'a) lăsat.

N. J. Antonovici.

117.—Cuțitul.

E un fel de junghiu, însă foarte rău, care te plesnește în inimă, așa din senin. Din sănătos, sdravăn, odată învinețești, de dureri și înțepături; din cuțit i se trage omului moartea de cele mai multe ori, dacă tot cel care i-a pus cuțitu', nu s'o îndură să i-l ia.

118.—Buba la inimă.

Pe răceli, mai ales pe ploii, te pomenești c'o durere și c'o frământare la inimă de, une-ori crezi că mori. Atunci „ți-a eșit buba la inimă“. De bubă, varsă omul; până atunci nu se ușurează. Sunt mai multe soiuri de bube la inimă.

Goleștii-Bădii, Muscel.

D. Mihaelașe.

CÂNTECE.

600.--Și-am zis verde ș'un hemeiu,

La Ploești, pe-o mărgioară,

La casa cu trestioară,

Zace-un voinicel de o boală.

Nu știu zace ori se face,

Căci gurița nu-i mai tace.

—Zaci voinice, ori te scoală,

Ori imi dă și mie-o boală,

Să zăcem pe prispă afară.

Să zăcem, că suntem frați,

Doi frați ca doi brazi;

Să ne bată vânt de vară,

Să ne vadă fle-care,

Că-l blestem de fată mare.

600--Ș'am zis verde ș'un harbua,

Vine'nourat din sus,

Cu veste și cu răspuns,

De pușor că l'o dus.

Ș'm zis verde și-o negară,

A sosit trenul în gară.

Arde-te-ar un foc de tren!

Trenul pleacă șuerând,

Puica rămâne plângând,

Din guriță blestămând:

—Trenule n'ai avea parte,

De șurupurile toate,

Și de șina de sub roate.

Să umbli din gară'n gară,

Despărțit de soțioară.

Cotoraia-Tutova N. Jancu.

601.— *F'oae verde ş'un dudău,
Eu eram acela, eu,
Cu şapte mori pe-un părău,
Eu eram acela eu.*

*Şi măcinau toate grău,
Eu eram acela, eu.
La morişca cea din jos,
Morăriţa mă da jos,
Eu eram acel frumos.*

*Stai băete nu turna,
Eu eram acela da,
Pân'ce nu mă-i săruta,
Eu eram acela, da.*

*Şi dacă mă-i săruta,
Eu eram acela, da,
Singură fi-oi măcina,
Eu eram acela, da.*

*Ba'ncă fi oi mai da ceva,
Eu eram acela da,
Şi drumu' fi-oi urăta,
Eu eram acela da.*

Balteni-Vaslui. O. Bersan.

602.— *Frunză verde grău mărunt,
Inimă cu venin mult,
De te-aşi mai vedea răsând,
Ş'o leacă de chef făcând.*

*Să pui masa să mănânc,
Cu tofi fraţii mei de-a rând,
Să mănânc, să beau, glumind,
Chiar de m'oi scula flămând.*

*La masa străinului,
Creşte floarea crinuluui,
Mie-mi pare-a spinului,
Otrava veninului.*

*La masa domnilorvoastre,
Creşte iarba de pe coaste,
Dar vi-s feţile frumoase,
Că stă frate lângă frate,
Şi-şi spun dorurile toate.
Şi cumnat lângă cumnată,
De'nţăleg durzrea toată,*

Pr. J. G. Beldie.

603.— *Hai la joc, lele Ileană,
— Nu mă duc, că nu mă chiamă.
— Hai la joc, tu Palagie,
— Nu mă duc, că nu mă'mbgie.*

604.— *Poartă trupu' cilibiu,
Şi picioarele 'mblăciu,
Poartă trupu' nu cruşa,
Că pământu' l'a muşca,
Dar pământu' nu-i de gină,
Pune trupu' la hodină.*

Culese de Eughenia Cucuruş. Bundeniţa-Bucovina, comunic. de

Vasile Jliuc.

605.— *Până ce trăiam la munte,
Eram voinicel de frunte,
Cântam doina prin bulhaş,
Cu gura plină de caş.
Da' de când trăesc la şară,
Petrec o viaş amară.*

*Trag cu sapa pe ogor,
Şi mănânc malaiul gol.*

(Culese din Frătăuţul-vechi, Bucovina)

J. Ōuciu.

606.— *Frunză verde de-o sipică,
Da' un' te duci mă, Ionică ?
— Peste Olt la ibovnică.*

*— Te-i îneca mări, Ionică.
— Fie Oltu' cât de mare,
Eu îl trec că sunt călare ;*

*Fie Oltu' cât de lung,
Eu îl trec cu meşteşug,
Pe două roate de plug.
Verde, verde de năut,
M'am gândit, m'am socotit,
C'o să mă las de iubit,
Calul mi s'a prăpădit,
Şi eu am îmbătrânit.*

Catanele-Doljiu.

Şt. St. Ţufescu.

607.— *Frunză verde salbă moale
Şi mă doare, maică doare,
Şi mă doare după cap,*

*De-un pustiul de comănac ;
 Și mă doare între spete,
 De pușca cu țeava verde ;
 Și mă doare, maică, doare,
 Și mă doare șelele,
 Tot purtând pistoalele.
 Frunză verde de-un năuț,
 De când maica m'a făcut,
 Numa'n codru c'am stătut,
 Nimenea nu m'a văzut,
 Nici luna, nici soarele,
 Numai căprioarele,
 Mi-au văzut pistoalele,
 Strălucind ca soarele.*

608.— *Frunză verde de-un susai,
 De trei zile suiu pe plaiu,
 La căpitan Neculai,
 Cu merinde de trei cai.
 Și nimica nu mâncai,
 Numai la cuc mi-ascultai.
 Că căpitan Neculai,
 Are herghelii de cai,
 Cară mândăncă jigărai,
 Și sare pe șapte cai,
 De strigă muntele vai !
 Călinești-Teleorman.*

Radu G. Ciupitu.

609.— *De urit m'am temut tare,
 Șed cu dânsul la mâncare,
 De urit m'am temut mult,
 Șed cu dânsu'n așternut.*

610.— *Floriciță, două mere
 Măi băete, voinicele,
 Vin' la tata de mă cere.
 Nu-i cere nici boi, moșie,
 Spune-i că ți-s dragă ție.
 Căci cireada, moșie,
 Vine-oda' cu dragoste.*

Bucovina. Ar. Tomiașcu.

611.— *Să fiu căne'n patru brânci,
 De nu te-oi face să plângi;
 Când oameni-or secera,
 Tu în casă-i legăna.*

612.— *Dragi îmi sunt fetițele,
 Când le răsar fițele,
 Ca vara căpițele.
 Când e fița cât nucuța,
 De-o poți prinde cu gurița.*

613.— *Mândra 'naltă subțirică,
 Parcă-i trasă prin verigă.*

Din Pipirig-Neanțu.

Gr. Vasiliu, Jnvățător.

614.— *Mărgărintar înflorit,
 Cine mi te-a ciumpăvit ?
 — Bădeții de la cosit,
 Fetele de la prășit,
 Dorobanți de rând trecând.*

(Din Halangești-Dolju).

Confruntă cu No. 296.

615.— *Und'te duci măi Petrișor.
 — La Craiova să mă'nșor,
 C'aici fetele nu vor,
 C'au auzit că sânt dator.
 Sânt dator la preceptor,
 O sută și doi de poli....—
 Lasă neică că nu-mi pasă,
 Am o avere frumoasă !
 Am avere să plătesc :
 Am o găscă și-un boboc,
 Răspund banii la soroc ;
 Am o curcă și trei rațe,
 Dau banii pân' dimineață !....*

(Din Obislav-Vâlcea).

Confruntă cu No. 148.

Mic. J. Dumitrașcu.

616.— *Frunză verde murili,
 Dragi mi-s Doamne fetili,
 Când pornesc cu oili,
 De 'nălbesc poenili.*

Și-mi cântă cu foili,
De-mi răsună văli.

617.— *Dragi îmi sunt oișili,
Când le cresc cornișili !
Dar mai dragi fetișili,
Când le saltă fâșili,
Și 'mpletesc cosișili !*

Ueși No 612.

618.— *Frunzulișă foi de fag,
Puiu meu care mi e drag,
Șade dimineața'n prag,
Și măntreabă ce mai fac ;
Nu-i pot mulțumi cu drag !*

619.— *Frunză verde foaie lată,
Pentr'o mândră sprincenată,
Cu gura nesărutată,
Mi-ași da boii de la roată,
Și căruța de sub șatră,
Numai s'o sărut odată.*

Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache.

620.— *Nevasta care-i frumoasă,
Iaca ea și ce mai face,
Când bărbatu' nu-i acasă,
Scoate tot din poloboace,
Și duce la iarmarocae.
Ea bea bine și mănâncă,
Bărbatul nu știe încă.
Vine-acasă 'ntr'un târziu,
Pune-o lespede sub brâu.
Valeu, că-i bolnavă tare,
C'o pâlît-o de lungoare.
Unii spun că-i deochetă.
Așa boală ce-o avut,
O băut rachiul prea mult.
S'o c-îșet și n'o știut.*

621.— *Foaie verde ș'un chiper,
Măntâlnil cu pulca eri,
Leano, Leano fa !*

¹ După ste-care două versuri se repetă : „Leano, Leano fa”, care are și cântec.

*S'o dus bădița de Joi,
Mi-o rămas doru'n zăvoi.
S'o dus bădița de Luni,
Șo rămas dorul pe prund.
Fa Ileană pentru tine,
S'a uscat iarba'n poiană.
Când era iarba de coasă,
Eu ședeam cu puica'n casă.
Când era iarba de-adunat,
Eu ședeam cu puica'n pat.*

A. Moisei.

622.— *Foaie verde trei gutui,
Străinior ca mine, nu-i ;
Numai puiul cucului,
Când îl lasă mama lui,
Sus în vârful plopului,
In mijlocul codrului ;
Făr'de aripi, făr'de pene,
Fără dă nici o putere.
Ciutură, dragă, uscată,
Ia mai cântă-mi mie-odată,
Că de cân' nu mi-ai cântat,
Inima mi s'a 'ntristat ;
Ia mai cântă-mi mie az,
Ca să-mi treacă dă năcaz.*

Cules la 20 Aprilie, 1905 dela vară mea Nica Fl. Popescu din cât. Voicești-din-vale, com. Voicești, județul Vâlcea.

J. N. Popescu.

623.— *Fetele de la izvor,
Fac măligă'ntr'un ulciur,
Și o pun pe o obealdă,
Ș'o mănâncă toată goală.*

624.— *Ah, săraca trândă mea,
A pus oala să se lea,
Și-a crescut iarbă sub ea !*

625.— *Merge apa pe otpust,
Dă-mi rachiul să ți-l gust ;
Merge apa pe pârâu,
Și rachiu'n gâtul meu.*

Hănțești-Dorohol.

N. V. Hănțescu.

626.— *Vlădica că e vlădică,
Și'nă are-o ibovnică,
Dară eu să n'am nemică ?*

627.— *Înainte și 'napoi,
C'ășa joacă pe la noi,
Ca găina pe gunoi.*

628.— *Să mă ți-i lelișo bine,
Cât oi fi pe lângă tine,
Că îndată vremea vine,
Și mă duc de lângă tine.*

Bucovina. V. Ungurean.

629.— *Hei, Gi-ai ci lele cum ci fâi,
Hei, Nă-i fâné câlță-n budâi,
Hei, Ci gin câlță âi faci pândză
Hei, Șă-n budâi âi baci brândză.
(De-ai fi lele cum te ții,
N'ai ținea câlți în budâi,
Ci din câlți ai face pânză,
Și-n budâi îi bate brânză.*

Valea Bistriței, Moldova.

D. J. Farcașanu.

630.— *Fata mare,
Ii ca fasola din caldare.
Când îi pui un pumn de sare,
Par'că nici un gust nu are.*

631.— *Ș'o murit Chirilă,
Ș'o rămas grădina,
Plină de zarzavat,
Și de morcovat.*

632.— *Scurtă, bercă de la Eș'
N'are poale la cămeși.*

*Da are, da nu li-o pus,
Că-s la soacră-sa pe fus !
(Țușani Covurlui).*

J. O. Zugravu.

633.— *Foaie verde lemn uscat
De când neica a plecat,
Și pe mine m'o lăsat
Cu un dulce sărutat !*

634.— *Cine mă vede se miară,
C'am fost tânără fecioară,
Ș'acu-s galbenă, pârlită,
Ca o floare vestejită.*

Vârlezi-Covurlui.

Joan N. Vârlezeanu.

635.— *Frunză verde fir de linte,
Rată-te-ar pustia minte,
Cum n'ai fost tu mai 'nainte ?
Căci acuma dacă ești,
Mie nu-mi mai folosești.
Ochii văd inima cere,
Și eu n'am nici o putere !*

636.— *Foaie verde și-o lalea,
Eși Mariță la șosea,
Șapte nasturi la manta,
La tunică tot așa.
Când te văd sara pe lună,
Nasturii lucind la mână,
Nasturii, galoanele,
Mă apucă boalele !
Din sabie zuruind,
Din batistă vânt făcând,
Nu mai știu unde mai sunt !*

(De la Al. Vasilache).

Jorâști-Covurlui.

Petru Gh. Savin,

GLUME, JĂTII, TACIALE.

113.— Șarlicul Sârbului.

Într'un târg era odată un croitor Sârb.

Un turc, care avea nevoie de o mantă, îi aduce ca vre-o 16 coți de sumani și-i spune să-i facă lucru bun.

Sârbul, când lucră mantaua, fură din sumani, ca vre-o 2-3 coți.

Peste două săptămâni turcul vine să-și iee mantaua. Haina era gata, că știa el Sârbul cum îi moarea turcească. Când o îmbracă, de și mantaua era scurtă și strâmtă, îi găsește cusur, că i-o făcut-o prea lungă, că-i prea largă și că să i-o schimbe.

Sârbu' nu pricepù pe Turc și văzù în faptul ista prilej de a mai putea fura ceva. Și mai ciojdind de ici, de colo, mai fură vre-o 2-3 coți.

Peste alte 2 săptămâni, turcul iar vine la croitor și cercând mantaua iar n'o găsește pe placul lui.

— Știi una bre?! Văd că nu-mi faci lucru' pe plac; lucră-mi diu mantă o pereche de șalvari.

Bucuria Sârbului, că a mai dat o plească peste el. Se toarnă pe lucru și face o pereche de șalvari turcului, ca să-i pară că atunci se'nsoară.

Când vine turcul să-și ia șalvarii, îi întoarce, îi sucește și vede că nu-s soi.

— Știi una, bre?! Fă-mi din șalvari o pungă.

Sârbu' se uită lung la turc și râdea înădușit de prostia lui.

Peste câte-va zile, turcul vine să-și iee punga de la sârb. Punga o nimerise cam mare, că din 16 coți de suman, avea el de unde face atâta lucru. Luând turcul punga în mână, se uită la ea și zise:

— Știi una bre? Punga asta ieste mare; la mini nu-i bani, puni în el. Fă-mi iar mantaua dintăi.

Sârbul rămase înlemnit la auzul vorbelor turcului. Doar muncise el într'o părere cu cusutul și discusutul mantalei, șalvarilor și pungei turcului. N'avea încotro cârni și furăturile i-o dat pe nas.

*Aușită de la D-l H. Popa,
de loc din Schineni-Tutova.*

M. Lupescu.

114.—Șiret țiganul—dar nici românul prost.

Mergea cică țiganul pe un drum lung și mersese el cât o fi mers nu știu, dar știu atâta că i se lungise urechele de foame. Cum mergea așa cântându-i mațele, iaca vede un românica arând:

— „Buna ziua românico“.

— „Bună să-ți fie inima, după cum ți-i căutătura, zise românul.

— „Muncești, ai? mai zise țiganul, căutând să intre în vorbă.

— „Poi de, așa zic oamenii“—făcu românul, care pricepu îndată gândul țiganului, văzându-l ce ochi *bolohăniă*, la mâncarea ce era pusă mai deoparte.

— „Nu cum-vă ai nevoie de ajutor, zise țiganul, că te văd că ești singur.“

— Ba, da, zise românul bucuros, că o mai avea cine să-mi mai ție de urît“.

— „Da, mai întâi, mi-i da să mănânc ceva, că-s cam flămând“, zise țiganul.

— „Cum nu, că tot is cam flămând și eu, hai ș'om îmbuca amândoi“.

Țiganul văzând că i-a mers treaba în plin, nu mai așteptă să l cheame a doua oară și se puseră pe mâncate. Cum mâncau ei, țiganul se gândia ce să facă, cum să dreagă, să plece sătul și treabă să nu facă. Românul, văzându-l dus pe gânduri, ca să mai schimbe o vorbă două, îl întrebă :

— „Cum ți-i numele prietene?“

— „Cum să-mi fie, iaca așa, zise țiganul : „Prlea, care mănâncă mâncarea, și pe urmă apucă valea.... Da' dumitale cum îți zice?“ îl întrebă țiganul pe român.

„Dă, cum să-mi zică—zise românul, care nu era tocmai așa de prost cum îl socotise țiganul—pe mine mă cheamă :

„Otic lung, apuc valea și te-ajung, și-ți *croesc* vre-o câte-va în lung și te întorc înapoi la plug“.

Țiganul auzind cam așa, nu mai zise nimic ci ajută românului, după cum se învoise!

Văzuse el că n'avea pe cine păcăli.

*Spusă de Al. Vasilache, din
Jorâști Covurlui.*

Petru Gh. Savin.

115.—Țiganul la prins căprioare.

Un țigan își luă sacul din bordeiu și plecă și dânsul la prins căprioare. Ce-și făcea el socoteală : mă duc cu sacu'. Ații la vizunie, și-o scormonesc dinăuntru. Ea face țuștiu în sac. Eu înșfăc sacul în spate și tocmai acasă mă opresc la copii.

Dar păcatul tot-deauna te paște, așa și pe țiganul nostru. În loc să nimerească la o vizunie de căprioare, nimerește la a unui urs. Și începe să facă gălăgie să iasă căprioara, iar cu sacul aținând la gura vizuniei. Ursul auzind gură, începe a mornăi. Țiganul când aude așa, crede că zice de frică : mor, mor. De aceia îi și răspunde : Nu tot zice mor, mor! Eși vie, să te vadă și copiii. Dar n'apucă să sfârșască, căci ursul se și repede, îi rupe sacul și-l mănâncă.

Și așa o prins țiganul căprioare!

(Aușit de la mama, Vârleți-Covurlui).

J. Vârlezeanu.

116 — Mântuește Doamne !

Un preot dintr'un oraș, care avea o mahala de negustori cărciumari, cu vinuri streine, și rachiu *numărul unu*, când a fost la un ajun, cu multă bucurie îi sosi acea zi când trebuia iarăși să viziteze pe toți enoriașii burtă-verde. Nu știm cum a umblat popa nostru, ce-a făcut, dar știm că popa, de la o vreme, schimbă rugăciunea lui, cu care in-

tra în casă, astfel: Mântuește Doamne Odobeștii și bine-cuvântează Nicoreștii, biruință asupra Panciului dăruiește și cu crucea ta păzește valea Hușului.

Iar dascalii, când popa nici nu isprăvea, urmau cu *nă-i, gă, găi, gă, găi, gă, găi...*

De la Gh. I. Kahu-Schineni, frate cu mine.

Tușcani-Covurlui.

V. J. Kahu.

117.—Vaca dăla nașu'.

Odată, un țigan dobândise în dar, o vacă de la nașul său, care era rumân.

După câtă va vreme, se întâlnesc în drum și încep a vorbi:

-- Fine, fine, por' dă câne, mai țai vaca dăla mine?

-O mai țau nașule, potocașule; albesc și io duminatul copiilor câte-odată, albi-i-iar ochii cui mi-a dat-o.

Aușită de la tatăl meu Nae M. Popescu.

Ștefănești-Vâlcea.

J. N. Popescu

CRONICA

* *Albina XIII. 46-7: Vrăsta omului, povestire de M. Lupescu.*

* *Șezătoarea, XI, coala 9-11, urmează cu Anecdote, Povestea lui „Frunză-verde” (articole scoase din Noua revistă română de dd. T. Speranță, Artur Gorovei, N. Em. Theohari și N. I. Apostolescu), Tradiții și Legende, Jocuri de copii, Cântec și iarăși Tradiții și Legende. O povestire scrisă de d. Șt. St. Tușescu (p. 160-1) ne-a fost trimisă și nouă; ea s'a publicat în An. III. p. 76 (No. 64); găsim deosebire: în Șez. stă pueto, la noi juveto. E vre-o greșală domnule Tușescu?*

* *Universul literar No. 36 împrumută de la noi povestirea No. 81: Cum luorează morțea, punând dedesubt această însemnare: „Din minunata revistă de limbă, literatură și artă populară „Ion Creangă” (Bărlad).”*

* *Primim această scrisoare pe care o reproducem întocmai.*

„Domnul T. Panfile, Birtad, str. Țarigradului.

Îași, 31 August 1910.

„Stimate Domnule Panfile, cred că nu vă veți supăra dacă vă voi scrie „Iar despre același lucru! Am supt ochi No. 9 și văd cu regret că persistă în greșala de a scrie cu A. Asta e fals și urât. De ex., un cuvânt ca „jitie” care e rus, bulg. jitie” scris jătie, e ce-va „monstruos. Sunetul t e „vecin cu i și cu u. Cu a n'are nici o legătură. E sigur că nu tîrziu veți renunța la A. De ce nu renunțați deci c'o oră mai curînd? — Nu mai puneți apostrof în omu', ci scrieți curat omu, draou, Pîrîbescu. — La pag. 286 is multe accente greșite: moacĂ, smomiŌ, boaghE!!! Mai bine ar fi „să vă faceți litere cu accente chear pe ă și ț. Se mai impune să scrieți „cu ț, de oare ce revista d. v. e importantă și va fi citată de toți filologii, care să interesează mult de Ia. — Cu multă stimă: -

August Scriban, prof. liceal, Iași

Și adausul: „Pe învălitoare (sumarul) și la pag. 283 văd scris JITIE, iar la pag. 288 jos JĂTIE!!! Apoi STRĂNSUL, când e lat. strîngoro! Merge?”

După cum se vede d. Scriban este și fonetist și etimologist. Etimologiști, nu putem fi pentru că aproape toți cei ce scriem această revistă nu cunoaștem limbile din cari graiul nostru a împrumutat unele din cuvintele sale. Fonetisti nu putem fi, pentru că o dată primind pe „omu” pentru „omul” ar trebui să primim pe „ghini” „ghini” și „bini” pentru „bine”. De bună seamă că atunci cei patru filologi, ce-i avem abonați, ar bate din palme de bucurie iar mia de cititori s'ar bate cu capul de perete, trudindu-se să înțeleagă cele scrise. Și noi, firește, trebuie să ascultăm de cei mulți; numai câte o dată, facem și altfel. Cât privește pe Ț sau Ț ni-i de o potrivă. Căm dori și noi pe Ț să-l avem dar iarăși, pentru a nu face rdu celor ce au porunoă să scrie numai cu i, pe cari ti cuprinde draga noastră mie, trebuie să scriem tot cu i. Despre moșoa, smom to boaghe, așa ni s'au trimis; manuscrisele ce le păstrăm stau dovadă. Totuși d. Moisei ne va da lămuriri pentru No. viitor din „Ion Creangă”.

P.

* „Universul”, în No. 238, vorbind de marele filosof V. Conta, fu de preot din com. Ghindăoani, jud. Neamț, țice :

„In copilăria sa fericită, Conta hoindrind cu ciobanii din munții Neamțului nu uitase să culegă și să prescrie într'un caet aceste apoteoze (poezii populare) ale naturei prefăcute în doine și balade de anonimii trubaduri ai poporului. Acest caet pe care-l purta totdeauna cu sine, îl trimete D-rului Fătu din Gand spre a fi dat lui Eminescu. D-rul Fătu trimete caetul, după dorința filosofului, lui Eminescu, care pe acea vreme studia la Viena, primind (Conta) următoarele rânduri ca răspuns.

„Mi-ai trimes, Domnule Conta, un prieten sincer cu care să mă iau în ceasurile lungi și plicticoase. Eram insetat de graiul dulce, nespus de dulce, al țarei „mele”.

Din acest citat reesă că sufletele celor doi filosofi aveau o notă mai distinctivă de patriotisim de cât a celorlalți membri din soc. „Junimea”.

La acest dualism sufletăso înăscout s'a lipit mai târziu și personalitatea țărănească a lui Ion Creangă.

Cei ce se înțeleg, se ouleg, țice înțelepciunca poporului

A. G. Lupu.

Poșta redacției.

P. G. Suv.—V'am scris.

Cărți primite la redacție.

Eug. Revent: scrisoarea unui necunoscut (satiră) și Satira spiritului meu. 8 p. 20 b.

¹ O. Mînar, din volumul ce se va pune în vânzare despre V. Conta.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

Suma adunată — — — — — L. B.
62,75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BĂRLAD

Suma adunată — — — — — L. B.
839,25

TUDOR PAMFILE :

INDUSTRIA CASNICĂ LA ROMÂNI

Trecutul și starea ei de astăzi.

Lucrare premiată de Academia Română în 1909.

IV+504 p. cu 705 figuri **10 Lei.**

Pentru cititorii revistei „Ion Creangă,” prin Redacție, **8 Lei.**

In „Biblioteca Folcloristică” au apărut:

- No. 1: In drumul păcatelor (povești), culese de P. Danilescu.
- No. 2: Sfinții poporului (povești) de Șt. St. Tuțescu.
- No. 3: Verde și iar verde (cântece), culese de C. Făgețel.
- No. 4: Cuza Vodă—din popor (povești), culese de P. Danilescu.
- No. 5: Colinde, adunate de Șt. St. Tuțescu.
- No. 6: Calendar folcloristic pe 1910.
- No. 7: In mijlocul horilor—chiuituri—culese de Fl. Cristescu.

Toate aceste broșuri se cer la Librăria «Lumina», str. Unirii—Craiova, pe preț de 30 bani broșura.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

CUPRINSUL:

- Tudor Pamfile.—*Spicuri din trecut.*
M. Lupescu.—*Fratele și sora (cântec bălă)*
I. Neculau, D. I. Procopie.—*Povești.*
A. Moisei, N. I. Dumitrașcu, Gh. Fira, I. N. Popovici.—*Copiilor.*
D. Furtună, Frații Kahu, Gh. V. Șușnea, I. O. Zugravu, și legende.
C. N. Mateescu, N. V. Hănțescu, D. Mihalache, Șt. St.—*Pr. I. C. Beldie,*
G. Butnariu, A. Moisei, N. I. Dumitrașcu, I. N. Popovici.—*Găcitori.*
D. Furtună, V. G. Beldie, D. Procopie, V. D. Gheorghiu, Frații Kahu, I. N. Vârlezeanu, P. Gh. Savin.—*Datine și credințe.*
George A. Cosmovici, V. B. Țirca.—*Vorbe adânci*
D. I. Farcașanu, I. Zotta, T. Simionoviciu-Vasiloni, V. I. Căuea, D. Stan, R. C. Ciupitu, N. Iancu, Șt. St. Tușescu, I. N. Vârlezeanu, Gr. Vasiliu, D. Mihalache.—*Cântece.*
N. V. Hănțescu, D. Furtună, A. Moisei, P. G. Savin, N. I. Dumitrașcu.—*O sa-mă de cuvinte.*
D. Mihalache, A. Negoescu, V. I. Căuea, P. G. Savin, I. O. Zugravu, N. I. Dumitrașcu, V. I. Kahu.—*Glume, jâții, taclale.*
P., P. G. Savin, A. Mihu.—*CRONICA.*
Poșta redacției, Poșta administrației, Bibliografie.
Ilustrațiune: *Horbote (Colecția T. Pamfile).*

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

In țară 40 bani
In străinătate 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară. 5 lei
In străinătate 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGA”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărjănești-Covurlui), G. A. Cosmovici Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Radei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), D. Procopie [Arde oani-Bacău], J. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag 125-128, An. III. No. 4*—
—*Inscrierile urmează*—

INȘTIINȚARE

*Punem în cunoștință pe cinstiții
noștri cetitori rămași în urmă cu
plata abonamentelor, că în curând
le vom trimete prin poștă chitanțele.*

*Îi rugăm respectoși să le achite,
fără supărare.*

Administrația.

COLECȚIUNILE NOASTRE :

Anul I 3 lei

Anul II 6 lei

Franco la locuință.

Cereți de pe acum

CALENDARUL

REVISTII „ION CREANGA”

pe anul 1911

Prețul 1. 25

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. Pamfile, str. Țarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL

In țară 5 lei
In străinătate . 6 «

INSEMĂRI

—D. St. St. Tușescu ne trimite No. 5 din „Biblioteca folcloristică“ cuprinzând Colinde din popor adunate de d-sa. Toți colaboratorii noștri, cîri ne vor trimite în cursul acestei luni *Frămîntări de limbă* precum și *Povestiri, cîntece ș. a.* ou privire la *Războiul nostru de neatîrnare*, vor primi prin noi, cîte o astfel de colecție, oa răsplată. Ceia oa vom primi, nu se va tipări în „Ion Creangă“, ci va apare în lucrarea pe care d. Tușescu o pregătește.

SPICURI DIN TRECUT.

I

În „predoslovie“ la „Istoria Țării-Rumânești“, Constantin Cantacuzino, mare patriot, ucis în Țarigrad la 6—7 Iunie 1716, după ce arată cîtă greutate întîmpină cel care caută să povestească viața și faptele marilor barbați, din pricina lipsei de dovezi, scrie :

„Însă nu zică că den om în om n'au rămas și aici niște spunerî și povești, mai vîrtos bătrîni cîi ce povestesc de cele ce au fost, ci și acelea foarte slab lucru este și cu primejdie de a le crede, pentru că de multe orî, de nu de toate orile, s'au luat seama că de un lucru numai doî într'un chip nu povestesc, ci unul una, altul alta bîsnuiaste, unde nicî de la acelea nicî o adevărată știință nu avem. Nicî den cîntecile carele vestesc de vitejiî, aû de alte fapte ale Domnilor și ale altor vrednicî oameni ce aû lucrat, careî după la lăutarî și după la alți cîntătorî auzim, putem ști cevaș ales, că și acelea nu numai ce, aû laudă mai mult, aû hulesc, decăt cele ce este a fi, ci și foarte împrăștiat și prea pre scurtu pomenesc lucrul și făr de nicî o orînduală saû tocmeală“. ¹

O curată pomenire. E vorba, cum se vede, de cînteceloa noastre bătrînești, ce povestesc prin *cîntare* („lăutari“, „cîntătorî“) fapte vitejești ale domnilor și oamenilor vrednici. Cantacuzino nu ne arată prilejul cînd se auziau aceste cîntece, dar îl vom afla din alte părți.

¹ Operile lui Constantin Cantacuzino publicate de N. Iorga, Buc. 1901 p. 65.

II

„În sfârșit, în calea lui Italianul a văzut și pe bieții locuitori de la țară, ai Moldovei. Nimic din ce a găsit la ei nu-i place : «femeile sunt grosolane și nerușinate» («assai villane e sfrontate»; ba chiar «sfaciatissime e disonestissime», mai mult ca «le carampane di Venezia»); câmpiile frumoase ale țerii i se par nelucrat, dar în Neculce aflăm lămurirea : «Țara eră bejenită numai din șleahul oștii, iară în laturi stau cineși pre la casele lor ; nu avea nimeni nici o nevoie, nici la mers, nici la întors»¹ Dacă ar fi fost numai obiceiul lui de a șchiopă cu bățul puii, găinele, rațele sătenilor, pentru a le plăti așa cum credea — «când vedeau apoi puii morți, se mulțumiau cu plata»², — încă am înțelege de ce a găsit sate pustii și fără locuitori» în calea lui de întoarcere.»³

Tudor Pamfile.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI.

22. — Fratele și sora.

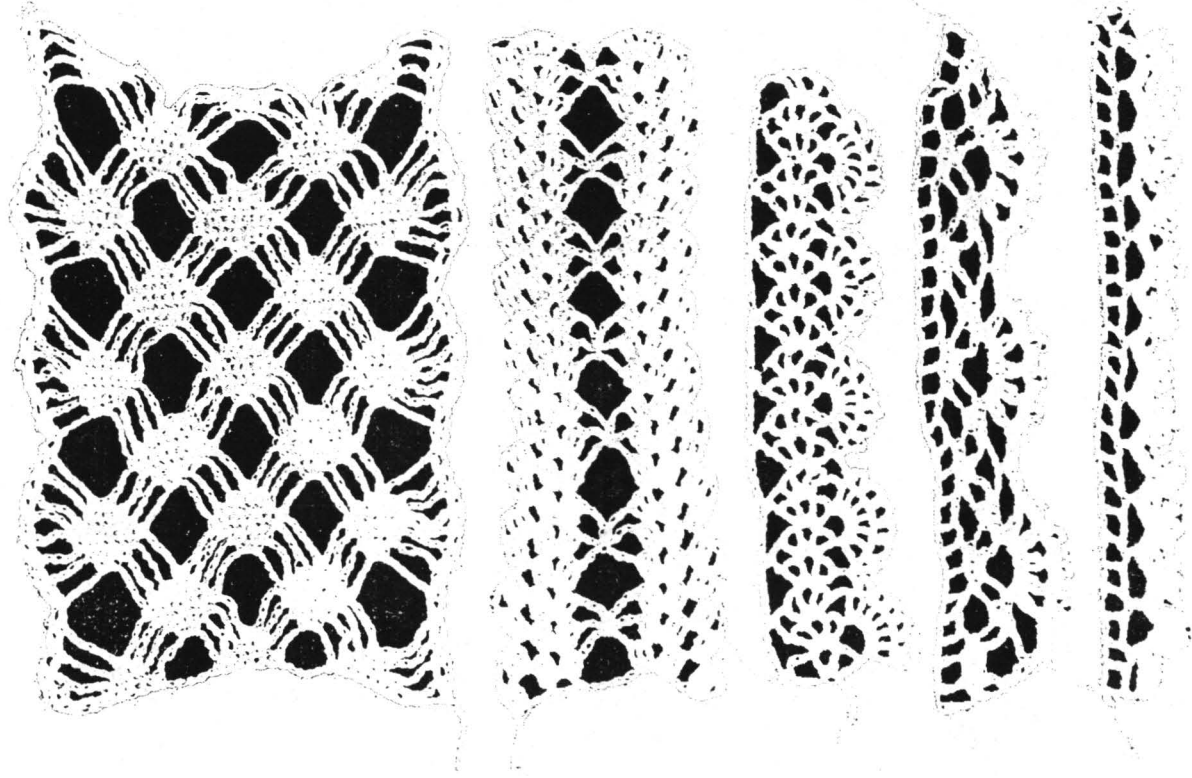
*Sus pe muntele cele verde,
Grea turmă de oi se vede.
Da' la ea, cine ședeà ?
Un frate c'o surora.
Ei pe-un munte le păștea,
Și pe unu' le mulgea,
Și pe altu' le tundea.
Frățioru-i ciobanaș,
Și soră-sa strungaraș.
Ea când oile mânà,
Din gură le tot zicea :
«Ța, ța, ța, Băluța, ța,
Că te mulge badiță».
Mulge una, mulge trei,
Las' să treacă peste mii.
— Frățioare, frățioare,
Amuș plouă la hotare,*

*Că uite ce nor de ploae,
Amuș or curge șirloae.
— Sorioară, soră hăi,
Bată ești, nebună ești,
C'acela nu-i nor de ploae,
Și-i un zmau și c'o zmaoae,
Vin la tine să te iee,
Ca să le fii lor femee.
Dar eu dragă nu te-oi da,
Până capu' sus mi-o sta.
Bine vorba n'o sfârșit,
Ei la dânșii c'o sosit,
Și din gură o grăit :
— Măi ciobane, ciobănel,
Strungarașu' ți-l luăm,
Singurel noi te lăsăm.
— Strungarașu' nu l'oi da,*

¹ Cf. Magni p. 340, 446: „campagne piene et amene, mà incolte; casali tutti distrutti et inabitati”; Neculce, 198-9.

² „Quando vedevano poile poi li morti, si contentavano del pagamento”; p. 447.

³ N. Iorga : *Un căldtor italian* [Cornelio Magni] în Turcia și Moldova în timpul războiului cu Polonia. [pe la 1672]

26: Horbole culese de la tana Piena M. Iapescui, Zorleni-Tutova. [Colecția T. Pamfilie].

Până capu' sus mi-o sta.
 Eu am vouă să vă dau
 Mii de mii de miorele,
 Câte de-un ochiu ochișele,
 Cu coarne tepelegele.
 — Noi de-acele n'om luă,
 Numai cât pe soră-ta.
 — Eu pe soră-mea n'oi da,
 Până capu' sus mi-a sta.
 Mai am vouă ce vă da :
 Nouă mii de berbecei,
 Câte de-un ochiu ochișei,
 Cu coarnele răsucite,
 Cu ghițele aurite.
 — Noi de-acelea n'om luă,
 Numai cât je soră-ta.
 — Eu pe soră-mea n'oi da,
 Până capu' sus mi-o sta.
 Mai am vouă ce vă da :
 Nouă mori pe sub pământ,
 Macină aur ș'argint.
 — Noi de-acele n'om luă,
 Numai cât pe soră-ta.
 Când cuvântul l-au gătit,
 Și cu dânsa-o și pornit.
 Ea din gur'așa o zis :
 — Frate, frățiorul meu,
 Ia dă-mi cuțitașul tău,
 Să tai perișorul meu,
 Să faci băeri la galeată,
 Și coardă la cea săgeată.
 Când baer'a mucezi,
 Și coarda a putrezî,
 Să știi frate c'oi muri.
 Când la Dunăre-o ajuns,
 Ea din gur'așa o zis :
 — Lasă-mă de degețele,

Că mă rod cele inele,
 Și-mi rup degețelele.
 Ei de mână o lăsat-o,
 Ea'n Dunare s'o înecat.
 Ei pe dânsa o strigau :
 — Copilă, nu fii nebună,
 Că cu vin noi te-om scaldă,
 Și cu galbeni te-i juca.
 — Las' vinu' să mucezască,
 Galbenii să ruginească,
 De cât cadână turcească.
 De cât cadână Turcilor,
 Mai bine năsip valurilor,
 Mâncare peștilor,
 Și cotloane racilor.
 Turci-o tocmit năvodari,
 Să'ntindă năvoadele,
 Să scoată dragostele.
 Ea din Dunăre o zis :
 — Măi păscari, măi năvodari,
 Ia lăsați nu vă trudiți,
 Că pe mine nu mă găsiți.
 Trei zile în Dunăre o stat,
 Până Turcii o plecat.
 Dacă Turcii o pornit,
 Ea din Dunăre-o eșit,
 Și la frate-su-o venit.
 Frate-su când o văzut-o,
 El din gur'așa a zis :
 — Soră, sorioara mea,
 N'am gândit că te-oi vedea.
 Și trei vorbe n'o grăit,
 Și de jele o murit.
 Ea cu apă l'o spălat,
 Și el iară s'o sculat,
 Ș'amândoi o tot umblat,
 Pân' ce moartea i-o luat.

Auzită de la Paulina lui Petre Catrinariu din Holda, Broșteni, Suceava, de
 loc din Bu.ovina. Cules de
 Zorleni-Tutova

M. Lupescu.

POVEȘTI

31.—Impărăteasa greu încercată.

A fost odată, ca nici odată...

A fost un mândru fecior de împărat, care se însurase cu fata unui român nevoiaș, ia, dincòlo, dintr'un sat. El o luase din dragoste, că fata ceea era strașnic de frumoasă, voinică și isteată și, pe lângă toate acestea, îi făgăduise că, dac'o ia de soție, are să-i facă un Făt-Logofăt cu părul de aur. Că pe vremea ceea, cică ori-care prinț umbla și printre oamenii de rând de-i întreba de durerile cât și de bucuriile lor și, unde s'ar fi îndrăgostit amarnic de-o fată, apoi urmă pornirii inimii și nu mai ținea socoteală, ca'n ziua de azi, de atâtea forme. Iar dacă n'ar fi fost așa, nici feciorul nostru de împărat nu mai da el, cât îi hăul, de-o așa minune de fată !

Și după ce s'au cununat ei, și au făcut nunta, numai iaca bătrânul împărat, care abia mai sufla de slab, le dă ca *dar* la „masa cea mare” scaunul împărătesc, spuind că el nu se mai încumetă a împărăți și dându-le părintească binecuvântare. Rămas în locul tătâni-său, pe noul împărat l'au luat grijile și era tare năcăjit că, tânăr însurățel, uneori trebuia să lipsească de-acasă săptămâni întregi. Intr'o bună zi află cu bucurie că împărăteasa a purces îngreunată. Dar care nu i-a fost năcazul când, după un timp de vreme, numai sosește ștafetă că un împărat megieș se gătește să-i vie cu rășboi. Nu se'ndura să-i spue împărătesei ca să nu-i mai strice inima.

— „Ce-i de făcut, draguță ? îi grăește el în sfârșit odată, trecându-și ușor degetele prin părul ei galben cum îi soarele ; eu trebuie să pornesc cu oastea și nu se știe când m'oiu întoarce : peste o lună, peste două, peste nouă, că-i *tare* cănele de împărat care ne dușmănește și... tu nu-i fi mai având mult până să naști”.

Atunci împărăteasa...

Din adânc, greu a oftat,
Prea amar a suspinat,
Lacrimi râuri a vărsat !

Da' pe urmă, mai viindu-și în *vorotic*, a prins ea singură a îmbărbăta pe împărat și, mai socotindu-și zilele până la facere, i-a spus cu hotărîre :

— „Du-te, că ai vreme de a te duce pe-o lună-două”.

Acù, să vezi dumneta, că să fi trecut preț de-o lună de la plecarea împăratului și iaca, într'o bună zi, pe împărăteasă a pălit-o de facere. Se vede-o treabă că ea-și greșise socoteala, ori că Feții-Frumoși stau mai puțin de nouă luni în pântecetele mă-sii... Destul că ea, acù era în

durerile facerii și muncindu-se un timp de vreme, a făcut. Și să vezi minune, a făcut cum își pusese în gând și cum făgăduise împăratului: un prințisor cu părul de aur!

Ei, da ce te faci acū: împăratul nu acasă și poate nici gând să vie; ba nici tu să-l vestești n'ai chip; că nu știi în ce parte l'o fi aruncat viforita rășboiului; că împărăția-i mare de să nu-i mai dai de margini și poate el înc'a fi eșit din hotare.... Cine știe! Aleargă ele slugi în toate părțile și'ngrijesc, da' dacă nu-i cine trebuie să fie.... Și cât s'ar bucura el să-și vadă visul cu ochii: pe cel coconăș cu părul de aur!

Trece-o săptămână, trec două, împărăteasa își venise'n fire, se'ntremase, da tot gânduri și amărită că nu mai vine împăratul. Numai Casandra Țiganca, fată în casă, îi mai ținea de urit. Era sprintară și bună de minciuni țigăncușă, da' fățarnică și rea la inimă de mama focului! Da' împărătesei nici prin gând să-i treacă. Și umblând cu tot felul de *bozgoane*. Și'n inima ei neagră mocnia un gând drăcesc.... De cum văzuse că împărăteasa a făcut un Făt-Logofăt cu părul de aur, ea—ce să facă s'o piardă și să rămăe împărăteasă în locul ei! Ii zice într'o zi:

— „Mărită 'mpărăteasă, Măria ta de mult n'ai mai mărș în primblare. Să mergem pân'la fântâna ceea... Că să vezi câmpul cât îi de frumos!”

— „Om merge, Casandră! răspunde împărăteasa cu bucurie.”

Și se iau ele și se duc. Da' câmpul era tare frumos. Mergeau culegând flori și șuguind. Aproape de fântână, țigăncușă zice:

— „Ai ostenit, Măria ta; să ne hodinim oleacă...”

S'așază ele pe colacul fântânii și prinde a face buchete din florile ce strânsese.

— „Cât îi de mândru câmpul!” zice împărăteasa rotindu-și ochii.

— „Am zis-o eu! răspunde cu oare-care fudulie Casandra—și se sbânțuie pe deasupra fântânii. Și Măria Ta, azi ești mai mândră și de cât câmpul cu florile și de cât ceriul cu soarele! la uite-te, zău, în fântână și-ți vezi fața....

Împărăteasa se pleacă răsând să se privească. Da' slujnica, degrabă, îi pune mâna după cap, îi face o *bleandă* și numa *huștiuliuc* în jos și *știobâlc* în fundul fântânii!

Pe urmă, țiganca, *tiva* înapoi acasă, se îmbracă frumos cu straie scumpe de-a împărătesei și se face împărăteasă în locul ei. Iea pe urmă copilul cel cu păr de aur, care scânciă de foame și prinde a-i da să sugă tâță stearpă de-a ei.... Da copilașul țipa și mai tare. Il pune la loc în leagăn, el nu,—da să se răstoarne. Că să vedeți dumnevoastră, el era un *mărigan*, că creștia iute de nu țî-a mai văzut ochii! Vine

altă slugă, îl iea în brațe, îl mai poartă prin casă : pace,—ținea tot o gură. Pe urmă, cheamă o femeie cu țâță : nu vra să sugă. Il scoate femeia afară în grădină : el nu și nu,—răcniă de părea că-l taie. Și cum îl purta așa, vede sus între copaci un pat atârnat, în care se legăna împărăteasa când îi venea gust să se mai joace; și ce-i vine în gând femeii o pornește într'acolo și dă să se suie în leagănul acela. Copilul a prins a se mai ogoi. Și cum s'a așezat acolo cu dânsul, să nu zici dumneta că parcă l'ar fi uns cu unt, așa a conținut cu totul din plâns și a prins să sugă liniștit. A stat ea o bucată de vreme și s'a legănat, da' mai pe urmă, când să pornească 'nspre curte, copilul iar prinde-a țipa. Mai stă oleacă, el tace; cum își pune în gând să-l eie să-l ducă, el plânge. Mare ții comedia ! Vine țiganca,—adică împărăteasa cea nouă-nouță—, cearcă și ea : pace ! Și după mai multă cercare, dacă vede și ea că nu-i chip să deslipească pe prințisor de patul în care se legănase mă-sa lui, hotărăște să-l lese. Și de-atunci, acolo l'a ținut zi și noapte, în patul din grădină, —că altfel, numai cât și-ar fi pus în gând să-l eie, răcniă de-i da inima dintr'ânsul.

Nu mult, și iaca vine și împăratul de la război. Țiganca era gătită și înzorzonată cu tot ce găsisese mai scump. Și-l vrăjise pe împărat să creadă că ea-i împărăteasa lui. Și împăratul așa a crezut, da' tot nu i-a venit la socoteală când a văzut-o așa de cătrănită.

—„Dragă, de ce ești tu așa neagră, că doar când m'am dus te-am lăsat bălaie ?“

—„Of, drăguță, de când te-ai dus, așa m'am posomorit și-am slăbit de nici nu pot merge pe picioare. Îs neagră de cât am plâns și m'am bocit...“

Și prinde a se sclifosi.

—„Taci, drăguță, zice împăratul mângâind-o; nu te mai scârbi și-ți drege fața iar cum a fost, că iaca am venit sănătos și de-acu om mai trăi în liniște c'am răpus pe cănele de împărat care ne dușmănia.“

A'ntrebat'o apoi de copil și țiganca a prins a-i spune cât îi de frumos, că-i cu părul de aur, că... de cum *l'a făcut*, n'a vrut să steie de cât în leagănul din grădină. A mers împăratul de l'a văzut. Mult s'a minunat. Și s'a bucurat așa de mult, că nici nu-i mai venia să bănuiască, mă rog, că asta ar fi o țigancă și nu împărăteasa lui.

Din urmă, la fântâna ceea unde-a înecat-o pe împărăteasă, crescuse îndata-mare o răchită mândră, mândră care nu se mai află.

Iaca la un timp de vreme, umbla pe-acolo un moșneag și un băet cu oile. Băetul, jucându-se pe la fântână și văzând salcia cea verde și pletoasă de mai mare dragul să stai la umbra ei, s'așază subt ea și stă un timp uitându-se printre crengi. Cum frunzele foșniau de-o a-

diere ușoară, i se pare băetului că aude ceva, așa ca niște gemete în-nădușite. Da el nu prea bagă'n samă asta. Se urcă'n salcie și chitește o mladă din care să-și facă o tilincă să cânte. O taie el cu cuțitul și — minune ! Mlada începe a se văita :

„Văleu, rău mă doare !

Cine mă omoară ?

S'a spăriet băetul și a sărit jos cu nuelușa. Da' nepricepând ce este, a rătezat-o, a crestat-o și și-a făcut tilincă. Da' pe urmă când a pus-o la gură, tilinca a prins a cânta singură pe un viers aman de jalnic :

„Nu cânta, băete !

Mă arde o sete...

Capul rău mă doare,

Și la inimioară,

Băetul dacă vede-așa, dă fuga la moșneag.

— „Moșule, ia să cânți din tilinca asta...“

— „Da' de ce ?“

— „Iac'așa ! Ai să vezi ...

Moșneagul o ia, o pune la gură, și numai cât suflă'r ea, tilinca prinde-a cânta singură :

„Nu cânta, moșnege !

Sufletul mi-i rece,

Viața mi se trece....

Capul rău mă doare,

Și la inimioară,

Trupul rău mă doare,

Și la inimioară....“.

După-un coconaș,

Din cel legănaș.

De vânt legănat,

De ploae scâldat“.

Dup'un coconaș,

Al meu îngerăș,

Cel din legănaș.

De vânt legănat,

De ploale scâldat....“

Moșneagul, dacă vede una ca asta, ia tilinca și pornește'ntins la Impărăție, s'arâte peste ce minune a dat. Ajungând el, intră'n ogradă și numa' iaca 'l vede împărăteasa cea nouă, care taman ședea în balcon la scară.

— „Ce cauți aici, moșnege ?“

— „Nălțată 'mpărăteasă, *avem* de grăit ceva cu Măritu 'mpărat“.

— „Ei, că 'mpăratul are să steie-acu de vorbă c'un cioban ca tine !“

Impăratul, dinnăuntru, aude huet și'ntreabă ce-i.

— „Iaca, un păcătos de moșneag, ci-că vrea să-ți vorbească“.

— „Lasă-l să vie !“ poruncește el.

Se ia moșneagul și se sue sus la'mpărat.

— „Ce este, moșule ?“

— „Ce să fie, înalțate 'mpărate ! Ia să cânți din tilinca asta, --că nu mai cât o pui la gură și să vezi cântare ce cântă....“

Impăratul a luat tilinca, a pus'o la gură și ea a prins a cânta singură:

„Valeu, soțioare !

Cine mă omoară,

E'n balcon la scară.

Nu cânta prea tare :

Capul rău mă doare,
 Și la inimioară,
 Dup' un coconaș,
 Al nostr' îngerăș,

Din cel legănaș,
 De vânt legănat,
 De ploaie scaldat.

Atunci împăratul a răsărit 'spăimântat și a trântit tilinca de masă și, tilinca, numai ce s'a făcut împărăteasă la loc cum a fost și împăratul atunci a cunoscut pe împărăteasa lui și s'au îmbrățoșat și-au plâns. Iar Țiganca-împărăteasa, care furase cu ochiul ce se petrecea, încremenise și se făcuse și mai neagră. Și 'ndată s'au dus în grădină la patul cel atârnat, și numai acuma Făt-Logofăt a vrut să fie luat de-acolo și a prins a se bucura strașnic la sânul împărătesei, mamei lui. De-acole, împăratul a hotărît ca moșneagul care-a venit cu tilinca și băetul care a făcut-o, ei și urmașii lor, să fie răsplătiți și ținuți pe lângă curte în mare cinste, cât a fi el împărat, și chiar după moarte, când a împărțit Făt-Logofăt cu părul de aur. Pe urmă a strigat de a scos slugile din grajdii o sălbatecă iapă *sură-iapă*, de nouă ani stearpă, a poruncit de-au desbrăcat pe țigancă și au legat-o de coada epei împreună cu un sac de nuci și i-au dat drumul de s'au dus peste văi și coclauri: unde-a pica nuca, să pice și bucățica.

Am încălecat pe-o șă, ș'am spus-o așa.¹

(De la *Ursache Ocneanu din Coropcenii-Vaslui*, prin *Ocneanu U. Ion, școlar*).

J. Neculau.

32.—Țiganca împărăteasă.

Odată, de mult, nici nu se mai știe când și unde, nici eu nu știu, că n'am apucat acele vremuri, alții mi-au spus. Dar ci-că îi tare adevărat. Eu n'am nevoie să vă spun minciuni, căci din fire nici odată nu spun adevărul; cum am auzit, așa vă spun; cum am cumpărat, așa vă vând. Ci-că trebuie să pleci îndată după naștere, dacă vrei să ajungi acolo, cu barba albă; dar de întors nici nu mai este vorbă.

Și acolo, unde o fi, ci-că să fi fost un împărat viteaz cum nu mai era altul ca dânsul, și putred de bogat. Și cică la curtea lui era o bucătăreasă țigancă, care sămăna taman cu împărăteasa, bucățică ruptă nu alt-ceva. Și la graiu și la făptură erau tot una și frumoase amândouă fără pereche în lume. Par'că erau două surori de gemene, în cât dacă le îmbracai la fel și le puneai alături, să-ți fi tăiat cine-va capul și nu erai în stare să spui care e împărăteasa și care e țigancă.

Și țigancă asta era meșteră abraș la de-ale mâncărei, că nu se afla în toată împărăția o alta care să o întrecă. Da era și pismașa și afurisită amarnic, mama focului. Și avea ciudă mare pe împărăteasă, că nu putea să fie și ea ca dânsa. Multe planuri își urzise în mintea ei pentru ca să-și facă gusturile, dar n'a ajutat-o soarta.

¹ *Vezi Povestea care urmează. Țiganca împărăteasă.*

După o lungă vreme de domnie, primi veste împăratul că vrăjmașii îi calcă împărăția și îl pradă și că mulțime mare de bogăție i-au trecut-o peste brazdă. O clipă n'a mai stat pe gânduri, își adună în grabă oastea, își luă rămas bun de la împărăteasă, își făcù cruce și cu nădejde în Dumnezeu, plecă.

Împărăteasa era cu gândul numai la dânsul și ducea o grijă mare. avea obiceiul ca întotdeauna să se plimbe seara cu împăratul prin grădina palatului. De când se dusesse el la războiu, eșia la plimbare cu țiganca, pentru ca să-i țină de urit și să mai uite de atâta grijă.

În grădina palatului era o fântână părăsită și grozav de adâncă. Țiganca n'avea gânduri curate. În toată seara când trecea pe acolo se abătea din drum și se uita în acea fântână.

Într'o seară împărăteasa, văzând-o pe țigancă că se tot uită acolo mereu, de mirare se apropie de fântână și uitându-se, o întrebă pe țigancă ce vede ea înăuntru. În loc de răspuns, țigancă îi dete brânci pe la spate și împărăteasa căzù în fund. Nu văzuse nimeni pe țigancă că făcuse treaba asta, și de-acolo nimeni n'o putea scoate nici moartă.

Țiganca nu mai putea de bucurie că și-a făcut după placul ei. Se furișă încetșor în palat și într'o clipă se îmbracă cu haine de ale împărătesei. Își puse șiraguri de mărgelile de petre scumpe la gât, cum purta și împărăteasa, cercei de aur în urechi, brățară la mână și inele în degete. Părea mult mai frumoasă de cât împărăteasa.

Eșind printre slujitori, toți se plecau până la pământ înaintea ei și răspundeau cu frică și cu respect la toate poruncile. Simțiau toți lipsa țigancei bucătărese, dar nimănui nu-i trăsia prin minte schimbarea ce se făcuse. De meșteră prefăcută ce era, cerceta pe toate slugile și întreba de bucătăreasă, dar toți dădeau din umeri și habar n'aveau de lipsa ei. Dete poruncă grabnică să o caute în tot cuprinsul împărăției; iar până ce va găsi-o, să aducă alta.

(urmează)

D. J. Procopie.

DE-ALE COPIILOR.

97.— Când vine ploaie mare și vreau să stea, copiii o descântă zicând:

*Treci ploaie călătoare,
Că te-ajunge Sfântu' Soare,
Comae (cu un maiu)
Copae (cu un paiu)*

*Cu sabia lui Mihaiu,
Că Mihaiu nu-i acasă,
Și-i în târg la carne grasă.*

98.— *Latniță,*
Platniță,
Ciscovalniță,
Și acea
Latniță,
Platniță,
Chiscovalniță,
Nu poate lătnici,
Plătnici,
Ciscovalnici,
Fără
Latnița,
Platnița,
*Chiscovalnița.*¹

Nemțior-Neamț. N. Moisei.

99.— *Unălă=1,*
Dòdălă=2,
Cărălă=3,
Cărămiz=4,
Bêngheș=5,
Țurlu=6,
Mùrlu=7,
Mărgala=8,
Spădala=9,
Scocheci=10.

100.— *Un-aram,*
Doi-aram,
Trei-aram,
Și-un pui,
Porumb-pui,
Porumbița,
Rapița,
Chèrchii,
Bèrchii,
Pòpii,
Zdrânca,
Hartila,
Câmp !

Din Boureni-Doljiu.

N. J. Dumitrașcu.

¹ Și ca găcitoare : Luna, soarele și pământul.

101.— *Ce e una ?*
 — *Luna.*
 — *Ce e două ?*
 — *Omul cu doi ochi bine vede.*
 — *Ce e trei ?*
 — *Trei stamuri de piatră 'n munte bine dau.*
 — *Ce e patru ?*
 — *Carul cu patru roate bine merge.*
 — *Ce e cinci ?*
 — *Palma cu cinci dește bine te plesnește.*
 — *Ce e șase ?*
 — *Fluerul cu șase găuri bine cântă.*
 — *Ce e șapte ?*
 — *Șapte fete'n casa unchiașului ; nici călți în casă, nici coji pe masă.*
 — *Ce e opt ?*
 — *Plugul cu opt boi bine umblă.*
 — *Ce e nouă ?*
 — *Nouă frați în casa unchiașului ; nici capul să nu ți-l bași.*
 — *Ce e zece ?*
 — *De la zece nu mai trece.*
Spusă de mama, Maria I. Fira.
Gh. Fira.

102.— *Sisi capră cu mărgele,*
Că mai multe ghiocete.
Ronchiș,
Ponchiș,
Pâla casa lu tirici,
Tiricana,
Berbecana,
Ranțurile,
Granțurile,
Cutcudia,
Veselia,
Spantai tu Măria.

103.—*Zdranca, zdranca sulu,
Mâine e Crăciunu'.*

104.—*Zdranca, zdranca ițăle,
Mâine sânt Păștițele.*

Culese din com. Voicești, jud. Vâlcea.

J. N. Popescu.

105.—*Na-ți o nucă,
Și-o durducă,
Și-o cură de vacă rea,
Crăpe-ți ochii de-i vedea.*

106.—*Moșule eu barba albă,
N'ai văzut ceva prin iarbă?*

*— Am văzut un cărăbuș,
Cara pește c'un căuș.*

107.—*Dumnezeu să-l ierte,*

Cu fasole ferte,

Cu bob înflorit,

Bine-mi pare că murit.

*Comunicate unele de un prieten
din jurul Țibăneștilor, ¹ jud. Tecuci.*

Petru Gh. Savin.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

95.—*Movila celor trei Nemți.*

Cine merge, la vreme târzie de noapte, pe drumul dintre Săveni și Bozieni, mare lucru să n'audă glasurile celor trei Nemți și mare lucru să nu se sparie. Pe la jumătatea drumului, nu departe ne părâul Bașeului, se află o movilă mare, grunzuroasă, imbrăzdată de ponoare și tuguiață în vârf cu trei eșituri de pământ, ca trei capete de oameni. Asta-i movila cea necurată a celor trei nemți.

Nemții iștia își găsiseră drum pe aici în vremea când, după Ruși s'au fost oploșit și ei, cu năravurile lor cele rele, prin Botoșani și prin alte locuri. De unde și până unde, cei trei au ajuns și pe la noi, venind de la Botoșani, într'o noapte. Și ce-a fi fost între dânșii, nu știm. Știm numai că, ajungând pe aici, în partea locului, s'au încăerat rău la batae și s'au omorît. Dez-de-diminează i-a găsit lumea morți, împușcați, ca toți morții. Ei au fost îngropați chiar acolo, în vârful movilei.

Noaptea însă, drept pe la cântătorii de miezul nopții, cei trei Nemți iesă și amu. După ce strigă hoștește, grozav, în limba lor, ei se îndreaptă tustrei cu strașnică pornire spre apa Bașeului, care-i deprins cu glasul lor. Deprins însă nu-i trecătorul, care are nenorocul să fie slab de înger și să-i audă. Căci de-oparte de cale are țintirimul Bozienilor, iar, de cealaltă parte, poate auzi glasul răgușit al celor trei Nemți, îi poate vedea cum se bat și se întind vrăjmășește, îi poate vedea apoi cum o rup de fugă spre drumul mare, care cotește, spre trecătorul, căruia-i țâțae inima de frică.

Ei sânt îmbrăcați nemțește. Sânt trei matahale cu ciubote negre, cu pantaloni albi, cu scurteice roșii, cu fes albastru'n cap, asemenea unui fund de pălărie. Și degrabă intră în movila cea necurată.

De la Sandu Faliboga, Vlădinești-Dorohoi.

D. Furtună.

96. — Dragoste frățiască.

Intr'un sat trăiau doi frați, cari să dușmăniau de moarte nu altceva. Fie-care căuta mijlocul de a umili și de a necăji pe celalt. Ei erau vecini cu casele și gospodăriile lor.

Intr'o noapte de iarnă, lupul, veni la un om din partea lor de sat și intră într'un zămnic (o pivnicioară în pământ), unde mai fusese și alte dăți. Prinzând de veste gospodarul, fuge fuga și închide bine ușa zămnicului și suindu-se deasupra lui, începe a striga de se strânse toată partea aceia de sat, împreună cu cei doi frați.

Cum ședeau oamenii deasupra zămnicului, băgară de seamă că zămnicul deasupra e spart. Fratele cel mai mic se dădu binișor printre oameni și îmbrânci pe cel mai mare frate în zămnic, cât ai clipi.

Când se văzu acesta înăuntru cu lupul și-l simți pe acesta în partea stângă, se lipi binișor de perețele din dreapta și tremura de nu mai putea de frică. Toți cei de pe mal râdeau, iar fratele cel mic îl muștra zicând: — Mă, mă mai bați, ha, mă mai bați? Mai bate și lupu' acuma.

*Aușită de la Iordache Cahu, din Schineni,
tatăl nostru de pe pământ.*

Frații Kahu.

97. — Flăcău sarac, dar cu noroc.

Și cică era un om putred de bogat, care avea o fată. Da fata asta se dăduse în dragoste cu un flăcău sarac, sărac—și tatăl fetei nu vroia în ruptul capulut să-l aibă de ginere.

Și era acu cam pe la Crăciun, știi, cu chișcă și cu cărnați. Fata ceia luă un cioric în gură, și nu știu cine o strigă chiar atunci la geam și ea *pesine* (pe semne) că vru să-i răspundă, că numai se innecă cu cioricul și căzu jos leșinată.

Al de tatu-so, valiu, valiu, iaca ne moare fata; o chemat o mulțime de oameni, o mulțime de babe, dar pace. Fata moartă!...

Ei de-acu... la târg. Se duce tătăl fetii la târg, iea el tot ce-i trebuia și-i mai iea și o salbă, cu tot felul de diamanturi făcută. După ce se găti tot, a treia zi o și îngropă.

Așa... Mai ieri, alaltăieri la horă și acuș în groapă...

Da flăcăul cela, împreună cu alți vre-o doi, au văzut salba ceia și se sfătuiră s'o fure. Și chiar se și duc după ce înoptă.

la flăcăul cela capacul sicriului, da fata se tot muncia colo, pesine

că se trezise. Unul din ei, numai o apucă de plete și când îi trânti una după ceafă — hait — că-i și sări cioricul din gât, și fata îndată se li-niști și ci: — Ei, da mult mai dormiui!....

Da' flăcăul, cel sărac, când văzu așa minune, nici că mai putea de bucurie, și'ntr'un suflet fû la tatul fetii și-i spuse, că ce-i dă, să-i aducă el fata.

Da omul cela, fără să-i treacă prin minte măcar ce-o să se întâmple, oftă, și zise: — Eie... ți-aș da-o chiar pe ea, — da nu cred să mi-o mai aduci!

Cela cum auzi, se învărti într'un picior și într'un moment fu la cei de la groapă și hai cu toții la tatăl fetii.

Nici mai rămâne vorbă că trebuie să i-o fi dat, ș'or fi făcut nunta, ș'or fi petrecut, cât anume, nu mai știu.

*De la vârul meu Ghingină Chirică.
Ciurești-Tutova.*

G. V. Șușnea.

98. — Noroc și minte.

Odată Norocul cu Mîntea mergeau la un drum mare istorisindu-și fie-care din isprăvile ce au făcut și ce pot face. Iată că dau în cale de un om care păștea vitele. Norocul și Mîntea s'au pus să facă o încercare, să vadă la ce capăt ar ajunge acest păzitor și așa s'au pus în slujba lui.

Norocul i-a *cărăbănit* o mulțime de bogății că l-a făcut în scurtă vreme un prea mare boer, ba la urmă chiar și domn. Ii mergea tare bine, pentru că știa să chibzuiască toate; *avea minte înțeleaptă*.

Veni vremea spre a fi întărit ca domn.

Lume care mai de care și mai aleasă, de prin toate țările venise pentru a fi de față la această frumoasă sărbătoare. Ca de obicei, la biserică i s'au ținut o mulțime de cuvântări, la care el era de datorie de a răspunde. Când toți s'așteptau la ceva nemai auzit din gura tănărului împărat, Mîntea, tocmai acum găsi cu cale ca să se dea la oparte și să leze pe împărat numai cu Norocul. Atunci, împăratul acest tănăr, începând să lovească cu cărja în pământ, striga de-i lua gura:

— „Aho, aho, ho... ho... nea 'napoi“.

Toți, cei de față, o sfecliseră, crezând că împăratul a innebunit. Norocul, iute, se rugă de Mîntea ca să vină iar la loc, ș'apoi împăratul începu, urmând:

— „Aceste-s vorbele păzitorului; dar și eu sunt tot un păzitor, care am să pasc și să păzesc poporul acesta“.... Ș'așa vorbi mai departe în cât toți rămaseră înmărmuriți de cele auzite.

*Aușită de la moș St. Racoviță-Hagiu
27 Decembrie 1909.*

Joan On. Zugravu.

¹ Spusă ca un fel de pildă prin care să se dovedească că la însurătoare trebuie să ai parte de ambele. Eu zic: dacă ai pe cea de-a doua, de la sine urmează și cea dintâi! Ce zic alți? Ce voi zice și eu pe la anul?... I. O. Z.

Grăbește, grăbește, că vine anul acuzi. N. Red.

99.—Feciorul învățat și Moartea.

O cucoană trăgea să moară și rudele-i cheamă feciorul, care era la Paris, să o mai vadă înainte de a-și da duhul.

Cum veni, învățatul ceala, și văzu pe măsă că-și dă duhul și fereștile și ușile deschise, unde nu începu a porunci și a da ordine: Îndată să o sue pe măsă la trei rânduri sus, și să încue ușile și fereștile și să tragă perdelele și nimeni să nu umble la dânsa, ca nu cumva să intre moartea. Căci așa cu ușile și fereștile deschise cum n'are să intre moartea.

*Povestită de mama mea Z. Savin.
Jorđști-Covurlui.*

Petru G. Savin.

GĂCITORI

111.—Roata morii
*Cine tot umblă prin apă,
Și tot neagră rămâne ?*

112.—Tuciul și mămăliga.
*Am o vacă neagră,
Când se balegă,
Toți aleargă.*

113.—Scara.
*Două lemne cotoleje,
Și-o grămadă de găteje.*

114.—Roata căruții..
*Cinci strâmbe
Zece drepte,
Una tichiligăunoasă.*

115.—Fasolea
*Erghelița,
Merghelița,
La cărcee toboliița.*

116.—Broasca.
*Nici cap de legătoare,
Nici mijloc de cingătoare,
Nici picior de cizmă ;
Stă răsăcărătă'n baltă.*

117.—Racul.
*Cu cozoroc la căciulă,
Cu foarfeci la mână,
Cu mustățile cu hăfurile,
Și din coadă : lip-lip-lip.¹*

118.—Pisica
*Am o fată de mazâl,
C'o prăjină 'nfiptă'n c....*

119.—Urma roții de car.
*Ce e lungă cât lumea,
Și lată cât pășește găina ?
Veri No. 132.*

120.—Plosca.
*Am o fetiță,
Incinsă cu betiță ;
Betița de la cetate,
Șapte lei și jumătate.*

¹ Se țice că pandurii lui Tudor Vladimirescu, când li se părea că vre unul din cei ce le cădea în mâni e strein, îl punea să țică această ghi-citoare. Dacă era român, o țicea bine și-i da drumul ; iar de era strein, grec sau bulgar, țicea :

*Cozoroc na cațula,
Forfecă na muna,
Mustaheșu-heșu,
Și din coda : lipa, lipa !*

121. — Soarele și luna.
M'a mânât doamna de sus.
La à de jos,
Să-mi dea două gHEME de mătase,
Să le țeasă țăsătura,
Să le facă făcătura.
Jud. Argeș și Muscel.
G. N. Mateescu.

122. — Limba.
Ce șede în apă,
Și tot se adapă,
Omu'mbătrânește,
Ea nu putrezește ?

123. — Harbuzul (pepenele)
Am un iaz cu malurile verzi,
Apa-i roșie, peștii negri.

124. — Vatra, focul, pirotesteile,
 ceanul, mămliga și făcălețul.

Lat peste lat,
Peste lat îmbujorat,
Peste îmbujorat,
Cracanat ;
I'este cracanat,
Viniția ;
Peste viniția,
Gălbenia ;
Peste gălbenia,
Badea huludeț.

125. — Crâșma.
Casa dracului,
In mijlocul satului.

126. — Cahla.
Ce bagi nuca în babei ?

127. — Ciubota,
Cască-te neagră,
Să-mi vâr bondărău'.
Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

128. — Porumbul-știulețul.
Cine se naște 'nfășat ?

129. — Briciul.
Am un cal de fier,
Paște pe un câmp de os.

130. — Cartea popii.
Am o pasăre pestriță,
Sus la popa pe poliță.

131. — Drumul.
Ivan lungu' — cât pământu'.

132. — Urma roșii.
Ce e lung, cât lumea,
Și lat, de-l pășește găina ?
Vezi No. 119.

133. — Măinile torcând.
Am zece oi :
Cinci sub șopron și le plouă,
Cinci afar' și nu le plouă.

134. — Aluna.
Săcâita vai de ea,
Șade 'ntr'un vârș de nuia,
Și se vaită cin's'o ia ?

135. — Păduchele.
Ce e mic și mititel,
Și-și ia Vodă căciula la el ?

136. — Piua și pisălogul.
Mama stă
Și tata-i dă.

Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache.

137. — Caldarea și fedeleșul.
A plecat hurdu-burdu la fântână
și s'a întâlnit cu arsa'n fund.

138. — Sfecla.
Par roșu și găura neagră.

139. — Cârligul de smuls pae.
Am un cal slab, mănâncă 9 șire
de pae și nu se mai îngrașă.

- 140.—Mămăliga.
*Mumă-ta trage cu amândouă mâ-
 nele și-i cură b*
De la Stan N. Criveanu din Rast.
- 141.—Roua.
Ce apă e mai mare în lume ?
De la Iordache I. Urțiceanu, Rast.
- 142.—Pușca.
*Am o iapă brează,
 Peste câmp nechează.*
- 143.—Sunetul.
Ce trece apa, fără să facă umbră.
Șt. St. Tuțescu.
- 144.—Fântâna.
Ce nu poți face 'n pod ?
- 145.—Groapa.
Ce nu șade 'n cuiu. ?
- 146.—Paștele.
*De la noi și pân' la voi,
 Șapte albi de gunoi,
 Ș'o mână de bucurie.
 Gâciți, boeri, ce-o să fie.*
- 147.—Scripca.
*Intro scorbură uscată,
 Tipă o purcă turbată.*
Preot J. C. Beldie.
- 148.—Crăpătura.
*Ce e în casă și e fără voia o-
 mului ?*
- 149.—Somnul.
*Ce-i mai dulce de cât dulce,
 Și'n talger nu-l poți aduce ?*
- 150.—Fumul.
*Cine merge prin pod,
 Și nu hodorogeste ?.*
- 151.—Fota.
*Două gheme de mătăasă,
 Le-am trimis la 'mpărăteasă,*

*Să-mi înceap'o 'ncepătură,
 Făr'un pic de tivitură.*

152.—Foarfecele.
*Două late alăturate,
 Două scurte bârligate.*

153.—Foiul.
*Două găște 'ntr'un bâtlau,
 Suflet au, dar mațe n'au,*
G. Butnariu.

154.—Femeia însărcinată.
Merge duda pe cărare :
*Patru mâni, patru picioare,
 Patruzeci de unghișoare.*

155.—Fușălăii.
*Am doi moșnegei, toată ziua se
 trag de barbă.*

156.—Ploaia.
*M'a trimis doamna de sus,
 La doamna de jos,
 Să-mi dea pește fără os.*

157.—Ochii.
*Am doi junci,
 Cât lumea de lungi.
 Nemțișor-Neamț. N. Moisei.*

158.—Cimpoiul.
*Dă gură din măgură,
 Și flească din gaură.*

159.—Noaptea.
*Cine este mare 'ntunecos,
 De se uită peste toți ?*

160.—Frunzele buruienilor.
*Ce buruieni cresc,
 Nu'nfloresc,
 Și nici nu rodesc ?*

161.—Fântâna.
*Ce e 'nnaltă,
 Crecănată,*

*Îndărăt cu jucărele,
Și 'nainte cu ghisdeie ?
Din Boureni-Doljiu.
N: J. Dumitrașcu.*

162.—Geamul.
*M'a trimis doamna de sus,
La a de jos,
Să-i cei pânză fără rost.*

163.—Hârtia.
M'a trimes doamna de sus,

*La a de jos,
Să-i cei cusătură,
Fără neam de tivitură.*

164.—Ochii.
*Când cumperi oala de la olar, ce
pui întâi în ea ?*

165.—Lumânarea.
*Mititeaua umple argeaua.
Jud. R.-Vâlcea.*

J. N. Popescu.

DATINE ȘI CREDINȚE.

498.—Până la Sf. Ilie, ploaia și nourii vin împotriva vântului ; de la această dată înainte, de unde se ridică vântul, de acolo se pornește și mersul nourilor și al ploii.

499.—Cine se culcă pe un căpătăiu de perne așezate sus, face a bogăție ; cel ce-și pune căpătăiul jos, va fi calicos.

500.—Flăcăul, care-și pune mărele la gât, va plânge când va fi mire.

501.—Vântu-i „omul lui Dumnezeu“. Când se mânie Dumnezeu asupra omului, vedeți cum îl sbuciumă pe fața pământului. E mare păcat a ocări vântul ; și, se'nțelege ușor de ce : Pentru că ocărăști pe Cel ce-l osândește a se sbuciumă, în chip de pildă, așa.

502.—Lunea nu-i bine să iei ouăle din cuiabar.

503.—In spre Duminecă nu-i bine să faci scâldușcă sau cumătric.

504.—Ca mijloc de a face să moară cineva, după ce i se descântă și de ursită, este și „turta lupului“—o anume doctorie băbească și otrăvitoare, care-și are istoria sa veche.

Mănăstireni-Botoșani.

Dumitru Furtună.

505.—Copilului mic nu i se taie unghiile un an de zile, ca să nu fie hoț.

Vasile Gh. Beldie.

506.—Când îți cântă cucul în față ori în dreapta, îți merge bine ; iar în spate ori în stânga, îți merge rău.

507.—Dacă îți cântă pupăză dimineața pe nespălat și nemâncat, te spurcă.

508.—Dacă nu astupi urma oalei după ce ai luat-o de la foc, are să ia uliul o găină.

509.—Nu-i bine să dai Lunea gunoiul afară, căci sărăcești.

510.—Dacă lași lingura în oală seara, nu poți dormi noaptea.

511.—Dacă te mătură pe picioare, nu te mai însori, ori nu te mai măriți.

512.—Dacă lași lingura cu gavanul în jos, razamată de strachină, ci-că vine dracul și se sue pe coada lingurei și se uită în strachină.

513.—Nu-i bine de croit Sâmbăta, nici să pleci la drum.

Jud. Bacău.

D. Procopie.

514.—Când scurmă cânele în ogradă, face a semn rău pentru stăpâni.

515.—Să nu mănânci pe vatră, căci ci-că îți mănânci norocul.

516.—Să nu mănânci mâncare dată pe fereastă, căci căpiezi.

517.—Când faci un lucru (fie ori și ce), să nu se mire altul de el, căci nu-i va merge bine lucrului aceluia; se va strica sau va păți altceva.

518.—Fetele și nevestele, ci-că să nu mănânce perje sau nuci îngemănate, căci vor naște copii de gemene.

*De la fratele meu Nicușor.
Podu Turcului, Tecuci.*

V. D. Gheorghiu.

519.—Lunea să nu iei ouă din cuibar, că părăsesc găinile cuibarul și nu se mai ouă și nici să dai ceva din casă că e rău.

520.—Să nu dai foc când ai copil mic, că plânge copilul, iar dacă e nevoe numai de cât, atunci rupe o streamță de la cel ce cere și arunc'o pe foc.

521.—Să nu coși în spre Mercuri sau spre Vineri ori să torci, ori altceva să faci, că te îmbolnăvești.

522.—Să nu te uiți noaptea în oglindă, că visezi numai stafii și te sperii.

523.—Să nu te lai când e mort în casă, ori în mahala, că-ți cade părul.

524.—Să nu curăți usturoiul de coajă seara, că-ti mor vitele; înă-nâncă usturoiul necurățit.

525.—Să nu pui jug pe foc, că guiți ca porcul pe lumea cealaltă.

526.—Să nu pui furca culcată pe pat, că e rău de junghiu.

527.—Când vine popa cu ajunul sau zi'ntăiu, să pui grăunțe pe masă ca să ouă găinile bine. Tot atunci să pui pe popă să stea pe pat ca să clocească cloștile și după ce a plecat popa, să te pui unde a stat el, ca să-ți stea pețitorii.

Jud. Tutova.

Frații Xahu.

528.— Când visezi nuntă la cine-va, are să moară unul din casa aceea.

529.— Dacă visezi că a murit cine-va, apoi o să trăiască mult acela.

530.— Dacă vezi ceva frumos : un vițel, o vacă, sau o scroafă a făcut mulți porci, ca să nu-i diochi, trebuie să scuipi și să zici : „să nu fie diochiu“.

531.— Dacă mănânci ouă în întâia zi de Paști, are să te doară mijlocul la vară, când o să săceri.

532.— Dacă un băet sau fată, când sunt mici, se arată prea deștepți, pentru vârsta lor, se zice că au să moară.

533.— Când torni mămăliga pe fund și se desface în două sau în mai multe părți, însemnă că are să facă cine-va din casa aceea un drum. Și'ncotro s'a desfăcut, întru acolo are să facă și drumul.

534.— Ca să clociască bine găina, s'o pue pe cuibar unul blând, pașnic.

Vârleși-Covurlui.

J. N. Vârlezeanu.

535.— În ziua de Tăerea capului Sf. Ioan (29 August), e păcat cine mănâncă poamă neagră.

536.— Lunea nu se ia ouă din cuibar că părăsesc găinele.

537.— Nu învăli focul cu cenușă, căci se înădușă puii în ouă.

538.— La Bobotează se obișnuște a se stropi cu agheazmă și pe la vîi, ca să lege poamă.

539.— Când te răstești la cine-va cu cuțitul, nu se apropie îngerul de tine patruzeci de zile.

540.— Să nu eși din casa cuiva cu țigara aprinsă, căci plâng copiii celui cu casa.

541.— Când te duci în casa cuiva, să stai jos ca să le stea pețitorii.

542.— Când dai paseri de pomană, trebuie să zici până în trei ori, smulgând din pene: „Nu dau norocu' ci dau pasere;“ altfel îți mor paserile.

543.— Noaptea să nu mături că te mănâncă lupu'.

Aușite în Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

VORBE ADÂNCI.

255.— *Cuconăș de ghindă, făcut în tindă*, adică nu-i tocmai boier; fudul și prost.

256.— *I-a dat de hac*, adică l-a prea săturat de-a se mai amesteca în ceva; i-a pus capăt!

257.— *Eu i-s hacul lui*, adică îl pun eu în respect!

258.—*Nu-i cu hapca*, adică nu-i de luat așa fără de nici o samă.

259.—*Cămeșă de hasă, ține, câne, nu lasă!* Se zice în ură asupra pânzăturii care nu-i de casă!

260.—*Bată-l hazul și norocul pes' tot locul*, se zice unui om ce te învesește cu vorba lui frumoasă și hazoasă.

261.—*L-a hărâtit ca niște câni*, adică l-a tot încolțit cu vorbe rele spre provocare.

262.—*Cătu-i hăul n'o mai vede*, adică n'are s'o vadă nici odată.

263.—*Eu zic: bâr; ea face: hâr*, alusiune la lupul vârit printre oi (noaptea de nu se poate cunoaște), ca omul rău printre cei mai buni!

264.—*Nu hârâi*, adică nu vorbi cu răutate ca un câne!

265.—*Măi Rusule, am auzit c'o să te puie vornic!*

—*Și fost și hi!*

—*Am auzit c'or să te deie afară!*

—*Nici nu fost, nici nu hi!* Adică ori o fi, ori n'o fi, nu-i pasă; nici nu s'așteaptă la nimica! S'arată pe omul nepăsător.

266.—*Holeră ce ești.... Parcă-i holera*. Adică urită și ră ca holera.

267.—*Ce horbot de oameni*, adică ce mulțime sgomotoasă de oameni.

Târgul Neamțul.

George A. Cosmovici.

268.—*„Cum îți merge negustoria?”* — *„Bine, cinci câștig, zece mănânc, ce rămâne pun în pungă.”*

269.—*„Ce mai faci prietene?”* — *„Fac pe dracu' grămadă”* (când omul e necăjit).

270.—*Când cineva slujește pe degeaba:* — *„Ce ți-a dat cutare pentru binele ce i l'ai făcut?”* — *„Un chiar¹ la deal și unul la vale.”* sau: — *„Cu ce te-a mulțumit stăpână-ta de anul nou?”* — *„M'a umplut de brânză.”*

271.—*Când cine-va e supărat și stă gânditor* — *„Ce stai așa spăsât (trist)?”* — *„Ia mă gândesc și eu ca curca'n lemne.”*

272.—*Când cine-va e amărit peste măsură:* — *„Mai bine mă făcea mama un mânz și mă mânca un lup.”*

273.—*Când cine-va e supărat fără pricină:* — *„Șezi suparat ca vacarul pe sat.”*

274.—*Când cine-va se vâă unde nu-i poftit, și e respins, i se zice:* — *„La încarcat la Eș (Iași).”*

Vasile B. Țirica.
Cântăreț bisericesc, Bârlad.

¹ *Chiot* și *N R*

CÂNTECE 1.

637.— Verde frunză trei zmicele,
Multu-i ceriu plin de stele,
De năduf și mare jele.
Cuprinși munți-s de păduri,
Ș-al meu cap bătut de gânduri.
Eu îmbrăcat cătânește,
Inima mi se topește.

Că m'ajunge dor și jele,
După dragostele mele,
Și după prietenii mei,
Cari-am petrecut cu ei.
Când la fete-am fost mai drag,
Neamțu' m'o luat sub zteag ;
Sub steag roș de matasă,
Trei ani să nu viu acasă.
Și să știu tu mândra mea :
Că trei ani nu mi-i vedea,
Sara n'oi mai da prin ploii,
Nici n'oi mai veni la voi.
Mi-or da pușcă cu măргеle,
Și la gât mi-or pune stele,
Trei ani toți or să mă'nșele.

Frate, frățiorul meu,
Mă topesc de dorul tău.
Ași veni măi frate-acasă,
Ce să fac ? că nu mă lasă....
Stau și eu cu mâna'n șele.
Mă mângâiu și cânt de jele,
Imi cânt singur numai mie,
Cum așa fi'ntr'o bătălie.
Și zic : verde, lemn frumos,
Rămâi taică sănătos,
Că eu plec pe val'e'n jos.
Rămâi mamă sunătoasă,
Că de-acum m'au lăat de-acasă.
Foilifă trei castane,
Cine n'are noroc, n'are,
De cum naște, până moare ;
Precum nici eu n'am avut,

De când maică, m'ai făcut.
Dară tu când m'ai făcut,
Doamne bine ți-o părut.
Când m'ai văzut că-s ficior,
Să-mi fi rupt mamă-un picior,
N'ași mai duce-atâta dor,
De păre-că-mi vine să mor.
Cu cât dragostea-i mai mare,
Cu-atât durerea-i mai tare.

Cules din com. Farcașa (Suceava).

D. J. Farcașanu.

638.— Foate verde ș'o colină,
Peste deal, peste obcină,
De la deal de cea grădină,
Sună cobzuliță, sună.
C'am pus mâna pe cea bgilă²,
Să-ți arăt un dor cu milă,
Ș'am pus mâna pe-un răzlog,
Să-ți arăt un dor cu foc.
Pusă-i mâna pe un par,
Să-ți arăt un dor amar.

De la Ilie Al. Cioată.

639.— Foaie verde păltinele,
Pe sub nori și pe sub stele,
Trece-un cârd de rândunele.
Acele nu-s rândunele,
Acele-s mândre de-a mele,
Care m'am iubit cu ele.
M'a iubit și mă iubesc,
După ele mă topesc.
M'au iubit și m'or iubi,
După ele m'oi topi.

J, Zotta.

640.— Cât pe lume am îmblat,
Haine negre n'am purtat,
Nici acuma nu mi-s bune,
Cu mundir negru pe mine,

¹ In an. III, p. 247, col. II jos, in loc de ; D. Gr. Furtună, să se îndrepte ; I, Neoulau. ² Ghild, lemn din gard.

Cu nădragii viniței,
 Peticoși ca vai de ei!
 Toate hainele-s cernite,
 Ce mi-o fost mie mai urîte.
 Nici amî nu le-aș purtă,
 Dacă Neamțu' m'ar lăsă,
 Să-mi mai port hainele mele.
 Carî am fost crescut cu ele.
 Să-mi port portu' meu curat,
 Cum purtam la noi în sat.
 C'atunci n'ași mai năcăji,
 Streamță neagră n'ași cărpi.

Vicov de sus, Bucovina.

Ț. Simionoviciu-Vasiloni.

641.—Ș'am zis verde ș'o lalea,
 Pădurice, pădurea,
 Lasă-mă la umbra ta,
 Să mă umbresc cu mândra.
 Iar pădurea răspundea:
 —Nu te pot, dragă, lăsa,
 Că ți-i mândra tinereă,
 Și-i face păcat cu ea,
 Și mi s'a usca frunză,
 Mi s'a vesteji iarbă,
 Și n'au cucii ce mîncă.

642.—Ș'am zis verde și-o sipică,
 Pădurice mititică,
 Cum n'ai crâșmulîță'n tine,
 Să iau pâne și masline!
 Masline de cincî parale,
 Să mânînc cu puica'n vale.

Aușite de la Gh. Velic, locuitor în
 Ghermănești-Tutova.

V. J. Căuea.

643.—Foaie verde de orez,
 Tinerică de pe bălți,
 Nu da gnrîța la toți.
 O 'nvălește 'ntr'o hârtie,
 Și mi-o ține numai mie.

644.—Foaie verde, foaie lată,

Tinerică de pe baltă,
 Ce ești tânără și slabă?
 Ți-o spune de ce-am slăbit,
 C'am fost iute la iubit,
 Și'nțăleaptă la cuvânt.
 Și n'am silit la iubit,
 Ca măr dulce la'nflorit.
 De la Marghioala Stan,
 Cotoroaia-Tutova **D. Stan.**

645.—Frunză verde foi de lotru,
 Veni postu' lui Sân-Petru,
 Părăsi cucul bungetul,
 Și merlița frăsinetul,
 Și turtureaua vâlceaua,
 Și lelița maloteaua!
 Unde-aud pe cer tunând,
 Ploaia'n codru răpăind.
 Și cuculețul cântînd,
 Murgu'n câmpuri rîncezînd,
 Mă fac broască pe pămînt.
 Când se mișcă câte-o frunză,
 Mi-i frică c'o să mă prinză;
 Când se mișcă câte-o foaie,
 Mi-i frică c'o să mă tae;
 Dar și eu nu-s de cei proști:
 Sunt un puiu de lelișoară,
 De fur oul de sub cioară!
 Călinești-Telorman

Radu D. Ciupitu.

646.—Firicel de iarbă neagră,
 Lume, lume, lume dragă,
 Ce te treci așa degrabă;
 De ce n'ai mai întărziat,
 C'acu-i timpul de iubit,
 Când e codrul înverzit.
 Ghiță calu'-ș potcovește,
 Lelea din ușă-l privește.
 De trei ori potcovi calul,
 Sărind de la Marița dealul.
 Dar nu-i vina calului,
 Nici a potcovarului,

*Ci-i vina Mariței mele,
C'a pus casa'ntre vâlcele.
Mariță, de-ți pare bine,
Mută-ți casa lângă mine ;
Și-ți fă gardul de nuele,
Să sar noaptea peste ele ;
Și portița de rogoz,
Când puiu mâna, cade jos.
Iar, dragă, de-ți pare rău,
Fă ograda cu ciuline,
Ca să nu pot veni la tine.*

647.—*Foaie verde grâu mărunț,
Vine vremea să mă duc,
La puicuța de demult.
Că de când nu ne-am văzut,
Carnea pe noi a scăzut.*

648.—*Foaie verde mărcine,
Dragu mi-i să trăesc bine,
Dragu mi-i cu ori-și cine ;
Dar vine vremea ca mâne,
Și te duc la mănăstire,
Și toarnă pământ pe tine.
Pământul crește ca iarba,
Trece mândra nu mă 'ntreabă.
Cucule, cu pana sură,
De te-aș prinde'n bătătură,
Mâncați-aș limba din gură.*

*De la Cost. N. Bercea
Cotoroaia-Tutova*

N. Jancu.

649.—*Foaie verde trei vastoage,
Așea lumea se preface,
Ca roata la car se'ntoarce.
Puică,-Așa noi ne-am prefăcut,
Parcă nu ne-am mai iubit.
Rămâi puică sănătoasă,
Ieu mă duc cu Dumnezău,
Tu rămâi în satu(l) tău,
Satu(l) tău e mare, Raiu!
Te-oi iubi cu cine vrei (vrei).*

650.—*Foaie verde trei masline,
Nu știu, nu știu, vai de mine,
Ce dor s'a legat de mine.
Nu știu zilele cum trec,
Noaptea fără somn petrec.
Când a fost s'adorm mai bine,
Fugi somnu' d'ângă¹ mine.*

Șt. Șt. Țușescu.

651.—*Frunză verde bob năut,
Leano, măi și făi,
De cinci ani n'am fost haiduc,
Leano, măi și făi,
Și la vară iar mă duc.
Nu mă duc de sărăcie,
Ci mă duc că-mi place mie.
Jeluesc țărancele,
Că le-am furat vacile,
Și-au rămas hârdaele,
Să le bată ploile,
Să le urdă soarele,
Să le pice doagele.*

Din Trestia-Buzău.

652.—*Frunză verde solz de pește,
Flăcăiaș care iubește,
Pe picioare se topește.*

653.—*Șapoi de-amărit ce sunt,
Nu văd iarba pe pământ,
Nici stele pe cer mergând.*

Vârlezi-Covurluiu

Joan Vârlezeanu.

654.—*Arzâmi-te-ar focul spată,
Că'mi faci pânza toată spartă,
Și te-ar fi trăsniț, război,
Că-mi faci pânza lătunoi!
Bagă vina la sucală,
De ce face pânza rară.*

655.—*Cine dracu-a mai văzut,
Epure'nfundat în bute,
Fete mari și tunse'n frunte?*

¹ De lângă.

656. — *Cu bărbatul cât un steag,
Foame-a dracului ce trag !
Și de foame-ași mai uita,
Dar n'am cu ce mă'ncălța.*
Timișești-Neamț.

Gr. Vasiliu

657. — *Limba'n gură mi se leagă,
Ca-un fir de mătasă neagră,
Și ca-unu de ibrișin,
De la puicuța din sân.*

658. — *Și iar verde trei spânace,
Ucigă-te crucea drace,
Că nu-mi lași dragostea'n pace !
Și-altă foaie trei sipici,
Eu o fac și tu mi-o strici ;
Mă mir drace ce câștigi,
Ce bătae-o să mănânci!*
Goleștii-Badui, Muscel.

D. Mihalache.

O SAMĂ DE CUVINTE.¹

799 — 869.

Bobletic = om moale, prost, neputincios.

Hanț = poreclă la vite: 'Napoi hanțule, nenea ! Am un hanț de vacă al dracului, de nu ești harnic să te apropii de dânsa.

Onânie = poreclă, la copii mai ales: De, onanie, urâciunea lumii !

Duplit = îndesat, pământ bătut.

Ponoară = o poeană mare cu isvoare prin ea, înconjurată de păduri. Am dat vitele'n ponoare.

Băteliște = loc unde crește iarba greu, săcetos.

Huligan = om mare, bine făcut, voinic.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

Alpuguri pl. = coclauri, *ulete*. Apuci alpugurile.

Ciga-niga = te miri ce și mai nimica.

Cotobătură = obrăznicătură.

Dârmoi = ciur mare. A *dârmoi*.

Blazgònie = znoavă, istorie.

Chêrdus = scofală, hasnă, folos.

Jâc de om = om tinerel, voinic.

Buraclă = Parale de *buraclă*, de prăpădit, de dat de sufletul dracului.

Bulgări, plin de bulgări = drăcos.

Fâșâitură de lemn = geluitură.

Lovèle = pl. parale, mijloace. Dacă sânt *lovèle*, ajungi departe...

Luplnuri pl. = chinuri, supărări.

Îmbucări a = a hrăni vitele, de obicei.

Șmocăi = a flocăi, scarmana.

¹ Să se îndrepte la *An. II, p. 277*: *matrâmă în loc de matroană și motrîină pl. motrîine = mototol pl. mototoluri, ghem făcut din sdrênțe, în loc de motramă. La An. III p. 286 moacă în loc de moacă și smomit-o, în loc de smomit.*

Tare de strajă = adică după dânsul nu moare în sat degrabă altul.

Teahnă = dau *teahnă*, adică vină.

Tabòn = cireadă, grămadă, cârd de vite.

Tròinic = bolnăvicios.

Tânfi (a se) de răs = a se *junghia* de răs.

Tâu = bot. I-oiu da eu peste *tâu*, n'ai grijă!

Zagarà = *bor*¹ la pălărie.

Mănăstireni-Botoșani.

Dumitru Furtună.

Stroh se zice la pleava de fân.

Poiu, pl. *poiuri*

Goz, *gozomat*

Huc

Se zice la pleava ce rămâne de la vân-
turatul săminței de cânepă, in, fasole, bob
ori grâu.

Târnomat = se zice unui amestec de pământ cu surcele, pietre și bă-
legar.

Slamac

Mastrahat

Se zice unui amestec din frunze de popușoi, pene,
strujeni și paie.

A gogâlțâi = a înghiți în sec și repede, producând și sunete.

Țâf, pl. *țâfuri* = se zice fânului ce aruncă mult rogoz.

Țâfoiu, pl. *țâfoiuri* = se zice vitelor cornute, când mănâncă peste mă-
sură (de se umflă coșurile).

A ciorti = a se lua la sfadă din nimica.

Veniș = ulm.

Goanțe = se zic boabelor de fasole, când se desfac din păstăile încă
verzi.

Nemțișor-Neamț.

A. Moisei.

Arcăciu = o rîpă mică.

Armăsâr = o cătușă de la proțapu' carului.

Zăgănăț = vâlcea.

Rădiu = o vale adâncă, împădurită.

Culăre = holdă buerănoasă.

Sùche = peatră.

Tărnăție = prispă.

Smârc = un loc cu izvor noroios.

Tèrfelița = deasemine.

Perinòg = adausul dintre osie și scaun la dricu' de dinainte la car.

Andòlie = podiș — loc mai ridicat.

Ruptură = trecătoare; un deal tăiat de oameni pentru a merge mai
dea dreptu' cu caru'.

*De la Al. Vasilache, plugar.
Jorăști-Covurlui.*

P. G. Savin.

¹ N. R.

Grilă și mai ales *crilă* = mulțime de oameni. (Se strânsere *crilă*...)

Joardă = nuia. Lăstar de pom.

Jâglă = O stinghie de la jug, între gâtul bouului și cuiul ce intră prin jug și proțap.

Lană = Stinghia de jos a jugului. Cele două jâgle, țin lana. Lana mai este și la căruță, înainte, și la car, la mijloc, ce țin *vătraiele* (scările).

Jilăvete = Un lemn luat în grabă de la gard, ori de aiurea, atunci când se bat oamenii.

Machea!... = Tiii!... (o mirare). De ex.: Machea-machea..., mă gândesc eu ce-o mai fi cu...

Muștră = instrucție.

Mangealâc = pârghie.

Ocenie = instrucție.

Obod = partea lăturalnică a ciurului, sitei, *dârmonului*.

Din Boureni-Doljiu.

N. J. Dumitrașcu.

GLUME, JĂTII, TAFLALE.

118. — Tiganul și Sfântul Ilie.

În ajunul lui Sfântu Ilie, un țigan veniă cu furca la spinare, de la strânsul fânului — cântând :

„Frunză verde spic de știr,
 „Hai neică la strâns de fân;
 „Fânișorul l-am pălit
 „Și de strâns l-am isprăvit!“

Când și-aruncă ochii spre răsărit vedé ridicându-se niște bolovani de nori, negri ca balaoru'. Băgă tutun în lulea, dar n'apucă s'o isprăvească de *păfăit*, că începu sfântul Ilie să scapere din amar, de-i licăriau ochii țiganului.

— Hei, istoria dracului?! Und' să mă hadăpostesc eu de ploae? — Hadică,...de ploae ca de ploae: că tot eu mă hud, tot eu mă usuc! Dar e horba, hund' să mă pitesc eu, ca să nu mă trăsneasca Ilie? Iată, că vede niște clăi de fân.

— Ho să mă bag și eu, hîn căpița-aia de colo.

Se duse la clăia de fân; dar, în loc să-și facă și el un culcuș, și să intre cu totul în fân, își bagă numai capu 'n căpiță.

— E! haicea da! Cu lumânarea să mă caute Iliuță, și nu mai dă de

mine. După ce se adăposti cioara, se pune, nenișorule, p'o ploaie, de nu mai vedeai 'nainte ochilor, cu tunete și trăsnete.

—Ho, mai încet, măi sfinte Ilie; ce te arăți așa grozav? Parcă nu te-ași ști cine ești!

Hadicălea, fă ce-i vrea, numai pe mine, să mă lași în pace.

„Tune Ilie și trăsnească

„Numa 'n cap să nu mă nimerească!”

Ploaia-l făcuse lioarcă pe bietul țigan; dar, el cum sta așa, își zicea în sine :

—Mă, neiculiță dacă aici *înăuntru*, *pică* așa! Dar mite *afară*, ce trebuie să fie! Eu cred că *toarnă cu găleata*.

În căpițele de-alături se adăpostiau niște Rumâni. Țiganul nu-i văzuse. Unul din ei, mai posnaș, luă o furcă și se dete la spatele țiganului, răzământu-se de căpiță și stând cu furca *adiba*, ridicată 'n sus numai să-l croiască. Când tună odată mai țăpan, *vrașt!* cu furca pe șira spinărei țiganului.

Țiganului i-a înghețat inima de frică. Credeă ăc l-a și trăsmit.

Incepu să alerge, vaitându-se și sbierând cât putea :

—Haoleooo, sfinte Ilie! Dă bine, ce-avuși cu mine?

Ți-ai uitat că noi amândoi suntem cunetri?

Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache

119.—Popa și dascalul.

Se povestește despre un popă, că era foarte hrăpitor. El întrebuița pentru furături pe dascălul bisericeii unde slujia.

În Sâmbăta Paștilor, trimite popa pe dascal, calare pe calul lui, să fure niște miei dintr'un sat vecin. Dascălul încalecă și pleacă să îndeplinească porunca dată de popă.

Trecuseră multe ceasuri, când trebuia să se întoarcă dascălul și popa văzând că nu mai vine, nu se gândia de cât la mieii ce trebuia să-i aducă dascălul.

Ese popa cu Învierea și tocmai târziu când cânta evanghelia, iaca vine și dascălul. Popa nerăbdător, începu pe glasul al 7-lea, în mijlocul evangheliei :

—Dascăle, pascăle, luat-ai pe be-he-he!

Iar dascălul pe același glas răspunde :

—Ce să iau pe be-he-he, că mi-a luat pe mi-ho-ho și mi-a dat și bu-hu-hu.

—Să te ia dracu' dascăle... și pe voi pe toți, bine credincioși creștini, să vă ia dracu' întru împărăția sa.

Bârlad.

A. Negoescu.

120. — Ițic la judecată.

Zaharia mergând prin sate după ouă, se întâlnește cu Ițic, nighistor de mirințușuri. Și, cum e glumeț, n'are de lucru ? zice lui Ițic: „Hristos a înviat“. Ițic nu răspunde nimic și-și caută de drum. Atât i-a trebuit lui Zaharia ca să sară din căruță și să'ndrepte spatele jidanului, știi colea. După 2—3 săptămâni merg la judecată.

Judecătorul întreabă pe Ițic:

- „De ce te-a bătut Zaharia?“
- „Pântrucă n'am vrut să zic“.
- „Ce n'ai vrut să zici jidane?“
- „Zică el, că el o zis“.
- „Dacă-i așa, marși afară!“

De la N. Zaharia.

V. J. Căuea.

121. — Țiganul staroste.

Avea și omul un flăcău și voia să-l însoare. Și cum îi obiceiul la treaba asta a însurătoarei, luă cu dânsul mai mulți gospodari și cum se făcu, luă și un țigan ca să mai puie și el un cuvânt—că era bun țiganul de plisc....

Când au ajuns la gospodarul cel cu fete, întrară înlăuntru și cu ei și țiganul. Vorbesc ei ba de una, ba de alta și omul ist cu flăcăul tot cam aducea vorba și de-a însurătorii, tot bătând șaua să priceapă iapa, cum se zice.

—Dă, ași voi să însor băetu' ista. Că, dă, să-mi iau o grijă,—și dacă ași găsi o fată potrivită, fie chiar și mai sărăcuță, nu m'ași da în lături—că slavă Domnului, flăcăului îi dau:

O sută de oi.

—Ba și două, face țiganul, care începuse cu lăudatu'.

—Li dau și o vacă băetului....

—Ba și două, face țiganul.

—Li dau și o falcie de pământ.

—Ba și două—zice iar țiganul....

Cum vorbea, însă, omul cel cu fata îl oprește și-i zice:

—Da, ce are băetu' d-tale în cap, parcă are niște bube.

—Auleu, ba și chelbe și rapân, zise țiganul.

Povestite de Ion Olteanul.

Jorđști. Covurlui.

Petru G. Savin.

122. — Măgarul țiganului.

Acu, un țigan, cică avea un măgar mândăcios, care da gata cam câte 10 kgr. de fân pe zi ! Țiganul își făcu socoteală că ar putea face ca măgarul să se deprindă a răbda câte puțin, până va ajunge să trăiască și fără să mai mânânce ceva. De aceea începu a-i da câte 9 Kgr.

apoi câte 8, 7... până la 1, apoi nici unul! Măgarul mai trăi însă 3 zile, ș'apoi își luă rămas bun de la *țicu* stăpânul!

— „Tiu... zise țiganul, fire-ar al neibei să fie... tocmai când îl deprinsesem să rabde de foame, atunci a murit....“

Țuțani Covurlui.

Joan On. Zugravu.

123.—Cercare...

Pe țigan l-a prins Românul dând cu prăjina printre tufani¹ după un guștere.... :

— Ce faci mă țigane pe-acî ?

— Prind peaște...

— Păi bine mă, cum prinzi peaște printre tufani ?

— ...Cearcă omul....

Auțită de la preotul paroh, din Obislav-(Grădiștea)-Vâlcea.

M. J. Dumitrașcu.

124.—Soarta orfanului.

Apoi, de când mi-a părințit murita și băețit rămas, m'am stăpânit la un tocmit și m'o căprît cu dusele pe șes. Și așa căprind eu pascutele, un lupit a venit și mi-o căprît o luată (mâncată); eu m'am cărpinit într'un suit și săcurind c'o svârlită, i-am codit tăeta. Apoi m'am jos dat, m'am cărărit pe-o dusă, m'am căsît la o oprită, m'am prispit pe-o suită, m'am ferestuit pe-o uitată și am băbit o văzută, plăcintind făcute. Atunci m'am ușit pe-o intrată, m'am cotroșat (așezat, furișat) într'un cotroșet (colț, se vede) și am plăcintit o furată; dar Doamne, când m'a băbit văzuta și m'a bernevecit de fundul luaților și când m'a pământit într'un trântit, mi-a plăcintit sărita.

Auțită de la vărul meu, Iorgu Popovici-Gușanu din Bârlad.—(Vezi variantele 85 și 105).

V. J. Xahu.

C R O N I C A

* *Vestitul de noi Calendar al d-lui D-r E. Elefterescu, apare la Tipogr. „Neamul românesc“ sub titlul de „De toate și din toate pentru popor sau Cartea Neamului“ un vol. de 288 p., prețul 2 lei. După prefață și „ceva despre an“ alcătuitorul înșiră partea întâi a calendarului împărțită pe luni, cuprinzând fiecare lună: istoricul ei, calendarul bisericesc, calendarul economic, calendarul istoric cu unele date ce nu privesc neamul nostru, calendarul tradițiilor, datinelor și credințelor, povestiri asupra marilor sărbători din acea lună și povestiri istorice. A doua parte, cea literară, cuprinde articole de gospodărie, religie, filozofie și poezii patriotice.*

¹ *Printre pomi (stejari).*

Muncă grea și inimă multă! D. D-r Elefterescu trebuie răsplătit de cătră cei ce aprind făcliile în întuneric.

* *Sezătoarea, vol. XI, se încheie cu coala 12 ce cuprinde legende.*

* *Ramuri No. 15-7, cuprinde și „Povestea oelor trei șireți, proști și fără frica lui Dumnezeu” scrisă foarte bine de d. D. Gr. Furtună, harnicul nostru tovarăș.*

* *In Revue de Roumanie No. 5-6 o retipărire a articolului d-lui T. T. Burada despre Caloian, Mai interesant e schițarea Căluianului de lut ce ni se dă.*

* *In Convorbiri literare pe Sept. Cuvinte rare din Dâmbovița și Cântecul bătrânesc Badu, cules de d. C. Rădulescu-Codin.*

* *Cântec de țară în Gazeta de Duminică No. 40-1 (Redacția în Șimlău-Silvaniei-Szilágyssomlyo).*

* *Arta română pe Sept. publică un medalion al lui Creangă, datorit d-lui Celesti Fabio, profesor de sculptură și modelaj la școala de arte și meserii din Iași: „După părerea noastră, este cel mai reușit portret al scriitorului Ioan Creangă, din câte am văzut până acum și întrupește toate caracterile fizionomice și estetice fiind recunoscut de toți foștii lui prieteni, colegi sau elevi”.*

Adăugăm și noi: Creangă și-a țis și i-a plăcut să i se țică Ion, nu Ioan iar felul cum numele său s'a așezat pe medalion, nu-i cel mai nemerit. Vertical și la ceafă: Ioan, literă sub literă, nu se poate, iar Creangă, orizontal, aproape îi intră chipului în ochi.

P.

* *Primim rândurile ce urmează; nu le-am fi dat, ca să nu înțeleagă puținii rău-voitori ce-i avem, altceva. Venindu-ne însă din partea unuia din cei mai ini- moși prieteni ai noștri, nu ne putem împotrivi:*

Duminică, 17 Octombrie, în aula Universității din Iași, D. Iorga, și-a deschis seria conferințelor ce va ținea anul acesta de două ori pe lundă, tratând în teză generală despre: „Valoarea culturii populare, în cultura generală a unui popor”. În cuvântarea de deschidere, D. Iorga, după ce se oprește câva asupra literaturii populare, apoi asupra artei populare, împarte conferințele sale în mai multe părți, începând cu partea tehnică a poporului, adică cea ce privește arta și gospodăria populară. Aici D. Iorga, a arătat celor de față din cartea tovarășului nostru T. Pamfile, „Industria oasnică la Români”, mai multe figuri. Vorbind despre D-l Pamfile, între altele țice cam următoarele:

„Avem cartea aceasta scrisă de un tânăr, care, născut în sinul poporului, nu încetează ca în timpurile libere să meargă acolo să-și amintească despre vechile și frumoasele obiceiuri românești; prin urmare i se cuvine laudă, pentru devotamentul, râvna și dragostea sa pentru poporul românesc; este D. Tudor Pamfile din Bârlad. Acest tânăr, cu atâta dor de muncă a scris această carte valoroasă, unică în felul ei, în cât Academia Română i-a tipărit-o și premiat-o. Această carte ne va folosi nouă mult în cursul nostru din anul acesta. Dorim ca să fie cât mai mulți asemeni D-lui Pamfile cu așa dor și dragoste de țară și poporul românesc”.

Laudă apoi numeroasele figuri explicative.

E interesant cursul D-lui Iorga, mai ales pentru noi, de la această revistă. și voi mai trimite din când în când vești mai ales asupra celor ce ne vor privi pe noi sau pe unii dintre noi.

Laudă, și iar laudă și se cuvine D-le Pamfile și tot înainte pe drumul apucat; noi te urmărim de aproape și unde țe va fi greu, noi ști-vom da mână de ajutor, întru cât ne vor îngădui puterile noastre.

* *La expoziția de lucruri românești, de pe strada Romană întocmită de școala de sericicultură, s'a putut vedea lucruri românești nespuse de frumoase și nespuse de bine și meșteșugit lucrute / Dorim din suflet ca și alte expoziții de felul acesta să se mai facă în ori-ce parte a țării, să se poată vedea și pricepe, că și noi avem și putem face, lucruri nu numai frumoase dar și estine.*

Cărți didactice.

P. Gh. Savin.

* *Cu începutul anului școlar curgător, au apărut ca manuale didactice, Exerciții de compuneri și gramatică, pentru clasele III și IV-a urbană și diviziia III-a rurală, alcătuite de pricepuții institutori C. Nechita și Tutoveanu din Bârlad și de învățătorii frunțași în ale dascăliei T. Popovici și M. Lupescu de la Orfelinatul agricol „Ferdinand” din com. Zorleni, jud. Tutova.*

Apărute în editura librăriei Alcalay din București, unde le poate găsi ori cine, cărțile acestea sunt un eveniment pentru dascălimea din țară. Ele sunt elogios aprobate. Fie-care lecție de gramatică are exerciții pregătitoare, reguli scurte și înțelese și aplicații potrivite. Și ceia ce face meritul acestei cărți este, că toate exercițiile și temele sunt mici compuneri, ce se presintă școlarului ca tot și din care el poate alege ceia ce i trebuie. Prin aceste exerciții școlarul pricepe lecția, ea se face cu ușurință și folosul cel mare — învățarea gramaticii — se ajunge cu ușurință.

Graiul temelor, al exercițiilor și al regulilor este ales. Prin ea se ajunge la ținta pusă în fruntea manualelor: „Cea mai scumpă comoară a unui neam este graiul său”.

Nu pot de cât s'o recomand cu tot dinadinsul colegilor lor, mai ales că ele conțin și toate modificările introduse în noile programe ale școalelor primare.

A. Mișu.

Poșta redacției

Cine dorește să aibă deslușiri dela Redacție, să alătore în totdeauna mărci pentru răspuns.

— Cinstiților culegători: scriși numai pe o față a hârtiei; e mai bun șfertul de coală; să nu se amestece pe o filă de hârtie culegeri deosebite.

Poșta administrației

Mai multor fețe: Avem binecuvântate pricini să fim supărați pe d-voastră.

-- Cine nu primește la vreme revista să apuce din scurt poșta, căci pe alocuri nu lurează cinstii. Să ni se trimită numele factorilor necinstii.

Cărți primite la redacție

Em. Elefterescu: De toate și din toate pentru popor sau cartea neamului cuprinzând date istorice, tradițiunile, credințele și datinele poporului român, aranjate lunar, Literatură și calendar. Vălenii de Munte, 1910, 288 p. 2 lei.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă“ pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A“

	L. B.
Suma adunată — — — — —	62.75.
Șt. St. Tuțescu, com. Balota Jud. Dolj — — — — —	2
Total —	—64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BĂRLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — —	839,25

TUDOR PAMFILE :

INDUSTRIA CASNICĂ LA ROMÂNI

Trecutul și starea ei de astăzi.

Lucrare premiată de Academia Română în 1909.

IV+504 p. cu 705 figuri **10 Lei.**

Pentru cititorii revistei „Ion Creangă,” prin Redacție, **8 Lei.**

La tipografia «Neamul Romănesc» au mai apărut și se află de vânzare la toate librăriile din țară :

N. Iorga : *Viața femeilor în trecutul românesc*, cu numeroase ilustrații, 218 p. Pr. 1.75.

Pr. Gr. G. Petrov : *Nu din partea aceea sau Datorie de episcop*, trad. din Rusește de St. Gr. Berechet. 68 p. 0.50.

Stavrinos : *Povestea lui Mihai-Vodă Viteazul* (în versuri), 40 p. Pr. 0.15.

A. Chenier : *Oaristys*, Bucolică după Teocrit, trad. de M. Iorgulescu, 16 p. Pr. 0.15.

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„ Ion Creangă ” numerile toate din anul I	— — — — —	3.00
„ Ion Creangă ” An. II.	— — — — —	6.00
<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	— — — — —	1.25
<i>T. Pamfile</i> : Povestire pe scurt despre „ <i>Neamul Românesc</i> ”	— — — — —	0.20
” ” <i>Jocuri de copii I.</i>	— — — — —	1.40
” ” ” ” ” <i>II.</i>	— — — — —	1.60
” ” ” ” ” <i>III.</i>	— — — — —	1.50
” ” <i>Cimilituri românești</i>	— — — — —	1.00
” ” <i>Industria casnică la Români.</i>	— — — — —	10.00
<i>D. Farcașanu și M. Lupescu</i> : Creșterea pomilor	— — — — —	0.25
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească	— — — — —	0.20
<i>Fl. Cristescu</i> : Carte pentru copii	— — — — —	1.20
<i>Șt. St. Tușescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului Catane-Dolj	— — — — —	2.00
” ” ” <i>Colinde din popor</i>	— — — — —	0.40

Se trimet franco numai după achitarea deplină

Recomandăm tuturor :

Cărți Literare Românești, din Conta, Eminescu, Caragiali, Negruți C, Iorga, Mat. C Poni, Carmen-Silva, Lazu, Petrino, în total 20 diferite vol. Colectia Șaraga, de câte 200-300 pag. *reduse numai la 40 bani* vol. în loc de 1 leu; contra unui mandat de lei 4, expediez franco de transp. zece exemplare din aceste mult interesante cărți.

XENOPOL A. D. Istoria Românilor în 12 volume mari, de câte 300 pagini tipărite pe hârtie lustruită, numai cu 7 lei toate 12 vol. în loc de 18 lei.

Măsurătoarea Ogoarelor, pădurilor, viilor, moșiilor cu tabele de transformarea măsurilor vechi în noi din Moldova, Muntenia, Dobrogea; mai cuprinde Cubatura butoșelor, șurelor, coșurilor, arborilor din picioare, etc. și este absolut necesară tuturor agricultorilor și funcționarilor însăreinați cu aplicarea legilor agrare de oare-ce cuprinde instrucțiuni cum ori-oare știitor de 4 clase primare poate măsura exact și sigur ori-ce. Volum mare legat se trimite franco recomandat după primirea sumei de lei 3.25 cu mandat postal.

Codul plugarilor, colecție de 14 legi noi și vechi cu toate expunerile de motive și formulare la unele legi de foarte mare trebuință locuitorilor țării. Cuprinde 450 de pagini pe hârtie velină legată și se expediază franco după primirea sumei de lei 3.25.

Impletiturile din răchită, un vol. mare cu 60 ilustrații se trimite recomandat după primirea sumei de lei 2.25

Adresați comanda la **Librăria editoare**

Nicolai A. Petroff Bârlad și la principalele librării din București
Cataloge se trimit gratis la cerere.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

ION CREANGĂ

REDACTIA :
T. Pamfiie, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

In țară 40 bani
In străinătate 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară. 5 lei
In străinătate. 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA”

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGA”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (Ducurești), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iaji), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeani-Bacău), P. G. Savin (Jorjști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Teușea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Iolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negulescu (Bârlad), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag 125-128, An. III No 4.*
—*Inscrierile urmează*—

CUPRINSUL:

- M. Lupescu. — *Lămurire.*
Tudor Pamfile. — *Șpicuri din trecut.*
D. I. Farcașanu, N. I. Dumitrașcu, A. Moisei. — *Cântece de stea.*
D. J. Procopie, V. G. Beldie. — *Povești.*
C. N. Mateescu. — *Colinde.*
Teofil Bizom, P. Gh. Savin, Șt. St. Tușescu, G. Ceaușeanu, Gh. Fira, V. Gh. Beldie, D. Gr. Furtună. — *Po-vestiri și legende.*
D. I. Farcașanu, Virginia Stan, L. M. Popescu. — *Vrăji și farmece.*
George A. Cosmovici, Volbură Poiană, N. Coteț. — *Urbe adânci.*
I. O. Zugravu, N. Coteșcu, V. D. Șteorghu, Frații Kahu. — *Datine și credințe.*
M. Iancu, Pr. I. C. Beldie, I. Zotta, D. Stan, V. I. Cănea, G. A. Sădeveanu, G. Buhuş, Eughonia Cucuruz, I. Ociu, Gr. Vasiliu, Ar Tominc, D. Mihalache. — *Cântece.*
G. Ceaușeanu, T. Popovici, I. O. Zugravu, N. I. Dumitrașcu, P. Gh. Savin, N. V. Hănțescu, A. Moisei. — *O samă de cuvinte.*
G. Fira, M. Lupescu, V. I. Cănea, I. M. Popescu, V. I. Kahu, Șt. St. Tușescu, N. Coteșcu, N. I. Coteț, V. D. Ștefănescu, D. Furtună, I. G. Cioroșcu, I. O. Zugravu. — *Glume, jătii, taclale.*
P. Pr. I. C. Beldie, M. Lupescu. — **CRONICA.**
Poșta Administrației, Bibliografie.
Ilustrațiuni: *Ion Creangă.*
Supliment: *Cuprinsul Revistei „Ion Creangă” pe An. III.*

COLECȚIUNELE NOASTRE:

Anul I 3 lei
Anul II 6 lei
Anul III 6 lei

Franco la locuință

Cereți de pe acum

**CALENDARUL
REVISTEI „ION CREANGA”
pe anul 1911.**

Prețul 1. 25

PREMIILE NOASTRE.

I.—Toți abonații noștri vechi și noi, cari vor trimite **in cursul acestei luni** suma de 5 lei către **Administrația Revistii „Ion Creangă”, Zorleni-Tutova**, costul abonamentului pe **Anul IV**, va primi îndată, fără nici o plată, una din următoarele lucrări, pe care va însemna-o pe cotorul mandatului:

1. *D. I. Farcașanu și M. Lupescu*: Creșterea pomilor.
2. *Tudor Pamfile*: Povestire pe scurt despre Neamul Românesc.
3. *Șt. St. Tușescu*: Colinde din popor.
4. *L. Mrejeriu*: O șezătoare țărăneasă.

II.—Toți vechii abonați, cari ne vor face un abonament nou până la 1 Ianuar viitor, plătit înainte, au dreptul să-și ceară una din lucrările de sub punctul I.

III.—Toți vechii abonați cari ne vor face 2 abonamente noi până la 1 Ianuar viitor, plătite înainte, au dreptul să-și ceară 2 din lucrările de sub punctul I.

IV.—Toți vechii abonați, cari ne vor face 3 abonamente noi până la 1 Ianuar viitor, plătite înainte, au dreptul să-și ceară 3 din lucrările de sub punctul I.

V.—Toți vechii abonați, cari ne vor face 5 abonamente noi până la 1 Ianuar viitor, plătit înainte, au dreptul să-și ceară :

1. Chitanța de plata abonamentului său la Revista „Ion Creangă” pe An. IV.

2. *T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu*: Carte pentru tineretul dela sate.

3. *T. Pamfile*: Cimilituri românești.

4. » Jocuri de copii I.

5. » ” II.

6. » ” III.

7. *L. Mrejeriu, S. T. Kirileanu și G. Popescu*: Cuza-Vodă.

VI.—Toți vechii abonați, cari ne vor face 10 abonamente noi până la 1 Ianuar viitor, plătite înainte, au dreptul să ceară trei din lucrările de sub punctul V (No. 2-7) sau :

Tudor Pamfile: Industria Casnică la Români.

Abonamentele se primesc și în timbre poștale. Lucrările se trimet îndată.

Administrația Revistei „Ion Creangă”

Zorleni-Tutova.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:

T. Pamfile, str. Tarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL

In țară . . . 5 lei
In străinătate . 6 «

ION CREANGĂ

El samana bine cu fotografia, dar nu l'a cumpărat nimeni, căci arăta prea tânăr, și nici ea n'a prea vrut să-l vândă, «că-i singurul odor» ce mai avea de la Creangă.

Tabloul îl voi dărui spre pastrare Academiei române.

Zorleni-Tutova.

M. Lupescu, Jnvățător.

LĂMURIRE.

Chipul alăturat, al nemuritorului Creangă, este scos de pe un tablou în culori, de fotograficul Hartwig din Bârlad. Tabloul l-am cumpărat de la Tinca Vartic, care stă și azi în bujduca lui Creangă din Iași, mahalaua Țicăului de sus. Tinca Vartic mi-a spus, că chipul acesta e făcut de un iconar — Mușnețanu — de pe o fotografie a lui Creangă.

SPICUIRI DIN TRECUT.

III.

„Am dejunat..., înconjurați de Românii noștrii [de la Curtea de Argeș] cu cari ne înțelegeam cu puțină latinească pe care o cunoșteam, amestecată cu italienește și spaniolește. Românii sunt un popor curat, robust, activ și civilizată, extrem de sărac, dar bine și călduros îmbrăcat în haine groase de dimie și mai adesa cu cojoace. Capul le este acoperit cu căciuli înalte ca ale Transilvănenilor. Femeile lor poartă o fustă sau iie de pânză groasă, ce atârnă până la genunchi; pantalonii largi, câte odată, legați de călcăiu, în picioare opinci, iar pe spate o zeghe de piele sau lână peste piept și cu mânecile atârnate”¹.

IV.

„Trebue menționat contrastul isbitor, pentru călător, între bordeiele săpate în pământ, cu un acoperiș mizerabil de paie și casele suspendate în aer ca ale Indienilor din Paraguai². Am văzut câteva *copăițe* de fân ridicate la fel. Ast-fel de bordeie subterane mai întâlnisem în Transilvania, dar copăițe și colibe în arbori nu mai văzusem până aci”³.

V.

„Am văzut de asemenea și câteva crucifixuri, une ori trei la o laltă, alte ori 12 într'un șir. Pe aceste crucifixuri sunt inscripții în limba română și simboluri barbare ale divinității, sf. Fecioare, Magdalenei, sf. Ioan și ale altor sfinți. N'am mai văzut esemenea idoli nici la Mexicani și nici ceva mai grotesc și mai barbar de cât aceste obiecte de venerațiune și acest fel de cult”⁴.

VI.

[Trece prin Daia, jud. Vlașca] „Am trecut prin câteva sate cu bordeie suterane, al căror exterior avea aparența unor fumării. În multe părți ale Ungariei și Transilvaniei au⁵ mai întâlnit astfel de locuințe deplorabile. Vechii Sarmați, cred, trăiau mai ales în astfel de înfundături. Aceste colibe mizerabile constau pur și simplu din o săpătură oblungă în pământ, adâncă cam de trei picioare, deasupra căruia e aruncat un acoperiș de paie ori trestie. La unul din capete e intrarea. Nu poate fi ceva mai brut de cât viața țăranului român”⁶.

Tuăor Pamfile.

¹ E. Cioranu și A. S. Ionescu: *Un călător englez [Charles Colville Frankland] în Muntenia, după Eterie [1827], publicat în Revista „Tinerimea Română” vol. III, p. 171.*

² „Frankland vorbește de pătulele suspendate în cari își țineau țărani porumb. Se mai văd și astăzi asemenea pătule în jud. Argeș. N. trad.”

³ *Op. cit. p. 172*

⁴ *Ibidem. E vorba de sigur despre troițe, cari se află multe prin aceste părți; neîntzlegându-le rostul, e firesc ca autorul să vorbească ast fel de dâsele. T. P.*

⁵ *am? T. P.*

⁶ *Op. cit. p. 176.*

CÂNTECE DE STEA.

4.— O! De trei ori ticăloase!
 Vai! suflete păcătoase!
 Vremea ți-i să eși din oase.
 Acum D-zeu te cheamă,
 Pentru toate, să-ți dai samă.
 Să-ți dai samă de pacate,
 La sfintele judecate.
 Mila ta Doamne să fie,
 De acum până-n vecie,
 Cu dor și cu veselie.
 Și la noi de bucurie
 Amin boeri să vă fie.

Inchinare:

Amin, Amin, așa ne grăește

[Domnul:

Să asculte tot omul,
 Să asculte fără pricinare,
 Că moartea'n lume este mare,
 Pe nimeni prieten nu are.
 De bătrân nu i-i rușine,
 Și la tânăr încă vine.
 Impărații și cu craii,
 Fac cetățile cu aii,
 Și încă se mai nevoesc
 De le mai întăresc
 Cu ziduri groase,
 Cu turnuri frumoase,
 Cu porți ferecate,
 Cu lanțuri de fer legate,
 Ca într'insele să viețuiască,
 Și la moarte să nu gândească.
 Dar omul când be și se veselește,
 Atunci moartea mi-l găsește,
 În pământ, ea, mi l trânteste,
 Iarbă verde'n cap îi crește.
 Și mi-l ia din câmp verde și frumos
 Și mi-l pune în sicriu negru și
 [întunecos.
 Și mi-l ia din curți albe și vărute

Și mi-l pune'n sicrie negre și
 [cernite.
 A acestor curți boer D-voastră,
 Ascultați închinăciunea noastră,
 Precum scrie și la carte,
 Căutați numai la dreptate.
 Și vă lăsați toate la pământ,
 De vă căutați de suflet.
 Sfânta naștere a lui Hristos,
 Să vă fie de folos.
 Și sfântul mai marele Vasile ce
 [vine,
 Să vă fie de mult bine,

[la mulți ani !!...

Furată de la d-nul H. Popa, care
 o are scrisă din satul lui natal, Schi-
 nenii (Tutova).

D. J. Farcașanu.

5.— Doamne Isuse Christoase.
 Tu ne ești zori prea frumoase
 Și rază prea luminoasă,
 Ce din cer te-ai pogorit,
 Din fecioară te-ai născut,
 Din fecioară prea curată
 Și nouă prea luminată.
 Și te-ai dat în chip de slugă.
 Ca să scapi lumea din muncă;
 Și te-ai dat în chip de-argat
 Ca să scapi lumea din lad;
 Și te-ai dat în chip de rob
 Ca să scapi lumea din foc.
 Pe noi ne răscumpărași
 Din strămoșii răsfățați;
 Și-ai luat și răstignire
 Pentru a noastră mântuire !...
 Iar de-acum pân' la vecie,
 Mila Domnului să fie
 Tutulor cu bucurie
 Și cu mare veselie !...

(Din Hălângești-Zăicoiu, Doljiu).

Nic. J. Dumitrașcu.

6.—Cântec ce-l zice stelarul la
urmă, când iese din casă.
O, suflete ticăite,
Ce-ți mai muți viața 'nainte?
De cele păcate multe,
Nu-ți mai poți aduce aminte.

De păcate nu ți-i greață,
Ca albinei de dulceăță.
Te lăcomești la o treabă,
Ca și vita la otavă.
Auzit dela Maranda Busuioc din
Nemțșor-Neamț.
A. Moisei.

POVEȘTI.

31.—Impărăteasa greu încercată (urmare).

Trecu aproape un an de la plecarea împăratului la războiu. Veștile veniau rar de tot, însă totdeauna erau îmbucurătoare. Intr'o vreme se răspândi vestea că împăratul bătuse pe vrășmaș și îl alungase din țară, ba încă primise o mulțime din ei, niște făpturi ciudate la vedere, și le aducea cu dânsul pentru robie. Vestea izbânzii străbătu ca fulgerul în toată împărăția. Bătrâni, femei și copii, eșiau în calea împăratului, îl băteau cu flori și strigau cât îi ținea gura, să trăiască, să trăiască.

Și așa cu tot alaiul acesta de oameni veseli de izbândă, încetul cu încetul, împăratul se apropia de palatele împărăției, unde știa că îl așteaptă cu bucurie și nerăbdare frumoasa lui împărăteasă.

La palat se făceau strașnice pregătiri de primirea lui. Drumul de la poarta palatului și până la ușă era presarat numai cu flori alese.

Țigancă făcuse cu însăși mâna ei, bucatele cele mai gustoase. Toți slujitorii îmbracați în haine scumpe de sârbătoare, așteptau din clipă, în clipă sosirea viteazului împărat.

Intr'una din zile pe la amiază, se zăria în depărtare un nour de colb care se ridica până la cer. Strigătele mulțimei se auziau din ce în ce mai lămurit. Vestea că împăratul sosește, îi puse pe toți în neliniște și nerăbdare.

Totul era gata. Țigancă îmbracată în hainele cele mai scumpe, cu mărețele de înărgăritar la gât, cu cercei de aur la urechi, cu brățări de aur la mâni, inele prețioase în degete, încinsă cu un brâu din fire de argint și pe cap cu corona împărătească bătută în petre scumpe, aștepta îngânfată în pragul ușii ținând în mână o tava de argint cu pâne și sare. Alaiul se apropiase de tot. Dădu cele din urmă porunci cari se îndeplinesc cu iuțala fulgerului. Toți ferbeau de neastâmpăr.

În sfârșit alaiul ajunsese la porțile palatului. Împăratul descălecă de pe calul său tot împodobit cu fire de aur și cu flori, și urmat de toți curtenii lui, pășia mândru printre mulțumire, cu ochii ținți la țigancă

și zâmbind, se apropie de dânsa și fără să o cunoască, o sărută cu foc ca pe împărăteasa lui.

Gustă din pâne și sare după obiceiul pământului și intră înăuntru urmat de toți sfetnicii împărătești. Afară strigătele încetară. În palat începù ospățul cu veselie multă, care ținù zile fără număr. Poporul după ce primi mâncare și băutură în dejuns, plecă.

Totul sfârșindu-se și rămânând numai împăratul cu țiganca, începu să-i povestească toate întâmplările de războiu.

Țiganca cu o șiretenie meșteșugită îi spuse că multă grijă a avut și că tare i-a mai fost dor de dânsul. Se plânse numai că a fugit bucătăreasa și n'a mai găsit-o și că acum se năcăjește singură cu făcutul bucatelor.

Trăiră vreme multă desmerdându-se unul pe altul ca niște porumbei. În răstimpuri veniau rude, veniau împărați prieteni de ai lor, ca să-i mai vadă și să mai petreacă împreună. Nimeni nu cunoștea nimic. Veni și tatăl împărătesei cu toată greutatea bătrânețelor lui și o alinta pe țigancă ca pe fica lui adevărată. N'avea nimic deosebit care să o dea de gol și trăia în toată strălucirea împărătească ca și o nevinovată. Omorise pe împărăteasă, înșelase cu prefăcătoria ei meșteșugită pe împărat și pe toată lumea cunoscută lor, și cu toate acestea urmă să trăiască în toată mărirea.

Dar toate se îmfundă odată, până într'o zi.

Într'o sărbătoare bătrânul tată care încă ședea la ginerele său, eși la plimbare prin grădină. Și cum se plimba el așa, târându-și bătrânețele cu anevoe, auzi nu departe de el un cântec jalnic. I se părù deodată că fică-sa, împărăteasa cântă. Se îndreptă într'acolo cu mirare. Se apropia din ce în ce, și din ce în ce i se lămuriau cuvintele cântecului. La fântâna cea părăsită, văzù o ceată de băeți, jucându-se sgomotos. Unul din ei sufla într'o trestie lungă și cântecul mereu se auzia. Auzia glas de femei tânguindu-se, dar nu vedea pe nimeni. Când ajunse între băeți, i se desluși totul și îl cuprinse mirarea când văzu pe acel băețel suflând într'o trestie lungă, lungă și din trestie eșia acel cântec plângător:

Of! băete nu mai spune,

Rău mă doare inima

După bărbățelul meu !!

Și de ce sufla, de ce cânta mai cu jale și mai cu durere. Se rânduiau băeții și cântecul se pornia, acelaș. Bietul bătrân slab de fire, începu să plângă, cunoscând aidoma glasul ficei sale și neînțelegând taina acestui cântec. Impins de mirare, luă trestia din mâna băețelului, se uită cu deamănuntul la dânsa, mai puse pe un altul să sufle și cântecul eșia cu aceiași jale. Suflă și bătrânul să vadă dacă și la dânsul trestia va

cânta tot așa de duios. De data asta însă, cântecul fu și mai plângător și mai cu durere și cuvintele se schimbă :

Of! tată, tată nu mai spune,
Rău mă doare inima
După bărbățelul meu.

Bătrânul iarăși începu să plângă, luă trestia și plecă spre palat. Băeții se luară gălăgioși după dânsul și cereau să le-o dea. El îi luă cu binișorul, îi mângâia, le făgăduia alte jucării, dar degeaba. Ei încercară să i-o ia cu deasila. Atunci bătrânul îi luă cu dânsul până la palat. Când îl văzu împăratul și țigancă că vine cu o trestie în mână și încunjurat de atâția băeți, cari săriau în jurul lui sgomotos, începură să râdă de dânsul. Bătrânul se apropie, luă de mână pe unul din băeți, îi puse trestia la gură, el suflă și trestia începu jalnic :

Of! băete nu mai spune,
Rău mă doare inima
După bărbățelul meu.

Apoi o luă bătrânul și suflă, iar din trestie eșia și mai tânguios cântecul :

Of! Tată, tată nu mai spune,
Rău mă doare inima
După bărbățelul meu.

Impăratul cuprins de mirare, o luă și suflă și el. Trestia începu :

Of! barbate nu mai plânge
Rău mă doare inima
După Măria Ta.

Țigancă rămase incremenită. Impăratul se mira de ce se schimbă cântecul la fiecare. Dădu trestia țigancăi să sufle și ea, să vadă la dânsa cântecul cum va fi. Ea nu primi acest lucru cu nici un preț. Se pricepuse șarlatană și nu voia să fie dovedită, căci știa ce o așteaptă. Mai suflă împăratul, mai suflă bătrânul, apoi un băețel și cântecul eșia tot mai plângător. Impăratul se rugă mult de țigancă să sufle și ea, dar țigancă nu voia cu îndărătnicie. Impăratul încercă atunci și i-o puse cu deasila la gură, Nici nu ajunsese a sufla deabinelea, a fost deajuns o adiere numai din suflarea ei și trestia începu :

Of! vrășmanco, nu mai zice,
Rău mă doare inima
După bărbățelul meu.

De astă dată cântecul fu așa de plângător și plin de jale, în cât începură a plânge câteși-trei. Intrebară pe băeți de unde-i trestia și ei răspunseră că au scos-o din fântâna cea părăsită. Dădu poruncă împăratul, să cerceteze fântâna. Pe dată slujitorii s'au pus pe lucru și pe

dată au scos trupul bieteii împărătese, numai oasele îmbracate în hainele ei scumpe. Din inima ei crescuse acea trestie care dădea de gol mișelia țigancei. Împăratul pricepu totul, țigancă nu mai avu încotro și își mărturisii vinovăția cerându-și ertare; dar totul era în zadar, căci împăratul amărit de moarte, dădu poruncă să scoată din grajd calul cel ce nu mai văzuse lumina soarelui de când îl fatase mă-sa, apoi o legă pe țigancă de coada lui împreună cu doi saci de nuci și îi dădu drumul pe câmpii. Și calul când se văzu în toată voia lui, fugea ca un sălbatec, de prăpădea pământul, aruncând din copite în dreapta și în stânga; și unde cădea nuca, cădea și bucățica. Și a fugit calul acela fără să se mai oprească, și a cutreerat tot pământul, și cică a trecut și pe aici prin părțile noastre de au căzut nuci și bucățelele din țigancă, și cică de atunci au crescut nuci și pe la noi; iar din bucățelele de țigancă au dat naștere la țigani, cari de aceia cică, când au câte un cal, îl bat al dracului să fugă până ce crapă. Vă spun drept că așa a fost. De nu mă credeți, întrebați și pe alții cari au mai văzut, și de n'o fi adevărat să-mi ziceți mincinos.

*Aușită dela mătușa Maria Ciosu
din Poduri-Bacău.*

D. J. Procopie.

32. — Fundul minciunei.

Trăia odată într'un sat un morar, care aveà o fată mare. Ori căruii flăcău care s'ar fi dus la moară, morarul îi zicea: „Ai venit la moară la mine, să-mi spui unde-i fundul minciunei și eu îți voi da fata cu moară cu tot; de nu, eu îți voi lua carul cu boi, cu tot“.

Care cum își încercă norocul, se întoarcea înapoi și fără boi și fără căruță. Se duseseră toți flăcăii din sat, afară de trei. Aceștia erau flăcăii unui moșneag. Și cele din urmă se duseseră și ei. S'a dus cel mare, a pierdut căruța cu boi cu tot. S'a dus cel mijlociu, tot așa. Mai rămăsese cel mic, dar moșneagul nu vroia să-l lase și-i zicea: „S'a dus ei cei mai mari și le-au luat căruțele, d'apoi ție“. Dar fiul îi bătea capul mereu și-i zicea: „Lasă-mă tată să-mi încerc și eu norocul. În cele din urmă îi dete voe. Injugă boii la căruță și pleacă.

— „Buna ziua, jupân morar“ zise flăcăul.

— „Mulțămesc tinere. Ai venit la moară la mine. Tu-mi știi obiceiul. Hai grăbește de-mi spune fundul minciunei ori îți iau căruța cu boi cu tot“.

— „Apoi să-ți spun, dar ce? Să-mi cerc norocul.

Apoi iaca ce-arn să spun și eu. Tata, când era tânăr, aveà niște știubeie. El sta totă ziua lângă albine și le îngrijiă; le puseseră la toate câte un nume. Într'o sară el sta lângă știubeie și se uită care vine; care nu. Vine Oacheșă vine Alba, vine Bălana, numai Bălășica nu. S'a înoptat și ea n'a mai

venit. Tata a pus o burcă în traista și a plecat să o caute. Merge o zi, două, trei, o săptămână și tot umblând dă de ea. Bălășica trăgea la plug cu un bivol, la un turc. Arase o moșie cu dânsa și acum începuse alta.

Tata ia pe Bălășica de la jug și plecară cu ea acasă. Dar Bălășica însă, de mult ce trăsesse la jug, făcuse o rană mare după cap. Și cum mergea cu dânsa încet, iată că o cioară trecând pe deasupra cu o nucă în gură, o scăpă și cade în rana Bălășicăi. Și unde crește după capul Bălășicăi un nuc mare și stufoș și făcea o umbră de se adăpostia un sat întreg sub el. Tata o purta după noi și ne ținea umbra ori unde ne duceam.

Și-acum ce să-ți mai spun?

Tata, toată viața lui, s'a îndeletnicit cu albinele, cu vitele iar acu la bătrânețe s'a apucat și a făcut o bostănărie lângă un târg, pe malul unei ape late de tot. Și-au crescut harbuji mari și mulți de tot.

Intr'o zi tata se plimbă pe malul apei prin bostănărie vede un curpân ce se întindea peste apă. Pleacă pe curpen și trece pe malul celalt să vadă dacă nu este vr'un harbuz. Pe malul celalt iacă un harbuz mare, mare cât un boloboc. Tata se sue pe el, și face cu cuțitul o *produșcă* să vadă de-i copt. El dă să se uite înăuntru și numai, se scapă în harbuz.

Noi, dacă am văzut că nu mai vine, am plecat după el. Caută o zi, caută două, el pace! Eu, ce-mi vine în minte, trec pe curpân pe malul celalt

Acolo aud pe tata strigând. Mă uit, el nicăere. Nu știu cum mi-arunc ochii în o văgăună și-l văd, făcându-mi semn cu mâna să mă duc la el, în harbuz. Cerc să-l scot. Dar de unde. Nu-l putiam. Chem pe alde frati-meu, ne suim pe harbuz și-l tragem afară.

„Iaca jupân morar că-ți spusei și eu ce știui“.

— „Apoi a ta să fie fica și moara și tot“, zise morarul. Și a rămas băiatul moșneagului stăpân pe moară și pe fată.

V. G. Beldie.

COLINDE.

20.—*Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogăți,
De mi vă uitați
Po gură de vale;
Vouă vi să pare*

*Tot soare răsare,
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Tot cirezi de vaci;
Vacile zbierând,*

*Vițeluși sugând,
Din codițe dând,
Cu codițe 'nvoalte,
Invoalte răsucite
In aur poleite.*

*Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogăți,
De mi vă uitați
P'o gură de vale ;
Vouă vi se pare
Tot soare răsare ;
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Tot turme de oi ;
Oile zbierând,
Mieluși sugând,
Din codițe dând,
Cu codițe învoalte
Invoalte, răsucite,
In aur poleite.*

*Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogăți,
De mi vă uitați
P'o gură de vale ;
Vouă vi se pare,
Tot soare răsare.
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Herghelii de cai ;
Caii nechezând,
Mânzuleți sugând
Din codițe dând,
Cu codițe învoalte,
Invoalte, răsucite,
In aur poleite.*

*Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogăți,
De mi vă uitați,
P'o gură de vale ;
Vouă vi se pare,
Tot soare răsare.*

*Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Tot cară de grâu ;
Cară scârțâind,
Cărăuși mâind,
Din bice trosnind,
Ia sculați, sculați,
Voi boieri bogăți,
De mi vă uitați
P'o gură de vale ;
Vouă vi se pare
Tot soare răsare ;
Soare nu răsare,
Ci vouă vă vine
Murgu' înpodobit
Cu frâu poleit,
Cu șea de argint.*

*Ce e 'n casă să trăiască,
Ce e afară să sporească.
(Com. Malureni-Argeș)*

21.— *Cin' stă, doamne, 'n ceste
[curți,*

*In ceste curți cu case nalte,
Cu zidur'le ridicate,
Pe dinuntru poleite,
Pe deafară zugrăvite ?
La mijloc de ceste case,
Sântu-mi, domn bun, mese 'ntinse
Mese 'ntinse,
Jețuri scrise
D'împrejur făclii d'aprinse,
Dar la masă cine-mi șade ?
Șade-mi Domnu' Dumnezeu,
Și d'a dreapta Sânt-Ion
Și d'a stânga cest domn bun.
Ei își beau și se cinstesc,
Raiul și-l împărățesc.
Voi la rai dacă veți merge.
Găsi-veți raiul descuiat
Și poarta făr' de lacat.
Și-mi grăiară cest domn bun*

*Cătră-și Domnul Dumnezeu :
Doară-mi, Doamne, brațele
Tot învățând la cai buni,
Pe la fini,
Pe la vecini.*

*Și-mi grăiară cest domn bun
Cătră-și Doamnu' Dumnezeu:
Doară-mi, Doamne, mâinile
Impletind păpușile,
Păpuși mari dalbe de fir ;
Impletind și dăruind
Pe la fine
Și vecine.*

*Sântu-și, Domn bun, mese 'ntinse;
Mese 'ntinse,
Jețuri scrise,
D'împrejur făclii d'aprinse.
Da' la masă cine-mi șade ?
Șade-mi Domnu' Dumnezeu
Și dea-dreapta sânt-Ion,
Și dea-stânga cest domn bun;
Cest domn bun cu doamna lui.
Ei își beau și se cinstesc,
Raiul și-l împărățesc.
Câineni-Vâlcea.
G. N. Mateescu.*

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

100.—Câmpulungul bucovinean.

Nu se știe pe ce timp, trăia un haiduc în singurătate, pe unde este astăzi orașul Câmpulung. Numele aceluia haiduc era Mihai Hălăuceanu.

Se zice, că era așa de voinic și viteaz, că nimeni nu se încerca să-l prindă. Trimetea ziua mare pe-amiazi, poruncă la boeri, că în cutare zi, să-i gătească masa și-atâtea și-atâtea ocă de galbeni. Și nici nu i se împotrivia nimeni, că cine nu pregătia ce cerea, era vai și amar de acel boer.

Și umblând el așa prin țară, și-a prins douăzeci și patru de *ortaci*. Căci se alegea, cine era în stare să vie în ceata unui om așa de grozav. Cel nou venit era mai întâi cercetat, că ce putere sufletească are, și tot odată și ce inimă. Trebuia să ție în pumn, un cărbune de fag înroșit, adică scos din mijlocul focului, și așa strâns în pumn, fără să dea cea mai mică dovadă de durere. și fără a arăta pe față înroșire sau învinețire. Dacă nu putea suferi, îi punea o cârpă pe cap, ca la o femeie stricată, și-l alunga din mijlocul celorlalți. După aceia jura și se numia fârtate de sânge. Așa ș'a prins Mihai Hălăuceanu douăzeci și patru de fărtați, cu spatele cât ușa, și cu fața ca brândușa, și toți puteau ținea piept la o oștire 'ntreagă.

Așa ș'au trăit viața în voinicie cu toiți, până aproape de bătrânețe, Dar de la un timp, cei douăzeci și patru de fărtați a lui Hălăuceanu au spus căpitanului lor, că ei vroesc să se 'nsoare și să se așeze toți în această vale frumoasă a Moldovei. Căpitanul i-a slobozit, de s'au însurat, afară de Hălăuceanu, care a rămas tot holtei.

Pe atunci era un balaur urieș în plaiul Iașului și cine trecea pe acolo, era înghițit de balaur. Atunci a dat poruncă Voevodul Iașului, că până în trei luni acel înfricoșat balaur să fie omorît. Și cine-l va omorî, de va fi sărac, îl va face boer, iar de se va afla vre-un hoț, îi va erta pedeapsa. Dar nimeni nu s'a aflat a-și măsura puterea cu un balaur.

Auzind Mihai Hălăuceanu de această poroncă a Voevodului, a mers și s'a înfățișat înaintea lui și tot odată el s'a prins că va omorî pe balaur, dar să-i lese șase luni să se odihnească și să-i deie în fiecare zi, carne de juncă gonitoare și vin vechi de șapte ai, care beu feciori de crai. Au trecut șase luni și și-au încercat puterile svârlind buzduganul, la înălțimea unui sbor de vultur. Dar ori și cum, buzduganul nu a ajuns înălțimea care știa el din tinerețe. Și a mai cerut să-i mai dee trei luni tot așa, carne de juncă gonitoare și vin vechi de șapte ai, care beu feciori de crai, și de nu va căpăta puterea ce a avut-o, atunci să facă cu el ce vor voi. Și i-au mai dat carne de juncă și vin vechi de șapte ani, acele trei luni; și trecând acel timp și-a încercat puterile, svârlind buzduganul așa, că atunci când a căzut jos, a intrat de trei palme în pământ.

Atunci s'a dus la balaur, făcând niște ouă de rășină și în mâna stângă o mânășă de oțel lungă până la umăr, toată cu ghimpî lungi. Și așa pregătit și-a luat baltagul în mână, a pornit pe plaiul Iașului. Dar când s'a întâlnit cu balauru', s'a înfiorat, când l'a văzut, cât de mare și grozav era, dar fără să-și piarză cumpătul, a început a arunca ouă de rășină în gura balaurului; și a tot svârlit până i s'a încheștat gura de rășină. Dar balauru' după mai multe clănțăniri din dinți, a isbutit să-și caște gura, atunci Hălăuceanu i-a vârît mâna stângă cu mânășă de oțel în gură, și cu dreapta în care ținea baltagul, a început a-l tăia. Dar ori și cât de voinic era Hălăuceanu, totuși cât pe ce era să-l dovedească balauru'. Dar când lupta era mai înverșunată și Hălăuceanu începuse a slăbi, a trecut un porumb alb pe sus și a zis: „Lovește la gât, Mihaile, că vei birui“. Și luând Hălăuceanu curaj, văzând porumbul, a lovit la gât, așa de puternic, în cât de odată a retezat capul balaurului; și tăindu-l bucățele; i-a scos ochii din cap, care sunt de mare leac; a pornit pe plaiul Iașului în jos, până la curtea voevodului. Când a ajuns la voevod, i-a arătat ochii balaurului ca semn de biruință și ca semn de mulțămîță i-a dat Voevodului.

Voevodul l-a întrebat că ce poștește, iar Hălăuceanu a zis, că nu poștește nimica, numai să-l lese să trăiască slobod, el și cei douăzeci și patru de fărtați ai lui, pe valea Moldovei, la Câmpulung, și urmașii lor bir să nu plătească și nici feciorii lor la oaste să nu-i eie.

Voevodul i-a împlinit dorința. Mihai Hălăuceanu a venit slobod, pe

apa Moldovei în sus, la tovarășii lui, unde și-a petrecut copilăria și voinicia, locul cel plăcut, unde bradul crește măiestos și primăvara florile miroasă mai frumos.

Și când a murit, a lăsat cu jurământ, să-l îngroape cu baltagul și buzduganul lângă el, că el n'a știut de altă dragoste pe lume, numai dragostea armelor, care și în mormânt trebuie să-l întovărășască.

Și așa s'a întemeiat târgul Câmpulungului, în care sunt atâtea morminte necunoscute nouă, dar frumoasele povești și legende, ne-au rămas dreaptă moștenire de la cei cu mormintele necunoscute. Și cum le-am primit, așa trebuie să le lăsam.

Vatra-Dornei.

Teofil Bizom.

101.— De unde se trage tutunul.

Ci-că într'o mănăstire de călugări, se oploșise un tânăr. Da' tânărul ceala era dracul. La biserică stătea numai până la Heruvic. Când se începea Heruvicul, el eșia afară. Călugării, de la o bucată de vreme, băgară de seamă și nu-și puteau da seama de ce tânărul ese din biserică. Se sfătuiră ei și hotărîră ca data viitoare, înainte de a începe Heruvicul, să încuie și să zăvorască bine ușile și fereștile, să vadă ce are să facă tânărul. Și făcură așa. Când dădu tânărul cela să iasă, eși dacă poți și ai pe unde. Dă încolo, dă încoace, nu putu cu nici un chip. Se începu Heruvicul. Când pe la mijlocul cântării, se auzi o pocnitură. Crăpase dracul.

Toți s'au minunat de această minune și cel mai mare dădu poroncă să i se ardă trupul. Dacă i-l arseră, cenușa i-o aruncară lângă un gard.

Peste puțin, din locul unde fusese cenușa, eși o buruiană. Unul dintre călugări se tae la un deget, rupse o frunză, se legă la deget și se tămădui. Altul o luă și o fierse și scăpă de durerea de măsele. Altul, culese frunzele uscate, să le păstreze ca leac pentru dureri de dinți. Și cum ședea singur, ce-i dădu prin cap, diavolul? Luă o frunză de-ceia și-o aprinse și începu să o mirose, ca să-i treacă gutunarul. Și fiindcă avea treabă și îi era greu să o tot ție în mână, înfășură mai multe frunze, le aprinse și le băgă în gură. Văzându-l pe el, au făcut și alții, pâna s'au deprins și nu s'au mai putut scăpa.

Jorăști-Covurlui. Vezi No. 68,

Petru Gh. Saviș.

102.— Luna.

Despre petele din lună, se spune că au fost doi frați și cel mare a omorît pe cel mai mic și l'a luat în spinare. Și cel viu ține o căldărușă în mână și pică de la mort, în fie-care an, câte o picătură de sânge din nas. Și când se va umple căldărușa de sânge, se aprinde și arde pământul.

* Sunt doi frați, adecă cei di'ntâi oameni, copiii lui Adam și Eva, Cain și Abel. Unu' este în picere și unu' este culcat și ține unu' căldărușa de pică sângele; și când se va umple căldărușa, se va prăpădi lumea.

* Intunerecul de lună îl pricinuește tot vârcolacul, o mănâncă ca și pe soare.

Oamenii, când e întunecime de lună, dau chiot zicând că se va spe-ria vârcolacul și fuge de la lună.

* Petele din lună. A fost doi frați ș'a omorât unul pe altul; și-l duce'n spinare. Proverb: Ce, ca ăl din lună. Ci-că are o căldărușă în mână.

* Luna o mănâncă vârcolacu'. Care s'o întâmplă—o naștere atunci—să-i pue nume „Vâlcu“ sau „Vâlca“. Atunci e roșu soarele sau luna.

Ca s-o facă—omul de Sâmbăta de s'ar brodi afară— ăla o poate scăpa s'o lase vârcolacu'.

Când luna este mâncată de vârcolaci (sau eclipsă), care o vede în-tâiu, să-i dea gură cât va putea de tare și atunci fuge vârcolacu'.

Sau face o turtă de pâine și o coace și o ține bine; este bună de mâncătură la copiii mici. Să pui acolo pâne arsă bine —cenușe— și-i trece.

Catanele-Dolj.

Șt. Șt. Tuțescu.

103.—Ginerele (mirele).

Un flăcău se duse, odată, să ceară fata unui om din alt sat. Omul îl măsură din cap până'n tălpi, și, văzând pe cine are înainte-i, îl întrebă: —„Vrei să-ți dau fata mea?“ Băiatul răspunse că pentru aceia a venit. Dar omul îi zise: —„Dacă ai să-mi răspunzi bine la întrebarea pe care am să ți-o pun, să știi că ai să-mi fii ginere“. Întrebarea lui fu: —„Când tai furca din pădure?“ Băiatul —după ce se chibzui mult— răspunse cu mândrie: —„Când îmi trebuie, atunci o taiu“. Omul îl bătu pe umăr și îi zise: —„Nu-mi ești bun ginere, caută-ți cu Dumnezeu, vere!“

Un alt pețitor veni iarăși după un răstimp, la fata omului de care vorbiam. Și acestuia îi fu pusă aceeași întrebare. Acesta nu se gândi mult și răspunse: —„Când îmi dă de ochi furca'n pădure, n'o las, ci o taiu și-o puiu bine pentru când va trebui“. Răspunsul mulțumi pe om și se făcu socru tânărului, care răspunsese așa. Poate că ginerele trăește și acum, socrul de sigur că a murit.

Aușită în Făurești-Vâlcea.

Gh. Geaușeanu.

104.—Pișcan Florea (Graņgurul).

Se zice că Pișcan Florea a fost împărat. Intr'o luptă ce-a avut-o cu Muma Pădurii, aceasta i-a robit nevasta. Nu i a rămas, bietului împărat de cât singurul lor odor,—copilul lor. Și era mic copilul, de țâță

Muma Pădurii, atunci l'a blestemat pe Pișcan Florea, să se facă în pasăre. De atunci mereu, își strigă soția să vină la copil să-i dea țâță.

Așa'l auzim noi :

Samfiro, Samfiro,

Copilo, copilo....

De la tata.

Gh. Fira.

105.—De ce peștele are 7 aripi și de ce-l punem pe foc.

Când a chemat D-zeu ființele înaintea sa și le-a întrebat ce cer, peștele a zis :

—Mie, Doamne, dă-mi șapte aripi și dacă mă va prinde cine-va, acela să mă prindă de viu cu ochii pe foc.

Și i-a dat Dumnezeu șapte aripi peștelui. Dar omul e mai șiret. El a legat ață de ață și tot îl prinde și-l pune de viu cu ochii pe foc, căci așa a cerut peștele lui Dumnezeu.

Vasile Gh. Beldie.

106.—Urieșii.

Înaintea noastră au trăit, cum au fi trăit, urieșii. Multe nu știm despre dânșii. Și, mai ales, nu știm bine, multe lucruri despre dânșii. De vorbit, vorbește lumea care încotro, fel și chipuri, despre viața lor, da' tot pe achipuie. Că ei s'au dus demult de pe fața pământului istuia, pe care ni l-au lăsat de moștenire. De unde și cum s'au dus, nu știm și n'avem de unde ști. Poate li s'a fi făcut și lor lihamite, bieții, de atâta chin și de atâta necaz, și, înciudându-se pe viață, or fi blestemat pământul și, în urma blestemului, or fi murit. Așa zic unii. Și, la dreptul vorbind, cum n'aveau să se înciude și cum n'aveau să moară blăstămând, când pământul, care-i crescuse și-i hrănise, nu-i mai putea încăpea amu? Nu vedeți? Pe noi, cari sântem te miri ce și mai nimica, mai-mai că nu ne mai ține sărmanul pământ, d'apoi pe urieși? De aceea Dumnezeu s'a arătat foarte înțelept. Când a văzut că nu mai este nici un chip cu uriașii iștea, când a văzut, cu ochii înțelepciunii lui, că urieșii își trăiseră traiul, a poroncit grabnic să mai guste ei de-acelea-nainte și moartea, măcar că-și închipuiau c'au să poată stăpâni pământul lui Dumnezeu în vecii vecilor.

Da' până să guste moartea, ei au gustat, multă vreme, viața.

De mari—erau mari, strașnic, că doar de ce li se zicea urieși? N'a-

veți de cât să vă uitați și să judecați singuri după mormântul fetei de urieș, care se află în fața satului Sârbi, tinutul Dorohoiului. Și băgați bine de seamă: Acolo-i îngropată o fată de șapte ani, iar mormântu-i lung, cât vezi cu ochii, ca o spinare de deal, cât ține zarea spre asfințitul soarelui. Tot așa, când s'au găsit ciolanele de urieș la Sulița, ținutul Botoșanilor. se minună lumea!... Și așa, ca toate lucrurile și ca toate vietățile, își au și urieșii povestea lor. Așa, nu mai departe, când era trimeasă fata cea de urieș s'aducă sita din *Cordun*, de la vreun megieș, ea se întindea spre partea locului, pășia de trei ori, lua sita și venea înapoi. Ori unde ar fi vrut să meargă, singură-și tăia calea, ca toți urieșii.

Și umblând fata cea de uriaș pe câmp, găsește, într'o vale, niște oameni de-ai noștri arând. Și n'are de lucru? Îi iea binișor cu plug, cu boi, cu totul lui tot, și, punându-i pe palmă, îi aduce acasă. Zice:

— Iaca, mamă, ce fel de furnici am găsit eu....

— Dă-le pace, draga' mamei. Nu-i omori, căci, după moartea noastră, neamul lor are să stăpânească pământul lui Dumnezeu....

Atunci s'a 'ntunecat fata, a cuprins-o mare jele, și, de părere de rău, a prins a plânge. — Doamne, mamă, Doamne! Niște bicisnici ca dânșii au să vie după noi? Ei au să se laude cu acoperemintele mormintelor noastre?... Și plângând așa fata, i-a căzut o lacrimă'n palmă. Lacrima, fără zăbavă, a înecat și oameni și boi și totul lui tot. Că eră lacrimă de urieș....

Urieși—urieși, da' și vremea urieșilor amu se 'mplinise. Și ei, ca'n ceasul morții, își făceau de cap. Se jucau cât mi țî-i vremea cu luna și cu soarele, de nu se stăviau nici pic de răul lor Ba, se cumpeniau a se împotrivi și lui Dumnezeu sfântul, care le dădea mereu de grijă să se astâmpere și să nu se sghihuiască, c'au să deie de naiba. Urieșii nu ședeau binișor, ci se jucau mereu cu luna și cu soarele, vrând, într'o bună dimineață, să facă ei așa un chip, încât să înfingă cuțitul în podelele cerului și astfel din cer să curgă părăe de lapte dulce—dacă v'au mai auzit urechile o bâzdăganie ca asta! Ș'a slobozit Dumnezeu atunci izvoarele cerului ș'a dat drumul potopului celui d'întăi, și socotiți c'a fript cu asta pielea uriașilor? Da' ei nici gând n'aveau să se 'nece, obraznicii! Era mare apa, nici vorbă. Da' ce țî-era bun? Că urieșii rămâneau cu capetele afară, sus, la Dumnezeu.

Ce să facă atunci și Dumnezeu? A pornit alt rând de potop, mai grozav. Păsările cerului s'au năpustit asupra lor, le-au mâncat capetele și cu asta le-a venit de hac Dumnezeu. S'au dus, s'au stîns demult urieșii. Da' ei n'au uitat să ne lese drept moștenire mormintele lor, care se ivesc ici și colo pe fața pământului. Și așa nici noi nu vom

uita să lăsăm mormintele noastre, moștenire urmașilor noștri, care au să fie nici mai mari, nici mai mititei decât cum s'aude: Doisprezece au să 'ncapă 'n voia cea bună într'un cuptor.

Măndstireni, Botoșani.

D. Gr. Furtună.

VRAJI ȘI FARMECE.

23.—Cum poți prinde pe cel ce ia mana vacilor.

În ziua de Alexă Bojă, stai la pândă și celui dintâi șerpe ce vezi, tae-i capu' cu o para de argint. Ia-l, și-i vâră în gură un cățal de usturoiu, și apoi îl îngropi în grădinuță. Usturoiul din gura șerpelui crește și face foi. Foile acelea sunt bune de ori-ce leac: de mușcătură de șerpe, de deochiu la vite, de segetătură, de întors mana, când ți-o ia. Dar mai ales, dacă iei o foae, o pui la pălărie și mergi cu ea în zi de sărbătoare la biserică, și înainte de a intra, ei foaia și fără să te vadă nimeni, o pui sub prag, atunci cel care umblă de ia mana vitelor nu mai poate eși din biserică până nu-l deslegi tu singur Ori eși înaintea lui și ei foaia de sub prag.

Culese de fratele meu Vasile din jud. Neamț *D. J. Farcașanu.*

Mana vacilor.

24.—Când vaca are cel dintâi vițel, ca să nu i-se fure de dușmani mana se ia coraslă în mână și se freacă vaca de la cap spre spinare zicându-se: „Când ți-a număra cine-va toate firile de păr, atunci să-ți ia mana“.

25.—Se ia o coajă de ou și se pune în ea tot felul de seminte zicând: „Când s'a lua mana câmpului, atunci s'o ia pe a vacii“.

Oul se îngroapă în ocolul vacii, înfingându-se mai întâi în el un băț de alun, în inima căruia s'a înfipt un ac zicând: „Când va trece frânghia corăbiei prin urechile acului, atunci să-i ia mana“.

Se ia în urmă cel dintâi lapte muls, se pune într'o oală nouă, dorind să sece laptele odată cu isvorul.

Din Basarabia.

Virginia Stan.

26.—De dragoste.

*Apucai pe poteca necălcată,
Cu roua nescuturată
Și poteca o călcai
Și roua o scuturai,
Cu bucin mă bucinai,*

*Dragostile le-adunai,
Pe trupiu' lu cutare le vărsai;
Îl luai de mâna dreaptă
Și-l dusai la râu la Iordan
Îl spălai, îl curățai,*

*Iar cu bușin îl bușinai
Iar dragostile le-adunai
Tot pă trupu lui le vârsai.
Cum se ține oaia după miel,
Și vaca după vițâl,*

*Așa să se ție lumea după el;
Să-l îndrăgostească,
Să-l iubească,
Să nu-l mai urască.*

*Cules la 2 Februarie 1909 dela soldatul Bădescu Gheorghe comp I, Reg. Ma-
tei Basarab No, 35 Cernavoda.*

J. N. Popescu.

VORBE ADANCI.

275.— *Face iama*, se zice de cel care *istrăvește* fără a ține multă so-
coteală.

276.— *Mi-l poartă bine pe la icoane*, adică-l duce de nas; îl înșală;
il poartă prin judecăți.

277.— *Îi cântă de inimă albastră*, adică e foarte supărat (amoretat).

278.— *I-a crescut (i s'a făcut) inima cât o pâne*, adică i-a părut foar-
te bine; s'a bucurat foarte tare.

279.— *I s'a făcut inima cât un purice*, adică i-a fost foarte frică.

280.— *Plânge și inima'ntr'însul*, adică e foarte supărat.

281.— *I-a rupt (fript) inima*, adică l'a costat foarte mult; l'a umărit
din cale-afară!

282.— *Are zece inimi*, adică e foarte viteaz.

283.— *Inimă de foc*, adică e foarte voinicos, iubitor de țară.

284.— *Inimă de drac*, adică are o inimă foarte rea, e răutăcios.

285.— *Are o inimă caldă*, adică e aplicat spre bine, binefaceri.

286.— *Il iea luțcu de frig*, adică îi e foarte frig.

287.— *L-a încălecat de-a binele*, adică il poartă cum vrea; il stăpâ-
nește în totul; ascultă numai de el (ea); l'a prostit!

288.— *L-a infundat*, adică l'a prins cu minciuna!

289.— *Spune-mi cu cine te'nsoțești, ca să-ți spun cine ești (noscitur
ex sociis, qui non cognoscitur ex se)*, adică te cunosc cine ești după
chiar prietenii tăi, că ești un rău!

290.— *Mai bine să 'ntreacă, de cât n'a ajunge*, adică dă totdeauna,
mai bine de'ntrecut!

Târgul-Neamțul.

George N. Gosmovici.

291.— Despre casa rea: Când plouă, spală străchinile și când bate
vântul, mătură casa.

292.— Despre cel ce își bate joc de bunurile adunate: O vacă, care
după ce umple donița, îi dă cu piciorul.

293.— Despre cel sgârcit: Pune brânza'n sticlă și pe urmă întinge
pe de lături.

294.—Despre cel șiret: Bate pe altul și strigă el singur „nu mai da“.

295.—Despre cel învățoșat: Cuiu cu două creste.

296.—Despre cel bun la inimă: Ca o pâne caldă.

Volbură Poiană.

297.—Dă-mi, Doamne, ce n'am gândit, că mă mir ce m'a găsit!

298.—Tot alba'n doi bani. (Ori ce-ai face, ori ce-ai drege, tot bou rămâi.

299.—Dumnezeu îți dă, dar în traistă nu-ți bagă.

300.—Na-ți-o frântă, că ți-am dres-o: Unde dai și unde crapă.

301.—Lumea moare și plesnește și baba Stana se pieptină.

302.—Să vedem albu'n căpistere, sinonim cu: Toamna se numără bobocii.

303.—Frunză verde de *dainai* (dai n'ai),

Unde pui nu mai găsești.

Grojdibod-Romanași.

Nicolae Coteș.

DATE ȘI CREDINȚE.

544.—Auzind pupăza cântând dimineața, înainte de a fi luat ceva *odătură* (mâncare) în gură, ești spurcat și-ți miroasă amarnic gura. Trebuie să te speli 9 zile la rând cu apă ne'ncepută, ca să scapi de spurcare.

545.—Când cineva te numără, să scuipi jos și să zici: „tiu, afară de mine“, că altfel va fi rău.

546.—Să nu te culci cumva noaptea cu capul pe pragul ușei de la tindă, că noaptea trec *ceasurile cele rele* pe deasupra și-ți fac mult rău.

547.—În ziua de Rusalii —Dumineca Mare— să nu dormi că vin Rusaliile și-ți iau o mână, un picior, o ureche, un ochiu, vorbirea și alte nenorociri multe și se mai pot întâmpla.

548.—*Rusaliile* sunt niște fete mari, foarte frumoase și cari nu umblă după oameni de cât numai la ziua lor.

Tușcani-Covurlui.

J. O. Zugravu.

549.—Dacă umbli cu un picior încălțat și cu unu desculț, atâția ani ai să rămâi văduv, câți pași ai făcut.

550.—Dacă pe fundul căldării, din care ai răsturnat mămăliga, nu rămâne nimic, ai să iei o față săracă; pe când dacă rămâne, iei o față bogată.

551.—Când îți chiuie urechea, te vorbește cineva de rău.

552.— Când scurmă pisica, îți vin mosafiri.

553.— Când te mănâncă podul palmei, primești parale.

Grojibod-Romanați.

Nicolae Cotescu.

554.— Să nu mergi încălțat prin casă, numai cu o botincă, căci îți va muri vre-un părinte.

555.— Din mâncarea sau pânea începută de șoareci, să nu mânânci, căci ți se va beșică limba.

556.— Când perde un copil vre-un lucru sau ban, stupește în palmă și cu cea laltă mână dă în stupid zicând: „Scoate drace ce-ai furat că te duc la spânzurat“ (de câte-va ori) și în partea unde sare stupidul, ci-că acolo e lucrul perduț, ascuns fiind de drac.

*(De la Nicușor, fratele meu, de 10 ani
din Podu-Turcului, Tecuci.)*

V. D. Gheorghiu.

557.— Dacă voiți să nu moară porcul, puneți o roată de car pe colțul casei.

558.— Când umbli cu burueni, să nu spui ce burueni ai, că nu mai ai leac ci zi așa: „D-ta cu întrebatu' și eu cu leacu'“.

559.— Să nu dai gunoiul afară noaptea, că e rău de boale.

560.— Când auzi tunând întâi, dă-ți cu un fier în cap, ca să-ți fie tare capul, ca și fierul.

561.— La lăsatul secului, mânâncă și un ou ca să-ți fie ușor postul.

562.— După post totdeauna în întâia zi de dulce, să mânânci carne de epure ori de vrabie, ca să fii sprinten ca și acestea și să nu-ți vie greu la treabă.

563.— Când torni mămliga și vezi încotro ți-arată drumul, gătește-ți catrafusele că într'acolo ai să pleci cât de curând.

564.— Să nu te lai Vinerea, că-ți cade părul.

565.— Dacă te lai Sâmbăta dimineața, Maica Domnului e lângă tine, iar dacă te lai seara, vin diavoli.

566.— Dacă la Crăciun e cald de ții ușile deschise, la Paști vei fi cu sobele astupate (frig).

567.— Când se coc cireșele, să nu mânânci până nu dai de pomană din cireșele tale, iar de nu ai, cumpără și dă; așa cu merele din cari să nu mânânci până în ziua de Sân-Chetru, căci toată vara vei fi cu mațele acre.

568.— Să nu mânânci poamă (struguri) până la Probejeni (6 August), că-ți afurisești mațele.

569.— Dacă vrei să-ți răsbuni pe cineva, gândește-te la el și nu mânâncă trei Luni nimica, adică Lunea din 3 săptămâni, că va fi rău de el.

570.— La Paști când ciocnești întâi, de îl vei ciocni, tot anul îți va fi bine, iar de te va ciocni, va fi rău.

571.—Cine-a mâncat de fruct în postul Mare, în ziua de Paști (Duminică) să mânânce fasole de post că-l iartă Dumnezeu.

572.—În ziua de Paști să nu mânânci ouă roșii, că te doare mijlocul la secere.

573.—Când vezi luna nouă, să-ți faci cruce, să sai de trei ori în sus și să zici: „Lună nouă, lună nouă, sănătos m'ai găsit, sănătos să mă lași, cu parale m'ai găsit, cu parale să mă lași“.

574.—Când cântă cucul pentru întâia dată, de ți-a cântat în față ori în dreapta, e bine; iar de-ți va fi cântat în spate ori în stânga va fi rău de tine toată vericica.

575.—Dacă vrei să nu te mânânce puricii vara, în luna Martie când ese luna nouă întâi, zi așa: „Marte în casă, iar puricii afară“.

Frații Kahu.

CÂNTECE.

659.—*Foaie verde de lemn scris,
In rea stare am ajuns,
Tot oftez pe sub ascuns.
Și oftez cu gura'nchisă,
Ca o candelă aprinsă.
Inimă fii răbdătoare,
Ca țărna de sub picioare.
Și tot tu rabdă și taci,
Căci tu toate mi le faci.
Arde inima în mine,
Ca'ntr'un cuptoraș de pâne.
Că străinu-i ca și spinul,
Când îl strângi la sinul tău,
El te 'nșapă și mai rău.
Jălui-m'aș și n'am cui,
Jălui-m'aș câmpului.
Câmpu-i plin de peliniță,
Nici la dânsul n'am credință.
Jălui-m'ași și n'am cui,
Jălui-m'ași florilor,
Florile-s cu miros tare,
Nici la ele n'am crezare.*

*Când a da din piatră lapte,
Atunci faci din străin frate.
De la Cost. N. Bercea, Cotoroaia-
Tutova. N. Jancu.*

660.—*Nevasta care-i frumoasă,
Ea este belea la casă.
Dă-i drumu' ca să-și iubească,
Să nu să îmbolnăvească.
Doadă, doadă fa,
Doadă, vino'ncoa!
Vino, vino la neică
Săruta-ți-aș guriță
Și tu mie mustață
Sara și dimineață.
Dodă, dodă și iar dodă.
Toată vara ți-am zis dodă,
Taie puil și-l fă ciorbă,
C'am să-ți spui desăr'o vorbă.
Jumătate-l fă friptură.
Și mi-l adă'n curătură.
Foaie verde colilie,
Fire-ai al dracului Mărie!*

*Cu dudău' tău din vie.
M'ai stâlcit de voinicie...*

*Comunicată de d. N. I. Dumitrascu
ca aușită de la d. I. Brătulescu.*

661.—*Spune mi maică, adevărat,
In ce apă m'ai scaldat?
Oare'n apa de la iaz,
Ce să fiu tot cu necaz?
Ori cu apa cea de seară,
Ca să fiu tot de ocară,
Și să umblu'n lung și'n lat,
Pe apă și pe uscat,
Să calc cu picioarele,
Cât aleargă soarele?!*

Forăști-Covurlui.

Pr. Joan G. Beldie.

662.—*Foaie verde clocotici,
Plinu-i codru' de voinici,
La tot fagul câte cinci.
La un fag mare'n cărare,
Zace-un voinic de lingoare,
Toți îl întrebă ce-l doare.
Îl doare pe după cap,
De pușcă cu stratul alb;
Îl doare printre spete,
De pușca cu stratul verde.
Foiliță sălcioară,
Zaci bărbăte, ori te scoală,
Ori îmi dă și mie-o boală.
—Ție boală nu-ți pot da,
De-aici nu mă pot scula,
Pân' ce tu nu mi-i căta
Mure coapte'n postu' mare,
Sloi de ghiață'n miez de vară.
—Să știu, voinice, c'oi muri,
De-acele nu ți-oi găsi.
—Păi bine, măi bolândă¹
Murele-s sprincenile,
Sloii-s buzișoarele,
Că prostia de la tine,
M'o făcut bolnav pe mine.*

¹ Proastă.

² Ion Creangă.—III. 12.

663.—*Foiliță d'alior,
Du-te dor până ce-i nor,
Și-i veni mai târzior.
Cam pe când o'nsănina,
Numai bine-i înturna.
Du-te dor până te mâiu,
Și te-așază unde-ți spui,
La puica la căpătăi.
De-i găsi-o adormită,
Tu te pleacă ș'o sărută ;
De-i vedea că hodinește,
Tu te pleacă ș'o trezește,
Și te dă și-i povestește,
Nu mai trag'a mea nădejde.
Că nădejdea de la mine,
Ca și struna de subfire,
Tu o 'ntinzi și ea nu ține.
Când o pui la scripcă nouă,
Ea se rumpe drept în două.
De la Chisor Lazăr.*

J. Zotta.

664.—*Foaie verde-a mărului,
Nu crede-a flucăului,
Că flăcău-i porc de câne,
Și rânjește ca un câne,
Ca să afle hirea'n tine.
Hirea ta că a aflat,
Drumușorul ș'a luat,
Și pe mine m'a lăsat :
Cu copchilu'n scaldătoare,
Și cu capu'n legătoare.
Foaie verde hir de pur,
Te-ași blestemă, nu mă'ndur,
Că mi-ai fost în vreme-amur.
Dar eu când te-oi blăstămă,
Ca iarba te-i clătină,
Și ca frunza te-i uscă.
De la bătrâna Marghioala Stan,
în etate de 60 ani.
Cotoroia-Tutova.*

D. Stan.

665.—Ș'am zis verde ș'o cicoare,
 S'a dus racul să se'nsoare.
 Când la jumătat' de cale,
 S'o'ntâlnit cu broasca'n cale.
 — «Und' te duci tu racule?»
 — «Mă duc broască să mă'nsor»
 — «Iea-mă racule pe mine,
 C'om trăi noi foarte bine;
 Că mi-i moara după casă,
 Și ulucul pe fereastră,
 Ne curge făina'n casă.
 Un cucoș ne toarnă'n coș,
 Găina strânge făina,
 Și gânsacul umple sacul».
 — «Da' cum tracu' te-oi lua,
 Dacă nu ești ca lumeà!
 Nici n'ai cap de legătoare,
 Nici n'ai trup de'ncingătoare,
 Nici picior pentru'ncălțare!».
 De la lăutarul V. Stângaciu.
 V. Jâții No. 129. V. J. Găuea.

666.—S'a dus bădița, s'a dus,
 Și el mie nu mi-a spus,
 Să-i fac merinde de-ajuns.
 Merinde de câte-un ban,
 Să aibă măcar pe-un an.
 Cernută printre sprincene,
 Frământată prin inele,
 Să știi că-i cu dor și jele.
 Și dospită sub limbuță,
 Și coaptă la inimuță,
 Să știi că-i de la mândruță.
 Bucovina. G. A.-Sadoveanul.

667.—Ș'am zis verde mintă creăță.
 Intr'o Joi de dimineată,
 Pe-o negură și pe-o ceață,
 Stau oștile față'n față.
 Stau pe câmpul de război,
 Unde-am fost chemați și noi.
 Ofițerii din Galați,

Cu soldații înarmați,
 În bătălie plecați.
 Intre Iași și'ntr'e Galați,
 Stau în arme răzămați,
 Nebăuți și nemâncăți.
 Cade unul, cade doi,
 Cade-o mie dintre noi.
 Cade doi lâng'o carare,
 Și trece o fată mare,
 Și-i bocea un glas cu jale,
 Ș'aprindea o lumânare.
 Ofițerii de calare,
 Strigau tare'n gura mare:
 — Fugi fetișo de-acolo
 Că soldatului e dat,
 Să moară el împușcat,
 Fără lumină la cap,
 Fără lumină de soare,
 Fără lumină de ceară,
 Fără om din a lui țară.

G. Buhuș.

668.—Asta-i lelea bat'o sfinții,
 Ce-o căzut din podul tinzii,
 Și-o farmat barba și dinții.

669.—Busuioc și refenea,
 M'o urit mândruța mea,
 Ș'o cunosc că m'o urit,
 Că-mi cată posomorit,
 Și la mărs și la vinit,
 Parcă nu i-am trebuit.

'Budenii-Bucovina.

Eughenia Cucuruz.

670.—Când mi-ar fi bărbatu'
 prost,
 Mi-ar plăti călții de tors,
 L'ași lua cu binișoru',
 Și mi-ar plăti și fuiloru'.
 Și i-ași spune că n'am mult,
 Mi-ar plăti și de țasut.

671.—*Tot mă muștră barbatii',
Că eu nu-s nici de dracii'.
Stăi barbate nu mă bate,
Că eu nu-s ca cele-lalte,
Să dau cânepioara'n parte.
Câtú pot, atâta torc,
Cât rămâne-o pun pe foc.*

672.—*Hai jete la strâns bureți,
Nu ședeți pe sub păreți,
Hai fete la strâns căline,
Că tot nu vă joacă nime.*

Din Frătăușul vechi, Bucovina.

J. Ōuciu.

673.—*Draga badii copiliță,
Astă vară sugea fîtă,
Ș'acum dă badii guriță.*

674.—*Asta-i lelia, leliță,
O cunoaște bădiță,
Că-i e roșă catrință.*

675.—*Aista-i lăsat de sec,
Mă duc mamă să mă'nec,
Unde-a fi balta mai lată,
C'am rămas nemăritată ;
Unde-a fi balta mai lină,
C'am rămas fată bătrână.*

676.—*Am avut o puică dragă,
Ș'am pus'o la ham să tragă ;
Am avut o puiculiță,
Ș'a crăpat mîncînd grăunțe.*

Din Pipirig-Neamș.

Gr. Vasiliu.

677.—*Pentru badea ce-l iubesc,
Multe-am tras, multe pășesc.
Că nu trece nici o seară,
Să n'am sfadă și ocară.
Dar, de-ași mai trage câte am tras
Tot de dînsul nu mă las.*

678.—*Grea îi boala de urît,
Da-i mai grea cea de iubit.*

*De urît că poți scăpa,
Da' de dragoste ca mai ba !*

Bucovina. Ar. Tomiac.

679.—*Frunzu verde d'a secară,
Drag mi-a fost noaptea de vară,
Cînd dorm nevestile-afară,
Iar bărbații sunt la plug ;
Eu mă duc de le sărut,
Și mă bagă'n așternut,
Să le pup, să le sărut,
Să le sărut binisor,
Să nu răsără din somn.*

680.—*Și de cât fetițelè,
Mi-s mai dragi nevestilè,
Cînd înălbesc pînzilè,
Și sumet zivelcilè,
De se văd picerilè,
Albe ca lebedilè !
Mă prinde frigurilè,
Și-mi scurtează zilelè ! !*

681.—*Frunză verde foaie lată,
Pentru-o mîndră sprincenată,
Cu gura nesărutată,
Mi-ași da boii de la roată,
Și căruța de sub șatră,
Numai s'o sărut odată.*

682.—*Frunză verde viorea,
De-ar ști omul de ce-ar dă,
N'ar mai bea, n'ar mai mîncă,
Numai ar sta de-ar oftă,
Inima și-ar ustura !*

683.—*Frunză verde ca spanacu'
Erte-i Dumnezeu pacatu',
Cui a mai lăsat oftatu'.
Că omul de n'ar oftă,
Trupu' i s'ar venina,
Ca o bute s'ar umfla !
Iar omul dacă oftează,
Trușoru-i se uștează !*

Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache.

O SAMĂ DE CUVINTE.

870—942.

Sacsăe=vas p. pus flori în el, glastră, ghiveciu.*Săea*=Ingrădătură p. închis vitele.*Coșară*=Acelaș înțeles cu cel de sus.*Prididi*=A zori, a se 'ntâmpla ceva mai înainte de cum era așteptat.*Zăticni, stânjini*=A face să se întrerupă ceva, să se amâne.*Zoroclie*=Cămașă (în special bărbătească).*Gh. Ciaușanu.**Giugleie, jiugleie*=picioarele de la genunchi în jos, ex.: „cu jiugleiele goale“.*Târâiți, caracatâri*=un fel de papuci fără călcăie.*Dinainți*=părțile din față la o polcă.*Bruftuială*=un fel de lut amestecat cu baligă și apă multă, cu care se dă pe deasupra lipiturii mai ales în casele fără dușumea.*A bruftui*=a ocări, a aruncă cuiva cuvinte nepotrivite, ex.: „Rău l'a bruftuit cutare pe Vasile“.*A horhoti*=a umbla fără nici un rost, la întâmplare ex.: „Nu știu ce tot horhotește pe-acolo“.*Harman, arman*=țarc, locul unde se treieră cerealele.*Ț. Popovici.**Boț cu ochi, bucată de slănină cu ochi*=om gras, dar cam prostuț, urît.*O babă frumoasă sau un copil cuminte*=când un lucru e imposibil de făcut.*Ș'a găsit nașul*=omul. În Ardeal, *naș* va să zică stăpânitor și *și-a găsit nașul*, va să zică, a dat peste omul care-l ține din scurt. (*Românii din Ardeal*, de Slaviciu).*I-a trăsniț prin cap, o trăsnae*=i-a venit ideea.*I-a venit mîntea la cap*=s'a cumînțit.*Țușcani-Covurlui.**Joan Oș. Zugravu.**Parângă*=Un lemn care se leagă pe urechile hărdăului, sau pe toarta unei căldări, etc., ca să se ardice.*Piotă*=Armată.*Sviduit*=Lecuit.*Tobâlcă*=*Sticlă. Clondir* ca de-o jumătate de litru, în formă de bășică.*Tindichea*=*Tinichia*. Tablă pentru acoperișul caselor. Cum și vasul, de acelaș material, pentru gaz. De ex.: adu tinichea cu gaz.*Teleleață*=Femeie care *umblă cu gura căscată* după.... *dracu'!**(Din Boureni-Doljiu).**N. J. Dumitrașcu.*

- A umbla pe ulete* = a umbla fără rost.
A găbui = a-l prinde la strâmtoare.
A te lua 'n handră = a te întovărăși cu alții după drăcii.
A bate ciambura = a umbla degeaba, *fără treabă*, expresie : „Coșcogemite *haidamac* și bate ciambura“. Umblă fără rost, fără țintă.
A lua de beilic = a lua pe nedrept.
Dârjală = lung și dișirat, expresie : *cojè dârjală*.
Câpchiu = zăpăcit, «*a câpchiet saracu*», și-a perdut capul.
Zârghit = țicnit, om iute.
A stridii = a strecura «*a stridii untul*».
A se zăhăi = a se perde, a se risipi.
Dugliș = leneș.
Șui, tueș = într'o parte, cam nebun.
Na, crapă ! = na, minâncă.
A-și veni 'n horatic = a-și veni în fire, a se restabili.
Mahmur = stare de după beție.
Chiznovatic = glumeț
Forăști-Covurlui.

P. G. Savin.

Meșani = pantaloni de piele de oaie pe cari îi poartă bătrânii iarna (nu ițari, nici berneveci).

Chichineață = bordei, casă mică, tupilată.

Bojdeucă (bujdă) = casă mică, cu pereții slabi, sărăcăcioasă.

Covașă = un fel de *cir* (terciu) pe care-l fac femeile de Sf. Toader, din făină de popușoi: e acru, dar se dă la mâncat (se ține în puțină)

Hănșești-Dorohoiu.

N. V. Hănțescu.

Hălăciugă = se zice desişului de popușoi, bostani și fasole din grădini.

Hoaspă = se zice spumei ce stă deasupra, în putinele cu borș.

Chisc = limbă de la car, de care se leagă tânjala.

Dricuri = mijlocul osiei de dinainte al carului.

Căplăug = urechet.

Juglèie = picioare lungi și descoperite.

A aldui = a face ceva, să se potrivească bine.

A aldui = a ciopli un lemn numai din topor.

A sbânțui = a nu ședeă locului.

A fliștură = a învărti ceva în mână în toate părțile.

Fliștură = se zice femeilor ce țin la mai mulți barbați.

A gurlul = a covișă.

Coștèi = se zice unui sac de pânză, în care se pune făină pentru luat la drum.

Coștèi = se zice și sacului în care se pune penele (fulgii) de pasere pentru a se face pernele de dormit.

Palincă, *sfârlăică* = poreclă ce se dă unei măliguți mai mici, dar bună.

A scanci = a suspina după plâns, ori a plânge întrerupt.

Incroșnăt = îmbrăcat de iarnă.

Lefărdău = limbut.

Drângă = se știe.

Duriță = se zice unei cureluțe.

Nemțișor-Neamț.

N. Moisei.

GLUME, JĂTII, TACIALE.

125. — Nărodu'n peșit.

Un om vrea să-și căpătuiască pe fiul său, și așa, a plecat cu el împeșit la o fată. Tat'său i-a spus mai din vreme, să nu vorbească de cât o vorbă și bună.

— »Așa ?« — »Așa !« — »Bun....« Plecară.

Acasă la fată, le puse și lor masa, de, ca la peșitori.

Nărodul, dibui, dibui, pe sub masă, până găsi o gaură. Băgă deștu'n gaură, și-l înțepeni acolo.

Toți vorbeau, toți erau gureși, numai el, mare, tăcea ca căpătăiu. Să zică ceva..... e frică c'o greși ; să tacă... trebuia să zică și el ceva ; fie ce-o fi ; pironind ochi'n grindă și cu deștu'n gaură, începu a zice :

— »Hiii...! (rânjind). Hutui. . . . vacii, că s'a bălegat pă ha grindă, colo. Hâ, hâ, prinse a râde.

— »Ptiu, lovi-te-ar concinile, să te lovească, de prăpădit ce ești, soanghina dracilor, mă făcuși dă răs și dă ocară« ; și plecă cu el acasă, bietul om.

De la mama mea din Zlătărei-Vâlcea.

Gh. Fira.

126. — Grecul camatar.

Un român năcajit și sarac, se duse odată la un grec bogat să împrumute câți-va galbeni ca să-și prindă nevoia :

— Împrumută-mă, cucoane, cu doi galbeni și ți-i întorc cinstit, zise nevoeșul cătră bogat.

— Bre lani, eu știu, că voi așa ziceți, că aduceți împrumutul, și nu mai aduceți ; ar si trebuiască să vino eu la tine, să-i cer, si tu ai în ogradă vite, oi si boi ; si ele fac glod și baliga, si m'a umplu ; nu dau parale.

La ispita grecului, românul, curat la suflet cum a fost el totdeauna, răspunse :

Vină în pace, cucoane, că'n ogradă la mine e curat, de poți linge mac pe jos.

Grecul pricepând că omul n'are vite și că nu-i va putea plăti datoria la vreme, nu vroi să împrumute pe român cu parale.

Nu trece ca jumătate de ceas și vine la grec alt om, să-i împrumute parale. Grecul repetă și cu el acelaș șiriclic ca la cel d'întăi.

— Vină, cucoane, la mine, că ograda mi-i curată de poți linge mac pe jos, răspunse omul. Eu țin boii și vacile în ocolul lor, porcii în coteț și oile în perdelile lor.

Grecul, pricepând că românul acesta e cu rânduială și chiabur, îi împrumută cinci galbeni pe două săptămâni, cu cuvânt să-i dea dobandă 2 mei.

Culeasă din Bogdănești-Suceava.

M. Lupescu.

127.—Cojocul Turcului.

Intr'una din zile mergeau la un drum lung un român și un turc. Turcul avea un cojoc nou noușor, care căzuse tronc la inima lui Ion, căci așa'l chema pe român.

După câțva timp, cei doi drumeți, fiind obosiți, se pun într'un loc, să se mai odihnească. Nu știu cum se face însă, că pe turc îl și fură somnul iar badea Ion îi șterge cojocul, l'ascunde într'un tufiș, s'așază lângă turc și se face că doarme dus.

Mai târzior, se scoală turcul și ia cojoțul de unde nu-i. Se uită'n coace, cată'n colo, pace!... S'a dus ca cea zi de eri! Ce să facă? Scoală pe badea Ion și-l ia mai cu aspru ca să-i scoată cojocul.

Românul ca să-și spele urechea de turc, începe a se jura zicând:

— „Doamne Sâmbătă,
Varză vânăță!
Cine-a furat Turcului cojocul,
Să-l ardă pe turcul focul,
Că la Ion i-o fost locul!”

Bietul turc, neînțelegând bine limba, zice:

— „Stai bre! Nu te mai jura! Gasim eu parale și iei altul la mine!”

Auțită de la N. Zaharia

V. J. Găuea.

128.—Țigantul numai odată a fost cuminte în viața lui, dar nici atunci n'a brodit-o.

Odată, un țigant se întâlnește cu nașu-său, care era popă și îi zice:

— Nașule, știi ceva? Hai să mai vorbim și nimic.

— Cum nimic, mă fine; se poate vorbi și nimic?

— Cum să nu să poată, nașule; da ce nu se poate în lumea asta?

Hai să lom (luăm) șița după casa sfinției tale și s'o punem p'a mea.

— Ia te uită, măăă ! Da al dracului mai ești ! Păi asta vorbă de nimic este ? !

Aușită de la tatăl meu, Nae M. Popescu.

Joan N. Popescu.

129. — Racul și broasca.

Intr'o zi de sărbătoare
S'o dus racul să se 'nsoare
Și din casă mai la vale
S'o 'ntâlnit c'o broască 'n cale
— Ia-mă racule pe mine
— Nu te ieu broască pe tine
Da cum dracul te-oiu lua
Dacă nu ești ca lumea
Nici n'ai cap de legătoare
Nici mijloc de 'ncingătoare
Nici picior de pus papuc
La ce capu' să-mi încurc ?
— Dar tu nu știi racule,
Nu știi tu drăguțele,
Că am moară după casă
Cu chiscoiu' pe fereastă

Și cucosu'
Umple coșu'
Și găina
Dă făina
Și rața mătură casa
Și rățoiu'
Dă gunoiu'
Șapte muște
Fac găluște,
Doi țăntari
Is lăutari,
Doi purcei
Is vornicei,
Iar noi la piept amândoi
Ferițiți halal de noi.
— Ce viață !!!

Fiecare rând se cântă de două ori

De la Gh. Kahu frate cu mine. V. cântece No. 665 Vasile J. Kahu.

130. — Surda.

— Mă, dă-mi o țără foc.
Surda (s'a dus în grădină ș'a adus busuioc).
Omul — Mă, ț'am zis să-mi aduci foc.
Surda. — Nu mi-ai zis să-ți aduc busuioc ?

Aușită de la Creșu Gh. Trăilă, cu cortul, în salașul de la com Balota-Dolj.

Șt. Șt. Tușescu.

131. — Poveste.

Intr'o zi se duce Românu' la un jidan croitor să-i facă o pereche de haine, ducându-i totdeodată și stofă.

Jidanul, după ce se uită la stofă, spune că nu-i ajunge numai atâta stofă.

Românu' pleacă la un alt croitor tot jidan. Se învoește cu acesta.

Când vine să ia hainele, vede că acestui jidan i-a ajuns să facă haine din acea stofă, nu numai pentru el, dar și băetului său (al jidanului) așa că nu se putu opri de a-l întrebă :

— Ia ascultă Ștrul ! Cum se face că croitorul celalt — Itic — spunea că

nu-i ajunge stofa pentru a-mi face haine, iar dumitale ți-a ajuns să faci și băetului dumitale o haină.

— Apoi, zise jidanul, se vede că cel-lalt croitor avea mai mulți copii.

Grojdibodu-Romanași.

Nicolae Gotescu.

132.—Blestemul Românului, Țiganului și Jidanului.

Românul : *Să n'ajung luna cu mâna și soarele cu picioarele.*

Țiganul : *Să-i sară iapa cui i-a văzut ochii.*

Jidanul : *Așa bine să am iu, chit rău ți-am fucut iu dumitali.*

Grojdibod-Romanași.

N. J. Coteș.

133.—Țiganul și trenul.

Un țigan c'o iapă sură
Și-o căruță 'ncărcătură
S'o pornit prin ruptură.
Calea grea de tot
Și tot pică sura 'n bot.
Când cole, trenu' pe șini trecând
Și din abur șuerând,
De noroiu nici nu gândind

Țiganul face :

—Iaca iapa cea nemțească
Ce fuge să nebunească
Cât pe ce să plesnească!
Iar face țiganul :

—Ho, nemțească turbatură,
Mai ogoae-ți mersătura,
Și schimbă-ți ferecatura !
Și dă pe-aici p'in ruptura,
Pe-unde merge a me sura :

Să-ți văd gura,

Cum ți-a fi șuerătura.

Trenul se duce, țiganul dând

[din cap :

Hi, surica

Bătrânica !

Merge toată ziua

Și când sara nu-i nimica.

Aușite dela D. A. Mihăesei din satul Slobozia, com. Broscăuți, jud. Dorohoiu.

V. D. Ștefănescu.

134.—Să fiu al dracului!

Un boer se pornise la drum și avea vizitiu un țigan. Ajung ei cu căruța la o apă, care nefiind prea adâncă, aveau chip a o trece de-a dreptul.

Pe la mijlocul apei, văzând boerul că apa prinde a intra și în căruță, a zis așa țiganului, dându-i de grijă :

—„Măi țigane! De mi-i înecă, să fiu al Dracului de nu te-oi împușcă !.“

Iar țiganul de colo, nu prost, zice :

—„Cucoane ! De mi-i împușcă, să fiu al Dracului de te-oi mai sluji !... C'ășa se vinde cel prost Dracului, de pomană...“.

Din Măndstireni-Botoșani.

Dumitru Furtună.

135.— Uret tiğănesc.

Aho, ho, ho, Nalba noroiè
Carne friptă berbegè
Trei lipii și azimă

Toate sînt acum gată,
Plosca, vin și-un rachiuas
Intru mulți ani boerași.

Culese de la Vasile a lui Iruică din Bogdana-Tutova.

Bogdana.

J. G. Ciorescu.

136.— Dascalul și baba.

Cică, era un dascal odată, care, când începea să cânte, te scotea din biserică afară, *cu ne pus în masă*. Glasul lui, aducea cu *răcătul* ce-l face o mătă, când sgârie pe-o rogojină!... Totuși el se credea că-i neîntrecut de nimeni în *ghiers*! Acu, într'o sf. sărbătoare, când era și lume multă la biserică, o babă *șmecheră*, de altfel cum is mai toate babele, n'are ce face? s'azăză într'o strană drept în fața dascalului și cum el cânta, dând mereu din cap, ea se făcu că plânge. Dascalul văzând-o, își *da cu părvea* că de cântarea lui plânge poate, și de aceia începu a o mai mări. Pe măsură ce baba mărea plânsul și dascalul întărea *ghiersul*. La urmă, când preotul începu să împartă natură, dascalul, ca să-și atragă și mai multă laudă, întrebă pe babă:

— „Tușică, pentru ce plângeai adinioarea, când eu cântam?”

— „Poi... cum nu era să plâng, dragul mamei, dacă, când te-am auzit pe d-ta cântând, mi-am adus aminte de *magarul nostru* care a murit, că tăman așa răgea și el!“...

Tuțcani-Covurlui.

J. Oș. Zugravu.

C R O N I C A.

Potrivit art. 18 din statutele societăței «Ion Creangă» în zilele de 3 și 4 Ianuar 1910, se va întruni adunarea anuală. Ședințele se vor ține în Zorleni (3 Ianuar) și Bârlad (4 Ianuar).¹

La ședințe sunt rugați să fie de față toți membrii societăței (donatori, întemeietori și societari) spre a lua cunoștință de starea morală și materială a societăței, de a hotărî asupra propunerilor ce se vor face, și de a asculta diferite comunicări cu privire la limba, literatura și arta populară. Pot lua parte la ședințe și persoane streine de societate, cu vot consultativ.

Domnii membri și persoanele binevoitoare, sunt rugați să înștiințeze redacția până la 15 Decembrie a. c. despre venirea d-lor, numele însoțitorilor precum și titlul comunicărilor ce vor face.

Toate persoanele, afară de Bârlădeni, vor fi găzduite.

T. Pamfile, M. Lupescu.

¹ *Trenul sosește în Zorleni [7 Km. de Bârlad] din sus: la 12 din zi, iar din jos, la 5 și 10 dimineața.*

* Cântec în *Gazeta Transilvaniei* No. 232, 237.

* Cuvinte rari în *Neamul românesc literar* No. 43, culese de d. N. Ionescu, geolog.

* *A apărut Dicționarul limbii române, Tom. I. Fasc. VI, cuprinzând partea babă-bandoală. Academia Română vestește :*

„Din Dicționarul limbii române întocmit și publicat după îndemnul și cu cheltuiala M. S. Regelui Carol I, a început a se publica în fascicule tomul II, care va cuprinde literile F—P.

„Subscriitorii cari au plătit numai 20 lei, sunt rugați a trimite încă 10 lei spre a li se trimită și fasciculele din tomul II, sau 20 lei pentru amândouă tomurile II și III.

„Pentru întreaga publicațiunea, prețul subscrierii dinainte este de 40 lei⁴.

Redactorul acestei reviste stă la îndemâna celor ce vor cere informații.

* Pr. V. Ursăchescu dă în *Albina* No. 5 un capitol din *Monografia satului Nalbant-Tulcea. Știri asupra vieții, portului și îndeletnicirilor, cu 4 fotografii de folos. Mai departe o poveste scrisă de G. Alv.-Sadoveanu care seamănă foarte bine cu povestea noastră No. 14 (An. II, p. 231).*

* În *Fluierașul* No. 19 legendă „De ce-i corbul negru⁴, culegerea d-lui M. Lupșoiu, un sorț din jocurile copilărești pe p. 282, iar pe 284 două povestiri din care una e a d-lui D. Furtună de la noi. În No. 20, legenda raoului de d. T. Popovoi.

* Reproducem și noi din *Neamul românesc literar* răvașul d-lui Gr. Niculescu profesor în Ploești, cu privire, la casa lui Creangă din Humulești pe unde a trecut, cu prilejul unei excursii cu elevii :

„Foarte amărită, sora marelui povestitor mi s'a plâns că nu mai are nici un portret de-al fratelui. Unul avea și i l-au luat niște domni profesori, când cu sărbătorile aniversării de 20 de ani de la moartea lui Creangă. I-am făgăduit că am să intervin, și am găsit calea aceasta cea mai nimerită. În acelaș timp am băgat de seamă că singura icoană din casă era o icoană... nemțească. Mi-a spus că n'are alta, dar a fi bucuroasă să aibă, dacă i-ar dăruia cineva⁴.

P.

* În ziua de 19 Noembrie s. v. a fost în Cernănți inaugurarea intrării în rectorul Universității a eminentului profesor de limbă romanică D. Dr. M. Friedwagner. După sistemul german, această proclamare se face în mijlocul unei sărbări. Sala era mai mult decât plină. Pe scena întinsei săli de muzică se puteau observa decanii facultăților cu lanț de aur pe grumaji și fostul rector Dr. K. Adler împreună cu alți câțiva profesori universitari și reprezentanții societăților studențești locale.

Serbarea se deschide prin cuvântul Prorectorului, care, la sfârșitul unei scurte dări de seamă, proclamă rector pe d. dr. Friedwagner luând de pe grumașul său lanțul de aur și punându-l pe al acestuia. Apoi proclamatul rector în aplauzele tuturor a se urcă pe tribună din înălțimea căreia își anunță subiectul: Poezia populară la România bucovineni. Și pe când cuvintele celebrului rector curgeau limpezi, ca și frumusețea subiectului ales, jidanii părăsesc sala; cum să ridice ei perciunii spre a putea asculta lauda noastră!

În atenția cea mai mare, învățatul profesor vorbește de marii folcloriști bucovineni, de gingășia poeziei populare românești, de felurile ei și de izvoare sufletești

ce o au produs. E important a aminti că a făcut frumoase citate românești, dar și mai frumoase traduceri rimate în nemțește. Sufletul nostru se bucură când un german de talia d. dr. M. Friedwagner, a căruia reputație științifică o revindică Universitatea din Frankfurt pe Main, vorbește la jubileul alegerii sale ca rector despre poezia populară a Românilor ! Și încă cu atâtea laude !

Pr. J. G. Beldie.

* *Invățământul despre natură în școala primară, apărută în Vălenii-de-munte topografia „Neamului românesc” e o carte de 560 pagini, datorită colegului nostru A. D. Culea, institutor la școala de aplicație de pe lângă școala normală din Galați.*

Cartea aceasta e plină de povești pentru învățator și poate sluji de cel mai bun îndrumător pentru colegi în predarea cunoștințelor despre natură în școala primară. În ea se va găsi adevărata cale pe care trebuie îndrumat învățământul despre natură. Pe lângă părerile marilor pedagogi, despre acest învățământ, se dă și metoda cum trebuie propovăduit. La sfârșit într'un „adaos”, de vre-o 150 de pagini se arată dragostea sâtenilor pentru natură, culeasă din literatura populară. Aceasta e cea mai puternică dovadă că acestui învățământ trebuie să-i dăm cea mai mare îngrijire pentru a deprinde pe copil cu „sirea” așa cum este ea și pentru a risipi mulțimele de cunoștinți greșite cu care e îmbăcăsită țărâna noastră.

Colegii învățători sunt datori s'o cerceteze, căci le va fi de mare folos, și n'ar trebui să lipsască de pe masa nici unui luminător al poporului. Stilul e clar, precis și ușor de priceput; el nu obosește, ci atrage prin interesul ce desfășoară.

* *Dotorul de oasă sau dictionarul sănătății de d-l D-r V. Bianu, medic primar al spitalului „I. C. Brătianu” din Buzeu, împodobit cu 315 chipuri și vorbind mai despre toate boalele omenești. Această carte, care se găsește numai la autor pe preț de 13 lei și 50 bani exemplarul plătit înainte, nu trebuie să lipsască din casa nimănui. Pe lângă cele mai bune sfaturi igienice, prescrie și medicamentele ce putem da unui bolnav până la sosirea medicului. La fiecare boală, pe lângă leacul științific se arată și leacul bănesc (după medicina babelor), ca să se vadă deosebirea dintre ele. De mult se simția lipsa unei lucrări atât de folositoare. Ea umple un mare gol și va aduce multă lumină pentru alinarea durerilor. Acei dintre preoți și învățători, cari au mici farmacii populare, vor găsi în cartea d-lui D-r Bianu tot ce le trebuie pentru înmulțirea cunoștințelor lor.*

M. Lupescu.

Poșta Administrației :

—*Rugăm stăruitor pe cinstiții noștri abonați să nu ne refuze chitanțele trimise, ci să ne trimită micul abonament, singurul mijloc de traiu al acestei reviste.*

—*Mulțumim respectos tuturor acelor cari achitând abonamentele, ne înlesnesc scoaterea regulată a revistei.*

Cărți primite la redacție :

Carmen Sylva; Prințul oodrului, traducere după original de Lia Hârsu (No. 7 din „Biblioteca „Lumina”) București, fără an (?) 112 p. 30 bani.

N. Davidescu; La fântâna Caslaliei, (Poezii), București, fără an (?) 96 pag. 1 leu.

ION CREANGĂ

CUPRINSUL AN. III.

I.—Articole felurite (30—48).

Ion Creangă: O scrisoare, 61.— „*Ion Creangă*“: Premiile revistei „*Ion Creangă*“, 25; Intemeierea societății „*Ion Creangă*“ și statutele, 125; Un ajutor, 161.— *Barbu Delavrancea*: Despre „*Ion Creangă*“, 29.— *D. I. Farcașanu*: Secerișul, 225.— *Dr. Ion Urban Iarnik*: Un răvas, 129.— *M. Lupescu*: Lămurire, 353.— *Tudor Pamfile*: Literatura populară ca mijloc de creștere națională, 29; Ceva despre scrisoarea la sate, 161; „*Frunză verde*“, 193; Legatul și strânsul snopilor de pe câmp, 257; Spusul și scrisul poveștilor, 290; Spicuri din trecut (I—II) 321, (III—IV) 354.— *I. N. Popescu*: Legatul și strânsul snopilor de pe câmp, 291.— *T. Raica*: Despre „*Ion Creangă*“, 93.— *V. Todicescu*: Cuvântare la casa lui Creangă din Humulești, 93.— *G. Weigand*: Despre „*Ion Creangă*“, 62.

II.—Povești (19—33).

V. G. Beldie: Fundul minciunei, 359.— *R. C. Ciupitu*: Fata de împărat ghicitoare, 31.— *N. I. Dumitrașcu*: Porcar, ginere împărătesc, 202.— *D. Gr. Furtună*: Mărioara cea frumoasă, 200.— *N. V. Hânțescu*: Povestea proștilor, 232.— *E. Hostiuc*: Feciorul cu pielea de șarpe. 4.— *C. Mărgăritescu*: Hasan, picior de găină, 97.— *C. N. Mateescu*: Povestea cu Alexandru Machedon 2.— *I. Neculau*: Împărăteasa greu încercată, 325.— *I. Postulache*: Povestea dreptății, 229.— *D. I. Procopie*: Țigancă împărăteasă, 329, 356.— *P. G. Savin*: Ionică făt-frumos, 62.— *Virginia Stan*: Moș Nistor și Dreptate bună, 260.— *Dobre Ștefănescu*: Ruja Rujalina, care înverzește câmpurile și înflorește florile, 134.— *G. V. Șuşnea*: Nătăfleț, frate de-al lui Pâcală, 267, 292.— *St. Tușescu*: Toate cu norocul lor, 164.

III.—Povestiri și legende (54—106).

Pr. I. C. Beldie: Trif și Stratenia, 12.— *V. G. Beldie*: De ce peștele are 7 aripi și de ce-l punem pe foc?, 366.— *T. Bizom*: Ștefan-Vodă și fata lui Călin, 300; Câmpulungul bucovinean, 362.— *G. Ceaușeanu*: Ginerile, 365.— *P. Danilescu*: Broasca țestoasă, 172; Cum lucrează moartea, 238.— *N. I. Dumitrașcu*: Asta e partea lupului, 11; De ce talpa piciorului la om este scobită?, 147; Din 1877-1878, 275.— *Gh. Fira*: Barza și pițigoilul, 108; De ce caprele sânt fără păr pe genunchi?. 275; Pișcan Florea, 366.— *D. Furtună*: Când a cânta cioara'n par, 106; Din ce-i făcută femeia?, 205; Facerea lumii, 240; Facerea lumii și a iadului, 273; De ce se cutremură pământul?, 303; De ce are bradul cioturi?, 303; Movila celor trei nemți, 332; Urieșii, 366.— *Frații Kahu*: Femeia îndărătnică, 392; Dragoste frățească, 333.— *M. Lupescu*: Cine-și dă, lui își dă, 35; Din ce-s făcuți nemții, 205; Cât umblă un copil de un an pe zi, 242.— *V. Moisiu*: Din ce e făcut șoarecele și mâța?, 108; Lupul, 147.— *Tudor Pamfile*: Baba, fata și căteaua, 75.— *T. Popovici*: Împărțeață dumnezeiască, 36; Sf. Trifon, 75; Pâ-

nă când să se bea vinul ?, 206.— *C. Rădulescu-Codin*: Mihai Viteazul și Stroe Buzescu, 37; De pe vremea tătarilor, 167.— *P. Gh. Savin*: O Vorba bătrânească face un galbăn, 10; Cuza, 241; Alexandru Machedon, 242; Moartea, 303; Feciorul învățat și moartea, 335; De unde se trage tutunul, 364.— *Virginia Stan*: Cum a scos Dumnezeu zapisul și crucea din mâna fratelui de cruce, 39; Sămânța tutunului, 109; Petele din lună, 167. *Gh. V. Șuşnea*: De când nu s'a mai văzut moartea ?, 145; Flăcău sarac dar cu noroc, 333.— *H. N. Tapu*: Zidirea lumii, 208.— *V. B. Țirica*: Sgârcitul în raiu, 209.— *Șt. St. Tușescu*: Sf. Petru pescar, 76; Baniii lui Cuza Vodă, 174; Luna, 364.— *I. O. Zugravu*: Ciocârlanul și pițigoiful, 40; Baba-i mai ceva ca dracul, 304; Noroc și minte, 344.

IV.—*Botanica Populară (22—23).*

A. Gorovei și M. Lupescu: Alacul, 111; Aglica, 176.

V.—*Datine și credințe (265—543).*

Pr. I. C. Beldie: 211, 244.— *V. G. Beldie*: 338.— *P. Cârstean*: 213, 245, 309.— *N. Cotescu*: 370.— *N. I. Dumitrașcu*: 82, 149, 178, 310.— *D. I. Farcașanu*: 81.— *G. Fira*: 179, 240.— *D. Furtună*: 149, 338.— *V. D. Gheorghiu*: 44, 180, 279, 310, 339, 371.— *N. V. Hânțescu*: 309.— *Frații Kahu*: 339, 371.— *D. Mihalache*: 16, 82.— *A. Moisei*: 149.— *A. Negoescu*: 309.— *Tudor Pamfile*: 244.— *I. N. Popescu*: 44, 83, 148, 212.— *D. Procopie*: 338.— *P. G. Savin*: 150, 340.— *G. V. Șuşnea*: 179, 212.— *Șt. St. Tușescu*: 13.— *I. N. Vârlezeanu*: 150, 213, 245, 279, 340.— *Gr. Vasiliu*: 213, 245.— *Elena Voronca*: 42.— *I. O. Zugravu*: 44, 82, 150, 180, 212, 278, 370.

VI.—*Boale la oameni, leacuri și descânțe (94—118).*

N. I. Antonovici: Roșată, 245; Cei răi, 311.— *G. Buhuș*: Ceasul cel rău, 143; Strânsul cel mare, 181.— *T. Cruceanu și V. Kahu*: Pocitură, 311; Deochiu 311.— *P. Danilescu*, Holeră, 310, 311.— *N. I. Dumitrașcu*: Gâlci, 280.— *V. D. Gheorghiu*: Deochiu, 143.— *M. Lupescu*: Cum se vindecă bubele rele și rănile vechi, 142.— *D. Mihalache*: Plescăniți, 142; Scrintit, 143; Tusă, 143; Junghiu, 246; Cuțit, 312; Bubă la inimă, 312; Deochiu, 180.— *A. Moisei*: Dureri de cap, 181; Dureri de pânțe, 181.— *A. S. Șerbu*: Deochiat, 144; Junghiu 182.— *V. B. Țirica*: Buba neagră, 280.— *I. N. Uârlezeanu*: Mușcătura șarpelui, 181.

VII.—*Boale la vite, leacuri și descânțe (12—13).*

D. I. Farcașanu: De viermi, 148.

VIII.—*Vrăji și farmece (12—22).*

N. I. Antonovici: De dragoste, 277.— *D. I. Farcașanu*: Cum să vie înapoi mana la vacă, 110; Vargă de împrăstiet sloțile și întors solomonarii, 177; Cum poți prinde pe cel ce ia mana vacilor, 368.— *Gh. Fira*: Paloș-cununat, 276.— *A. Moisei*: Cum se cunoaște ursita, 276.— *I. N. Popescu*: De scris. La stea, 276; De dragoste, 368.— *T. Popovici*: De dragoste, 109.— *I. Postolache*: De dragoste, 109.— *P. G. Savin*: De dragoste, 178.— *Virginia Stan*: Mana Vacilor, 368.— *Gr. Vlad*, 177.

IX.—*Urații (19—23).*

N. I. Dumitrașcu: 49.— *D. I. Farcașanu*: 47.— *A. Moisei*: 49, 204.— *Virginia Stan*: 78.

X.—Colinde (9—21).

C. N. Mateescu: 83, 105, 166, 228, 260, 360.— Șt. St. Tuțescu: 2.— Virginia Stan: 1.— Al. Vasiliu: 228.

XI.—Plușorul (4—7).

D. I. Farcașanu: 6.— D. Furtună: 195.— P. G. Savin: 196.

XII.—Cântece de stea (2—6).

N. I. Dumitrașcu: 12, 355.— D. I. Farcașanu: 355.— A. Moisei: 292, 356.

XIII.—Gâcitori (46—165).

Pr. I. C. Beldie: 211, 337.— Gh. Butnariu: 78, 210, 337.— N. I. Dumitrașcu: 337.— D. I. Farcașanu: 77.— V. D. Gheorghiu: 77, 210.— N. V. Hânțescu: 336.— C. N. Mateescu: 335.— D. Mihalache: 78, 210, 336.— A. Moisei: 337.— Al. Morariu: 77.— I. N. Popescu: 338.— G. V. Șuşnea: 77.— Șt. St. Tuțescu: 211, 335.— I. O. Zugravu: 211.

XIV.—De-ale copiilor (54—107).

Pr. I. C. Beldie: 41 — N. I. Dumitrașcu: 41, 242, 331.— G. Fira: 133, 243, 331.— A. Moisei: 133, 330.— I. N. Popescu: 331.— T. Popovici: 243.— P. G. Savin: 40, 133, 332.— Virginia Stan: 132.— G. V. Șuşnea: 41, 134.— I. O. Zugravu: 134.

XV.—Cântece bătrânești (13—22).

N. I. Dumitrașcu: Voinicel o'eață, 96.— D. Gr Furtună: Alion, fecior de doamnă, 236.— M. Lupescu: Dulce pășărică, 72; Fratele și sora, 322 — D. Mihalache: Liva crâșmărița, 33 — I. N. Popescu: Lina Catalina, 163; Mioarița 237.— C. Rădulescu-Codin: Miu haiducul, 298.— P. Gh. Savin: Ghiță Cătănuță, 272.— I. E. Toronțiu: Vălinaș, 74

XVI.—Cântece (359—683).

Pr. I. C. Beldie: 113, 154, 185, 313, 372.— Marioara Bercea: 123.— O. Bersan: 283, 313.— I. Boca: 115, 152, 185, 214.— M. Boca: 115.— G. Buhuș: 51, 116, 185, 374 — P. Cârstean: 18 116 — I. V. Căuea: 343, 374.— I. G. Ciorescu: 154, 248.— R. C. Ciupitu: 50, 112, 214, 248, 282, 313, 343.— T. Cruceanu: 50.— Eughenia Cucuruz: 374.— D. Dan: 18, 115, 212.— N. I. Dumitrașcu: 23, 185, 218, 250, 314.— D. I. Farcașanu: 216, 316, 342.— V. D. Gheorghiu: 50.— N. V. Hânțescu: 183, 214, 315.— E. Hoștiuc: 24, 116, 152.— N. Iancu: 281, 312, 343, 372.— I. Idiceanu: 19 — V. Iliuc: 247, 282, 313 — Serafim Ionescu: 246, 281.— Șt. Manole: 21.— P. S. Mihaiu: 113, 216 — D. Mihalache: 24, 114, 283, 314, 345, 375.— I. Mitocariu: 21, 114.— G. G. Mitre: 21.— A. Moisei: 23, 218, 250, 283, 315.— V. Moisiu: 151, 184, 214.— A. Morariu: 21, 51.— I. Neculau: 154, 183, 218, 247, 282.— I. Ouciu: 249, 313, 374.— Tudor Pamfile: 155.— I. N. Popescu: 24, 50, 116, 210, 250, 315.— I. T. Popovici: 19, 52, 155, 184.— T. Popovici: 18.— G. A. Sadoveanu: 117, 155, 217, 248, 374.— U. Sala: 116.— P. G. Savin: 316.— T. Simionovici-Vasiloni: 342 — D. Stan: 343, 373.— Virginia Stan: 217, 249.— St. Stănescu-Bărceanu: 153 — G. U. Șuşnea: 24, 114, 151, 185, 217.— H. Țapu: 115, 249 — Ar. Tomiac: 112, 151, 183, 215, 249, 314, 375.— I. E. Toronțiu: 52, 153, 215.— Șt. Tuțescu: 49.— Șt. St. Tuțescu: 52, 152, 216, 217, 282, 313, 344.— V. Ungurcanu:

23, 115, 217, 248, 316 — *I. N. Vârlezeanu*: 19, 151, 216, 250, 316, 344. — *Al Vasiliu*: 155, 184, 215. — *C. Vasiliu*: 21, 114. — *Gr. Vasiliu*: 19, 53, 112, 185, 217, 283, 314, 344, 375. — *Gr. Vlad*: 153. — *I. Zotta*: 20, 113, 342, 373. — *I. O. Zugravu*: 20, 50, 250, 316.

XVII.—Vorbe adânci (62—303).

Pr. I. C. Beldie: 175. — *G. A. Cosmovici*: 16, 45, 85, 174, 277, 370, 369. — *N. Coțet*: 370. — *D. Gr. Furtună*: 175. — *N. V. Hânțescu*: 278. — *M. Lupescu*: 17, 86. — *V. Poiană*: 369. — *P. G. Savin*: 17, 47. — *V. B. Țirica*: 18, 341.

XVIII.—O samă de cuvinte (421—942).

Pr. I. C. Beldie: 53, 87, 251. — *P. Cârșteanu*: 88. — *G. Ceausanu*: 376. — *N. I. Dumitrașcu*: 186, 219, 347, 376. — *D. I. Farcașanu*: 186. — *D. Gr. Furtună*: 156, 187, 251, 345. — *N. V. Hânțescu*: 345, 377. — *D-r Ion Urban Iarnik*: 117. — *M. Lupescu*: 54, 286. — *A. Moisei*: 54, 87, 156, 187, 219, 251, 286, 346, 377. — *V. Moisiu*: 87. — *Tudor Pamfile*: 53, 286. — *T. Popovici*: 376. — *P. G. Savin*: 187, 252, 346, 377. — *I. O. Zugravu*: 157, 186, 218, 252, 287, 376.

XIX.—Glume, jâtii, taclale (68—136).

C. Baștă: „Tatăl nostru“ țigănesc, 12. — *Fr. I. C. Beldie*: Ce nu trebuie să știe femeia, 57; Hoții și săracul, 284. — *N. Bradea*: Asta-i fata, asta-i iapa, 189; Fata cu fata, dar la tutun cu cărbuni mi-a rămas inima, 222; S'a făcut tortul călții, 253. — *P. Cârșteanu*: Oul de cal, 56. — *V. I. Căuea*: Ițic la judecată, 349; Cojocul turcului, 379. — *I. G. Ciorescu*: uret țigănesc, 382. — *N. Cotescu*: Poveste, 380. — *N. I. Coțet*: Blestemul Românilui, Țiganului și jidanului, 381. — *N. I. Dumitrașcu*: Luare aminte, 55; Cum a ardicat țânțarul pe bivole din năroiu, 89; Țiganul și cojile de lubeniță, 283; Intrebări din popor, 284; Cercare, 250. — *G. Fira*: Intunec beznă și pute-a brânză, 159; Muierea leneșă, 223; Nărodu'n pețit, 378. — *D. Gr. Furtună*: Să fiu al dracului, 381. — *I. Idiceanu*: De-a'ndoaselea, 122; „Tatăl nostru“ țigănesc, 159; Țiganul, prepelița și cristeiul, 191; *U. I. Kahu*: Mântuește Doamne, 318; Soarta orfanului, 350; Racul și broasca, 380. — *M. Lupescu*: Puiu de hoț ce ești, 190; Șiriclicul Sârbului, 316; Grecul camatar, 378. — *D. Mihalache*: Carne de căprioară, 158; Puii Țiganului, 158; Barbatul fermecat de nevastă, 188; Țiganu' Sandu și pățania cu gardu', 221; Colonelul și mama lui Mihai Ciotea, 284; Țiganul și Sf. Ilie, 347. — *Al. Morariu*: Cum ți-i buna ziua, așa și mulțămita, 55. — *A. Negoescu*: Popa și dascălul, 248. — *I. Neculau*: Neamțul la bățălie, 88; Vaca țiganului, 121; Vânzare, 220. — *Tudor Pamfile*: Molifta oalei, 120. — *I. N. Popescu*: Vaca de la nașul, 319; Țiganul numai o dată a fost cuminte în viața lui, dar nici atunci n'a brodit-o, 379. — *T. Popovici*: Țiganul șiret, 157. — *G. A. Sadoveanu*: „Tatăl nostru“ țigănesc, 54. — *P. Gh. Savin*: Mai îmbrăcat, 54; Țiganul bun la Dumnezeu, 120; Șiret țiganul, dar nici Românil prost, 317; Țiganul stăroste, 349. — *Virginia Stan*: Țiganul grăbaciul, 222; Intrebare, 222. — *Ștefan Ștefănescu*: Țiganul și trenul, 381. — *G. V. Șuşnea*: Așa-i de zăpăcești țigan, 254. — *V. B. Țirica*: Deșteptul moșului, 189. — *Șt. Șt. Tuțescu*: La m. truluiială, 57; Ront, 57; Surdă, 380. — *I. N. Vârlezeanu*: Țiganul la târg, 89; „Tatăl nostru“ țigănesc, 90; Țiganul la prins căprioară, 218. — *I. O. Zugravu*:

Popa și peștele, 56; Valea lui Suflă, 89, Popa și dascalul păcăliți, 122; Măgarul țiganului, 349; Dascalul și baba, 382.

Ilustrații (15—27).

Stoica: Copii cu sorcova, 1.— Școala din Târgul Neamțul, unde a învățat și Ioan Creangă, 15.— *Stoica*: Incotro ar fi săniușul mai bun? 45.— *Stoica*: La săniuș, 45.— Casa lui Ion Creangă din Humulești 61, 93.— *Stoica*: A fost o dată un împărat, 135.— *Pamfile*: Călămara de brâu, 163.— *Farcașanu* și *Pamfile*: Uneltele folosite la seceratul pânelor albe, 227.— *Pamfile*: Legatul și strânsul snopilor de pe câmp, 259.— *Pamfile*: Bătutul popușoilor, 289.— Horbote, 238.— *Mușnețanu*: Ion Creangă, 363.

Suplimente.

C. Meisner: Apel, 1.— Inștiințare, 3.— Cuprinsul revistei „Ion Creangă”, Anul III, 5.

Cronică.

Pr. I. C. Beldie: 256, 383.— *M. Lupescu*: 384.— *A. G. Lupu*, 28, 60, 123, 256, 320.— *A. Mihu*: 352.— *P.*: 26, 58, 90, 123, 159, 191, 223, 255, 287, 319, 350, 383.— *P. Gh. Savin*: 351.— *Șt. St. Tuțescu*: 28.

Poșta redacției.

60, 92, 124, 160, 192, 224, 256, 288, 320, 352.

Poșta administrației.

60, 92, 352, 384.

Bibliografie.

60, 92, 124, 160, 192, 224, 256, 320, 352.

*Cine are hârtii, cu slove cirilice, ori cât de vechi, și nu le poate ceti, este rugat să le trimită pe adresa **T. Pamfile Str. Țarișrad**, și peste puțin le va primi însoțite de copiile lor.*

Revista „ION GREANGĂ“ publică :

- 1). *Articole asupra vieții și îndeletnicirilor de la țară.*
- 2). *Povești.*
- 3). *Povestiri și legende.*
- 4). *Datine și credințe.*
- 5). *Boale la oameni, leacuri și descântece.*
- 6). *Boale la vite, leacuri și descântece.*
- 7). *Vrăji și farmece.*
- 8). *Urații.*
- 9). *Colinde.*
- 10). *Plugușorul.*
- 11). *Cântece de stea.*
- 12). *Gâcitori.*
- 13). *De-ale copiilor.*
- 14). *Cântece bătrânești.*
- 15). *Cântece.*
- 16). *Vorbe adânci,*
- 17). *O samă de cuvinte*
- 18). *Glume, jâții taclale.*

Administrația revistei „Ion Greangă“ mai are puține volume din anii trecuți, cari se pot dobândi pe următoarele prețuri :

Colecția anului I — — — — — 3 lei

Colecția anului II — — — — — 6 lei

Colecția anului III — — — — — 6 lei

Sumele se trimit prin mandat ori mărci poștale. Colecțiile se trimit franco și recomandate.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

Suma adunată — — — — — L. B.
64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

Suma adunată — — — — — L. B.
839,25

Foia No. 358, încredințată d-lui G. Tutoveanu, Bârlad :

L. Kostaki, Emil Juvară câte 5 lei, M. Cristescu 2 lei, S. D.

Paruș și G. Tutoveanu câte 1 leu. — — — — — 14,00.

Total — 853,25.

La 10 Decembrie apare într'un număr restrâns de
exemplare :

CALENDARUL

REVISTEI

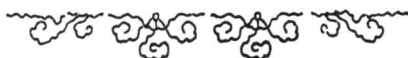
DE

LIMBĂ, LITERATURĂ ȘI ARTĂ POPULARĂ

ION CREANGA

PE

1911

Calendarul trebuie să se ceară de pe acum dela Redacție sau Administrație, căci nu se va vinde în librării.

Prețul 1 leu 25.

ISBN 973-8076-81-1
Vol. II 973-8076-83-8